

שער המלך

הפותח שער לדופקי בתשובה, נפש השוכבה, את אלדיה עובה, ותלך בדרך לבה, להרבות תועבה, ותפקחנה עיניה ותשקף בעד אשנבה, כי רבה העזובה, והעת קרבה, אל מות נתיבה, וחשבה מחשבה, להיות אל בית אביה שבה, הספר הלזה תחבק באהבה, ואמרים הנחמדים תחקוק בקרבה, עד תמצא דרך הטובה, ועמוד יראתה קמה וגם נצבה, והיות כי שערי הספר כלולים לכל ימות השנה, ערכנו בזה לוח עיני כל שער לברכה למען הקורא מבוקשו ימצאנה.

חלק ראשון

א על חודש אלול	ד על ר"ה שחל בשבת
ב על ימי הסליחות	ה על עשרת ימי תשובה
ג על ראש השנה	ו על יום הכפורים

כל אלה חוברו מאת כבוד הרב המאה"ג נ"י ע"ה פ"ה מו"ה מרדכי בהמנוח הרבני המופלא מו"ה שמואל זצ"ל שהי' אב"ד בק"ק ווילקאטש.

הספר הזה מעיין המזמר והתוכחה נרפס הרבה פעמים בדור דעה בין שנת ת"ק — ת"ר ומרוב חשיבותו נעשה יקר המציאות וכמטמונים יחפשוהו באהלי צדיקים וחסידים ע"כ התעוררנו להוציאו לאור מחדש 'כדי לזכות את הרבים. בני-ברק ה-תשכ"ז

אוצרות כלכלה אוצרות השוואה אוצרות שמויות שמורות להוצאת אוצר התורה

בני-ברק — ת.ד. 519

הקדמת המוציא לאור

אודה לה' הטוב שזכני לזכות את הרבים להוציא לאור מחדש אחרי שהיה יקר המציאות מאוד וכמטמונים חפשוהו באהלי צדיקים וחסידים את הספר הקדוש, הנחמד, יחיד במינו לעורר הלבבות לתשובה ולמעשים טובים בימים הקדושים והנוראים.

ומלבד מה שהספר הוא מעיין המוסר והתוכחה הוא גם נפלא במינו בליקוט כל קטעי הזוהר הקדוש השייכים לימים נוראים ושנים לכל גפש וע"י עומק המושג וקוצר המשיג זוכים רק יחידי סגולה לומדי הזוה"ק בדבריהם הק' והרב הקדוש בעהמ"ח וצוק"ל דלה דלה לנו דבריהם הקדושים הנחוצים לכל גפש מישראל הבא לטהר לפני ד' כי בא לשפוט את הארץ וידוע שרבינו הק' בעל החזון איש וצ"ל אמר שאעפ"י שעניני קבלה שבזוה"ק לאו כל אדם זוכה להשיגם אבל דברי ההתעוררות שבזוה"ק אין דוגמתם בכל ספרי מוסר לעורר את האהבה בין ישראל לאביהם שבשמים.

ועוד זאת עשה לנו המחבר הקדוש, כל מנהג שנהגו ישראל קדושים בימים הנוראים ימי הרחמים הרשיט לנו המחבר טעמו ונמוקו, מתוק מדבש ונופת צופים.

ע"כ אין פלא שהספר נתקבל בכל תפוצות ישראל ונפוץ בתפוצה שאין דוגמתו בתקופת הזוהר של רבותינו תלמידי הבעש"ט, הגר"א, הנו"ב, רעק"א והחור"ד ובעודו בכפו יבלעוהו

הדפוס הראשון שבא לידי הוא דפוס זאלקווא שנת תקכ"ט ומיד נחטף עד שבשנה הבאה בשנת תק"ל הוכרחו להדפיסו שנית ואחרי זה נדפס בשנת תקל"ז ג"כ בזאלקווא ובשנת תק"ן נדפס בלבוב ובשנת תקנ"א בהוראדנא, וכדאי להעתיק הסכמת הגאונים בדפוס הוראדנא כדי שנקבל מושג עד כמה שהשתמשו בסה"ק הזה שכל הספרים שנמצאו בידי הקונים נקרעו מרוב שמוש וז"ל הגאון הגדול מהר"ר בנימין ברודא וצ"ל בהסכמתו הא לכם זרע קודש זה הספר כל העם עונים אחריו מקודש פותח שער לדובקי בתשובה על תנוך אוזן שומעת תוכחת מוסר ורבים התאוות התאוות מי יתן שידפס עוד הפעם ספר שיער המלך מלכו של עולם כי הראשונים אנכי חפצתייהו ויד הכל ממשמששין בהם נקרעו ונפרמו כפרומא רבה וברוך הגבר אשר העיר את רוחו רוח חכמים נוחה הימנו להעלות על מזבח הדפוס בקהלנו הספר הנ"ל ה"ה האלוף מו"ה ברוך בן מו"ה יוסף מקהלנו יצ"ו וכו'. הק' בנימין בהרב המפורסם מ' אהרן ברודא החוגה פה ק"ק הג"ל והגלילות.

הקדמת המו"ל

וזה לשון הגאון הגדול מוה"ר ברוך בענדט בעהמ"ס נר תמיד, ה"ה ספר שער המלך, כבר נדפס כמה פעמים ואיירי דחביבי מולא עלמא רצין אחריו תכנס בלב השומעין והוא חורז מתורה לנביאים ומנביאים לכתובים והמה בכתובים יסודתו בהררי קודש בלשון של זהורית ונתקבלו דבריו לעיני הרואים ורבים חילו פניהם מי יתן שיודפס עוד הפעם שיפוצץ חוצה כי למקום וגם לבריות מרוצה וכו' וברוך מרחם על הבריות שיהיה להם ספר זה מצוי ביד כל אדם שיהיה כל אחד מוכיח לעצמו שלא יהיה שוגים בהבלי הזמן וכו'.
הק' ברוך בענדט באמ"ו ה"ה מו"ה משה

אחרי זה נדפס בדיהרנפורט בשנת תקנ"ז ובהוראדנא שנת תקע"ו וכפי הנראה משערי הספרים שהיו לפני נדפס עוד איזה פעמים במשך זמן משנת תקכ"ט עד שנת תקע"ו. ומרוב ההשתמשות בהם אינם בנמצא אפילו בבתי עקד הספרים הכי גדולים ולא מצאתי דוגמתו לספר דרוש ומוסר מרבותינו האחרונים שיודפס כ"כ לעתים תכופות ועתה הספר נעשה ליקר המציאות ואינו בנמצא אפילו אחד בעיר.

הוצאת מו"ל
הוצאת מו"ל

גם גדולי ישראל הגו באהבה בדבריו הקדושים והגאון האמיתי קדוש ישראל בעל ישמח משה בעמדו במקהלות לעורר בתשובה בשר צדק מביא וקורא מדברי המחבר הקדוש כנראה בעליל בסה"ק ישמח משה על המועדים. כן שמעתי שהגה"ק רבן של ישראל מסטמאר שליט"א פ"א בראש השנה חיפש בנרות אחרי הספר הק' שער המלך ולא מצא אלא ספר קרוע וחסר.

ע"כ אחיי ורעי משכו וקחו ברכה אל תוך בתיכם בואו שעריו בתוד"ה למדו היטב דרשו משפ"ט והמאור שבו יחזירכם למוטב יעשה שלום ביניכם לבין אביכם שבשמים ויצדיקכם במשפט לשמוע שנית מאלקיכם בב"א.

המוציא לאור

לזכרון עולם

אמור מו"ה יצחק זאב בן מו"ה נח, נהרג עקה"ש כ"ט סיון תש"ד, הי"ד.
ובניו חי, נח, פריידא, לאה, חיים צבי, אהרן נהרגו עקה"ש ה' סיון
תש"ה, הי"ד.

אא"ז מו"ה נח בן הרה"ג מו"ה מאיר גלב"ע ט"ו סיון תרפ"ט, וזו' אסתר
בת הרב מו"ה יצחק זאב זצ"ל גלב"ע כסליו. ובניהם ביילא אלטא ויוצ"ח,
מאיר ומינדל, ראשקא עם בעלה מו"ה אהרן ויוצ"ח, שרה, נהרגו עקה"ש הי"ד.
בנו גבריאל צבי גלב"ע ר"ח סיון תרצ"ב.

מו"ח מו"ה יעקב בן מו"ה דוב ארי' כ"ח טבת, וזו' הינדא בת הרב
מו"ה מיכאל יודא דומ"ץ בק"ק קאשוי נהרגה עקה"ש ביום ו' סיון תש"ד, הי"ד.
בניהם מו"ה דוב נהרג עקה"ש י"ג שבט, וזו' שיינדיל ויוצ"ח הי"ד. אהרן
מאיר נהרג עקה"ש ד' אדר וזו' רומא הי"ד, מרים רייזל נהרגה עקה"ש י"ט

מו"ה עמרם בן מו"ה יעקב גלב"ע ^{ז"ל} ^{ע"פ} ^{ה'תש"ד} פסח תשכ"ו.

אוצרות השות

בסן פאולו.

האשה הדס בת הרב מו"ה יעקב יצחק בלום זצ"ל, מב' אויפאלא,
בניהם אלעזר שמחה בינם, מיכאל יודא, פייגא, מלכה, יצחק הי"ד, נהרגו
עקה"ש ו' סיון תש"ד.

אא"ז מו"ה ישראל דוד בן מו"ה משה צבי גלב"ע כ"ו תמוז תרע"ו,
ומנח"כ במיהאליפאלווא.

בנו אא"ז מו"ה שמואל דוב נהרג עקה"ש ה' סיון תש"ד, הי"ד.

זו' חנה בת מו"ה אהרן דוד גלב"ע ג' אלול תרע"ז, בגם הב' חיים צבי
ז' ניסן תר"פ, ר' אברהם יעקב ח' מנחם אב תרח"ץ ובתו סאסא ה' מנחם אב
תרח"ץ, ובנו ישראל דוד ח"י אייר תש"ד, הי"ד. בתם מרים רחל ובתה רבקה
ה' סיון תש"ד הי"ד. כלתם מרת לפשא בת ר' משה ז"ל ובניה ישראל דוד
וגיטל הי"ד.

רייזל בת הרה"ג משה דוד סופר סאסרגין.

ת.נ.צ.ב.ה.

לזכרון עולם

דוד"ז הרה"ג הח' יאקב יוסף גרוס זצ"ל בן מו"ה ישראל דוד
זצ"ל, האב"ד דקה"י אפע (בודא) גלב"ע כ"א אדר ב' ת"ש.

וזו' רחל בת הרה"ג מו"ה מאיר י"א חשוון תש"א, בניהם הרב מו"ה מאיר
אב"ד דק"ק שארקאד, הרב מו"ה בנימין זאב, הרב מו"ה אהרן צבי אב"ד
דקה"י פאמאז, מרת אלטי ביילא, ר' משה, אסתר חוה, רבקה וכל יוצ"ח הי"ד.

דוד"ז מו"ה דוב ווייס ב"ר משה חיים ז"ל, וזו' ביילא בת מו"ה ישראל
דוד הי"ד. אחיו מו"ה יצחק ווייס וזו' מרת רבקה בניהם ר' מאיר, ר' ישראל
דוד, שרה, אברהם צבי, משה חיים, יוסף מרדכי, אלטא גאלדא וכל
יוצ"ח הי"ד.

מחלה בת מאיר.

אהרן צבי ב"ר דוד וזו' מאטיל ב"ר הגה"צ מו"ה שעפטיל ווייס
האב"ד דק"ק שימאני, ובנותיו רבקה, הדס, מרים הי"ד.

ר' משה בן ר' בנימין זאב העללער וזו' מרים רחל בת ר' דוב, ובניהם
מו"ה ישראל דוד, יוטא, אלתר חיים, שמואל זלמן, גאלדא, מרדכי,
יאקב יוסף וכל יוצ"ח הי"ד.

ת.נ.צ.ב.ה.

לזכרון עולם

מורי ורבי הרה"ח חיים שמואל בן ר' יעקב צבי זצ"ל הי"ד. שזירז אותי
להגות בספר הקדוש שער המלך, ושהיה בעל שחרית בימ"ג בבית מדרשו של
כ"ק אדמו"ר הגה"ק מסאטמאר שליט"א, נהרג עקה"ש ג' סיון תש"ד.
וזו' סאסא

ת.נ.צ.ב.ה.

נרשם לזכרון עולם על ידי ישראל דוד קליין וזו' אסתר מבני ברק ת"ו.

ועוברין עלינו על אשר צמתו בבור תחתית
 לסטרא אחרא להחשיך. וחמדין וכסופין
 דאורייתא כספת וביישת אשר הזהירה כספך
 לא תתן לו בנשך. ומי האיש החפץ חיים
 אוהב ימים בעה"ו לראות טוב לעה"ב את
 אלהים ירא שלא יענישך ותסתיר פניך מסוד
 מרעים מרגשת פועלי און פן יחתך ויסחך
 מאהל של תורה ומארץ חיים ישרשך וביסורין
 דבטול תורה צריך אתה לפשפש במעשיך.
 דרכיה דרכי נועם בדרך אלו תועים ואיך
 למצוא דרך המלך אם אבקשך אוהרת לב"ד
 שיעשין דרך חיים תוכחת מוסר אוהב את
 התוכחת והמשרים ובזה יחבוש את השו"נאו
 את האסו"ן הרוכב עליו ותחבוש אליך ותתיר
 חבורך. מוסר ה' בני אל תמאס ועל ידי
 תמצא מבוקשך. הגם שאמר ר"ע תמה אני
 אם יש בדור הזה היודע להוכיח כי ירגישך
 ויאמר לך טול קיסם מבין עיניך תאמר לו
 טול קורה מבין עיניך המכחישיך ודאי זה
 בא בחבי"תו שחב וזה בא בקורתו קורה
 משום מחיצה המבדלת בינך לבין קונך ועל
 ידה אומרים לך גוד אחת שלא תוכל לעלות
 למעלה ולהרים ראשך. וגם יש בקורה משום
 היכר ה' הניכר מן השור המועד שדרכו
 לילך ולהזיק ליגח וליגוף ולישך בהר"בה
 ע"בות גזיקין המע"בה ההבער הבער באש
 המחמם את גופך לכל העבירות מעל אדמת
 קודש לנחשך. עד שתעל אותך לבור בר"ה
 הוא הבור שחת הבור יוכיח את האדם אשר
 לא ראה כרע"ה זה ומי שיש בו רוח חיים
 ממנו יחשוך. ביותר על עסקי טמון באש אש
 זרה הבא לנחשך. ולהסיתך שתחלל שם שמים
 בסתר ואומר מי יראך לשופטי ולדרשך. יורד
 ומסטין ועולה ומקטרג עולה ויורד לרדות בך
 ומחיי עולם לגרשך. ואם לא יגע"ל באלה
 דש"חורויו לשעבוד יהיה ישמור גשמתך
 ונפשך לעולם בהם תעבודו עבודת פר"ת
 יפרח באויר להיות משוט בעולם ולא תגיע
 למקום קדשיך. והזהירה התורה הוכח תוכיח
 את עמיתך איש אל רעהו יתמהו בני יושבי

אנחנו החומר ואתה היוצר אצילות הנשמות
 יצירות הגופות. יצר האור ובורא החושך.
 המה היצ"ט והיצה"ר אור הוא היצ"ט הבאה
 תרמו עליו וירא אלהים את האור כי טוב.
 והיצה"ר הוא החושך. ויש יתרון להחכם
 מהכסיל כיתרון אור מן החושך. והנה החשך
 יכסה ארץ אשר לכל אדם עון מושך. ובעטיו
 של נחש נשך נושך. ואפיה כל בריון מחשיך.
 ואור הגר הוא היצ"ט יפה לבדיקה תמיד
 לאורו היא צריך טרם יחשיך שמשך. בכל עת
 יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך. כקטורת
 הסמים ושמן המשחה. המה התורה והמצות
 בהן ימלא את ידי וימשך. והן הכ"עור לקדש
 ידיו ורגליו ומן הזדומה לו ידי ימשך. ובפרט
 בדורות האלו אשר בחבלי שוא עון מושך.
 והעבותות העגלה חטאה אותו מעשי עבותיו
 בידו בעדו העולם חשך. מעבין בעונותם
 מלמטה עבין ומלמעלה כלין והולכין עד
 כי אצבע אלהים נגעה בה בהגלות הארור
 והמשוך. שבת משוב חגיך שבתך חדשך פרקנו
 עול תורה ונתנו עולם עלינו עמים משלו
 בנו ויתר מאשר משל בי ששך. והתורה
 מונחת בקרן זווית מיום שחללה תפארתך ובית
 מקדשך. ודע שיש לאורייתא נפשא ורוחא
 ונשמתא התורה שבכתב הוא הנפש משיבת
 עליה נאמר שובי לנפשך ורוחא דאורייתא
 התורה שבע"פ הנתונה ע"י רעיא מהימנא
 הלכה למשה מסיני תשיע' קדישך ורוין
 וסתרינ סודות טמירין אגון גשמתין גשמת כל
 חי ממנה גמשך. ועכשיו בעו"ה פרחא נשמתא
 ולא קם רוח ונשאר כאפרכסת שאין לה אזנים
 שושנה בין החוחים והקוצים וכבג"י איך
 אשיתך ורימו דוד המלך ע"ה וצעק הושענו
 אלהים כי באו מים עד נפש התורה המשולה
 למים מים חיים הלוך וחסור דור חסר דיעה
 מודעה מחשך וכי בא עד נפש לבד והוא
 כגוף בלא נשמה ורוח על עזבו את תורתך
 ולא יתפשך. אפסיקא אלימיו נשארה קטינא
 אחות לנו קטנה ותתצב אחותו מרחוק ואין
 מי ימצא להגישך וצומות הגידין דינן הקשין

ז"ל אשר באתי לזכות אותו חוט של חסד של אמת עליו להמשיך. ושמי מרדכי ושם בני גדול מוהר"ר דוד שי' אלו השלשה שמות עולין במנין שע"ר ה'מלך וגמטריאות לחכמה הקישר. אמנם בני הקטן גם הוא יגדל בעזר השם הוא יקים תחת אבי וכבודו ליראה ומקומי ימלא בשלמ"ה בגימטריא שמוא"ל השם יגדלו לתורה ושימלא מקום אבי ז"ל במעלותיו ומדותיו רקמה אלבשך. הטעם הרביעי המעולה העולה לרקייע לרשות היחיד ומייחד אליו אני בינה שאני מדבר לכבוד שם קדשך כי שער המלך במספר קטן עולה כ"ו כמנין שם הוי"ה ב"ה ולהודיע שהכתיבה היא לשמו בכל לבב לעבדך ולשמשך ומרדכי ל"ו יכרע ול"ו ישתחוה. שישפיע לי מאורו ואזכה להוציא לתורה שאר חדושי שיגעתי ומצאתי דאחא לידי ואין ידי משגת דיה כי ההוצאה הגרועה היא מחמת גרעון כסף אשר אפס בזה המושך. לכך אמרתי יהיו מונחין עוד בקרן זוית ועד שהש' ימצא ידי לשלו' בפקדו' אשר יד הפקד אתי להוציאם לאורה אי"ה מתוך המסך. והחבור הלו הוא ראשית חכמה הוא יעלה בראש כל חוצות לבא שעריו בתוך צדיקים ילכו בו ובו תמצא מרגוע לנפשך. ואני עפר כירה שעס"ק בגפ"ת משהין כי הדברי חריפות לא יפיגו טעמן עד ישקיף ה' משמים ירא בעני עמו להאריך אותנו בהשג יד וחמת המלך מלכו של עולם כשוך. ובמהרה על הר גבוה עלי לך מבשרת ציון הר קדשך מלון מקדשך יבנה ולא יבא עוד שמשך. והמבשר טוב ישמיע שלום וטוב יבשר לפ"ק.

חושיך. כקטן כגדול תשמעו אם יאמר לך שמע בני מוסר ע"יך שעוית במעשיך ואל תטוש תורת א"מך עם אחד הקושרים בקשר אחד נפשו קשורה בנפשו. ואיזה חכם הלומד מק"ול אדם המרים קולו לגעור בכך את שבט מוסר לא תחשוך. לכן גם אנכי אכלתי לחם דמעה והשקתי בדמעות שלישי והכנסתי ראשי ורובי למקום שאני שותה להשקות את אחרים מי שבדרך החשיך וכן בגת גת דרך ד' ענביו גדרכים בין העצים פושטה ומורה ערום ללבושך לכן מרדכי יצא בלבוש מהל'כים בין העומדים האלה לזכות את נשמתו בהתעוררות התשובה דבר דבר על אופניו דברים את אשר הלב אחריהן משוך ואמרתי השם יסכים ע"י ואם הפץ בו המלך מלכו של עולם ונקרא בשם שער המלך המלך בקונן וימלא בקשתך, טעם אחד כי הוא זה נאמר במרדכי היושב בשער המלך אל תפל דבר מכל אשר דברתי בזה החיבר אז המלך מלכו של עולם יחפוץ ביקרך בגדי רקמה להלבישך וטעם השני שזה הוא השער המלך מלכו של עולם דרגא קדמייתא בהא עייל ופתח ולא סגר ה' בעדו אחר שבא לחסות תחת כנפיו כנפי הכרובים יקרבוך ולא יבושך ומדוע אדום ללבושך. הלבש אותך מחלצות ותסיר הבגדים הצואים כי אין לבא אל שער המלך בלבוש שק ותשים צניף הטהור על ראשך. הטעם השלישי שקראתי הספר בשם זה ליתר שא"ת הוא האב ותולד' ידי לצרעמי בהמשך שיהא נכלול שם אבי המנוח הרבנא המופלא מוהר"ר שמואל בקוראי שמו

שער המלך

שער הראשון לפני בוא יום הגדול והנורא — השייך לחודש אלול

בה עץ אם אין לכן נקרא החדש הזה אלול על שם אינון מאללי ארעא לכן נאמר וישבו מתוך הארץ מקץ מ' יום המה חמ' יום שמר"ח אלול עד אחר יו"כ. לכן מהרו ועלו אל אביכם שבשמים בחדש הזה לשאול ולדרוש קדם יום הדין ל' יום שכן אומרים לו כל ראיות שיש לך הבא מכאן ועד ל' יום מצא בתוך שלשים סותר את הדין שמהפך הדין לרחמים לא מצא בתוך שלשים אינו סותר את הדין. ואפרש פסוק בישעיה י"ג הלילו כי קרוב יום ה' כשד משדי יבא על כן כל ידי' תרפינה וכל לבב אנוש ימס ונבהלו צירים וחבלים יאחזון כיולדה יחילון איש אל רעהו יתמהו פני להבים פניהם עכ"ל. ויש לדקדק כיון דאמר כי קרוב יום ה' למה ליה להזכיר השם שדי ה"ל למימר כשד יבא וגם לפרש הא מדמה לבסוף כיולדה ובתחלה אביא משל א' ומשל לאשה מעוברת אית איתתא מפחדית ודואגת מן יומא דאתעברא כמו שכתוב בזוהר אשה כי תזריע וילדה מן יומא דאתעברא עד יומא דיולדת לית לה בפומא ורעיונה אלא ילידו דילה. דואגית מיד על חבלי לידתה עד דלא ייתי האי יומא דיתבעין דינא מינה דתנינן על שלש עבירות גשים מתות בשעת לידתה על שאינן והירות כו' והאשה נזהרת בהני שלשה שלא תעבור ובזאת תבא אל שעת לידתה ולא תמות. ולכך נקראין תשעה ירחי לידה ולא אמר תשעה ירחי הריון אלא כל התשעה ירחי מתעוררת על לידתה ותלך לדרוש את ה' מה תהא

פרק א יד החזקה ורוח הגבוהה ירפ' ידו ויכה' רוחו בעולת החודש הזה לכל חדשי השנה אשר הלך בהם בהבלי עולם הזה ה"אומר שכחה הוא ח"ו לפני כסא כבודו. שלמה המלך ע"ה אמר בכל עת יהיו בגדיך לבנים. דהיינו בכל השנה יפשפש וימשמש במעשיו שלא ימצא כתם בבגדו כדכתיב ימים תהיה גאולתו וימים פרושו שנה. לא עשה כל השנה עכ"פ ישתדל לעשות תשובה מר"ח אלול ואילך כמה שרמו דוד הע"ה לולא האמנתי לראות בטוב ה'. ל"ולא אותיות אלול לאחר ורימו הרמו לאחר ולא לפנים כי כמו שהצבי רץ ומחזיר פניו לאחוריו כמו כן האדם שהוא רץ בכל שנה ואינו יודע למה רץ ועל מה צריך בזה החדש להחזיר פניו לאחוריו להשגיח מה שפגם בכל חדשי השנה ואמר התנא על ששה חדשים השלוחין יוצאין חשיב על אלול מפני ר"ה מזדיעים אימתי ר"ה אלול שיעשו ר"ה ביום שלשים ויש סמך מזה שמר"ח אלול צריכין להזהיר על ר"ה שיחרד האדם מאימת הדין כי כמו ששלוחי ב"ד של מטה יוצאין ומזהירין כן שלוחי ב"ד של מעלה יוצאין ומכריזין עורו ישיגי הלב פחדו מיום הדין עיגי ה' אלהיך בך וכתב. הוזהר אילון אינו עיגי ה' דקא אזלון ומשטטין בכל עלמא ומאללין וחמאן בעובדין דבני גשא ווי לאינן דלא משגיחין. ולא מסתכלין בעובדיהון דהא לגבייהו קיימי סהדי מלכ' סלק' וסהדי קמי מלכא. ובפרק הזה החדש אזלין אינון מאללין המה המרגלים לראות את הארץ היש

ואשתאר ש"ד ויכול לחבלא לי' על דא
איצטריך דלא לעביד טגופא ולכלוכא בתרעא
דביתא. הכלל שהאשה היולדת צריכה שימור
רב שמירה מעולה ולא פחותה. זה הוא המשל.
והגמשל הוא האדם ההולך אחר שרירות
לבו הרע בכל השנה ומהראוי שתהיה יראת
ה' תמיד נגד פניו בטרם יבוא ימי הרעה
אשר יאתו אותו חיל כילודה כדאיתא בזוהר
פ' צו כמה אי' לי' לבני נשא לאסתכלא
ביקרא דמאריהן ולא יסטו מארחייהו לבר
דחא כל יומא ויומא דינא תלי בעלמא בגין
דעלמא על דינא אתברי ועל דא בעי ב"ב
לאסתמר' מחוביו דלא ידע זמנא דדינא שריא
עליה ולא ידע אי ישוב לביתו או לאו נפק
לארחא עאכ"ו בעי לאקדמא רחמי קמי מלכא
בגין דישתזיב מן דינא עכ"ל והנה אית דצדיקים
אשר בכל עת רואי' שהיו בגדיהם צבוי'
מפחד תמיד טרם יבואו ימי הרעה יוכא דדינא
קשיא ואית אחרנין דאין בהם מתם מכף
רגל ועד ראש ואומר בלבו דיה לצרה בשעתא
אך עכ"פ כשיגיע חבלי לידה שהוא ר"ח אלול
שאו צירים וחבלי' יאחזון יקרא אל ה'
עכ"פ בעת הזאת כדאיתא במסכת גדה כמה
ימי קשוי ר"מ אומר עד ארבעים וחמשים
יום ר"א ד' חדשה וקאמר בגמרא אמר
רב אדא בר אהבה ש"מ שיפורא גרים לר"י
פרש"י שתוקעין ב"ד בקדוש החודש. ולר"מ
פריך השתא חמשים ארבעים מיבעי' ומשגי
כאן לחולה כאן לבריאה. וי"ל דהש"ס מרמו
לפי מה שכתבתי שצריך האדם להתעורר
עכ"פ בהגיעו חבלי לידה ימי קשוי והוא ר"ח
אלול וכדאיתא בזוהר חדש ויגש אברהם
ויאמר האף תספה צדיק עם רשע אולי ימצאו
שם חמשים ושארי מחמשים עד עשרה מן
אלול עד הושענא רבה ג' יומין ואמר ר'
יצחק עד עשרה אלון עשרה יומין שבין ר"ה
ליה"כ כיון דמטה לעשרה אמר מכאן ולהלאה
לאו אתר דקיימי בתשובה כו' לכן אמר ר"מ
ימי קשוי הם ארבעים או חמשים יום. ר"י
אומר דיה חדשה הוא החדש אלול גקרא ימי

בסופה מפשפשות במעשיה ושבה אל אלהיה
עד כי ישמע אלהים את נאקתה היא האשה
יראת ה'. ואית אתתא אחרא דאינה משגיחת
אוכלת מעדנים ושותית ממתקים לחם עצבות'
לא תאכל אומרת דיה לצרה בשעתה ובכל
ימי עבודה לא זכרה את ה' עד שיבואו ימי
הרעה ירח התשיעי ואחזין אותה חבלי לידה
וימלאו ימיה ללדת והנה תומי"ם בבטנה אז
הולכת בתמימות וחזורת בתשובה ויהי
בהקשותה בלדתה ממש בצאת נפשה כי מת'
ותקרא את שמו אז תקרא בשם ה' ואומרת
בן אוני בן דוי בן צערי סופדות על חטאי'
ובכל זאת לא יכלה רחמיו אם חשים נפשה
בכפה וקוראית מקירות לבה אל ה' שיענה
לה ביום צרתה ואומרת מן המצר קראתי יה
אז תקרא וה' יענה מקרעות גזר דינה אף
שיגזר עליה דכל אינן מקטריגין אמרין הנה
הרה לזוננים ויגזר עליה הוציאוה ותשרף
היא מוצאת והיא שלחה אל חמיה הוא הש"י
ב"ה המתכנה בלשון חמיה שהוא מלא חימה
עליה. ואומרת למי אשר אלה לו אנכי הרה
למי אשר אלה לו דייקא ר"ל הקב"ה שהוא
ברא כל אלה כדכתיב שאו מרום עיניכם וראו
מי ברא אלה. **לחנניה הורו עלינו**
אז ההוא עונשא דאתגזר עליה אתבטל ואומר
הקב"ה צדקה ממני אני אסלח לה כי האמינה
בה' ויחשבה לה לצדקה והנה הכתוב מרמו
צדקה ממני דייקא אבל לא מן המקטריגים
המבקשים את נפשה לקחת ואת נפש ולדה לכן
החי' צריכה שימור להבריח הקליפות החצוני'
וצריכה לחפש אחר שומרי הבית היא המזוזה
כדאיתא בזוהר פ' ואתחנן באריכות בכמה
דפין ואני אביא בקוצר. בגין דרגא דמזוזה
איהו קאים תדיר לפתחא ודא איהו דרגא
דאקרי שושר לאשתכחא בנטורו ת"ח בשעתא
דאינון דינון בישין קריבון לפתחא זקפן עיינין
ומסתכלין ברשימא קדישא דאיהו לבר דאיהו
שדי דמתעטר בעטרי שמא דא שליט על
כולא מיניה דחלין וערקין ולא קריבין לפתחא
ואי לא מועטר בעטרי אסתלק יו"ד מתמן

קשוי לידה. וקאמר אליבא דר"מ ארבעים
 לבריא שמתגבר על יצרו מר"ח אלול עד ית"כ
 אז נכתב ונחתם לאלתר לחיים וחמשים
 לחולה שאינו יכול להתגבר על יצרו מיד
 ממתינין לו עוד עד הושענא רבא ואליבא
 דר"י דאמר דיה חדשה הוא חדש אלול ואמר
 רב אדא ש"מ שפורה גרים לפי שבר"ח אלול
 מתחילין לתקוע בשופר והשופר גורם
 שיתעורר את עצמו לתשובה היתקע שופר
 בעיר ועם לא יחרדו כאשה הרה שאחותה חיל
 כשנכנס ירח התשיעי כן האי שפורה גרים
 שיחרר האדם מאימת הדין וכמו שזכרתי
 לעיל באשה הרה ששומע ה' את צעקתה כמו
 כן האדם בזה החדש אם ישים נפשו בכפו
 ועושה תשובה או קרוב ה' לכל קוראיו ידו
 פשוטה לקבל שבים אף שלא שם אל ידו
 כי אם בבאו מים עד נפש בהגיע עד שער
 מות אעפ"כ הקב"ה אינו מונע הטוב ממנו.
 אך הרבה שטנים ומקטריגים עומדים עליו
 לשטנו ולקטרג עליו וצריך שמירה מעולה
 לשמור מזוונות פתחיו ורשימי קדישא דאתחזי
 לבר שהוא השם שדי לעטר בעטרוי ודע
 שהחדש אלול הוא בסוד יסוד מהעשר ספירות
 כי החדש ניסן ראשון לחדשים והוא חסד
 חדש אייר הוא גבורה סיון תפארת תמוז
 נצח אב הוד אלול הוא יסוד וידוע לידועים
 שסוד נקרא אל שדי עיין בספר שערי אורה.
 נמצא שהחדש אלול הוא בסוד יסוד בסוד
 אל שדי וצריך לעטר את החדש הזה דכר
 יסתכלון הקליפת והמקטריגים רשומא קדישא
 יברחו ויתבר חיליהון ולא יקרבו לפתחא
 וכדאינא בזוהר פרשת ואתחנן ז"ל ת"ח בעי
 ב"ג בפתחא דבינא לרשומא רשימא קדישא
 שמא קדישא שדי דהר מהימנות' דכולא דהא
 בכל אתר דהא שמא קדישא אשתכח זינן
 בישין לא משתכחי תמן לא יכלא לקטרגא
 עלי' דב"ג. מזוזה אקרי אתרי דפתחא דבינא
 שריא כגוונא דלעילא אתר דפתחא דבינא
 עלאי שריא מזוז' אקרי מההוא מזוזה ערקון
 מארי גמוסין מארי דדינן לא משתכחין

עכ"ל הרי דרגא דא דיסוד נקרא מזוזה ונקרא
 אל שדי כידוע לידועי' לכן צריכין מאד
 להזהר בחדש הזה דאקרי שדי להבריה
 הקליפות ואם לא ישוב ח"ו בתשובה שלימה
 אז יסלק יו"ד מתמן וישאר שד ח"ו ויויק
 אותך ויפיל אותך לבור שחת אותך ואת
 ילדיך ילדים הקטנים יפלו דמם ח"ו ברוע
 מעלליך והיינו דאמר בגמרא בעון מזוזה
 בנים מתים כשהם קטנים היינו אם פוגע
 בדרגא דאקרי מזוזה שהוא השם שדי והתיקון
 היא בחדש הזה כמו שזכרתי לכן צריכין
 להשכי' בזה החדש וכל המשכ"ם אלול
 לקבל תו"מ לשקוד על דלתות בתי כנסיות
 ובתי מדרשות ולשמור מזוונות והשם שדי
 ולהבריה הקליפות והמקטריגים שלא יזיקו
 אותך ואת בניך אשר חנך אלהים והימים
 האלה נזכרים ונעשים לטובה בכל אשר ימלא
 ידיו לעשות בכוחו תשובה ותפלה וצדקה
 ותענית לשבר את יצרו התקפ' עליו והוכח
 יוכיח איש את עמיתו שלא יצהיב פניו
 מאכילה ושתייה אלא ליזול סומקא וליתא
 חזוורא בסגופים ללבן את חטאיו. והיינו דאמר
 הגביא שזכרתי מע"ל הילולו כי קרוב יום
 ה'. ר"ל הילילו ועשו תשובה כי קרוב יום
 ה' זה ר"ה ואם לא תשוב בתשובה בחדש
 הזה שהוא היסוד הנקרא אל שדי לעטר
 הרשימא קדישא אז כש"ד משד"י יבא דייקא
 ר"ל אז תגרום שתסתלק היו"ד מתמן וישתאר
 שד משדי ויבא להזיקך ח"ו על כן ידים
 תרפינה וכל לבב אנוס ימס ר"ל כל לבב
 שתראה להתגבר היצ"ט על היצ"ר וגבהלו
 צירים והבלים יאחזון כילודה יחילו. ר"ל אם
 לא השגחת בכל השנה כמו האשה שאינה
 משגיחת בכל ימי עבודה עכ"פ בחדש הזה
 שהם ימי קשוי לידה וחבלי לידה תקרא בשם
 ה'. איש אל רעהו יתמהו ר"ל איש אל רעהו
 יתמה בתמיה ויוכיח את עמיתו פני להבים
 פניהם על שפניהם להבים מאכילה ושתייה
 והנה העת למנוע האכילה והשתייה ועת
 לעשות לה'.

שהפשפשים ותולעים וחובים מצויים ומזוהמתן מקלקלין השורות כשתיבה קולטת וזהמתן אינו ניכר כלל התיבה ומכל שכן אות כאשר בעיני ראיתי כמה וכמה פעמים שבדקתי מזוזות ומצאתי הרבה תיבות שאינן ניכר צורתן ותיבה אל תיבה יחדיו יודבקו כמו בדבק שבלתי אפשר לעשות פירוד בין הדבקים והוא עון פלילי לגרום את זאת שתהא מצוה בזויה עליו כל כך גוה לו שלא יקבע משיקבע ולא יזהר בה. והיינו דאמר בגמ' בעון מזוזה בניס מתים כשהם קטנים. ולא קאמר בעון בטול מזוזה כמו שאמר בעון בטול תורה. והוא דוגמא דקאמר בעון גדרים דמשמע שיש עליו גדרים ואין מקיימין כמו כן בעון מזוזה דהיינו שיש לו מזוזה ולא נזהר בה הוא רוצה שבשכבו תשמור אותו והוא אינו משמרת' כראוי או עון המזוזה עליו. והעון המזוזה שנמחק אינו נמחק ממנו עד שיענש עליו כי השכר מצוה זו למען יזכרו ימיכם וימי בניכם כמו כן ההיפוך ח"ו אם אינו נזהר ומובא בפי' בש"ע י"ד ואם לאו יתקצרון ח"ו. ומה שאמרו הזהיר במזוזה זוכה לדירה נאה אין זה סותר את זה דהא צריך להבין אם זהיר במזוזה ודאי שיש לו דירה ומה קאמר זוכה לדירה נאה שדוחק לומר שיצא מדירה זו לדירה אחרת היותר נאה אלא ודאי דקאי שזוכה לדירה נאה לעזה"ב בג"ע כי על ידי שהוא ובניו מאריכיו ימיו בעזה"ו בשכר מצות מזוזה ע"י זה קונה שלימות לעצמו ובניו מזכין אותו שזוכה לדירה נאה לעזה"ב. והנה הכל יפה בעתו כל המצות הזמניות מכל השנה כל מצוה ומצוה עומדת על שרשה במועדה וזמנה לתקנה הלכות פסח בפסח לבער החמץ ולשבר הקליפות הרוצים בעת הזאת להרים ראש. ולתקן את שורשה במקום עליון והלכות חג בחג. כמו כן העמדתו והצבתי תקון ובדיקות המזוזות בזה החדש שהוא בסוד שדי לתקן את שורשה במקום עליון הנקרא מזוזה המכוון אל זה החדש ובפרט לפני בא יום

וזוהו גם פי' הפסוק בישעיה ס' כ"ו ה' בצר פקדון צקון לחש מוסרך למו כמו הרה תקריב ללדת תחיל תזעק בחבלי' כן היינו מפני' ה' ר"ל ה' בצר פקדון לא מהרתי לעשות תשובה קודם בא צרתי כי אם בצר לי אז פקדון. צקון לחש תפלתי מוסרך למו בעת שמוסרך למו ולא שמתי אל לבי קודם לכן כמו הרה תקריב ללדת תחיל תזעק בחבלי' ר"ל לא כמו האשה שדואגת מתחלת עבודה אלא כמו הרה תקריב ללדת דייקא או תחיל תזעק בחבליה בעת חבלי לידתה כן היינו מפני' שאין אנו עושין תשובה קודם בא יום ה'.

ואחר' שהודעתך סוד החדש הזה שהוא יסוד הנקרא אל שדי הרשו' במזוזה באתי להזהיר ולהודיע שבחדש אלול יהא נמנה על הפתח"ים אם יש מזוזות בכל שערינו כי מזוזות אותיות ז"ו מו"ת שעל ידי מצוה זו יוזו המות והרע מן הבית וכמו שמוכח בב"י שגדולה מצוה זו שהיא היפך טבע העולם שהקב"ה שומרו מבחוץ והוא ישן מבפנים. והחויב על בטורי קרתא שישגיחו בזה החוש אם לא ימעט איזה בית מהיות מזוזה או איזה פתח פתוח ודריסת איש שאין בה מזוזה וגם יבדקו אם לא נמחקה המזוזה מבפנים וביותר אם לא נמחק השם שדי מבחוץ כי אם נמחק ח"ו אזי משם טוב מוציא שם רע ואמרו לו מצאתי לביתך פסולים ואלה פסולי ביתך שלא נזהרת במזוזת ונמחק ויש כח להקליפה ח"ו להזיקך כי תיכף במחיקת איזה אות יסולק השומר וילוו אליו החצונים מסטרא אחרא לכן יעול דלת בפני ל"וין ובאם ימצא האיש בחובת הדר שאינו מהד' יקנסו בקנס עצום על זה הגם שכתב בש"ע יורה דיעה סי' רצ"א שאין צריך לבדוק מזוזות יחיד כי אם פעם א' בשבוע' וזה בשומו אות' בשפופרת כמו שמביא ג"כ בש"ע להנחילו בשפופרת שלא יראה ולא ימצא איזה אות חוצה אבל עכשיו שאין מדקדקין בזה ובפרט בבניני עצים

שזכרתי בפרק הקודם ויסוד נקרא צדיק כי צדיק יסוד עולם. ויוסף הצדיק הוא בסוד יסוד שהוא בסוד ברית קודש ויוסף בגין דגטר בריתו דרגא דלילה יסוד ועל דא נקרא צדיק כידוע ליהודים וכלל של דבר שהחדש אלול הוא בסוד יוסף הצדיק. ויוסף היה מכלכל את כל אחיו כמו כן כל החדשים מצפים שיוזנו ויפרנסו ויהי' להם תקומה מזה החדש שהוא בסוד יוסף וכאשר באו האחים אל יוסף כללו עצמם עמו ואמרו שני עשר אחים אנחנו בני איש אחד. בני הקב"ה הנקרא איש אחד ובכל ימות השנה כשאין עושין תשובה ופוגמין בחדשים שהם שבטי יה עדות לישראל הבאים ליום הדין להעיד ואומרים החדשים עבר קציר כלה קיץ ואנחנו לא נושענו וכולם מצפים ובאין לשבר אוכל לגפשם מיוסף דהיינו מזה החדש. והקב"ה ושכינתה משגיחים מן החלונות ומן החרכים אולי יעשו תשובה ויקבל כדאיתא בתקוני הזוהר ווי לון לבני נשא דקב"ה אסו' עמהון בגלותא ושכינתא אסירת עמהון ואתמר אין חבוש כתיב עצמו מבית אסורין ופורקנא דילא דאיהי תשובה תליא בידיהון כו' משגיח מן החלונות אינון חלונת דבי כנשתא דאבא ואמא אינון בבית אסורין ואיהי בכל יומא שוהיחות' עליהו ויהיב לן מזונא עכ"ל הרי שוהקב"ה ושכינתה וכל החדשים מצפים על החדש הזה אם בחדש הזה נעשו תשוב' יתרפאו כל החדשים ואמר יוסף הנה השמש והירח ואחד עשר כוכבים משתחווים לי השמש הוא הקב"ה והירח היא השכינה ואחד עשר כוכבים המה אחד עשר חדשי' כולם משתחוו' לי ומצפים וכאשר רואה הקב"ה שהגיע הזמן ואין אנו מתעוררין בתשובה מלתתא דהתחלת התעוררות התשובה רצה הש"י ב"ה שיהא תחלה מלמטה כמה דכתיב שובו אלי ואשובה אליכם ואם אין אנו מתעוררין אז כתיב ויגער בו אביו ויאמר הבא נבא אני ואמך ואחיק להשתחות לך ארצה ר"ל וכי הבא נבא אני להתעוררך הלא אתה

הגדול והנורא יום הדין שחיינו תלוינו בו יתעסק במצוה ששכרה אריכות ימים ותהא מזוזה לימין ביאתו ליום הדין לזכות אותו במשפט כדכתיב למען ירבו ימיכם וימי בניכם גברי וגשי בעין חיי.

סליק פירקא

פרק ב ישמעו החרשים והעורים הביטו שכל חדשי השנה נותנין עיניהם בזה החדש ומה שפגם בכל חדשי השנה וכל חדש עומד גזיף בקרן זויות מחמת פגמות' דידוע שהספירות העליונות המה בסוד שנים ובסוד חדשים לכן כשיגיע החדש הזה ינחם על הרעה שעשה בכל חדשי השנה ופגם בצירופי שם יהו"ה ב"ה שהמה י"ב צירופי הויה נגד י"ב חדשי השנה ובוה החדש יוכל לתקן כל הצרופים שפגם בהם. לכן אמר הש"ס דגין שנה שיש עמה חדשים משנה שיש עמה חדשים דכשאדם פגם ח"ו אז השנה של מעלה אין עמה חדשים. ואמר הכתוב באיוב ז' הלא צבא לאנוש עלי ארץ וכימי שכיר ימיו כעבד ישאף צל וכשכיר יקוה פעלו כן הנחלתי לי ירחי שוא. וצריך האדם להתבונן כי הוא שכיר שנה **החדש** את בוראו וליום הכסא יבא ביתו שהוא היום הדין בדין הוא שיקבל שכרו ואם לא היה עבד נאמן ולא עשה פעולתו כראוי יקבל עונשו ח"ו לכן קודם יום הדין יאמר האדם אוי לי כי פנה היום וכי נטו צללי ערב ואני הנחלתי ירחי שוא שפגמתי בכל החדשי' הקודמים ועכ"פ בוי החדש יראה לתקן עצמו כי שלשים יום בשנה חשוב שנה ויתוקן כל השנה כולה. דע שיום השבת כלול כל יומין דחול ומגיה אתברכין כל שית יומין עלאין כדאיתא בזוהר פ' יתרו כמו כן זה החדש כלול כל חדשי השנה ומרומז בתורה. שכל הי"ב חדשים המה נגד שנים עשר שבטי ישראל. והחדש אלול הוא בסוד יסוד כמו

השנים עשר חדש וכולן יתקנו מזה החדש ואמר בגמ' מנה"מ אמררב חסדא דאמר קרא תשב הגערה אתנו ימים או עשור ר"ל תשב השכינה הנקראת בערה אתנו ימים הוא שנה דהיינו שנעסוק בתורה ומע"ט שנה אחת והשכינה תשב אתנו. או חודש דחודש נקרא ג"כ ימים דכתיב עד חדש ימים ויהא נחשב ג"כ כמו שנה שבזה החדש יתקנו כל החדשי' או עשור היינו עשרה ימים שבין ר"ה ל"כ. וזה דקאמר הנביא ירמ' התשכח בתולה עדיה כלה קשוריה וגו' ר"ל התשכח בחדש הזה שמולו בתולה התשכח עדיה שצריכין להכין תכשיטים שהשכינה היא הכסא כבוד צריכין לתקן הכרסויא קדישא על יום הדין שהוא ר"ה. שישב המלך על כסא רחמים כדאיתא בזהר ובתקונים ווי לון לבני גשא דקב"ה אסור עמזון בגלותא וכרסאי דיליה פגים ואיהו לא שרי' באתר דפגים כצפור גודד מקינו כן איש גודד ממקומו ואין איש אלא קב"ה שנאמר ה' איש מלחמה. לכן צריכין לתקן כרסייא דמלכא והעיקר התיקון בזה החדש. ואיתא בזהר דכל רוזן וכל קדישין יקרינ תלין בשביעא. כדכתיב ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי שבת. וכן שש שנים תזרע שדך ובשנה השביעית שבת שבתון לכן משפטינו יצא בחדש השביעי ואלול היא החדש השישי והיה ביום הששי והכינו את אשר יביאו שצריכין להכין את עצמו בששי מה שיביא לשביעי שבו איש תחתיו אל יצא איש ממקומו ביום השביעי שבו איש תחתיו בתשובה בששי ומתקינו כורסא קדישא בגין דאל יצא איש זה הקב"ה ממקומו ביום השביעי שישב על כסא כבוד ליום המועד. לכן יצו אל יוסף שהוא החדש הזה לאמר אנא שא גא פשע אחיך וחטאתם בכל יום מזה החדש יבקש רחמים שימחול לו הקב"ה מה שפגם וגרם רעה בכל החדשים והעיקר להרבות בכיה בתחלתו בזה החדש לכן נאמר ויבך יוסף בדברם אליו ובכל המקרא לא מצינו מי שהרבה בכיות כמו

צריך מעצמך להתעורר בתשובה ואז תבא לך הסיוע משמים וגם יש לרמוז בהא דכתיב להשתחוות לך ארצה שתיבת ארצ"ה מיותר ומרמוז אלול ר"ה צום כפור הושענה רבה הלא עכ"פ באלו הימים צריך אתה לתת פירות ולצמות מן הארץ ומעצמך להתעורר לכן אמר הבא נבא אני ואמך הלא אמך כבר מתה בגלותא דאם אנו אין עושין תשובה ובפשעינו שולחת אמנו היא השכינה אזלת בגלותא וצועקת הבא לי בנים ואם אין מתה אנכי כביכוי"ל. ואביו שמר את הדבר ומצפה שיעשו תשובה ויוסיף על ענין ראשון שכל החדשים יוכל לתקן בזה החדש יוסף מכלכל את כל אחיו. ואמר הכתוב ואת המעלה החדשית החדש השנה ומרמוז שאם אנו עושין תשובה ומחדשין מעשינו נוטלין השכינה אינן תקונין ומעלית למעלה ובהן יתקנו כל חדשי השנה לכן אמר ואם היא השכינה הנקראת זאת עולת חודש בחדשו ר"ל מעלית זה החדש במעשיהן שחדשו בו לחדשי השנה לתקן כל חדשי השנה. וידוע שאין להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה דבזה שאנו עוסקין בתורה אנו עושין תקונין ותכשיטין לשכינה ואם היינו עושין תקונין להשכינה שנה אחת היו נגאלין כדכתיב ימים תהיה גאולתו. ועכ"פ אם היו עושין תשובה שלימה בזה החודש היו עולין בו כל החדשים כמו שזכרתי ולא עוד אלא אפילו אם היו בתשובה שלימה בעשרת ימי תשובה היה מכפר בעבורם וכמו שהבאתי לעיל בשם הוזהר חדש שאמר אברהם האף תספה וגו' ושאר מחמשים עד עשרה אלון עשר היומין דבין ר"ה ויו"ט כ' וכיון דמטי לעשרה אמר מכאן ולהלאה לאו אתר דקיימי בתשובה. וזה מרמוז התנא במס' כתובות גותנין לבתולה שנים עשר חדש פי' רש"י להכין תכשיטין ולפרנס עצמה בתכשיטין ר"ל לבתולה שהוא מזל אלול גותנין כל השנים עשר חדש להכין תכשיטין להשכינה שאם אנו מכינין תכשיטין ומתקני' הבתולה שהוא חדש אלול אז גותנין לה כל

שביו ר"ל ושבט בתשובה ואותה התשובה הוא שביו של היצה"ר שבזה יכנע תחת ידך וגו' ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים דא הוא ירחא דאלול תבכה הגשמה דגלית ערייתא דקב"ה שהוא אביה וערייתא דאורייתא שהיא אמא דכתיב אל תטוש תורת אמך לכן ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים.

והנה ראיתי בכמה מקומות מאז ומקדם גם אבותי ספרו לי המנהג הזה הנכון והיפה מר"ח אלול עד י"כ תיכף אחר התפלה לומר ספר תהלים בקול בכי ובנעימה האח' היודע לזמר ולדבר יעמוד לפני התיבה וכל העם עובין אחריו אמרתי ג"כ לעשות הטוב והישר הזה למנהג בעירנו כי העיקר בחודש הזה להכרית ולהבריא הסטנים הנאספים על חג האסיף לאסוף אותנו ח"ו. לכן אנו באים בחדש הזה שהוא יוסף להוסיף ומאן דיוסף מוסיף ולא יאסף ואין לך דבר שעומד בפני המקטריגים כמו הספר תהלים הנקראים מזמורים שבהם יוכל לומר ולהכרית כל הקוצים והחוחים הסובבים את השושנה העליזת ומחמת שאנו צריכין דווקא בזה החודש לבער הקוצים ידרוש על כל קוץ תה"ל ת"הילים בכוונה ובכיה לאמר התפלה שאחר כל הספר ושלא יהיו פחות מעשרה שיאמרו השלש עשרה מדות בסוף יהי רצון ובאם יש איזה מקום ועיר שלא יודעים מן המנהג הזה ראוי להודיעם שלא ימושו מן הספר תהלים בכל יום בחדש הזה ויהא חשוב כאלו עסקו בנגעים ואהלות וזכות ד"ה ע"ה יעמוד להם להוציא כאור משפטם לחיים ולשלום.

פליק פרקא

פרק ג ישכילו החכמים ויבינו הגבונים גודל ורובי המעלות של החדש הזה דאמר התנא באחד באלול ר"ה למעשר בהמה דבני

ביוסף שנאמר בו הרבה בכיות ויסב מעליהם ויבך ויסב אליהם וגו' ובמסותרים תבכה נפשו על העבירות שעשה בכל השנה וחילל שם שמים בסתר כמה דכתיב וימחר יוסף כי נכמרו רחמיו אל אחיו ויבקש לבכות ויבא התזרה ויבך שמה לכן על הגסטרות במסותרים תבכה נפשו ועל הגגלות יבכה בגלוי וירם קולו בבכיה רבה כמה דכתיב ולא יכול יוסף להתאפק לכל הנצבים עליו וגו' ויתן את קולו בבכי. ועוד להורות לעם הדרך אשר ילכו בה וכל הרפואות שיעשו לנפשם שירבו בבכיה בחדש הזה על החורבן השני בתי מקדשות שנחרבו בעו"ה שגם זה נאמר ביוסף ויפול על צווארי בנימין אחיו ויבך המרמוז על שני בתי מקדשות שנחרבו וכל המרבה לספ"ד בזה החדש הרי זה משובח ולהיפך ח"ו אם גם בזה החדש לא ישים אל לבו ולא יתפלל בכוונה ולא יקבע עתים לתורה ולא יתעורר עצמו לתשובה ולא יתן קולו בבכי אז מוסיף עוד חטא על פשע ומעורר מדנים המה שטנים ומקטריגים והמדנים ימכרו אותו לשר הטבחי. הוא המלאך המות הנקרא שר הטבחים אשר לא יחמול ליום הדין ולא ירחם המרבה שפיכות דמים בישראל כמים נשפכים נשחטים ונטבחים זקנים ונערים יונקי שדים ועוללי טפוחים ראו כי רעה נגד פניכם. מארבע קצות הארץ צועקין מן האדמה קול דמי אחיכם. לכן קרעו לבבכם ואל בגדיכם. לכו וראו איזה דו"ן הישר למצוא מרגוע לנפשיכם. הקשיבו לקול שופ' שמזמינים אותנו ליום הדין זה זמן ב"ד שלשים יום היו שלשים ימים נערכים כי בעוד שלשים יום ישאו את ראשך במשקל אם להשיבו על כסאו או למסור לשר הטבחים. וצריכין להרבות בכי בזה החדש ולחפש כל הזכות והראיות שיש לו שימליצו טוב בעדו ולהתגבר כארי על יצרו הרע לעשות עמו מלחמה כמו שכתוב הוזהר על הפסוק כי תצא למלחמה על אויביך הוא היצה"ר והבא לטהר מסייעין לו ועל דא כתיב ונתנו ה' אלהיך בידך. ואמרתי עוד לפר' ושבית

ולתזהיר אותם בתוכחת מוסר להבינם ולומר אדם אתה ולא בהמה ולמה תהיו בעלי מומין ליום הדין ועת לחננה כי בא מועד ואין רואין מומין ב"ט ובבעל מום עשוי בו מקריבין כקריבין שאין לו כפרה כ"א במיתת שהמלאך המשחית עומד ליום הדין ומסטיין עליו ואומר הקריב נא לפחתך הירצת או הישא פניך. וכל בעלי מומין הקבועין שלא העבירו אותן קודם בא מועד נמסרין לו להמשחית שלא יכופר עונם עד ימותו אם לא עשו תשובה ולא נתרפאו תחלה וזה מרמז התנא בכור שנפל לבור ירד מומחה ויראה אם יש בו מום יעלה וישחוט. דישאל נקראין בכור דכתיב בני בכורי ישראל הבכור שנפל לבור דהיינו לבור שחת תחת יד היצחק"ר המכוין עצמו להפילו לבור שחת ירד מומחה ויראה ר"ל ירד מי שהוא מומחה וחכם ויוכיח אותם שיעשו תשובה מאהבה ומיראה ואם יש בו מום אף אחר שהוכיח אותו החכם המומחה אין רפואה למכתו שלא נתרפא ולא יועיל בו לא מוסר ולא תוכחה השמן לב העם הזה והמים הוא מום קבוע. אז יעלה וישחוט ניתן רשות להמשחית שיעלה וישחוט כי הך ירידה עליה היא אצל המשחית ואמר הטעם דמאתמול דעתו עליו ר"ל שהשטן מאתמול מתמול שלשום דעתו עליו שהוא שונא לו ואר"ב עליו שיהא מוכן לפורעניות שימסר בידו לשוחטין ר' שמעון אומר כל שאין מומו ניכר מבעוד יום דהיינו ששמע לקול הורים ומורים ועשה תשובה מבעוד יום קודם יום הדין ושב רפא לו ונתרפא ממומו אין זה מן המוכן ר"ל כל שאין מומו ניכר מבעוד יום דהיינו ששמע לקול הורים ומורים ועשה תשובה מבעוד יום קודם יום הדין ושב ורפא לו ונתרפא ממומו אין זה מן המוכן לפורעניות והנה האב חייב בפדיון בנו כמו כן אבינו שבשמים פודה את בנו בכורו המה ישראל ופודה אותנו מכל צרינו והוא בעצמו מלמד זכות על בניו ובמה פודה אותנו בזכות התורה שאומר חזרתי על כל

אדם אינן מביינין ונמשלו כבהמות נדמו ונמשלו לצאן. נמשלו לבהמה דכתיב אדם ובהמה תושיע ד' אלו בני אדם הדומים לבהמה ונמשלו לצאן דכתיב ואתן צאני צאנן מרעיתי והיינו אם אין נותנין לב לדעת את ה' שבזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי שזה מותר האדם מן הבהמה אין הנקרא חכמה כי החכמה מ"אין תמצא ואם אין בו חכמה אז נמשל כבהמה ואותן בני האדם יושבי חשך בכל השנה כל אוכל תחאב נפשם בהתענג גופם באכילה גסה כבהמה ולא ידע אתו מאומה כ"א הלחם אשר הוא אוכל ושאר תאות היצחק"ר אשר קנה אותו ואת נפשו בחזקה בכל השנה ובמשיכה שמשך אותו אחריו. ואם כך יבא למשפט ביום הדין אז יבא בעל השור הוא השטן והיצחק"ר הרע ויעמוד על שורו ויאמר סוף בהמה לשחיטה ח"ו לכן עשו ר"ה שלהן אלול ר"ה למעשר בהמה נכנסין לדיר להתעשר דהיינו שבייבנו סוד העשר שנשמתו מקור וחלק אלוה ממעל אשר האציל מן העשר ספירות העליונות והוא נוהג בו מנהג בהמה ואינו מכיר את בוראו וכולן נכנסין לדיר להתעשר כבקר. רועה עדרו מעביר צאנו תחת שבטו דכל באי עולם יעברון לפניו כבני מרון מעביר צאנו תחת שבטו כל אשר יעברון מן התורה והמצוה יהי' תחת השבט שבט מוסר להעניש אותו שיהי' קודש ולא חולין ולא יעשה עוד מעשה הבהמות ור"ה שלהן אלול שזה החדש הוא שכן להחדש תשרי ולשכנו תדרשו ובאת שבה שצריך לשכנו של מקום דהיינו בזה החדש לדרוש את ה' ולהכיר את בוראו ואח"כ ובאת שמה והבאתם שמה שלא יבא בידים ריקניות ליהו"ד וצריך לתקן את עצמו על מה שעבר ופגם את נשמתו ועשה עצמו בעל מום וכל אשר בו מום לא יקרב ויראה להתרפא מן המומין שלא יהיו מומין קבועין אלא עוברין ומום עובר מותר להקדוה לכן צריך החכם בחדש הזה לבקר את מומי העם

ואומה ולשון ולא רצו לקבל התורה ובני בכורי ישראל קבלו התורה ובוזה פודה אותנו בכסף חמשת שקלים היא התורה המשולה לכסף המזוקק שבעתים אמרת ה' צרופה וגם נקראת כסף כמו שמבאר בזהר דאיהי כסיפא החמוד' בגפשו וחמשת שקלים המה חמשה חומשי תורה ובוזה פודה אותנו. אך כתיב ופדיו מכן חדש תפדה שאנו צריכין להיות עכ"פ בני איש אחד דהיינו שנעשה עכ"פ בחדש אחד קודם יום הדין תשובה וספר עונות וחסונות תכופר ואז הוא קטן בן חדש ופודה אבינו הרחמן אותנו ליום הדין אבל פחות מכן חדש אינו גפדה. לכן בעינו העמדה והערכה לאל עורך דין לתת כל איש כערכו וכפרי מעלליו. ואין ערך לפחות מכן חדש. וזכרתי למעלה להמשילם לבכור ולמעשר. ויש לרמוז במתני' הבכור והמעשר קדשים קלים שחייטתן בכל מקום. הבכור והמעשר המה ישראל כמו שזכרתי קדשי ה' כדכתיב קדש ישראל לה' אלא שהן קדשים קלים מן התורה והמצוות שאם עושין רצונו של מקום נקראין קדשי קדשים וכשאין עושין רצונו אז הם קדשים קלים לכן שחייטתן בכל מקום שנמסרים להמשחית. לפי שלא עשו תשובה שאם פתחו בתשובה כל דהו אז הבא לטהר מסייעין לו משמי' לכן אמר ודמן טעון מתנה אחת ר"ל אף שלא ניתן אלא מתנה אחת כופר שנא' ודם זבחיך ישפך בשפיכה אחת סגיא שישפוך את נפשו ברוח נשברה וזבחי אלהים רוח נשברה לב נשבר ונדכה אלהים לא תבוזה. ומתנה אחת מדמו נחשב כמתן ארבע. ובלבד שיתן כנגד היסוד ר"ל ובלבד שיעשה התשובה בזמנה ובמועדה כנגד היסוד דייקא דהיינו בזה החדש שהוא בסוד יסוד כמו שזכרתי בפרק א'.

וידר יפתח נדר לה' ויאמר אם נתן נתן את בני עמון בידי והי' היוצא אשר יצא מדלתי ביתי לקראתי בשווי בשלום מבני עמון יהי' לה' והעליתם עולה ויעבר יפתח אל בני עמון להלחם בם ויתנם ה' בידו ויכם מערוער וגו' ויכנעו בני עמון מפני בני ישראל ויבא יפתח המצפה והנה בתו יוצאת לקראתו בתפים ובמחולות ורק היא לבדה אין לו ממנה בן או בת ויהי כראות אותה ויקרע את בגדיו ויאמר אהה בתי הכרע הכרעתי ואת הייתי בעוכרי ואני פציתי את פי אל ה' ולא אוכל לשוב ותאמר אליו אבי פצית את פיך אל ה' עשה לי כאשר יצא מפיה אחרי אשר עשה לך ה' נקמות מאויביך מבני עמון. ותאמר אל אביה יעשה לי הדבר הזה הרפה ממני שני' חדשים אלכה וירדתי על ההרים ואבכה על בתולי אנכי ורעיותי ויאמר לכי וישלח אותה שני חדשים ותלך היא ורעיותי' ותבך על בתולי' על ההרים עכ"ל לפרש אלו הפסוקים דידוע שהחוטא פוגם נשמתו ופוגם למעלה בהכסא כבוד כדאיתא בזהר ובתקוני בהרבה מקומות שכינתא איתמר בה אל תראוני שאני שחרחרת בגין דאיהו בגלותא וכרסיא דילה פגימה בחוביהו דישאל דתמן בשמתן דישאל ואיהי לא שריא באתר דפגים ואסתלק שם הויה מתמן אף הכי בנשמת' פגומה לאו שריא עליה זכאי הוא מאן דאשלי' נשמת' לשריא עליה שם הויה ב"ה דכד נשמתא פגימא לא סלקא במחיצתה ודחיינ לה לבר ודיוקנא אסתלק מהאי ב"נ וכיון דסלקא נשמתא מגי' אף הרוח פרח מיני' וכן גפשו עליו תאבל אוכד את נפשו ג"כ שנפשו עגומה ופורשת מהגוף שאם הוא זכאה לא מתפרשין. לעלמין והנפש רוח וגשמה הם חוט המשולש הקשורים ואדוקין זה בזה הנפש אינו פורשת מן הגוף אף אחר מיתתו ומרחף על הקבר להגין על הגוף והרוח הוא בג"ע דלתתא והגשמה סלקא לעילא לאתצרר' בצרור דחייא עיין בזהר פ' אחרי באריכות אבל אם הוא חייבא אז המה מתפרשין ואין

והואיל שזכרתי שהאדם צריך לפתוח בפתח חרטתו על עונותיו והבא לטהר מסייעין לו אפרש כמה פסוקים בשופטים י"א ויעל ג"כ לעניני לשער הזה שאני עומד בה. לשון הפסוק

לכן נאמר ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים ואיתא בוזהר חדש דא הוא ירחא דאלול כמו שהבאתי לעיל ועוד להודיעך מה שכתב הוזהר בפ' וירא דף ק"ט בסתרי תורה דההוא נחש שהוא הקליפה הראשונה הבאה אל האדם בקרא הוא וכל כת דילי נחש בני עמון שבא בעיטא דאתכסיא אל האדם שלא ירגיש האדם שבא להרע לו כמו שאמרה בת לוט השניה בן עמי באתכסי' ולא ידע בשכבה ובקומה ע"ש בוזהר באריכות הכלל שאחרית: מרה כלענה שאח"כ ילחום עליו במלחמה ללכוד אותו ולגלות חרפתו ועל זה רמזו חכמינו ז"ל כל העובר עבירה בסתר נפרעין ממנו בגלוי ר"ל הוא עבר עבירה בסתר שנחש בני עמון בא אליו בעיטא דאתכסיא אח"כ נפרעין ממנו בגלוי שמפרסמין קלונו ברבים וכמו שהבאתי מאמר הוזהר בפ' אמור הג"ל חובי' באתגליי' אנון ומפרסמין לון לעילא ומפרסמין לון לתתא כו' לכן צריך מאוד להלחם בבני עמון יראה לזכות באבידתו ושתחזור אליו רוחו ונשמתו בזה החדש ואז ליום מועד יראה עוד לעשות מצות ומעשים טובים לעשות לבושין לנשמתו כי אין לבא אל שער המלך בלבוש שק ומצות ומעש"ט עושה לבושין ותקונין לנשמתא שתוכל לבוא ולעמוד לפני המלך וזה הוא הרמז בהפסוקים שזכרתי שמכנה הבעל תשובה שמתעורר את עצמו מאיליו לעשות תשובה בשם יפתח על שם שאומר עד מתי אלך בדרכי הרע ואפתח אנא פתחא לנפשאי לכן קרא אותו יפתח וידר יפתח נדר לאמר אם נתון נתן את בני עמון בידי ר"ל שאוכל להתגבר עוד על יצרי ועל כל השטני' הנקראים בני עמון כמו שזכרתי יאז זוכה לקבל רוחי כדכתיב תחלה ותהי על יפתח רוח ה' כי תיכף שב אליו הרוח ואומר אם אלהם עוד בבני עמון והי' היוצא אשר יצא מדלתי ביתי לקראתי ר"ל שאזכה לקבל נשמתי היוצאת מדלתי ביתי דאתרכי מאתרהא וכאשר תצא לקראתי בשובי מבני עמון בשלום

מכירין זה את זה ואיתא בזוהר פ' אמור וז"ל ת"ח כד בר נש חטי וחב זימנא חדא ותרין ותלת ולא אהדר ביה הא חיבי' באתגליא אינון ומפרסמין לון לעילא ומפרסמין לון לתתא וכרווי אולין קמי' ומכרוי אסתלקו מסחרנו דפלגיא נזיף הוא ממארי' נזוף הוא לעילא נזוף הוא לתתא עכ"ל ומזכיר כאן שלש נזיפות הזמה נגד נשמה ורוח ונפש שכולן מקבלין נזיפה נגד הנשמה ואמר נזוף הוא ממארי' ר"ל שמגרשין אותם מאת פני המלך שלא תראה פני השכינה ולא תהי' צרורה תחת כסא הכבוד לכן אמר נזוף היא ממארי' ונגד הרוח אמר נזוף הוא לעילא דהיינו נזוף הרוח ולא יהא בג"ע נזוף הוא לתתא קאי על הנפש שנאמר ונכרתה הנפש ההיא נמצא אם האדם הולך בדרך הרע אז דרך ממוצא נפשו שאובד את נפשו ורוחו ונשמתו והבא לטהר מסייעין לו שיזכה באבידתו דהיינו שמשביין את נפשו וכאשר מתגבר א"ע עוד על יצרו הרע הרי גם רוחו אליו תשוב עד שיוכל לקבל נשמתו ולהשלים להשרות עליו השם יהו"ה ב"ה וכמו שנאמר אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסוף לכך צריך האדם בכל חודש אלול לשוב בתשובה שלימה לחזור על אבידתו אבידת הנפש ול' יום קודם יום הדין פן פגם בנשמתו ורוחו ונפשו ואיכ' דהוה בהכרזה שהכריזו עליו כרוז מנויפה ח"ו ומי שהוא נזוף ולא סלקא צלותי' תלתין יומין ופן לא ישמעו לתפלתו ליום הדין הגדול והגורא לכן צריך לעשות תשובה בכל אלו ה' יום בכדי להתיר עצמו מכל הנדונים והגזופים ותהא תפלתו רצוי' ומקובלת ביום הדין ר"ה ויתגבר להלחם עם יצרו הרע ועם כל השטנים רוצים ללכדו וכמו שהבאתי לעיל בפ' הקודם על הפסוק כי תצא למלחמה על אויביך דלא דברה תורה אלא כנגד יצה"ר וראיתם בשבי' אשת יפת תואר והבאת אל תוך ביתך דא היא נשמתא דאתרכי' מאתרהא וגלחה את ראשה ועשתה את צפרניה ותדכי אותם מכל זוהמא

ותשא אלי נשמתו והי' לה' ועליתיהו עולה ר"ל אז תהי' תשובתי שלימה עד שתהא בשמתי שלימה ואראה ללבוש אותה בלבושין ותקונין שתוכל לעלות למעלה למקומה הרמה אל המקום אשר היה שם אתלה בתחלה ויעבור יפתח אל בני עמון להלחם בה ויתנם ה' בידו שיבא אליו הסיוע משמים שיתגבר עליהם ויכם מערוער ר"ל כל המערערים ויכנעו מפני בני ישראל עד שנכנעו כולם תחת ידו ורשותו ויבא יפתח המצפה ר"ל שבא הבעל תשובה למצפה ומצפה ועומד שתחזור אליו נשמתו והנה בתו יוצאת לקראתו שהנשמה נקראת בתו רק היא לבדה ר"ל לבדה היא בלא תורה ובלא מ"ט ערומה וריקה וזשיבה אין לה לבושין לכן אמר שאין לו ממנה בן או בת שתולדותיהם של צדיקים הם מ"ט ואין לו ויהי כראותו אותה ויקרע את בגדיו ויאמר אהה בתי הכרע הכרעתי ואנכי פציתי פי אל ה' ר"ל אמרתי להעלותך למעלה ולא אוכל לשוב ר"ל לא אוכל לשוב אותך אל מקומך הרמה כי אין בידי מעש ובמה אלבישך להעלותך למעלה כי תכבה נרך מאור הגדול של מעלה ואתה מאור הקטן ותאמר אל אבתי ר"ל אבתי אבתי נדבקת ומגיעת אליו אז היא בעצמה קורא' אל אלהי' ואומרת עשה לי הדבר הזה הרפה ממני שנים חדשים ר"ל הרחיב לי זמן שנים חדשים שהם אלול ותשרי ואלכה וירדתי אל ההרים ר"ל שאתפלל בזכות האבות הנקראים הרים ואבכה על בתולי ר"ל אבכה על ימי נעורי אשר הלכו בלא טובה שלא הלכתי בדרך הישרה ואראה לתקן את הכל ולעשות מ"ט ואעשה לי לבושין ובזאת אבא אל המלך כדת. לכן הראוי ונכון לילך בזה החדש על קברי אבות והיינו לירד על ההרים המה הקברים כמה דכתיב וירדתי אל ההרים דהאיך שייך נגד הרים ל' ירידה הוה למימר אעלה אל ההרים לרמוז לירד על קברי אבות ושייך שפיר ל' ירידה שצריך לילך על קברי אבות בכפיפת ראש ובכפיפות קומה ולאמר אם אין

אתה מרחם עלינו הרי אנו חשובים כמתים וגם לבקש מהמתים שיתעוררו עצמם מקברם וימליצו טוב בעדינו כמה שמובא בזה פ' ויחי דאלמלא זכותא דמתיא לא יכלי עלמא לאיתקיימא וכאן החיים יורשים את המתים שזכותם יגן עלינו ליום הדין ולכך אינן נפשינן משתכחין תדיר בהאי עלמא לאגנא על חייא כמזו שמבואר בזה פ' אחרי דף ע' ע"ב תאנא בשעתא דאצטריך עלמא רחמי ואינן דצדיקיא זכאין ההוא נפש דאשתכח בעלמא לאגנא על עלמא. נפש סליק ואזיל ושאט בעלמא ומודע לרוח ורוח סליק ואתערט ומודע לנשמה ונשמה להקב"ה וכדין חס קב"ה על עלמא וכדין נחתי מעילא לתתא בשמא אודע לרוח ורוח אודע לנפשה ובכל שבתא וריח ירחא כולהו מתחברין ומתערין כחדא עד דאזדוגי למיתי לסגדא למלכא עלמא לבת' תייבין לאתרייהו הה"ד והי' מידי חדש בחדשו ומידי שבת בשבתו יבא כל בשר וגו' ובשעתא דאצטריך עלמא רחמי וחיי אזלי ומודעי להו לנפשייהו דצדיקיא ובכאן על קברייהן אינן דאתחזו לאודעא להו מ"ט דשוין רעותא דלהון לאתדבקא נפשא בנפשא כדין אתערין נפשינן דצדיקיא ומתכנפי ואזלין ושאטון לדמיכי חברון ומודעי להו צער דעלמא וכולהו אזלין בההוא פתחא דגן עדן ומודעי' לרוח ואינן רוחין דמתערין בג"ע מלאכי עלאין אזלו בינייהו וכולהו מודעין לנשמתא ונשמתא אודעא לקב"ה וכולהו בעאן רחמי' על חייא וחס הקב"ה על עלמא בגיניהון ועל דא אמר שלמה ושבח אני את המתים שכבר מתו וגו' עכ"ל ודע שבבכ"י רבה צריכין להתעורר המתים מקברייהן ובתיובתא סגי כמה שמובא בזה פ' שם אי בני נשא חייבין ובכאן בלב' שלים ותייבין קמי קב"ה כולהו מתכנסי ובען רחמין ומודעין לאגון דמיכי חברון ועלאין ומודעין לרוח דבג"ע כמה דאמרן ואי אינן לא תייבין בלבא שלים למבען למבכי על צערא דעלמא ווי להון דכולה מתכנפי לריקא עכ"ל לכן צריכין

לעשות תשובה לכו נא ה"קברים עבדו את ה' בתחלה להרבות תשובה ומע"ט והחיוב לילך בזה החדש והכתוב מרמז ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים שבחדש הזה יבכה על קבר אביו ועל קבר אמו וכמו שמצינו בהש"ס שהרוחות מספרות זו עם זו ויודעין מכל מה שנגזר מאחורי פרגוד ויודעין למבעי רחמי. ואמר הכתוב וירדתי אל ההרים המה האבות הנקראים הרים וישאו הרים שלום לעם במה שימליצו טוב עבורם ויתאמץ אדם את עצמו לאשתטח על קברי אבותיו אף שדרך רחוקה הוא לו אין דרך רחוק לטהרת גברא הבא לטהר את עצמו ליום הדין יסע אלה מסעי ויחנה בקברות התאווה אשר הוא מתאווה לתפלתם וגם הקב"ה מתאווה לתפלתן של צדיקים ובגלל אבות תושיע בנים זכות אבות מסייעתם וצדקתו עומדת לעד ואל תהי מצוה זו קלה בעיניך לאמור שהמתים אינם יודעין מאומה ואין עליהם בטחון **התולדות והמנהגים** בת"חית המתים ח"ו כי זה הדבר מצינו בכמה מקומות וגם מן התורה שעל כן נקברה רחל על אמצע הדרך שיתפללו בני' על קברה כשילכו בגלותם כמה שמבואר בזהר פ' וישלח על הפסוק ויצב יעקב מצבה על קבורתה א"ר יוסי מ"ט בגין דלא אתכסיה אתרה עד יומא דזמין קב"ה לאחייא מתיא כמה דאתמר עד היום עד ההוא יומא ממשי ר' יהודה אומר עד יומא דתהדר שכינתא בגלותהון דישראל בההוא אתר כד"א ויש תקוה לאחריתך גאם ה' וישבו בנים לגבולם ודא אומאה דאומי לה קב"ה וזמין ישראל כד יתובין מן גלותא לקיימה אל ההוא קבורה דרח"ל ולמבכי תמן כמה דאיהי בכאת על גלותהון דישראל ועל דא כתיב בבכי יבואו ובתחנונים אובילים וכתוב כי יש שכר לפעולתך וגו' עכ"ל הרי שפעולה רבא למבכי על קברי אבותיו ומאחר ששבח אני את המתים באתי להזהיר את החיים שיהיו בכבוד המתים כי זה כל האדם ובפרט שראיתי בכמה מקומות שאינן מגדירין גדר ולא עומדין בפרץ והחצר

מות הוא בית הקברות אינו מוקף מחיצות ובפרץ מכל צד ופרץ מרובה על העומד כמו פסי ביראות לעולי רגלים רגלי בהמות הולכות בהן דריכת בהמות גסות ודקות עושין חפירות בהקברים לחפור את הארץ והוא עון פלילי לנהוג מנהג בויון לקדושים אשר בארץ המה אשר קנו מקומם ומה נורא המקום הזה כרם ה' צבאות בית ישראל כמו שמשמרן כרם חמד הנטוע נטעת יקרים שיהא הגדר סביב שלא תוכל הנמי' לקפוץ ולכלות הנטיעה כמו כן קדושת הארץ זו שקדשה לעתיד לבא כמה דכתיב ואנכי נטעתך שרק כולה ורע אמת וכוולן יצמחו לעתיד לבא כציץ השדה יציצו לתחית המתים מהראוי שלא ינהגו בהם מנהג הפקר והיתה שבת הארץ שדך לא תזרע וכרמיך לא תפרוץ לבהמתך ולחיות השדה ומצוה התלוי' בארץ חובת הגוף על כל החבורות הקדוש'ת של גומלי חסדים שעושין חסד עם המתים בכל עיר ועיר עליהם מוטל שיצו לשמשמים לסבב בכל עת את בית הקברות ולגדור פרצתם ובפרט בזה החדש שעת לחננה והשעה צריכה לבקש ולהתפלל על קברם שימליצו טוב בעדינו ואיך נשא פני' לבקש את פניהם אחר שמזולזלן בכבודם ושלח זה הרגל משלחי רגל השור והחמור בחצר הנזק בצרורות וגללים ובוודאי נפשות הצדיקים אין להם מנוחה במקום הטנופות ובמקום טומאה המטמאין בהמות טמאות את מתניהם מחנה שכונתם ובוודאי שהנפשות בגלל זה אינן מרחפין על קבריהן וסלקון לעילא רוח בני אדם עולה למעלה אם נפש הבהמות יורדות למטה. וכן מצינו ביעקב דלא רצה לקבור במקום טומאה ואמר ונשאתני ממצרים וגו' וכן עצמות יוסף העלו בני ישראל ועצמות כל השבטים לכן הזהירו והזהירו מאוד ומאוד ובפר' באלו הימים לתקן את זאת והחסד הזה שעושין עם המתים הוא חסד של אמת ובפרט שאנו מצפים לתשלום גמול טוב שיליצו בעדינו יום הדין ודבר קל הוא לצבור שאין חסרון כיס בדבר המוטל

כל מה שקלקל בחדשי העוברים ואמר הכתוב אחד עשר יום מחורב דרך הר שעיר המה אחד עשר חדש אשר הוא מאור' והחריב את ביתו ואת גשמתו והלך דרך יצור הרע הנקרא דרך הר שעיר ובחדש הזה בא לתקן כמה המלאכה מרובה והזמן קצר ועיקר המלאכה כרסיא דילי' דאיהי פגימי' בחובין דישראל וליום הכסא יבא ביתו לישיב על הכסא ואיהו לא שרי' באתר דפגום הה"ד כל אשר בו מום לא יקרב וכרוז' כרוז בכל ריקיעין אתקיננו כרסיא קדישא למארי דכולא דאיהו בעיא למידן עלמא ואם אנו רוצים לתקן הכרסיא קדישא כמה המלאכה מרובה ועבודה קשה היא עלינו על כן יאמרד המושלים בואו חשבון המושלים ביצרם יאמרו בואו חשבון לעמוד ליום הדין שהוא חשבון עונות על שפגמנו בכסא כבודו. ומה נעשה תבנה ותכונן עיר סיחון נתקן תקונין לשכינתא הוא הכסא כבוד הנקראת עיר סיחון עיר ע"ש שנאמר בה איכה ישבה בדד העיר וסיחון נקראת שדומין בגלותא לסייחים במדברא כי אש יצאה מחשבון שאם לא נתקן מה שפגמנו ח"ו הא אש יצאה מחשבון שהוא דינא קשי מצד הגבורה מדת הדין הקשה להבה מקרית סיחון שגם מן השכינה דהויא מגינא עלן ומרחפי עלנא כאמא על בני' גם ממנה יצא להבה על שלא השתדלנו בה לתקן אותה ולקשט אותה בקשוטין שתבא ליום הדין אל בית המלך הפנימית לבקש רחמים על בני' ואם לא נתקן תכשיטין להשכינה בזה החדש אזי אומרת ואני לא נקראתי לבא אל המלך זה לי יום ואני דייק שהשכינה נקראת אני כידוע אומרת לא נקראתי לא היו קוראין בשמי ולא השתדלו לתקן אותי לבא אל המלך שאוכל לבא אל המלך ביום ר"ה. זה שלשים יום כל השלושים של אלול לא השגיח בי לכן עלינו הדבר לתקן תקונין ותכשיטין לכרסיא קדישא והנה כל דבר הפגום בפנימות מגוקב בנקבים מבחוץ הוא ג"כ מלוכלך

על הצבור ועל כל עם הקהל ואם אין בקופה של צדקה מעות ועשו נדבה על זה ובפרט שאין מחמירין לעשות חומת אבנים רק עצה טובה קמשמע ליה לעשות בנין עצים כי שבחוהו גם לדציבא רק שלא תהא מפולש כרשות הרבים ואנו סותמין אותם בקורות והם יסתמו אותנו בלח"ם שיזכרו אותנו בטוב ולמשפטינו יעמדו כחמה סביב והמקטריגים יעמדו חוצה ובזכות זה יקוים בלע המות לנצח ומחה ה' דמעה מעל כל פנים וגו'.

סליק פרקא

פרק ד' יראה הראיות ויביט הרמזים המרמזי' על החדש הזה והכל בסגנון אחד עולה בשבח זה החדש ועליו תלוי כל שליטי הגבורים לשלום ביצרם ובחדש הזה לפדות את גפשו ממכרו ומרמו הכתוב ואיש כי ימכור בית מושב עיר חומה ר"ל כי ימכור את נשמתו ותלכה במצודה בית מושב עיר חומה המקיפים אותם מכל צד. והיתה גאולתו עד תם שנת ממכרו. ר"ל יש לו זמן לגאול אותה עד תם שנת ממכרו ימים תהיה גאולתו ימים הוא חדש דכתיב בחדש ימים. ואם לא יגאל עד מלאת לו שנה תמימה וקם הבית אשר לו חומה לצמיתות לקונה אותה לא יצא ביובל וכתוב לא באל"ף וקרינן בו"ו דהיינו ל"ו ל"א המרמו על חדש אלול' אותיות ל"ו ל"א אם לא יגאל את ביתו עכ"פ בחדש הזה אז המכירה לצמיתות לקונה אותה לא יצא ביובל ר"ל לא יצא לחירות ביום הדין ר"ה ויה"כ הנקרא יובל שתוקעין בשופר המורה על חירות לא יצא וכאי לכן החיוב להורות לעם דרכי התשובה לאמר החדש הזה לכם כח מעשיו להגיד לעמו כי משפט לאלהים הוא ומי יודע האיך משפטינו יצא אל"ל ר"ת א"ם ל"חיים ו"אם ל"מות וגם מרמו בתיבת אלול' הכל תלוי באלול' ימים ולתקן

כל פועלי און כי שמע ה' קול בכי ששערי דמעו לא נגעלו. לכן בחדש הזה העיקר הבכיה כמו שזכרתי בפרק הקודם. ולזה מרמז התנא כוורת שהיא פחותה ופקוקה בקש ומשולשלת לאויר התנור אוכלין שבתוכו טמאין. כוורת היא השכינה שממנה אנו יונקין דבש ועכשיו היא פחותה ופקוקה בקש ר"ל נקובה והנקבים פקוקים בקש זה עשו שנאמר בו בית עשו לקש שהוא יונק הדבש מהכוורת לכן אמר ומשולשלת לאויר התנור ר"ל אשר על כן היא משולשלת למדת הדין הקשה הבורר כתנור אוכלין שבתוכה טמאין דהיינו הסטרא אחרא יונק הימנה לכן צריכין אנו לתקן את כל הנקבים שתרד השפע בקו הישר לנו כמקדם בתקון כרסייא קדישא והבן יהא כרוך אחר אמו היא השכינה שעולה תמיד ליום הדין לבקש עלינו כד"א רחל מבכה על בניה וצריכין אנו להכין לה תכשיטין שתהא זמינ' ותעמוד בחצר בית המלך הפנימית נוכח בית המלך ותשא חסד לפניו ויושיט לה שרביט הזהב וחי כמו שאתכות לקמן שהשכינה מתאוית לתשובתן של ישראל בכדי שתוכל לעלות למעלה ליום חגיגו לבקש רחמים על בני' ובתחלת אבי' פסוק בצפניה א' התקוששו וקשו הגוי לא נכסוף בטרם לדת חוק כמוץ עבר יום בטרם לא יבא עליכם חרון אף ה' בטרם לא יבא עליכם יום אף ה' עכ"ל לפרש הפסוק וגם לדקדק כיון שנאמר בטרם אינו נופל הלשון לא יבא עליכם והיה למכתב בטרם יבא עליכם דהיינו התקוששו ועשו תשובה טרם יבא עליכם חרון אף כמו שמצינו טרם כלז לדבר ולא כתיב טרם לא כלה לדבר וכן בכל המקומות שנאמר טרם וכמו כן בסיפא דקרא טרם לא יבא עליכם יום אף ה' הוה ג"כ למכתב טרם יבא וגו' ועוד למ"ל הכפל וכי מה בין חרון אף ה' ליום אף ה'. דהנה הקדמתי שהשכינה מתאוית לעלות בכסה ליום חגיגו למעלה ולבקש על בניה שאם לא תהיה שמה אז נאמר והתעוותו אנשי החיל עוות הדין וכתב בז"ח במאי הוה עוות דינא

ומושחת ואינו ניכר הנקבים מחמת הלכלוך והשחרת הכלי ומחמת זה בלתי אפשר לסתום הנקבים ולתקנם כי אינו יודע מקומה אז במה יודע שיש בהכלי נקבים היינו אם ישפוך לתוכה מים יוצאין המים דרך הנקבים ומה יודעים שיש בה נקבים ובלתי אפשר לתקן אלו הנקבים אם לא שירחץ תחלה הכלי מבחוץ לשפשפם היטיב עד שכל הזוהמה והשחרות עוברת ממנה ואז רואין את המומין בגלוי ואז יוכל לתקן את הנקבים לסתום כל נקב ונקב כראוי לו. כך בעו"ה אנו פגמנו בהשכינה הוא הכסא כבוד והיא המדה הנותנת טרף לביתה וחוק לבערותיה ובשנים קדמוניות היתה משפעת לנו תחלה כל השפע טובה שבע רצון כאמא לבנין והתמצית נתנה לשאר אומות אך שמרית ימצו ישתו כל רשעי ארץ וכהיום בהגרמת עונותינו יש בה נקבים הרבה וכל השפע המים חיים שהיינו מקבלים עכשיו יורדים דרך הנקבים לשאר אומות ולנו מגיע התמצית כמ"ד כי שתיים רעות עשו עמי לחצוב להם בארות בארות נשברים אשר לא יכילו המים וכל השפע מוריד לשר אומות לסטרא אחרון בלתי אפשר לתקן הנקבים ולסתום אותן ולתקן חטאינו מחמת שהוא מלוכלך בעונותינו וכמו שנאמר אל תארוני שאני שחרחרות ומחמת השחרות כביכול שהשחירה מעונותינו בלתי אפשר להכיר הנקבים וצריכין אנו תחלה להסיר מעונותינו ואח"כ לתקן חטאינו רחצו הוכו תחלה לכבס העונות ואח"כ לסתום הנקבים. וכן אמר דוד המע"ה כבסני מעוני ואח"כ מחטאתי טהרני וכן נאמר וסר עונך וחטאתיך תכופר. ובמה יש לנו לכבס העונות שאמר הכתוב אם תכבסי בנתר ותרבי לך בורית נכתם עונך לפני אך יש לנו סמך מן המקרא הוה כל דבר אשר לא יבא באש תעבירו במים ר"ל בכדי שלא יבא באש שהוא הדין הקשה תעבירו במים כי המים מכבה אש והן הדמעו עינינו וכמו שאמר ד"ה ע"ה אשחה בכל לילה מטתי בדמעתי וכתב בתריה סורן ממני

בגין דאנון יתמי בלא אמא דהא אמנ' אתתרכי' ואזלת לה ובגין דא עוות דינא אשתכח ואשתכח בלחדדה' ההוא דשטנא עלנא ולא הוה מאן דימחי בידי' דאלו אמנא אשתכחי' תמן לגו משורת הדין אעלת לן על דא היא בכאת על דא היא מיללת על בנהא רחימין דנפש' דאתגלו ודאתקטלו ודאשתצאו' על מגן ובדינייהו לא אשתכחא ועביד ההוא גחש רעות' בהו ועל דא כתיב ובפשעכם שלחה אמכם דלא תהא זמינא בדיני' ואי איהו גסבית טענתא על בנהא בגינא אתקרע דינא דאיהי מרחפת כאמא על בנין גלל כן אנחנא כיתמי בלא אמא והשכינה אתרחקית ולא הוית אלא כאחות. דהנה הכתוב לפעמים קורא אותה אמא ולפעמים ברתא ולפעמים אחות דבזמן הגלות או היא אינו משפיע לנו ואינה מניקת אותנו כמקדם לכשאינה אלא כמו אחות אצלנו בגין דאזעירת גרמה ואזמרת אל תראוני שאני שחרחרת בקודה קטנה כד"א אחות לנו קטנה ושדים אין לה ר"ל בגלותא היא אחות לנו לפי שהיא קטנה ושדים אין לה להביק אותנו. ואית לנו לנחמא בההיא אחות כמאן דמיתא אמא והוא מתנחם באחת' לכן כל אדם יתעורר עצמו לבכי' כי אילון יומין יומן דבכי' עוד מן ר"ח תמוז ואילך כמה שמובא בז"ח וזכור את בוראך בימי גזרותיך אלין יומין דשתא עד תמוז עד אשר לא יבאו ימי הרעה אנון תמוז אב דאנון ימי הרעה ימי הזקנה דאזלין ישראל מטולטלין דאינון ירחין ירית עשו עד אשר לא תחשך השמש דא הוא אלול דדיוקני כדיוקנא דיעקב עכ"ל ר"ל אלול הוא בסוד יוסף ודיוקני כדיוקנא דיעקב ואנון ירחין אנון ימי הרעה ממש דשליט מדה"ד אי לאו דשכינה מגינת עלן וצריכינ אנו למבכי באלון יומין בכדי שהמים יכבה האש של מדה"ד ואם אין אנו עושין תשובה מהיום ועד ארבעים יום או ח"ו פתקין נפקין מבי מלכא ונמסרין לסנטרא ואית בוזהר פקודי בענין מדורין דגיהנם דאינון זמינן לדינא ולסאבא לאינון חייבינ ועקצין לגשמה ואחזין

בה ודייני לה ואית חד רוחא אחרא מסאב דאיהו עלאי על כולה ודא קיימא על כולא וכולהו גטלי בגיני' והאי אקרי גמגמם האי איהו סומקא כוורד איהו קאים לאבאשא תדיר דהא כד ההוא צלותא דבר נש אתדחי' ולא זכי בה ההוא בר נש. ההוא רוחא קיימא וסלקא ואשתתף ברוחא אחרא מסאבי עלאי ואסטי עליה ומוזכיר חובין דב"ב עד דיתמסר בידי וסמני' ויבא גם השטן בתוכם לא כתיב ויבא השטן אלא גם לרמוז על ההוא דאקרי גמגמו'. וידוע דאם אין אנו עושין תשובה עד ר"ה או ח"ו נכתבין למיתה ועדיין לא נחתם גזר דין אולי יתובון בנתיים. אם לא שב בנתיים ביום הכפורים יחתמון והוא כחומר עד הושענא רבא שאז חותמין בגושפנקא ומוסרין לסנטירא. ולזה מרמוז הקרא ותצפנהו שלשה ירחים ר"ל השכינה אצפינת את הילד שעשועים אינון ישראל שלשה ירחים תמוז אב אלול שהדין מתוח עליהם והוא מגינא ומצילא ולא יכלו עוד הצפינו כי כולם צריכינ להיות נכוני' ליום המועד לעמוד למשפט כל יצורי עולמים ובלתי אפשר להצפינם עוד והם לא עשו תשובה ולא הכינו את עצמה ובפשעיהם שלחה אמם שלא תוכל לעלות למעלה בשעת הדין ולא תטעון טענות על בנהא ואשתכח תמן עוות דינא ועשו בהם האויבים כרצונם ומכרו אותם לההוא רוחא מסאבא לכן כתיב ותקח לו חבת גמגמא דיקא המרמוז הממונה הנקרא גמגומא וגזר הדין עליה ומחמרת בחמר ובופת ר"ל בתחלה בחמר עד יה"כ שמא יעשו תשובה ולבסוף בופת כשלא עשו תשובה ותשם בסוף על שפת היאור דהיינו הרחיבו עוד זמן עד סוף הרגל יום ה"ר ותולה בשפת היאור כדאי' בז"ח פ' יתרו דא אורייתא דבעל פה ועוד יש לכם תקומה שיעסקו בתורה וישלמו פרים שפתותיהם לכן אמר על שפת היאור. ותתצב אחותו מרחוק לדעה מה יעשה לו ר"ל השכינה הנקראת אחותו. כשהיא מרחוק כמו שזכרתי לעיל היא עומדת מרחוק לדעה מה יעש לו ותרד בת פרעה הובא בוזהר

לא ישמע על פיהו לעת הזאת. כמו כן בר"ה ויהי היום ויבאו בני אלהים להתיצב על ה' אנון בי דינא רברבי עלאי דקיימינן על דינא לשפוט את הארץ ויבא גם השטן בתוכם להשטין ולטעון טענותיו בדלטורא על ישראל והנה רחל באה היא שכינה באה אל המלך ועולית למעלה עם גערותיה וכל אוכלוסין דשכינתא ואז חדוה רבא למלכא ותוקעין בחצוצרת וקול שופר ומערב השטן וטענותיו מסתתמין ונפטר והולך לו ואין כאן מקומו כי בשמחתם לא יתערב זר וצא יאמרו לו נמצא שהעיקר ערבובי' השטן הוא משמחת ביאת והכנסת השכינה וכבר הקדמתי שאין השכינה רואת פני המלך כ"א בתקונין וקשויטין בתשובתן של ישראל שלא תהא ביאתה ביאה ריקנית לכן צריכין לעשות תשובה ומע"ט לפני בא מועד שאל"כ אל ידמה בנפשו להמלט בר"ה בשעת תקיעת שופר כי תקעת לזר שהשטן עומד בפני הב"ד של מעלה על דבר אשר לא תבא השכינה בפני המלך אשר לא כדת לכן אם אין תשובה אין כלום וגם ביום הכפורים אין להשטן רשות להשטין מחמת שכל העם לובשים לבנים והלבינו עונותם בתשובה ודומין כמלאכי השרת ואז יה"כ מכפר עליהם ואין להשטן רשות להשטין כמה דכתיב כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם אימת לפני ה' תטהרו תחלה אבל בלא תשובה אין יה"כ מכפר ולהיפך חרה אפו ח"ו ביום ההוא על שבאו אל חצר המלך בלבוש שק בגדים צואים ולא לבנים על כל אשר לבן בו יה"כ מכפר. ודע שהשטן נקרא חרון אף שהוא מרבה חרון אף בעולם ורוצה להפוך מדת הרחמים לדין ואבאר הפסוקים שזכרתי והבאתי לעיל התקוששו וקשו ר"ל קשט עצמיכם וקשוטו השכינה הגוי לא נכסף וכי לא יכספו על שפגמו בשכינתא בטרם לדת חוק ר"ל קודם יום הדין והדת והחוק הוא ר"ה הנקרא חוק כי חוק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב וטרם תעמדו לדת חוק המשפט קשוטו עצמכם

חדש פ' יתרו נחתא מדת הדין לקטרגא לון לרחוץ על היאור לאתרחצא מדמן של ישראל ומחטאיהון וכולא על סבה דההוא יאור שהתבטלו מאורייתא ונרותיה הולכות על יד היאור אלין האומות וכל אומין דעלמא מתי יעטינן עלייהו דישאל למעקר לון מן עלמא. ותרא אתי התיבה בתוך הסוף ותפתח ותראהו את הילד והנה הנער בוכה הילד שעשועים אנון ישראל כיון שרואה שהוא בוכה ומתחרט ועושה תשובה מיד ותחמול עליו ותאמר מילדי העברים זה וגו' ותלך העלמה ותקרא את אם הילד ר"ל הלכה העלמה משבע הנערות הראויות לתת לה להשכינתא ותקרא את אם הילד שלא תקרא עוד אחות אלא אם הילד דייקא ותאמר לה הילכי את הילד ותניקוהו ר"ל הילכי את הילד אשר תשעשו תשובה ותשפיע להם ותניק אותם.

הכלל העולה שצריכין אנו לעשות קשויטין להשכינה בכדי שתהא מוכנת ליום הדין הנה האדם שומע ואינו מבין שומע מה שאמרו חכמינו ז"ל שבר"ה תוקעין בשופר לערבב השטן ולא יוכל להסטיין בשעת תקיעת שופר וגם מה שאמרו שביה"כ אין רשות להשטן להשטין השטן בגימטריא שס"ד בשס"ד ימים יש לו רשות וביה"כ אין לו רשות. ובאין מבין דקאי דווקא אם האדם עשה תשובה קודם ר"ה ואז בבא ר"ה אתיא ליחודא השכינתא ולסלקא לעילא באתכסיא והמשל הוא מטרניתא הבאה אל חצר המלך אשר לא היתה עמו במחיצתו כמה עתים וימים חדוא רבא למלכא וצוה לצאת לקראתה בתופים ובמחולות ובחצוצרות וקול זמרה ואז מעורבים כל העומדים לפניו במשפ' לערוך טענותיהם כולם נסתתמו טענותם ונפטרים הולכים מלפני המלך כי אין כאן מקומם אחר שהמלך טרוד ולא יתערב זר בשמחתו שמחה והקתל להקהיל ולהכניס המטרוניתא עם כל אוכלס' וגדול שמחת הכנסת האורחים האלו וכל דבר המשפט

וקשטו השכינה. ואמר שפיר אל תדמו
בנפשכם להמלט מחמת שלא יבא חרון אף
ה' הוא השטן שנתערב בשעת תקיעת שופר
אלא טרם בא יבא חרון אף ה' עשו תשובה
ושייך שפיר הלשון לא יבא וגם לא יסמכו
על יח"כ שלא יבא ביום הזה אף ה' הוא
השטן שאין לו רשות אלא טרם לא יבא אף
ה' עשו תשובה. ואתי שפיר טרם לא יבא
וגו' קודם השעה והעת שאתם מצפים שלא
יבא מוכרחים אתם לעשות תשובה כמו
שזכרתי שצריכין אתם להכין תכשיטין
לשכינתא.

והואיל שהארכתי למעלה בזה הפרק לעשות
תקונין ותכשיטין וקשטין ולבושין
לשכינתא ואין להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות
של הלכה לכן יהא בחודש הזה המנהג של
ישראל תורה ועיקר הלכה לעמוד על שפת
היאור היא תורה שבעל פה והמשכילים
יזהירו כזהר הרקיע אלון מארי משנה דמשנה
הוא בסוד המלאך מט"ט שהוא משנה למלך
כדאיתא בזוהר ובתקונים בכמה מקומות ואיהו
מרכבה לשכינה ועיין בתקונים בהקדמה דף
י"ד שכתב באריכות ואני לקצר באתי וז"ל
זכאין איגון דמשתדלין בשכינתא דאיהו על
כולא בהלכה לאפקא לה מן גלותא דאתמר
בה ובפשעיהם שלחה אמכם ולמיזל לה לגבי
בעלה למחוי לה קבל' בדרעוי לקיים בה
שמאלו תחת לראשי וגו' דבגלותא משנה דאיהו
מט"ט שלטא ואיהו משנה למלך באתר
דמטרוניתא יתבא משנה כו' מרכבה דילה
איהו מט"ט עכ"ל הרי אם אנו רוצין לתקן
מרכבה דשכינה צריכין אנו לעסוק במשנה
תחלה ואח"כ בהלכה כי משנה היא המרכבה
להלכה ולפי שאין דורשין במרכבה ביחיד לכן
חבירים המקשיבים לקולי שמעוני לחבר
יחדיו כל החבירים גדולים וקטנים זקנים
ונערים ללמוד שיעור משניות לסמוך תיכף
לתפלה מידי יום ביום עכ"פ מן ר"ח אלול
ואיגו' לדבק נשמתו עם השכינה כי שמנה

המשנה המנהג
התורה והשנה

לו לאדם לטהר מעונותיו בעוד דרכי התשובה פתוחים לפניו בטרם יסתם הדרך שנאמר דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב ויש עתים שהוא קרוב ויש עתים שהוא רחוק ומי אמר ר' תנחום הכי והכתיב קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת. אמר האי קרא מסייע ליה משמע דכתיב לכל אשר יקראוהו באמת והמדרש הוזהר בעלם הוא שאין זה תירוץ שמתרץ האי קרא מסייע לי משמע דכתיב לכל אשר יקראוהו באמת והיכן הוא הסיוע וכי ס"ד דקרוב הוא אף שאינו קורא באמת והרומיזא במקומה עומדת דהתם משמע בהיותו קרוב דוקא ויש עתים שהוא רחוק והכא כתיב קרוב לכל קוראיו ועוד מה סמך יש לזה הדרש להקרא דפתח ביה קמתי אני לפתוח וגו' ונראה דהנה איתא בזוהר וז"ל אוי לנו כי פנה היום וכי נטו צללי ערב מאי כי פנה היום דא הוא יומא עלאי דאקרי תשובה דאסתלק ואתעבר ולא שכיח תהוא יומא דאשתמודע לפשטא ימינא לקבלא חייבין והא אתפני מכולא ולא אשתכח ועל דא אמר אוי לנו כי פנה היום וכי ינטו צללי ערב דהא אתיהיב רשו לרברבי ממנין דשאר עמין למשלט עליהו. תאנא סליק וי"ו לעילא לעילא וזווגא אתפרש ושמא קדיש לא אשתכח שלים ואח' לא אקרי והמעיינות נסתמו וכנסת ישראל בגלותא לבתר כד נחות וי"ו לאתרא אשגח בביתי והא אתחרב בעיא למטרוניתא והא אתרחקית חמא להכלי' והא אתוקד בעא לעמא והא אתגלו חמא לברכאין דעמיקין דנחלין דהור בגדון הא אתמניעו כדין שאג ישאג על נוהר עכ"ל ותמצית פירוש הוזהר המאמר משום דכתיב כי יד על כס י"ה והשם יהו"ה אינו במלואו וי"ו סליק לעיל ואתפר' מן הה"א אחרונה וזווגא לא אשתכח לכן יומא עלאי דאקרי תשובה אסתלק דעיקר תשובה ת"שוב ה' לוי"ו לחבר האהל להיות אחד וכשנאנו עושים רצונו של מקום אז השם במלואו ואז הוא קרוב וכשאין השם במלואו עם וי"ו

ולעמוד על נפשם קודם יום הדין והחיוב על כל רב אב"ד שבעיר יקח את אנשיו בדברים אף שכמה טרודים בעסקיהם חיי שעה ויעסקו בחיי עולם ודברי הרב שומעין בכל מקום שאין מסרבין לגדול שאומר מעט ועושה הרבה והחברא חברא אית ליה יקבלו עליהם שהרי הרב אומר כן וזכות הרבים תלוי בו וכו' ויבאו על מקומם בשלום.

סליק פרקא

פרק ה' ישמחו הצדיקים ויגילו הבינונים בהרחבת הזמן הלי' יום של אלול הניתן להם והמה ימי רצון לפני הש"י ב"ה כמה שמבואר בזוהר חדש בשם מדרש הנעלם פ' כי תצא דבי' סליק משה לטורא למבעי רחמין קמי קב"ה בגין דישתבוק לישראל על עגל כו' והו' ישראל רחיקין מן מלכא כל ההוא זמנא עד יומא דכפורה דנחית משה מן טורא כו' עכ"ל והרי שהימים האלו ימי רצון ואלו מ' יום מן ר"ח אלול עד יה"כ המה כמו מ' ימים יצירת הולד שאז מועיל התפלה שיוכל להתהפך מזכר לנקבה או מנקבה לזכר כמו כן ומועיל התפלה והתשובה באלו מ' יום להפוך את מדת הדין שהוא נוקבא למדת הרחמים שהוא דכורא וגם להיפך אם אין עושין תשובה באלו הימים וחרה אף ה' על שקרוב יום אידם וחרב חדה מונחת על צוואתם והם מונעים עצמם הרחמ' ומתפכין מדה"ר לדין והנה האדם צריך ליתן אל לבו בימים נוראים האלו אשר יש עליהם רמזים רבים כחול ירבו ותיבת א"לול ר"ת או"י ל"י וו"י ל"י שאומר האדם אוי לי מיום הדין ווי לי מיום התוכחה אשר הוא נערכה לכן עמדו על הדרכים וראו ושאלו איזה דרך הטוב ולכו בה ואפרש מה שמבואר בזוהר חדש בשם מדרש הנעלם וז"ל ר' תנחום פתח קמתי אני לפתוח לדודי ודודי חמק עבר וגו' בא וראה כמה יש

יורדין לגיהנם ועליה אמר דוד אהבתי כי ישמע ה' את קולי תחנוני וגו' ועליה אמר דוד כל הפרשה כולה דלתי ולי יהושע עכ"ל וצריך להבין הל' דקאמר ורב חסד מטה כלפי חסד ולא אמר רחום מטה כלפי רחמים וגם הוי"ו יתרה ורב חסד הוה למימר רב חסד מטה כו' והאי משמע מקרא דדוד דמטה כלפי חסד דהנה כתבתי למעלה בפ' א' שהחדשים הם בסוד הספירות ניסן חסד אייר גבורה כו' ואלול הוא יסוד וכן השלש עשרה עקרים ה' ה' אל רחום וגו' והמדת אל הוא ניסן רחום גגד אייר וחנון גגד סיון ארך גגד תמוז אפים גגד אב ורב חסד גגד אלול כו' ואלול הוא החדש הששי ו' קנים מצדה הא' וששה מצדה הב' ואם אנו עושין תשובה בזה החדש הוא המחצה מן החדשים אמרו שפי' ב"ה ורב חסד ר"ל מדת ורב חסד שהוא אלול מטה כלפי חסד שהוא ניסן ר"ל מכריע הכף מאזנים לצד החדש שמצא מין את מינו מדת ורב חסד מטה כלפי חסד וכאלו הם רוב ומכריעין לכף זכות. ואמר שפיר ועליהם אמר דוד אהבתי כי ישמע ה' את קולי תחנוני כי מטה או"צו לי דייקא ר"ל שהטה לי הכף מאזנים לכף זכות לכן יראה האדם בעוד שיש לו שעות לעשות הטוב והישר בזה החדש ואין מעברין את אלול דהיינו אין מרגזין את אלול להרבות רוגז ח"ו והוא מלשון ויתעבר ה' בי ותרגמו וירגז ה' בי והנה עזרא תיקן כמה תקנות לישראל וכל מה דתיקן כעין דאורייתא תיקן והרמז שתיקן את העולם כי מי לנו גדול מעזרא אשר אמרו חכמינו ז"ל במסכתא סנהדרין דף ס"א ע"ב תניא אמר ר' יוסי ראוי היה עזרא שתנתן תורה לישראל על ידו אלו לא קדמו משה. ודאי שתקנתו מתוקן ורמז חכמינו ז"ל מימות עזרא ואילך לא מצינו אלול מעובר. לכן הזהירו לשמוע שלא לעבר ולרגז את החדש אלול. והעיקר שיתפללו בכוונה. ואיתא בזוהר פ' כי תצא כד קב"ה ישלח למט"ט דאיהו עבדא דילי בגין צלותא

ה"א המה עתים שהוא רחוק וכזה יבואר המדרש הנ"ל דקאמר בעוד דרכי התשובה פתוחין דהיינו הוי"ו ה"א מקורבין שנאמר דרשו ה' בהמצאו ר"ל בה' מצא ו' קראו"ה בהיותו קרוב ר"ל קראו"הו בהיות ו' קרוב ולא סליק לעיל אז פריך מי אמר ר' תנחומא הכי והכתוב קרוב ה' לכל קוראיו גו' ומשני האי קרא מסייע ליה ועולין בסגנון אחד משמע דכתיב לכל אשר יקרא באמת ולא כתיב לכל אשר יקרא באמת ואמר יקראו ה"ו משמע ג"כ יקרא ה"ו באמת שיהא השם ביחודא שלים ולא קשין אהדי ועכ"פ אם אין אנו עושין רצונו יש עתים שהוא רחוק ולידע ולהודיע אימת העתים שהי' קרוב דלא סליק וי"ו לעילא המה מר"ח אלול לכן סמך ר' תנחום אהאי קרא קמתי א"ני ל"פתוח ל"דודי ו"יודי חמק וגו' שהמה ר"ת אלול שאז אומרת השכינה קמתי אני לפתוח לדודי שידוע תיבת דוד"י היא השם ידו"ד וההין אינו במלואין והמה ד"לתין דלית להן מגרמיהן עד שנעשה תשובה ויתמלאו ויקבלו מלואם ושפעתם מברכאין דעמיקן דנחלין דינגדו וישפעו להשכינה ואחר שהודעתין שהחדש הזה המה ימי רצון ועתים שהוא קרוב לכן מהרו ועלו בחדש הזה והתחלתי הפרק שישמחו צדיקים שיוכלו עוד לקנות שלימות נפש באלו הימים שיהו כסולת נקיה וחיבתוים יכלו שיוכלו להכריע הכף מאזניהם שיהיו זכיותם מרובין על עונותיהם ואף גם מי שהוא רשע שעונותיו מרובין יוכל לתקן שיהי' בינוני עכ"פ ואז הקב"ה נושא את הכף מאזנים או כובש ואמר הש"ס בינונים יורדים לגיהנם מצפצפין ועולין שנאמר והבאתי את השלישית באש וצרפתים כצרוף הכסף ובחנתים כבחון את הזהב הוא יקרא בשמי ואני אענה אותו ועליה אמרה חנה ה' ממית ומחיה מוריד שאול ויעל. בית הלל אומרים ורב חסד מטה כלפי חסד פי' רש"י הואיל ומחצה על מחצה הם מטה את ההכרעה לצד זכות ואין

איהו יימר לגבי' אולי לא תאבה האשה ללכת אחרי כלומר אולי צלותא לא בעי' למיזל אבתראי. אמר לי' קב"ה וגקית משבועתי זאת דהכמה איהו אבא נחית בצדיק לנטרא שכינתא בגלותא ומתמן שלח בגינה עכ"ל ר"ל הקב"ה שולח את עבדו בגין השכינה אם היא שמור' בגלות' אם לא פגמו בה לכן אמר אבא נחית בצדיק יש לרמוז דקאי אחודש הזה ר"ל אימת נחית בצדיק שהיא יסוד והוא החדש אלול כנודע ומתמן עכ"פ שלח בגנה שעכ"פ עכשיו עת לעשות לה'. והנה עכשיו שאנו בגלות נאמר. סתום תפלתי שכל השערים נגעלו חוץ משערי דמעות. ואמר הכתוב שמוע אשמע תפלתך ראיתי את דמעתיך. ר"ל אף ששערי התפלה נגעלו אל תמנע עצמך מן התפלה שבאותו השער שהדמעות הולכים שמה תוך גם התפלה לפני ולפנים אמר שמוע אשמע את תפלתך לפי שראיתי את דמעתיך והתפלה שיש בה דמעה מתקבלת וכדאיאתא בזוהר בכמה מקומות. והקב"ה סופר את דמעותינו ומניחן בבית גנוזי לכן החיוב מר"ח אלול ואילך שאז הקב"ה שולח את עבדו וזן ביתו הוא המלאך מט"ט לקבל תפלתינו לקום ולעורר זקנים ונערים וביותר להזהיר גדולים על הקטנים המה התנוקות של בית רבן להביאם שחרית וערבית לבית הכנסת שיסייעו אותנו בתפלתינו ושיענו אמן יהא שמי' רבא בז' יקרעו גזר דינינו ובקול שופר לאיים עליהם מיום החשבון והדין יומא דדינא רבא כדאיאתא בזוהר כד יצחק אתתקף בבנוי בדינא כדין עלאין ותתאין מתכנפין לדינא כבני אמרי' ומלאך קדישא יתב על כורסיא דדינא למדון עלמא. וכמא דיתגזר דינא כן יוקם לדינא או לרחמא והיינו דמרמו הכתוב הנה אנכי נצב על עי"ן ה"מים ר"ל המלאך מט"ט עושה סימן כשבא לקבל תפלתינו בשליחותו של מקום ואומר הנה אנכי נצב על עין המים דייקא אם יש מי שבוכה ומוציא מים מעיניו בתפלתו. והי' הנערה אשר אומר

ונערותיה ותרכבנה על הגמלים. ר"ל רוכבות על זכותן של גמולי חלב תנוקות של בית רבן אשר על ידיהם וזכותם יקרעו כל גזר דינם הקשות ותלכנה אחרי האיש דייקא כי אותיות הבאים אחרי ה"איש המה אחר ה"זי"ו. אחר א' ב'. אחר יו"ד כ'. אחר ש"ן תי"ו. והמה אותיות ובכ"ת ר"ל היא הולכת אחרי האיש מט"ט שעל זה נאמר עבד כי ימלוך שהוא הולך ראשון והשכינה כביכול הולכות אחריו לכן הולכות ובכ"ת מבכי על בני דאינן בגלותא בדחקא בצערא ביוגו וכאשר יצחק יראה אותה נשאה חן בעיניו ונהפך מדינא לרחמים והוא מנחמה לכן כתיב וינחם יצחק ויביאה אותה האהולה שרה עד מקום בינה.

ולכל הדברות ואמירות הקדמתי בזה הפרק הכרי"ע שצריך האדם להכריע את עצמו וכמו שאמר חכמי ז"ל שיראה אדם עצמו כאלו חצי חייב וחצי זכאי עשה מצוה אחת אשר לו כו' לכן הוי רץ למצוה קלה חיש ומהר בזה החודש אולי יכריע את עצמו ואת כל העולם לזכות במצוה זו ואפשר שזאת המצוה עיקר החסר מן הסיפר והמנין שיהי' בזה רוב זכיות ומה שימצא ידו לעשות בכוחו יעשה וצריך הכתוב לזרז במקום שיש הסרון כיס ליתן מלחמו לדל אליל ר"ת אכ"ל לח"ם ו"תן ל"דל ולעשות צדקה בנדבת לבו נדבה בבוקר בבוקר מן ר"ח אלול ואלול ליתן פדיון נפשו ובני ביתו. לסמוך צדק למשפט צדק לפניו יהלך להמליץ בעדו למשפט ואם אתה רוצה שיהי' יחדיו צדק ומשפט מכון כ"סאך ולהטיל מליאו לכיסן של ת"ח ונבחר לה' מזבח עשו משפט וצדקה ואוהב צדקה ומשפט ועל אורייתא נאמר עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכי מאושר אלו תומכי אורייתא הנותן צדקה ועושין טוב עם אנון דעסקין באורייתא ואין הכסף נחשב בימי שלמ"א שאתה צריך לקנות כך שלימות ליום הדין אצ"ל שיתאמץ א"ע למצוה שבגופו דהיינו להיות מזהל או סנדק

פליק פירקא

פרק ו ירח השישי ויחילו השמים וארץ השמים המה הת"ח והארץ המה עמי הארץ כולם יחרדו מאימת הדין כמה שאמר הנביא ירמ' ד' מעי מעי אוחילה קירות לבי חומה לי לבי לא אחריש כי קול שופר שומעת נפשי תרועת מלחמה היתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו וצריכין לעורר את העם ונאמר אוי לנו כי פנה היום וכי ינטו צללי ערב דהנה י"ב שעות ביום וי"ב הם חדשי השנה לכן זה החדש הוא כמו שעה קודם שקיעת החמה והוא זמן המנחה ואמר הנביא ישעי' מ"ג לא הבאת לי שה עולתך ונבחר לא כבודתני לא העבדתך במנחה ולא יזגעתך בלבונה דהנה הכתוב אמר לא יראה פני ריקם אף מי שאין ידו משגת צריך להביא מנחה לה' מגשי מנחה בצדקה ומה תהיה המנחה סולת בלולה בשמן זו תורה ומע"ט דהיינו לבלול מעשיו בשמן של תורה ומנחה זו היא הראשונה וכל המנחות ונקראת מנחת מחבת שהוא בחינת הקודש וחביבה לפני המקום ב"ה וגם נקראת מנחת מרחשת שמעשיהן רוחשין שעוסק בתורה רחש לבי דבר טוב. ואם דל הוא בתורה ואין ידו משגת לזה יבא מנחה השניה לסגף עצמו בסגופים ולענות את נפשו

המלך
המלך

ומנחה זו נקראת מנחת מאפה תנור כמובא בזוהר שמות שמתוך תעניתו של אדם מחלישין איבריו וגובר עליו האש כו' וכתוב כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש וטהר. ר"ל כל דבר אשר יבא באש דהיינו העבירות שעבר מחמת שבא באשו של היצה"ר שחממו באש הגדול ונהנה בחמימות גופו מן העבירות לכן תעבירו באש דהיינו שיחליש את איבריו ויתגבר האש וכפי הפגם כן תהיה התשובה לכן נקראת מנחה מאפה תנור כל מה שעבר באש של היצה"ר והיום התנור ישן יותץ ולא ישמע עוד ולא יכזה עוד באשו הבורע כתנור. ויהא אופה בתנור חדש את עצמותיו מתעניתו וגם אם מארח עניים הגונים על שלחנו ומאכילם מלחמו ובוזה מראה חבתו לפני המקום והוא נגד לחם הפנים שהוא ג"כ מנחת מאפה תנור ובו היה מראים חיבת המקום לעולי רגלים שהיו מגביהין ומראין להם ראו חבתכם. נס גדול נעשה בלחם הפנים בסלקו כסדורו שנאמר לשו' לחם חם ביום הלקחו כו' יבא כוונת זה האדם המכניס אורחים ונתת צדקה שיוכה אח"כ שיגביהו שלחנו לעולי רגלים ויהא סלוקו מן העולם כסדורו. אמנם מי שאינו יכול לסגף עצמו בתענית וסגופים מחמת תשישות כוחו ואם אין ידו משגת לעשות צדקה ולהכניס אורחים אעפ"כ אל ימנע עצמו מן הרחמים כי גם לזה יש מנחה שג' ממשקה ישראל למנחה ומה היא המשקה האכלתי לחם דמעה ותשקימו בדמעות שלישי יתודה על חטאיו ופלגי מים ירדו עיניו לבכות על חטאיו כי הכלל כלי יבש אינו מקדש וצריך שיהא מדת לו ויתפלל מאת המקום ב"ה שישים דמעתו בנאדו ובפרט בזה החדש צריכין להרבות בכי כי אנו דלים וריקים בלי תורה ובלי מעשים אין לנו אלא מנחת עני להביא בבכי יבואו. וזה מרמז התנא במתני' דמנחות יש טעונה שמן ולבונה שמן ולא לבונה לבונה ולא שמן לא לבונה ולא שמן. אלו טעונין שמן ולבונה מנחה. סולת והמחבת

והמרחשת כו' מנחת נסכים טעונים שמן ואינה טעונה לבונה. לחם הפנים טעון לבונה ואין טעון שמן. מנחת חוטא אינה טעונה לא שמן ולא לבונה וי"ל טעונה מלשון חמור טעון פשתן ר"ל מלאה. והראשונה היא מנחת הסולת והמחבת והמרחשת היינו שמלאה בחיבת הקודש מעשיו רוחשין בתורה. ובמע"ט ויש שהיא טעונה שמן ולא לבונה דהיינו שעסק בתורה ואעפ"כ לא הלבין עונותיו בסגופים ויש טעונה לבונה דהיינו שסיגף את עצמו בתענית וענה את נפשו ואין טעון שמן שלא עסק בתורה דהיינו מנחת לחם הפנים ומאפה תנור כמו שזכרתי לעיל. ויש עוד מנחת חוטא שאינה טעונה לא שמן ולא לבונה לא תורה ולא מע"ט ולא לבון עונות והוא החוטא שלא עשה תשובה. ואפ"ה מנחתו כשרה ואמר בגמרא מנחת חוטא מגבילה במים וכשרה דקסבר כמות שהן משערינן. ר"ל אם מגבל מעשיו במים דהיינו במתודה על מעשיו ומגבילה במים היינו בדמעות עיניו ששופך הרבה דמעות על עונותיו ומתחרט עליהם אז באשר הוא שם משערינן אותו ומקבלין מנחתו, והיינו דקמרמו במשנה הקודמת כל המנחות גלושות בפושרין ומים פושרין הם הדמעות עיניו כעושינן פשרה בינינו לבין אבינו שבשמים לכן צריכין אנו להביא עכ"פ מנחה קטנה. ואל ידמה בנפשו להמלט לפי שאין אדם רואה חוב לעצמו וידמה שהוא עכ"פ בינוני כי אף שהוא בינוני לא ימלט כמו שאמרו חכמינו ז"ל לעולם יראה אדם עצמו כאלו חציו חייב כו' עכ"פ בהכרח שיכריע את עצמו וכמו שהבאתי בפרק הקודם באריכות ואיתא בתקוני דף קמ"ד אם חבול תחבול שלמת רעך עד בא השמש תשיבנו לו האי נשמתא אם חבול תחבול שלמת רעך דא נשמתא שלמת רעך כסויא דמצוה עד בא השמש תשיבנו לו קדם דיתכניש מניה דעליה אתמר וזרחת לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה מאי צדקה צלותא. ומרפא

להכריע זכיותיו והגה אודיע מה היא החלוקה. דאמרו חכמינו ז"ל שלשה ספרים נפתחים בר"ה של צדיקים ושל רשעים ושל בינונים כו' בינונים תלויים ועומדים זכו ונכתבין לחיים לא זכו ונכתבין למיתה. וצריך להבין וכי כך היא המדה דאם לא זכה יכתוב למיתה הא עכ"פ בינוני הוא ולמה יגרע והראיה דלקמן גבי שלשה כתות ליום הדין קאמר בינונים מצפצפים ועולין ופי' רש"י צועקים ובוכים מתוך יסורין שעה אחת ועולין אלא ודאי האמת הוא כן דהבינוני ראוי שיענש אך לא בגופו שסלק ח"ו מן העולם אלא כפי שהוא מחצה חייב ומחצה זכאי ראוי שיענש בדבר השוברות חצי גופו דהיינו שילקה בממונו או איזה שבר שיבא עליו. וזה מרומז בהתקיעות שאנו תוקעין תקיעה פשוט המרמז על הצדיק שיעלה פשוט ושלם מכל צד. והתרדעה ילולי ילל המרמזת על הרשע הנכתב למיתה ומיללון עליו והשברי' הוא גגוחי גגת מרמז על הבינוני דגגת על השבר הנשבר ושוברי' חצי גופו שנגזר עליו וזה מרומז מתני' דבבא בתרא מי שפרע מקצת חובו ר' יוסי אומר יחלוף. רבי יהודה אומר יכתוב שובר ר"ל מי שפרע מקצת חובו דהיינו הבינוני שמקצת הרע פרע ומקצת חייב ולא הכריע את עצמו לזכות ר' יוסי אומר יחלוף ר"ל יחלוף מן העולם דהיינו נכתב למיתה ודוגמא ודאשתמש בתגא חלף וזה דברי ר' יוסי שהוא מדה"ד כדאי' בזהר יוסי' בגמטריא אלהי"ם שהוא דין לכך אמר יחלוף רבי יהודה שהוא מדה"ר שהשם יהו"ה מרומז בשמו אומר יכתוב שובר ר"ל יכתבו שובר עליו שיבא עליו איזה שבר כפי הפגם שפגם ואת נפשו שמור הנה יצאתי בזה הפרק חוץ לגדרי מטעם מלתא אגב אורחיה ולחזור לענגנו שהגמשל לחדש הזה כמו שעה אחת קודם שקיעת החמה והיא זמן המנחה והיא זהיר בתפלת המנחה להתפלל בזה החדש בכוונה ולהוריד דמעות בתפלתו ויתודה על חטאיו כי רחמנא

בכנפיה כנפי מצוה דאנון תפילין כנפי יונה וכנפי מצות ציצית היא שמלתו לעורו ואם לא תחזור אלון כסוין דילי' קודם דיתכניש שמשא מיגר דאיהו קב"ה דאתמר ביה כי שמש ומגן ה' אלקים הכי יתכניש מיגר נשמתא. בגין דא עד בא השמש כו' והכלל כפום עובדי' כן לבושיה זכי בד קודש ילבש. לא זכי לבוש שק בגדים צואים. שבכל מצוה שהאדם עושה עושה לעצמו לבוש יקר בד קודש. ובעבירה שהוא עושה עושה לעצמו צואה לבוש צמר שאינו נקי. נמצא אם הוא בינוני אז הוא מלוכש כלאים צמר ופשתים יחדיו ועל זה נאמר ובגד כלאים שעטנו לא יעלה עליך וכתב עוד שם בתקונים ובזמנין דחובין דבר נש אנון רברבין דמלוה חובין על משכונות דאיהו נשמתא וגם בניו המה ערבים בעדו ומקטרג אזיל אבתרי' למתבע דינא מניה בארבע מיתות ב"ד ודן לי' גבורה דאיהו ב' דינא רברבי ומלאכין דאזלין עם נשמתא דאתמר כי מלאכיו יצוה לך אנון סתדין ואית חובין דאנון בסתר ולא יכולין לאסהדא הא שכינתא אסהדית עליהו זה"ד אם יסתר איש במסתרים וגו' ולזמנין נשמתא לא מודית בחובין דתבע עליה יצה"ר וחשוד יצה"ר בהאי ואזלין לגבי בי דינא ודן עליהו דין הנשבעים אומי' נשמתא עליהו ואתפטר' ואם לאו משביעין את היצר הרע עליהו ופרעית כו' עכ"ל וי"ל שזה מרמז התנא במתני' על הבינוני שנים אוחזין בטלית דהיינו בטלית שאדם עושה לעצמו במעשיו שנים אוחזין בו היצ"ט ויצה"ר זה אומר אני מצאתי' וזה אומר כו' ר"ל היצ"ט אומר אני מצאתי זכיותי מכריעין על חובותי ומצאתי דאתו לידי והכרעתי את עצמי במצו' אחת ואז הטלית כולה שלי שתהא הנשמה מלוכשת בד קודש. והיצה"ר אומר אני מצאתיה בעבירה אחת והכרעתי אותו לחובה והטלית כולה שלי זה ישבע כו' ויחלוק דעל הזכיות מקבל שכר ועל החובות מקבל עונש. לכן ידאג הבינוני מאוד בנתיים ויתאמץ

כמה שנאמר ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו וגו'.

והנה כתבתי בפרק הקודם וגם בפ' הזה שצריך להכריע את העם לכף וכו' ומי הוא המכריע הוא הרב אב"ד שבקהלה דהיינו בעיירות קטנות ובקהלות גדולות הוא המגיד אם לא יגיד ונשא עונו להפריש ולבטל את העם בזה החדש ממלאכה מלאכת מחשבת אסרה תורה מחשבת חוץ במושב לצים אף שידוע שהרב או המגיד יושב אוהלים של תורה לא פסק פומי אעפ"כ מדוע אתה יושב לבדך וכל העם נצב לרי' מן בוקר עד ערב אשר על כן מלך וצבור מלך נכנס תחלה לדין שהי' בידו למחות ולא מיחה. ובפרט בימים האלו יושבים בראש כל חוצות שאין בהם לא צינים ולא פחים ואינם בידי שמים רק עוסקים ברכילות ומלשינות חוץ שחט לשונם מרמה דבר זה אל זה כשו"עלים זה אל זה ממללים. דברי ליצנות ודברים בטלים וע"י יוצאין אנשים לקראת נשים ומרבין שיח"ה שהיא כשטים כי תשטה אשה ומעלה מעל בה ובאין לידי זימה אתיא הנה הנה וקרא זה אל זה ואמר קדש וקדשה היא בעינים אוי לעינים שכך הרואות ולאוזן שכך ג"רצה וכל זה מחמת שאין אימת מלכם עליהם מאן מלכי רבנן מהראוי לאסוף אותם הבית ממחשבת חוץ לעבודת פנים לאמר הי' אתה מול אלהים. והנה דרך המלך אין לו שיעור ובוה פורץ גדר לעם ומהראוי לקבוע בימים האלו איזה שיעור משעורין דאורייתא לבעלי בתים כרמונים שאפילו הרקנין שבהם מלאים מצות כרמון פרוץ לא יפרוץ בקדוש זה החדש מן המנחה ולמעלה לא יקלקלו בשיעור לבא לבית המדרש ולא ישתחו לבא ויהו נוהגין אותו קודש היום ולמחר כיה היום לעשותן ולמחר לקבל שכרם והחייב על המגיד שיהי' חוזר ומגיד בתוך כדי דבור דבר אופניו ולהפיל עליהם אימתה ופחד פחדו מיום הדין

לבא בעי' לכן אמר הכתוב לא העבדתך במנחה ולא הגעתך בלבונה דהיינו דוקא ע"י סגופים ללבן העונות כי הש"י ב"ה מקבל אף מנחה קטנה ואחד המרבה ואחד כו' ויקח מן הבא בידו כל מצוה שתבא לידו יקיימנה אולי יכפר פניו במנחה ההולכת לפניו והעיקר גמלים מגיקות ובניהם שלשים המה הילדים הקטנים ולומדיהן שלושים יום האלו יראו לחנכם בתורה ומצות. והנה היצה"ר שולט באדם ואומר לו הלא יש לך עוד שהות שתעשה תשובה בנתיים בין ר"ה ליה"כ ועוד היום גדול לא עת האסף המקנה. יענה וישיב האדם להיצה"ר הלא אדוני יודע כי הילדים רכים שאני צריך לחוס על ילדי הרכים אשר חייהם תלוי בי שהש"י ב"ה פוקד עוץ אבות על בנים, וצאן ובקר עלו תעלי ר"ל גם שאר בני אדם שורשי ישראל המשולים לצאן כולם עלות עלי אם אכריע זכיותי אשרי שהכרעתי את עצמי ואת כל העולם לכף זכות ודפקום יום אחד אם לא תעשה תשובה ומתו כל הצאן ר"ל אם אדחוק' יום אחד לעשות הרע ח"ו אז אוי לי שהכרעתי אותי ואת כל העולם לכף חוב. לכן יעבור גא אדני לפני עבדו ר"ל יבקש את אדונו הוא היצה"ר שיעבור ממנו ילדך לדרכו שעירה ואני אתנהלה לאטי לרגל המלאכה אשר לפני ר"ל ואני אראה לעשות תשובה ולתקן ולהתנהל לאט לאט בזה אחר זה כי בלתי אפשר לעשות בבת אחת וכל שאינו בזה אחרזה אפילו בבת אחת אינו כי המלאכה מרובה לכן אמר המלאכה אשר לפני ר"ל המלאכה הגדולה אשר לפני לתקן ומרומי' וראני "אתנהלה "לאטי "לרגל ר"ת אלול ר"ל אם אתחיל לעשות תשובה מן החדש אלול אז אעשה לאט ויש לי זמן לסגל עד סוף הרגל לתקן את עצמי וגם מרומי בתיבת לאט"י לי של אלול א' ר"ה. ט' ימים שבין ר"ה ליי"כ. יו"ד ימי' מן יה"כ עד הושענא רבה עד אשר אבא אל אדוני שעירה שיש לי בטחון אם אעשה תשובה ובואו המסייעים

לכן נראה לתקן בתל' ותודה בשיר ותשבחות ולא יהיו נקראין בני ה"שבחות עבדים ולמה יאמרו לעבו' גמכר יוסף הוא החדש הזה שהוא בסו' יוסף כמו שזכרתי בפרקים הקודמים יהא ג"כ לעבד ונראה לעלות במעלות בית חורין שנהי' בני חורין מכל המקטרגים ולזכות בנחלת ה' בנים לא עבדים ואם לא עכשיו בזה החדש אימתי אימה גדולה ועל זה מרמו הכתוב שחת לו לא בניו מומם ל"ו ל"א מרמו על חדש אלול ר"ל אם שחתו ל"ו ל"א היינו בחדש הזה בניו היו והשחתה שהשחיתו הוא מומם עכשיו נקראין עבדים ולא בנים דור עקש ופתלתל. והנה אודיע לך מה בין מדרגות בנים למדרגו' עבדים ואבאר פסוק בירמי' י"ז הדבר אשר ה' אל ירמי' מאת ה' לאמר קום וירדת בית היוצר ושמה אשמיעך את דברי וארד בית היוצר הנה הוא עושה מלאכה על האבנים גשחת הכלי אשר הוא עושה כחומר ביד היוצר ושב ויעשהו כלי אחר כאשר ישר בעיני היוצר לעשות ויהי דבר ה' אלי לאמר הכיוצר הזה לא אוכל לעשות לכם בית ישראל נאם ה' הנה כחומר ביד היוצר כן אתם בידי בית ישראל עכ"ל. ויש לדקדק באלו הפסוקים א' דקאמר הדבר אשר היה אל ירמיהו מאת ה' לאמר משמע לאמר לישראל ואח"כ אומר קום וירדת וגו' ואין לומר דקאי אסיפא דקרא הא בסוף כתיב ג"כ ויהי דבר ה' אלי לאמר. ועוד האיך שייך בירידה הלשון קום אינו שייך כ"א בעליה כמה דכתיב קום עליה בית אל ומה הלשון קום וירדת. וגם לדקדק הלשון וירדת הוה למימר קום רד. ועוד להקשות וכי בלא ירידת אל בית היוצר לא היה יכול להמשיכם לחומר ביד היוצר אשר כל העם יודעים משפט החומר ביד היוצר ומעשהו שעושה כרצונו. לכן נראה דהנה אמרו חכמינו ז"ל חביבין ישראל לפני הקב"ה יותר ממלאכי השרת והיינו לפי שנשמתן של ישראל המה מעולם הבריאה הנקרא כסא הכבוד שהוא כסא לעולם

פחדו ב"ציון חטאים שצינו כל החטאים ונכתב בספר. וכי יקראו לפניך ספר הזכרונות וזכרון מעשיך הרעים מה תענה ומה טענ' נסתתמו כל טענותיך ומה גודל שכר המוכיח אשר ראה מי שעשה פסל מיח"א והמחה בו ולקחו בדברים עד אשר שב מרעתו שמעלה עליו הכתוב כאלו עשאו כמה דכתיב ואת הנפש אשר עשו בחרן היינו אשר היו בחרון והרבו חרון אף והוא הכניסם תחת כנפי השכינה בענותנותו אשר לא דחפו באמת הבנין וקרבו בדברים רכים לפתוח עינים עורות ולהבין במשל ומליצה שיעזוב את דרכו הרעה וישוב אל ה' וירחמיהו ויאמר לו המוכיח דע כי ה' חנון המרבה לש"לוח שלוחים ובשליחותו של מקום באתי לדבר על לבך ולא תהא קפדן כשמע"י שמע דברי וכמו שאמר הכתוב והזהרת' אתהם את החק' ואת התורות והודעת להם את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשו.

תורת התורה
תורת התורה
סליק פירקא

פרק ז' יתכנו המשימעים ויקבלו השומעים גערת חכם ומבין ומקבלין עליה גזירות ל' ימים ואינן מבטלין דברי ההורים ומורי הדרך אשר ילכו בה כי כל הדרכים בחזקת ת"קנה הם לתקן את נפשם ולהעלותם במדריגה עליונה ליום הדין והנורא שיוכלו לקום במשפט בעדת צדיקים ויהיו נקראים בנים למקום אם כבנים ירח' כרחם אב על בנים וגם דגל מחנה יהודה וישראל ראשונה יסעו ויהיו נכנסין תחלת לדין מקמי דליפוש חרון אף לא כן אם אינו עושין רצונו של מקום ונקראין עבדים ויוצאים ב"שש אחרונ' יסעו אחר שרוא' כי העם בששו ולא עשו תשובה לכן יאמרו העם בזה החדש בא שש הגיע ירח הששי באו ונעשה לאלקים לעסוק בתורה ובמצות אשר ילכו לפנינו ליום הדין התפרקו הגזעמים אשר באפם מרבים זעם

והנמשל גלוי ומפורסם ישראל נקראין בנים למקום וכשהיינו שרוין על אדמתינו בכמה עדונין גידל אותנו איש תחת גפנו ותחת תאינת ולא יכולנו לקבל רוב טובה וברכה וגרמנו לגלות בין העמים ואין לנו לא קודש ולא מקדש לא מזבח ולא שולחן והאב אומר מה לו לאב שהגלה את בניו ואוי להם לבנים שגלו מעל שולחן אביהם והנה קב"ה ושכינתו משגיחים מן החלונות ורוצים להנות משלחנה שיש בה דברי תורה ומה לאב שנצרך לבא לשלחן בנו, והנה כל השליחות מלאו קיא צואה בלי מקום אין נותנין מקום להנות לא לחם של תורה ולא מים וסוף המשל הנ"ל שלא היו ימים מועטים עד שנמס' אותו הבן למלכות לדון בדיני נפשות ואעפ"כ היתה אמו רוצית לעלות לפני המלך כי נכמרו רחמה על בנה להמליץ טוב עבורו אך לא יכלה לגשת כי לא נתנה לו רשות להכנס היא עומדת בחוץ כן מסר הקב"ה אותנו למט"ט שהוא הראש מעולם היצירה הוא ממיא מתיקא למיא מריא בקדמיתא היינו מלובשין כתנות אור באל"ף וכהיום כתנות עו"ר וכו' הלהט החרב המתהפכת לתת לאיש כדרכי וכפרי מעלליו מתהפכת ממטה לנחש ומנחש למטה מטה כלפי זכות לצדיקים וכלפי חרב לרשעים ובהאי אתר צריך שנוי מעשה מבז' בזהר ובתקונים דיתהפוך מדינא לרחמים ושנוי השם ושנוי המקום ושנוי מעשה היינו לשוב בתשובה שלימה ולסגף עצמו בסגופים ושנוי השם דהיינו להפך את השם ד"ודי שיהי כסדרו כזה יה"ו ושנוי המקום ר"ל שלא נהיה תחת עולם היצירה כ"א לעלות אל המקום כמה דכתיב וקמת ועלית אל המקום ר"ל וקמת בתשובה ועלית אל המקום דהיינו מקום מחצב נשמתך אל עולם הבריאה ולא יהי שום שר ושופט עלינו כי אנו אינן נמסרין לשר או לממונה כי נהי' בנים למקום כמו שזכרתי לעיל נמצא אם אנו עושין רצונו או אין שר ושופט עלינו וכל ישראל בני מלכים הם בני מלכא של עולם ת"י הקב"ה ואם אין

האצילות ודע שסוף עולם אצילות היא מדת מלכות הוא הראש לעולם הבריאה ומדת מלכות היא השכינה נקראת ירח ימים י"רח בגמטריא ב"ריאה. והנה כשאנו עושין רצונו של מקום או השכינה שהיא בסוד ירח עולם הבריאה משפיעת ויונקים אותנו ואנו חביבין יותר ממלאכי השרת לפי שהמלאכים כולם המה מעולם יצירה שהיא מתחת עולם הבריאה ואף שמצד הגופות בני אדם אינן עדיפין מינן דכל הגופות בני אדם המה מעולם העשי' ומעולם הגשמי' אך אם אנו עושין רצונו של מקום או בצחצוח מצחצוחם גם הגופות אשר מאירים בהם הנשמות אשר גם גופם במדריגות נשמתם ואז אנו זוכין משלחן גבוה ונקראין בנים למקום וכשתילי זתים סביב לשולחנו של מקום ב"ה אבל כשאין אנו עושין רצונו של מקום אז תחת שלש רגזה הארץ תחת עבד כי ימלוך ושפחה תירש גבירתה דאנו יורדין למטה לפי שנשמותינו נכנעין ונגררין אחר תאות גופם וכאשר ירד הגשם להגשים הנשמות ואין להם מעלה יותר מגופם אשר המה מעולם השפל ואז אנו נקראין עבדים דהיינו עבדים לעבדי' דאנו מתפרנסין ע"י שליח ע"י עבדו זקן ביתו המושל בכל אשר לו הוא המלאך מט"ט והשכינה כביכול אשתארה יבישה וחריבה דלית לה מגרמה כלום כידוע והמשל לאב ואם שגדלו את בנם וזנין ומפרנסין אותו בכל מיני עדונין ותפנוקין וכמה יגיעות היה להם בצער גדולו וכשעמד על דעתו לא יכול לשבת יחדיו עם אביו ואמו מחמת שלא חכיר בטובתו והלך לו והאב והאם מבקשין אותו איה איפא הוא הלך והלכו ממקום למקום עד בואנה אל מקום אשר הוא שם חוגה והצריכו לשאול אוכל לנפשם והבן לא חש לכבודם ואף לחם לא הביא ולא קידם אותם בלחם ומים והנה האב פורש ובוכה והאם פורשית ובוכית בכמה צערין ובכמה יגיעות גדולות היה יחי' וכהיום פנה אליהם עורף ולא פנים ודבק לשונם לחיכם זה הוא המשל

עבד כי ימלוך וזהו דקא מרמוז וזכתוב הדבר אשר היה אל ירמיהו מאת ה' לאמר דהיינו שיאמר לישראל אלה הדברים קום וירדת בית היוצר ר"ל אני אומר להם קום בתולת ישראל ר"ל קום עלה בית אל ועשה תשובה ותהיה במדריגת עולם הבריאה אשר משם נשמתך ומקורך ואתה ירדת בית היוצר ר"ל לבית עולם היצירה להיות תחת יד העבד הוא המלאך מט"ט אשר אתה ישראל מסור תחת ידו בהגלות לכן אמר בית היוצר דייקא ר"ל עולם היצירה ושמה אשמיצך את דברי התורה ר"ל ושמה בגלותא אשמיצך את דברי התורה שהיא דברי אלהים חיים כי אותה נתן לנו למשכון להגיגה עלינו בגלותא ושנהיה מובטחים שהקב"ה בעצמו ובכבודו שוכן אתנו בגלותנו כדכתיב כי אני ה' השוכן אתם בתוך טומאתם לכן אמר וארד בית היוצר ר"ל הקב"ה אומר כן וארד גם אני בית היוצר להיות עמם בגלות כביכול והנה הוא עושה מלאכה על האבנים ר"ל המלאך מט"ט אינו עושה המלאכה אלא על האבנים אינו רואה אלא כמעשה בני אדם וכפועל אדם ישלם לו הכל לפי מעשיו ונשחת הכלי אשר הוא עושה כחומר ביד היוצר ושב ויעשהו כלי אחר ר"ל אם נשחת הכלי דהיינו שהאדם חוטא אינו בעיניו כ"א כמו א' משאר אומות אשר המה חומר שאין להם נשמות ממקום גבוה ונשמתם של האומות הולכין אחר גופם ואינו רק חומר והם ביד היוצר כי כל האומות מסורים ביד שרים מלאכי מעלה אשר המה מעולם היצירה לכן נקראים כל האומות חומר ביד היוצר לכן המה עם הדומה לחומר והנה המלאך מט"ט מדמה את ישראל שיהיה משפטן כמו החומר שביד היוצר דהיינו כשהוא חוטא ונקנס מיתה עליו ושיבא בגלגול אחר לכן אמר ושב ויעשהו כלי אחר כאשר יישר בעיני היוצר לעשות דייקא ר"ל שהוא אינו הולך אלא אחר המעשה ואמר ויהי דבר ה' אלי לאמר הכיוצר הזה לא אוכל לעשות לכם בית ישראל ר"ל לא

עושין רצונו אז נמסרין שיהיו תחת יד עבדו וזן ביתו המלאך מט"ט ואז נקראים עבדים וההפרש היא אם הקב"ה בעצמו שופט אותנו והוא בוחן לבבות ביום דין יודע מחשבות בני אדם ורמנא לבא בעי אז אפילו אם לא עשה תשובה כהוגן ותשובת המשקל ולא סגף עצמו בסגופים ואפילו אינו רק הרהור תשובה או באשר הוא שם מרחם עליו ומכפר לו לא כן אם אנו תחת יד העבד והוא משלם לאיש כמעשהו והכל הולך אחר המעשה ולא אחר המחשבה ואם האדם חטא ולא עשה תשובה כפי הפגם שפגם אז קונה מיתה עליו ומוכרח לבא בגלגול אחר עד שיתקן את עצמו שיהא נראה מחשבתו מתוך מעשיו ומחשבה אינה מועלת נגדו לכן הקב"ה אוהב את ישראל ורוצה שיתקנו את עצמם ותהא נשמתם עיקר וגופם טפל שיעלו מדריגתם למקום נשמתם עולם הבריאה ולא יהיו המלאכים בזקקין להם ויוכל להוציא כאור משפטם ומחשבתם הטובה יצרף למעשה ובוזת יבוארו הפסוקים דירמי' רק אקדים לך עוד הקדמה אחת מה שמבואר בזהר פ' בחוקותי דף קי"ד ונתתי את משכני בתוכם דא שכניא משכני משכני דילי דאיהי אתמשכ' בחובי' דישראל משל לב"נ דהוה רחמיא לאחרא א"ל וודאי ברחמותי עלאה דאית לי גבך בעינא לדיירא עמך אמר איך אנדע דתדור גבי נטל כל כסופא דביתא ואייתי לגבי' אמר הא משכונא לגבך דלא אתפרע מינך לעלמין כך קוב"ה בעי לדיירא בהו בישראל מה עבד נטל כסופא דיליה ונחית להו לישראל אמר לון הא משכינא דילי גבייכי בגין דלא אתפר' מנייכו לעלמין ואע"ג דקב"ה איתרחיק מינך משכונא שבוק בידן ואנן נטרין ההוא כסופא דילי כו' ואע"ג דישראל השתא בגלותא משכונא דקב"ה הוא גבייהו ולא שבקו לי' לעלמין עכ"ל הרי הקב"ה שביק בידן אורייתא דאיהו כסופא דילי והיא עמנו בגלותא שע"י שאנו עסוקין בתורה קב"ה אתי לדיירא עמנו ואומר עמו אנכי בצרה כביכול ודא הוה

ב"ה והעני הרשע עומד ברה"ר והיינו תחת עולם היצירה שהם נקראים רשות הרבים ששם שרים רבים מלאכי מעלה ולזה רימז דהע"ה מה רבו צרי רבים קמים עלי ר"ל המה קמו עלי ואני תחתיהם והגה שלמה המע"ה בימיו תיקן את כל העולם שיהיו כולם מעולם הבריאה לכן נאמר עליו שמלך בעליונים ובתחתונים דהיינו שמלך גם במלאכי מעלה אשר מדריגתו ומדריגות עמו עליו למעלה ממדריגות מלאכי עליון ומרמזו תיקן משלים הרבה ר"ל מושלים שהוא וכל עמו משלו בעליונים. וכמה שמובא בזהר בהרבה מקומו דבימי שלמה קיימא סיהרא באשלימתא דכתי' ותרב חכמת שלמה מחכמת כל בני קדם ועיין בזהר פרשת ויחי דף רכ"ד ע"ב וז"ל ובגין דשלמה מלכא ירתא לסיהרא בשלימתא בעיא לירתא לה בפגימתה ועל דא אשתדל בידעותא דרוח' ושידין ולילין לשמירת סיהר' בכל סטרא ביומי דשלמה מלכא בכל אתנהיר סיהרא הה"ד ותרב חכמת שלמה וגו' כו' ותנא דאע"ג דאתנהירא סיהרא לא אתנהירא באשלימותא עד דאתא שלמה דאתחזי לקבלתא כמה דאוקיימנא דבגין כך אמור בת שב' הוי' כו' הרי מרומז דשלמה תיקן את העולם שימשלו בעליונים יאשר ע"כ כל דברי שלמה בחכמה וכל דבריו מרמזין על סודות נפלאות ותיקון גדול ולפי שהעיקר בזה החדש לקחת מוסר ותוכחה ולדעת חכמה ישמע חכם ויוסף לקח אמרתי לא ימוש ספר משלי שלמה מפני העם ואני כותב למנהג נכון ללמוד הספר משלי בזה החדש כי שלמה המלך ע"ה אמר עם הספר הזה חכמה ומוסר ויש בזה הספר ל"א פרשיות דרכים דרכי משל ומליצה שהמשיל התורה באשה טובה ומשל ע"א באשה זונה ובא להצילך מאשה זרה אשר אמרי' החליקה לכן מידי יום ביום מזה החדש ילמוד פ' אח' כל מפרש"ת פרשה אותה תוכלו לעשות כי בכל פרשה שילמוד במ בכונה יש תקון גדול להשכינה שכל הספר נאמר נגד השכינה והתורה אשר המה באחדות

כן אני אומר הקב"ה שאני לא אוכל לעשות לכם כיוצר הוה כי אני היודע מחשבות ואני קרוב לנשברי לב ואפילו אם מהרהר בתשובה אני מקבלו לכן אמרו חכמינו ז"ל בתחלה כי אתה תשלם לאיש כמעשהו ולבסוף לך ה' החסד דבתחלה כשלא עשו תשובה והמה תחת יד העבד לכן משלם לאיש כמעשהו ולבסוף כשעושין תשובה אז לך ה' החסד שהוא מקבל שבים בחסד העיקר יצא לנו השורש שאנו צריכין לתקן עצמינו להכניס את הגוף הבא מחומר תחת יד הנשמה שבאת ממקום גבוה ורמה וגה' במדריגות עולם הבריאה. אף שהגוף הוא מעולם העשי' שהוא תחת עולם היצירה שדינו ג' פנים בתר עיקרו היא הנשמה. לא כן אם אין אנו עושין תשובה ואדם הולך אחר תאוות גופו הגשמי' על זה נאמר אותי השלכת אחר גורך כי הנשמה היא חלק אלוה ממעל והוא השליך אותה אחר גוה הוא הגוף וצריך האדם לעלות בסולם המוצב ארצה וראשו מגיע השמימה דהנה הגוף מוצב ארצה שהוא מהחומר וראשו היא הנשמה מגיע השמימה שהיא משמים ממעל דהיינו ממקום הנקרא השמים, והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו. ר"ל מלאכי אלהים מצד אחד עולים על בני אדם ומצד אחד יורדים נגד בני אדם דהיינו מצד הגופות בני אדם המה עולים שמדריגתו למעלה מהם אשר המה מעולם היצירה. ומצד גשמות בני אדם המה נקראי יורדים שחביבין ישראל יותר מהם מצד גשמתם אשר המה מעולם הבריאה. והנה ה' נצב עליו ר"ל אם המה מתקנים את עצמם להיות ממדריגות הבריאה אז ה' בכבודו ובעצמו נצב עליו לשומרו ואינו מסור לשום שר ולזה מרמזו התנא העני עומד בחוץ ובעל הבית בפנים העני הוא הרשע שהוא עני בתורה ועני מן המצות והוא עומד בחוץ חוץ לשלש מחנות האצילה והבריאה והיצירה אלא בעולם העשי' ובעל הבית היינו שהוא צדיק עומד בפנים ברה"י ומיוחד גשמתו מקושרת באחדות ה"י

לגדר שלא יבא להוציא מרה"י לרה"ר וכמו שזכרתי לעיל רה"י הוא עולם הבריאה ורה"ר הוא עולם היצירה לכן ודאי ראוי ונכון ללמוד ספר משלי שלמה בחדש הזה לתקן את שורשו במקום עליון ובזה יוסיף י"י עליכם ככם אלף פעמים זו מ"שלי ויברך אתכם כאשר דבר לכם.

סליק פירקא

פרק ח' תכפרו החטאים ואחריהם העונות שצריכין אנו לבקש תחלה על השגגות ואח"כ על הזדונות ודע שתפסת מרובה בתחלה לא תפסת וכן אמרו חכמינו ז"ל וכי מאחר שהתוודה על הזדונות יתוודה על השגגות בתמיה אלא כך ה' אומר חטאתי עויתי ופשעתי לכן דע שבחודש הזה מכפר הקב"ה על השגגות אם אנו עושין תשובה וכמו שיש לרצות ההורג בשוגג מקום לנוס כן יש לנו מקום לנוס בזה החודש מכל השגגות ומרומז שאמר הכתוב ואשר לא צדה והאלהים א"נה לידו ושמתי לך מקום לנוס. א"נה ל"ידו וש"מתי ל"ך ר"ת אלול שמכפר על השוגג וסופי תיבות יוה"ך מלאך הממונה על השמירה דהחדש הזה צריך לשמירה מעולה כמה שכתבתי בפרק א' ומשום דעל השוגג נאמר שומר פתאים י"י דודאי בתחלה מכפרין על השגגות ואח"כ על הזדונות לכן צריכין אנו לבא בתפלה לחב"ק על שגיונות לחבק ולנשק כותלי בתי כנסיות ובתי מדרשו שיכפר לנו הקב"ה כל השגגות ונעשה תשובה על הזדונות ויבא יום הכפורים ויכפר עלינו כי התשובה אינה מכפרת לבדו כ"א במקום שעשה תשובה מיד כשעבר העבירה וכן אמרו חכמינו ז"ל עבר עבירה ועשה תשובה לא זו משם עד שמוחלין לו ומדאמר לא זו משם משמע שמיד עשה תשובה אבל אם לא עשה תשובה מיד הואיל ועבר זמן אינה מכפרת התשובה עד יה"כ שעל זה נאמר

ומיום ראשון דר"ה אלול עד ר"ה ל' יום ילמוד בכל יום פרשה אחת והפרשה ל"א ילמוד בין ר"ה שהוא מעין המאור' שהרי כתבתי שצריכין אנו לתקן בזה החודש שנהי' מעולם הבריאה שהוא הכסא כבוד ולהכין למשפט כסאו ולתקן תקונין להשכינה שתעלה למעלה ליום הדין והשכינה מתעוררת אותנו להתשובה ומדברת על לבינו כמו שכתבתי בפרקים הקודמים וכמו שאכתוב עוד בעז"ה שהשכינה מייסרות ומוכיחות אותנו שנעשה תשובה בכדי שלא תהי' בגלותנו וכשאנו שומעין לעצאתא עצת ה' היא תקום ותעלה למעלה בכסא ליום חגיגנו ובפרשה ל' של הספר משלי רמז שלמה המלך ע"ה ואמר תחת שלש רגזו הארץ תחת עבד כי מלך וגו' ושפחה תירש גברתה ואנו צריכין לתקן את זאת והיתה לה' המלוכה ליום הדין ישב על כסא רחמים ובפרשה ל"א רמז אשת חיל מי ימצא דקאי על השכינה הנקראת אשת חיל שהיא עולית ליום הדין ובסוף פרק ל"ב בעלה זה הקב"ה ותתן טרף לביתה וחוק לנערותיה שמזמנית מחיה וכסות לבני' וכל הפרשה כולה מרמזית על השכינה שצופיה הליכות ביתה אל מקומה הרמה ולחם עצלות לא תאכל עוד בגלותא לכן תנו לה מפרי ידיה בזה החדש ולמען תהא זאת למשמר ללמוד פ' אחת מזה הספר בכל יום מזה החדש ויהא חופף עלי' כל היום ויברך ה' חילו ופועל ידיו ירצה ולא באתי להחמיר בעבודה קשה כי קרוב אליך הדבר מאוד בפיד ובלבבך לעשותם ולמען תדעו שכל המשלים שאמר שלמה המה תקונין וטעמים לתורה כמו שדרשו חכמינו ז"ל וידבר שלשת אלפים משל ויהי שירו חמשה ואלף מלמד שאמר שלמה על כל דבר ודבר של תורה שלשת אלפים משל ופ' רש"י משל טעם ולכן נאמר איזון וחיקר ותקן מושלים הרבה והסוד הוא שכיין לתקן את העולם שיהיו מעולם הבריאה כמו שזכרתי וזהו הסוד שתקן שלמה עירובין דהיינו שלא להוציא מרשות לרשות והוא

את עצמי ו"כתמי עלי דייקא ר"ל אף שעוד כתמי עלי אך הוא כתם טהור ואני מצפה שיום הכפורים יכפר לי לכן יגמור נא רע רשעים בהחדש הזה יגמור הרע ויחדל ותכונן צדיק הוא החדש הזה הנקרא צדיק כמה שהבאתי לעיל בפרקים הקודמים וכי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא ושיגאות מי יבין ואם לא יעשו תשובה וודאי יהיו מזידין על השגגות על שלא עשו תשובה עליהן וכמו שמצינו בנדרי אשה דכתי' ואם ביום שמוע אישה יניא אותה וגו' ונאמר וה' יסלח לה ואם המופרין צריכין סליחה ק"ו לשאינו מופרין שהאדם חייב על השוגג כמוזי' ומובא בזה פ' ויקרא דף י"ג נפש כי תחטא רב פתח עד שיפוח היום ונסו הצללים כמה אית להו לבני נשא לאזדהרא מחובייהו דלא למיחטי בה קמי מארי דהא בכל יומא ויומא כרוזי נפיק וקארי אתערזו בני עלמא לבייכו לקמי מלכא קדישי אתערזו לאזדהרא מחובייהו אתערזו נשמתא קדישא דיהיב בגווייכו מאתר קדישא עלאי דתנינן בשעתא דקב"ה אפיק נשמתא לנחתא בבני נשא אסחיד בה בכמה יעודין, בכמה קסטורון בגין לנטרא פקודוי כו' דכד מטון יומין לאסתלקא מן עלמא קב"ה תוהא עליה ואומר ונפש כי תחטא ושמעה קול אלה והא אומי' לה באומא דשמי דלא לשקרי בי ואסחידא בה כד נחית לעלמא עכ"ל וגשמע מזה המאמר שמשיעין את הגשמה קודם בואה אל זה העולם בשמא דקב"ה דלא לשקרא ביה היינו שיאמין באחדותו שמדת החסד הוא השם יה"וה מדת הדין הוא שם אד"ני המה באחדות ויחד שישפיע זה השם אל זה ויהיו בשילוב, ונגד זה יש לאדם שני צולמין האחד צלם מהשם יה"וה שהוא חסד והשני צלם אלהים שהוא דין המה באדם עצמו בלי פרוד עאכ"ו השני מדות בהקב"ה המה באחדות וצריך ליחד השני שמות האלו שהמה בסוד ארבע על ארבע אלו ארבעה אותיות ישפיעו לאלו והעיקר שצריך האדם להכיר את בוראו כמה

כ"א תכבסי בנתר ותרבי לך בורית נכתם עונך לפני הכתם אינו נמחק עד יום הכפורים אך מיעוטא הוא שהתשובה מועלת עכ"פ להגין עליו מן היסורים ויהא כתם טהור עד בא יום הכפורים ובלתי אפשר לבא לידי כפור עונות כ"א בעושה תשובה תחלה על השגגות ומכפרין בזה החדש עליהם אח"כ יעשה תשובה על עונות. ועוד דע אם אין אנו עושין תשובה אל השכינה אומרת אל תראוני שאני שתרחרת שהושחרה פני' כביכו"ל מחטאינו ונקראת אשה כושית מחמת שחרות' כביכו"ל ואנו נקראין בני כושית כמה דכתיב הלא כבני כושים אתם לי. ואימא אומרת השכינה אל תראוני וגו' בהחדש אב שהחדש אב המה ימי הרעה כמו שהבאתי לעיל בפרק ד' דאיגון יומין ירית עשו לכן עד לא תחשך השמש בחדש אלול יראה להסיר השחרות פניו על כל פני' שיוכפרו השגגות ועל הזדונות יעשה תשובה אף שיהא עוד רשומו ניכר שעון עצמו אינו נמחק עכ"פ בהאי המזר' בהקר' א"ומר הוידוי ביה"כ יתכפר. ולזה רומז דוד המע"ה בתהלים פ' ז' שגיון לדוד אשר שר לה' על דברי כוש בן ימיני ר"ל על השוגג אמר דוד שהטא בשוגג והשחיר את עצמו ונקרא כוש ודברי כוש בן ימיני ר"ל החוטא הרוצה לעשות תשובה ולהיות בן ימין רמז דוד שבחדש הזה יתפלל ואמר ה' אלהי בך חסיתי הושיעני ומכל רודפי הצילני המה השטנים והמקטרגים והצילני פן יטרוף כ"אריה נפשי פורק ואין מציל ר"ל שאם יטרוף בזה החדש כמו בחדש אב שמזלו אריה אז פורק ואין מציל ואמר ועדת לאומים תסוביך ועליה למרום שובה ר"ל עדת לאומים תסוביך ליום הדין כדכתי' ויהי היום ויבאו בני אלהים להתיצב על ה' דקאי על ר"ה ואמר ועלי' ר"ל דקיימין על השכינה אשר לא תקנו אותה לכן למרום שובה כי עשינו תקונין להשכינה. ואמר ה' ידין עמים כי כל באי עולם עוברין לפניו. שפטני ה' כצדקי ר"ל כמה שתקנתי והכנתי

לו בילדותו ועשה מעשים טובים וגם מיתן
מכפרת ויום מיתתו נקרא יוה"כ שהוא י"ב
עונותיו רק מחמת שלא עשה תשובה קודם
מותו אינה מכפרת לגמרי עליו אלא תולה
עליו להגין מן היסורין שלא ירד בפשו
לשאולה לגמרי רק השי"ת ב"ה מוריד שאול
ויעל עד שידוע לו ומקבל עונשו וכשיודע
לו מה שפגם ולא עשה תשובה באחרית
הימים אח"כ יביא בעולה ויורד ג"כ יגולגל
אל זה העולם לתקן את נפשו, ואם האדם
עשה תשובה לעת זקנותו אף הקטיגור הוא
היצה"ר נעשה סניגור על האדם לכן אמר
אין בה ידיעה בתחלה ויש בה ידיעה בסוף
ר"ל אף שלא הכיר באמתות הקב"ה בבחרותו
אלא בסוף ימיו הכיר את בוראו שעיר הנעשה
בחורן ויה"כ דהיינו אף היצה"ר נהפך לסניגור
ויום מיתתו מכפרין עליו על שעשה תשובה
בסופו ונתקבלה: והנה אותם שאינם בני
תורה ולא יוכלו לבוא אל החדר הפנימי
להשיג בדיעות השי"ת ב"ה ובמדותיו במה
יזכה זה האדם ולא ברשיעי עסקינן
שהחזיר אחר הסוד של תורה ולא זכה בה
כי לא בר הכי הוא ולא היה לו חשגה להשגת
התורה ישראל קדושים יש שרוצה ואין לו,
תקנתו בזה אם פוגע בו מנוול זה והוא
מושכהו לבית המדרש לשמוע בכל עת
הדרשה אשר ידרוש החכם בכל שבת וחודש
בזה יזכה את נשמתו כאלו עסק בנגעים
ואהלות לכן אמר הכתוב והיה מידי חדש
בחדשו ומידי שבת בשבתו יבואו כל בשר
להשתחות כל בשר היינו עמי הארצות ר"ל
יפנה מעסקיו בכל רגל ובכל ר"ח ויבא
לשמוע דבר ה' מפי החכם לכן אמרו חז"ל
שצריך לקבל פני רבו ברגל מקרא דכתיב
מדוע את הולכת אליו היום לא חודש ולא
שבת מכלל דבתודש ושבת החיוב לקבל פני
רבו ולזה מרמז התנא אין לו ידיעה לא
בתחלה ולא בסוף שעירי הרגלים ושעירי
ר"ח מכפרין ר"ל מה שמשך היצ"ט את
היצה"ר לבית המדרש ברגלים ובר"ח לשמוע

דכתיב דע את אלהי אביך ועובדהו יחקור
וידרוש במקום שנתנה רשות לשאול ולחקור
דהיינו מקצה השמים ועד קצה השמים כידוע
ליודעים ועכ"פ צריך האדם לקבוע עתים
לתורה ולא לשבוק חיי עולם ולעסוק בחיי
שעה ועיקר הידיעה דיעה בינה והשכל ולא
בחכמת וידיעת הטומאה אשר הוא עוסק
בפרקמטיא ונבהל הון רע עין בזה מכלה
את גופו ומטמא את גשמתו ונותן כח אל
הקליפה ס"מ ולילי' ואם הוא מטמא את
גופו ובמחשבתו תורה הוא נכנס לבה"כ
שהוא מקדש מעט והוא נכנס בטומאה גורם
רעה לעצמו ולזה רמז הש"ס בריש שבועות
שתים שהן ארבע ר"ל שבועות שמשביעין
את הגשמות קודם בואם אל העולם המה על
שתים שהן ארבע דהיינו על אחדות הש"י
ב"ה שלא ישקר בשמי דהיינו השתים שהן
ארבע השני שמות יהיה בשלוב ואחדות ארבע
אל ארבע.

והנה את זה לעומת זה עשה אלהים שיש ידיעות הטומאה שנים שהן ארבע ס"מ ולילית, ר"ל האדם בבואו אל זה העולם אינו זוכר השבועות שהשיעו אותו ועוסק בידיעה הטומאה ומפרש את שיש בו ידיעה בתחלה וידיעה בסוף והעלם בנתיים ר"ל אותו האיש שהיה לו ידיעה בתחלה בילדותו הכיר את בוראו והשיג בידיעת הש"י ב"ה וגם לעת זקנתו בסוף ימיו פנה מכל עסקו לעבודת הבורא אלא היה העלם בנתיים שבאמצע שניו עסק בעסקיו בהבלי עולם אין לזה חטא משפט מות רק הרי בעולה ויורד ר"ל אחר מיתתו עולה ואח"כ יורד בגלגול אחר אל זה העולם לתקן את אשר עוות באמצע שניו, יש בה ידיעה בתחלה ואין בה ידיעה בסוף ר"ל שהכיר ולבסוף שכח ולא עשה תשובה בסוף ימיו שער הנעשה בפנים ויה"כ תולין להגין עליו דהשני שעירים המה היצ"ט והיצה"ר אחד לה' וא' לעוזל להכי קאמר שער הנעשה בפנים ר"ל היצ"ט על ששמע

חדש להבין ולהשכיל עבודת בוראו והבא לטהר מסייעין לו אך בעתים הללו הגיעו הימים אשר אומר אין לי בהם חפץ אין דורש ואין מבקש מסירים אזנם משמוע תורה וגם תפלתם תועבה כי משא המשמע עליהם וגערת חכם מוסרו ותוכחתו כקוצים בעיניו להכם שבעירו אומר מה היום מיומים היום אין לי פנאי לשמוע הלא אנו בעיר אחת ועוץ שהות אם לא אשמע היום אשמע למחר ובבוקר יאמר לערב עד שיהא נע ונד מלשמוע תוכחתו, ומכ"ש אותן המוכיחים הסובבים מעיר לעיר לא יחננו ואין נותנין רשות לעלות על הבימה ואם בא החכם ביום הכניסה ורוצה לדרוש קודם הוצאת הספר תורה והמה טרם ילך וטרם יקרא והם עונין ויהי בנסוע הארון והחכם עומד בבושה ובאף וחרון, והך הוצאה הכנסה קרי להו שאין צריכין ליתן לו אם לא קרא בגרון, ובשאר ימי השבוע רוצה לדרוש קודם אנעים ומירות והמה רצין ועולין בכבש לפתיחת ארון במהירות, ולפעמים שהחכם קידם לתוך ד' אמות של הלכה והעם יודעין שכיון שעלה שוב לא ירד וירא העם ויגועו ויעמדו מרחוק גשמיים אחד אחד מבה"כ ואף אותם החונים על דגליהם ועומדים על מקומם ובהאריך העולין למעלה בהעלותו יסעו ומקצת אנשים אומרים לו קצר דברך גסתמו דבריו ומובא פ' נשא ברע"מ וז"ל חכמת סופרים תסרה בינייהו בכל קרתא וקרתא ובכל אתר דישאל מפורין בינייהו בין מלכין ואתהדרו אינון ערב רב רעין על ישראל ענא דקב"ה דאתמר בהון ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם לית לון יכולת למעבד טיבו עם ת"ח ואנשי חיל ויראי חטא מסובבים מעיר לעיר ולא יחננו ומחרימן ערב רב ביניהון ולא יהבין לון באתרין סגיאין אלא דבר קצוב דלא יהא תקומה לגפילה דלהון ואפילו חיי שעה וכל חכמים ואנשי חיל יראי חטא בצער בדוחקא ויגונא חשיבין ככלבים בנים המסולאים בפו איכה נחשבו לגבלי חרש בראש כל חוצות

דברי תורה מחכם מכפרין עליו ולהביגך הענין למה יגרע זה האיש אשר רוצה להשיג ולהכיר את בוראו ונפשו חשקה בתורה למה לא יהא ראוי לכך ועל מה לבו אטום ומטומטם מלהשכיל בחכמת התורה, הובא בתקוני הזהר דאתי מחסרינא דסיהרא דמאן דנשמתו אתבריא בחסרונא דסיהרא לא יצליח בחכמתו ומאן דאיתברי בשלימו דסיהרא יכול להבין ולהשכיל ולדעת ה' בכל דרכיו, וזהו מרמו בגמרא ושעיר עזים אחד לחטאת לה' חטא שאין מכיר בו אלא ה' יהא שעיר זה מכפר והא מיבעי לה לכדר"ל דאמר ר"ל מה נשתנה שעיר ר"ח שנאמר בו לה' אמר הקב"ה שעיר זה כפרה עלי על שמיעטתי את הירח ומסיק דתרתי שמעת מינה והוא עפ"י מה שכתבתי דקאמר חטא שאין מכיר בו אלא ה' ר"ל אותו החטא שיש לאדם שאין מכיר בו דייקא דהיינו שאינו מכיר בגדולתו ותפארתו של הקב"ה אלא ה' ר"ל אינו יודע רק שהוא ה' ואדון הכל אבל אינו מכיר במדותיו יהא שעיר זה מכפר על שאין לו ידיעת אלהות או י"ל הכי פירושו חטא שאין מכיר בו אלא ה' כי הוא אינו יודע אם חטא או לאו מחמת חסרון ידיעתו יהא שעיר זה מכפר ופריך הא איצטריך לדר"ל שאמר הקב"ה בני הביאו עלי כפרה על כו' ומשני תרתי שמעת מינה ר"ל דהא בהא תליא דאילו לא נתמעטה הירח והיה אור הלבנה כאור החמה אז לא היה נמצא איש כזה אשר אין רוח אלהים בו דהא הסיבה היא מחמת שנשמתו גבראת בחסרונה דסיהרא ואלו לא היה חסרון דסיהרא אז מלאה הארץ דיעה את ה' וכולם יודעים אותו למקטנם עד גדולם.

העולה מזה דעכ"פ בכל ר"ח החיוב על העם לבא ולשמוע תורה בשעת חדש הלבנה אשר ע"י זה אף דנשמתו אתבריא בחסרונה דלבנה כשיבא בכל עת חדושה לשמוע דברי תורה יגרום לעצמו לזכות לאורה אולי יבנה ויברא לעצמו לב

דהיינו קודם חג השבועות ובכל ימות הקיץ היתה בית הכנסת בעולה וחתומה ואין א' מאנשי העיר שם על לב והיינו מתפללין בעזרת נשים שהיתה פתוחה וגם שם היתה תפלתנו בלחש שלא ישמעו ההמון עם ויודע הדבר להכומר ובראותו כי קרוב יום ה' הימים נוראים ממשמשינו ובאים ובה"כ אשר הוא מקדש מעט עומדת גלמודה ואין הולכין אחר החתום ובהגיע ר"ח אלול עמדתי על מעלות הסול"ם בעזרת נשים והרמתי קולי בבכיה רבה על בית ישראל היא הבה"כ ועל עם ה' אשר יפלו בחרב ח"ו בבית דין שלמעלה ליום הדין מפני המקטרג אשר חרבו ילטוש ואין לנו מקום לנו' ולהתפלל על דמינו ומה תעשו ליום פקודה הלא יטמאו מפקידה לפקידה על שהעמידו כותלי בית הרח"ום וחנן כתלי ביה"כ אכן יש' ה' במקום הזה ואנו עשינו עצמינו כאילו לא ידענו זה היה חלקנו מכל עמלינו הבה"כ שהיתה פתוחה ונעשית סתומה סתום תפלתנו הטרם תדעו כי אבדה תקותינו אם לא לנשק כותלי בית אמנו מקום שכינתנו הלא הכותלים קודש יקראו בעצמם תגר עלינו ליום הדין כמ"ד אבן מקיר תזעק וכפיס מעץ יענה אם לא יגאלו את הבית אשר בעיר סתום שנה שהוא ר"ה קם הבית אשר בעיר סתום וחתום ואשר לו חומ"ה על שלא גאלו אותה לא יצאו ביובל לא יצא זכאי במשוך חיובל והיתה מגרש עריהם ח"ו שסופם יהי' שישלחם ויגרשום מארצם כי בעבור שהבה"כ נמוכה ושפילה משאר בתים לסוף תחרב העיר כן רמזו חז"ל הרביתי והפצרתי בתוכחות ומוסרים עד שגעו כל העם בבכיה אח"כ קודם הוצאת הס"ת צויתי להכריז כל איש אשר ידבנו לבו יבא לגדוב ועשינו גדבה מיד לא היו כופין אלא מה שאמר רוצה אני וכתבתי על הפנקס ואחר יציאת מבה"כ בחרנו ב' אנשים שילכו בגביית הכסף וגבו הגדבה לערך כ' אדומים ותקח אשתי הצנועה. נדבתה לידה ותצאן כל הגשים אחריה אשר

דלא אשכחין אכסניא בינייהו ואינן ערב רב אינן עתירין בשלוח בחדות בלא צערא בלא יגונא כלל עכ"ל, ועד מתי יהיה זה למוקש כי טוב לשמוע גערת חכם ובפרט הימים ימי יקירי ענוי"ם לעשות יקר למוכיחים ולא להבזותן בעיניהן צריך אתה לשמוע דבריהם ואי אתה רשאי לומר איני נזקק להן שאין אתה יודע להיכן הדין נוטה ולא תגור מפני האיש המוכיח הבא להפחידך מפחד הדין איך ינטה הדין ליום החג המועד הקשה הבא עלינו יום הנורא והקדמתי שצריכין אנו כפרה על השגגות והוא החטא שאין מכיר בו אלא ה' ובהיות מקדשנו על מכורו וגבולו ה' מכפרין בשעירים העולים לגורלו והיום בעווננו חרבה העיר ובטל השעיר, ואינן מתכפרין אלא בדברי תורה זאת תורת העולה זה התלמיד חכם הנקרא עולת תמיד בשעה שהוא עולה ודורש נבחר לה' מזבח ובשם כתבי האר"י ז"ל כשהאדם מביט את פני רבו והיו עיניו רואות את מוריך המוכיח על מעשיו והוא מתעורר את עצמו לבכיה אז הארה גדולה יושפע לו מכח רבו, לכן נאמר על עולת התמיד יעשה ונסכו ר"ל במקום שאין שעיר עוים לחטאת מרמו שעל עולת התמיד יעשה היינו שישמע הת"ח בשעה שדורש ונסכו דהיינו הדמעות המה חשובות לנסכים לכן העיקר לשמוע תוכחות מוסר מהדורש ומבקש שישמעו לו והחיוב על הרבנים ומגידים ומוכיחים לדרוש על כל פנים בראש חודש אלול להרים קולו כשופר ולהחריד את העם.

ואני מימי נעורי כאשר נתקבלתי לרב בקהלתנו קבלתי עלי בלי נדר לדרווי ברבים ולעורר את העם בתוכחות מוסר בכל ר"ח אלול ומפני מעשה שהיה שפעם אחת נסע הכומר אשר הוא ראש לכל הכומרים שבגליל הנקרא בישוף וחתם בהתימתו כל הבתי כנסיות שבגלילו וחתם גם הבית הכנסת של עירנו זה היה מעשה קודם מתן תורה

לכפרה מדוע לא הזהרתה את העם שיצאו לקבל פני המלך שיותר שלישי מחטאים ומדוע בשנה העברה בר"ח אלול דרש מר בר"ח והתעורר את העם ומה בשנה האלול הזה ואמרתי בשנה העברה היתה הבה"כ בעולה וחתומה השתדלתי לפתוח אותה בעז"ה ענה ואמר והלא ק"ו הוא ומה בשעה שהיא סתומה לא נסתמו דבריכם מלדבר מוסר ותוכחות מכ"ש עכשיו שזכינו שהשערים לא ננעלו למה ימנעו שפתותיו מלדבר דברי תוכחות מוסר ולהורות לעם הדרך אשר ילכו בה ואיקץ משנתי בחרדה גדולה מאוד וקמתי בזריזות וסדרתי לעצמי דברי כבושין ותוכחות ודרשתי בבוקר וקבלתי עלי מאז שבכל ר"ח אלול לא אבנע ^{התפילות הנעלות} מדינה ומדינה ובכל עיר ועיר שבכל מקום דבר המלך ודתו מגיע באלו הימים שאם נקבל פניו בזה החדש יותר שלישי והשלישי הזה המה החטאים שהם השגגות שהשוגג הוא שלישי נגד המזיד וראיה לזה דאמרו חז"ל ג' כתות ליום הדין אחת של צדיקים גמורים ואחת של רשעים גמורים ואחת של בינונים צדיקים גמורים נכתבין ונחתמין לאלתר לחיים כו' בינונים יורדים לגיהנם ומצפצפין ועולין והנה צדיק גמור הוא שאין בו חטא ועון כלל דהיינו שאין לו לא זדונות ולא שגגות ורשע גמור הוא שיש בו זדונות ושגגות ייבינוני הוא שיש בו שגגות ולא זדונות דהא ודאי אם אדם עובר עבירה במזיד ולא שב מקרי רשע ולא בינוני שהרי אמר שאפילו בהרמת יד במזיד נקרא רשע אלא ודאי הבינוני הוא שלא עשה מעשה במזיד רק מה שעלה בידו בשוגג ומביא הש"ס ראינו שנאמר והבאתי את השלישית באש וגו' נמצא שמכנה הקרא בינונים בשלישית הרי שהשגגות המה שלישי נגד העונות וזה השלישי שהש"י ב"ה מוותר בזה החדש הם השגגות והוא החטא שאין מכיר בו אלא ה' ודאי הראוי ונכון שחייב המשמיע להשמיע חייב השומע לקבל דרך חיים

נשא לבן אותנה נתנו את נדבתם עד שהיתה דים ומצאנו כדי גאולתה ונסעו אל הכומר עד שענה כומר פתחו שערים ויבא גוי צדיק ובאותו שבת שקודם ר"ה זכינו לומר שאו שערים ראשיכם ויבא מלך הכבוד לשנה הבאה אור ליום א' בר"ח אלול נשכח כל זאת ולא שמתי אל לבי ולא עלתה על דעתי לדרוש ביום ר"ח ובאשמורת הלילה ראיתי בחלומי שבא לביתי איש זקן יפה תואר ויפה מראה תוארו כמלאך אלהים בא אלי בדמות איש מוכיח וקמתי בפניו ונתתי לו שלום והחזיר לי שלום אח"כ דברו איש אל אחיו והנה הוא דובר אלי כמדומה לי שמר מתפלל מוסף ביה"כ אמרתי כן הוא ושאל אותי 'האיך רגיל בפיתך לומר בהתפלה בסיום הברכה ומעביר אשמתינו בכל שנה ושנה או מעביר אשמתינו כל שנה ושנה כי יש נוסח לומר בכל ויש נוסח לומר כל אמרתי לו וכי מה בין כל לבכל ענה האיש הזה ואמר שיש נפקא מינה עפ"י דאיתא במדרש משל למלך שבא לגבות מס המגיע לו מן העיר כשהיה רחוק מן העיר יצאו הזקנים ראשי העם לקבל פניו וויתר להם שלישי כשבא קרוב לעיר יצאו הבינונים נגדו וויתר להם ג"כ שלישי וכשבא אל שער העיר יצאו כולם אנשים נשים וטף לקבל פני המלך וויתר להם הכל כך בבא' החדש אלול יוצאין הצדיקים ואנשי מעשה נגדו בתורה ובמע"ט מוותר שלישי ובבא ר"ה יוצאין גם הבינונים ועושים תשובה ומרבים בתפלה וויתר להם השלישי השני ובבא יוה"כ יוצאין אנשים ונשים וטף כולם לובשין לבנים ומתפללים מוותר להם הכל נמצא ששלש רגלים מכפר העוונות קודם ר"ה וקודם יוה"כ וביה"כ לכן ראוי לומר מעביר אשמתינו בכל שנה כי לשון כל שנה משמע שמעבירים אשמתינו פעם א' בשנה ובכל שנה ושנה משמע פעמים הרבה בתוך השנה כן אמר לי האיש הזה ואמרתי לו היכן הדברים מגיעים היום. ואמר לי אם החדש הזה ניתן

תוכחות מוסר וישים אל לבו ויתפלל בכוונה ופלגי מים ירדו עיניו על השגגות שבדואי אינו זכאי לפי שהביא הקב"ה תקלה על ידו שהרי אפילו בהמתן של צדיקים אין הקב"ה מביא תקלה ע"י נמצא שהוא גרע ולא נדמה אפי' כבהמות צדיק לכן יבכה עליהם ואז הקב"ה ימחול על שגיונותיו ועל הזדונות ישים אל לבו ויעשה תשובה כפי יכלתו עליהם בזה החד' ורמז לזה מן המקרא דכתיב הנסתרות לה' אלוקינו והנגלות לנו ר"ל הנסתרות המה החסאים שאין מכיר בו אלא ה' שהוא לא יודע בהם כשעשאם המה לה' אלוקינו שימחול עליהם והנגלות לנו לעשות תשובה עליהם והרמז ל"ה אל"קינו ו"הנגלות לנו ר"ל אלול שבוה החדש מכפר על הנסתרות המה השגגות והנגלות לנו ולבנינו הם לעשות תשובה כהוגן ויתקבל.

ועוד קודם צאתי מזה השער באתי לדבר בענין המנהג היפה ונכון שנתפשט ברוב הקהלות גדולות וקטנות שאומרים תיכף אחר התפלה פרשה ז"ך שבתהלים לדוד ה' אורי וישעי באתי להחזיק בשתי ידים המנהג הזה שלא יזינו כזה הפרשה וכל העם יודעים הטעם לשמש בזה הפרשה לפי שנאמר בה לולא האמנתי לראות המרמז על אלול ואני באתי לפרש הפרשה היטב דהנה המנהג ז"ל דרשו אורי בר"ה וישעי ביה"כ ולהבינן על מה דרשו אורי בר"ה וישעי ביום הכפורים דידוע שבתשרי גברא העולם אשר בו אמר אלהי יהי אור ויהי אור לכן בא הרמז אורי בר"ה ויה"כ ידוע לידועים שנקרא בינה שהוא בסוד היוכל שמשם השם החדש והרחמים מתגלה הוא השם בן ד' יו"ד ולי"ה מתגלה אור מהשם זה ומשפיע רוב טובה וברכה להשם של אדני ארבע על ארבע ומהם יוצאין ש"פ ברכות כמנין שלום עם ד' אותיות כמובא בספר שפע טל א' מן שם של אדני מקבלית אורה מן היו"ד של יו"ד דהיינו י' פעמים אל"ף הרי יו"ד דל"ת מקבלת אורה

מן הה"א ה' פעמים ד' עולה י' ד' ויוד הרי ל' נ' מקבלית אורה מן היו"ו ו' פעמים נ' עולה ש"ן הרי ש"ן ולמ"ד יו"ד מקבלית אורה מן הה"א האחרונה ה' פעמים יו"ד עולה ב' נ' ול' הם פ' הרי עולה ג' מאות ושמונים ברכות וזה הסוד של הארבע בגדי לבן המרמזים על הרחמים היינו כשמשפיע השם יה"וה להשם של אדני כמו שזכרתי וזה הרמז כי הלבשני בגדי י"שע בגמטריא ש"פ וביה"כ מלוכש בארבע בגדי לבן שזכרתי לכן בא הרמז ו"ישעי ביה"כ ממי אירא ממ"י דייקא דהיינו מדת בינה הנקרא ממ"י שיש בה נ' שערי בינה לכן אמר ה' מעוז חיי שבר"ה ויה"כ הוא מעוז חיי לכתוב אותי בספר החיים ממ"י אפחד ר"ל מאותן החמשים יום מר"ח אלול עד ה'ר"ר ואם עשיתי תשובה אז בקרוב עלי מריעים המה השטנים והמקטריגים לאכול את בשרי ליום הדין צרי ואויבי לי המה כשלו ונפלו ר"ל המה כשלו אותי ונפלו לפי שעשיתי תשובה אם תחנה עלי מחנה וגו' בואת אני בוטח ר"ל ביום הכפורים הנאמר בה בואת יבא אהרן אל הקודש כן הובא בילקוט. ודע מה שהובא בזהר דכל גשמתא ונשמתא מתלבשות באות אחת מן כ"ב אתוון. ובחודש תמוז ואב דאקרינן ימי רעה כמה שהבאתי בפרק ד' אינון ירחין ירית עשו ובהון אזלינן נשמתין ערטלאין דסליקא מנהון האותיות ולא מנהרין לון לכן נאמר שאל לך אות מעם ה' אלהיך שצריך האדם לעשות תשובה ולבקש האות דילי' הראוי' לנשמת' שתחזור אליו ותתלבש הנשמה ובורחין אילין אלמלא דקב"ה אתטמר לון לא יכלון לאתקיימא, ועיין בזהר חדש פ' יתרו דף נ"א עמוד ב' שמביא שם באריכות ואני אביא בקצרה ז"ל ביומין אנון נפקי נשמתין ערטלאין כו' בגין דלית לון אתוון כלל דהא מאלול קיימת תשובה ואתוון סלקין לגבה ובני עלמא מתהדרין מחובייהו ומתהדרן אתוון כמלקדמן כו' עכ"ל וזה מרמז אחת שאלתי מאת ה' ר"ל אחת היא

גשמתי שאלתי מאת ה' בתורת שאלה שמחייב אני להחזירה לבעלי ואני השואל חייב באונסי' לכן אותה אבקש דייקא ר"ל אות שלה שתתלבש באות המאיר לה ובוזה שבתי בבית ה' כל ימי חיי בעולם הזה ואזכה על ידה לחיות בנועם ה' ולבקר בהיכלו לעה"ב. כי יצפנני בסוכו ביום רעה יסתיירני בסתר אהל. ר"ל באלין ימי הרעה יצפנני בסוכה ובסתר אהל מחמת דגשמתא הוא ארטלאי ובצור ירוממני ר"ל בחדש אלול שהיא בסוד יסוד דנקרא צור כמו שכתבתי בפרקים הקודמים עיין בספר שערי אורה שנקרא צור בזה החדש ירוממני. ועוד י"ל הא דלא אמר בימי רעה לשון רבים לפי שהעיקר יום רעה הוא יום י"ז בתמוז שבו נכפלו הצרות ובו נשתברו הלוחות ויום גבר האויב וחשוב שהוא יום ר'עה בשנ' שימי השנה נחשבים מן יה"כ כמה שאמרנו חכמינו ז"ל השטן בגמטריא שס"ד ^{המלכות והתורה} ^{במלכות וישאית} ליה רשו' למסטינא וביום הכפורים לית ליה רשות ואנו מוגיין לימות הלבנה שנ"ד ימים נמצא שיום שבעה עשר בתמוז הוא יום רע"ה בשנה ואינון יומין דירית עשו המה עד אחר ט' באב ומן י"ז בתמוז עד ט"ב כ"א יום וכשתוסף כ"א על רע"ה עולה רצ"ו לכן תרמוז ביום רע"ה דייקא שהוא י"ז בתמוז שהוא יום רע"ה בשנה יסתיירני בסתר אהל ובצ"ור דייקא ר"ל רצ"ו לשנה אז ירוממני ואמר ועתה ירום ראשי על אויבי סביבותי ואזכחה באהל זבחי תרועה וגו' ר"ל כשאעשה תשובה באלו הימים אז בר"ה ירום ראשי על אויבי סביבותי וגו' אזכחה באהל זבחי תרועה כי ע"י קול השופר רוע יתרועע כל המקטריגים כי ע"י יתעורר הרחמים שהוא האור פני המלך כמה דכתיב אשרי העם יודעי תרועה

ה' באור פניך יהלכון כי כשהשם ידו"ד הוא במלואו ובסדרו היא אור פניו וכשהוא מורה על הדין ח"ו ואז אינו מאיר כסידורו אלא דו"ד ועל זה נאמר השיב אחר ימינו ולא לפנים לכן מרמזו כאן לך אמר לבי בקשו פני דייקא וגו' אל תסתר פניך ממני אל תט באף עבדך ר"ל אל תט הכף מאזנים באף ח"ו וברוגז כי עזרתי היית עד עכשיו לכן אל תטשני אל תעזבני וגו' כל הפסוקים מרמזין על ימי הדין האלו ומסיים קוה אל ה' דהיינו בחדש הזה חזק ויאמץ לבך בר"ה וקוה אל ה' ביום הכפורים. לכן תהא הפרשה הזאת חביבה על כל העולם ובפרט להבאים בסוד ה' יבינו היטב מה שאין רצוני להעלות על הכתב כי למכסה עתיק אין רצוני בזה החבור להאריך בדבר עתיק יומין ולהיודעים אין צריך לפרש אך זאת אודיעך שתחלת הפרשה הוא לדוד ידו"ד אורי וישעי ולא אמר מזמור לדוד או לדוד מזמור לפי שבא לרמוז שהלמ"ד מתחלקת לג' יודין ותן יוד בראש דו"ד ויו"ד בדלית ראשונה של דוד ויוד בדלית אחרונה ואז יהא השם י' במלואו וטובו ואז ידו"ד אורי וישעי וישפיע לנו רב טובה וברכה לכן לדוד ה' אורי וישעי ר"ל כשתטיל הלמד על דוד אז יתמלא השם ידו"ד וזהו הסוד שכתבתי בזה הפרק שמכפר החטאים והעונות בג' חלקים דהיינו בכל פעם מוותר שליש והוא בשלשה שלישי' האלו כשאנו מתקנין מעשינו למלאות הג' שלישי' שזכרתי בכל מילוא מוותר שליש וכשימלאו השלישי' על כולו אז נמצא זכאי וישפע לנו חיים טובים ובוזה אצא מזה השער וצדיקים יבואו בו וה' יסייענו לבא בשערים שערי שמים הבאים לקראתי לשלום.

שער השני לפני ה' כי בא השייך לסליחות ולערב ראש השנה

לשקוד על דלתות ה' והרב הב"י כתב המנהג לקום מן ר"ת אלול ואילך ומהראוי להיות כן

פרק א ימי הרחמים והסליחות האלו שתקנו הקדמונים לקום באשמורת הבקר

ובהעל הטורים כתב רמז על זה ומל' ה' אלהיד
 'את' לבבך 'זאת' לבב ר"ת אלול מכאן רמז
 שמן ר"ח אלול משכימין לסליחות והרב רמ"א
 כתב שלא נוהגים כן אלא מיום א' שלפני ר"ה
 ואם חל ביום ב' או ביום ג' אז מתחילין
 מיום א' שבוע שלפניו. כי כל האחרונים
 מקילים על העולם לפי שהדורות כלים והולכי'
 בעו"ה הולכים ומתמעטים מעבודת בוראם
 ואמרו זו"ל שאין גוזרין גזירה על הציבור
 אא"כ רוב צבור יכולין לעמוד בהם שלא
 יוכלו לעמוד באשמורת כל החדש כי השינה
 חטפתם העמידו דבריהם לתקן שבוע אחת
 קודם בא מועד עכ"פ יאמרו לעמוד ונעשה
 מלאכתנו כל א' יבא הביתה לעשות מלאכתו
 כתרגומו למבדק בכתבי חושבנא כי ביד כל
 אדם נחתום בספרי הזכרונות וחשבון העונות
 ולכל הפחות אם חל ר"ה ביום השכימו
 לעמוד מן יום א' כי שקדו על תקנות ישראל
 שיהא אדם טורח בת"עודה ובתורה ג' ימים
 קודם ער"ה להכין תקונין ותכשיטין להשכיב'
 הנקראת בתולת ישראל המקיפות ומגינת
 עלן וכסיאת אותנו בכסא ליום חגנו מכל
 השטנים והמקטריגים הסובבים אותנו לכן
 צריכין אנו להעלותה ולהכניסה ולהכין לה
 בתשובה ומע"ט צרכי החופ"ה ושקדו ג' ימים
 א' בשבת וב' בשבת ג' בשבת וברביעי שהוא
 ער"ה כונסה לפי שהשכינה צריכי' להתחיל
 עליתה וביאתה יום א' לפני ר"ה וכמו
 שאכתוב לקמן בעז"ה שבאם לאו ח"ו רמזו
 חכמינו ז"ל שאם יהא לו טענות בתולים ר"ל
 אם לא נתקן אז יהא לו למקטרג ומערער
 טענות בתולים שפגמנו בתולת ישראל ישכים
 לב"ד ישכים הוא לב"ד כמה דכתיב ויהי
 היום הוא ר"ה ויבאו בני אלהים להתיצב על
 ה' לכן כל הקודם זכה ולא נצרכה אלא לאסור
 את יום שלפניו שהוא תחלת דין כמו שהביא
 הטור בשם המדרש שהשליש הראשון מוותר
 בער"ה ודקדקו הפוסקים למצוא חילוק בין
 ער"ה ליוה"כ כיון דלענין כפרה שווין לכך
 צריכין אנו להקדים ביאתה בערב היא באה

בבוקר היא שבה בער"ה היא באה אל מקומה
 הרמה וכתוב בכסא ליום חגיגו ולא כתוב
 ביום חגיגו אלא לרבות יום שלפניו ומרמז
 הכתוב לפני ד' כי בא כי בא לשפוט הארץ
 ולמ"ל כפל כי בא אלא כי הראשון נאמר על
 ער"ה והוא כמו והנה רחל בתו באה עם
 הצאן שתרגומו אתיא שהוא לשון עושה.
 והשני ורחל באה עם הצאן תרגומו אתת לשון
 עשתה כן הפירוש לפני ה' כי בא הוא לשון
 הוה ר"ל ממשמש ובא. והנה השטן והמקטרג
 בא מבעוד יום ג"כ לקטרג והקב"ה מדחהו
 ואומר מחר יהיה האות הזה בקר וידע ה' את
 את אשר לו וצריכין אנו להקדימו בער"ה
 לבא בתשובה ובתפלה ושועה ודמעה וכבוקר
 אור והאנשים סולחו כי כבר נסלח להם
 בר"ה היא יום תרועה להתרועע ולשבר ולהר"ו
 כל המקטריגים ואז התרועע מלשון תרועם
 בשבט ברזל אבל אם לא הכינו עצמם מבעוד
 יום ולא עשו תשובה ובאין בר"ה לתקוע
 בשופר אז התרועע הוא ילולי ילל שאינו
 רק קול יללה כי לא יחדד השטן והמקטרג
 אחר שאין הקול לו ולא אליו אלא קול אלה
 והוא העד אשר ראה וידע ובא להעיד על כל
 מעשה בני אדם. והרמז שבא הקב"ה לדחות
 המקטריגים בער"ה מרמז הכתוב ויאמר הן
 עוד היום גדול לא עת האסף המקנה ר"ל
 היום גדול למחר שהוא ר"ה ולא עת האסף
 המקנה היום ואותנו מזרז ואומר השקו הצאן
 ולכו רעו השקו הצאן המה ישראל הנקראים
 צאני צאן מרעיתי השקו אותם בדמעות שליש
 שיתוודו ויבכו על עוונותיהם ולכו רע"ו
 בשופר אחר שתעשו תשובה יתרועעו אך
 האבן גדולה על פי הבאר אשר לב אבן
 להם ואינן יכולין להתעורר עצמם לבכי'
 ולא הי' מים לעדה דאינון סתימין עיינין
 ואטמין לבן כסלע דלא יכלי למבכי ורמז
 הכתוב וידבר ד' אל משה ואל אהרן הקהל
 את העדה ודברתם אל הסלע לדבר דברי
 תוכחות על לבבות הקשין כסלע לעיניהם
 ונתן מימיו שיזלו עיניהם מים ויסירו הלב

ישנים משינתכם שתזכרו ותשימו אל לבכם שבשעת השינה הנשמה סלקא לעילא ואסהיד' על כל עובדין ומה גוראים הימים האלה ויאמר האדם אין לי בהם חפץ כ"א לקום ולעלות בנעורנו ובזקננו נלך ובאותו הפירק היש"ן ואינו יוצא ידי חובתו וטבא עבדי' היודעים שהנשים חייב בהקהל לעמוד על נפשם ביום הדין והם וגושיהם ובניהם כולם עומדים ביראה יחד בקול הפטיש הנשמע מהשמש כאשר הוא מכה בפטיש לגמר מלאכתו לבה"כ לילך ברגש רוגשים בקול גהי וגויהמה על החטאים ועונות שעשו מימים ימימה ולהגיד שבחו של אדם שלא ש"ינה ומגדד שנתו מעיניו באלו הלילות עד חצות לילה לעסוק בתורה מכאן ואילך בשירות ותשבחות ותודות להקדים ביאתו לביאת המקטריגים המה השטנים ירדו והשטינו ומקטריגין ומוצאין השטרי חובות והמה העדים המעידין עליך ואם תקדים להם להתוודות על הטובות האלו הוה כמודה בקס ואח"כ באו עדים והשטרי חובות המוקדמין פסולין ר"ל המוקדמין שקדמו את עצמם להתוודות פסולין השט"ח והמאזרחין כשרין ואותן שאיחרו ביאתם וכבר הוציא המקטרג ובא בשטרו בלתי אפשר לפסלה לכן קדמו ועיילו לבי כנישתא בגין דתאריכון יומין כי אנו מבקשין המלאכי רחמים שיחלו פני אל במיטב הגיון דהיינו לסתום פי כל המקטריגים הבאים לעורר מדנים ולהעיד עלינו והמלאכי רחמים עונין הן הן הראשונים והן האחרונים הם אמרו והם אמרו הם בעצמ' הסיתו והדיחו את האדם מדרך הטוב לדרך הרע ועכשיו המה באים להעיד. והנה כתיב ויהי היום ויבאו בני אלהים להתיצב על ד' על ה' דייקא על שפגמו בהשם ידו"ב ב"ה והרחיקו ההא אחרונה מן השם הוי"ה שהי' השכינה ובפשעיהם שלחה אמכם בגלותא ומובא בזה"ר פ' תצא דף רע"ה ברע"מ תרין סהדי שקר דאינון ס"מ גחש. ייתון

האבן מבשרם ולא נוכל עד אשר נאספו כל העדרים עדר ד' המה ישראל בהתאספם ידח לבית הכנסת בתפלה ושועה וגללו את האבן מעל פי הבאר והשקינו הצאן לכן החיוב על כל איש ישראל שיקום בזריזות לעבודת בוראו ומה העבודה הזאת לנו הקשה לגלול את האבן מעל פי הבאר וגדולים וקטנים וזקנים ונערים יבאו להלל בשערים ונאספו שמה כל הד"רים בכפרים ויקדמו ביאתם שיהיו לסליחות בבה"כ כי הסליחות המה פרקליטין והתפלות שבב"ה אינן אלא דורן ואם הפרקליט נכנס מקבלין הדורן אחריו ואם לא יהיו לו פרקליטין לא יקבלו הדורן ועכ"פ בערב ר"ה שריבה אותו הכתוב כמו שזכרתי כמו שריבה הכתוב יום י"ד דניסן לביעור כמו כן מרבינן יום הראשון דמעיקרא יום ער"ה לב"י ע"ר ואני ישנה שכן אומרת השכינה אני ישנה בגלותא ולבי ער שאני מחשב תמיד במחשבת הפנימים איך לבא אל חדר הפנמי כמו כן האדם הוא ישן ונשמתא סלקא לעילא כדאיאת בזה"ר פ' גשא ת"ח בשעת' דבני גשא דמיכין וטעמין טעמא דמותא ונשמתא סלקא לעילא קיימא באתר דקיימא ואתבחינה על עובדה דעבדי' כל יומא וכתבין לה על פתקא מ"ט בגין דנשמה סלקא לעילא ואסהידתן על עובדיו דב"ג ועל כל מלה ומלה דנפיק מפומי' בגין לההיא מלה דאפיק ב"ג מפומיה סלקא ובקע רקיעין וקיימא באתר דקיימא עד דעאל ליליא ונשמתא סלקא ואחד לההוא מלא ואעיל לה קמי קב"ה כו' עכ"ל. נמצא שהאדם ישן ולבו ער ובפרט באלו הימים גדדה שנה העולם כי אמר המלך להביא ספר הזכרונות דברי הימים ולא יתן שינה לעיניו כי לא זמן שכיבה אלא זמן קימה שיקומו למשפט ליום הדין ואין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאל השואל אותך על מעשיך עצל למה תשכב על מטתך להנאתך ולטובתך ומרה תהא אחריתך. חמול על מעשיך המה בני ביתך חמול על ילדיך עוללי טפוחך עורר

האיך אתם מעידים שהרי עמנו הייתם. במקו' פלוני ר"ל הלא אתם המסיתים המדיחים אתם הייתם עמנו ועם האנשים האלו במקום פלוני שעברו אלו העבירות ואתם גרמתם להם את כל הרעה ועל ידכם גלתה השכינה ומידכם היתה זאת להם ועשיו שנמצאו זוממין אין אומרים יעשה זה בן גרושה שהוא בלאו הכי חלל ופסול אלא לוקין את הארבעים דייקא למחאה לון באילן ל"ט מלקות מן יו"ד ה"א וא"ו על שהרחיקו אורה מן הה"א אחרונה העולה מכל זה אנחנו צריכין להיות ראשונה במלכות יעלה תחנונינו מערב ויבא רנונינו מבקר וליתן בוקר לבקרו ולבקש מן מלאכי רחמים חלו נא פני אל לכו נא א"ורו לי באור החיים אולי אוכל נכה בו המכות ארבעים שזכרת לכן יכירו וידעו כי לה' הרחמים והסליחות וסלוח של אדם כמותו כמה שעשה כן יעשה לו אם הרבה והפציר בתפלה יעתר לו ובאלו הימים יהי' האדם אכזר על בניו ובני ביתו לעוררם משינתם לאמר קום קרא אל אלדיך כי את אשר י"שנו פה ואיננו היום עומד לפני ה' לבקש על נפשו או יעשן אף ה' באיש ההוא וגזרת מעמיו ח"ו וידוע ומפורסם שבכל דור ודור עכ"פ ברוב עם הדרת מלך רובא ותרי רובא תולכין אחר הקרוב ה' לכל קוראיו ומתעוררין את עצמן לעשות בכחם ומיעוט המה הסורחים הנסרחים לצלעות ומכה בדופן אשר הוא שוכב עליה מראש אשמורות הראשונה וכשמעו קול העברה שהעביר השמש קול במחנה הוא מבצבץ ומטית דברים מי הוא זה אשר מלאו לבו לעשות כך הרי עדיין לא עלה עמוד השחר ומי ראה אלו יוצאין והגנבים יכנסו למצוא בכיסם ויקחו את אשר להם ויצא שכרו בהפסדו וכיצד הוא עושה מטה על צדו וגופל כאבן דמים על אלה אני בוכיה על אנשי הרשעים האלה אשר תמה גורמם כל הרעות והלא כל ישראל ערבים זה בזה והוא שוכב וערבה שנתו והשינה מתוקה

לאסהדא שקרא על ישראל ועיין שם באריכות ואני באתי בקצרה אזל למייתי סיהרא והיא מתכסיו באן אתר אתכסית אלא סליקה להתוא אתר דאתמר בה במכוסה ממך אל תחקור. לפייסא ליה על בנה' והאי הוא דקאמר קרא בכסא ליום חגיגון כו' אוקמוהו מארי מתניתין דצריך ב"נ לחברא לה להתוא אתרא בההוא זמנא מטא זמנא דרחמי ואעבר דינא כו' וקב"ה ושכינתיה סהדין על ב"נ כו' ואיננו עד מן שמע אחד ע' מן שמע ד' מן אחד נעשה עד. ועוד עד מן ברוך שם כבוד מלכותו לעולם וע"ד על פי שנים עדים יומת המת דא ס"ם מת מעיקרא כו' עכ"ל ר"ל אם אנו מקדימין ומכניסין את השכינה למועד' אל החצר הפנימה אז היא מעידה בנו כמה שאמרנו שמע ישראל בכל יום פעמים ובאת ע' מן טומע וד' מן אחד ונעשה צד כשר ועד הב' מן בשכמל"ו ע"ד ואז יומת המת המקטרג ובמאי יומת במלקות כדכתי' ארבעים יכנו מובא ג"כ שם ר"פ ע"ב להלקות לרשע דאיהו ס"מ כו' למחאה ביו"ד ה"א וא"ו דאינן ארבעים חסר חד ובהאי שמא מחא קב"ה עשרה מכתשן לאדם ועשרה לחיה ועשרה לנחש ותשעה לארעא בגין דכולהו סרתי באת ה' אחרונה מן השם יו"ד עכ"ל ור"ל הקב"ה אומר למחאה ליה באילן ל"ט דהיינו ביו"ד ה"א וא"ו ובגין דהוא בעצמו גרם להרחיק בכביכול ההא אחרונה כמו שהזכרתי שהוא השטן והוא היצה"ר וזה דקא מרמז התנא כיצד העדים נעשים זוממין ר"ל העדים המה הס"מ וכל כת דילי' מלאכי חבלה איך נעשין זוממין אומרים מעדיין אנו באיש פלוני דהיינו כל איש ישראל שהוא בן גרושה שבפשיעיהם שולחה אמם ואין שלוח אלא גרושין וכמה שנאמר הן ישלח איש את אשתו וגו' איה ספר כריתות אמכם אשר שלחתיה והמה באים לעשות אותנו בני גרושה ונמצאו זוממין דהיינו ע"י מעשה הצדקה והתשובה שאנו עושין אז באין כת עדים של זכות מלאכי רחמים להזימם ואומרי'

יתהפך לו לשינ' מרירה עליו נאמר ש"ינה רשעים שברת ומי הוא זר כמו אכזר שידוע שנתמלאה כל העזרה לבא בפתחים פתחי שערים וכל אחד מפיל תחנתו לפני קונו וידוע שלא יועיל לו כל חנונו והוא מטמא את משכבו וכל המשכב אשר הוא שוכב יגרום לו המרק"ב אשר ירקב עצמותיו לא יראה כי יבא טוב לא יקום לתחיה והוא בעצמו אינו חס על נשמתו לכן קומי נא התעוררו נא פני שוכן מעונה ולילה כיום יאיר להם כחשכה כאורה ובזה יזכו להוציא משפטם לאורה ורשעים לא יקומו במשפט ותבא עליהן מארה ולא הקימה בלבד העיקר כ"א לעמוד בבה"כ באימה ובריאה ולהבין פרוש הסליחות כי המה דברי כבושין ובוזא יתעורר לבכי רבא פלגי מים ירדו עיניו ויהא חשוב כקרבן תמים וריח העולה ונסכיח' ולהזהר לעמוד קודם אור היום שהוא בסוף אשמורה השלישית שהוא עת רצון ורחמים שהתנוק יונק משדי אמו ואשה מספרת עם בעלה דקאי על השכינה שמספרת עם בעלה הוא הקב"ה אשר אז תיחוד והזווג אז תינזק המה ישראל הנקראים ילד שעשועים יונקים משדי אמה שהשכינה משפיעת לנו רב טובה וגם יעלה לו תפלת השחר בזמנו כוותיקין ק"ש קודם הנץ והתפלה אחר הנץ אולי ירחמנו השם ויזכהו לעשות הטוב והישר לסמוך גאולה לתפלה ואריכו לו ימים ושנים ליום הדין.

פליק פראק

פרק ב' יזכור הברית ושבעות האבות ביום הזה הוא ער"ה הנקרא זכור ברית לפי שהוא זכרון תחלת מעשינו והוא תחלת דין ואנו משכימין לעלות בהשכמה אל הר קדשו ולהרבות בתפלה ובוידיו ובטוחים אנו באלה ובזכות ברית שלשת אבות כי צריכין אנו להפוך בכל הזכותים ולהכינם ליום הדין

להנצל בהם וכבר כתבתי בשער הראשון, שצריכין אנו להתגבר ולעלות בעולת החדש אלול ועכ"פ אם לא תקנו בכל החדש יהא אחריתו טובה שבאם לאו ח"ו אין לנו תקומה ליום הדין כי תמה זכות אבות אם לא עשינו תשובה ונשאר החדש הזה יתום דהנה כתבתי בשער א' שהחדש אלול הוא בסוד יוסף הצדיק ונאמר בו ויוסף היה יפה תואר ויפה מראה היינו אם אנו תקנו אותו ובאם לאו פנה הודו פנה הדרו ומרמזין ראשי תיבות יפה תואר ויפה מראה יתום כי נשאר יתום וכאשר נשאר החדש הזה יתום ח"ו אז יתומים היינו ואין אב שום זכות האבות לא יזכור ח"ו אמותינו כאלמנה היא השכינה היתה כאלמנה שאינה נכנסת לבעלה כמועדה ואפרש פסוקים בישעי' א' כי תבואו לראות פני מי בקש זאת מידכם רמוס חצרי וגומר חדשכם ומועדיכם שנאה נפשי היו עלי לטורח גלאתי נשוא ובפרשכם כפיכם אעלים עיני מכם גם כי תרבו תפלה אינני שומע ידיכם דמים מלאו רחצו הזכו הסירו רוע מעלליכם מנגד עיני חדלו הרע למדו היטב דרשו משפט שפטו יתום ריבו אלמנות עכ"ל. והנה יש באלו הפסוקים שפת יתר בכפל לשון. והנה רש"י פי' עשרה אזהרות של לשון תשובה יש כאן כנגד עשרת ימי תשובה וכנגד עשרה מלכיות זכרונות ושופרות ומה ראה לרמזם כאן. לכן נראה דהקרא קאי ומשתעי באלו הימים דידוע שעונותינו מבדילים בינינו לבין אבינו שבשמים ואין אנו יכולין לעלות ולראות את פניו כמה שאמר הכתוב חזמונית נגדי תמיד אינון חומות ומחיצות של ברזל המכסין מעבור תפלינו וכדאיתא בזהר פ' בשלח דף ג"ז אנפין דמלכא טמירין בעמקא לבתר כותלי חשוכא דבנינן בחובינו וכל אינון דידעין ליחדא שמא קדישא כדקא יאות מבקעין כל אנון כותלי חשוכין ואנפא דמלכא אתחזיא ונהרין לכולא ומתברכין עכ"ל. לכן אנו באים לשבור הני כותלא חשוכין לראות את פני ה' ונאמר אשרי העם יודעי תרועה

עשו תשובה קודם ר"ה אז חדשיכם ומועדיכם. הוא ר"ה שהוא ר"ה ומועד שנאה נפשי היו עלי לטורה כי גדול עונותיכם לנשוא כי רבים המה שאם עשו תשובה קודם ר"ה מוותר להם שליש קודם ר"ה ועכשיו שלא עשו גלאתי גשוא. לכן זאת עשו שאו כפיכם למרום אף שלא עשיתם תשובה. ובפרישכם כפיכם אעלים עיני מכם דייקא ר"ל תהי הפעולה שאעלים עיני אינון המשוטטים ורואין מעשיכם אעלים אותם מכם ואמר גם כי תרבו תפלה אינני שומע ר"ל הגם אף כי תרבו תפלה לא אשמע שאני בוחן כליות ולב יודע שידכם דמים מלאו ונשאתם לשוא כפיכם אעפ"כ אני חפץ בזה רחצו הזכו הסירו רוע מעלליכם ומנגד עיני דייקא חדלו הרע חדלו לעשות עבירות בפועל ומראי עצמיכם כאלו אתם חוזרים בתשובה בפני עיני המשוטטים בארץ והקב"ה יודע שמתוך שלא לשמה בא לידי לשמה שמרגיל לעשות הטוב וגם ישים אל לבו אחר שהסיר מעליו המקטריגים מי לא יחרד כהיום הזה הלא יתומים היינו ואין אב אמותינו כאלמנה כמו שזכרתי לעיל. והנה כתבתי למעלה שערב ר"ה הוא תחילת דין ודיני נפשות אין גומרין בו ביום לחובה ומליגים את הדין ודרשו חז"ל אשרי לדיין שמחמץ את דינו עד למחר לכן מרמז כאן למדו היטב ר"ל למדו לעשות לשמה דרשו משפט קודם בואו דרשו אותו ועשו תשובה ואף שהיום בער"ה הוא התחלת דין אשרו חמוץ שמחמץ את דינו ודינו לבוקר משפט וכהיום עד למחר שפטו יתום דייקא עשו תשובה שלא ישאר החודש אלול יתום כמו שזכרתי וריבו אלמנה ותקנו השכינה שלא תהא גלמודה לכן דע שבלתי אפשר לזכור זכות אבות אם לא אביהם לעשות תשובה וחרדו בחרדה לעשות תשובה וחרדו בחרדה ובחרטה גדולה עד מאוד לבוא לבית אלהים קומי רוני בלילה להתוודות ולבכות על החטאים ועונות כמו שמוא בזהר אצטרך לכל בר נש לפרש

ר"ל ידועין להתרועע הני כותלין ואז ה' באור פניך יהלכון דייקא דכל זמן דאינון כותלין קיימין לא יכולין לבא אל החצר הפנימית דאית חצר ואית חצר. אית חצר המלך חצר הקודש פנימה ואית חצר הטומאה חצר מות לכן נאמר כאשר חטאו בקברות התאוה משם נסעו חצרות ויהי בחצרות ר"ל מחיצות הבדילו בינם לבין אביהם שבשמים. והנה אנו צריכין קודם ר"ה לעשות תשובה כי השטן ישב במארב החצרים ובמסתרים דהיינו אנו מלבר והוא מלגו יהרוג נקי יחסוף במשכו ברשעתו ואם אין עושין תשובה אז הבית דין של מעלה משמאילים לחובה חז"ל דכתיב עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית השנה מאן אינון עיני ה' אינון דמשטטי בעלמא וחומאן בעובדין דבני נשא ווי לאינון דלא משגיחין ולא מסתכלין בעובדיהון דהא לגבייהו קיימין אינון עיני ה' וסלקין וסהדין קמי מלכא עכ"ל והבאתי זה המאמר בפ' ראשון וגם כעת צריך לחזור אחריו כי זה המאמר קונה בע"כ את האדם שיפחיד תמיד מן אלו המשוטטים דאקרין עיני ה' וחמאן בעובדוהי והקב"ה הוא אבא רחמן על בניו לא יתפץ במיתתהון הוא מזהיר אותנו שלא נעשה עבירות בפועל שלא יהא להם פתחון פה אף שלא נעשה תשובה שלימה כי לבם בל עמם אעפ"כ הוא לבדו בוחן לבות וכליות ולא המה וכשלא תהא מחשבת נכרית מתוך מעשיהם לא יוכלו המקטריגים לקטרג וזהו מרמז הפסוקים שזכרתי כי תבאו לראות פני ופני לא יראו מפני המחיצות המבדילים בינם לבני הכותלי חשוכי מ"י בקש ז"א את מידכם ר"ל מדת בינה הנקראת מ"י בקש מידכם השכינה הנקראת ז"א כידוע וכמו שהבאתי בפרקים הקודמים שתעלה ותבא אל החצר הפנימי ובאיזה צד יעלה רמוס חצרי שתראו לרמוס ולבטל חצרי החיצונים המבדילים ואז תוכל לעלות למעלה ולבא אל החצר הפנימה והדבר תלוי בתשובה שתעשו קודם ר"ה שאם לא

התשובה
התשובה

חטאוי וחובא חוב' דכל שייפא ושייפא וכל מה דעביד בפרט דמאן דאיתי מפרש חטאוי לא אתמסר דינו אלא בידא דקב"ה בלחדוי וכל בי דינין בדילין מניה הה"ד חטאתי אודיעך וגו' ואמר הנביא הוי המחקקים חקקי און ומכתבי עמל כתבו להטות מדין דלים ולגזול משפט עניי עמי להיות אלמנות שללם יאת יתומים יביוז ומה תעשו ליום פקודה ולשואה ממרחק תבא על מי תנוסו לעזרה אנא תעזבו כבוד כו' ומרמו שהשטנים ומקטריגים מחוקקים עלינו און וכותבים עלינו מרורות וקוראין אותנו יתומים כי תמה זכות אבות וצריכין אנו להרבות בודדים תחינות ושיוכור ברית אבות את הברית ואת השבועה שנשבע לאבותינו וכמה שמובא בזהר האי מקטרג בעי למגבי חורבן אברהם קב"ה חייס עילנא ופקיד האומי דאומאי לאבוהון ולזה רמזו חכמינו ז"ל הבא לפרוע מנכסי יתומים ר"ל המקטרג הבא ליפרע כל החובות מאתנו וקורא אותנו יתומים כאומר תמה זכות אבות לא יפרע אלא בשבועה ר"ל לית לך למימר דלא יפרע ויפטור אלא בשבועה שנשבע הקב"ה לאבותינו כמה דכתיב ואף גם זאת בהיותם בארץ וגו' לכן אל ירך לבבכם כי לא ימוש אבות מעל בנים ובנים לא ימותו בעד אבות שיעידו עלינו וימליצו טוב בעדינו ענף עץ א"בות לא ימיש מעשות מפרי ואתה הוא ושבועה"תך לא יתמו בני עבדיך ישכנו לבטח. אך זרעם לפניך יכון הכון לקראת אלהיך בצום ובכי למחוק כל שטרי חובותינו בדמעות עונינו ולמחר כשיבאו העדים כבר נפרע השטר בקרע ב"ד של מעלה והיה השטר הבא על הני"עור ועשה תשובה ועדיך על המחק באו כי כבר נמחקו העונות בדמעות ואמר דהע"ה שימה דמעתי בנאדיך שימחקו העונות ודעו שבלתי אפשר למתק הדינין אם לא בבכי' רבא שביום ער"ה הוא תחלת דין ובדין הוא עולה כדאיתא בזהר יצחק אתתקף בדינא וצריכין אנו לחפוש בארות המים

בארות יצחק דהנה בבכי' יש ג' בחינות הא' מי שבוכה על עונותיו שימחול לו השם בכדי שיהא הוא שלם בגופו ובנשמתו שיזכה להחיות שני עולמות עה"ז ועה"ב והשני שבוכה על צער גדול בניו שיזכה לנחלת ה' בנים לגדלם ולראות בשמחתם. והשלישי שבוכה על הגלות ועל החורבן ועל השכינה שגלתה בין העורבים והיינו כיתומים. והנה השני בכיות הראשונות עליהם רימו שלמה המלך וקרא אותן דמעות העשוקים אשר אין להם מנחם כי המקטריגים עושקים אותן הדמעות ואומרים כן פועל אדם ישלם לו ולכבוד עצמו הוא דורש אבל הבכיה השלישי' רצוי' ומקובלת מה שהוא בוכה על החורבן ועל הגלות ומובא בזהר דקב"ה כניש כל פמליא דילי' אמר לון זילו ושמעו דקא שבקן דלהון ועסקין בידיי וגם השכינה מבכית על בניה ואומרת חשיך משחור תארם לא נכרו בחוצות שאז שערין לא ננעלו ועי' הבכי' הזאת יכנסו גם הדמעות הראשונות ויזכה לשני חפציו הראשונים כי האם תינק לו ותשפיע לו לכן סיים דוד ע"ה באומר גודי ספרת וגו' זה ידעתי כי אלהי' לי וגו' באלהים בטחתי בזה מרמו הכתוב ויחפרו עבדי יצחק בנחל ר"ל שהבאר הראשון בנחל שרוצה לנחול העולמות וימצאו שם באר מים חיים ויריבו רעי גרר המה המקטריגים הגוררי' אליהם לאמר לנו המים כי המה עושקים הדמעות האלו ולפי שהמה. דמעת העשוקים אמר ויקרא שם הבאר עשק כי התעשקו עמו ועל הבכי' שני' שבוכה בשביל בניו נאמר ויריבו גם עלי' שבא השטן להשטין כמו שנאמר ויבא גם השטן בתוכם לכן מרמו ויקרא שמה שטנה שהשטן מקטרג על אלו הדמעות אבל בבכיה שלישית שבוכה על גלות השכינה נאמר ויעתק משם ויחפור באר אחרת ר"ל על העתקתה ממקומה ולא רבו עלי' ויקרא שמה רחובות כי עתה הרחיב ה' לנו ופרינו בארץ ר"ל דא בי' כולא בי' ולכן יש לנו מאוד להרבות בבכי על הקודש

אבו"ס כחמור ואינו יודע קונוהו, וזוכר ש"ביעתו להשביע בטנו בטן רשעים תחסר ובוזה השטן מקטרג ומהפך הרחמים לדין ח"ו לחרב נוקמת נקם ברית. ומי ראה כזאת בעת שהחרב מונחת על צוארו של אדם ומונע עצמו מן הרחמים מהראוי שידבק לשונו לחכו וחכו לו שישמע שועתינו בזכות שלשת תמימים ולא יעשו עצמן בעלי מומין בעת הקרבתם אל הקדש. ושמט סכין בלועך אם בעל נפש אתה להרחיק מן המנהג הזה ובפרט בהדור פרוץ שבומגיניו שאינם מסכימין אלא לדברי בטלים עומדים קודם חצות שיהא להם זמן אכילה וכל אחד אומר לא אוכל כי אם דברתי דברי הסליחות ועל זה אינו אומר הסליחות והיודים בכוונה כי יש לו מחשבת אוכלין אשר הכין לו שלא יבוא לידי נותר ובעוד שאומרים הסליחות הוא משגיח מן החלונות ומציץ מן החרכים דבה"כ אם לא האיר המזרח וממהר השליח צבור ואומר קום לך רד מהר מזה כי איככה או"כל וראיתי שהוא קרוב לאור יום ואם היתה לאל ידי הייתי גוזר על המשכים שע"י עלולן לקבל טומאת גופן ונפשם וכל הרעה גורם היין הוי לכם משכימי קום שכר ירדפו ואשרי לכם משכימי קום ש"כר ירדפו לעשות הטוב והישר כי היום לעשות ולמחר לקבל שכרם שכל שכרם קצוב מר"ה והוא אינו עושה ואוכל ומכליא קרנו ועליו נאמר שאבד עולמו בשעה אחת כל מה שמכין לעצמו בכל הכנה והמשל מי שגוסע מביתו ממרחקים אל המלך לבקש מבוקשו וכאשר בא למקום המלך וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהליו. ובוזה איבד זכיותו כמו כן האדם שבכל השנה הוא מכין לעצמו לקום ולעמוד ליום הדין בפני המלך ובערב ר"ה שהוא לפני ה' כי בא הוא שותה יין ואוכל תועבה ולפתח חטאת רובץ הוא מאבד כל זכיותו לכן אל תלחם עם לחם רע עין הוא השטן ואביא סמך מן המקרא שלא לאכול בזכור ברית מיתחזקאל פרק י"ח ואיש כי יהיה

ועל המקדש שאין לבו לא זבח ולא נסכים לא עולה ולא מנחה והשכינה נודדית מקינה גלה ממנו משוש דוה לבנו בחטאינו ובאלו הסליחות המדברים מן התורבן והגלות יתעורר את עצמו מאוד לבכיה גדולה יותר מן אותן הסליחות המדברים בו ונוגעים אל גופו ועפעפינו יולו מים עיני בגרה ולא תדמה עיני בריכות בחשבון שהענינים צריכין להיות כשתי מעיינות מים על שער בת רבים הוא הבה"כ ואשרי אדם עוז לו בכ מסילות בלבבם שיהיו להם מסילות בלבבם להתעורר את עצמם לבכיה וכמו שנאמר ביצחק שהוא המדת הדין ותכהינה עיניו מראות כמו כן צריכין אנחנו להרבות בכי עד כהות עינים וכן אמר דהע"ה עיני כלו לישועתך עששו מכעס עיני פלגי מים ירדו עיני וכן מצינו עיני לאה רכות שלא תפול בגורלו של עשו כן צריכין אנו לרכת עינינו בדמעות שלא נהי' בגורלו של עשו עוד אולי יחוס אולי ירחם.

והנה הרב רמ"א הביא בשם מהר"ל דרבים נוהגים לאכול בער"ה קודם עלות השחר משום חוקת הגוים שמתענים בערב חגיגה. וצדיקים הלכו בהם ורבים כשלו בזה והמכשלה הזאת תחת ידיהם ומתירים לעצמם לאכול בהאיר המזרח ומי שמקריב ה"אומר שהוא יום דוחין אותו ועושין עצמם אלו לא יודעים הוא מכיר בין זאב לכלב ודורס ואוכל. היום הזה שעת העמדת בדין לסלח הדין הדומה לתכלת ולעורר הלבן שהוא הרחמים והוא אינו רוצה להכיר בין תכלת ללבן אוכלין ושוחטין ומרביץ שחוק ושתי רעות עושין כי הצום ותענית לשוא הוא וביותר שאכל' לחם מגוע' סומכי' געו"לה לתפלה הולכים שתויין לבה"כ גדול' עונם מנשוא ובוודאי שהשטן מקטרג בשעת התחנה המה מקלקלים העת הזאת נקרא זכור ברית שאנו מתפללים שיזכור השם ברית אבות ושמועתו. ששבע להם והוא זוכר ברית

צדיק ועשה משפט וצדקה אל ההרים
לא אכל ההרים המה האבות ור"ל
אל ההרים דהיינו בעת שאני אשא עיני אל
ההרים שיזכור לי השם ב"ה זכות אבות לא
אכל בעת הזאת ובמסכת סנהדרין דף פ"א
ע"א איתא מאי דכתיב אל ההרים לא אכל
שלא אכל בזכות אבותיו יש ג"כ לרמוז את
זאת דהא צריך להבין וכי אסור לאכול
בזכות אבות שבשביל זה לא יקרא צדיק
אדרבא זכות אבותיו מסייעתו וגם צדקתו
עומדת לעד אלא שבא לרמוז שלא אכל
בזכות אבות דהיינו ביום שאנו מתפללין
שיזכור ברית וזכות אבות ביום ההוא לא
אכל ומי שאוכל עובר ג"כ על לאו דלא
תאכלו על הדם שדרשו חז"ל קודם שיתפללו
על דמכם ובכל מקום ועיר ועיר החיוב על
ראשי עם קודש להסיר המכשלה הזאת להכריז
בבה"כ לעשות נדרים וסייגים לדבר שהוא עון
פלילי ויש פ"פ גדול למשטינים ומקטריגים
בדבר הזה שיום אחד לפני מיתתו וחיו
תלויים אינו שב ומי שיקיים המקרא שזכרתי
אל ההרים לא אכל יזכה למה שנאמר בסיפא
דקרא צדיק הוא חיה יחיה נאם ה'.

סלק פרקא

פרק ג יסלקו הדינין ויתעוררו הרחמים
ביום ער"ה שכתבתי לעיל שהוא
תחלת הדין והוא במדרש ר' יהודה בר נחמן
בשם ר' לוי אמר כיון שעולה הקב"ה לדין
יושב על כסא הדין וביום ר"ה כשתוקעין
בשופר עולה מכסא דין ויושב על כסא רחמים
ולהביג הענין למה עולה הקב"ה תחלה
ויושב על כסא הדין הלא גלוי וידוע לפניו
שאינו אנו יכולין לעמוד בדין יעלה מיד על
כסא הרחמים ובתחלה אפרש הא דאמר הש"ס
במסכת ר"ה אמר רב חסדא מלך וצבור מלך
בכנס תחלה לדין דכתיב לעשות משפט עבדו
והדר משפט עמו מאי טעמא אב"ע לאו אורח

ארעא למיק' מלכא אבראי ואב"ע מקמי
דליפש חרון אף ויש לדקדק מאי קמ"ל
דמלך בכנס תחלה פשיטא הסברא בותנת
כמו שמסיק ומאי מקשה מ"ט. ועוד האיך
שייך למימר קמי קב"ה הלשון תחלה או
סוף הלא אמרו דכולן נסקרין בסקירה אחת
ומאי קאמר לאו אורח ארעא למיקם מלכא
אבראי משמע שישא אבראי עד אחר משפט
עמו והא הוא הכל יכול וכולם יחד והכל
ברגע אחד. ועוד לדקדק דקאמר מלך וצבור
הוה ליה למימר מלך ועם עוד לדקדק דקאמר
לעשות משפט עבדו וכי נופל אל המלך לשון
עבד. דידוע בשעה שאנו עושין רצונו של
מקום נקראים בנים ובזמן שאין אנו עושין
רצונו של מקום נקראים עבדים והוא תחת
עבד כי ימלוך ושפוזת תירש גבירתה כמה
שהבאתי בפרקים הקודמים על שקנינו אדון
עצמינו מסר אותנו השם יתברך לעבדו
והמשל למלך שהי' לו בן יחיד והי' עמו
בבית פלטין המלך המשובת והמפואר אשר
אין דוגמתו והנה זה הבן לא אבה בדרכיו
לילך ומעשיו היו רעים חטאים ורע בעיני
המלך ויאמר המלך בלבו מה אעשה לבן
סורר כזה זה כמה וכמה פעמים שהוכחתי
אותו בעצמי והרביתי רעים עליו שיוכיחוהו
ואינו מקבל תוכחה ובכל עת הוא מרגיז אותי
בהוספת חטא על פשע ועיניו השע' ולבו הכביד
מה עשה המלך הסתיר פניו ממנו והלך
מהפלטין אל מקום אחר והניח את בנו
לבדו בהפלטין וכונתו היה שיבואו עליו
האויבים אחר שיכירו וידעו שאין המלך שם
וילכוד במצודה רעה. וכן הוה כששמעו
האויבים שאין כבוד המלך כאן כי נסע והלך
נפלו עליו והכהו מכות מרדות ונטלו את
כל רכושו ואת הפלטין החריבו מה עשה הבן
הלך לבקש את פני אביו וכשבא לפני אביו
מנוול ומלוכלך בדם התחיל לבכות ולהתחנן
על נפשו מלפני אביו. והמלך נכמרו רחמיו
על בנו ורצונו לקבלו ואומר לו אם אקבלך
מה גודל הבושה והכלימה שיהיה לי בן כזה

עד שנתקן עצמינו לרפאות. כל החבורות ופצעים שגרמנו אז יגלה לכל העמים שאנו בניו. והוא אבינו, וזה הטעם שעולה תחלה על כסא דין שנוהג עמנו כעבדים והוא האדון. ויושב בדין אח"כ כשאנו מתקנים עצמינו בתשובה ובתפלה לתקן את כל אשר פגמנו או מקבל אותנו לבנים ומרחם עלינו כרחם אב על בנים ועולה ויושב על כסא רחמים והקב"ה מתווכח עמנו בדברים כמו"כ לכו נא ונוכחתי יאמר ה' אחר שבעונינו נחרב בית פלטין שלו זה הבית המקדש שנחרב והקב"ה סליק לעילא ועל זה עומד הקב"ה עמנו במשפט שנאמר נצב ה' לריב על שבפשעינו שלחה אמנו והקב"ה אומר עמו אנכי בצרה שהיא עמנו בהגלות כביכול הנה זה עומד אחר כתלינו כמה שמובא בזהר ובתיקונים שהוא עומד אחר כתלינו ומשיגת מן החלונות דבי כנישתא אם אנו עושין תשובה בכדי שתהדר שכינתא לאתרא ועוד לדעת שהרבים נקראין צבור שלפי שיש ביניהם צדיקים ובינונים ורשעים לכן נקראים צבור ר"ת צדיקים בינונים ורשעים.

ובזה אתבאר פרוש הש"ס שזכרתי מלך וצבור מלך הוא הקב"ה וצבור המה ישראל כשהן באין לדין שהקב"ה עומד במשפט עם עמו מלך נכנס תחלה לדין לפי שהמה צבור שיש ביניהם בינונים ורשעים ג"כ שלא עשו תשובה עדיין לכן נכנס תחלה לדין דהיינו שיושב על כסא דין שמקבלם לעבדים תחלה שלא נתרפאו עוד ואח"כ כשנתקן עצמינו בתשובה אח"כ עולה על כסא רחמים, ומביא הקרא דכתיב לעשות משפט עבדו דייקא והדר משפט עמו ופריך מ"ט ר"ל מ"ט מקבל אותנו לעבדים תחלה ומשיגי לאו אורח ארעא למיקם מלכא אבראי דהיינו לבר מהיכליה ובית המקדש חרב והוא עומד אחר כתלנו לכך מקבל אותנו לעבדים תחלה ועולה על כסא הדין, ואב"א מקמי דלפוש תרון אף ר"ל מקמי דיבא המקטרג

חומר חבור בחבורים ופצעים ולגרשך ג"כ אין אני רוצה אחר שחזרת כך מכל הרע שעשית ואמר לו המלך אם אתה רוצה שאקבלך אני ואתה נאמר עבדי אתה ולא בני שנפלו עליך אויבים ופצעו אותך ובאת לחסות תחת כנפי עד שתפא ויעבירו ממך כל המומין שבגלוי ותעביר הזוהמא ממך אז אגלה לכל העמים שאתה בני אף שהכעסתי על ידך יצאתי מהפלטין אשר הוא מחמד עיני ותחריבו אותו האויבים ועשו כרצונם אעפ"כ כשתחזיר ליפוך אקבל במהם יפות לאמר בני אתה אני ילדתיך זה הוא המשל.

והנמשל. המלך הוא ממ"ה הקב"ה ובנו המה ישראל הנקראים בני בכורי ישראל ומחמת שהכעיסו לפני המקום הרבה פעמים כמו שאמרו שתי שנים ומחצה היתה השכינה יושבת בהר הזיתים שמא יחזרו בתשובה ובת קול מכרות שובו בנים שובבים שובו אלי ואשובה אליכם ובשעה שביקש הקב"ה להחריב את ביתו מחמת שלא הקשבנו לתוכחתו ולתוכחת הנביאים אמר הקב"ה כל זמן שאני בתוכם אין אומות העולם יכולין לשלוט בו אלא אכבוש ואעלים את עיני ממנו ואשבע שלא אזקק עד עת הקץ ויבואו האויבים ויחריבו אותו מיד גשבע הקב"ה בימינו והחזירו אחוריו הה"ד השיב אחר ימינו באותה שעה נכנסו האויבים להיכל ועשו כרצונם כמו שהובא במדרש מהם הרגו מהם כפתו ידיהם לאחוריהם מהם אסורים בכבלי ברזל כו' והנה אנו מחזירין ומבקשים את פני אבינו שירחם עלינו אך מלוכלכים אנו בדמינו הקב"ה אומר איך אשיתך בבני' ואתן לך ארץ חמדה נחלת צבי צבאות גוים ואמר אבי תקרא לי ומאתרי לא תשובי אכן בגדה אשה מרעה כן בגדתם בי בית ישראל כי העוו מדרכם, לכן בלתי אפשר כשיש בנו עוד מומין שיקבל אותנו לבנים אלא מקבל אותנו לעבדים תחילה ואומר עבדי הם ולא עבדים לעבדים.

לקטרג ולמפיש חרון אף ביום ר"ה, לכן הוא עולה בדין מערב ר"ה בכדי שנדע אנחנו מזה ונקדים ונעשה תשובה ונתעורר הרחמים. לכן צריכין אנו בער"ה לדעת הקב"ה עולה היום על כסא הדין ומקבל אותנו לעבדים ויש לנו להרבות בתפלה ובכיה בצדקה שאם בגפו יבא בגפו יצא ואמר יאמר העבד אהבתי את ה' והגישו אל האלהים בער"ה לסלק את הדין להתעורר הרחמים שנצא חפשי ביום מחר שהוא ר"ה להתעורר בשופר קרן היובל שהוא מדת בינה שהוא הרחמים שישפיע לנו במדת הבינה החמישים שערים שבה המרומו באולי ימצאון שם **המשיח המשיח** לזה בערב תאמר מי יתן בוקר ר"ל בער"ה תאמר ותצפה מי יתן בוקר שהוא מדת בינה יתן וישפיע לנו בוקר ביום ר"ה השתא עבדין ולמחר הוא השנה הבאה בני חורין לכן יזהרו מאד ביום ער"ה לבקש ולחנן כעבדא דמתחנן למריה ויראה לתקן את עצמו ואת רבו שיכריע את עצמו לזכות ולא יהא כחציו עבד וחציו בן חורין אשר את עצמו לא תיקן אלא כופין את רבו במדת הדין שיהפך לרחמים ויראה בער"ה להתוודות בכפירות ראש ובכפירות קומה בקידה ובהשתחויה דבער"ה שהוא יום התענית דכ"ע מודים מה דכייף אינש טפי מעלי וילך בהכנעת גופו לבית הטבילה לטבול את גופו מעבדות לחירות ולתקן עון הקרי שעליו מכל השנה שע"י עון זה הוצאת זרע לבטלה חרבה עירנו ושמם בית מקדשנו ואנו נקראים עבדים על זה עד שיקבץ נדחנו כל הנצוצות הקדושות המעורבים בין הקליפות לכן מרומז הכוונה הזאת בברכת תקע בשופר גדול לחירותנו וקבצנו יחד מארבע כנפות הארץ כי בלתי אפשר לחבר האהל להיות אחד אם לא בהקבץ נדחנו, והובא בספר ויקהל משה שהיו רפ"ח נצוצות הקדושות שנתפזרו בין הקליפות ויוסף הצדיק קיבץ ר"ב נצוצות אל הקדושה וזהו סוד ויצבור יוסף ב"ר ונשארו עוד פ"ו נצוצות שצריכין אנו

וזוה מרמו הקרא בישעיה סימן כ"א לקראת צמא התיו מים יושבי ארץ תימא בלחמו קדמו נודד כי מפני חרבות נדדו מפני חרב גטושה ומפני קשת דרוכה ומפני כובד מלחמה כי כה אמר ה' בעוד שנה כשני שכיר וכלה כל כבוד קדר עכ"ל דהנה כתבתי שצריכין אנו להתאמץ בכח גדול להכניס הנצוצות המפוזרות אל הקדושה ביותר בדמעות עינינו וכמה שמובא בזוהר הדמעות המה דמעת על העשוקים המה גפשות אנשים העשוקים בין הקליפות ואין להם מנחם מיד עושקיהם כח הזרע הוא כחו של אדם כמה דאמר יעקב כחי וראשית אוני ובדמעות עינינו אנו מוציאים העושק מיד עשקו כמובא בזוהר כדי שלימו ארבעה אתוון דשמיה ביחודא כדין בכל אתוון יקבץ נדחין מד' רוחין דעלמא ועל זה נאמר שאו

קדר ויהיו ח"ו בארות בארות נשברים אשר
לא תוכל לתקן.

לכן יראה האדם לכוון את עצמו בער"ה
לעשות כל הפעולות והתקנות
העומדים לתקן עון קרי ובשנים קדמוניות
היו אנשים שנהגו לטבול ש"י טבילות כמנין
קרי מה מאד ה' נכון הדבר להנחיל אהבי
י"ש ובדורינו לא נמצא איש כזה מקוצר
רוח והתשישות כח באתי להקל על העולם
ולשער בששים שיהיו לו ששים טבילות
בכדי שיבטל כל הטיפות בששים ובששים
טבילות מתבטלין ועל זה הרמז הנה מטהו
שלשלמה ששים גבורים סביב לה ולכוון
נגד ששים רבוא ישראל ונגד ששים רבוא
אותיות של תורה הראוי ונכון לטבול ששים
טבילות ומי שאינו יכול לעמוד על עצמו
עכ"פ לא יפחות מן ארבעה טבילות כנגד
ד' אותיות של השם בן ד' ויהא עומד נגד
ד' רוחות העולם בתחלה יעמוד נגד מזרח
ויכוון באות ראשון של השם ויטבול טבילה
אחת אחר כן יחזור פניו לדרום ויכוון באות
ב' מן השם ויטבול שנית ואח"כ למערב
ולצפון ויכוון שבאלו אותיות יקבץ נדחינו
מארבע כנפות הארץ ויקבץ כל הנצוצות
המפוזרים אל הקדושה, עוד ליתן טעם לשבת
בהנך ששים טבילות שזכרתי דהיינו להוסיף
ששים על אותיות קרי ויהיו קרע אשר בזה
השם יקרע רוע גזר דינינו ועכ"פ אלו
הארבעה מעכבין.

וכשיוצא ובא מבית הטבילה יאמר בתהלים
פ' י"א למנצח לדוד בה' חסיתי
אית תאמרו לנפשי גודי הרכם צפור וגו'
שפרשתי כל הפרשה הזאת נגד הוצאת זרע
לבטלה ויש באמירתו תיקון. וגם יאמר פרשה
ג'ו למנצח על יונת אלם רחוקים לדוד מכתם
וגו' המרמז על ער"ה נאמר בו כל היום
לוחמים לי מרום שכל בני אלהים מכינים
עצמם למלחמה להתיצב על ה' ואמר יום

מרום עיניכם וראו מי ברא אלה ר"ל למרום
שאו עיניכם לדורון להרבות בכיה וראו מי
ברא אלה ראה מה גרמת ולמי אלה לפניך
שבראתם שהוצאת זרע לבטלה אלו קליפות
הנקראים אלה המה סטרא אחרא שזכר
במעשה עגל אלה אליך ומסיים הכתוב
המוציא במספר צבאם לכולם בשם יקרא
ר"ל לכולם יקרא בשם באתון השמים יקבץ
אותן איש לא נעדר וכולם יחזרו אל
הקדושה.

ועוד דע הא דרימו הגביא כי שתים רעות
עשו עמי אותי עזבו מקור מים
חיים להצוב להם בארות בארות נשברים
אשר לא יכילו המים דקאי ג"כ בהוצאת
זרעם חצבי בארות נשברים ואמר אותי
עזבו מקור מים חיים אותי דייקא אות
בריתי ובזה גרמו ב' רעות דהיינו שהרחיקו
ה' אחרונה מן הוי"ו וגם את הוי"ו הנקראה
את בריתו הרחיקו. מן הה"א הראשונה וה'
נקרא קדר כדאיתא בזהר על הפסוק שחורה
אני ונאוה כאהלי קדר וגו' לפי שהוי"ו
נקרא שמים כידוע לידעים וכתוב אלביש
שמים קדרות דהיינו כשאני בהגלות וזה
דקרא מרמז לקראת צמא התיו מים צמא
הוא המזיד כמ"ד למען ספות הרוה את
הצמאה דהיינו המזידין צריכין להרבות בכיה
יושבי ארץ תימן המה השטנים ומקטרגים
היושבים בנגב שמוכא בזהר עמלק יושב
בארץ הנגב בלחמו קדמו נודד ר"ל שמלחמתו
כאשר בא ללחם קדמו נודד על שהוא
נודד מקינו כי כצפור נודד מקינו כן איש
וגו' כי מפני חרבות נדדו מפני חרב נטושה
ומפני קשת דרוכה דייקא היא השחתת
זרעם מן הקשת שאמר כי כה אמר ה' בעוד
שנה כשני שכיר ר"ל בעוד שנה הבאה עלינו
ואתה תהיה כשני שכיר של עבד ולא תראה
לתקן את זאת שתצא מעבדות לחירות ויתקע
בשופר גדול לחירותינו וכלה כל כבוד קדר
ר"ל אז מגיע הפגם להוי"ו של השם הנקרא

הדינים שיהיו טהורים לכן שיהא בחזקת טהרה עד בוקר ובוקר ויודע ה' את אשר לו ואת הקדוש והקריב אליו כי ביום מחר מתשחרר הרחמים הנקראים קדושים כמה דכתיב קדושים תהיו כי אני ה' מקדישכם.

פליק פרק שלישי

פרק ד' יפשפש המעשים ויסיר המכשולים שתחת ידו מכל השנה כי זכר כל המעשים בא לפניו מעשה אנוש ותחבולותיו אשרי איש שלא ישכחך וכן אדם יתאמץ בך דהיינו לפשפש בכל המעשים אם לא נמצא איזה גזילה תחת ידו להשיב אותה או אם לא שלח ידו באיזה פקדון אשר הפקד אתו או העושק אשר עשק שאין לו תקנה אלא בהשבה וישים אל לבו בכל הדברים הן מדברים הנוגעים בממון או מדברים הנוגעים אל הגוף הכל ישים אל לבו לפשפש ולתקנה.

והנה אמרו חז"ל שבער"ה גברא אדה"ר כי הוא יום ו' לבריאת העולם כי בכ"ה באלול יום א' לבריאת עולם וביום שנברא אדה"ר חטא ועמד בדין וא"ל הקב"ה אתה סימן לבניך שיעמדו בדין ביום הזה ואני דן אותם כמעשיהם, לכן יש לרמוז בדברי חכמינו ז"ל ועכשיו שנברא יפשפש במעשיו, ור"ל עכשיו שמשמש ובא יום שנברא דהיינו יום ר"ה יפשפש במעשיו לכן עכ"פ קודם יום בריאתו צריך לפשפש ולמשמש במעשיו בכדי שיתקן את כל אשר עיות בכל השנה ולמחר שהוא יום שנברא בו והוא יום הדין יהיה כמו שנברא דהיינו כקטן שנולד בלא חטא שלא ימצא עולה.

ומד"י דברי בו אפרש כוונת הש"ס שאמרו נמנו וגמרו נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא ועכשיו שנברא יפשפש

אירא אני אליך אבטח ור"ל אם היום אירא מפניך ואתקן את עצמי אליך אבטח וגם נאמר בזה הפרשה גודי ספרת אתה שימה דמעתי בנאדך שכתבתי לעיל פרושו גם יאמר פרשה ס"ט למנצח על שושנים לדוד הושיעני אלדים כי באו מים עד נפש שהוא ג"כ מן המאורע כאשר תדקדק בכל הפסוקים המרמזים על זה וגם נאמר בו הפסוק ואני תפילי לך ה' עת רצון וגו' שיש בו י"ב תיבות נגד י"ב אותיות השנה אשר היום מתפלל ומתודה על כל אשר עשה בכל החדשים ועל תקון קרי יש בו כמה פסוקים המרמזים עליה כגון אל תשטפני שבולת מים ואל תאטר עלי באר פיה וכן אקוה לגוד ואין וכדומה יש הרבה פסוקים וגם נאמר בו אהללה שם אלדים בשיר ואגדלנו בתודה דהא כתבתי שהיום הוא עולה בדין שהוא אלדים מדת הדין וצריכים אנו לבוא בהלל ותודות דהיינו להתודות חטאינו ולהמתיק הדינים ונאמר אח"כ ותיטב לה' משור פר שהוא הפר שהקריב אדה"ר ביום ר"ה וגם דרשו חז"ל משופר, לכן יאמר אלו הג' פרשיות בכוונה וקודם הערב שמש יתאמץ א"ע להשתדל באיזה מצוה שיש בה טורח בכדי שיתחמם עצמו בדבר מצוה שהוא תקון גדול להעון הנ"ל ואח"כ ובא השמש וטהר טהור גברא אחר שכבס בגדיו ורחץ בשרו במים כאשר כתבתי ואחר כן יבא אל המחנה שכינה לעלות ולראות את פני ה' לעמוד עם האנשים אשר להם הריב ועל פיהו לא ימצא כל ריב וכל נגע אך היום של מחר הולך אחר הלילה דהאידינא היא העולה על מוקדה כל הלילה הוא לשמור את עצמו מכל דבר רע ולילה כיום יאיר לו שלא יבא לידי טומאה ח"ו ויהא בחזקת טהרה דהא כשהדין ממותק אז נקרא טהור כדאיתא בזוהר על הפסוק קח את הלויים וטהר אותם שהלויים המה מסטרא דדינא דע"י השיר ממתקין הדינים ונקראין טהורין וכהנים נקראים קדושים ובער"ה אנו ממתקין

מינייהו קמי מאריה כד איסתכל דוד מלכא באיגון דיגין דב"נ כד אסתלק מהאי עלמא אקדים ואמר ברכי נפשי את ה' עד דלא תפוק מעלמא השתא דאנת אשתכחת עם גופא כו' עכ"ל. לכן יראה האדם בפעם הראשון שהוא בזה העולם לתקן את עצמו שלא יצטרך לבא בגלגולים אחרים ולסבול כל הגי דיגין דיעברין עליו.

וזה יהיה כוונת הש"ס שזכרתי דודאי בריאת האדם הוא לטובתו בכדי שיכיר את בוראו ויוכח את נשמתו ויוכח לאור גדול דהיינו שידבק את נשמתו כשזוכה באור אין סוף ב"ה אשר שם נאמר עין לא ראתה וגו' אלא כוונת הש"ס לומר שלא יברא יותר אלא פעם אחת ופעם אחת ראשון יראה מיד לתקן את עצמו כמה שאמר דוד דלכאורה תיבת יותר הוא מיותר ה"ל למימר נוח לאדם שלא נברא משנברא. אלא כוונת הש"ס כן הוא נוח לו לאדם שלא נברא יותר, אלא שנברא פעם א' דהיינו שלא נברא פעמים ושלוש לכן אמר ועכשיו שנברא יפשפש במעשיו ר"ל עכשיו בפעם הראשון יפשפש במעשיו ויתקן את אשר עליו ולא יצטרך לבא בגלגולים.

ולפי עניני דלעיל שזכרתי יש לרמוז בהש"ס דהכי קאמר נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא ר"ל שיעשה תשובה קודם יום בריאתו הוא נוח לו יותר משיעשה תשובה ביום בריאתו שהוא יום ר"ה ויום הדין שכל הקודם זכה, לכן כפל הלשון ואמר לו לאדם ר"ל נוח לו שיהא אדם דהיינו כשיעשה תשובה נקרא אדם ויהא נקרא אדם קודם בריאתו ואמר ועכשיו שנברא ר"ל עכ"פ אם לא עשה בכל השנה אבל עכשיו שהיום שנברא ממשמש ובא יפשפש במעשיו, והנה וודאי דלא קאי על יום בריאתו ממש דהיינו ביום ר"ה עצמו שאז לא יועיל הפשפוש והמשמוש שאז אין בידו לתקן רק מה שיוכל לתקן במחשבותיו

במעשיו דלפי פשוטו אין להבין את זאת דהא ידוע שכוונתו ומחשבת הש"י ב"ה להטיב לנבראים וכל מה שברא הוא לטובת הבריות ומאתו לא תצא הרעה ח"ו ואיך שייך לומר שנמנו וגמרו נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא ומה זה הלשון ועכשיו שנברא יפשפש במעשיו האיך תליא בזה דודאי אף אם נוח לו שנברא צריך ג"כ לפשפש במעשיו. ונראה לפרש דהנה ידוע הקב"ה ברא את האדם שיעשה פירות דהיינו שיקים תרי"ג מצות וירבה את אורו אור נשמתו ואינו מקיים המצות ועבר על מצות האדם אינו מונקן את נשמתו ואינו מקיים המצות ועבר על מצות המלך מהראוי היה שתרד נפשו לשאולה ולא יראה כי יבא טוב אך הקב"ה מרחם על בריותיו ואמר הן כל אלה יפעל אל פעמים ושלוש עם גבר דהיינו שיבא שלש פעמים בגלגולים אחרים וכל פעם יש לו תקון לתקן את עצמו ולקיים המצות ואם בשלוש אלה לא יעשה אז יוצאה חנם ההיא נשמתא שאין לה עוד תקומה אבל עד שלשה פעמים יש להנשמה תקנה דהיינו שתבא בגלגולים אחרים אל זה העולם: אך כמה קשה צער הגלגול שבכל פעם מוכרח לטעום טעם מיתה כדאיחא בזוהר בכמה בי דינא אעב' ב"נ כד נפיק מהאי עלמא ועיין בזוהר פרשה נשא דף קכ"ו ע"א מאמר ר' אבא פתח לדוד ברכי נפשי את ה' וכל קרבי את שם קדשו כו' שמביא שם באריכות ואני אביא רק סוף המאמר כמה בי דינא אעבר בר נש כד נפיק מהא עלמא חד ההיא דינא עלאה דקאמר כד נפיק רוחא מן גופא וחד דינא כד עובדוי ומלוי אזלין קמי' וכרוזי מכרוז עלוי וחד דינא כד עייל לקברא. וחד דינא דקברי וחד דינא דתולעתא: וחד דינא דגיהנם וחד דינא דרוחא דאזלא ושאט בעלמא ולא אשכח אתר עד דישתלמו עובדוי ודאי שבעה עדנין יחלפין עלוי בג"כ בעי בר נש כד איהו אשתכח בהאי עלמא לדחלא מן מאריה ולאסתכלא בכל יומא ויומא בעובדוי וייתוב

ותפלתו אבל בפועל, דהיינו כגון אלו הדברים שזכרתי לעיל להשיב את הגזילה או כדומה ויש דברים הרבה שמוכרח לעשות יום אתמול כי יעבור אין לו תקנה, וכמו שכתבתי בשער הראשון פרק שאין רואין מזמין ביו"ט שבוודאי מי שמכין בע"ש יאכל בשבת אלא וודאי עיקר הפשפוש והמשמוש בכדי שיוכל להכין ולתקן הוא בערב ר"ה, לכן מרמו עכשיו שנברא היה ליה למימר ומשנברא יפשפש במעשיו אלא כוונת עכשיו שמשמש ובא היום שנברא והוא ער"ה יפשפש כמו שבערב פסח צריך לבער ולבדוק בחורים ובסדקים כמו כן בער"ה צריך לבדוק בעצמו אם אין בידו עולה אם ימצא בידו גניבה או גזילה כל הממון ישתלם בראש ואף למי שהוא חייב ממון והגיע הזמן פרעון ואין ידו משגת כעת לפרוע יסדר לבעל חוב את דבריו עד שיפייסו שימתין ולא יהיה כנושה ואם לא פייס את בעל חובו קרינא ביה לא יגש לא יוכל לגשת לה' אחר שלא יצא ידי חובתו כי זה מעבירות שבין אדם לחבירו שצריך לרצות את חבירו וכמו שהחייב על הלזה שלא יהא לזה רשע ולא ישלם קודם עמידתו ליום הדין כן החייב על המלוה שלא יקשה ערפו אם לא שיודע בחבירו שיש לו ואינו רוצה אז לא יאבה סלוח לו עד שישלם אבל אם אינו יודע וודאי שיש לו וודאי אין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו ובהתחננו אליו ישמע לו ויאמר אליו בפה מלא יודע אני כך שאתה רוצה לשלם ואין ידך משגת כעת ה' ישמע את בקשתך ויקצוב לך די צרכך אח"כ אמצא הגבייה בידך ועתה עלה לשלום אל אביך שבשמים כי עת לחננה, ועל זה נאמר מלוה ה' חונן דל וכן נאמר טוב איש חונן ומלוה יכלכל דבריו במשפט ר"ל דבריו שמדבר בתחנונים עם הלזה יכלכל במשפט כי יעמוד לו זכות הוה במשפט ליום הדין, ומי שמלוה על המשכון לא ישכין בידו עולה עד בא השמש בער"ה

ובדברי רבו"ת בשערינו שמקבלין רבית ונעשה להם כהיתר בעו"ה דהיינו שעושה איזה היתר וכל היותר כנטול דמי. ומקשינן רבית לנגעים ביו' הראות בו הנגע דהיינו ביום ר"ה הראות בו הנגע הזאת אשר נגע בשאינו שלו ואם ימצא בו הנגע הזאת טמא טמא יקרא בדד ישב לבדו ישב הכתוב נתקו מן העולם שלא יעמוד לתחי' ולא יראה כי יבא טוב. והנה עינינו רואות באיזה מקומן של רווח' שנוהג בקדשי קדשים בנן של קדושים שמקבלין דמן בצפון ובהסתר ודמן טעון מתן הרבה ומתנה אחת מעכב להביא קודם מתן דמים ומחשבון אם מעכב הדמים חוץ לזמנו ישלם תשלומי כפל רווחים ובוודאי פגול הוא לא ירצה ואם בארזים נפלה שלהבת שהמכשלה הזאת תחת ידם מה יעשו אזובי הקיר הקטנים ונושאים ק"ו מן הגדולים וכולן נוטלין רשות ואין עושין התר כלל וגדול עונם מנשוא לכן החייב על כל אדם ביום ער"ה לחשוב חשבונות אם הוא איש שמלוה ברבית ויודע ממי קיבל מחויב

שהוא חוק לישראל על זה משפט לאלהי יעקב וכל השטנים והמקטריגים לובשין אותו ליום הדין בגד כלאים למסור אותו לבית הכלא והכלאים יושבי חושך וצלמות. ולהבינך הענין שמי שאינו נזהר מכלאים ושעטנו בכל השנה ואף גם בער"ה אינו מניח בידיו אז מעורר מדנים על עצמו ועל כל קהל ישראל ח"ו כי כתבתי שיום ר"ה הוא יום הדין על שנברא בו אדה"ר ויצא בדימוס שחטא ועמד בדין והוקבע הדין לדורות ועיקר החטא אדה"ר שחטא בכלאים הוה כדאיתא בזהר פ' קדושים דף פ"ו ז"ל ת"ח כד ברא קב"ה עלמא אתקין כל מלה ומלה על חד בסטורי ומני עליהו חילין עילאין כו' בג"כ אסור למיחליף זיבין ולאעלא זיבא בזינא אחרא בגין דאיעקר לכל חילה וחילא מאתריהו ואכחיש פמליא של מעלה ואכחיש פומבי דמלכא כמה דאתמר ובגד כלאים שעטנו לא יעלה עליך ת"ח כתיב ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות והא אתמר דשני פקודי דמלכא ואחליף עץ חיים דבי אשתלי' כלא ובי' תליא המהימנותא ואתערבן באתר אחרא כו' עכ"ל זורי דהטא האדם הראשון נקרא כלאים דאתערבין זינא בזינא אחרא דאדבק טוב ברע ועל זה רמזה התורה לא תלבש שעטנו צמר ופשתים יחדיו לכו חק לישראל הוא שאם לא יתקן את עצמו בבגדו זה יהי' דבר המשפט ובוה יהי' השטן ראשון בריבו ויעלה עליך בגד הכלאים כי מי שאינו יודע לתקן את זאת שהוא העץ הדעת טוב ורע דהיינו שלא יחליף ולא ימיר רע בטוב וטוב ברע גם מעץ החיים לא יאכל ליום הדין שהעיקר לתקן את כל שורש במקום עליון. ראה כמה קשה עונשו של העבירה הזאת שכל העבירות חששו הראשוני' לכבוד הבריות וכאן לא חשו שמי שרואה על חבירו בגד כלאים אפילו בשוק קופץ לו ופשטו מכליו אפילו הוא רבו דבמקום שיש חלול השם אין חולקין כבוד אפילו לרב וכן הובא ביורה דיעה סימן ש"ג ואל

להחזיר ואם אינו יודע ואינו מכיר ממי קיבל וכמה קיבל ישע' כמה סך עולה ויתן לבדק הבית לבה"כ דדינו כמו שאר גזל כשאינו יודע ממי גזל עושה בהם צרכי רבים זה הוי ג"כ צרכי רבים שכל הנותנים יהנו מזה והיותר טוב שיהי' לבה"כ דניחא לכל אנש דיתעביד מצוה בממוניה ובער"ה אחר תשובות יקח המגיע ממנו וימסור להגובר זה הוא תקנת השבים ותקנת הנותן מה היא אחר שגם הוא עוב' אם נתן למי שמכיר בו ויודע כמה קיבל הימנו ועכשיו שיבא חברו להחזיר בו מה שקיבל הימנו אזי יקבל המעות ולא ינהה מהם שלא יהא החוטא נשכר אלא יקדיש אותם לבדק הבית או לנשואת יתומה עניה ואם נתן למי שאינו יודע ואינו מכיר בו ולא יבאו המעות לידו אעפ"כ יתן מגין המעות שנתן בעבירה כסף ישקול כמוהו הפ'סולת שנתן יתן עכשיו לצדקה והעדים שחתמן על השטר שיש בו ריבית או הסופר שכתב השטר בריבית שכולם עוברים כולם יתוודו בשברון מתני' ויתחרטו חרטה גמורה בבכי' רבא וכולן שאמרו בהם שעוברין על הלאוין המלוה והלוה והעדים והסופר כולם יראו לנקות עצמן ליום הדין ויתוודו בערב ר"ה ויאמרו בתהלים פרשה ט"ו מזמור לדוד ה' מי יגור באהליך וגו' ג"פ בכוונה ועושה אלה לא ימוטו ליום הדין מניחין מזה.

עוד לפשפש מה שנמצא בער"ה בדורינו והי' עקב תשמעו אלו המצות שאדם דש בעקביו דהיינו לבישת שעטנו שהאדם דש והולך ועבירה קלה היא בעיניו ובאמת נעו מעגלותי' לא תדע כי היא החמורה שבחמורות והך לבישה היא לבושה וכלימה גדולה עד מאוד כאשר אבאר. דבמצוה זו נאמר את חקותי תשמרו שהיא מן חוקת התורה שהשטן ואו"ה מונין את ישראל ועל כל דבר שהוא חוק ואינו נזהרין בה תחלת דינה בה ליום הדין והיינו בר"ה שעל זה מרמז הכתוב כי חוק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב ר"ל על

והנה הוא עומד היום בער"ה בשלתי אפשר לעשות תשובה כתקנה אעפ"כ לא ימנע עצמו מן הרחמים ויעשה כסדר הזה ובתחלה ילבש בגד צמר על השעיר בשעירות המסמר שערות בשרו ילבש על בשרו עכ"פ לערך שעה אחת ויתוודה בה ויודוי הסדורה באל"ף בי"ת ויאמר שם לבשתי שעטנז יבכה ויתוודה על זה: אחר כן יפשוט הבגד הצמר מעליו וילבש שק ויאמר ג"פ הוידוי הנ"ל בבכי גדולה ובשברון לב. אח"כ יאמר בתהילים פרשה כ"ב למנצח על אילת השחר וגו' המרומו בה שהשטנים והמקטריגים מסבבים את האדם לקטרג על ענין לבישתו אשר מלוּבש בגדי צואים. וכי סבבונו כלבים וגומר יחלקו בגדי להם ועל לבושי יפילו גורל ואח"כ יאמר פרשה ק"ב תפלה לעני כי יעטוף וגו' שיש בו ג"כ מעין המאורע וגם בסופו מרומו כול' כבגד יבלו כלבוש תחליפם ויחלופו וגו' וכשיעשה כסדר הזה ויקבל על עצמו שלא יבאו עוד בגדי כלאים אפילו על ידו או בעו"ה סר העון הזה ממנו ויזכה ללבושי רקמה וליום הדין יהא לבוש שניים של חיים ויוסיפו לו שנים על שניו חיים על שניו ויזכה ללבושי של ברכה עליו ועל כל ישראל א"ס.

תאמר מה העבודה הזאת הלא לא נאמר כי אם לא תלבש שעטנז ואינה אלא לא תעשה גרידא כי גדו"לים תעשה לך שדוחה אותך ממחיצתו של הקב"ה בבואם אל אוהל מועד לדבר אתו בדבר המשפט ליום הדין כולם יעמדו לובשי לבנים והוא לבוש בגדי צואים צא יאמרו לו לכן הירא וחרד לדבר ה' בודק את בגדיו ביום ער"ה ובפרט בזמנינו יש הרבה בגדי צמר שקורין בל"א צייג שיש חוטין של פשתן מעורבין בהם ולפעמים יכריזו דהיינו החוט אשר לבן בו והוא הפשתן וידוע שאפילו גימא אחת מעכבת ותוצאת בינו לבין אביו שבשמים לכן יראה שילבי' אותו מחלצות לחלוץ ולהוציא כל החוטין החוטאין ומחטיאין אותו ליום הדין שע"י החוטמים האלו מעב' החוט השני שהוא מדת הדין הקשה ובהוצאת אלו החוטין מהרה ינתק חוט השני וימשוך עליו חוט החן והחסד והרחמים שהוא החוט המשולש ולא במהרה ינתק ויזכה לצניף הטהור אשר חוטין כפול שש ומי שיודע בעצמו שבמרד ובמעל לא ה' גזר מבגד שעטנז שלא היה נמנע ללבושו האחר שהי' טב"א ונב"ז בעיניו המצוה הזאת.

שער ג כי בא לשפוט הארץ השייך לראש השנה

יוקיר לאורייתא קדישא לעובדהי מאן הוא דלא חייש לשמא קדישא דלא יתחלל בארעא כו' וכיון דדינא קדמאי היא על יקרא דקב"ה יש לגו יפוי כח כמה דכתיב ישא ה' פניו אליך. דהש"ס מקשה הא כתיב אשר לא ישא פנים ומשגי כאן בעבירות שבין אדם למקום כאן בעבירות שבין אדם לחבירו דבעבירות שבין אדם למקום הקב"ה אומר עלבוני מחול להם לכן אמרו הקדוש ברוך הוא מעביר ראשון ראשון ר"ל מעביר ראשון לפי שהוא ראשון ואומר עלבוני מחול. נמצא שתחלת

פרק א יום הדין והגורא הזה יום ראש השנה היום יעמוד במשפט כל יצורי עולמים ואין מי שיודע אם יוצא לאור משפטו כי המשפט לאלדים הוא כמה שמובא בוזהר ויהי היום ויבואו בני אלדי' להתיצב על ה' אילין בי דינא רברבי בני אלדי' וודאי בנוי דמלכי קריבין לגביה ואיגון שבעין ממוגין דסחרין תדירא למלכא ואנן חתכין דינא להתיצב על ה' וכי על ה' קיימא אלא בשעתא דאנן קיימין על דינא דינא קדמאי על כולא מאן הוא דלא יוקיר לשמא דקב"ה. ודלא

ישמע ואמר ראשי מים שיהא כל הראש השנה מלא מינ מדמעות עיניו ומובא בזהר את פניך ה' אבקש אל תסתר פניך ממני מאי קא מיירי אלא כמה קב"ה אבא רחמו על בגוי דאיהו אע"ג דחברו קמי' כל מלוי כאבא לגבי ברי' דבשעתא דדינא יתבין מעייניו בדינא וצופין שרשעים הרבה סורחין בעלמא באען למיסר דינא עלהו דישראל דלהו תהות שולטנו דשאר עמין יתיב וגעי ובכי הה"ד במסותרים תבכה נפשי ר"י אזל לגבי דר"א אשכחיה דהוה עציב אמר ליה במאי קא עסיק מר א"ל דכתיב באור פני מלך חיים אי מרנא עציב וכ"ש דגעי ובכי שמעוי מאי קא עבדין הה"ד הן אראלים צעקו חוצה מלאכי שלום מר יבכיון עכ"ל הרי כביכו"ל שהקב"ה בוכה ומי הוא זה שלא יתעורר עצמו לבכיה רבא פלגי מים ירדו עיניו.

והנה הקב"ה אומר לנו כן ביום הדין בני רחמינ דמעיי ברי יחידא חביבא דנפשאי מה אעשה כתבתי באורייתא אשר לא ישא פנים ולא יקח שוחד חותמו אמת הא אנא בעינא למשבק חוביהון והנה עשו בא מצידו הוא הצד צי' הא אתקיף סטרא אחרא ואשתכח מקטרגא בגין דימסרון ליה אינון חייבין בידיה ולית תאובתי לאבדוי ^{הענין} ידי והיינו דאמר בדינא נפשתי מתחילין מן הצד הוא השטן הצד ציד אעפ"כ הקב"ה מבטיחן ואומר אם תבעיון בעו תפייסין לשכינתא דתיעול ותבקש רחמין על בגי' וזה הרמוז בש"ס לך ופייס את חבירך דקאי על השכינה דוגמא ואהבת לרעך כמוך ג"כ על השכינה ואומר הקב"ה בני לא תדחלון הא אנא בעצמי אילוף זכו עלייכו כך אמכון תשכח רחמין בעיני והא כהנה רבא דילי זמין על פתחא מיכאל אפטרופסא רבא דלכו לא יתן את המשחית לבא ותרי מלאכי רחמין עמיה. איהו מקריב כל עליון טבין ואינון מלאכי חד מקטיר קטורת בוסמים וחד מקנאי קנאין וגוקם נוקמין על כל אגון

דינו של אדם על נשאת ונתת באמונה הוא ה' הקב"ה שהוא יחיד ומיוחד דכל העולמות והאדם מצדיק עליו את הדין ואומר אמת ואח"כ שואלין למה לא חשבת ביקרא דקב"ה וביקרא דשכינתא דאיהי שכבית לעפרא בגלותא ולא יכלית למסבלא והשכינה צועקת שובו בגים שובבים שובו בגים שובבים שובו וחיו אך אין בנו כח לעשות תשובה שלימה הצריכה סיגוף גדול והנה השכינה גונת עצה ועקו אל ה' כדכתיב ויאנחו בני ישראל מן העבודה ולא יכלו לעשות תשובה בפועל ויזעקו ותעל שועתם אל אלהים וכך אומרת השכינה בני רחמי דמיתי דרביתי לכו וכמה צערין סבלתי עליכן הקשיבו לקולי צלי ובכי ואנא איזל ואשכם עמכון וגדולה צעקה ובכיה שמושל על מדת הדין של מעלה והובא עוד בזהר האי מאן דצלי ובכי עד דלא יכול למירחש בשפוותיה האי צלותא שלימתא דאיהי בלב' שלים ומעולי' לא הדרא רקניא נמצא העיקר' שישמע לעצת השכינה שמרחמת עלינו כאמה על בגין ואומר בבכי יבאו ובתחנונים אובילים.

וזה מרמז בפסוק בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלהים מרחפת על פני המים ר"ל בראשית הם אותיות ב"א תשרי כמובא בתקונים שהוא היום שנברא העולם. ומכניסין אדם לדין ושואלין אותו אם מאמין באמונת שלימה כי ברא אלהים את השמים ואת הארץ והאדם מצדיק עליו את הדין ואומר אמת ב"רא אלקי' א"ת סופי תיבות אמת. ואומרים אליו ואחר כך והארץ היתה תהו ובהו. ר"ל למה פגמת בהשכינה הנקראת ארץ החיים כידוע אשר היא תהו ובהו כביכול בגלות. ורוח אלהים הוא השכינ' מרחפת כאמא על בגין ומרחפת על פני המי' רואות מי שיש לו על פניו מים מי המוריד דמעות לכן העיקר הוא הבכיה עינך ברכות וחשבון על שער בת רבים והירא והחרד

לזכור לפני ה' צבאות בשלה ר"ל שהוא עולה לעשות דין ברשעים ושם שני בני עלי חפני ופנחס ר"ל הקב"ה הזמין רפואה תחלה. כי שם נמצאים שני בני עלי עלי הוא מיכאל שהוא כהן לאל עליון וגם עלי במ"ק מיכאל ושם שני בני עלי אלון תרין מלאכין שזכרתי חפני ופנחס ההוא דמקטיר קטורת בוסמין ונקרא חפני על שמלא חפניו קטורת סמים והשני פנחס קנאה דקנא קנאין לנקום נקמין וכהנים לה' המה ויהי היום הוא ר"ה ויזבח אלקנה ונתן לפנינה ולכל בניה ובנותיה מגות כדאיאת בווהר דאצטריך למיתן לסטרא אחרא חולקא עד יערב עליה ולא ישתכח מקטרגא ולחנה נתן מנה אחת אפים. ר"ל לה הוא נותן מנה אחת אלו ישראל באשר הוא כביכול נפלה אפים כי את חנה אהב אך וה' סגר רחמה ר"ל הוא ובית דינו סגר רחמה אשר היא מרחמת על בניה על מה סגר רחמה כעסותה צרתה גם כעס ר"ל מחמת שכעסותה צרתה היא השפחה בישא כל השטנים המקטריגים הנקראים גם כדכתיב ויבא גם השטן. אמנם פנינה לשם שמים מכוונה בעבור הרעימה כי סגר ה' רחמה ר"ל שיתפלל על בניה. וכן יעשה שנה בשנה ר"ל השטן עושה כן בכל שנה ושנה מדי עלותה בבית ה' ר"ל בכל ר"ה לעת שהיא עולית לבקש ולהתחנן על בניה כן תכעיסנה ר"ל השפחה בישא מקטרגית. ומה היא עושה ותבכה ולא תאכל ר"ל אינה רוצית לקבל שפעה אפילו אותה שפע המגיע אליה כי אמרה הבה לי בנים ואם אין למ"ל חיים כביכול. ויאמר לה אלקנה אישה חנה למה תבכי ולא תאכלי ולמה ירע לבבך על שאין אני מרחם על בניך ועל אשר אני עזב אותך, הלא הכל תלוי בהשובתן של ישראל שאם יעשו תשובה אקבלם כמובא בווהר וכי אפשר דיתכנשין כולא למעבד תשובה כחדא אלא אם יתובון רישי כנישתא או חדא כנישתא ויקשטון יתך אפילו עשרה מנהון אם יעשו תשובה כדקא יאות אכפר לכל העם בעבורם לכן התפלל אברהם אולי

דעקין לן לישראל לכן בעאן לאשתדל' לסלקא לה לשכינתא ולחברא לה לעילא וכד שכינתא עולית לעילא כדין קול ברמה גשמע גהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה כדין קב"ה מתמלא רחמין עלה ומיכאל אפטרופסא רבא שליט על כל מארי דדינין ומבטל כל גזירין בישין.

ובאלו דברי כבושין אפרש הפטורה דר"ה בספר שמואל סימן א' ויהי איש א' מן הרמתים צופים מהר אפרים הב"ד הגדול של מעלה נקראין רמתים שהם ברום שמים ושמי השמים והם צופים מהר אפרים שישראל נקראין הר אפרים כדכתיב הבן יקיר לי אפרים והם צופים ומעיינין בדינם ואיש אחד הוא הקב"ה הנקרא איש שנאמר ה' איש מלחמה לכן אמר איש אחד ושמו אלקנה ר"ל אלקנה שקנה לעם זו כד"א עם זו קנית והוא בעצמו אוליף זכו על בניו ואומר מכל אומין דעלמא אין אני מבקש אלא את בני. בן ירוחם שתרחמו עליו בין אליהו ר"ל אלי הוא ולא למסור אותי למקטרג בן תוחו ר"ל הבן תחיו ולא יגזלתי ^{עלית} ^{מיתת} חס ושלום בן צוף אפרתי ר"ל מחמת שהוא בני בכורי בני מתוקי כדבש ונפת צוף והוא אפרתי בן חשובי וגם תפארתי ולו שתי נשים שם אחת חנה היא השכינה הנקראת חנה שיעלית חן ח"ן ה' שהיא אחרונה מן השם ב"ה ועוד נקרא תחנה על שהיא חנה עמנו בהגלות. ועוד נקראת חנה שהיא בגמטריא ס"ו עם האותיות כמו השם של אדנ"י עם המלא. ושם השנית פנינה היא האש זרה דמסטרא אחרא ולשון פנינה שפוגית מדרך הטוב לדרך הרע ויהי לפנינה ילדים ולחנה אין ילדים ר"ל שרשעים הרבה בעולם וכולם תחת ידה תחת שפת' בישא ולחנה אין ילדים כי אין צדיקים בדור ועלה האיש ההוא מעירו והאיש ההוא גבריאל שנאמר והאיש גבריאל שהוא מסטרא דדינא והוא עולה מעירו מהדיגים המעוררים אותו

וקולה לא ישמע ר"ל שהשכינה נקראת דבור כידוע לידועים וקול הוא תפארת בעל' וכשאינ מקבלת שפע אז רק שפתיה נעות בתפלתה וקולה דייקא לא ישמע ר"ל שאין משפיע בה שתניק לבני' והיא אינה מקבלית שפע בגלות' מן השבעה ספירות עשרה כתרין שהם כמנין יין ואינה שותות בגלותא מאותו יין המשומר אלא היא בגלותא נקראת שכורה ולא מיין והיא שותית כוס התרעלה שהוא יין נסך כביכול לכן אמר ויחשביה עלי לשכורה ר"ל מיכאל הוא אפטרופסא רבה הוא מחשבה לפני הקב"ה וממליץ טוב בעדינו ויאמר אליה עלי עד מתי תשתכרין הסירי את יינך מעליך ר"ל עד מתי תשתה כוס התרעלה. ותען חנה ותאמר לא אדני ר"ל על שאני עוובה מאדוגי אשה קשת רוח אנכי ויין ושכר לא שתיתי ואין אני מקבל שפע מתפארת בעלי ואני שכורת ולא מיין ואשפוך את נפשי לפני ה' אל תתן את אמתך לפני בת בליעל ר"ל שפחה תירש גבירתה כי מרוב שיחי וכעסי דברתי עד הנה ויען עלי ויאמר לכי לשלום ואלהי ישראל יתן את שאלתך אשר שאלת מעמו וכתוב שאתך חסר ר"ל שלותך שהם בניך ולחיים טובים יוחקו.

והעיקר שצריכין אנו להעלות את השכינה. לכן ישכים בבוקר ביום ר"ה בחרדה עד מאוד וישב' את לבו בלכתו מביתו לבה"כ ויבא שערי' בתודה ובכי' רבה ויראה להדר לקבוע מקום תפלתו בין אנשים חשובים שיהי' לו שכנים טובים בבה"כ כי הצדיק מזכה את עצמו ואת אחיו עמו ולקח הוא ושכנו את חלקם הטוב במכסת נפשות יחוסו גם עליו כמובא בזהר דלא איצטריך לבי'ב לאתפרש' מכלל דסגיאין בגין דלא יתירשים איהו בלחדוי ולא יקטרגון עליה לעילא דכתיב בשונמית בתוך עמי אני יושבת לא בעינא לאפקא גרמי מכלל דסגיאין לכן יוקח נא מעט מים הם דמעות עיניך ורחצו רגליכם רחצו מעשיכם אשר אתם רגילים בהם בכל

ימצאון שם עשרה על זה מרמו. הלא אנכי טוב לך מעשרה בנים דייקא הלא אנכי מוכן לעשות עמך טוב אפילו מעשרה בנים אם יעשו תשובה. וכיון שהשכינה שומעת כן אז היא מעוררת אותנו ואומרת שובה ישראל עד ה' אלהיך כי כשלת בעוניך ואחר שאנו מתקבצין לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ומפילים תחינתיו וכל אחד מודיע צערו אשר ובנפשו יביא לחמו וכל ימיו כעס ומכאובות וצרות הבאות בעו"ה עלינו אשר האחרונות משכתות את הראשונות אשר אנו נדרכין בין רגלי שוגאינו ובוכין על צרותיהם אז ותקם חנה אחר אכלה בשילה ר"ל אחר שקבלה צלותיהן ובעותהון דבניה ואחר שתה ר"ל אחר ששתותי דמעות עינינו וכאשר היא עולית בזה להתפלל. ועלי הכהן יושב על הכסא ר"ל אז הכסא דין נהפך לרחמים שבתחלה עולה גבריאל שהוא מדת הדין ועכשיו מיכאל שהוא רחמים יושב על מזוזות היכל ה' ר"ל הוא שומר על הפתח לא יתן המשחית לבא והוא יושב על מזוזות לזוז המות והרע מאתנו. והיא מרת נפש ותתפלל על ה' ובכה תבכה. ותדור נדר ותאמר אם ראה תראה בעני אמתך וזכרתני ולא תשכח את אמתך ר"ל היא מבקשית שני דברים האחד שתהיה זכורה ולא שכוחה בגלותא ועוד שימסור הקב"ה אותנו בידיה ולא לסטרא אחרא לכן אומרת וזכרתני ולא תשכח ונתת לאמתך זרע אנשים הם ישראל הנקראים זרע בירך ונקראים אנשים חשובים כי אנשים אהים אנחנו ואומרת ונתתיו לה' כל ימי חייו ר"ל אני אדריכם בדרך ה' ילכו תמיד ומורה לא יעלה על ראשו ר"ל לא ימרו עוד בה' כאשר בראשונה. ויהי כי הרביתה להתפלל לפני ה' ועלי שומר את פיה ר"ל מיכאל עומד ושומר את פיה מה שמתפללה. וחנה היא מדברת על לבה על עסקי לבה הלא בראת דדים להניק כמה דכתיב דדיה ירווך דדים הללו למה אם אין אתה משפיע בהם להניק את בני באשר שרק שפתיה נעות

פרק ב' יערב השטן ויעמוד המליץ ביום כי יקח מועד לשפוט תבל בצדק ולאמים במישרים. היום הוא עולה לגרדום לדין יראה לזמן לעצמו מליצי יושר שאם יש עליו מלאך מליץ אחד מיני אלף להגיד לאדם ישרו וגו' והיום בר"ה כשהוא עומד ומתפלל אז אותו המלאך ילך לפניו ומתקן ומשמיע את תפלתו לעשות עטרה לראש צדיק צדיקו של עולם ואשרי אדם עושה מלאכיו במעשיו הטובים קודם ר"ה והיום בעלות השחר בכה ויתחנן לו המלאך בוכה ומתחנן עבורו ואוי לאדם עושה מלאכי חבלה בעונותיו והיום עומד לשטן לו במשעול הכרמים והרבו שלופה בידו אשר אין לבטות מפניו. ואמר הנביא ישעיה סימן מ"א מי הגיד מראש ונדעה ומלפנים ונאמר צדיק אף אין מגיד אף אין משמיע אף אין שומע אמריכי' ר"ל מי הגיד מראש מי שם אל לבו לדבר מראש הוא ר"ה ונדעה שנהיה יודעים על מי גסמוך ולהשען מלפניו ונאמר מי הוא שהתחרט על עונותיו שעשה לפניו ויאמר עתה שהוא הצדיק. לכן על שלא שמת על לבך אין מגיד ר"ל אין עתה מליץ להגיד לאדם ישרו' אף אין משמיע תפלתך אף אין שומע אמריכם מפני השטן והמקטרג אף שמתפללים נאמר גם כי תרבו תפלה איבני שומע ידיכם דמים מלאו לכן החיוב להגיד מראש לעורר ישנים ולהקיץ נרדמים.

ואפרש הפסוק בישעיה שם הגידו האותיות לאחר ונדעה כי אלהים אתם אף תיטיבו ותריעו ונשתעה ונראה יחדיו. לבאר פי' הפסוקים אקדים מה שכתב הזוהר פרשת תצוה דף קפ"ו ע"א וז"ל פתח ואמר החדש הזה לכם ראש חדשים וכי זמנין וחדשי לאו אינו דהקב"ה אלא חדשיכם לא כתיב אלא החדש הזה לכם דיילי איהו אבל אנא מסרית ליה לכוון דלכוון איהו באתגלי' אבל שביעאה דיילי איהו וע"ד איהו בכסא ולא בתאגליי' ירחא דלכוון. איהו כסדרא דאתון. אביב דאיהו

השנה. והשענו תחת העץ שתראו שיהא בכס עץ הוא הצדיק המגין עליכם שיהא לכם על מי להשען והחיוב על כל עיר ועיר שיהדרו אחר אנשים חסידים ואנשי מעשה ואם אין אנשי חיל שלחו מכם ויבואו את אחיכם ממקומות אחרים בכדי שיגינו עליכם כי השכינה אומרת אולי ימצאון שם עשרה עכ"פ והקב"ה אומר לא אשחית בעבור העשרה וביותר שישתדלו שיהי' להם איהו דרשן ומוכיח שיתעורר אותם אל התשובה והוא הנקרא עץ הוא יאמר להם ואקחה פת לחם למלחמה דאורייתא וסעדו לבכם אחר תעבורו כצאן ע"י מונה כי כולם יעבורון לפניו כי על כן עברתם על עבדיכם ר"ל עברתם על עובדיכם המה פקודין דאורייתא ולכל האזהרות שיוהיר אותם המוכיח יקבלו הימנו לעשות ולקיים ויאמרו כן נעשה כאשר דברת, לכן העיקר שיהיה ביניהם חסידים ואנשי מעשה וכל העם רואים את הקולות קול בכיה ותפלה מאלו האנשים וישאו ק"ו בעצמם ומה אלו שהמה בכל עת זריזים בדבר ה' ותמימים בני שנה ואינן יודעין אם ראוין להקרבה אם לאשם או לשלמים. אנו שאין ראויין להקרבה כי אנו בעלי מומין קבועין ועוברין על המצות עאכ"ו שאין אנו יודעין איך יעלה הגורל אם לה' או לאו' ח"ו כ"ש יש לנו לדאוג ולבכות על עונינו ולהפיל תחינותינו שנהיה כולנו נסקרין בסקיר' אחת ואל ימלט בנפשם להמלט על דבר שירצו לסמוך ראשם ורובם על אנשים הטובים שביניהם לא כן הוא אדרבה המה ח"ו יגרמו רעה להטובים ח"ו כי היינו דאמרי אינשי: תרי אודי יבישה וחד רטיבא אוקדין יבישין לרטיבה לכן כולם יביטו ויראו בהם למען ישמעו ולמען ילמדו ממעשיהם וכולם יבאו על מקומם בשלום.

סליק פירקא

י"ב רזא דג' ואיהו א' ב' ג' כסדרא דאתון
 אבל ירחא שביעאה דילי איהו וע"ד
 איהו מסופן דאתון מאי טעמא
 אתון מותתאי לעילא ואנא מעילא לתתא
 עכ"ל. ופרושו ירחא דלכון איהו כסדרא
 דאתון אביב הוא א' ב' ג' כי י"ב במספר
 קטן ג', אבל ירחא שביעא דילי איהו מסופא
 דאתון דהיינו תשרי ת' ש' ר' איהו מסופא
 דאתון דאנן בעינן למיזל מתתאי לעילא
 לעלות מדרגא לדרגא עד שנעלה השמים
 לעילא ולעילא להתעורר רחמים עלינו ולהכי
 סמוך יוד לאותיות ת' תשרי בכדי שתהיה
 תשרי ר"ל שאנו מתפללי ומבקשין תשרי
 ותשובה לנו חובינן ואם אנו עולי במעלות
 האולם ואומרים האותיות למפרע דהיינו
 שאנו מבקשים תשרי ותשובה לנו אזי אנו
 מעוררין רחמים דהיינו השם יוד"ד שהוא
 רחמים ואנו נקראים אלהים ואנו נכתבים
 לחיים טובים אבל כשאין אנו עושין אז הקב"ה
 יושב על כסא דין שהוא השם אלהים ואנו
 נכתבים חס ושלוש למיתה. לכן אמר הכתוב
 אני אמרתי אלהים אתם ובני עלין כולכם
 ר"ל אמרתי שתהיו אתם נקראים בשם אלהים
 ותהיו בנים למקום. אבל עכשיו שלא עשו
 רצונו של מקום אכן כאדם תמותון.

וזה היה פסוק שזכרתי הגידו אותיות לאחר
 דהיינו בזה החדש הנקרא תשרי שבאים
 האותיות לאחר דהיינו מן התי"ו למעלה
 והגידו אלו אותיות לאחר דהיינו שתאמרו
 בפה מלא ותתפללו תשרי ותשובה לנו חובינן
 גדעה כי אלהים אתם ר"ל אז נדמה כי אתם
 מכוונים בשם אלהים ואתם בנים למקום
 אך הטיבו ותריעו ר"ל הטיבו ותתפללו
 ותריעו בשופר בכוונה להתעורר הרחמים
 ובוה נזכה שנשתעש ונראה יחדיו שכולם
 יוחקו לחיים טובים. לכן צריכין לידע ולהודיע
 לאדם שאל ימנע עצמו מן הרחמים ויתפלל
 לפני המקום ויאמר תשרי ותשובה לי מה
 שחטאתי ופגמתי בשמך הגדול ועל זה מורה

תיבת בראשית אותיות כ"א תשרי אותיות
 אבי תשר שהוא מרחם עלינו כאב על בנים
 והחייב להזהיר את העם כמד"כ ביחזקאל
 סימן ל"ג ויהי דבר ה' אלי לאמר בן אדם
 דבר אל בני עמך ואמרת אליהם הארץ כי
 אביא עליה חרב ולקחו עם הארץ איש אחד
 מקציהם ונתנו אותו להם לצופה וראה את
 החרב באה על הארץ ותקע בשופר והזהיר
 את העם ושמע השומע את קול השופר ולא
 נזהר ותבא חרב ותקחהו דמו בראשו יהיה
 הוא נזהר נפשו מלט. והצופה כי יראה את
 החרב באה ולא תקע בשופר והעם לא נזהר
 ותבא חרב ותקח מהם נפש הוא בעונו נלקח.
 ודמו מיד הצופה אדרוש ואתה בן אדם צופה
 נתתיך לבית ישראל ושמעתי מפי דבר והזהרת
 אותם ממני באמרי לרשע רשע מות תמות
 ולא דברת להזהיר רשע מדרכו הוא רשע
 בעונו ימות ודמו מידך אבקש ואתה כי
 הזהרת רשע מדרכו לשוב ממנה ולא שב
 מדרכו הוא בעונו ימות ואתה את נפשך
 הצלת הרי החייב להזהיר את העם ולהרים
 קולו כשופר ולהודיע כוונה השופר שהוא
 להבריח הגייסות הבאים עלינו למלחמה
 להשטין ולקטרג עלינו ולהביא עלינו חרב
 ותבא חרב ותקחהו ר"ל יקנוס מיתה עלינו
 ח"ו דמו בראשו יהיה רצה לומר המקטרג
 אומר בלשון תמיה דמו בראשו יהיה דהיינו
 ביום ר"ה שהוא יום הדין הגדול והגורא
 שיודע שכל באי עולם עוברים לפניו והוא
 אינו שב ודמו בו ידיו מלאים בדמיו את
 קול השופר שמע ולא נזהר שלא שב ולא
 התודה בשעת תקיעת שופר לכן דמו בו
 יהיה שהוא מתחייב בנפשו גלל כן החייב
 על מי שנתן לו ה' לשון למודים שיהא רוממות
 אל בגרונו להגידם ולהודיעם מהחוב פסיפיות
 אשר עומד עלינו אף שאין בדור הזה מי
 שיוודע להוכיח שאם יאמר טול קיסם מבין
 עיניך יאמר לו טול קורה מבין עיניך אעפ"כ
 החייב עלינו ליחד את לבבנו לאמר נלכה
 וגשובה אל ה' ונכתוב הוכח ונכתוב את עמיתך

ר"ל תוכיח עצמך עם עמיתך ולא תוציא עצמך מן הכלל והפעולה שלא יחם את לבב אחיו היראים לגשת לאמר להם למה אתה בוש וירא לגשת מחמת שאין בנו מעשים עלה בעלה וירשנו כי גוכל להוריש את כל המקטריגים כי הבא לטהר מסייען לו.

לכן מוצא שפתיך תשמור לדבר דברי כבושין ותוכחה ועשית אזהרה לבית דין שיעשוך כופין אותו לקבל מוסר ותוכחה עד שיאמר רוצה אני להשליך רוע מעללי. ומקשה הש"ס למה לי מובאת שמה והבאתם שמה נפקא ר"ל ל"ל בדברי תוכחה וכי אין האדם יודע בעצמו דכתיב ובאת שמה והבאתם שמה שבלתי אפשר לבא בפני המלך האדיר וחזק בידים רקינים כי אם יבא בידים רקינ"ת ת"הא ביאתו ביאה ריקנית ומשני אף על פי כן החיוב להורות דרכי התשובה כי יש חד דאמר ולא אפריש ויש חד דאפריש ולא אקריב ר"ל יש חד שלא עשה תשובה בפועל אלא באמירה דאמר ולא אפריש ר"ל האיך לא אפריש את עצמי ממעשי הרעים לפני בא יום ה' הגדול והנורא. ויש חד דאפריש ולא אקריב דהיינו שמייאש את עצמו מן התשובה שאמר בלבו אף אם מפריש את עצמי ואף אהדול מעשות הרע אף על פי כן לא אקריב לבא אל המלך ולא אוכל לגשת מחמת שלא עשיתי תשובה כהוגן לכן החיוב לדבר על לב העם הוזה ולאמר אחינו לא שק ולא תענית גורמין אלא תשובה ומעשים טובים גורמים שכן מצינו באנשי גנוה שלא נאמר בהם וירא אלהים את שקם ואת תעניתם אלא וירא אלהים את מעשיהם כי שבו מדרכם הרעה. והובא במדרש רבה פרשת תצוה כנסת ישראל אומרים לפני הקדוש ברוך הוא רבנו של עולם הנשיאים חוטאין ומביאין קרבן ומתכפרים כהן המשיח חוטא ומביא קרבן ומתכפר אנו אין לנו קרבן אמר להם ואם כל עדת ישראל ישגו וגו' אמרו לו עניים אנו ואין לנו להביא קרבן

אמר להם דברים אני מבקש שנאמר קחו עמכם דברים ושבו אל ה' ואני מוחל על כל עונותיהם ואין דברים אלא דברי תוכחה שנאמר אלה הדברים אשר דבר משה אמרו רבנו של עולם אין אנו יודעין אמר להם בכו והתפללו לפני ואני מקבל ולפרש המדרש הוזה מה זה שאומרים תחלה אנו אין לנו קרבן. וגם מה זה שאומרים אח"כ עניים אנו ואין לנו להביא קרבן וכי שייך לומר שכולם עניים ואין בידם משגת להביא קרבן

ולברר המדרש אביא מה שמוכח בוזהר פרשת ויקרא דף י"ח רבי יצחק אמר אם הכהן המשיח יחטא דא כהן דלתתא דאתתקין לעבודה ואשתכח ביה חטאה לאשמת העם הוא דהוי ודאי ווי לאנן דסמיכין עלוהי כגוונא דא שלווא דצבורא דחטי ואשתכחי בין חטא. בגין דעמא לא אשתכחי זכאי קמי קב"ה ווי לאנן דסמיכין עלוי כו' אמר רבי יוסי הא תנינן דעל דא דכהנא אחכפר חובי דבר נש כד קריב קרבנא השתא דאיתו חטי מאן מקריב עליה ומאן יכפר עליה. אמר ר' יהודה ולא הוא כתיב וכפר בעדו ובעד ביתו ואמאי בעי לכפרה עליה בגין דאיתו חב יכפר על גרמיה דכתיב וכפר בעדו עד כאן לשונו ולפרש הא דסאמר ר' יהודה דדאי הקשה שפיר ולא הוא כתיב וכפר בעדו אבל לא משני מידי לכן נראה דמוכח בוזהר פ' אחרי דף ס"ג וסמך אהרן את שתי ידיו על ראש השעיר תחי התודה אשר חטא עליה ואוקימנא עליה דאתדכי בר נש ואשתאר עליה כל ההוא חובא. אוף הכי ומתודה עליו בתר דאודי כהנא בגינייתו דישאל עליו כלומר ישתארוון כולוהו עליו עד כאן לשונו. ובוה יבואר שפיר הא דר"י דהקשה ולא הא כתיב וכפר בעדו ובעד ביתו משמע דהוא ג"כ חטי ואפילו הכי מכפר אח"כ על אחרים ומשני אמאי בעי לכפר עליה בגין דאיתו חב דייקא ר"ל שהוא חייב כל חובין

דר"ש הוא אמר הכי בצלותא דהאי בר נש דאנא מדכנא אתכפר עלמא וכ"ש בתקיעה דשופר דלא מקבל תקיעתא דב"נ דלאו איהו חכים למנדע ברזא דתקיעה בהאי יומא בעי עמא לאסתכלה בב"נ שלים מכולי ידיע אורחי דמלכא קדישא ידיע ביקרא דיבעי עליהו בעותא בהאי יומא ולומג' קל שופר' בכולהו עלמין ככוונה דלבא בחכמתא וברעותא בשלימו בגין דיסתלקו דינא על ידי מעלמא ווי לאגון דשליחא דלהון לא אשתכח כדקא יאות דהא חובי עלמא אתיין לאדכרא בגינ' הד"ד אם כהן המשיח יחטא דהוא שליחא דכל ישראל לאשמת העם היא.

לכן דעו דלאו מלתא זוטרתא היא להיות שלוחא דצבורא דיכפר בעדו ובעד ביתו ובעד כל קהל ישראל לכן צריכין להדר אחר איש הגון שיודע לכוון כוונת התפלות לתקן את שורש' במקום עליון לא כמו שאומרים לשליח צא ותר"ום קולך הקול קול יעקב והידים ידי עשו דלא תקון א"ע קודם ר"ה. קל"ו ער"ב והוא לזה ואינו משלם שלא יצא י"ח קודם ר"ה לחזור בתשובה וגם לא סידר תפלתו בכדי שידע על כל פנים פירוש המלות והוא לא ראה שום תמונה זולתי קול צעוק ואינו צועק על מה שעבר עבירות בכל השנה. ובפרט בהדור פרץ הזה שנערים מלביגים פני זקני' אין לו פאת זקן ועובר להיות תקיף אף שאינו מרוצה להקהל עומד בפני התיבה ואין התיבה קולטתו ודאי לאשמת העם הוא אשם גזילות ואשם מ"ילות שהוא מבליע ומילי לא ממסרין לשליח כזה. איך יפתח פה לומר אדני שפתי תפתח והוא אינו יודע לסגור ולפתוח והוי חבורה שאבדו פתח"ם כי הש"ץ נקרא חזן שהוא כחושבין אדני' והוא אומר אדני שפתי תפתח ואיך לבא בשפתי חלקות לשון מדברת גדולות והעיקר שיהא הש"ץ עניו ונכנע ויהא בוש וירא לגשת וישבור את לבו בשעת העמדה והערכה לאמר אין

דלהון אחר דהתוודה בגיגיהון אבל לא חטאו ממש ולהכי קאמר דאיהו. חב ולא קאמר דאינון חטי אלא ודאי דלא קאי על חטאיו רק שהוחב בעד אחרים יכפר על גרמיה ר"ל שהוא גרים ע"י הודוי שנשארו כל החובין עליו אבל הכהן צריך דלא ישתכחי ביה חטא' כלל אלא יבא זכאי ויכפר על החייב ואביא עוד מה שכתב הזוהר ווי לעלמא כד אורייתא יתנשי מנייהו ומבועי דחכמתא יסתתמו מעלמא ומבעי בר נש מלה דחכמתא ולא ישתכח מאן דיימא ולא ישתכח מאן דסגור ופתח על התוא זמנא כתיב ואם כל עדת ישראל ישגו ואם ישגו באוריית' ולא יגדעון ארחה' ונעלם דבר מעיני הקהל עיני הקהל אילין סנהדרין דאינון ממנן על ישראל עד כאן לשונו. וזה כוונת המדרש שישאל אומרים לפני הקב"ה רבונו של עולם הנשיאים חוטאין ומביאין קרבן ומכפר עליהם כהן המשיח חוטא ומביא קרבן ומתכפר עליו אנו אין לנו קרבן ר"ל אם הם חוטאים מוכרחים לקרבן שיכפר עליהם ודי שיפקיעו את עצמם ועכשיו אין לנו קרבן ומי יכפר בעדנו, אמר להם ואם כל עדת ישראל ישגו דהיינו שישגו באורייתא ורימו דאורייתא יתנשי מנייהו ומבועי דחכמתא ישתכח ונעלם דבר מעיני הקהל. עכשיו אומרים עניים אנו אין לנו להביא קרבן ר"ל אחרי שעניים אנו בתורה ולא נהיה יודעים על מה להביא קרבן דקודם רימו שלא יהיה מי שמקריב קרבן בעדם לפי שהם בעצמם יחטאו ועכשיו בנחוסף שלא יהיו יודעים ויהיו עניים בתורה לכן הבטיח להם הקדוש ברוך הוא ואומר להם דברי' אני מבקש קחו עמכם דברים ושבו אל ה'. וכיון דנשלמה פרים שפחותינו צריך המתפלל להיות שלם בלי מום בגיב שפתים וכ"ש שליחא דצבורא כמובא בזוהר אמר ר"א חמינא לאבא ביומי דר"ה ויה"כ דלא בעי למשמע צלותא מכל בר נש אלא אי קאים עלי' תלתא יומין קודם לדכאה לי'

בו יותר מבשלוחו ומה לגבי משה לא היתה מלתא זוטרתא מה יענו שפלים ונבונים עני' ודלי' כ"ש שצריכין להתפרנס זה מזה להיות מן המסייעים וכמו שאמרו כי שם ה' אקרא ואתם הבו גודל לאלהינו. כי התפלות המה במקום קרבות וצריכין שלא יהא בהם שנוי השם ולא שנוי בעלים וביותר להזהיר על עניית אמן שיאמר כל ברכות שיענו בקול רם ולא יענו אמן חטופה וכאשר יענו אותו כן ירבה ויפרצו לרוב טוב חזקתו שהשליח יעשה שליחותו ולא יהא שליח לתקלה ח"ו כ"א לתקנה ותהא תפלתם רצויה ומקובלת למלא משאלתם במדה טובה.

פליק פירקא

פרק ג' יתקנו המעוות ויפייסו השכינה
 שתעלה בכסא לעילא לעילא למקום בינה לבקש על בני' ולהתעורר רחמים ומובא בזוהר פ' בחקותי על הפסוק ונתתי משכני בתוכם וזכאין אנון ישראל דזכו למשכונא דא דלהוי גבייהו מן מלכא עלאי דאע"ג דאנון בגלותא קב"ה אתי בכל ריש ירחא ושבחא לאשגחא עלייהו ולאסתכלי בההוא משכונא דאית ליה גבייהו כו' ויסרתי אתכם אף אני שבע על חטאתיכם, שבע אי קב"ה גבי ההוא דיליה לא יכיל עלמא למסבל אפילו רגע חדא הה"ד אם עונות תשמור יה אדני מי יעמוד אלא הא שבע לקבלייכו הוא שכינתיה דאקרי שבע ובאר שבע ובת שבע כולא חד מלה הוא אמאי לא תשגוזן עלה דאתרכא מאתרהא בגינייכו. ויסרתי אף אני שבע על חטאתיכם. ר"ל אני יסרתי גם את שבע בשביל חטאתכם. למלכא דהוה ל' בר יחידיאי והוה חטי קמי מלכא יומא חד סרח קמי מלכא אמר מלכא כל הני יומין אלקינ' לך ולא קבלית מכאן ואילך מאי אעביד לך אי אתריך לך מן ארעא ואפיק לך ממלכותא דלמא יקומון. עלך דובי חקלא או זאבא חקלא

לי כ"א ערך עני ושפל ודל ומי אנכי שאעמוד להתפלל ביום הנורא הזה והנה הכל סומכין עלי והכל מעריכין אותי בערך עשיר במע"ט ואין אני מובטח במעשי כל השנה היו מעשי לסתור וחסורי מחסרה המעשים טובים וישפוך שיחו בבכי' רבה בשעת עמידתו בפני התיבה וימחול לכל אנשי המקום בפירוש להגיד שבחו שלא שנא' בלבו כי השונא אינו נערו"ג במליצות ואינו מפיק אותו בתפלתו כמובא בש"ע א"ח ע"ש ויבקש את העם שיתמכו את ידיו בתפלתו ולא ישליכו יהבם על המתפלל כי הכל חייבין בראיה וכל א' צריך לכיון עם הש"ץ בכל מלה ומלה ומדוע הוא יעמוד לבדו וכל העם נצב.

ואני מנעורי א' מבעלי תפלת בימים גוראי' ובכל שנה קודם עמידתי להתפלל אחזתני פלצות וחיל וחרדות וחרמותי קולי ואקרא בקול גדול לכל אנשי עירנו שיסייעו עמי בתפילתי ויסמכו את ידי ואמרתי להם הש"ץ והעם נמשלין לעיוקא המשובח ומיוסד באבנים טובות סביבו ובאמצע העזקא אית ג"כ אבנא טבא והנה אף אם האמצעי לא נהיר ולא טב ג"כ אעפ"כ מכח אותן האבנים טובות המאירים מכל צד נהיר גם האמצעי לכן אל פני האמצעי יאירו כל העם ונהורין עמיה שרי וכן לגבי משה מצינו וידיו משה כבידים ואהרן וחור תמכו בידיו מזה א' ומזה א' ומובא בזוהר אע"ג דכהנים פריס קרבנות לתקנא גרמיה ככולא ישראל בעיין לאשתכחא בצלותא עמהון. ואמר במתני' והי' כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וכי ידיו של משה עושין מלחמה או שוברות מלחמה אלא כל זמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבן לאביהן שבשמים היו מתגברין ואם לאו נופלין ולכך כתיב כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל ר"ל שגם ישראל היו מתגברין את עצמם בתפלה וכאשר יניח ידו וגבר עמלק הוא השטן והמקטרג לכן צריך לסמוך ידיו דשליחא דצבורה ומצוה

ויעברון לך מן עלמא אלא אנא ואנת ניפוק מארעא. כך אמר קב"ה לישראל בר יחידיאי מה אעביד לכו הא אלקנ' לכו ולא ארכותו אודניכו הא אייתינא עלייכו מארי תריסין ואלקא' לכו ולא שמעתין עקתין על עקתין שיגיעו עליכון ולא הרגשתין ולא אפי' לכו מן ארעא דחילנא עלייכו מדובין וזאבין דיקומין עלייכו ויעברון לכון מן עלמא אלא אנא ואתון ניפוק ונהי' בגלותא הד"ד ויסרתי אתכם למחק בגלותא ואי תימרון דאשובק לכון אלא אף אני עמכון שבע על חטאתיכם דא שבע דתתרך עמכון.

ולכן ביומא דר"ה ויבאו בני אלהים להתיצב על ה' על ה' וודאי דינא קדמאי על שאין אנו משגיחין בהשכינה דאתרכת וצריכין אנו לפייסא לשכינתא ולמבכי כמה כמה דברי' קמי אמי' אמי אמי למה ילדתני. העלה נדף תערוץ ואת קש יבש תרדוף כי תכתוב עלי מרורות ותרשני עונות נעורי. הלא גלוי' לפניך כי אדם ילוד אשה קצר ימים ושבע רוגז כציץ יצא וימל ויברח כצל ולא יעמד אף ע"ז פקחת עיניך ואותי תבא במשפט עמך. וכי יש בידינו כח לעשות תשובה שלימה הלא מעט ורעים ימי שנותנינו ככלות כוחינו אל תעובינו שמע קול בכיתינו אז ותפתח ותראהו את הילד והנה נער בוכה הילד המה ישראל הנקראים ילד שעשועים. מיד ותחמול עליו כי נכמרו רחמה על בניה. והיא אומרת אלינו האיך אתם מבקשים שאלך ואתפלל בעדכם. כל עבדי המלך יודעים המה החבילי טהירין הממוגים על הדין. אשר כל איש ואשה אשר יבא אל המלך אל החצר הפנימית אשר לא יקרא אחת דהשכינה נקראת אחת וכל אשר ירצה לבא אל המלך מלכו של עולם ולא יקרא אחת בתחלה. דתו להמית ואני לא נקראתי לבוא אל המלך זה שלשים יום ר"ל בכל השלשים של אלול אין מי קורא בשמי. והבאתי זאת בשער הראשון ועתה נצרך לעניגי ובאתי

דהנה יש עשר ספירות דאצילות ועשר דבריאה ועשר דיצירה ועשר דעשיה ומובא בספר שפע טל דאצילות המה בסוד אלפים והבריאה בסוד המאות והיצירה בסוד

אל בית האוצר ולקבץ נדתינו הנצוצות שנתפזרו מהוצאת שכבת זרע לבטלה בעו"ה ועד שיהיה לכולם לקט ולא שכחה מוכרחים אנו לסבול עול הגלות, ובגלות אין לה להשכינה כי אם ארבע אמות של הלכה תורה יבקשה מפינו לא אשתאר לנו אלא ויודוי דברים וכל השערים גנעלו חוץ משערי דמעות.

והנה הארכתני בלשוני בפרק הזה מה שאין דרכי בו כל אלו הדברים יהיו מרומזים בהפרשה שאנו קוראין בתורה הקדושה בר"ה וה' פקד את שרה כאשר אמר בר"ה נפקדה שרה דהיינו הקב"ה זוכה את המטרונותא היא השכינה הנקראת שרה, לכן נאמר וה' הוא ובית דינו, ויעש ה' לשרה כאשר דבר והבטיח אותה יש תקוה לאחריתך נאם ה' וגר' דהנה מיכאל כה"ג אפטרופוסא רבא הוא בא לבשר את שרה והוא מתעורר אותנו אל התשובה להיות נכונים ליום מועד שהוא יום הדין ואומר שוב אשוב ר"ל שוב אלי ואשובה אליכם כעת חיה שהיתה חיה ותחדש ימינו כקדם והנה בן לשרה ר"ל הבן יקיר המה ישראל יהיו לשרה, ושרה שומעת פתח האוהל דאיהי משגיחא מן החלונות ואהליה דבי כנישתא ודבתי מדרשות מאי אית מאן דיתער בתיובתא, והוא אחריו ר"ל והוא גסוג אחור לית מאן דירכין אודניה לית מאן דיתער בתיובתא, וביום ר"ה שמתעוררין לעשות תשובה אז ויעש ה' לשרה כאשר דבר ותהר שרה איתעברית ואתמליאת מעובדיה טבין ומצלותיה דבני' ותלד שרה לאברהם בן לוקוניו ר"ל עיקר תולדותיהם המה המעשים טובים היא מולידת לאברהם דהיינו למדת חסד לכן אמר בן לוקוניו שזוי אקונין דומה לאברהם שהתעוררו מתתא לעילא עד מדת חסד למועד אשר דבר אתו אלדים ר"ל לאות המועד והחג אשר דבר אלדים הוא המלאך המבשר שאמר למועד אשוב אליך, ויקרא אברהם את שם בנו

עשיריות והעשיה המה אחדים, ואז הקב"ה עושה חסד לאלפים דייקא שמאיר מן האצילות הבריכה העליזנה והשכינה נוטלת את כל הדברים האלה כל התעוררות התשובה דמעות עינינו ועולה למעלה בתחנונים ובתפלה ואומרת לו בני תקעו לפני בשופר של איל ואני מזכיר לכם עקידת יצחק בן אברהם ומעלה אני עליכם כאלו עקדתם עצמכם לפני ולהבינך למה מזכירין עקידת יצחק וידוע שיצחק הוא דין ואנו צריכין להתעורר רחמים דע כי יצחק הוא ממונה על הדין שעל ידו יכפה מדת הדין על שפוט צוארו ונעקד על המזבח, ואם היינו עושין תשובה שלימה היו נגאלין כיון שהשכינה מליצת טוב בעדנו, כתב הזהר הקב"ה דן להו לישראל ברחמים וחיים עליהו ואשתכח להו זמנא כל אגון עשרה יומין דבין ר"ה ליוה"כ לכפרא לון מחוביהון ולטהרא לון מסאבותהון דאפילו מאן דתב בתיובתא בר"ה לא העריב שמשו עליו עד יוה"כ דכתיב מערב עד ערב תשבחו שבתכם בערב יוה"כ קב"ה יתן על כוונת דוותרנותא כמבאר בזוהר פ' אחרי וביה"כ אנו המעוררין מדת בינה שתא השופר גדול לחירותינו ונתבסמו כל הגבורות וכל הדינין וכולן כוללין במדת חסד כמובא בזוהר מי ימלל גבורות ה' ר"ל מ"י שהוא מדת בינה ימלל ויכרות שהוא לשון ומל ה' את לבבך. ומדת בינה יכרית וימלל כל הגבורות ואז ישמיע כל תהלתו כי מלאו הארץ דעה את ה', אך מכח שאין אנו עושין תשובה צריכין אנו להיות בהגלות כי מהראוי היה שיתחייבו כליה ח"ו אך מחמת מדת רחמיו וחסדיו ומגודל הפצרת השכינה אשר היא מיללת על בניה אינו עושה כלה כי אם הגלות מכפרת שצריכין עוד להיות מפוזרין ונדחין בין העמים (וזכריה י"ג) כה אמר ה' וצרפתים כצורף את הכסף ובחנתים כבחון את הזהב הוא יקרא בשמי ובפרט מחמת הנצוצות הקד' המפוזרים בין הקליפות שצריכין אנו להביאם

שנה' דרוכין תחות רגלי השונאים עד שנברר ונקבץ כל הנצוצות הקדושות ותאמר לאברהם גרש את האמה הזאת ואת בנה ר"ל מוטב שאגרש אותי ואת בני כי לא יירש בן האמה הזאת עם בני עם יצחק ר"ל בכדי שלא יירש בן השפחה בישא הזאת עם בני שלא יהא לו חלק ונחלה בקדושה וירע הדבר מאוד על אודות בנו ר"ל בין כך ובין כך הרע לו כי כמו שהרע לו לכלות אותם מן העולם ולעקור ביצתם כמו כן הרע לו להאריך גלותם המר ממות לכן אמר על אודות בנו שאנו יחידו ואומר הקב"ה מה לו לאב שיגלה את בנוי הא כאיבא דלהון גבאי וסופם דעלינו כביכול.

ויאמר אל ירע בעיניך על הנער ועל אמתך ר"ל אל ירע בעיניך על שיהו הנער ישראל והשכינה בגלותא כי אף בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים לכלותם ובכל עת שתתעורר השכינה רחמים תשמע אליה ותדיה קרוב לה בקראה לך ואמר כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה כי ביצחק יקרא לך זרע כי תהיה הפעולה שיקרא לך כל הזרע בירך ה' שיקבצו כל הנצוצות הקדושות ואמר גם בן האמה לגוי אשימנו כי זרעך הוא ר"ל גם הקדושה המעורב בי הקליפה אשר האמה יונק ממנו והוא נקרא בן אמה כולם יקבצו על הקדושה כי זרעך הוא לפי שבאים מזרע הקדושה וישכם אברהם בבוקר כשרואה מדת החסד שבלתי אפשר להיות בענין אחר ומוכרחי היות עוד מפוזרין בין העמים מתעורר א"ע מדת החסד שיהא עכ"פ משותף עם הדין שבמדת הדין וודאי לא יתקיימו ובצילו נחיה בגוים שלא נהיה כלים וחולכים ח"ו.

ויקח לחם וחמת מים ויתן אל הגר שם על שכמה ואת הילד וישלחם, כך אמר קב"ה לישראל הא אנא יתיב לכון שמירה דינטרן אתכם שלא יוכלו האויבים

הנולד לו אשר ילדה לו שרה יצחק ר"ל אז קרא מדת החסד את שם בנו הנולד לו כבר ועכשיו יולדתו שרה שהביאה אותה לידי מעשים טובים וקרא שמו יצחק לכפות את מדת הדין, וימל אברהם את יצחק בנו ר"ל ומל ה' אלהיך את לבבך כי הבא לטהר מסייעין לו לכן המדת חסד מסייע לימול את לבבינו, בן שמונת ימים לטהר אותנו באלו השמונה ימים מיום ר"ה עד עיו"כ ומערב עד ערב יהיה לכם הערב שמש.

ואברהם בן מאת שנה בהולד לו את יצחק בנו, ר"ל אז היה החסד בן מאה בסוד המאות ועכשיו מצד חסד לאלפים, ותאמר שרה צחוק עשה לי אלהים כל השומע יצחק לי ר"ל חדווא רבא ^{עשרה ליל חמשה} עשה לי אלהים כל השומע ששמע לעצבי יחדי עמי, ותאמר מי מלל לאברהם הניקה בנים שרה ר"ל מ"י שהוא מדת בינה מלל ותכרית כל הגבורות והדינין לאברהם שיתיו כולם כלולין באברהם שהוא חסד לכן הניקה בנים שרה שאני מקבלת שפע טובה מברכה עליונה להניק את בני, וכמו שזכרתי מי ימלל גבורות ה' וגוי, כי ילדתי בן לזקוניו שיהא זיו איקונין שוה למדת אברהם, ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל את יצחק ר"ל ביום ההוא עושה משתה גדול במדת חסד לצדיקים דהיינו להוציאם מעבדות לחירות זה הוא אם אנו מתעוררין עצמינו ביום ר"ה אל התשובה אבל כשאין אנו עושין תשובה ואנו תחות השפחה בישא אז ותרא שרה את בן הגר המצרית הוא השטן הנקרא בן הגר המצרית שהוא בכור השפחה אשר אחר הרחיים הוא מצחק שהשטן מרקד ביניהם על שלא עשו תשובה אז מתעורר מדת הדין ורוצה לעשות דין בעולם לקנוס מיתה עליהם ואז השכינה רוצה על כל פנים להציל את נפשינו והיא מכרזת ואומרת איזיל עוד עמהון בגלותא ולסבול עוד ונברר אוכל מתוך הפסולת מוטב

את ידך בו כי לגוי גדול גדול אשימנו ויפקח אלדים את עיניה ותרא באר מים מדמעות עינינו ותלך ותמלא את החמת מים ותשק את הגער, והנה כתבתי בזה הפרק ובפרקים הקודמים צצריכין לפייסא לשכינתא שתתעלה למעלה על ידה ותקרע הגזר דין אודיעך באיוה דברים מפייסין את השכינה דע שארבע פייסות הן מה שנוכר בש"ס, ארבעה דברים מקרעין גזר דינו של אדם ואלו הן צדקה וצדקה שנוי השם ושנוי מעשה, צדקה דכתיב וצדקה תציל ממות, צדקה דכתיב ויועקו אל ה' בצר להם וגו', שנוי השם דכתיב ויאמר ה' לאברהם שרי אשתך לא תקרא את שמה שרי כי שרה שמה, ושנוי מעשה דכתיב וירא האלדים את מעשיהם ובאלו ארבעה דברים מפייסין להשכינה כפי שאבאר דהא צריך לדקדק מבינא למ"ל לימא סתמא אלו דברים מקרעין כו', ועוד הא וודאי ששרה אמנו עשתה תפלה וצדקה ולמה הכריחה לשנוי השם דהא מכל חד מהני קרא משמע דבחדא סגי ונראה דמובא בספרי מוסר הקרע הוא כמו דאמרינן בעלמא לקרוע שתי וערב דהיינו לארבעה חלקים וי"ל דזה כוונת הש"ס דקאמר מקרעין גזר דינו ולא קאמר מבטלין אלא דלא מבטלין לגמרי אלא מקרעין.

והנה אמרו חז"ל בענין גסי רוח דת"ח צריך שיהיה בו אחד משמיני שבשמינית וכתבו המפרשים משום דהוה חלק מן ששים וארבעה וכמאן דליתא דמי נמצא החלק מן ס"ד הוה כמאן דליתא וכאן יש ארבעה דברים המקרעין וכל אחת מקריעת לארבעה חלקים דהיינו שאינו נשאר רק חלק רביעי, והשני נושה פעולה לקרוע אותה הרביעי לקרעים ארבע ואינו אלא רביע דרביע דהיינו חלק ט"ז ומכת השלישי ישאר חלק של ל"ב ומכת הרביעי לא ישאר כי אם חלק מן ס"ד והוה כמאן דליתא כלל.

לעשות בכם כרצונם הא אורייתא יקירא אנא יהיב לכון הנאמר עליה בשכבך תשמור עליך דהיינו בשכבך בגלותא היא תשמור אותך וגם תבטחו בשערי דמעה דלא ננעלו תבכו בגלותא ולא תדמו לכן אמר לחם וחמת מים לחם היא התורה וחמת מים הוא השער הדמעה ויתן אל הגר שהשכינה בגלותא נקראת הגר ג"כ לפי שהוא גרה בארץ נכריה אך השפחה בישא נקראת הגר המצרית, לכן כתיב תחלה הגר המצרית וכאן כתיב הגר סתם שם על שכמה ר"ל כל הדברים שם על שכמה לסבול ואת הילד שעשועים נתן עמה וישלחה, הה"ד ובפשעיהם שלחה אמכם, ותלך ותתע במדבר באר שבע, ר"ל באר שבע היא השכינה הלכה ותתע בגלותא הדומה למדבר והשכינה מגנת ומרחפת עלינו בהגלות היינו אם אנחנו עוסקין בתורה ומשברין את לבבינו בדמעות עינינו ובאם לאו ח"ו משלכת אותנו וסלקא לעילא ואמר הכתוב ויכלו המים מן החמת ותשלך את הילד תחת אחד השיחים ר"ל בבתי כנסיות אשר שם מתפללים השיחים הוא לשון בית תפלה כי אין שיח אלא תפלה כדכתיב ויצא יצחק לשוח בשדה, ותלך ותשב מנגד הרחק כמטחוי קשת הם הסטנים והמקטריגים המורים חיצים וקשתו דרך ויכננה לכלות אותנו ביום הדין והיא יושבת מרחוק כי אמרה אל אראה במות הילד בעת שיגזור עליהם הדין ומיתה ותשב מנגד ותשא את קולה ותבך ואומרת אין לי במה להועיל לבני אלא אבכה עם נערוטי אתעורר אותם אל הבכיה בכדי שיהיו להם עכ"פ הרהור תשובה.

ואז ויקרא מלאך ה' מן השמים אל הגר ויאמר מה לך הגר מ"ה דייקא ר"ל השם הו"ה שהוא רחמים בא אליך אל תראי כי שמע אלדים אל קול הנער באשר הוא שם ר"ל שהתעוררו א"ע והרהרו את עצמם לבכיה לכן קומי שאי את הנער והחזיקי

וזה כוונת הש"ס דתנא מנינא להורות דכל הארבעה מעכבין לפי שכל אחד מהנך מקרע לארבע חלקים ואם רוצה האדם שיתבטל לגמרי צריך לכל הארבעה ולכן שרה אמנו הוכרחה לשנוי השם, ג"כ ולהודיע שאלו הד' דברים באין לתקון מה שפגם בארבע עולמות אצילות בריאה יצירה עשיה, צדקה היא כנגד עולם אצילות וכי כמה שהאציל הקב"ה מאורך הטהור לצורך העולם כן מחויב האדם להציל משפעתו שהשפיע לו הש"י ב"ה וליתן צדקה לצורך עולמו עה"ב, והצדקה היא נגד עולם הבריאה כי עולם אצילות הוא מופלא ומכוסה והם לא נקרא אלא מחשבה וזה סוד כך עלה במחשבה לפני כידוע ליודעים והקול והדבור המה מעולם הבריאה, לכן הצדקה נגד עולם הבריאה שנוי השם הוא נגד עולם היצירה שהוא עולם המלאכים המשתנים שמותם בכל עת לפי התמנות ושליחות שלו פעמים לדין ופעמים לרחמים, לכן אמר המלאך אל יעקב למה זה תשאל לשמי פירש רש"י אין לנו שם קבוע משתנים שמותינו הכל לפי מצות עבודת השליחות, לכן שנוי השם נגד עולם היצירה מה שפגם וגרם להשתנות שמות המלאכים מרחמים לדין עכשיו ישנה מדין לרחמים ושנוי מעשה לתקן מעשה שפגם בעולם העשיה, לכן צריכין לפייס השכינה באלו הד' דברים דהנה השכינה היא מדת מלכות מן העשר ספירות ויש מלכות דאצילות ומלכות דבריאה ומלכות דיצירה ומלכות דעשיה, וצריך לתקן כל הד' מלכויות המרומזין בד' אותיות אדנ"י וד' אותיות ידו"ד, וכל אלו ד' דברים מקיים ע"י השכינה דהנה כתבתי בתחלת הפרק כשהשכינה בגלותא אתמר בה ונתתי את משכני בתוכם דאתמשכנא בחוביהון דישיראל, לכן העיקר תפלינו ובכיותינו על שהקב"ה נושה בנו וחובע את משכנו חשב תשיב לו את העבוט והסוד לקרב את הה"א אחרונה מן השם להוי"ו, ונאמר

ומרומז בפסוק ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים ויהיו חיי שרה סתמא מרמוז על עולם אצילות שהוא לאלפים עד אין מספר מאה שנה הוא עולם הבריאה שהוא בסוד המאות ועשרים שנה עולם היצירה שבסוד העשרה ושבע שנים

ולך תהיה צדקה בהשבת המשכון דהנה השכינה נקרא צדק דכתיב צדק ומשפט מכון כסאך צדק יקראהו לרגליו וכשמוסיפין הה"א על צדק נעשה צדקה לכן אנו אומרים לך ה' הצדקה ומי שעושה תשובה בר"ה דהיינו תשוב"ב ה' בזה עושה צדקה עם השכינה ואז היא צועקת אל ה' צועקות על בנים ואז יהיה שנוי השם דהיינו שיהא השם ידו"ד במלואו שהוא השם הרחמים ויסולק השם אלדים שהוא דיין ויהיה שנוי המעשה וכן נקראת מעשה אלדינו להשפיע לנו רב טובה וברכה, לכן דע שצריכין אנו לעשות שנוי השם להשכינה כמו שזכרתי ובר"ה היא נקראת שדה דיודע ליודעים שהשכינה תתכנה על שמות אמהות דהיינו שרה רבקה רחל לאה דהיינו ג"כ לפי העת ולפי השעה ולפי שפעה ולפעמים מתכנה בשם רחל ומצינו שנאמר רחל מבכה על בניה וגם אמרה הבה לי בנים ואם אין מתה כביכול, ולפעמים מכונים בשם לאה ונאמר בה ולרבקה אח ושמו לבן וגם אמרה עלי קללתך בני אבל מה שמתכנים כג"י בשם שרה היא המעולה שבשמות שהיא לשון שרה, ועל זה רמז בר"ה נפקדה שרה נפקדה ביום זה ונקראה בשם זה, ועל זה אנו קוראין וה' פקד את שרה שהוא לשון ויפקד המלך פקידים כמו כן ביום הזה הוא ובית דינו פקד אותה וכל אשר יש לו נתן בידה דמטרוניתא הקב"ה שהוא רב חסד אומר והיא תתן טרף לביתה וחוק לנערותיה ושרה היא גבירתה ומפני שרה גבירתה היא בורחת השפחה בישא וכל כת דילה אחר שהיא מושלת בכל העולמות.

בעידן דלא עסיק בה, ויהא עומד בשתיקה ובמחשבה טהורה משעת התחלת הקריאה עד שעת הגבוהה היא דקנת לנפשיה תשלומין דלא יהא חייב אלא זכאי ועץ חיים היא למחזיקים בה.

סליק פרקא

פרק ד' יסדרו התפלה וקול השופר בכוונה גדולה להתעורר מתתא לעילא עד מקום השופר גדול שהוא בינה שתעלה לשם השכינה בכסא ליום חגיגו דהיינו להתעורר החדש שהוא דרגא תתאה דבינה לכן אמר ליום חגיגו כי ח"ג ר"ת חסד גבורה והיום היא עולה להתחבר עם החדש וגבורה ועיקר עלייתה בשעת תקיעת שופר כי כן כתיב תקעו בחרש שופר ואז בכסא ליום חגיגו מובא במדרש תקעו בחדש שופר חדשו מעשיכם שפרו מעשיכם ואחר שנחדש ושפר מעשינו בשעת תקיעת שופר אז היא העולה למעלה לכן יחדו מאימת הדין ויתוודו על החטאים בשעת תקיעת שופר ואמר הנביא הושע סימן ח' אל חכך שופר כנשר על בית ה' יען עברו בריתי ועל תורתי פשעו לי יזעקו אלהי ידענוך ישראל, ופרשו דהנה כתיב כי עוף השמים יוליך את הקול עוף השמים היא השכינה שהוא מוליך את הקול לא דצליתין קלא דבכיה קלא דשופרא מוליכת לון לעילא לאתערא רחמין על בנהא כנשר יעיר קנו על גזוליו ירחף גזוליו אינון ישראל בני עממיא ואיהי מרחפת עליהון עולית ויורדת בסולם המוצב ארצה וראשו מגיע השמימה וכשהשכינה רוצה לעלות למעלה מובא בזה דהוא סגטירא דאיהו מקטרגא תפי לפתחא דמלכא ותבע דינא פלוני עבד כך פלוני עבד כך אתתקיף סטרא אחרא ואשתכח מקטרגא וקיימא בקליפה תקיפא דלא יכיל לאשתברא בר בההוא עיטא דקב"ה יהיב לישראל ואמר בני יתקעו בחדש

עולם העשיה שהוא באחדים ונקראת שבע כמו שזכרתי, ולכך נכתב שנה בכל כלל וכלל וכולם שווין לטובה שהיא מושל בכל ובידה כח וגבורה לגדל ולחזק הכל כאשר שמצאת את לבבו נאמן לפניו.

ועל דא צריך להזהיר את העם ולהודיעם שבשעת קריאת התורה בר"ה וה' פקד את שרה אז היא מתעוררת רחמים גמורים לעילא וצריך עמא לכוונא לבייהו ברעותא דלבא ולהתעורר עצמם לבכיה רבה בשעת קריאת התורה בכדי שיקיים כל הרמז בההיא פרשתא ובפרט שבעו"ה הדור פרוץ בכל השנה בשעת קריאת התורה הקורא ידבר והן עוגין בקול אחר לדבר דברים בטלים וביותר ביום ר"ה לעת שקורין וה' פקד את שרה והוא פקד את סרה ומדברים סרה בבהכ"כ אשר בזה גותנין כח אל הקליפה וגדול עונם מנסוע הארון ויאמר משה קומה ה' בשעת הוצאת הס"ת מתפתחין תרעין דרחמים והמה סוגרין אותן ומתפתחין תרעין דדיגין כמובא בזה פ' ויקהל דף ר"ו כד סליק ספר תורה לתמן כדין בעאן כל עמא לסדרא גרמייהו באימתא בדחילו ברתת בויע כולא לתתא ולכוונא לבייהו כמה דהשתא קמין על טורא דסיני לקבלא אורייתא והון צייתין וירכון אודיניהו ולית רשו לעמא ולא לאחרא למיפתח פומיה באורייתא וכ"ש במלה אחרא אלא כולא באימתא כמאן דלית ליה פומא והא אוקמיה דכתיב ובפתחו עמדו כל העם ואזני כל העם אל ספר התורה אמר ר"ש כדמפיק ס"ת בצבורא למקרי בה מתפתחי תרעא שמאי דרחמין ומעוררין האהבה לעילא כו' עכ"ל עיין שם באריכות, לכן עיניו ולבו שם יהא לשמוע מלה במלה מפי הקורא והא היכר לאותן העומדים בפנים מן הקורא שלא לשמש בדבר אחר או לדבר דברים בטלים ח"ו ואפילו ללמוד אסור כי זמן תורה לחד וכל הזהיר בהתורה בעידנא דעסיק בה היא מצלת ומגינה אף

שופר שבכסא ליום חגיגו בגין לתברא ההוא כסא דמפיק לפתחא עכ"ל ומי לא ירעד אם המלאך הוה עומד וחרבו שלופה בידו ואומר עתה באתי אמש בטלתם התמיד ועתה בטלתם מדברי תורה שבועונותינו בטל התמיד שנחרב המקדש ואין לנו לא זבח ולא נסכים ואין העולם מתקיים אלא בזכות התורה ועכשיו בטלו גם מדברי תורה, לכן הוא בא עתה בחרבא שלופה וצריכין אנו לבכות ולהתפלל מעומקא דלבא מיד ויבא יהושע אל העמק דעסק בתורה מעומקא דלבא, לכן כתיב כי עוף השמים יוליך את הקול ובעל כנפים יגיד דבר ר"ל אם אנו רוצים שהשכינה שנקראת עוף השמים שתוליך את קול השופר לעילא בעל כנפים מי שהוא בעל כנפים יפרוש כנפיו על הצבור ויגיד דבר דברי תוכחה ומוסר להתעורר את העם לבכיה רבא ולרוממות אל בגרונו שיקרא בגרון ואז יהא חרב פיפיות בידם ובחרבם ישרו כחרבא שנא שביד המקטרג ואח"כ יוכל לעלות קול השופר ויזכו לשכם אחד אשר יקחו מיד האמורי הוא השטן בחרבם ובקשתם חרבם הוא החרב פיפיות של תפלתם ובכיתם וקשתם הוא קיש'ת' השופר שתוקעים תקיעה שברים תרועה.

ועוד דע שבעת תקיעת שופר צריכין אנו להתעורר דרגא עלאה המבריה את השטן והמקטרג והוא דרגא דאקרי ישראל סבא לכן תקעו בחדש שופר וגו' כי חק לישראל הוא לישראל הוא דייקא להתעורר האי דרגא דישראל וכמו שכתבתי בהפרק הקודם שהשכינה נקראת שרה ברי"ה שהוא לשון שרה כמו כן דרגא דישראל הוא לשון שרה כמה דכתיב כי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל.

לזה מרמז הפסוק בהושע שזכרתי אל חכך שופר ר"ל העיקר שתקדים חכך לקרוא

בגרון בתוכחה ומוסר שיתעוררו העם בבכיה רבא ולהתוודות על חטאם ואל חכך שופר אז תתעורר בהקול שופר, כנשר על בית ה' אז תעלה השכינה כנשר יעיר קנו לרחף על גוזליו ועוד הטעם שמדמה כנשר כי הה"א תתאה סלקא לגבי ה' עלאה ותרין ההי"ן מהשם ידו"ד אנון בסוד תרי כנפי נשר כמובא בזוהר ובתקונים בכמה מקומות ואמר כנשר על בית ה' ר"ל תעלה כנשר בשביל ישראל הנקראים בית ה', יען כי עברו בריתי ובתורתי פשעו ר"ל עברו בריתי ברית הקרבנות שבטלה העבודה ובעוונותינו בטל התמיד וגם על תורתי פשעו, לכן אני גותן להם עצה לי יזעקו אלהי ידענוך ישראל ר"ל יראו להתעורר דרגא דישראל שהוא רחמים, לכן דע שצריכין להתוודות קודם תקיעת שופר ולהתעורר קול השופר בקול הבכיה יחדיו ישמעו, ונאמר בעזרא וכהתפלל עזרא וכהתוודותו בוכה ומתפלל לפני בית אלדים נקבצו אליו מישראל קהל רב מאד אנשים ונשים וילדים כי בכה העם הרבה בכה ואמר שפת יתר הרבה בכה ולא אמר סתמא כי בכו הרבה שרצוני לומר הרבה בכיות בכה דהיינו על הרבה דברים, ולכך הקהילו אנשים ונשים וילדים, כמו כן אנחנו דלים ורקים יש לנו הרבה לבכות ולהתוודות בבטוי שפתים לשעבר ולהבא לשעבר על שחרב בית המקדש ואין לנו לא זבח ולא נסכים ונפלותינו במקום הקרבנות והנסכים המה דמעות עינינו וגם להבא שאין אנו בטוחים בחיי צער אשר אנחנו חיים על האדמה גלמי ראו עיניך ועל ספרך כולם יכתבו ר"ל ראו עיניך את גלמי שאין אני אלא כגולם בלא תורה ובלא מעשים ועל ספרך כולם יכתבו מי יחיה ומי ימות, ימים יצרו ולא אחד בהם ר"ל היום הוא ימים יוצרו בהם שבתשרי נברא העולם ולא אחד בהם שיעשה תשובה אין עושה טוב אין גם אחד, לכן יתודה האדם ויאמר אשפוך לפניו שיחי צרתי לפניו אגיד כי די

לנו הצרות שאנו סובלים ומה בצע בדמי ברדתי אל שחת וגו'.

והנה הפרק הזה מחובר להפרק של מעלה הימנו שמדברים מענין אחד במליצת השכינה המבקשת על בניה וכתבתי בפרק הקודם כיון שרואה השכינה שאין אנו זכאין בדין ורוצין לעשות עמנו כלה ח"ו אז היא עומדת בפרץ לפנינו ואומרת אל תשפכו דם השלכו אותו הבורה שיהיו עוד בהגלות וכמו שכתבתי הרמו גרש את האמה הזאת ואת בנה כי אומרת אני אהיה עוד בגלות עמהם שמוגי נוטרה את הכרמים אחרים בכדי שאוכל לנטור את כרמי ואך את גפשמ אשמור ומה בצע בדמם, כי לא אחפוץ במות המת כי אם בשובו מדרכו וחיה והשכינה עושה פעולה להציל גם הרשעים מן המיתה כי המדת הדין והמקטרג רוצה שיכתבו הרשעים למיתה והשכינה מבקשת אולי יעשו תשובה ויחזרו למוטב ומלמדת זכות עליהם לפי שסובלים עול הגלות והצרות הבאות לכן לא יכלו להרים ראשם ולעשות תשובה, לכן יהיו עוד דרוכים בין רגלי שונאיהן עד שיעשו תשובה, כי אשר על כן נמשלו ישראל לזית מה זית אינו מוציא שמנו אלא ע"י כתישה כן ישראל אינו מחזירין למוטב אלא ע"י כתישה של יסורין וע"י יסורין בהגלות אולי יחזרו למוטב וגם הצדיקים שבתוך דור מגינין ומכפרין עליהם אשר המה הולכים מדולדלים ואין להם שפע כלל והמה בדוחקא בצערא.

ובזה אפרש רמז בפסוקים במלכים ויקץ שלמה ויבא ירושלים וגו' אז תבואינה שתי נשים זונות ותעמודנה בפני המלך ותאמר האשה האחת בי אדוני האשה הזאת יושבת בבית אחד ואלד עמה בבית, ותלד גם האשה הזאת ואנחנו יחדיו אין זר אתנו בבית וזולתי שתיים אנחנו בבית, וימת בן האשה הזאת לילה ותקם בתוך הלילה ותקח

את בני מאצלי ואמתך ישנה ותשכבהו בחיקה ואת בנה המת השכיבה בחיקי ואקום בבוקר להגיק את בני והנה מת ואתבונן אליו בבוקר והנה לא היה בני אשר ילדתי ותאמר האשה האחרת לא כי בני החי ובנך המת וזאת אומרת לא כי בני החי ובנך המת ותדברנה לפני המלך וגו' ויאמר המלך קחו לי חרב ויבאו החרב לפני המלך ויאמר המלך גזרו את הילד החי לשנים ותנו את החצי לאחת והחצי לאחת ותאמר האשה אשר בנה החי אל המלך כי נכמרו רחמיה על בנה ותאמר בי אדוני תנו לה את הילד החי והמת אל תמיתוהו וזאת אומר גם לי גם לך לא יהיה גזורו ויאמר המלך תנו לה את הילד החי והמת לא תמיתוהו היא אמו עכ"ל. ומרמו ויקץ שלמה הוא הקב"ה מלכא דשלמא דיליה ויבא ירושלים הוא ירושלים דלעילא להתחבר בשכינה ליום הכסא יבא ביתו לשפוט את הארץ והנה יש צדיקים ורשעים בעולם אז תבואינה שתי נשים זונות, האחת היא השכינה אשר היא זנה ומפרנסת אותנו לכן נקראת זונה, והסטרא אחרא נקראת שית זונה, והנה שתייהן באות ותעמודנה בפני המלך ליום הדין, ותאמר האשה האחת בה"א הידיעה היא השכינה והיא נקראת אחת, אומרה בי אדוני אני והאשה הזאת יושבת בבית אחד, ר"ל וכי נכון הדבר שאהיה אני עם האשה זרה אשת נכרי היא השפחה בישא בבית אחד ר"ל שאני בגלות, ואלד עמה בבית כי יש רשעים בדור אשר היא יולדת אותה שפועלת בתחבולותיה שיחזיקו במעשיהם הרעים, אך יש לי ללמד זכות על הרשעים וימת בן האשה הזאת לילה אשר שכבה עליו ר"ל על שהם בהגלות הדומה ללילה ויתערבו בגוים ולמדו מעשיהם ותקם בעוד לילה ותקח בני מאצלי, כי מפני הרעה נאסף הצדיק ולוקחות את הצדיק שהוא בני. ואמתך ישנה בגלותא ותשכיבהו בחיקה בדוחקא ובצערא המה הצדיקים ואת בנה המת השכיבה בחיקי שיקבלו הרשעים

כל השפע ממני ולבני אינו מגיע רק התמצית ואקום בבוקר להניק את בני והנה מת ושהצדיק הוא מדולדל ועני חשוב כמת, ותאמר האשה אחרת לא כי בני החי ובנך המת וזאת אומרת בנך המת ובני החי ויאמר המלך קחו לי חרב ויביאו החרב לפני המלך הוא להט החרב המתהפכת מדת הדין הקשה ויאמר המלך גזרו את הילד ותנו החצי לאחת והחצי לאחת ר"ל גזרו לשנים הצדיקים יכתבו לחיים והרשעים יכתבו למיתה, ותאמר האשה אשר בנה החי אל המלך כי נכמרו רחמים על בנה ר"ל נכמרו רחמיו אף על הרשעים כי הם זרע בירך ה' כולם זרע אמת ולא תחפוץ במות הרשע ואומרת תנו לה את הילד החי ר"ל תנו לה גם הצדיקים ויהיו כולם תחת ידה בהגלות המר שיגינו על הרשעים והמת לא תמיתוהו פן יחזור למוטב ויעשו תשובה וזאת אומרת גם לי גם לך לא יהיה גזרו תגור מיתה עליהם ויאמר המלך תנו לה את הילד והמת לא תמיתוהו עד שיחזרו למוטב ע"י כתישה של יסורין היא אמו לפי שהיא אמו אני עושה זאת בשבילה.

והנה עינינו רואות שכן הוא שאנו דרוכין בין רגלי שנאמינו וארך גלותינו לאין קץ ובכל עת כצאן לטבח יובלו לא כצאן לגיזה אלא כצאן לטביחה ואנו אומרים עליך הורגנו כל היום נחשבנו כצאן טבחה לכן מי יתן ראשינו מים ועינינו מקור דמעה ואבכה יומם ולילה על חללי בת עמי כי רבים חללים מפילים בשפיכת דמינו בכל שנה ושנה, ומי יתגני במדבר מלון אורחים ר"ל מי יתן שנהיה עכ"פ בהגלות הדומה כמדבר שיהיה לנו לינת הלילה כאורחים, וצריכין אנו להרבות בכיה ולמסור נפשינו רוחינו ונשמותינו אל הקדוש ברוך הוא אולי נתעורר דרגא דישראל כמו שזכרתי ותשב השררות אלינו וביותר בשעת תקיעת שופר להתעורר השופר עילאי של חירות, מובא

בזוהר פרשת אמור בענין תקיעת שופר סדרא קדמאה קלא בפיק ומתעטר לעילא סליק רקיעין ואתבקע בין טורי רומא ומטי לגבי דאברהם ואיתער הוא ואתקן לכורסייא, סדרא תנינא ההוא קלא תבירא בתוקפי וכדין סלקא וכל דינין דיתערזן קמי אתברו עד דסליק לאתריה דיצחק אתער וחמי לאברהם דמתקן לכורסייא כדין אתכפיא ותבר תוקפא קשיא ובהאי בעי מאן דתקע לכוונא לבא ורעותא לתברא חילא ותוקפא דדינא קשיא ה'ה"ד אשרי העם יודעי תרועה, סדרא תליתאה קלא בפיק ובקע רקיעין ורחמי מתערין ומטא ההוא קלא לרישא דיעקב ויעקב אתער וחמא לאברהם מתתקן בגיסא אחרת כדין אחידן תרווייהו ביצחק דא מהאי סטרא ודא מהאי סטרא ולא יכלין תוקפא לנפקא לבר, הכלל אברהם שהוא חסד ויעקב שהוא בסוד תפארת שהוא רחמים אחידן ביצחק שהיא גבורה לאתכפיא שיהא מדת הדין שהוא גבורה כלול בחסד וברחמים ולזה מרמו הכתוב והאלדים נסה את אברהם ויאמר קח נא את בנך את יחידך המרמו על ישראל, את יצחק דייקא ר"ל עם יצחק לאתתקפא ולאתכפיא לדינא ולך לך אל ארץ המוריה ר"ל לקדמת שכינתא הנקראת ארץ המוריה, והעלהו שם לעולה ר"ל שיעלה למעלה למדת החסד, ביום השלישי שהיא תפארת ר"ל כד אתער גם תפארת ישראל שהוא יעקב וישא אברהם את עיניו דא מהאי גיסא ודא מהאי גיסא וירא את המקום מרחוק ר"ל השכינה הנקראת מקום שהוא מרחוק ויאמר אברהם אל געריו שבו פה עם חמור ר"ל אומר אל ישראל הנקראין געריו כדכתיב כי גער ישראל ותהיו שבים בתשובה על שעסקתם עד פה עם החמור שהוא מסטרא אחרא ואני והנער הוא המלאך מט"ט הנקרא גער כידוע נלכה עד כה היא השכינה ונשתחווה לפייסא לשכינתא ולאחד אותה ונשובה אליכם על דרך שנאמר שובו אלי ואשובה אליכם, והנה המדת הדין רוצה

תפארת המורה
העולה

77

נכנסים תחלה לדין בראש כל הגוים מקמי דלפוש חרון השמיעו הללו ואמרו הושע ה' את עמך שארית ישראל ופרשתי כל ההפטורה עד גמירא ואין רצוני להאריך כי הדברים פשוטין למבין הכלל שצריכין להזהיר את העם ולדבר תוכחה ומוסר קודם תקיעת שופר והרמוז משה ידבר והאלהים יענו בקול ר"ל מדבר קשות תחלה להתעורר אח"כ אלהים יענו בקול כי הקול אומר קרא תחלה וישב אנוש עד דכא עד דכוכו של גפש ואז קול דממה דכ"א ישמע מחויב כל האדם להתוודות על העבירות הפרטיות אשר יודע שעבר עליהם יתודה ויאמר חטאתי אודיעך ועוני לא כסיתי אמרתי אודה עלי פשעי לה' ואתה נשאת עון חטאתי סלה, ויהא עומד בשעת תקיעת שופר בהכנעת לבו ובחרדה גדולה ואם אמר יאמר העבד ה' הוא הרב או המגיד ומוכיח ומכוון את השומע והמשמיע ומודיעם קצת מהות התקיעות וסודם והתעוררות השופר מה הם הרמזים יראו העם להתעורר עצמם לבכיה רבא, וכ"ש הבעל תוקע יתעורר את עצמו בבכיה רבה שמקבל אחריות דכל הצבור עליו שכל אחריות טעות שופ"ר הוא אם תוקע שלא בכוונה והוא הסרסור בינינו לבין אבינו שבשמים ומודדין במדת סרסור אם בעל מדה טובה הוא מזכה את כל העם כי נשמע קולו בבראו אל הקודש לכפר בעדו ובעד כל קהל ישראל ואם לאו ח"ו מכריע את כל העולם לכף חובה וגורם רעה לעצמו נשברה המדה נשברה לסרסור לכן יפשפש במעשיו ויבכה על חטאיו ויאמר הלא אני יודע כתקוע שופר ישמעו כל הממונים אם קול ה' בהדר הראוי לשבר ארזים ולעלות למעלה להתעורר השופר גדול ולכוון בכל פרטיה ודקדוקיה וכוונותיה ואני בשר ודם רמה ותולעה עפר ואפר ואין בי כח להשיג לכיון אפילו מקצת מעלתו וגדולתו וכ"ש לצרף שמות הקדושים היוצאים מן קשר"ק ומן קש"ק ומן קר"ק ואני הכנסתי ראשי

להתגבר ויאמר יצחק הנה האש והעצים ואיה השה לעולה ר"ל הנה האש והעצים ואיה השה לעולה ר"ל הנה האש אשר בוער בעונותיהם והעצים יבשים שהן הרשעים ואיה השה לעולה איך יכולין לעלות השה פזורה ישראל לעולת ה' הלא הם מלאים עון והשיב המד' הרחמים אלדים יראה לו השה לעולה בני ר"ל כשיכניסו יראת אלדים בלבם מיד יעלו לעולה שאני מוחל להם מיד שאין אני דן אלא לפי מעשה של אותה שעה באשר הוא שם לפיכך נאמר וילכו שניהם יחדיו ר"ל גם המדת הדין נהפך לרחמים ובוה יש לפרש ההפטורה דיום שני דר"ה ז"ל כה אמר ה' מצא חן במדבר עם שרידי חרב הלוח להרגיעו ישראל ר"ל מצא חן במדבר בדבריהם שהם בוכים ומתפללים לפני בזה מצאו חן, במדבר הוא לשון ומדברך באוה עם שרידי חרב שהיתה מהראוי להפיל אותם ליד מי שחרבו שלופה בידו והוא לפי שהלך להרגיעו ישראל לפי שהתעורר ופיסו דרגא דיש"א סבא מרחוק ה' נראה לי ואהבת עולם אהבתיך על כן משכתיך חסד ר"ל השכינה היתה נראה מרחוק כמ"ד וירא את המקום מרחוק, ולפי שאהבת עולם אהבתיך ע"כ משכתיך חסד שתעלה למעלה עד החסד, עוד אבנך וגבנית בתולת ישראל וגומר ר"ל אני אמרתי אבנך, ועוד אין הזמן גורם כי אתה עוד בתולה ואיש לא ידעה שלא תיקנו לבושיך ותכשיטיך ולא עשו עוד תשובה כהוגן לכן צריכין אתם להיות עוד בהגלות המר, ואמר עוד תטעי כרמים בהרי שומרון ר"ל עוד תגטור כרמים אחרים בגלותא והטעם נטעו נטעים וחללו ר"ל לפי שנטעו נטעים וחללו את שמי ואל תראי כי יש יום קראו נוצרים בהר אפרים וגומר כי כה אמר ה' רנו ליעקב שמחו וצהלו ר"ל לפי שעשו תפלות ובקשות לכן שמחו שתכתבו לחיים ויצהלו על שאני מבטיח אתכם להוציא אתכם מארבע כנפות הארץ בראש גוים השמיע הללו ר"ל כמה

עם הכולל הוא אמ"ן, בגימטריא יהו"ה אדנ"י ותיבת אמן אהרן מ"שה נ"חשון משה באמצעותא ואהרן בימינא ונחשון בשמאלא ולכן כיון דחמא משה דאהדרו לדרגא אחרא וקלקלו במן ולכך אמר הא אנא פגים ואהרן ונחשון פגום, גמצא שצריכין אנו להיות שומרי אמנים וכ"ש בעניינת אמן אחר ברכה השופר גדול העונת אמן כו' ויתעוררו בזה השומעים למעלה לקבל תקיעתנו וכל אחד מהקהל יחשוב בלבו ויתפלל בעד התוקע שיהא קול ה' בביתו שיתן לו השם כח ולא יפסיק קולו ובשמעו שאין הקול פשוט הבעל תוקע מתאמץ הוא ללכת את קול השופר ואינו יכול וקולי קולות יחדלון אזי יגעו כל העם בבכים שהוא סימן שהשטן עומד ומשטין והתצוננים עומדים בעובי הקורה וחוד החיצון יורד וסותם את קול השופר לכן ידאגו ויבכו על זה ויאמרו ויהי נועם עד גמירא שהיא סגולה גפלאה להכרית הקליפות, לא כמו רבים מבגי עמנו שאינן מרגישים בזה וכשהבעל תוקע מוציא איזה קול משונה עושים חוכא ואטלולא בעו"ה נהגים קלות ראש בשעת תקיעת שופר וכל העם רואים את הקלות אשר המה מקילים ואין מוחין בהם וע"י זה השטן מרקד ביניהם ועושה מהחוכה תוכחה ימקטרג עליהם לעשות בהם כרצונו ת"ו ואומר אין זה שופר אלא קרן כי קרן אור פגיהם מגודל השפע שהשפעת להם וגרפים הם ומתעורר עליהם הדין הקשה שיהא משונה הקרן בחצר המזיק והם מרעדים המה ולא תמים והחייב להזהיר את העם מעון פלילי הוזה כי מצוי שאין הבעל תוקע יורד לכוון התקיעות שיעלו בקול לפעמים מחמת אימת צבור או איזה סיבה אחרת ולפעמים מחמת שהוא אינו הגון וראוי לכך או שאין רוב הקהל זכאין לכן יבכו וידאגו על זה שמא הוא מחמתו או מחמתם ויתנו קולם בבכי ואז קול ה' על המים דהיינו קול בכי בזה יתקנו קול השופר, ואם יזהירו אותם בקול גערה שלא

בין ההרים המה האבות ויסודם ימדרגותם להתעוררם בקול שופר ומאוד רצוני למנע עצמי שלא יהא גשמע קולי אך רבים קמים עלי המה הצבור אשר הביטור אחרי ונתנו עיניהם ולבם שאהיה אני בעל תוקע ואחר כי בחרו אותי הנני בותן קולי בקול שפל ה'תחנה והתפלה ואני אפיל תחגתי לפני קוני שיהא קולי ערוב בין שאר הקולות של אחיני בני ישראל היודעים תרועה ויהא חשוב כאלו כוונתי בכל הכוונות, והחייב על העם לבחור איש אשר המלך מלכו של עולם חפץ ביקרו שהוא גברא שלימא שלם בגופו ונשמתו הנוח למקום ולבריות בשעת תקיעת שופר בשעה שקולו מחזיק ברכה ברכת השופר יתעוררו את עצמם בבכיה רבה וביותר בעניינת אמן אחר הברכה שבעת ההוא יקצב קצבת הפרנסה וכל השפע לכל השנה כולא מדרגא דשמים ומן דרגא דטוהנין מן לצדיקא כדאיתא בזוהר ואגב אורחא אפרש מאמר הוזהר פרשת בהעלותך דף קנ"ו ובשעתא דאמר ליה הקב"ה למשה הנני ממטיר לכם לחם מן השמים חדי משה ואמר וודאי השתא ההיא שלימא בי אשתכח דהא בגיני אשתכחא מן לישראל כיון דחמא משה דאהדרו לנחתא לדרגא אחרא שאלו בשר ואמרו ונפשנו קצה וגומר, אמר אי הכי הא דרגא דילי פגים דהא בגיני אכלין ישראל מן במדברא הא אנא פגים ואהרן פגים ונחשון בן עמיגדב פגים עכ"ל ולהבין מה ענין אהרן ונחשון דלהו פגימין בהוצאת דבה על המן דידוע דהשמים הוא ת"ת בסוד גופא ונצח הוד בסוד תרין שוקים ויסוד בסוד ברית קודש והמה בסוד גופא אלנא דחיי ובהון דרגא דמשה ולכן אמר בשעתא דאמר קב"ה הנני ממטיר לכם לחם מן השמים דייקא חדי משה ואמר וודאי ההוא שלימא בי אשתכח דהא בגיני אשתכח מן לישראל דהא מדרגא דילי אתי, ומובא בזוהר חקת דף קפ"א משה אמצע אהרן דרועא ימינא נחשון בן עמיגדב דרועא שמאלא, והנה תיבת מן

ת"י תח"י ת' תמות. והובא בשם ספר גליא רזיא איך יודעין איזה ת' מרמזי' על תח"י ואיזה ת"י מרמזית על תמות דהרושם הוא ת"י במלכי אותיות ועל איזה הורשם ת"י ביד באמצע מרמזי' על תח"י ועל אותו דרשום תא"ו עם אלף באמצע מרמזי' על תמות. ויש ליתן טעם לפי שהרשימת הת"ו מחמת שהוא סוף תיבת אמת שהוא חותמו של הקב"ה חותמו אמת, לכן באות ת' את כל האדם יחתום שיהא רשום על מצחו וידוע דשם יד"ד הוא רחמים ושם אלדי' הוא דין והקב"ה מוסר אות אחת מן שמו ומי הגרשם לחיים מוסרין לו אות מן השם יד"ד דהיינו ה"ו וממלאין את הת"י יד"ד באמצע מן השם הרחמים ויודעין שהוא הגרשם לחיים. ומי שאינו זכאי מוסרין לו אות אחת מן השם אלדי' דהיינו תא"ו אל"ף מן אלדי' באמצע המורה על הדין וזהו תא"ו תמות. לכן אנו מתפללין עשה עמנו אות לטובה שימסר לנו זה האות אשר היא לטובה דהיינו מן השם הרחמים. וזהו פי' הפסוק שאל לך אות מעם ה' אלדיך דייקא ר"ל שאל איזה אות מאלו השני שמות ה' אלדיך יומסר לך אם מן יד"ד או מן אלדי"ם. ודע כי האורות של אלו השמות מראה השם יד"ד עמוק מן האור של שם אלדי"ם כמראה החמה עמוקה מן הצל. לפי שאור השם הויה עמוק עמוק מי ימצאנו והשם אלדי' הוא נגלה. לכן מרמזי' הפסוק העמק שאלה ר"ל שאל ובקש שיתנו לך האות מן העמק מזה השם אשר הוא עמוק דהיינו השם הרחמים א"ו הגבה למעלה ר"ל שלא ימלאו את הת' באותיות א"ו כזה תא"ו המורה על הדין.

ועל זה צריך האדם לבקש שלא יהא בעור בשרו נגע צרעת שחוקק על מצחו רושם המות ומראי' אין עמוק מן הא"ו שלא מסרו האור העמוק לפי שלא הפך לבן לא הלבין חטאין ולא עשה תשובה או הוא מוחלט ומוסגר ביד המקטרג טמא טמא

יעשו שחוק וחוכא בקלא דפסיק מהבעל תוקע והמה לא יביטו ולא יראו ויקרצו בעיניהם זה לזה בקלות ראש ולא יכניסו היראה בלבם אזי יכירו וידעו שבודאי ילקו בזה השנה ואלו הן הלוקין בגלל זה כי בשנתה הקול ונהפך ונעשה מן קו"ל לק"ו כי על כך לקו בגופם ובממונם לכן מי חכם ישמור אלה ויתבונן כי עת לבכות על זה ולא לשחוק והשומע כזאת יבכה וידאג והבכיה והדאגה יגן עליהם מן היסורים שלא יבואו עליהם כי בקל הבכיה יתעוררו עליהם הקול בלשון חבה כי האל עונה אותם בעת צרתם וכתבתי לעיל שיאמרו ויהי נועם גם יאמרו מן המצר קראתי י"ה ענני במרחב י"ה כי השופר הוא מצבה מלמטה ורחב מלמעלה ובאין קול אין עונה ואין קשב והש"י ב"ה שומע קול בכיות ויציל אותם מכל גזירות אכזריות ויקבל קול גמור כקול הגבוה ויגביה קרנם ומזלם מעלה למעלה לשם ולתהלה עד עולם.

פליק פרקא

פרק חמישי יבקשו הרחמים וישאלו האות לטובה דכתיב שאל לך אות מעם ה' אלדיך העמק שאלה או הגבה למעלה ופרושו עפ"י מה שהבאתי לעיל בפרק ח' מן שער הראשון בשם הזהר חדש פ' יתרו דכל דכל נשמתא ונשמתא מתלבשית באות אחת המאיר ומבהיר לה ובאם לא אזולת ערטלאי. וצריך כל אדם לבקש רחמים שיוחזר לו האות לטובה וינהיר לו והבאתי שם דקא רימזי דוד המע"ה אחת שאלתי מאת ה' הוא נשמתא. אותה אבקש דייקא שתתן לה האות שלם שתתלבש בו. ודע דביומא דדינא חייך תלויים מגד עיניך כל באי עולם יעברון לפניו כבני מרון כל חד גדון כפום עובדי והקב"ה אומר להממונה די קסת הסופר בחרצוי והתוית תי"ו על מצחות האנשים

ופרושו של תחת הוא כמו תחת עין שהוא המושל והקב"ה מוסר אותנו אליו ואומר. ואשביעך בה' אלהי השמים אשר לא תקח אשה לבני מבנות הכנעני ר"ל שלא תמסור אותם להשפחה בישא, אשר אנכי יושב בקרב ר"ל לפי שאני יושב בקרב כי אני ה' השוכן אתם בתוך טומאותם. לכן אנו אומרים אם כבנים ואם כעבדים כמו שזכרתי. ואיתא בזהר ובתקונים כשאנו עושין רצונו של מקום אנו נהרין הני ב' ט"תין מן מטט"רן. בגמטריא ח"י המרמוזים על חי עולמים ואם לאו ח"ו אולי הני ב' טי"תין מגי'.

והנה אלו הפסוקים הנזכרים לעיל מורים על אלו הארבעה עולמות. ה' משמים הביט ראה את כל בני אדם הוא עולם דאצילות כי אדם מורה על אדם דאצילות. ממכון שבתו השגיח על כל יושבי הארץ הוא עולם דבריאה שהוא הכסא הכבוד והוא ממכון שבתו. היוצר יחד לבם הוא עולם דיצירה. המבין אל כל מעשיהם הוא עולם העשיה לכן אמר אם אין עושין רצונו אז כל באי עולם יעברון לפני כבני מרון דייקא ר"ל שהם בני העבד מטט"ו ואילו התרי ט"תין ונשאר מרון ואנו בני מרון ולא בניו של מקום ב"ה ומביא שפיר הראיה דכתיב היוצר יחד לבם ר"ל יחד לבם אל היוצר להיות נכנעים לעולם היצירה תחת המלאך מטט"ו המבין אל כל מעשיהם ר"ל שהוא אינו מבין כי אם אל מעשיהם דרונם לפי מעשיהם והוא אינו בוחן לבות ואם היו עושין רצונו של מקום והיו תחת ידו ורשותו של הקב"ה בלבד ורחמנא לבא בעי שהוא יודע מחשבות וכשמהרהרים בתשובה הוא מקבלן ועיין מה שכתבתי בפרק ז' משער הראשון לכן צריכין אנו לעלות במעלות האולם והעולם הבריאה ולשאול אותו מן השם הרחמים. וגם אין יוצא מידי פשוטו כמו שפי' רש"י ז"ל העמק שאלה שצריך לשאול מעומקא דלבא ולשעבד את לבו לאביר

יקרא אחר שחקק על מצחו תא"ו בא' שהוא מדת הדין ואז הוא התו"א ממכר המלאים חמת ה' והטעם להבינך עוד כי בשם אלדי' מכונים גם המלאכים המלאך נקרא אלדי' והשם המיוחד הוא לה' לבדו וכשארין עושה רצונו של מקום אז אנו נכנעים לעולם היצירה שאנו נמסרים לעבדו זקן ביתו הוא המלאך מטט"ו אף שמצד נשמותינו אנו מן העולם הבריאה, אך מאחר שהנשמה הולכת אחר תאות גופה אז יורדת אל עולם העשי' ונכנעת תחת עולם היצירה לכן מוסרין לזה אות מן השם אלדי' שהמלאך מתכנה בו אבל כשאנחנו עושין רצונו ואנו נקראין בניו למקום שאין לנו שום שליט ומושל זולת ה' לבדו ואז מוסרין אות מן השם הרחמים. ועין מה שכתבתי עיקר ושורש הענין זה בפרק שביעי מן השער הראשון ובאותו ענין אפשר מתניתין דר"ה כל בתי עולם יעברון לפניו כבני מרון שנאמר היוצר יחד לבם המבין אל כל מעשיהם ולפרש מאי הלשון כבני מרון. וגם הש"ס מקשה מאי כבני מרון. ומפרש כבני אמרנא ובאמת אמאי לא אמר כבני אמרנא. וגם לדקדק למה אמר כבני מרון ולא אמר כמרון. ועוד אמאי לא הביא הקרא דקודם משמים הביט ה' את כל בני אדם ממכון שבתו השגיח אל כל יושבי הארץ. ונראה דהנה יש ארבע עולמות אצילה בריאה יצירה עשיה.

והנה כתבתי לעיל וגם בפרק ו' מהשער הראשון שאם אנו עושין רצונו אז אנו חביבין יותר ממלאכי השרת מצד נשמתנו אשר המה מעולם הבריאה ואם אין עושין רצונו אף כולנו מעולם העשיה. ונכנעין תחת עולם היצירה ומוסרין תחת יד העבד הוא המלאך מטט"ו שהוא עבדו זקן ביתו המושל בכל אשר לו ועל זה רגזה הארץ תחת עבד כי ימלוך והקב"ה אומר לו שים נא ירך תחת ירכי דייקא שהשכינה היא בסוד הירך ואומר שים ירך החזקה תחת ירכי במקום ירכי

שבשמים. לכן אנו אומרים היום יעמוד במשפט כל יצורי עולמים ר"ל כל אותן שהמה נכנעים תחת היצירה אם כבנים ואם כעבדים כשנתקן עצמנו להיות מעולם הבריאה ונהיה בנים ובאם לאו אנו עבדים ושאל לך אות מעם ה' אלהיך העמק שאלה או הגבה למעלה ר"ל כי אינך יודע אם תרד נפשך לעמק שאולה או יגביהו אותך למעלה. לכן שאל נא לימים הראשונים אשר היו לפניך שפגמת בכל ימות השנה ותראה עכ"פ לתקן ביום הזה לעשות תשובה וביותר בשעת תקיעת שופר שאז השכינה עולית ואפרש הפסוק בישיעה סימן מ"ט התשכח אשה עולה מרחם בן בטנה גם אלה תשכחנה ואנכי לא אשכחך הן על כפים וקתני חומתיך נגדי תמיד מהרו בניך מהרסיד ומתריבך ממך יצאו שאי סביב עיניך וראי כולם נקבצו באו לך חי אני נאם ה' כי כולם כעדי תלבשי ותקשרי ככלה עכ"ל.

דאיתא בזהר פ' אמור ביומא דר"ה נפיק יצחק בלחרדוי וקרא לעשו לאטעמא ליה תבשילין דכל עלמא כל חד כפום אורחוי (וכפום מה דעבד דודאי בידא דההוא מקטרגא שוי קב"ה למתבע דינא על כל עלמא ושוי לי יומא ידוע למתבע מגיה כל דינין דעלמא) כו' וקרא לעשו ואמר וצודה לי צידה ועשה לי מטעמים והביאה לי ורבקה אמרה אל יעקב בנה רחימה דנפש' בנה רחימא דאתמסר לה מיומא דאתברי עלמא ופקיד' ליה לאתערא איהו באינון מטעמים דיליה ויעקב אתער מתתא מתלבש בצלותין ובעותין והקול קול יעקב בההוא שופר דקא סליק ואתער יעקב לגבי' ואתקריב בהדיה ויגש לו ויאכל ואתכלילו דא בדא כיון כיון דאתכליל בהדי' ויבא לו יין דא יין דמגטרא יין דהוא חדו דלבא רזא דעלמא דאתי כדין וירח ריח בגדיו צלותין דסלקין ובעותין ויברכהו נח רוגזא וחדו לבא וכלא איהו רחמי כיון דאיהו אתכלל ביעקב כל אנון חיילין ותוקפ'

ורוגזין דהוו זמינן אתבדרי ולא אשתכחו תמן וישראל נפקין מן דינא בחדה ובברכאן ויהי אך יצא יצא יעקב מאת פני יצחק אביו ביומא דא בחדה ובברכאין עלאין ועשו אחיו בא מצידו טעון טוענוי מעובדי דעלמא ויעש גם הוא מטעמים חרדי לשניה למטען טענות אתקין סהדי ויבא לאביו ויאמר יקום אבי יתער בדינוי ויאכל כמה עובדין בישין דכל עלמא דקא אשכחן וחרד יצחק חרדה גדולה עד מאד דהא לא יכול לאתפריש מכללא דיעקב דאיהו בחדוא ויאמר מי איפה הוא הצד ציד בכמה צלותון ובעותין ואוכל מכל בטרם תבא ואברכהו גם ברוך יהיה עכ"ל. והעיקר כמה דאמר בכסא ליום חגיגו ר"ל באכילה בההיא שעתא דקב"ה מהדר ליה לשטן להיות משוט בארץ ואמר לו השמת לבך אל עבדי איוב ביה שעתא לית מקטרגא דהיינו בשעת תקיעת שופר ובען לסלקא בצלותין ובעותין ולומר נשא לבבינו אל כפים אל אל בשמים כמ"ד על כפים ישאונך ומשל למלך דעבר וראה את בנו דבכה ופשט ליה את ידו ובפשוטות אתעלו רחמין עליו אף הכא הופתח יד בתשובה מלמטה ידו פשוטה לקבל שבים.

וכל זמן שאותן הסטנים והמקטריגים מסבבים אותנו כחמס המה מבדילים בכותלי תשובה ומחיצה של ברזל בינינו לבין אבינו שבשמים ואין נותנין לעלות תפילתינו ומרמו הכתוב סכות בענן לך מעבור תפלה ועיין מה שכתבתי מזה באריכות בפרק שני משער שני והבאתי שם בשם הזהר פרשת בשלח ע"ש והקב"ה אבא רחמין על בניו כשרואה דמכנפו בהוצאת שם רע על תולת ישראל למידן דיני נפשות ותבעו נפשות הוא מתבדד אותן ומשלח אותן להיות שטין בעולם לצוד ציד מעובדין דבני נשא וכיון דאתבדרו אינו חושש לכבודן של ראשונים אחר שאנו מטהרין ומקדשין ידיהון ורגליהון מן ה"כיעור להרתיק וצלאן ובכאין ובאותה שעה שהוא

לכולא שתא. זמנא חדא אתו סהדי בההוא יומא דהוא יום הולדת את ברא דמלכא בעת דזמין כל רברבין לבית משת' אתי סהדין ואסהידו עליה דהאי ברא דאתחייב קטלא למלכא ומגו משתא וחדה נטלו ליה ואתפסי בקולרא ודאי כאיבא דאבוהו הוא כך ישראל אנן ברא יחידיאי לקב"ה וכל העולמות שברא המה בשביל ישראל ובתשרי גברא העולם תבתשרי גולדו האבות. לכן בכל שתא ביום לידתן אתי לאשתעשע בהון ולמחדי בהון ולהכיין להון ולכל ברואי עולם מוזנא וספוקא לכולא שתא. ויהי היום הוא ר"ה ויבאו בני אלדי' המה רברבנוי הב"ד שמעלה ויבא גם השטן בתוכם כי יקום עד חמס באיש לענות בו סרה אתיין אנון מקטריגי לאסתדא על עובדיהון דימסרון בידא דמתבלא ומערבבין חדווייהון וכד איגון קיימין על ה' קיימי דהא כד ישראל עבדי עובדין דלא כשרין מתישין חילה דקב"ה וכד עבדין עובדין ולא תייבין בתיובתא אתפסי בקולרא ואתרשימן לסטרא אחרא דאקרי מותא והוו כחתן הנקצץ בתוך חופתו אבל כד עבדין עובדין דכשרין יהבין תוקפא וחילא להקב"ה וע"ד כתיב תגו עוז לאלהים במה בעובדין דכשרין.

הכלל אם לא נקדים ביאתינו לביאת המקטרג שבת משוש חגיגנו שהיום היינו מצפים ליום הכסא יבא ביתו כי חוק לישראל הוא וכהיום הוא משפט לאלהי יעקב בנעורינו ובזקננו גלך וכבר כתבתי הרבה פעמים אם אין אנו במה לבא בבכי יבואו יול מים מדליו אל תקרא מדליו אלא מדליו בבכי יבואו בבכי דדלות בבכי בגמטריא דל והנה כל האורות נסתמו דמעת עשוקים אשר אין להם כח להוציאם מכח אל הפועל ואינן יכולין לבכות ולהוריד דמעות מחמת שהיצה"ר מטמטם את לב האדם ואמר הכתוב מים עמוקה עצה בלב איש ואיש תבונה ידלנה ר"ל אף שהמים עמוקים שאינן יכול להתעורר עצמו אל הבכיה מכח היצה"ר אעפ"כ איש

בעת תקיעת שופר עולית השכינה לעילא ומבקשת ואומרת ימים הראשונים יפלו ומכאן ולהלא חושבנא והנה המה כשרים באותה שעה וגם למענך עשה כי עמו אנכי בצרה.

וזהו הרמז ויבא לו יין המשומר נכנס יין הוא השכינה שהוא בסוד שבעים ואז ויברכהו וזה דקא מרמז הפסוק התשכח אשה עולה היא השכינה התשכח עולה היא וודאי תעלה למעלה מרחם בן בטנה שהיא מרחמית על בן בטנה בנה רחימא דנפשאה וגם אלה תשכחנה ר"ל גם אם אלה המה ישראל כשאין עושין רצונו של מקום נקראי' אלה שאומר עליהם מי אלה שאין ראויין לברכה וגם פוקד להם שאמרו אלה אלהיך כשעשו את העגל לכן אמר גם אלה תשכחנה ואנכי לא אשכחך לפי שאנכי עמו בצרה. לכן לא אשכחך הן על כפים חקתיך ר"ל חקתיך שהוא ר"ה הנקרא חוק לישראל והוא עומד על כפים שתשאו כפיכם לשמים ותעשו תפלה אף חקתיך נגדי' תמיד המה הסטנים והמקטריגים המה סובבים אותך לחומות ואין גותנין לעלות תפלותיכם אומרת השכינה מהרו בניך ועשו תשובה ותפלה מהרסיד ומחריביך ממך יצאו ר"ל בשעה לשפוט הארץ לאשגחא בעובדין דבני נשא כמה שאמר יצחק וצודה לי ציד ובניך מהרו בתפלה ובתשובה לכן מקבלם ומברכם.

לכן צריכין למהר בשעת תקיעת שופר להתוודות ולבכות על חטאיו טרם יבואו המשוטים בארץ ואז ישתכח יצחק בחדו' רבא כי היכא דלהוי' כמודה בקנס ואח"כ באו עדים שאם יבא השטן והמקטרג ויקדים ביאתו יתערב שמחתם ח"ו ויהפוך השמחה ליגון ומשל למאן דהוה ליה ברא יחידיא וסביל עליה כמה צערין עד דרבי ליה ובכל שתא ושתא ביום לידתו עביד משתה על כל רברבין והוה חדי עמהון ומשאב להון מוזנו. ולבושיו לכל חייליו וכל ספוקיהון

כי מים על פני כל הארץ כי יש הרבה מים מה שאנו בוכים בכל עת וישלח ידו ויקחה הקב"ה שלח את ידו ויקבל תפלותינו דצלוחת דאיהי בדמעון לא חזרית רקניא כדאיתא בזוהר בכמה דוכתין וחד מנהון בפ' פקודי וז"ל לעילא מכל פתחין אית פתחא חדא דקב"ה חתיר לה ואתפתח תלת זמני ביומא ולא אגעיל וקיימא לאינון מאריהון דתיובתא די אושדין דמעות בצלוחת קמי מאריהון וכד האי צלוחת בהגי דמעין סלקי לעילא תודמן. ההוא אופן דשמיה רחמיאל דאתמלי רחמין על האי בר נש עד דלא יכיל להתאפק ומרבה עוד דמעין סגיאין על הני דמעין ואתקשרין לעילא וערבי לון באנון דמעון דאתושדו על חריבי דבי מקדשא ובאילן דמעין דאושדין על צדיקיא וזכאין דאסתלקו מן עלמא כולוהו נטיל לון ועריב לון ובהון מתי חובין דישאל ומרמו הש"ס מים על גבי מים היינו הנחתן ר"ל בזה שמערבין מים על גבי מים ר"ל דמעות אלו ע"ג דמעות אלו היינו הנחתן של ישראל אבל אגוז על גבי מים לאו היינו הנחתן דהאגוז הוא הסטרא אחרא והקליפה ואגוז הוא בגמטריא חטא ואם הקליפה שורה על גבי המים ואין נותן כח שיוכל להתעורר עצמו אל הבכיה לאו היינו הנחתן. והנה יש לך אדם שמשבר את לבו ורוצה להוריד דמעות ואינו יכול והוא דואג על זה שאינו יכול לבכות על חטאיו זה הא בעיא בגמרא אגוז בכלי והכלי צף על גבי המים ר"ל החטא הוא באדם שהוא הכלי והוא צף על פני המים צופה ומביט במי שבוכה אולי יתעורר גם הוא לבכיה ואינו יכול ולא אפשרטא בגמרא אי בתר כלי אזלינן ורחמנא לבא בעי או בתר אגוז אזלינן שהעון אינו נמחק כי אם בדמעות.

לכן יראה האדם ויסתכל כמים פנים אל פנים ויתעורר גם עצמו לבכיה ובפרט בשעת תקיעת שופר כמובא בזוהר אזורו בהאי יומא והבו לי חילא ובמה בשופר דאי

תבונה ומי שהוא חכם ובבון ויודע לתוכיח ולהתעורר הוא ידליל באמריו שהיום יעמדו למשפט על כל המעשים וכבקרת רועה עדרו מעביר צאנו תחת שבתו שבת מוסר ומרמו. הכתוב אתם ניצבים היום שהוא ר"ה כולכם לפני ה' אלהיכם ראשיכם ר"ה היום ר"ל ושא את ראשיכם שבטיכם כולם יעברו תחת השבת זקניכם ושוטריכם השטנים והמקטריגים המה זקניכם המושלים בכם ומביאים כל שטריכם שטרי חובתיכם של כל איש ישראל טפכם נשיכם וגו' מחוטב עצך עד שואב מימך ר"ל הקב"ה הוא מחטיב ומקציב עצך שבלבך עומד ומצפה עד שישאוב מימך דמעת עיניך.

ובפרט הדורות האלו אשר המה כלים והולכים ימהרו בידם אל השוקת להשקות בדמעות עיניהם אשר בכל שנה ושנה מחדשים עלינו גזירות חדשות אשר אין כל חדש תחת השמש שמשמשין האומ' בנו בעבודת פרך והצרות המגושמות זה לזה ועל דמינו הנשפכין כמים שיעלו למזבח כפרה ונערב הדם בדמעות עינינו ויהא הדם מעורב במים ודם שנתערב במים כשר דהנה דמן נקרב ע"י מיכאל כה"ג של מעלה הוא אפטרופטא רבא. וכשהמקטרג עומד נגדינו להסטיין הוא מראת את דמינו אשר נשפך והוא השעיר אשר עלה עליו הגורל לה' וכשהוא מראה את דמינו אומר הקב"ה נשפך הדם ימות המשתלח אם נשפך הדם של ישראל ימות המשתלח הוא הסטרא אחרא ומרמו הכתוב והשעיר אשר עלה עליו הגורל לעזאזל יעמד חי לפני ה' עד מתי יהא זקוק להיות חי עד שיוקד הדם לכפר עד שמראין את דמינו הנזרק. והנשפך כי עליך הורגנו כל היום נחשבנו כצאן טבחה והמה בכל היום חורשים רעות עלינו בעלילות שקר ועלינו נאמר ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה ואין לנו מנוחה בהגלות המר וחשב אליו אל התבה אין לנו אלא שיח שפתותינו לעמוד בפני התבה לההפפל

לתקוע הסדרים כיון שעלו שוב לא ירדו דע אחר תפלת מוסף כי שם לא ידברו שום שיחה כי השיחה הוה הפסק והם אסורים להפסיק בשום דבור' קל עד אחר גמר כל הסדרים ושם על הבימה יהיה אימת המקום עליהם ואימת צבור ובזה יכונו לבם.

וגם נכון שיעמדו גבוה מכל העם שיהיו כולם רואין אותן בשעת שתוקעין והרמוז וכל העם רואים את הקולות וכל העם ישמעו ויראו. והתקיעות שעל סדר התפלה דברי הכל צריכין להיות מעומד דהיינו שיהיו כל העם עומדים בשעת התקיעות והם נקראי' תקיעות דמעומד לכן יראו לבחור אנשים הגונים שיתקעו הסדרים לא כמו שראיתי בדורות האלו שמכבדים עמי הארצים והתקיעות האלו המה דאורייתא ולא יאה ע"ה בדאורייתא ומחמת שבלתי אפשר שיהיו כל התוקעים יודעי תרועה לכוון כוונת התקיעות לכן המנהג מאז ומקדם שיהא אחד המיוחד שבעדת ה' דהיינו האב"ד או המגיד דכל עיר ועיר תקרא התקיעות בכדי שיכוין המקרא וכן כתב המגן אברהם בסי' הנ"ל ובכל קהלה שיש אב"ד או מגיד ומוכיח יאה הוא המקרא התקיעות ובאיזה קהלה שאין שם אב"ד וגם מגיד יראו הקהל לבחור איש הגון שיהא גדול המקרא ונוהגין שהמקרא התקיעות יגן אשרי העם יודעי תרועה וגו' בקול רם ובלב נשבר על שכל העם סמכו עליו שהוא יודע תרועה לכוון בכל הסודות יחשוב בלבו אני איש בער ולא אדע לכוון בכל הכוונות הצריכין להתעורר בשופר והכוונה שלי כוונה מועטת היא כטפה מן היי"ם ההוא שכוונתו מרובים להתעורר בכל העולמות ורקיעין ומדורין עילאין אך מעט הכוונה שכוונתי יעלו במחשבה עם כל מחשבות המקראים היודעים לכוון הדק היטב ועירוב מחשבות יאה עם כל המחשבין מפנים לפנים להביאם לפני ולפנים ומאחר שפתח באשרי העם וגו' יסיים באשרי ויגן

אשתכח קול שופר כדקא יאות ומכווני ביה לתתא האי קלא סליק ובקע רקיעין תקיעה שברים תרועה תקיעה נשמתא במוחא. נפשא בלבא דא שברים. רוחא בכנפי ריאה דא תרועה וכשתוקעין תקיעה תעורר הנשמה וישבר את לבו בשברים והוא גנוחי גנח על עונותיו ויזכור בכל שברי ובכל צערו שהיה לו בכל השנה ובתרועה ילילו יליל ויבא בוודאי לבכיה רבא והנה אנו רוצים דהא קול השופר סליק לבקע רקיעין ויתער לעילא השופר גדול. ולמשל בחצר שיש כמה וכמה שערים געולים ואחד פתוח באיזה השער נשמע הקול יותר דהיינו הקול הבא מחוץ וודאי שנשמע מהר ויותר בזה השער הנפתח. לכן וודאי קול השופר נשמע תחלה ונכנס בשערי דמעות שכל השערים נגעלו חוץ משערי דמעות וכיון שנכנס בזה השער אז יבא אל כל שערי' והתחלות התקיעות יהיו בדמעות ויגיעו עד שערי רחמים והתקיעות צריכין להיות מעומד וכן כתב בש"ע סימן תקפ"ה ובעט"ז הביא סימן על זה שיש ג' דברים שהעולם עומד וסימן רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום עצת ר"ת עומר ציצית תקיעות וכן גותן סימן עצת ה' לעולם תעמוד. ואני גותן סימן לתקיעות שופר דכתיב **עומד השופר** הדבר שתלוי בשמיעה צריך להיות בעמידה ותקיעת שופר והעיקר הוא השמיעה ונוהגין לתקוע על הבימה במקום שקורין בתורה כן כתב רמ"א וכתב בעט"ז שכבר נהגו בווינא שגם אותן שתוקעין על הסדר התפלה והברכות עולין ג"כ על הבימה עולים כל התוקעין ביחד עם התוקע קודם מוסף וכן נכון ע"ש שנאמר עלה אלד' בתרועה וכולם יעלו יחד על הבימה בכדי שיתעוררו כולם בשעת ברכות השופר ויכונו אותן התוקעין על סדר התפלה מלכיות וזכרונות ושופרות לצאת בברכה זו דיפל עליהם אימתת פחד ואחר התקיעות שאחר קריאת התורה מכניסין הס"ת אל הארון ויורד הבעל תוקע. ואותן שבחרו בהם

פרק ששי יתהפך הקטיגור ונעשה הסניגור
בתקיעת שופר והביא הטור רמז
לדבר אין שטן ואין פגע רע ר"ת שופר
והקשה הט"ו וז"ל היכא רמיוז אין שטן
אדרבה להיפך משמע ח"ו, ונ"ל דהוה על
דרך שמצינו במדרש שסמא"ל עצמו מלמד
זכות על ישראל ואומר יש לי עם כמלאכים
כו' ע"כ אמר אין שטן ואין פגע רע כלומר
אף שהשטן שם הוא אין פגע רע כי הוא
עצמו יהפך לטובה וממילא הוה כאילו
אינו שם כלל והוה שפיר אין שטן עכ"ל,
נמצא שבשעת תקיעת השופר צריכין
להתגבר ואז הקטיגור נעשה סניגור והיינו
אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף
להגיד לאדם ישרו ויחננו ויאמר פדעוה
מרדת שחת מצאתי כופר, והקשה הוזהר
וכי לא אתגלי כולא קמי קב"ה דאצטריך
מלאכה דיימא קמיה טב או ביש אלא וודאי
אצטריך דכד איתא ליה לבר גש סניגורין
לאדכרא זכו ידידיה קמיה ולא אית ביה
קטיגורין כדין ויחננו ויאמר פדעוה מרדת
שחת מצאתי כופר, ומלאך מליץ אחד מני
אלף כתיב דא איהו יצה"ר דממנא עליה
דב"נ משמאליה דכתיב יפול מצדך אלף
ואחד מני אלף הוא היצה"ר וכד איהו סליק
ואתעביד סניגורא כדין קב"ה אמר פדעוה
מרדת שחת מצאתי כופר עכ"ל וצריך פירוש
לפירוש דאכתי האיד מתרצות הקושיא

שולחן
התורה
הפנימי

ונראה לפרש דהנה האדם צריך לראות
עכ"פ שתהא תפלתו עושה מחצה
דהיינו שיהיה עכ"פ מהבינונים שיהיה עכ"פ
חובותיו וזכויותיו שוין שקולים הם ויבאו
שניהם ליום הדין והי מיניהו מפקית, אלא
הקב"ה ברב רחמיו נושא עון כדאיתא
פלוגתא בש"ס חד אמר כובש וחד אמר נושא
ואפרש פלוגתייהו ע"פ מה שכתב הוזהר
התרי ההי"ן מן השם ידו"ד הם המאזנים
והיו"ו אמצעותא דמאזנים ואם הם שקולים

הוא גם כן אשרי יושבי ביתך וגו'
ואחר כך יקח הספר-תורה בידו ויגנן יהללו
את שם ה' וגו' וע"י יכנסו הס"ת אל הארון
הקודש והוא ע"פ שאמרו המתחיל במצוה
אומרים לו גמור כי הכנסת הקולות של השופר
אל מקומם הראוי להם שיפתחו השערים
הראויים להם ויכנסו, והכנסת הס"ת אל
מקומם סוד אחד להם. לכן האי תנא הוצאה
קרי ל' שהוא היה המקרא התקיעות לכוון
בהוצאתם והכנסתם הכנסת ס"ת גמי ע"י
יגמור ויהיו הכנסת שתים והוא מנהג נכון
וישר.

גם ראוי לנהוג קודם תקיעת הסדר דהיינו
כשסיים השליח צבור הברכה דהיינו
ברכת מלך על כל הארץ כו' מכריז השמש
דבה"כ עמדו ישרים עמדו לתקיעה כי יש
מן העם אשר יושבים באותה שעה ובהיסח
הדעת לא יעמוד ואלו התקיעות העמידה
מעכב בהן. ורמז לעמוד ל"שרת ר"ת ל"תקוע
ש"ברים ר"וע ת"קיעה וביותר שיש מעט
מהעם ומהציבור שמתנמנם ולא ישמע את
הקול ובהכרזת שמכריז השמש יתעורר ויבא
לקול השמיעה. וגם יש בזה תיקון שהשמש
יכריז קודם שיתקע דהיינו אחר ענית אמן
על הברכה שאז יענה גם התוקע אמן על
ברכת התפלה תחלה. כי יש לפעמים שהתוקע
טרוד במצותו וחושש לקלקול השופר
ומתעסק בהנחת פיו של השופר לשום פיו
על פיו ועינו ולבו שם וע"י כן אינו עונה אמן
אחר ברכות הש"ץ. ועל ידי המנהג הזה
שיכריז השמש קודם שיתקע לא יהא לזה
המכשול שבדאי יענה אמן תחלה והשמש
לא יכריז עד שיתקן התוקע ויעמיד השופר
על מכונו והכרזה הוה סימן וכן יכריז בכל
השלוש ברכות. וכולם יהיו שווים לטובה
ולברכה.

יכבוש עונותינו, ר"ל מי אל כמוך אף שאנו בהגלות אעפ"כ נושא עון לשארית נחלתו דהיינו בגלותא ולא החזיק לעד אפו אלא ישוב ירחמנו דהיינו שיבנה ביהמ"ק ואז יכבוש עונותינו ויחזור הדבר ליושנו שתהא הי"ד עומדת על מקומה בצד ימין ואז יוכל לכבוש עונותינו כמו שזכרתי כי יחדש ימינו כקדם, ולזה מרמו הכתוב כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם ר"ל כי תשא את ראשם בר"ה אשר ישאו את ראשם במשקל לשקול הכף מאזנים הזכיות והחובות ונתנו איש כופר נפשו לה' בפקוד אותם, ר"ל ביום שיפקוד אותם למשפט כל אחד יתן כופר נפשו במעשים טובים שעשה יעמדו סניגורין בעדו ויחננו ויאמר פדעוהו מדרת שחת מצאתי כופר ולא יהיה בהם גגף בפקוד אותם, זה יתנו כל העובר על הפקודים ר"ל מי שאינו צדיק ועבר על פקודין דאורייתא עכ"פ זה יתנו מחצית השקל בעליל הקודש, ר"ל שיהא מחצה בשקל הקודש עכ"פ יהא בינוני שיהא מחצה על מחצה עשרים גרה השקל ר"ל אז הקב"ה נושא עון בהי"ד שהוא במלוי אותיות הוה יו"ד בגי' עשרים תרומה לה' ר"ל בהי"ד מן השם הוי' עושה פעולה שתהא מחצית השקל תרומה לה', ר"ל שמרים הכף מאזנים של זכות שיהא מורם להקדש לשון הפרשה דהיינו בזמן שבה"מ קיים אז הוא מרים ומפריש אותם ואומר לי המה ובזמן שאין ביה"מ קיים אז מרים הכף השמאלית ואמר העשיר לא ירבה ר"ל העשיר אינו יכול להרבות ולרבות על כף של חבירו ובלתי אפשר ליקח מהכף של הצדיק הזכיות המרובים יותר מדאי וליתן אותם על כף של הרשע כי פועל אדם ישולם לו ימשלם לאיש כמעשהו לפי שהעשיר לא ירבה לכן הדל לא ימעיט ממצית השקל ר"ל הדל בתורה ובמצות עכ"פ לא ימעיט ממצית יראה שיהיה מחצה זכות ומחצה עוונות, לתת את תרומת ה' לכפר על נפשותיכם,

אז הי"ד שהיא חכמתו של הקב"ה מכריע הכף מאזנים, וכשהם ידו"ד עומד כסדרו והי"ד עומד בימין אז הוא כובש הכף ימין שעם הזכיות שע"י הי"ד אתוסף ימינא דמאזנים וכשהי"ד עומד לאחור כזה דוד"י דהיינו בשמאל הכף מאזנים ששם החובות אז הוא נושא, אלו ואלו דברי אלהים חיים שבזמן שאנו עושין רצונו של מקום דהיינו בזמן שבית המקדש קיים אז עומדת הי"ד בימנית עוזו והיה כובש ביום הדין, אבל בזמן שבית המקדש חרב בעו"ה ואז כתיב השיב אחור ימינו והי"ד עומד בשמאל והוא נושא הכף המשקל של שמאל בידו החזקה דהיינו בהי"ד העומדת בשמאל נושא הכף השמאלית עם העונות וממילא נכרע הכף ימין, וזה שדרשו חז"ל אהבתי כי ישמע ה' את קולי תחנוני כי הטא אזנו לי וגומר דלותי ולי יהושיע אמרה כנסת ישראל לפני הקב"ה רבש"ע אימתי אני אהובה לפניך בשעה שאתה שומע קול תחנוני דלותי אף על פי שאני דלה מן המצות לי נאה להושיע ופרוש אימתי אני אהובה לפניך בשעה שאתה שומע קול תחנוני דהיינו בזמן שבה"מ קיים אז אתה שומע תמיד קול תחנוני שאין ושושן שטן ופגע רע מעכב, ואמר כי הטא אזנו כי דייקא היא הכף מאזנים וכל מקום שנאמר אזנו אינו אלא ימין ר"ל שהטא את האזן הימנית היא הי"ד העומדת בצד ימין והוא ימין צדיק, ואמר צרה ויגון אמצא ובשם ה' אקרא ר"ל אף שאני עכשיו בגלותא ובצרה אעפ"כ שם ה' אקרא אנא ה' מלטה נפשי אף שאינו יכול לכבוש האומות לפי שהשיב אחור ימינו דלותי אע"פ שאני דלה לי נאה להושיע ר"ל עכ"פ יהא נושא עם הי"ד הכף שמאל.

וזה שאמר הכתוב מי אל כמוך נושא עון ועובר על פשע לשארית נחלתו לא החזיק לעד אפו כי חפץ חסד הוא ישוב ירחמנו

במעשר בהמה שהרשעים נמסרין למלאך המות.

והשתא יבואר הזוהר שזכרתי דהנה השטן רוצה אם הם מחצה על מחצה שיהיו החצי לו לכן הוא בעצמו מלמד סניגוריא על הטובים בכדי שיתעורר הדין על הרשעים שנמסרין לידו והקב"ה אמר אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף דהיינו המלאך המות להגיד לאדם ישרו אלא שסובר אף עפ"כ לא ישלים לרוב אך ויחננו השם ויאמר פדעוהו מדרת שחת מצאתי כופר ר"ל אני בעצמי אמצא כופר שאני צדיק של עולת ואני אכריעם ואכפר לכל העם, בא וראה כמה קשה גירושין לגרש את הקטגור ולכופר שיעשה סניגור ואף שנעשה סניגור הוא חשבה לרעה שיהי מחצה לה' אלו הצדיקים והרשעים תובע שימסרו לידו אך הקב"ה רב חסד ומטה כלפי חסד ומצורף עצמו עם הצדיקים ומכריעם שיהא כמו רובא צדיקים ומכפר לכל העם עבורם, וע"פ זה אודא קושיית הרי"ף שהקשה על הש"ס דקאמר ג' ספרים נפתחין בר"ה של צדיקים גמורים ושל רשעים גמורים ושל בינונים צדיקים גמורים נכתבין ונחתמין לאלתר לחיים, של רשעים גמורין נכתבין ונחתמין לאלתר למיתה ובינונים תלויים ועומדים, והקשה הרי"ף ז"ל והרי הקב"ה רב חסד ומטה כלפי חסד ולמה הבינונים תלויים ועומדים, אבל לפי מה שכתבתי אתי שפיר וגם אפרש הא דקאמר בגמרא כל באי עולם עוברין לפניו כבני מרון, מאי כבני מרון הכא תרגימא כבני אמרנא, ר"ל אמר כמעלות בית חורון, אמר רב יהודה אמר שמואל כחיילת של בית דוד, אמר רבה בר חנא וכולן נסקרין בסקירה אחת וצריך להבין הא דרבה בר בר חנא דלכאורה הוא סותר דהא משמע שעוברין זה אחר זה כבקרת רועה עדרו מעביר צאנו תחת שבטו בזא"ז והוא אומר שנסקרין בסקירה אחת.

וכבר אמר כופר נפשו ועכשיו אמר בלשון רבים לפי שהיחיד מכריע את כולם שיהא רב הצבור זכאין שאם רובן צדיקים כולן נכתבים לחיים, לכן אמר כאן לשון רבים לכפר על נפשותיכם, ר"ל שע"י אחד יכרע הכף מאזנים יהיו כולן נכתבים לחיים, והיה לבני ישראל לזכרון לפני ה', ר"ל שיהיה לזכרון ליום הדין הוא ראש השנה הנקרא יום הזכרון יבואו לפני ה' לכפר, בזה יש לפרש מתני' במסכת בכורות האחין השותפין שחייבים בקלבון פטורים ממעשר בהמה חייבין במעשר בהמה פטורין מן הקלבון, דהנה לפי רוב העולם גדון דאם רובן צדיקים מכפר לכל העם בעבורם ובאם לא דהיינו רובן רשעים ומעוטן צדיקים או הצדיקים נכתבין לחיים והרשעים למיתה והשטן הוא המלאך המות הוא בעיא דממסרין חייבין בידו ורוצה ליקח תחת ידו ורשותו הרשעים שהמה המעשר בהמה הגמשלים כבהמות גדמו מן שהצבור מחצה על מחצה השטן רובה שיהיו חציין לה' וחציין לו אבל הקב"ה אינו עושה כן אלא כשהן מחצה צדיקים ומחצה רשעים או הקב"ה הוא צדיק של עולם מצטרף עצמו עם הצדיקים ומכריען וזהו דקא מרמו התנא האחים והשותפים ר"ל ישראל קדושים אשר המה אחים בני איש אחד הוא הקב"ה ומה טוב ונעים היה לשבת אחים גם יחד כשהן שרוין על אדמתם אדמת קודש בזמן שביה"מ קיים ועכשיו שגלו המה כשותפין שחלקו זה מזה ומפוזרין בין העמים ואינם בלב אחד שחייבין בקלבון ר"ל שחייבין בהכרע שיהיו רובן צדיקים או פטורין ממעשר בהמה שמכפר לכל העם עבורם ואינם נמסרין להשטן אפילו הרשעים איש לא נעדר, אבל כשחייבין במעשר בהמה דהיינו שמעוטן צדיקים ורובן רשעים פטורין מן הקלבון, ר"ל אינן פטורין אלא אותו שהמה מן הקלבון שהכריעו את עצמם שזכויותיהם מכריעין על חובותיהם ונקראים צדיקים המה פטורין אחר שהביאו קלבון, וחבין

כלפי חסד ומכריע ע"י צמו ב"ה ומכפר לכולם, והכתוב מדבר על סוף דהיינו אחר שגמגמו ועברו תחת השבט אם הם מתצה על מחצה ולך ה' החסד אבל כשרובן רשעים ומיעוט הצדיקים אז בהכרח כי אתה תשלם לאיש כמעשהו, וכן הא דרמי אלפא כתיב ורב חסד וכתוב ואמת וגו' ג"כיש לפרש ע"ד זה העולה מזה דאם רובן צדיקים מכפר לכולם לכן אשרי האיש שהכריע את כל העולם לכף זכות ואם המיעוט צדיקים אז משלם לאיש כמעשהו ואזי לרשע כי פועל אדם ישלם לו, וכאורת איש ימציאנו ואפרש זה הפסוק דאיתא בווהר פ' ואתחנן דף רכ"זמציל עני מחזק ממנו דא יצ"ה בגין דיבר הרע תקיף כפרזלא וכאבנא כמ"ש והסירותי את לב האבן ת"ח יצה"ר הוא דומה בשעתא דאתי לאודווגא בבר נש כמרזלא עד דעאלין ליה בגורא בתר דיתחמי אהדר כולא גורא כך היצה"ר בתחלה, צונג ולבסוף רותח מרתח רתח עד דשריף את נשמתו ומעבירו מן העה"ב כד אתי האי יצה"ר לאודווגא בבר נש דמי כמאן דקריב לפתחא וחמי דלא אית מאן דימחה בידה אעיל לביתא ואיתעביד ליה אורח חמי דלא אית מאן דימחה בידה ^{הערה} אתמנא עליה ואיתעביד מרא דביתא עד דישתכח דכל ביתא קאי ברשותיה ופתאום יחטיפנה ישליטנו על כל הוגו, ואמר הכתוב אל תירא כי יעשיר איש כי ירבה כבוד ביתו כי לא במותו יקח הכל לא ירד אחיו כבודו, ר"ל אל תרא כי יעשיר איש הוא היצה"ר המעשיר את האדם בכדי שילך אחר עצתו הרע ואל תקנא את זאת, כי ירבה כבוד ביתו ר"ל היצה"ר לכבוד עצמו הוא דורש שיהא כל כבוד ביתו של אדם ברשותו של היצה"ר כי לא במותו ר"ל לא במות בלבד יפטר את עצמו מן היצה"ר אלא יקח הכל נשמתו וכלם רכושו הוא יקח כי לא ישליטנו על כל הוגו אשר יאמר כי הוא זה כחי ועוצם ידי שה את כל החיל הזה ובמיתה חטופה

והנה המהרש"א ז"ל בח"א כתב דכוונת הש"ס על ג' כתות בני אדם צדיקים ובינונים ורשעים מאן דמפרש כבני אמרנא נתכוון על כתי הרשעים כמו שהצא מובלין לטבח כן הרשעים נמנין למיתה ומאן דמפרש במעלות בית חורון מורה על כת הבינונים כמעלות בית חורון נמנין במקום מיעוט מב' צדידין כן נמנין הבינונים אם להשמאיל ואם להימין ומאן דמפרש כחילול של בית דוד מורה על כת הצדיקים כו' והא דעוברין לפניו כולם אתי שפיר לפי מה שכתבתי לעיל דעל פי הרוב העולם נדון אם רובן צדיקים מכפר לכל העם עבורם לכן כולם נפקדין ונמנין לידע מספר הצדיקים ומספר הרשעים ואם היו ישראל מחצה טהורים ומחצה טמאים אז הקב"ה הוא צדיקו של עולם ומצטרף עם הצדיקים דלחוי רובא צדיקים ועל זה קאי ורב חסד מטה כלפי חסד שמכריע שיהיו נחשבים כרוב ואז גם הרעים ניצלין, אבל כשהמיעוט צדיקים ורובן רשעים וגם יש בינונים אז כל אחד ישולם כמעשהו הצדיקים נכתבין לחיים והרשעים שהמה הרוב נכתבים למיתה והבינונים תלויים ועומדים ואודא קושית הרי"ף שזכרתי וגם אתי שפיר הא דרבה בב"ח וכולן נסקרין בסקירה אחת היינו אם רובן צדיקים כולם נסקרין בסקירה אחת ונכתבין כולם לחיים.

ולזה יובן הא דאמר בגמרא ר"א רמי כתיב ולך ה' החסד וכתוב כי אתה תשלם לאיש כמעשהו ומשני בתחלה כי אתה תשלם לאיש כמעשהו ולבסוף ולך ה' החסד, אבל קשה דאפכא הוה למימר כי אתה תשלם לאיש כמעשהו ולך ה' החסד ולפי מה שכתבתי אתי שפיר דהש"ס אמר על תחלת הסדר שבוחן ובודק את כל מעשה איש ואיש לידע אם הוא צדיק או רשע ולידע מנין הצדיקים ומנין הרשעים ואם הם מחצה על מחצה אז בסוף ולך ה' החסד שמטה

בהם עבירות ואותן האיברים שעשה בהם מצות נקראין צדיקים ואותן שעשה בהם עבירות נקראין רשעים. ואף אם יש רוב רשעים אעפ"כ המדת הרחמים אומר חלילה לך מעשות כדבר הזה להמית צדיק עם רשע ר"ל אותו האבר שהוא צדיק להמית אותו עם האבר שהוא רשע ואם רוב האיברים צדיקים מצילאת כל פופו לכן דע שהולכין באיברים אחר הרוב ואחר שהוציא העו"ב את ראשו ורובו חוץ למחיצתו ועבר הרבה עברות יראה להחזיר ולעשות תשובה דהיינו שיתוודה בפרטות כמו זשכרתי או יהא ילוד

דהיינו כקטן שגולד שהוא שלם בכל אבריו והנה עמי הארץ עם הדומה לבהמה מקשה לילד ואינו רוצה להחזיר בתשובה ואז בשר בשדה טרפה לכלב תשליכון אותו שימסור לחיצונים, לכן יראה האדם עכ"פ שיהיה רובו שלם דהיינו חציו ברוב אבריו ויתפלל שיקבל את כולו לפנים ממחיצתו של הקב"ה ויאמר אתה הוא ה' האלהים אשר בחרת באבריי"ם ומצאת את לבבו נאמן לפניך והכל תלוי בלבב ולזה מרמו התנא במסכת זבחים אברי חטאת שנתערבו באברי עולה יתן למעלה איברי חטאת הם האברים שחטא בהם ואברי עולה הם האברים שעשה בהם מצות העולין למעלה יתן כולם למעלה ר"ל אותן האברי עולה מאחר שהן הרוב דהא אמר אברי חטאת נתערבות באברי מצילין את כולן ורואין את אברי חטאת כאילו הן עצים ואין זוכרין להם עבור שעשו אחר שהן העצמות.

לכן אמר דוד המלך ע"ה אספר כל עצמותי ר"ל אספר אותם אם רובו זכאן המה יביטו יראו בי ר"ל אותן שחטאתי בה' המה יביטו ויראו אם רובן טובים לם ה יצלו לרחוה ומה שאמר המה יביטו יראו ב"י מרמו על י"ב צרפי הוי"ה שצריך האדם להשריש על רמ"ח אבריו הי"ב צרופי הוי"ה אך בעו"ה מכף רגל ועד ראש אין בו מתב

ולא יתן לו לנשק אתבגיו ובנותיו ילדיו יחטיפנו שלא יוכל לחלוק נכסיו על פיו הקטנים וכן נאמר במעשה דנתן הנביא כאשר בא אל דוד ואמר ויבא הילך לאיש העשיר יחמול לקחת מצאנו ובקרו לעשות לאורה הבא לו ויקח את כבשת הרש ויעש לאיש הבא אילו: הלך דקריב לפתחא חמי דלית דמחי מה כתיב לעשות לאורה אתעביד ליה אורה אכסנאי בביתא כיון דחמי דלית מאן דמחי מה כתיב ויעש לאיש הבא אליו איתעביד מארי דביתא:

וזה דקא מרמו הפסוק כי פועל אדם ישלם לו ר"ל היצה"ר שהוא פועל אל האדם ועוברו מתחלה ואח"כ הוא מושל להאדם וכאורח איש ימצאנו ר"ל בתחילה נדמה כאורח וח"כ איש ימצאנו שנעשה מארי דביתא לכן יראה האדם להתגבר על יצרו שיהא נקלה ועבד לו ולא ישתכח מקטרגא עליו ולא יכניסנו אפילו על פתח ביתו כי לפתח חטאת רובץ ואח"כ נכנס בחדרי חדרים ובשעת הוידי כשהאדם מתודה על חטאיו יעשה חשבון בכל אבריו כי יש ראשי אבריו באדם שעושה בה' עבירות ויש שעושה בה' מצות ויתוודה בפירוש על החטאים ועבירות שעבר בכל אבר ואבר ואם הוא מרגיש בעצמו שעשה עבירות בעיניו שלא מנע מהביט במקום שאין לו רשות לראות יתוודה בפירוש או לעינים שראו כזה וכזה וכן אם יודע ששמע באזניו וקיבל לשון הרע או כדומה מה שאין האוזן ראוי לשמוע יאמר אוי לאזנים שכך שמעו וכן בידים ורגלים הכל צריך לפרוט בפרט ולא בכלל ובזה יתקן את עצמו שלא יהא בעל מום או מחוסר אבר שיתקנו כולם כשילך לדרוש את השם וא"ב יתקן והובא בספר שערי אורה כמו ששוקלין וסופרין מעשה האדם אם זכויותיו מרובין על חובותיו כמו כן סופרין ונמנין כל אבריו אם רובן שלימים דהיינו שעשה בהם מצות או רובן מחוסרין שעשה

דמחיבי והני כהנים הואילו איתנייהו בתקיעות דכל השנה דכתיב ותקעתם בחצוצרות על עולותיכם אימא לא לחיבי קמ"ל, ולפרש הא דשקיל וטרי דאיתא כרוזא כרוז בחיל עורו ישיני הלב פחדו מיום הדין לכן צריך האדם בשעת תקיעות שופר להתעורר עצמו בבכיה רבא פלגי מים ירדו עיניו וימסור נפשו רוחו ונשמתו נגד תקיעה שברים תרועה נשמתא במוחא דא תקיעה נפשא בלבא דא שברים, רוחא בכנפי ריאה דא תרועה, וכשתוקעין תקיעה תתעורר הנשמה וישבר את רוחו בשברים ובתרועה ילולי ליל ל על נפשו.

והנה הנשמה צריכה תחלה להתעורר לתשובה דבכל לילה הוא סלקא לעילא ושמעית קול אלה כדאיתא בזהר הבאתיו לעיל בשעת דבני אדם דמיכין וטעמין טעמא דמותא ונשמתא סלקא לעילא ואתבהילת על עובדהא דעבדית בהאי יומא ועל כל מלה ומלה דנפקא מפומיה ושמעית כרוזי דכרוז עורו ישינים משנתכם וי לאנון דנימין ולא ידע ולא מסתכלא אן יקימין בדינא דחושבן אתפקיד ויתבע ההוא מארי דפקדונא חושבנא מינייהו עד דלא ייתי ההוא יומא דחפי עליהו חשוכא, וכיון דנשמתא סלקא בכל לילה ושמעית הני כרוזין פעם בפעם מהראוי שתתעורר תחלה לעבודתו ביראה ומפני שהנשמה קרובה אל המלך תדירא ומי שהוא קרוב למלכות ומכיר גדולתו ותפארתו הוא אוהב את המלך יותר מאותן הרחוקים ממנו ואינן מכירין אותו אלא מפי השמועה ובפרט שלא שמעו הני כרוזין כי מן נשמתא אתער הרוח ומן הרוח מתעורר הנפש ומובא בתקוני הזהר מ"ג אלין נשמתא אתגזרו מכורסיא יקרא ואינן רוחין אתגזרו ממלאכין ואינן נפשין אתגזרו מאופנים נמצא דנשמתא עלאי מן רוחא ורוח עלאי מנפשא ואם הוא רשע מי קלקל את השורה יותר מדאי הנשמה קלקלה ביותר דידועת

שהחליש כל אבריו ואמר ד"ה ע"ה משמים השקיף על בני אדם היש משכיל דורש את אלהים הכל סר יחדיו נאלחו דהנה הראשי אברים המה האבות ושאר האברים נקראים בנים לכן אמר ה' משמים השקיף על בני אדם ר"ל על כל אבריו של אדם היש משכיל וגומר והנה הכל סר יחדיו נאלחו ס"ר דווקא ר"ל כל רהמ"ח אברים עם י"ב צרופי הוי"ה העולים כמנין ס"ר יחדיו נאלחו אין עושה טוב לכן החיוב על האדם יספר כל עצמותיו לשום אל לבו בכל אבר שחטא בו יתודה ביום ר"ה בשעת תקיעת שופר שאז מתעוררים השופר גדול לחירותו שנקרא יובל ואז יראה לצאת בראשי אברים שלימים להתזיק כל אבריו שיהיה בתקפו ויגבורתו שופר בגמריא **תקופת ר"ה** או בשעה שמתעוררים בשופר יראה שיהיה בתקפו כי אבר מוליך אבר שבכל אבריו יתקן את שורש אברי העליון שיהא כח העליון בתקפו ויגבורתו בכל מדותיו של הקב"ה יעמדו במישור אשר המה בסוד אברים כל עצמותיו תאמרנה ה' מי כמוך ואז מציל אותנו מחזק ממנו הוא השטן לסתום את פיו ולהפכו מרעה לטובה ולחיין ולשלם.

סליק פרקא

פרק שביעי ימסרו הנשמות והרוחות הנפשות לאביהם שבשמים בשעת תקיעת שופר כי הקול שנשמע מהשופר מרמז על הנשמה והבל רוח שבתוך השופר בשעת התקיעה מרמז על הרוח והשופר עצמו מרמז על הנפש ואבאר הש"ס בר"ה דף כ"ט הכל חייבין בתקיעת שופר כהנים לויים וישראלים פשיטא אי הני לא מחייבי מאן מחייבי כהנים אצטריכא ליה סד"א הואיל וכתיב יום תרועה יהיה לכם מאן דליתא אלא בתקיעה דחד יומא הוא

אברם הלך וגסוע הנגבה דחין אותה והולכת וסובבות כל העולם עד שתקבל עונשה: הכלל שצריך האדם לתקן נשמתו שזכתה לבא לראגת ולראות פני ה' שתזכה לעלות אל מקומה ולא יניח חיי עולם ולעסוק בחיי שעה בעולם התהום וזה כוונת התנא דקאמר וגאמן הוא בעל מלאכתיך שישלם לך שכר פעולתך ודע שמתן שכרן של צדיקים לעתיד לבא, ר"ל זהו מתן שכרן של צדיק לעתיד לבא על מקומו בשלום שיזכר לעדות אל מקום אהלה ונחזור לענינינו דהגשמה בידונית תחילה ואח"כ הרוח והנפש: וכן לעיני התשובה כפי הפנים תהיה התשובה התשובה אם לא עבר עבירה אלא שבא לידי הרהור עבירה והרהור בא מן נשמתא אם חזר בו ומהרהר בתשובה תשובה מועלת או עשה מעשה צריך מניעת המעשים לאסור לעצמו את המותר ולעשות סייג לכל דבר: והנפש דמתהנית מעבירה צריכה סיגוף כפי ההנאה שנהנה מעבירה.

ואיתא בספר שערי אורה שער א' דהגשמה רוח ונפש מכניין בשם כהן לוי ישראל, וזהו כוונת הש"ס במסכת גיטין הכהן קורא ראשון ואחריו לוי ואחריו ישראל ר"ל הכהן קורא ראשון דהגשמה מתעוררת תחילה לעלות לתורה מפני שהיא קרובה לה' יותר כמו שזכרתי ואחריו לוי דהיינו הגשמה מתעוררת הרוח ואחריו ישראל דהרוח מתעורר לנפש אין שם כהן נתפרדה החבילה רצה לומר אם הגשמה אינה קוראת בשם ה' והיא חוטא אז נתפרדה כל החבילה, דמכ"ש הרוח והנפש לא יתעוררו שהן רחוקים יותר מהגשמה אין שם לוי דהיינו שהגשמה הרהרה בתשובה אלא עדיין לא בא למעשה התשובה אז הכהן הוא במקום לוי שהמחשבה והרהור התשובה מצרפה הקב"ה למעשה ולא נתפרד החבילה.

מציאות השם יתברך ברוך הוא ושמעית מה דשמעית, ואחריה הרוח ואחר הרוח הנפש ולכך כשבאין לדין דנין את הגשמה תחלה על שהוא רואה פני המלך ואי לא היתה חוטאת היתה יושבת ראשונה במלכות כמובא בזהר אורייתא תיזהא עליה ואמרת ומה כל יקרא דא וכל אשלימתא דאשלים לה מלכא קדושא והיא חבאת קמיה ונכנסת תחלה לדין.

ומובא בזהר חדש במגילת רות אמר ר' אלקסנדר נשעה שנפטר אדם מן העולם הגשמה והנפש אזלין כחדא שנאמר ותלכנה שתיהן עד בראנה בית לחם היא הבית קברות ואמאי אקרו הכי אלא בדינא וקטרוגא אשתכח תמן ואמר בית לחם לשון מלחמה כו' לבתר דאיכבר ההוא נשמתא רוצה לאעלא למתיבתא עלאי דחיינ לה לבר כדאיתא בפ' לך אמר ר' יעקב בר אידי כל נשמתין של צדיקים נולדו מתחת כסא הכבוד לנהג את הגוף כאב הנהג את הבן ויאמר ה' אל אברם וזו היא הגשמה שהיא א"ב לגוף ור"ם ממקום רם ונשא ומה אומר לה לך לך מארצד. ימולדתך מדירתך וממקומך ומהנאתך ומבית אביך אל האוץ אשר אראן ^{החבילה פה} ^{החבילה פה} וכו' ויצאו ללכת ארצה כנען כולם מדובקים הגשמה והגוף היצו"ר ללכת בהבלי עולם הולכים אחר בצעם והרהורים כיון שפוקד הוצאת מעשיהם ומוציא הגשמה מן הגוף הגשמה רוצה לעלות למעלה ראה מה כתיב וילך למסעיו מנגב ועד בית אל ורוצית לחזור אל מקום אשר היה שם אהלה בתחילה כתיב ואוי היא עומדת בין בית אל ובין העי בין לעלות למעלה או לירד למטה זכתה עולות למעלה אל מקום המנוח אשר עשה שם בראשונה מקום שהקריב שם מיכאל כ"ג נשמתן של צדיקים ויקרא שם אברהם בשם ה' נתנה שבה והודיה לשמו יתברך שזכתה לאותה מעלה לא זכתה מה כתיב ויסע

ובר"ה שופר צריכין להתעורר מדת בינה שהיא בסוד שופר ומשני הואיל 'תנן שוה היובל לר"ה כו' ר"ל המה שוים לטובה והמה באחדות שכל השפע באה מבינה למדת מלכות לכן לענין התעוררת המה שווים וה"א דפטורה הנשמה מכח אתערותא דכל השנה והטעם כמה שאמר דתנן הכהנים ולוים מוכרין לעולם וגואלין לעולם דהא הנשמה היא במוחא ואתערותא תליא במחשבה ובהרהור בהרהור מקלקלת ובהרהור מתקנים לכן אמר מוכרין לעולם ר"ל בקל יוכל למכור עצמו לסטרא אחרא דהיינו בהרהור וגואלין לעולם ר"ל כמו שממחר לאבד ע"י הרהור כמו כן בקל יוכל לתקן את עצמו מצד גשמתו ג"כ ע"י הרהור לכן קמ"ל דחייב דעכ"פ ע"י הרהור בא לידי מעשה העבירה וצריכים להתעורר בר"ה עד מקום בינה ויעשה תשובה בהיותו קרוב בשעה ששערי התשובה פתוחין לפניו דהיינו בשעת תקיעות שופר דאז מהני אפי' הרהור תשובה ומחשבה דעויבת החטא ומודה ועוזב ירוחם דהתשובה שע"י סגופים הוא לסתום פי המקטרג ובשעת תקיעת שופר מערבב השטן והמקטרג ואין לו פה לכן מהני אז ההרהור והמחשבה טובה ובדמעות עיניו יוכל למחוק אז כל השטרי חובת אחר שקרא עליהן הר"ה תשובה ואביגן הענין שכתבתי למעלה לדה"א מחמת שהנשמות שומעות בכל השנה הכרוזין לא תהא צריכה התעוררת בר"ה רק הרוח והנפש צריכין להתעורר דוודאי כל התעוררת באה מן המוח תחלה דהיינו מהנשמה שבמוח. אלא הענין כן הוא דה"א שאינו מועי"ל ההרהור תשובה בלבד לפי שעיקר התעוררת היא לתקן הרוח והנפש ועל ידה עשה עבירות בפועל נהנה מן העבירות וה"א דלא מהני הרהור תשובה הגם להנשמה מועלת ההרהור שלא פגמה רק בהרהור עכ"פ מצד רוחו ונפשו לא מהני הרהור לכן אשמעינן דבר"ה בעת תקיעת שופר ההרהור תשובה הבאה מצד הנשמה

ובזה אבא אל הביאר הש"ס הנ"ל ת"ר הכל חייבין בתקיעת שופר כהנים לויים וישראלים ר"ל בשעת תקיעת שופר צריך האדם למטור נפשו ויהיו ונשמתו המכוני בשם כהן לוי ישראל פריך פשיטא אי הני לא מחייבי מאן מחייבי ומשני כהנים אצטריכא ליה ר"ל אצטרך לאשמעינן כהנים שגם הנשמה צריכה להתעורר על עצמה בשעת תקיעת שופר סד"א מאן דליתא אלא בתקיעת דחד יומא צריכין להתעורר בתקיעת שופר דר"ה והני כהני המה הנשמות כיון דאיתנהו בתקיעת בכל שנה ר"ל בכל יומא הוא שומע הכרוזין דמכרוי דכתיב ותקעתם בחצוצרות על עולותיכם ר"ל בשעת שעולין הנשמות לרקיע אימא לא לחייבי בתקיעות דר"ה קמ"ל שגם הנשמה צריכה התעוררת וגם בדרך זה לבאר הגמרא דלקמן דפריך מי דמי התם חצוצרות הכי שופר ומשני סד"א הואיל ותכן שוה היובל לראש השנה כו' דיש להקשות על שכתבתי לעי' דס"א שהנשמה אינה צריכה התעוררת בר"ה דכל מעשה הנשמה מתעוררת ע"י הכרוזין ששומעת בכל לילה. הא ודאי לא דמי אתערותא דכל השנה לאתערותא דעכשיו דבכל השנה אזלין הכרוזין מן השכינה דהיינו שכינתא תתאה כדאיתא בספר ראשית חכמה או מן מט"ט שר הגדול כמובא בזהר ובר"ה צריך להתעורר השופר גדול שהוא מקום מדת בינה דוודאי צריך התעוררת יותר וידוע ליודעים שמדת מלכות היא השכינה מכונה חצוצרות ומדת בינה מכונה בשם שופר בשם יובל כי מידת מלכות גקרא שמטה ומידת בינה שהם שערי חמישים שערי בינה מכונה בשם יובל עיין בספר שערי אורה.

וזהו דקא מקשה הש"ס מי דמי התם חצוצרות הכא שופר ר"ל אף שהנשמה שומעת כרוזין בכל השנה עכ"פ המה באין בקול חצוצרות דהיינו מן השכינה והכא

ועול הגלות נתנו עולם עלינו סבלנו על שכמינו כמה דכתיב פרצת כל גדרותי שמת מבצרי מחתה שסוה כל עוברי דרך היה חרפה לשכניו. שסוה"ר ר"ת שריפה סקילה הרג וחנק. וגם יחשוב בלבו שהמקטרג עומד עלינו לבלותינו ואומר דמיהם בם מא"בות יד"עוני" אבותיהם חטאו והמה אווזין מעשה אבותיהם בידיהם והמקטרג רוצה לרגום אותנו בעו"ן ולשרוף אותנו שריפת נשמה ולהרוג בפשינו. **והחוקק את גופינו לכן ה' שמעה ה' סלחה ה' הקשיבה ועשה ר"ת שסוה"ר** שיכפר לנו על החטאים שאנו חייבין עליהן ארבע מיתות ב"ד וימהר גאולתינו ופדות נפשינו מארבע כנפות הארץ ויפרע משונאי ומהדונין אותנו מארבע מיתות כי אנו נקראין קדש לה' אף כשאין עושין רצונו כמובא בזהר פ' משפטים דף קכ"א לא אעדי רחמותא מנהון עו דקרא לון ואנשי קודש תהיון לי כו' ר' יצחק הוה יתיב קמיה דר"ש א"ל הא כתיב קודש ישראל לה' סיפיה דקרא כתי כל אוכלי יאשמו מאי קא מיירי א"ל ר"ש שפיר קא אמר כל אוכלי יאשמו היינו דכתיב ואיש לא יאכל קודש בשגגה וגו' וכתיב וכל זר לא יאכל קודש ומשום דישאל אקרון קודש כתיב כל אוכלי יאשמו עכ"ל דעתיד הקב"ה ליפרע מן האומות האוכלין אותנו ועל שנהגין מזה ומועלין בקודש ישראל וגוזלין את נפשינו אמר הכתוב כל אוכלי יאשמו יהיו חייבין אשם גזילות ואשם מעילות על שמועלין בהקדש כי קדושה ראשונה שקידש אותנו הקב"ה ואמר אנשי קודש תהיון לי קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבא.

והחיויב להרהר ולחשוב את זאת בשעת תקיעות שופר כמובא בזהר שם דמסטרא דיובלא דאיהו בינא אקריין ישראל קודש דכתיב ביה ביובלא יובל היא קודש תהיה לכם ובתקיעת שופר אנו מתעוררין מדת בינה שהוא היובל והוא השופר גדול

שבמוח מהני אז לתקון הרוח וגם הנפש כי אז מצרף הקב"ה המחשבה טובה למעשה ועל זה הרמוז וכפר בעדו ובעד ביתו ובעד כל קהל ישראל בעדו היא נשמתו ובעד ביתו הוא רוחו ובעד כל קהל ישראל הוא נפשו הכולל כל האברים. דהנשמה מתלבש ברוח והרוח מתלבש בנפש ובוודאי הכל תלוי בהנשמה דאם הנשמה פגמה את עצמה דהיינו בהרהור עבירה או ויכסהו בבגדים ולא יחם לו דהיינו הרוח והנפש המה מדולדלים. ובשאר ימות השנה אף שהנשמה מתקן א"ע בהרהור תשובה אעפ"כ בגדיו קרועים עד שיתקנם דהיינו להרוח והנפש אינו מועיל התקון כי אם לפי פגמה ע"י מעשה התשובה בסגופים כפי פגמם שפגמו בפועל לכן אשמעינן דבר"ה בשעת תקיעת שופר מהני ההרהור שמצד הנשמה גם לרוחו ונפשו.

והטעם לפי שאז מתעוררין מדת בינה שהוא השופר גדול דאקרי מחשבה לכן הכל הולך אחר המחשבה באותה שעה לכן יראה לטהר מחשבתו מאוד ומאוד כי אם יהא בו מחשבת פגול ח"ו לא ירצה לה' ובשעת תקיעת שופר יהיה עיניו ולבו לשמים לשמור עצמו ממחשבת מהרהורים זרים ורע' רק יקדש מחשבתו בקדושה וטהרה ויחשוב בדעתו שהוא מוסר נפשן רוחו ונשמתו להקב"ה כמה שאמרו לאהבה את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך אפילו הוא נוטל את נפשך דהיינו שיחשוב בדעתו ולבו שמוסר את עצמו לארבע מיתות ב"ד סקילה שריפה הרג וחנק ולתקן מה שפגם בארבע אותיות של השם המיוחד והמה סוד ארבעה עולמות אבי"ע ויחשוב בדעתו אעפ"פ שארבע מיתות ביי"ד בטלו דין ארבע מיתות לא בטלו כדאמר בגמרא. ועכשיו בעו"ה אנן גורכין בין רגלי האומות העושים בנו כרצונם עליך הורגנו כל היום וגו' אלו הן נסקלין ואלו נשרפין נהרגין ונחנקין ברעב מחמת כובד

שהאומות אוכלין ומכלין אותו בכל מאכל כמו שזכרתי שדנין אותן בארבע מיתות ב"ד לשני ימים ולילה אחד ר"ל אריכות הגלות הוא בעו"ה שני ימים דהיינו קרוב לאלפים שנה ולילה אחד ר"ל הגלות הדומה ללילה הכל אחד ואין קץ ותכלית להגלות המר הזה. והכל תלוי בתשובה שאם לא געשה תשובה ח"ו נבא לידי נותר ונאמר הנוותר באש תשרפו ונתוק לעשה קום ועשה תשובה ואם געשה תשובה יש תקוה לאחרים נאם ה' ושובו בנים לגבולם ועין בעין נראה בשוב ה' את ציון ובונה ירושלים ה' והיה הנשאר בציון. ר"ל הנשאר משארית ישראל יהיה בציון והנותר בירושלים קדשים הנותר יהיה בירושלים. קדוש יאמר לו כי כל העדה כולם קדושים ובתוכם ה'.

לכן על זאת יתפלל כל אדם לעת מציאות קול השופר וישמור עצמו מאוד ממחשבה זרה רק מחשבות קדושות שלא יביא חולין לעזרה ולא יעשה קודש חול. גם החיוב על אדם שיודע שכינה את חבריו בשם של גנאי צריך לפייסו קודם תקיעת שופר כמובא בזהר שם תאנא ישראל אקרון קודש ובגין דאינון קודש אסור ליה לאינש למקרי לחברי' בשמא דגנאי ולא לכנאה שמא לחבריא ועונשי' סגי כו' ובעת הזאת צריכין להתעורר מדת בינה דאיהו יובל דאקרי קודש ומסטרהא אקרון ישראל קדושי' ואם כינה את חבריו בשם של גנאי הוא כמטיל מום בקדשים וירצה את חבריו ולא יקרא עוד שמו בשם זה כל ימי חייו. גם איעצך ויהיה אלהים עמך אחר שהחיות בשעת תקיעת שופר לטהר מחשבתי בכדי שיהא הקול שופר קול דממה דקה להתעורר המקו' והמדה הנקרא מחשבה יאמר כל אדם פרשה פ"ט בתהלים משכיל לאיתן האזרחי כי ע"י מדת בינה יתעורר מדת החסד שאחרי דרגא דאברהם הנקרא איתן האזרחי כידוע ותיבת משכיל היא מדת בינה ואחר

לחירותינו לכן החיוב אז למחשבת טהרות הקודש שמשם אנו נקראין קודש ומשם יפוק אותנו לחירות ויתפלל שיתן קץ ותכלית לארך גלותינו עד מתי לא ירחם קדוש ישראל על פליטת צאן מרעיתו צאן קדשים וכי קדושה שבהן להיכן הלכה עכ"פ ימים תהיה גאולתו שזה קרוב ליומים שאנו בהגלות המר כי אלף שנים הוא יומו של הקב"ה כדכתיב כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול ואנו מקוים לשלום ואין טוב והובא בזהר פ' ויקרא דכ"ב ר' יוסי פתח ואמר משא דומה אני קורא משעיר שומר מה מלילה שומר מה מליל האי קרא אוקמוהו חבריאי בכמה אתר אבל משא דומה כל זמנין דישאל אשתבחיו בגולתא אתידע זמנא וקיצא דלהון וזמנא וקיצא דההוא גלותא. והאי גלותא דאדום הוא משא דומה דלא אתגליא ולא תיידע כאמן מרנין קב"ה אמר אלי קורא משעיר קלא שמענא בגלותא דשעיר אנון דדחקי בנייהו אנון דשכבי לעפרא ומאי אמרי שומר מה מלילה שומר מה מליל אנון תבעון לי על מטרניתא כדין קב"ה כניש פמליא דיליה ואמר חמו בני רחימין דאנין דתיקון בגלותא ישבקין צערא דלהון ותבעין לי על מטרנותא ואמרי שומר אנת דאתקרי שומר אן הוא שמירה דילן אן הוא שמירה דביתך ^{עבודת} ^{העבודה} מלילה כו' ולפי פשוטו מה מלילה מה תהא מן גלותא הדומה ללילה.

ועל זה יש לרמוז הא דאמרו שלמים קדשים קלים שחיטתן בכל מקום. שלמים הם ישראל הנקראים שלמים על שהם שלימים מצד נשמתם הבאה ממקום גבוה ונקרין קדשים קודש ישראל לה' אלא שהם קלים ועוברין על מצות הש"י ב"ה דבזמן שעושין רצונו של מקום נקראים קדשי קדשים ובזמן שאין עושין רצונו המה קדשים קלים לכן שחיטתן בכל מקום בהגלותא המר שנהרגין ונשחטין בכל המקומות ונאכלין בכל מאכל

מכסא דין ויושב על כסא רחמים דכתיב ה' בקול שופר ומתמלא עליהם רחמים. והופך להם מדת הדין למדת הרחמים ואימתי בחורש השביעי עכ"ל ולכאורה יש בזה המאמר שפתים אך למותר דכיון שאמר בשעה שהקב"ה עולה ויושב על כסא דין למ"ל תו למימר הוא עולה בדין וגם הא דקאמר ומתמלא עליהם רחמים והופך להם כו' היא שפת יתר.

ונראה דמובא בזוהר פ' תצא בסוף הפרשה וגם בתקוני זוהר בכל אתר ה' שליש דינא הוא הטעם משום דהא היא מוקבא והוא דינא דנוקבא שליש על דוכרא והאי איהו אלהים. מלכם תקוע בלבם אהבה הישנה אך אנוסות הם מחמת נפשות. ואלה המצות אשר יעשה האדם וחי בהם ולא שימות בהם ומחמת אונס נפשות קלל את המלך יומא חד עבר המלך בפניהם ואשגח על עובדיהון. וכראות את פני מלכם בעו לעורר אהבה הישנה ובעו לגלא ליה דרעותהון למיזל אבתריה ולעבדו שכם אחד ביראה ואהבה לדבק ולילך אחריו רק שיושיע להם מאויביהם. כי מאימת השונאים לא יכלו דברו לשלום מאי הוו להו למעבד היו זמרין חד זמרא דהוו מזמרי ליה למלכא בחדוה כשהיה טוב לב המלך בכל עת שגברו ידיהון על שונאיהון הוו מזמרי האי זמרא. התחילו עתה לזמר האי זמרא לרמזא ביה למלכא דרעותהון לאחורא לאתריהון ולשמשא למלכיהון כבקדמיתא. ושנאי סברי ובהאי זמרא מרדון ה' במלכיהון יתיר בחציפא ומלכא שמע והבין דרמזי בהאי זמרא לטב וגבר ידוי על שונאיהון ואפיק לון משעבודיהון ואתמלי רחמין עליהון ונטיל נוקמין משונאיהון ויתיר דתקיף רוגזיה על שונאיהון אתערי יתיר רחמי על עובדיהי דעם כל דהוו ביני עממיא לא שכחו מנהון אהבת מלכיהון ולכן שרין ומרמיו ליה בהא זמרא דיפיק יתהון ועל דאאתמלי רחמין

משכיל לאיתן האזרחי ר"ל ממדת בינה מגיע השפע ורב טובה לאיתן האזרחי. חסדי ה' עולה וגומר עיין בזוהר פ' משפטים בסבא דף ק' משכיל לאיתן האזרחי הא איהו אברהם סבא ואקרי איתן יצחק ויעקב איתני' איקרין כו' ע"ש באריכת מה שכתב ביאור הפסוק משכיל לאיתן והחדש תשרי נקרא ירח האיתנים דאתילדו ביה איתני עולם ואנו צריכין בתקיעת שופר להתגבר ימינא על שמאלא. נאמר בפרשה זו לך זרוע עם גבורה תעזו ירך תירום ימינך וגם צדק ומשפט מכון כסאך וגו' אשרי העם יודעי תרועה וגו' וגם נאמר בפ' זו פרצת כל גדירותי שמת וגומר ש"סוה כל עוברי דרך וגו' שהבאתי למעלה שמרמו על מיתות ב"ד שאנו סובלין בהגלות המר. לכן יאמר פרשה זו בכוונה גדולה ובבכ' רבא ובזה המחשבות חוץ בחוץ יעמדו ולא ישאר כי אם מחשבות פנים ויצטרף הקב"ה המחשבה טובה למעשה והיה מעשה הצדקה שלום.

סליק פרקא

פרק שמיני ישמע העם ויראו הפעולה רבא **שמיני** בתקיעת שופר שמהפכין מדת הדין למדת הרחמים אחר דמעינין בוכותיהן ובחוביהן אז אומר הקב"ה יש לגזור גזירה שוה דעון עון וחטא חטא ממעילה שמעלו בי אך איפוך אנא מדינא לרחמי אכתי מופנין המה מצד אחד מכח הזכיות שיש להן וזו היא שיבה זו היא ביאה ששבו בתשובה שלימה ובאו בתפלה ותחנונים הנך גפישין והכריעו לכף זכות ואפרש מה שמובא בילקוט פ' אמור בחדש השביעי באחד לחדש רב בשם ר' נחמן פתח עלה אלהים בתרועה ה' בקול שופר. בשעה שהקב"ה עולה ויושב על כסא הדין בדין הוא עולה דכתיב עלה אלהים בתרועה ובשעה שישראל נוטלין שופר ותוקעין הקב"ה עומד

לא תמנו כי לא כלו רחמיו. עליך הורגנו כל היום נחשבנו כצאן טבחה עורה למת תישן אדני הקיצה לפקוד כל הגוים נתנו עולם עלינו סבלנו על שכמינו.

לכן ביום ר"ה הספרים נפתחים וחותם יד כל אדם בו וביד כל אדם יחתום ואנו אומרים כתב ידינו הוא זה אמת שהוא כתב ידינו ממש אלא אנוסים היינו מחמת גפשות שהיו גוזלים את נפשינו הרי אלו נאמנים שהפסד שאסור הוא הפה שהתיר את עצמו ויוציאין זכאין אם לא אותן שיצרם גבר עליהן מחמת חמוד ממון והמה נקראים אנוסים מחמת ממון אין אלו נאמנים שהיה להם להתגבר על יצרם הכלל שאנו צריכין להתעורר בתקיעת שופר שיעלה מכסא דין וישב על כסא רחמים.

ובזה הענין אבאר מדרש רבה ז"ל תקעו בחודש שופר חדשו מעשיכם שפרו מעשיכם אמר הקב"ה בני אם שפרתם מעשיכם לפני הריני נעשה לכם כשופר הזה מה השופר מכניס בזה ומוציא בזה אף אני עומד מכסא דין ויושב על כסא רחמים ומרחם אתכם והופך להם מדת הדין למדת הרחמים עכ"ל ולפרש מאי הדמיון זה לזה מה השופר כו' אף אני עומד כו' ומאי הלשון דקאמר מכניס בזה ומוציא בזה. דמובא בזה ר"ה בא כמה קב"ה אבא רחמא על בנוי דאיהו אע"ג דחבו גביה כל מילי כאבא לגביה בריה חטא ברא לגביה אבותו אלקי ליה כל כך דאלקי לי לא תב מארחיה נזוף ביה במילין ולא קיבל אמר אביתו לא בעינא למעבד לברי כמו דעבידנא עד השתא אלו אלקיאי יהא חשיש ברישיה הא כאיבי דילי גבאי אנווף ביה הא דיוקנא משתניא מה אעביד אלא איזל ואימר ליה מילין רכיכין דלא יתעצב. כך בכל זמנין אזיל קב"ה עם ישראל שארי לאלקא להו ולא הרגישו נזוף בהו ולא קבילו אמר הקב"ה חמינא לברי

עליהו. כך ישראל אנון בדחקא בצערא בכפנא ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם ומגו דחיקא דלהון המה פוגמין בכרסא כבודו וכד הקב"ה פוקד וזוכר אותנו בר"ה ביומא דדינא נטלין שופר ותוקעין דא הוא האי זמר דהרי מזמרי ביה בשלותהון דכתיב וביום שמחתכם ובמועדיכם ובראשי חדשיכם ותקעתם בחצוצרות לכן תוקעין עכשיו לרמוזא דרעותהון לשמחון לפניו בחגם ומועדם כבראשונה לכן בתקיעת שופר מערבב השטן דסבר בהאי שופר מרדין עוד במלכיהון והקב"ה אתער בהאי קול דהוא בוחן לבות ומבין דאנו מרמוזין שישב אותנו אליו רק מאימת פחד האויבים שנפל עליהם לא יכלו לגשת אליו בתשובה שלימה ומתמלא קב"ה עלינו רחמים ועליהם רוגו ואמר שפיר בזהר נכנסין תחלה מקמי דליפוש רחמי ר"ל אזלין מקמי בגין דליפוש עליהו רחמי וס"א מקמי דליפוש רוגזא אתי ג"כ שפיר ופרשו שהיה נכנסין מקמי בגין דליפוש רוגזא על העמים דרוגזא דעמי' המה רחמי על ישראל וזהו דקאמר הילקוט בשעה שהקב"ה עולה ויושב על כסא דין בדין הוא עולה דייקא ר"ל כיון שהכסא הוא דין ובי דינא עלאי בעי למידן בכורסי' או הוא עולה ואינו יושב בדין אלא עומד במשפט עמנו על שפגמנו בכסא כבודו. ובשעה שישאל גוטלין שופר ותוקעין ומרמוזין ביה שרצונם לעשות רצונו אלא אנוסים המה מחמת דחקם כובד הגלות עומד מכסא הדין ויושב על כסא רחמים ר"ל מצד כסא הדין הוא עומד ועל כסא רחמים הוא יושב ומרחם עליהם ר"ל עליהם ולא על האומות כי על האומות מתמלא רוגו והופך להם מדת הדין למדת הרחמים ר"ל המדת הדין דאומות המה הרחמים לישראל. שמיכאל אפוטרופא רבא דילן טעון קמי קוב"ה ואמר מארי דעלמא כתיב כי אל רחום ה' הוה לך לרחמא עליהו ולאפיק יתהון מתחת גלותא ושעבודא דלהון וגלותא אתמשך דלא יכלי למסבל וישראל אמרי חסדי ה' כי

דבגין מקיותא דלקינא להו חששי בראשיהו כד"א כל ראש לחלי ווי דהא מגו כאיבא דילהון חשישנא אנא דכתיב בכל צרתם לו צר גזיפא בהו משתני דיוקנא דילהון דכתיב חשך משחור תארם לא נכרו בחוצות ווי כד אסתכלנא בהו ולא אשתמודעו השתא איהו מתחנן לגבייהו במילין רכיכין עמי מה עשיתי לך ומה הלאיתך ברי יחידי דיילי חביבא דנפשאי מה עשיתי לך שליט' לך על כל אומין דעלמא כביכול בוכה ומבכה אותנו ותמיד הוא רחמן על בנוי ביומא דר"ה דאיהו יומא דדינא וקב"ה יתיב בכרסוי דדינא סנטירא אתי ותפי לפתחא דמלכא ותבע דינא פלוני עבד כך ופלוני עבד כך כו' בר בההוא עיטא דקב"ה יהיב לישראל ואמר בנוי תקעו בחודש שופר בכסא ליום חגיגו בגין לתברא ההוא סנטרא דתפי לפתחא עכ"ל הנה הקב"ה יהיב עצה ועצת ה' היא תקום צריך להבין סוד ה' ולהבין הפסוק תקעו בחודש שופר דיש לדקדק אמאי כתיב תקעו שופר בציון וכאן מקדים חדש לשופר ומאי ליום חגיגו ולא אמר ביום חגיגו.

דבגין מקיותא דלקינא להו חששי בראשיהו כד"א כל ראש לחלי ווי דהא מגו כאיבא דילהון חשישנא אנא דכתיב בכל צרתם לו צר גזיפא בהו משתני דיוקנא דילהון דכתיב חשך משחור תארם לא נכרו בחוצות ווי כד אסתכלנא בהו ולא אשתמודעו השתא איהו מתחנן לגבייהו במילין רכיכין עמי מה עשיתי לך ומה הלאיתך ברי יחידי דיילי חביבא דנפשאי מה עשיתי לך שליט' לך על כל אומין דעלמא כביכול בוכה ומבכה אותנו ותמיד הוא רחמן על בנוי ביומא דר"ה דאיהו יומא דדינא וקב"ה יתיב בכרסוי דדינא סנטירא אתי ותפי לפתחא דמלכא ותבע דינא פלוני עבד כך ופלוני עבד כך כו' בר בההוא עיטא דקב"ה יהיב לישראל ואמר בנוי תקעו בחודש שופר בכסא ליום חגיגו בגין לתברא ההוא סנטרא דתפי לפתחא עכ"ל הנה הקב"ה יהיב עצה ועצת ה' היא תקום צריך להבין סוד ה' ולהבין הפסוק תקעו בחודש שופר דיש לדקדק אמאי כתיב תקעו שופר בציון וכאן מקדים חדש לשופר ומאי ליום חגיגו ולא אמר ביום חגיגו.

דהנה מובא בוותר והבאתי לעיל בפרקים הקודמים כמה פעמים דהשכינה עולית למעלה ליומא דדינא ואנו צריכי להעלי' לה מעלה למעלה עד מקום בינה בההוא יומא גהרי' ה"א עלאי לה"א תתאי דבכל השנה הגיע אליה השפע ע"י הוי"ו הוא הנהר היוצא מעדן להשקות את הגן ובר"ה אעלית באתכסאי עד מקום בינה שהוא שופר גדול והפעולה בזה הלא כמו בכל השנה כשהיא מקבלית שפעה משמשא שהוא הוי"ו והיא עומד במקומה או היא מדת מלכות דינה דמלכותו גפיק דינה ומשלמת לאיש כמעשהו ופועל אדם ישלם לו וזה הרמז בן ה"א ה"א אומר לפום צערא אגרא ר"ל בן ה"א ה"א הוי"ו שעל ידו מגיע השפע מן ה' עילאי לה' תתאי הוא אומר לפום צערא אגרא לכל חד ישולם שכרו כפום צערו ואשתדלותו.

וזה כוונת הש"ס דמקשה אילפא כתיב ורב חסד וכתוב ואמת ומשני בתחלה ואמת ולבסוף ורב חסד ופרושו דמעילא לתתא ורב חסד תחלה אבל בר"ה שאנו מעלין את השכינה מתתאי לעילא או מגיע תחלה למדת אמת שהוא ת"ת ולבסוף כשמגיעה אל מקומה הרמה אל השופר גדול שהיא תבינה או ורב חסד דהיינו שעומדת במקום החסד. וידוע שמדת מלכות נקרא חדש כמובא בספר שערי אורה והבאתי לעיל בשער הראשון ע"ש. ומדת בינה נקרא ג"כ יום חג לפי שמאיר ומגהיר לח"סד ג"בורה הנקרא ח"ג וזהו דקא מרמו הכתוב תקעו בחודש שופר. ותקעו הוא לשון תחברו כמו תקעו כף דהיינו שתקע כפו לכף חבירו כן תקעו ותחברו בחודש

שנקהל עמו רב להתפלל והקב"ה מזהיר אותנו בבכי יבואו ובתחנונים אובילים וזה הוא החקירה והבדיקה אותנו במים המעוררי ונקה האיש מעון אם הוא רוצה להיות מנוקה מעון המים בודקין אותו את המעורר עצמו לבכיה ובפרט קודם תקיעות צריך האדם בבכיה רבה להתוודות על חטאיו דלהוי כמורה בקנס ואח"כ באו עדים שהוא פטור. ועד אחד לא יענה בנפש למות עד א' הוא הקב"ה הוא העד הוא הדיין לא יענה בנפש למות עד א' הוא הקב"ה הוא העד הוא הדיין לא יענה בנפש למות כי לא יחפוץ במות המת ולא עוד אלא שדרשו חז"ל למות הוא דאינו עונה אבל עונה לזכות כמובא בזהר דאמר הקב"ה לית למילף זכות על בני אלא אנא ואמרו חז"ל הגי מילי בשעת משא ומתן של דין אבל בשעת גמר דין עונה לחובה. ר"ל, להאדם נפקד ונדון בכל יום שנאמר ותפקדנו לבקרים לרגעים תבחננו ואף שהאדם נדון בכל יום אינו אלא משא ומתן של דין דבר"ה הוא ג"ד ואמר הגי מילי בשעת משא ומתן של דין דהיינו בכל השנה עונה לזכות ודן את האדם לכף זכות שאינו יכול לעבוד את בוראו הטרוד בעסק מזונותיו ומזונות אנשי ביתו אבל בשעת גמר דין דהיינו בר"ה ויה"כ שהוא שעת גמר דין ועת לעשות לה' אין לעסוק בחיי שעה כי אם בחיי עולם ואם האדם אינו משגיח ואינו עושה תשובה או עולה הוא לחובה כי אין לו במה להנצל כי החרב חד המונחת על צווארו והוא מונע עצמו מן הרחמים למה לא ישים אל לבו היום הרת עולם היום יעמיד במשפט כל יצורי עולמים ובר"ה יכתובו כמה יעברו וכמה כו' ולזה מרמז המתניתין דר"ה באחד בתשרי ר"ה לשנים שמעינין בשנים של כל אדם מי יחיה ומי ימות. והיינו לשמיטין מי שישמט מן העולם ולויבלות מי שיחיה ויעבוד את בוראו עד היובל לנטיעות כמה ילדים יבראו שהמה גקראים נטיעות וליקרו כמה יעברו מן העולם וילחכו כירק מן

שופר ר"ל שיהיה השופר עלאי שהוא בינה תקוע בחודש ר"ל במלכות הנקרא חדש שישפיע השופר עלאי שופע טובה וברכה למדת מלכות ויבוסמו כל הדינים ושפיר נופל הלשון כן ולא להיפך תקעו בשופר חודש דהוה משמע להיפך אלא יהא תקוע בחודש ומפרש בכסא ליום חגיגו ר"ל להעלות אותה באתכסייא ליום הח"ג שהוא לעילא מקום חסד וגבורה כמו שזכרתי. וי"ל זהו כוונת המדרש שזכרתי דהנה מדת מלכות נקרא זה שבה כללילן השבעה ספירות שהם שבעה ימי בראשית מן מדת חסד עד מלכות והיא הה"א אחרונה. לכן נקראת ז"ה דהיינו זיין ה"א ומדת ת"ת עם השש קצוות נקרא ז"ו שהוא בסוד וי"ו. לכן נקרא זו דהיינו זיין וי"ו ואמר בניי אם חדשתם ושפרתם מעשיכם הריני נעשה לכם כשופר מה השופר מכניס ומוציא בזה דייקא ר"ל שבר"ה השופר גדול שהוא בינה מכניס השפע טובה בזה שמשפיע למדת מלכות בראשונה ומוציא השפע בזה ע"י מדת ת"ת. משא"כ בכל השנה שאני מרחם עליכם ואני עומך מכסא דין ויושב על כסא רחמים בכדי שיבסמוך כל הדינים והופך להם מדת הדין שהוא מלכות דבר"ה דמלכותא למדת הרחמים ר"ל אני הופך שתעלה מדת מלכות למקום בינה ותמן לא אשתכח אלא רחמים גמורים. והעיקר שאנו צריכין להעלות את השכינה למעלה כמו שכתבתי לעיל כמה פעמים אך אנה אנחנו עולים אחינו המסו את לבבינו שלא עשו תשובה לא חדשו ולא שפרו מעשיהם.

ובמה יש לנו עתה לכפר עצמינו כי אם לרחוץ את פנינו בדמעות עינינו. וכמו שכתבתי למעלה עיניך בריכו' בחשבון על שער בת רבים. עיניך צריכין להיות כשתי בריכות של מים להרבות בכיה בחשבון ביום החשבון הגדול על שער זה שער השמים שהוא הבה"כ הנק' מקדש מעט בת רבים בעת הבה"כ הנקרא מקדש מעט בת רבים בעת

קיימת לקמן ומקבלית מלקותא לאגנא עלן
כמד"א והוא מחולל פשעינו מדוכא בעונותינו
ובחבורתו נרפא לנו.

וידוע שדם גדה הוא החלב של אשה קפה
ונקשר ונעשה דם, והנה קודם החטא היתה
משפיע ומניקת אותנו בדבש וחלב טובה
וברכה, עכשיו חטא חטאה ירושלים על
שמונעת המוסר לבנים ולכן לא התזויר
בתשובה ובעונותינו נקשר החלב ונעשה דם
על כן לנידה היתה דייקא לכן לא יחשיך
שבת מוסר מבנו שכל החורשך שבטו שונא
את בנו והוא המזיד עליו ובדבר אשר וזו
עליהם שהבנים נתפסים בעונו ידי נשים
רחמניות בשלו ילדיהן היינו שלא הוכיחו
אותן ולא חנכו אותם למצוות, לכן בשלו
ילדיהן ר"ל חמה המזידין עליהם כי בשול
הוא מזיד כדאיתא במסכת סנהדרין דף ס"ט
ו"ל מאי משמע דהאי מזיד לישנא דבשולי
הוא דכתיב ויזד יעקב גויד, ויראה האדם
לחונך את הנער לפי דרכו בתורה ובמצות
ומכ"ש ביום ר"ה ויוה"כ להקהיל גשים
וטף ליתן שכר למביאהו וכל אחד יקח את
בנו בחיקו ויודיע לו חובת היום שהוא
יום הדין על כל באי עולם וצריכין הגדולים
להזהיר לקטנים ובפרט בקטן הסמוך לאיש
שיודע להתפלל להזכירו שיתפלל בכוונה
ובשעת תקיעת שופר להזהירו שיחיד מקול
השופר וקטן אית ליה זכיה לזכות את עצמו
ואת אביו להשיב אבירת נפשו ואבירת אביו
מחובה לזכות, לכן הבנים ישאלו על פתחים
פתחי בתי כנסיות שיקצבו להם אביהם
שבשמים מזונות ושיהיו נכסיהן מרובין וכל
מצות הבן על האב להשיאו לדבר מצוה ולא
להשיאו לדבר אחר.

הכלל שיראו בר"ה ויוה"כ לרבות את
הקטנים והקטנים יבריחו את השטנים
ובזכותם יקרע את הגור דינים כי השם הקורע
גור דינים הוא השם קר"ע שט"ן והמה אותיות

השדה בעון אבותיו וכשישים זאת על לבו
מה הוא מה חיו הבל וריק רימה ותולעה למה
לא יחוס על נפשו ועל אנשי ביתו המה
הילדים הקטנים וקרע את לבבו בתשובה
כמו שאמרו חז"ל קרעו לבבכם ואל בגדכם
אם קרעתם לבבכם בתשובה אי אתם קורעין
על בניכם שבעון אבות בנים מתים כמובא
בוזהר על הפסוק אם לא תדעי לך היפה
בנשים צאי לך בעקבי הצאן ורעי את גדיותיך
על משכנות הרועים. דהנה יש כמה מגינים
על הדור צדיקים וצדקניות ותנוקות של בית
רבן ויונקי שדים ואמר אם לא תדעי לך
לאתקפא גרמך היפה בנשים ר"ל היפה
בנשים המה הצדקניות המה מכפרים על
הדור או צאי לך בעקבי הצאן אגון תנוקות
של בית רבן דאולפי תורה. או ורעי את
גדיותיך אינן יונקי שדים. על משכנות
הרועים. שהמה מתמשכנים הרועים.

ולזה מרמו הכתוב מלאךך ודמעך לא תאחר
ר"ל מה שעליך למלאות מה שפגמת
ודמעך הם דמעות עיניך לא תאחר באם
לאו בכור בניך תתן לי, לכן צריכים לאסוף
התינוקות של בית רבן הנקראים גדיים
לבית הכנסת בר"ה ויו"כ ועליהן מרמו
הכתוב ראשית בכורי אדמתך הילדים הקטנים
ואדמתך הוא לשון אדם תביא בית ה' אלהיך
לחנכם לעבודת השם ולתפלה דאינן מנוקין
מכל חטא ובגגהו יחוס הקב"ה וירחם
והשיב לב אבות על בנים ויתעוררו אותם
לבכיה דהעיקר הוא בכית הילדים הקטנים
כמובא בוזהר על הפסוק ותפתח ותראהו
את הילד והנה נער בוכה מיד ותחמול עליו
דצריך האדם לייסר את בנו כשהן קטנים
והבנים יקבלו מוסר, ואמר הכתוב חטא חטאה
ירושלים על כן לנידה היתה, ויש לפרש
ירושלים היא השכינה כידוע חטאה כביכול
על שמנעה מוסר מבנים כמובא בוזהר
במדרש הנעלם במגילת איכה כד הוינן חטאן
קמי אבונא ואלקא רצועת לאלקאה לן איהי

תובעים המה המקטריגים אשר יאמר כי הוא זה האדם והכל חייבין להכריז הוכח יוכיח את עמיתו והשבות לו ראה האיד תשיבנו לו כי מי שיודע להכריז בקול מוסר ותוכחה ועושה עצמו כאילם ושותק הוא חייב באחריותו ועל זה אמר דוד נאלמתי דומיה החשיתי מטוב וכאבי נעכר, לכן לא ימנע הטוב מבעליו.

ואפרש הפסוק בישעיה נ"ח קרא בגרון אל תחשך כשופר הרים קולך והגד לעמי פשעם ולבית יעקב חטאתם ואותי יום יום ידרשון ודעת דרכי יחפצון כגוי אשר עשה ומשפט אלהי לא עזב ישאלוני משפט צדק קרבת אלהי יחפצון ולפרש הגי פסוקים וגם זה דקאמר והגד לעמי פשעם וכי כל אדם אינו יודע מה שחטא ופשע אלא צריכין להתעורר מי האיש הירא ורך הלבב ילך וישוב לביתו מן חובין דבידו דאינון תבירא דלבא בר גש דאיתא בוותר ויראו האנשים כי הובאו בית יוסף דבית יוסף להבה הוא יומא דדינא קשיא כד"א הגה היום בא בוער כתנור ווי לון לבני גשא דלא ידעי ולא מסתכלין באורחא דאורייתא ווי לון בשעתא דקב"ה ייתי למיתבע דינא על עובדיהון יומא רבא יומא דחושבנא יומא דספרין פתיחין ומאריהון דדינא קיימין בגין דההוא מנא קיימי נחש בקיומ"י לנשכא ליה וכל שייפו מתגרשין לגביה ונשמתא אזלא ושטיא ול ידע לאן ארחא תיהר ולאן אתר מהלכין לה בגין כך איבעיא ליה לבר גש לארגזא יצרו כל יומא ולאדכרא קמיה ההיא יומא דיקום בדינא דמלכא דקעאלין ליה תחות ארעא לארקבא ונשמתא אתפרשא מיניה ותנן לעולם ירגיו אדם יצר טוב על צה"ר וישתדל אבתריה כו' דהגה בית יוסף הוא החדש אלול כמו שכתבתי בשער הראשון והחדש תשרי הוא בית יעקב כד"א חק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב וכל הנפש הבאה לבית יעקב שבעים המה שבעין

רע"ש קט"ן שכל הרעש יסיר הקטן בתפלתו ויתערב השטן והקטן יהיה לאלף, ומי שאינו מחנך את בניו וכשרואה שאינו עושין כהוגן ואינו משגיח ועושה עצמו כאילו לא ידע הוא הזיד בדבר ועובר על לאו דלא תבשל גדי בחלב אמו כמו שזכרתי לעיל בישול הוא מזיד ומרמו שלא יזיד את הגדי בחלב אמו היינו יונק שדים מקטנותו לחנכו במצות ה', ובמה שפתחתי אסיים גם הפרק שכתבתי לעיל הפעולה של השופר שמהפכין מדת הדין למדת הרחמים כ"י העלאת השכינה שעולים לעילא עד מקום בינה, ויש הרבה מקומות דקהילות שנוהגים לומר קודם תקיעת שופר פרק מ"ז שבתהילים כל העמים תקעו כף והוא מנהג ישר ונכון על שנאמר שם עלה אלהים בתרועה, ה' בקול שופר שפרשו שעולה בדין ובתקיעת שופר בתפלת לרחמים ואומרים הפרשה זו שבעה פעמים והעלותה בשבע מדריגות עד מקום בינה, ומהראוי להתפשט המנהג הזה בכל תפוצות ישראל ובזה יתעוררו רחמים גמורים לדור דורים.

סליק פרקא

פרק תשיעי יענו העם ויאמרו הכל אשר דבר ה' נעשה וגשמע לכל המוסר ותוכחה מן המשמיע המדבר בצדק הוא המוכיח היודע להתעורר את העם להתשובה שהחיוב על מי שנתן לו השם לשון למודים שירים כשופר קולו בדברי מוסר ותוכחה להתחזיר להם אבידתם אבידת גפש שיתחזרו בתשובה ויקבלו ומציאתה מציאת נשמתה והמתחזיר אבידה חייב להכריז אותן כל אחד סימן טוב ויקבל נשמתו היא שמלתו לעורו ושמלה מיוחדת שיש בה סימנים אם עשה מצות יש בה סימנים טובים ואם עשה עבירות ונעשה בה פגמות יש בה סימנים רעה ואפילו עבירות קלות נקראים אבידות על כל אבידת אחיד הכל יש לה

אצום כן אצלי ואבכה כד"א רחל מבכה על בגיה וצריכין אנו להרבות בבכיה ולתקן תכשיטין להשכינה כמו שכתבתי בפרקים הקודמים בכדי שתעלה ותעיד עלינו וכתוב שובה ישראל עד ה' אלהיך אל תקרא עד אלא עד ה' אלהיך הוא העד הוא הדיין, והנה עד הוא לשון קשוט כד"א התשכח בתולה עדיה, וכשהשכינה היא בגלותא נקרא רחל שהיא אזלית בגלותא רחל בתר רחילא אזלת לרעות את צאן אביה המה ישראל הנאמר בהן ואתן צאני צאן מרעיתי כשאנו עושין תשובה עד ה' דהיינו שאנו מקשטין אותה בקשוטין וכשתצרף ע"ד לרחל אז הוא בגימטריא תד"ש וזאת עולת חדש בחדשה שדשה וקשטה את עצמה בחידוש מעשינו עולה ומעידה עלינו שעשינו תשובה ומרמז הכתוב בטחו בה' עדי עד ר"ל שתעדי את השכינה בעד, וסימן לזה עד ועד בכלל.

והנה כשהיא נקראת רחל דהיינו כשהיא בגלותא ומשמרות צאנה כבקרת רועה עדרו כל אשר יעבור תחת השבט מעשרות אות העשירי יהיה קודש והמעשר ללוים שהמה מסטרא דדינא כמובא בזהר דלוים המה מסטרא דגבורה והכהנים מסטרא דחסד **ה' ה' בגימטריא** ואלה"ם וכשאנו מקשטין אותה ומצרפין ע"ד לרחל כמו שזכרתי אז נקראת חודש וחייבת בתרומה לכהן שהוא מסטרא דחסד ובתחלה קראת שיר שהוא דין כד"א אהללה שם אלהים בשיר, וכשמתקשטין דהיינו בהא' אחרונה שבשם שמקריבין הה"א להוי"ו נקראת שירה, ולזה רימו הש"ס התקוע לשיר לא יצא לפי ששיר הוא השם אלהים ואז צריכין בתקיעת שופר להתעורר השם המיוחד הוא השם יה"וה שהוא רחמים ושתהא תשכינה נקראת שירה ואז שירה חדשה שבחו ע"י תקיעת שופר ומובא בזהר וזאין אינון ישראל דידעין לסלקא כרסייא דדינא ולתקנא כרסייא דרחמי ובמה בשופר, ומובא בזהר פ' פנחס בכל

קתדראין דסתרין לשבעין ממנו דקיימין למידן דינא על עלמא בי דינא רברבי כד"א ויבאו בני האלהים להתיצב על ה' אינון ב"ד של שבעים ואחד דקב"ה על גביהון והנה אם לא עשינו תשובה קודם ר"ה נאמר הושיענו אלהים כי באו מים עד נפש הוא נפש לבית יעקב וגו' יגעתי בקראי נחר גרוני, ר"ל מים הזדונים באו עד נפש על שלא עשיתי תשובה וניחר גרוני יעקב הוא בסוד הגרון כידוע לידועים ומה שמזכיר כאן השם אלהים הוא בענין זה דהנה אף שהשם אלהים הוא דין אעפ"כ כלול ברחמים דהיינו שיש בו אותיות של רחמים א"ל הוא חסד ויש בו ג"כ י"ה מהשם הוי"ה שהוא רחמים וכשאין אנו עושין רצונו של מקום גורמין שיסלק אותן א"ל והיו"ד מן הה"א והרמז בזה א"י זה ספר כריתות אמכם והנה היום מרחוק ה' נראה לי שהשכינה היתה מרחפת עלינו כאמא על בגין עכשיו הוא לנו כאחות כד"א ותתצב אחותו מרחוק ע' מה שכתבתי בשער הראשון פרק ד' ואמר הכתוב למה ה' תעמוד מרחוק למ"ה דייקא שלא נשאר מן השם אלהים אלא אותיות למ"ה למה תהיה כגבור לא יוכל להושיע.

לכן אמר בפרשה זו אהללה שם אלהים ואגדלנו בתודה ר"ל שבו כלול גם כן רחמים ומי יתן שאהיה כימי קדם שאהללה שם אלהים בשיר והיינו נוכל לגדלנו עוד בתודה להעלהו מדין לרחמים ששורה עלינו השם ידו"ד ותיטב לה' משור פר' ידרשינן משופר שע"י תקיעות שופר אנו מעלין אותו מכסא דין לכסא רחמים כד"א עלה אלהים בתרועה וגו', וכשאין אנו עושין תשובה קודם יום הנורא מי יעלם לנו בהר ה' ומי יקום במקום קדשו כי השכינה מתעוררת אותנו אל התשובה כמו שכתבתי בפרקים הקודמים בכמה מקומות ואריחת קלא לכל עובר שובו בנים שובבים שובו וחיו צלו ובכי וצומו אלי ואני ונעורתי

זמנא ר"ה תרי יומין אינן יומא קמא דינא קשיא ויומא תנינא דינא רפיא בגין דלהוי יצחק כלול דין ורחמים דאלמלא אשתכחו יחידיאי יחריב עלמא דביומא קמא מן המנחה ולמעלה שהוא עת רצון רעווא דרעוון אשתכח.

וזה הוא דקא מרמז התנא במתניתין בראשונה היו מקבלין עדות החודש כל היום ר"ל הב"ד של מעלה היו מקבלין עדות החודש מה שמעידה השכינה שנקראת חודש ובחדשה ימצאוה שקשטה את עצמה בחדושי המעשים שלנו והיו מקבלים עדותה כל היום ותו לא, פעם אחת נשתהו מלבא ר"ל נשתהו ישראל את עדים ולא מצאה השכינה את עדים שלא עשו תשובה ולא תקינו לה תכשיטים, וקלקלו הלויים בשיר דייקא דקאי אב"ד של מעלה בני אלהים שהוא בגימט לויים מסטרא דדינא קשיא ונקרא שיר הש' אלהים כמו שזכרתי, והתקינו שלא יהו מקבלין אלא עד המנחה עד דייקא ר"ל שאינן מקבלין אותן אלא אם מביאין ע"ד למנחה בכדי שיצרף עד לרחל ונעשה חודש כמו שזכרתי שזה הוא תקונים דילה וזהו המנחה ואם באו מן המנחה ולמעלה נוהגין אותו היום קודש ולמחר קודש לפי שמן המנחה ולמעלה הוא עת רצון ונמתקין הדינין ונעשין ביום שני רחמים.

ובזה יבוארו הפסוקים של מעלה קרא בגרון ר"ל קרא בתשרי שהוא בסוד הגרון ועוד ר"ל אם באו מים עד הגרון דהיינו עד גפש אל תחשך אפילו חרב חדה מונחת כו' הרם כשופר קולך ר"ל בשעת תקיעת שופר הרים קולך בבכיה רבא והגיד לעמי פשעם לשבר את לבחון לבית יעקב חטאתם ר"ל תודיעם שבאו לבית יעקב חטאתם משפט לאלהי יעקב והם לא שבו מחטאתם ומה תקנתם, ואותי יום יום ידרשו דייקא ר"ל ידרשו אותי יום יום שני ימים של ר"ה

ודעת דרכי יחפצון ואז כגוי אשר צדקה עשה ומשפט אלהיו לא עזב ר"ל יחשבו לי כגוי אשר וגו' ומפרשו אומר ישאלנו משפט צדק ר"ל ישאלו ממני משפט צדק ובמה קרבת אלהים יחפצון דייקא ר"ל בתחלת יחפצון קרבת אלהים לקרב אותיות של שם אלהים לקרב האל"ף אל הלמ"ד והיו"ד לה"א שלא יעמדו ברחוק ויקריב אחד אל אחד ויהיו לאחדים ואז ע"י זה אגדלנו בתורה ותיטב לה' להתעורר רחמים העולה מזה שאל ימנע עצמו מן הרחמים כי כל התחלות קשות וכל דבר שתחלתו קשה סופו רך כמו כן מן השם אלהים שהוא דין נעשה רחמים ומובא בזהר יחי שם ה' מבורך שירותא קשה וסופו רך מ"ב קשה ודינא איהו יומא דר"ה מ"ב דהא במ"ב אתוון אתברי עלמא וע"ד אתברי בדינא ולבתר רך ופרושו מבר"ד אף שר"ה הוא יום הדין יום שנברא בו העולם במ"ב אותיות אעפ"כ הוא מענה ר"ך ומשיב חימה והקב"ה אומר בני לא תדחלי לא אתן את המשחית לבא, כי אם בעצמן יעמוד לימין אביון להושיע משופטי נפשו והעיקר שיתעורר את עצמו אל הבכיה כי כל התרעין לא נפתחין אלא ע"י תרעא דדמעין, דכד ישראל הוו מצלאין כל היכלין הוו מתפתחין לגביהו וכען בגלותא אתמר בהון כל השערים נעלו ושכינתא לבר מהיכלא וקב"ה לבר מהיכליה ומלאכין דממנן על צלותין לבר מהיכלהון הה"ד הן אראלים צעקו חוצה וגומר ושכינתא נחתא לאתר מזבח החיצון געתא ומייללית צווחת מדבחי פרנסתא דמרווית לי בעלוון דכיין יהבו בך גבילות, בני חסידי קדושים אדבחו עלך ווי לי מדמיהון ולבתר אעלית לבית קדשי הקדשים אסתכלית באתר דכרובים ארימת קלא בבכיה ערסי ערסי כו' מובא באריכות בזה"ה.

ואביא משל אחד למלך דהוה ליה בר יחידיאי ולא בעי למיהך בארתא

טבא יקבל יתיה כדלקמין. מה עביד ההוא עבדא דהוא בעל דבביה דהאי ברא דמלכא, נטר עד דאתי ההוא יומא ידיעה דומין מלכא אזיל האי עבדא ונעיל פתחא דהאי ביתא דהוה שרי תמן האי ברא, ויהי היום והאי ברא בעי למפתח פתחא למיתך למלכא כמא דפקיד ולא יכיל למפתח בגין דנעיל האי עבדא, צווח צווח ולית מאן דשמע ולית מאן דישגח ביה הוה תמן חור בכותלא נתן עינו בהאי חור דלמא ישכח מאן דעובר תמן ויבעי מגיה דיפתח לפתחא כד נתן עינו בהאי חור נטל האי עבדא בישא רומחא ותחבלי בעינו וסימא את עינו. אנח אודניה להאי חור דישמע אם יעבור מאן דרך שם נטיל האי עבדא חרבא ותתך ליה לאודניה פשט ידו בהאי חור דלמא יכיל להשיג עד מקום המפתח היוכל למפתח נטיל האי עבדא קרדום ותביר את ידיה, אדהכי אתיה אמיה וחזית דעינו סתמינ ואודניה חתין וידו תבירא ארימת קולא בבכיא רבא ברי רהימאי דנפשאי מי עשה לך כל אלה הרעות ואתיב לה כדין וכדין. אמרית ליה ולית את ידע דהאי מנעול יכלין לאפתחא מלגו תמן אית לבא למנעול, מלגו דיכלין למהדר ולאחזרא בהאי לבא דמנעולא ויפתח, בעי האי ברא בידא אחרא דאית ליה למפתח מלגאו ולא יכיל דאית תמן חלודה דאיתליד האי מנעולה ולא יכיל למהדר ולאחזרא ליה שרי בכל כוחו להתאמץ ולאשתדלא ולמא יפתח ולא יכיל שרי למבכי בבכיה רבא דאי לא יפתח ויפנה היום ויעבור זמנא דפקיד עליו אבוהו ולא יבא ליה תקנתא, וכד בכי דימעהו נפלי על האי מנעולא דמעין סגיאין מגו דמעין אלין אתרכך החלודה דעל המנעול ופחת יתיה ואעיל בבכיה רבא קמי אבוהי וספור ליה כל המאורע כיון דהוא אבוהי דקא מסר נפשי בגין לקיימא פתגמוי קביל יתיה ושרד לאשא דירפי יתיה מכל מכתשין.

זה המשל והנמשל מובן המלך הוא מלכו

דכשרא עד דמלכא אזיל מפלטין לאתר אחרא דלא ליחד כבודו באתר דהאי ברא תמן והאי בר אזיל אבתריה למרגו יתיה באתר מותבא דמלכא, אתרחיק עוד מלכא מהיכלא דא להיכל אחרא והוא עוד אזיל אבתריה, מאי עביד האי מלכא הלך מאתר לאתר ומדוכתא לדוכתא אחרא עד דעאל לאתר והיכל דלית לה כוין והוא אתר חשוכא ולא יכיל האי ברא לאשכח האי אתר דלא ידע מה בחשוכא, וגם כל בני פלטין דמלכא לא ידעו אתר בית מותבין דמלכא ושאלו איה מקום כבודו אלהין מטרוניתא ידענא אתר מיתבא דמלכא, ואומי מלכא יתה דלא תמחי בכל בני פלטין ובכל עבדין מה דיבעו לעבדו לבריה ויטלו מיגיה נוקמין על כל בישין דעביד לון כד הוה בשליותיה ליומין סגיאין עקו ליה להאי ברא בעקין סגיאין דלא יכיל למסבל והוא צווח לאמו ולא אשגחית עליה לבתר דעב ועליה עקתון סגיאין ומכתשין ויסורין רברבין ואמו מרחמית עלוהי ולית לה רשו לממחי בהון על דאומי עלה מלכאי אעלית למלכא בבכיה רבא ובעית מן מלכא דירחם על ברא ויקבל יתיה ענו לה מלכא ואמר בדילך אעביד דא ותיוזל לגביה ותודיע ליה דבגינא אכרחית לאעלה לאתר חשוכא דהא ואגי יתיב ליה ארכא עד יום פלוני דיבא לגבאי בהאי אבנא טבא דמסרתי לידוי ואי יבא על האי יומא דומי' לך אקבל ליה ואי לא יבא על ההוא יומא ידוע לא יראה פני ~~האי עבד~~ ^{האי עבד} ההי' מטרוניתא הלכה לברא ואוכיחה יתיה וממלית על לביה דיתחרט על מה דעבד וארגיו לאבוהון ויזמין ויתקן עצמו על ההוא יומא ידיעא דפקיד אבוהו שיבא לגביה בהאי אבנא טבא דימסר בידוי, וקביל האי ברא כל אינון מילין דאמו ואבטח לה למעבד כמא דפקדית יתיה וכמה דאזהרית עלוהי והנה עבדא דהא קם אחורי כותלא בשעתא דמלכא אמר כדין למטרוניתא דבדעתו לקבל לי לבר' עד יבא על ההוא יומא ידיעא אבנא

ואומרת לן יכלית את למיפתח לך פתחא
מלגאז הלא יש לבא למנעולא מלגאז שים
נגד לבך מה את ומה חייך הבל וריק רימה
ותולעה ורחמנא לבא בעיא וכשהאדם רוצה
להתעורר עצמו ולא יכיל מחמת שעלה
חלודה על לבו שהיצה"ר טמטם את לבבו
מאד שלא יכיל למהדר ולאחזרא, ואף גם
זאת כשישים האדם אל לבו כמה קשה האבן
הטמון בלבו אם לא אעשה תשובה היום
אזי אין לי תקנה ח"ו וחיי תלויים מנגד
עיני ואם לא עכשיו אימתי אזי יבא וודאי
לידי בכיה רבא ובדמעות עיניו יסיר את
החלודה מעל לבו וירך לבבו אז יפתח ויעלה
בוז השער ולזה אמרו שערי דמעות לא
ננעלו.

ולכן נאמר אדני שפתי תפתח ובמאי אתפתח
בדמעות כדכתיב ותפתח ותראהו את
הילד וגו' אך צריכין להרבות בכיה להסיר
כל הסיג והכללוך מלבו, ודע בדמעיין לא
צריכין לשום דבר או למעשה רק רחמנא
לבא בעיא דיבכה מעומקא דלבא והקב"ה
שומע קול בני מה שהאדם בוכה מתבירות
לבו והדמעה בעצמה הקב"ה מכיר בה ומספר
עמה מה שאלתך וינתן לה, לכן נאמר שמעה
תפילתי ה' ושועתי האזינה אל דמעתי אל
תחרש כו' תלתא חשיבי קמיה קב"ה ומכולהו
לא חשיב כדמעה דהא בדמעין אזלין מלבא
ורעותא ומתברר כל גופא לכן נאמר אל
דמעתי אל תחרש ר"ל הקב"ה מספר עמהו
וממלא משאלותם לכן נאמר גודי ספרת
אתה שימה דמעתי בנאדך הלא בספרתיך
דייקא ר"ל שמספר בהון כי אגון מים חיים
ונחזור לענין דלעיל כשאנו מקשטין את
השכינה עולה בחודש להעיד ומקבלין עדותה
ומזמת את השטן הבא בעדות שקר ועושיין
בו דין הזמה.

ומובא בזהר פ' תרומה דף קס"ג וכי מאן
חמי' עבדא דליהוי מקטרג דמאריה

של עולם מלך מלכי המלכים הקב"ה וברא
יחידא אגון ישראל דכתיב' ומי כעמך ישראל
גוי אחד וכשחטאו ישראל זימנין סגיאיין
נסעה השכינה עשר מסעות מכרוב למפתן
כדאיתא מאתר לאתר עד דסלקא ואמרה
במחשכים הושביני ולית מאן דיכיל
לאדבקא האי אתר הוא לבדו ידע מה
בחשוכא ונהורא עמי' שרי וכל המלאכין
וממונין לא ידעין ושאלין איה מקום כבודו
וכל שרי מעלה שלטין בנו ואפיקו אותנא
מכל היכלין דמלכא ואתדרבנא בין עמין
נכראין ושכינתא לא יכלית למימחי בהו
דאומי אותה קב"ה דלא רגיגת ולא תציל
אתהו ובכל זמנא דאיתתן עלן עקתין שכינת'
מסרית נפשה ומבקשית רחמין מן מלכא
וזמין לה קב"ה יומה ידיעה ואומר בתשובה
תליא מלתא תימא להוד הדרון בתיובתא
ובהאי יומא יומא דדינא ייותן ואקבל להון
כד יביאון האי אבני' טבא דמסרתי לידיהון
היא אורייתא דאתקרייא אבנא טבא. והאי
עבדא בישא הוא השטן עומד אחורי כותלא
ושמע כדבריה האלה דזמין קב"ה יומא ידיעא
שהוא יום ר"ה יומא דדינא הלך ותפי לפתחא
שכל השערים ננעלו ומטמטם לבא דבר נש
דלא יכיל למיפתח פתחא והתעוותו אנשי
חיל אלו סנהדרי גדולה סנהדרי קטנה ובטלו
הטוחנות אלו כהנים ולוים וכולהו משמרות
ומסמא את עינינו דכתיב וחשכו הרואות
בארובות אליו נביאים וצופים דאיגון אקרין
עיני העדה וועד היו בנו לומדי תורה
דעשו אזנים לתורה ואבדו מינן והיינו כחתכו
אודנין ועוד היו חסידי עולם מגיני ארץ
שכאשר הרימו ידיהם גברו ישראל כהיום
תביר ידינו כל הידים תרפינה ואין לנו
יד לפתח דכתיב וסגרו דלתים בשוק ובהאי
יומא דר"ה דזמין מלכא לבא לפניו וברא
בעי למפתח פתחא לנפשיה ולא יכיל אטימין
אודנין סתימין לבן סתימין עיינין ושכינתא
אתיא ומרחמית עלן כאמה על בנה וחמית
דלית לן עינין ולית לן אודנין ולית לן ידין

ובכל מה דרעותיה דמאריה איהו מקטרגא רעותי דקב"ה דיהון בני נשא תדיר בפולחני ויהכון באורח קשוט בגין למזכי לן בכמה טבין הואיל ורעותיה דקב"ה, האידא אתיא עבדא בישא ואתעביד מקטרגא אסטי לון לאורח ביש, אלא ודאי רעותא דמאריה עביד, למלכא דהוה בר יחידיא ופקיד ליה דלא יקרב גרמיה לאתתא בישא כו' אודי ליה האי ברא, קרא לה לההיא זונה ואמר לה תלך ותפתי להאי ברי למחטי רעותא דברי לגבי כו' ות"ח אי לא יהא האי מקטרגא לא ירתי צדיקין הני גנויא עלאן דומינן לירתי לעלמא דאחרי כו' ואיהו גרים טב לצדיקים וגרים ביש לרשעים והוא חרבו של הקב"ה וזה מרומז בפסוק לבש ה' עוז התאזר ר"ל הוא באזר בגבורה ורוצה לנהוג עולמו בדין ורחמים לכן אף תכון תבל בל תמוט אף דייקא הוא השטן הנקרא אף תכון אותו, תבל בל תמוט שיהא עונש ושכר בעולם, ואמר נשאו נהרות ה' נשאו נהרות קולם ישאו נהרות דכים ר"ל אלין נהרות שהמה מדמעות עיניהם המה בעצמם ישאו את דכים ויספרו ומסיים שהקב"ה אומר עדותיך נאמנו מאד ר"ל הקב"ה אומר להשכינה הבאות להעיד על בניה אומר אליה נאמנים עלי דבריך ומבטיח אותה לבינתך נאווה קודש כי יש תקוה לאחריתך נאום ה'.

והואיל שכתבתי בזה הפרק שמקבלין עדות החודש דהיינו עדות השכינה כל היום של ר"ה ואם נשתהו מלעשות תשובה ביום ראשון עכ"פ מן המנחה ולמעלה רעווא דרעוון אשתכח ונוהגים היום קודש ולמחר קודש והתקינו שיהו שני ימים ר"ה אף שיום ראשון הוא דינא קשיא יום שני הוא דיא רפיא כמו שהבאתי בשם הוזהר דבכל זמנא תרי יומין אינון, לכן החיוב להזהיר את העם על יום השני בתחלה להזהיר את זהירין בתפילת המנחה של יום ראשון

והנה אברים ופדרים¹ המה כולל מהגוף

ויש לרמז פרושו על דרך משל מי שהולך ערטלאי ערום מכל בגד ונוטל חגורה וחוגר על בשרו וודאי הוא לו לברשה וכלימה והכל עושין חוכא ואטלולא מאחר שאינו לבוש כלל למה לו חגורה, והנמשל הוא שאנו צריכין לעשות תשובה וללבוש לבושי לבנים להלבין חטאינו קודם תקיעת שופר כמו שכתבתי בפרקים הקודמים זאח"כ בתקיעת שופר לכוונא ליחד שמא קדישא ולחבר את נפשינו ורוחינו ונשמתינו בקשר של קיימא קש"ר היא תקיעה שברים תרועה ומובא בתקונים קשר בהפוך אתון קרש ורא חזא דעשר אמות אורך הקרש תרי ההין מן השם הוי"ה שצריכין להתעורר וליחדם בתקיעת שופר ואמה הוי"ו וחצי האמר הוא הי"ד ובקש"ר היוצא מן השופר אגן מקשרין ומייחדין את האהל והוא בסוד הברית התיכון המבריה מן הקצה אל הקצה כמו החגורה החוגר את כל הגוף, ואימת נעשה חגורה אם חגור מתניו תחלה לבש את עצמו בלבושים שזהו סדר לבוש בתחלה ללבוש זאח"כ לחגור. אבל אם לא עשה תשובה ולא לבש עצמו בלבושין ועומד לתקוע בשופר ולחגור חגורה אי לאותה ברשה וכלימה וזה שמרמזו ימים על שנה תרגזנה אם לא יעשה תשובה בשני ימים של ר"ה על כל השנה ירגז. בוטחות כי כלה בציר אוסף בלי יבא. ר"ל המה בוטחים שבשעת תקיעת שופר אין שטן ואין פגע רע והוא נקרא בציר ואוסף שהוא השטן הוא המלאך המות שבוצר וזומר "אוסף את הגפנים גפן ישראל להעבירה מן העולם והמה בוטחים שלא יבא. ואינו אלא אם הוא מלובש לבנים תחלה ועשה תשובה. ובאם לאו נאמר עליו פשוטה ועורה ר"ל שהוא ערום ומופשט מכל לבושי וחגורה על חלצים ונוטל חגורה לחגור חלציו ובוודאי שצריך להלביש ולתקן עצמו תחלה. לכן יראה לעשות אלו שני הימים ראשון ושני על טהרות הקודש להתעורר ביום שני הרחמים גמורים

ובהגוף יש רמ"ה אברים ושס"ה גידים ותפלת ערבית הוא הכולל כל הגוף גופן ישראל הערבים זה בזה וכולם המה כגוף אחד שיש ששים רבוא אותיות לתורה נגד ששים רבוא ישראל וכל אחד אחוז באות אחד מן התורה הקדושה ובהתורה יש רמ"ח מצות עשה ושס"ה מצות לא תעשה המה הרמ"ח אברים ושס"ה גידים, לכן כל ישראל עריבים זה לזה וזה הסוד תפלת ערבית נגד אברים ופדרים הנקטרים כל הלילה ולהכי נקראת תפלת ערבית על שכולם עריבים זה בזה בהמה כאיש אחד וצריכין מאוד להזהר ולהתפלל תפלת ערבית בכוונה שהוא בסוד יעקב וישב במער"ב חצרים חצרו הם בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ללמוד בזוהר בפי אמור ובפי פנחס המאמרים השייכים לר"ה וגם בפי תצוה לאמור מאמרים השייך לר"ה ויבכה על עונותיו וכאשר בערב ילין בכי ולבוקר רנה שיתעורר הרחמים נדבה בבוקר ויודע את אשר לו ואת הקרוב ויקריב אליו לקבל שועתם ותפלתם.

וכסדר שעשה ביום ראשון יעשה ביום שני כד"א בפסוק שזכרתי בריש הפרק ואותי יום יום ידרשון ודעת דרכי יחפצון המרמז על שני ימים של ר"ה כי אם שגג או נאנס או עשה בראשון שלא עשה תשובה בלב שלם יעשה בשני ושני תשלומין דראשון הוא, ושני אלו שוין לתקיעות ולברכות ויומא אריכתא הוא שנותן הקב"ה ארכא להלבין עונותיהם ולהיות לובשי לבנים, שאם לא ילבש את עצמו בתקונין ולבושין באלו השני ימים, אז מרמז הפסוק בישעיה סימן ל"ב ימים על שנה תרגזנה ר"ל באלו השני ימים על כל השנה תרגזנה כי הכל קצוב מר"ה וז"ל הפסוק ימים על שנה תרגזנה בוטחות כי כלה בציר אוסף בלי יבא חרדו שאננות רגזו בוטחות פשוטה ועורה וחגורה על חלצים עכ"ל.

וכמו שזכרתי ואני כותב זאת למנהג כי כן כן נהגתי ביום ב' של ר"ה קודם תקיעת שופר לומר מלה במלה בבכיה רבא ותפלה ר' חוניה בן הקנה שרית הן השם של מ"ב אתון דבהון ברא הקב"ה את העולם. ועל דרך שכתבתי בשם הזוהר יהי שם ה' מברךך אף שהיה תחלתו קשה יהא סופו רך. וזה השם מסוגל להמכוון לקרוע כל הגזר דינים הקשים ויאמרו התפלה זו בכוונה ואחר כל ששה תיבות לכיוון הר"ת הוא השם. יאחר סיום התפלה לומר יהי שם ה' מבורך מעתה ועד עולם וברוך ה' אלהי ישראל מהעולם ועד עולם ואמר כל העם אמן ואמן.

סליק פרקא

פרק עשירי ידיעות התקוששו וקשו הוא
כלל גדול בענין התוכחה שצריך לקשט עצמו ואח"כ קשט אחרים שאם המוכיח הבא לתוכיח ולהתעורר את העם יתעורר את עצמו תחלה וישבר את לבו לבוא לבכיה רבא או יוכל לומר טול קוץ אל תקוץ בתוכחתו. והשומעים יענו טול קוץ וקרא ודבר אתה עמנו וגשמעה אולי אוכל נק"ה בו לנקות בזה מחטאינו ילהתעורר עלינו הרחמים ואל ידבר עמנו אלהים שהוא מדת הדין פן גמות ח"ו כי החיוב לקבל מוסר ותוכחה כמה דכתיב מוסר ה' בני אל תמאס ואל תקוץ בתוכחתו ומובא בזוהר פ' בחוקותי דף קי"ד ע"ב לא תקוצין ביה כמאן דערק מגו גובין דאנון מילין כגובין לגביה בנקמ". לכן הזהיר הכתוב אל תקוץ בתוכחתו והוא אם המוכיח תוכיח אל פניו תחלה וכן אמר הקב"ה ליחזקאל סימן ס"א ואתה בן אדם האנח בשברון מתנים ובמרירות תאנח לעיניהם והיה כי יאמר אליך על מה אתה נאנח ואמרת אל שמועה כי באה וגמס כל לב ורפו כל ידים וכהתה כל רוח וכל ברכים תלכנה נ"ים הנה באה ונהייתה עכ"ל. נמצא

שצוה לו הש"י ב"ה שיאנח תחלה קודם שיוכיח בשברון מתנים ולזכור את שבריו שברון מתנים שלו ובמרירות לבו להאנח על שבריו ויתעורר עצמו או תוכחתו ותהא מקובלת. וביותר בר"ה קודם תקיעת שופר צריך להאנח השוברת חצי גופו ולהתוודות על חטאיו בשברי גנחיו גנח על שבריו שאירעו לו בזאת השנה ובתרועה ילולי יליל על עונותיו. והיה כי יאמרו אליך על מה אתה נאנח ואמרת אל שמועה כי באה היא שמיעת קול השופר היתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו מי הוא זה שלא ישים אל לבו ולא ישא כפיו לשמים. והא דקאמר וגמס כל לב ורפו כל ידים וכהתה כל רוח דיש לדקדק בתחלה אמר וגמס כל לב ל' יחיד ואח"כ אמר ל' רבים ורפו כל ידים ולא אמר ורפה כל יד דהנה כתיב לב חכם לימינו דהיינו החכם שם הלב לימינו דהעיקר הוא לשמור שלא לפגום בכ"ב אותיות התורה ובעשר ספירות העולין ל"ב וזהו הרמז בהיכלו כלו אומר כב"ד שהוא בגימטריא ל"ב כ"ב אותיות ועשר ספירות אבל עכשיו שפגמנו נאמר השיב אחור ימינו וילכו בלא כח לפני רודף כי ה"כח הוא הסוד כ"ח פרקין שבשתי ידים דבכל יד יש י"ד פרקין באצבעות ועכשיו שהשיב אחור ימינו וילכו בלא כ"ח וכמובא בתקונים על הפסוק ועתה יגדל נא כ"ח וצריך האדם להאיר את נשמתו שלא יפגום בהאותיות ובהספירות ובוה יתן עוז וכן להש" ב"ה כד"א תנו עוז לאלהים. לכן אמר שאנו פגמנו בעו"ה וגמס כל ל"ב דייקא רפו כל ידים דייקא ר"ל שלא נשאר אלא יד על כס ית כי השיב אחור ימינו וכהתה כל רוח שכתו רוחיהו ונשמתיהו ולא מאירין לכן אמר יאמר האדם בר"ה אשא עיני אל ההרים ההרים ההרים המה האבות. מאין יבא עזרי ר"ל ממקום גבוה הנקרא אין א' הוא אברהם יצחק ויעקב הנקרא גשר וזהו הרמז מאין יבא עזרי וגאמר אורח חיים למעלה למשכיל מי שהוא מסתכל למעלה בא לידי

השנית מה שאנו באים בתפלתנו ובלמוד תורתנו שחננו ה' אנו מביאים מנחה לה' שהקב"ה מתאוה לתפלתנו וחשיבא קמי' כדכתיב עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו ונגד זה אנו מזכירין בפסוקי דזכרונות זכר עשה לנפלאותיו. ר"ל במה שברא אותנו עשה זכר לנפלאותיו שאנו מזכירין בתפלתנו את כל נפלאותיו אשר עשה. לכן חנון ורחום ה'.

השלישית שירחם עלינו למען שמו אשר האציל נשמותינו ממנו ונתן מהדרו עלינו שעל כל אחד מישראל נתן צלם ודמות מהשם ידו"ד ואנו אומרים שויתי ה' לגנדי תמיד שצריך האדם לזכור את זאת בכל עת כמ"ש מפני שיבה תקום ר"ל מפני ימי שיבה תקום ותעשה תשובה. והדרת פני זקן ר"ל תזכור הדרת פניך הוא הצלם ודמות מהשם ידו"ד שבך זה קנה חכמה ואנו מזכירים ליום הדין שיעשה למען שמו אשר חקק בנו וירחם עלינו ונגד זה אנו מזכירים בפסוקי דזכרונות ויזכור להם בריתו וינחם כרוב חסדיו ר"ל שיעשה למען חסדיו אשר חקק בנו.

הרביעית מה שאנו שוברים את לבנו בדמעות עינינו ובזה אנו מבטחים כדכתיב אל דמעתי אל תחרש ה' ממרום ישאג ומעון קדשו יתן קולו כביכול גם הקב"ה בוכה כמו שהבאתי בשער הראשון בזהר וצריכין אנו להתעורר עצמינו בבכי רבא אף שהאבן גדולה על פי הבאר המה השטנים והמקטריגים הסובבים אותנו מכל צידנו וכשאנו מתעוררין בבכיה רבא לית להון פתחון פה למללא דילטורין עלינו והרמז מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה על שאנו מרבים מים הן הדמעות עינינו. לכן לא יוכלו המה לכבות את האהבה ונגד זה הפסוק שבזכרונות וישמע אלהים את נאקתם ויזכור וגו'.

אורה חיים והובא בילקוט דלכן אמר דוד אשרי נשוי פשע כסוי חטאה וכן אתה מוצא בנבוכדנצר עיני לשמים נטלית. ומה הרשעים מסתכלין כלפי מעלה הקב"ה מוחל להם בני אברהם יצחק ויעקב עאכ"ו.

והובא בזה"ח אמר ר' יוחנן בן זכאי כל עובדותי דקב"ה גבי בני נשא מטול דישתמודעון ליה דהוא מחי והוא מסי כדכתיב מחצתי ואני ארפא ולא ישוון בני נשא לבייהו למלאכא ולא לרברבא אלא כולא בידי 'עד דיצלון קמי' ויתוביין וכדין יפקוד לאסוותי למשרי עלוהי וההוא מלאכא דאתפקד על אסוותא עביד מה דאתפקיד ממארי. ות"ח רחמנותיה דקב"ה דלא מחי לב"נ עד דסליקו עובדותי במתקלא בבי דינא לעילא וההוא דאתמנא על דינא הוא מיכאל ורחמנותא דקב"ה אע"ג דבגיניה מטה ליה דינא מטי ליה ריחא דאסיותא בכל יומא עד דיכשר אינש עובדוי ויתוב קמיה מארי לכן אדם כי יקריב מכם קרבן לה' לאלהים בלתי לה' לבדו אליך ה' נפשי אשא שפטני ה'. לכן אמר אשרי נשוי פשע ר"ל דנשוא פשעיו לעילא ואז כסוי חטאה ר"ל הקב"ה מכסה חטאיו.

אך אמר הכתוב כי תבאו לראות פני לא לא יראו פני ריקם שאנו באים לראות פני ה' צריכין להיות נכונים ליום מועד והנה אנחנו מוכיגים עצמנו באלו דברים שאבאר.

האחד בזכות אבות ישאו הרים שלום לעם כדאיתא בגמרא כך אמר הקב"ה לישראל בני תקעו לפני בשור של איל אני מזכיר לכם עקידת יצחק בן אברהם ומעלה אני עליכם כאלו עקדתם עצמיכם לפני ונגד זה אנו מזכירין בפסוקי דזכרונות וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק וגו'.

ממנו חקקין לון דיוקניהון בלבושי דאינו
נור דליק וסלקין לעילא ואחמי לון למאריהון
וכדון בטיל לון וחקיק לון בפורפרי ואנון
ממנו דאינון רביין דלא חטאו שלא טעמו
טעמא דחטאת תחות ידיהו סלקא לון
לאתחזאה קמי מלכא ואמרי רבון עלמא עשה
למען תרוגים על שם קדשיך ולמען טבוחים
על יחודיך ולמען יונקי שדים שלא חטאו
וגמולי חלב שלא פשעו ולמען תנוקות של
בית רבן וכדין אתמלי רחמין עלייהו ועל
כל גשמתין זכאין וברירין וגפוף לון וחביק
וגשיק לון וכדין חייס קב"ה על עלמא לכן
צריכין אנו להזכירה ביום הדין את כל אנון
נשמתון ובער"ה בעתים הללו אנו גמעטים
הרבה גשמתין קדישין וצריכין אנו להשים
אל לבנו כמה וכמה שחסרו שהיו עוזרים
ותומכים אותנו בתפלחם שעמדו בלבבות
שלימות בבה"כ באימה וביראה וברוב עם
הדרת מלך כי נמכו את הבעל תפלה דהנה
הש"ץ עומד באמצע בהכ"ב כמו המזבח שעמד
באמצע העזרה וכולם צריכין מחשבה על
הבעל תפלה שיעלה תפלת לרצון כעולה
ושלמים. וכמו שכתבתי בפרק א' כי ידי
משה כבידים קשה על הבעל תפלה לעמוד
לבדו לכוון ולפעול מה שצריך כי אם
בהתדבקות עם אנשים כשרים. וכתב שנאתי
קהל מרעים ועם רשעים לא אשב ארחץ
בנקיון כפי ואסובבה את מזבחך ה' לכן אנו
זוכיר את נשמת הקדושים והטהורים וגרחיב
בדמם את כפינו אח"כ אסובבה את מזבחך
לעמוד בפני התיבה ולהתפלל. כי יציאת צדיק
מן המקום עושה רושם מן המקום הוא
הבה"כ דכתיב מה נורא המקום הזה אין זה
כי אם בית אלהים ויציאת צדיק מן המקום
דהיינו אם נחסר מבהכ"ב עושה רושם שרשומי
גיכר שהוא חסר מן הסיפר בשבחו של הקב"ה
שהיו מספרים כבוד אל והקב"ה משאיל להם
כמו שדרשו חז"ל על הפסוק מי בכם ירא
ה' וגו'. וכהיום החיוב להזכירם ונגד זה
הפסוק בזכרונות הבן יקיר לא אפרים אם

החמישית. שאנו באים בעוני נפשינו שכל
אחד הקריב חלבו ודמו קודם יום
הגדול וטיהר וציתצת את גופו כפי כוחו כל
אשר מצא ידו לעשות בכחו עשה וכיון שיהא
כחלב מונח ע"ג המזבח ונותגין שבח והודיה
שנותן כח ועזו לתבא לטהר ומסייע לו מן
השמים שיש כמה וכמה אנשים בכל עיר
ועיר ומכ"ש מדינה ומדינה שמתענים ומרבים
צומות וסגופים ומסגפין את עצמן להתענות
משבת לשבת ועפ"י הרוב אותן אנשי מעשה
נראין כחלשים ולא אומדין אותן שיוכלו
לסבול ששת ימים וה' יסעדנו על ערש דוי
ממש ומכלכל אותם ומאמץ את כוחם. ואף
בזמנינו אע"פ שאין רוב מצויין אעפ"כ
ישראל קדושים הם יש שרוצים לשוב בתשוב'
שלימה ואין לו כח והשם בעזרו. ובזה אנו
באים ליום הדין לאמר שבו שברו לכם
במעט אוכל ונגד זה הפסוק בזכרונות טרף
נתן ליראיו טרף הוא מזון. והקשה הזוהר
וכי ליראיו בלבד הוא נותן טרף והא הוא זן
ומפרנס לכל מקרני ראמים ועד ביצי כנים.
ולפי מה שכתבתי ^{התפלות המלכות} קצת השנותן להם טרף
היינו מה שסועד ליראיו בימי תעניתם ונותן
להם כח לשוב בתשובה.

הששית לאדכרא קמיה כל גשמתין זכאין
דלקיט לון קב"ה מן עלמא קודם
זמנן כמה דנטלין וורדין מגו דרדריין ואיתא
בתיקונים כד קיימיין ברה"ה ביומא דדינא
בצלוחא קב"ה בגיגיהו עומד מכסא דין
ויושב על כסא רחמים בזמנא דאינון קיימיין
בשכינתא בגלותא וסבלין עלייהו כמה דינין
וכמה יסורין דאמריין עליך תורגנו כל היום
כד סליקות לגביה מלכא כמה מלאכין וכמה
גשמתין סלקין עמה דאינון נימין דילה דתללין
כענבא באתכלא וכולהו דפקין לפתחא ואלין
ממנין דכל איון קטלי ב"ד וכל אינון דקבילו
דינא עלייהו על קדושת שמו יתברך וכל
אינון ממנו דכל גשמתין דקטולי שאר עמין
תחות ידיהו דקטילו לון בלא רחמא ואלין

וזכרתי להם ברית ראשונים אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים וגו'.

העשירית שיזכור לנו הדביקות שאנו דביקים בו יתברך כדכתיב

ואתם הדבקים בה' אלהיכם וגו' אף שאנו

בגלות המר ואנו נדרכין בין רגלי שונאינו

בכל זאת שמך לא שכחנו וישראל גושע

בה' בכל זאת לא שכחו מכתב עוז הביון

ובזכות זה ירחם עלינו ליום הדין כי אנחנו

מאלמים אלומים בתוך השדה. ר"ל בהגלות

הדומה לשדה אנחנו מאלמי' אלומים ומחזיקי'

בו יתברך ואף שלעת הזאת ישראל גוי

אחד למשל ולשנינה משול בעמים בקצף

ובזיון אעפ"כ המה גוי אחד בארץ ויש

לנו תקות והנה קמה אלומתי וגם נצבה

שיהיה לנו תקומה ותהא נצב עד עולם והנה

תסובבינה אלומותיכם ותשתחוינה לאלומתי

שיקום בנו שיבאו כל העמים להשתחות

לנו כמה דכתיב ובאו האובדים בארץ אשר

והנדחים בארץ וגו' להשתחות לה'. ואנו

מתפללים ומבקשים שיהא קץ ותכלה לארץ

גליותינו עד מתי קץ הפלאות המלוך תמלוך

עלינו אם משול תמשול בנו שמרמו מה

שאנו שאולים אם הגיע הקץ הימין שמלוך

תמלוך עלינו אתה ה' לבדך או יתנו כולם

שכם אחד לעבדו וביום ההוא יהיה ה' אחד

ושמו אחד או אם משול תמשול בנו ר"ל

שגהיה עוד ח"ו משל בעמים בקצף ובזיון.

לכן אמר אם משול תמשול בנו דיש לדקדק

היה לומר המשול תמשול כמו שאמר המלוך

תמלוך ועוד למה אמר תחילה לשון עלינו

ואח"כ אמר בנו ולא אמר גם אם משול

תמשול עלינו אלא לרמוז אם משול תמשול

בנו דהיינו שגהיה עוד למשל בעמים ואנו

מתפללים מהר ענינו אלהי ישענו ופדינו.

ונגד זה הפסוק שבזכרונות וזכרתי אני את

בריתי אותך כימי נעורייך ותקומותי לך ברית

עולם ר"ל שאזכור לך בריתי שיהיה לך

תקומה כימי נעורייך ואותה תקומה תהיה

ילד שעשועים כי מדי דברי בו זכור אזכרנו עוד על כן המו מעי לו רחם ארחמנו נאם ה'. כי יקר בעיני ה' המותה לחסידיו. לכן אמר הבן יקיר לי וגו' גפיף וחביק ונשיק אותם כי המה נקראים ילד שעשועים והמו מעי לו אומר הש"י.

השביעית שצריכין אנו לזכור חורבן בית מקדשינו ותפארתינו דבק לשוני

לחיכי אם לא אזכרכי אם לא אעלה את

ירושלים על רא"ש שמחתי ר"ל ביי"ט של

ר"ה והנה אמרו חכמינו ז"ל מי שלא נבנה

בה"מ בימיו כאלו נחרב בימיו כמו כן בכל

שנה אם לא נבנה באותה השנה. כאלו נחרב

באותה שנה. לכן מהראוי לספוד בכל שנה

מספד חדש על הקודש ועל המקדש וכמו

שנאמר ביואל והבאתי הפסוקים לעיל חגרו

וספדו הכהנים הלילו משרתי מזבח כי נמנע

מבית אלהיכם מנחה ונסך אין לנו לא מקדש

ולא מזבח לא זבח ולא נסכים ובמה יש לנו

להתכפר מחטאינו ולהתלבן מעונינו ונגד זה

הפסוק בזכרונות והארץ אזכור.

השמינית שצריכין לזכור ביום הדין הגדול והנורא קבלת התורה הקדושה

שהחזירה אותה הקב"ה על כל אומה ולשון

ולא רצו לקבלה ואנו קבלנו אותה בשמחה

ובטוב לב ובחיבה ואמרנו נעשה ונשמע

והלכנו אחריה במדבר. לכן אנו מבקשים

ביום הדין את התורה הקדושה שתבא ותעיד

עלינו ליום הזה. ונגד זה הפסוק בזכרונות

הלך וקראת באזני ירושלים לאמר כה אמר

ה' זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולותיך.

זו אהבת קבלת התורה לכתך אחרי במדבר

וגו'.

התשיעית שאנו מזכירים יציאת מצרים וכל נפלאותיו אשר עשה עמנו

וכמו כן אנו מובטחים בו יתברך שיוציאנו

מן הגלות המר הזו. ונגד זה הפ' שבזכרונות

שבירת ארזים המה הצדיקים שבדור ששובריי ולוקטים קודם זמנו וכל אינון דנהרגין על קדושת שמו כמו שזכרתי לעיל. וישבר ה' את ארזי הלבנון. היא הזכרה שביעית ששיבר והירס את בית מקדשו הנקרא לבנון. קול ה' חוצב להבות אש קול ה' יחיל מדבר יחיל ה' מדבר קדש הזכרה שמינית דקאי אמתן תורה במדבר בלהבות אש במדבר אשר ארץ יראה ושקטה בתחלה יראה שמה לא יקבלו והקב"ה אמר אם לא בריתי יומם ולילה חוקת שמים וארץ לא שמתי ולבסוף שמטה כשאמרו נעשה וגשמע. קול ה' יחולל אילות ויחשוף יערות דהיינו הרגיו את כל העמים כשיקבץ נדחינו מד' כנפות הארץ היא הזכרה התשיעית מה שאנו מזכירין יציאת מצרים ואנו מבטחים שיוציאנו מכל האומות אשר אנו מפורזין ביניהן. ה' למבול ישב וישב ה' מלך לעולם. שר"ל כמו שלמבול ישב לבדו שלא נשאר. אלא הוא לבדו מכל אלהים כמו כן ישב מלך לעולם לעתיד לבא היא הזכרה העשירית שאז יהיה ה' אחד ושמו אחד ואנו נהיה לגוי אחד כמו שזכרתי.

ומאחר שיש בזה המאמר כל העשרה זכרונות יראה כל אדם לומר פרשה זו ביום ר"ה קודם מוסף ובריש הפרק כתבתי שצריך המוכיח לקשט עצמו ולקשט אחרים להתעורר אל התשובה ואל הבכיה יזכור להם אלו העשרה זכרונות שהמה דברי כבושין שבכל הזכרה והזכרה יש התעוררות גדול לחפור בארות המים שיתעורר אדם אל הבכיה והמה עשרה נגד עשרה טפחים שחופרין בבור שיש בו כדי להמית את שור המזיק הוא השטן והיצר הרע כי המשל של המוכיח הוא כמו החופר בו למים יחפור תחלה טפה ואח"כ טפחים ושלוש עד שימצא מים חיים ואם לא די בזה צריך עוד להעמיק החפירות עמוק עמוק עד שימצאו ייצאו מים רבים כמו כן צריך המוכיח לדבר דברי כבושין על לבבות הקשין כסלע ולחפור

לך ברית עולם כמו שזכרתי והנה קמה אלומתי וגו'. ואין פותחין מאלו העשרה דברים שכתבתי שבאלו אנו באים להתנצל ביום הדין אולי ימצאון שם עשה דברים האלו מקום לכנוס באוני השומעים משמיעי' את תפלתינו ובקשתינו לפני מנ"ה הקב"ה ויאמר לא אשחית בעבור העשרה הזכרונות האלו ואלו העשרה זכרונות רימו דוד המלך ע"ה בפרשת כ"ד מזמור לדוד הבו לה' בני אלים. ואיתא בילקוט בני אברהם ויצחק הנשמטים כאילים אברהם שוחט ויצחק נשחט ולא עיכב או בני אלמי' העושין עצמן כאילמים וחרשים שהיה לו לאברהם לומר אתמול אמרת לי כי ביצחק יקרא לך זרע ועכשיו אמרת קח נא בנך וגו' ולא הרהרתי אחר מדותיך כך כשיטתו בני תחריש להם תסלח לעולם.

לכן אמר הבו לה' בני אלים ור"ל זכינו עצמיכם בזה ליום הדין שאתם בני אילים היא הזכרה הראשונה שכתבתי. הבו לה' כבוד ועזו היא הזכרה שניה לבא בתורה ובתפלה וליתן עזו וכבוד לה' הבו לה' כבוד שמו השתחוו לה' בהדרת קדש הזכרה שלישית שירחם עלינו למען שמו ואשר נתן מהודו והדרו עלינו הצלם מהשם הויה ור"ל השתחוו לה' בהדרת פנים שנתן בכם ממקום קדשו. קול ה' על המים אל הכבוד הרעים ה' על מים רבים. היא הזכרה והכנה הרביעית שממעון ^{הדרת קולו} קולו שאג ישאג געי ובכי ורואה בדמעות עינינו שופכים לב כמים ומים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה כמו שכתבתי לעיל. קול ה' בכח קול ה' בהדר היא הזכרה חמשת שאנו באין בענוי נפשינו הוא מקבל שבים ואומר קול ה' בכח של כל אחד ואחד התיש כוחו לפני בא יום הגדול והנורא וכל א' עשה עצמו הדור בלבדו וצחצח את גופו להלבין חטאיו וזה ה' נתן קולו וממליץ טוב בפני ה' של מעלה. קול ה' שובר ארזים הזכרה חששית היא

חמור ולא כלים כי הישראל המה כלי של הקב"ה כלי שרת אשר ישרתו אליו בעבודת הקודש השור והחמור יפלו והאדם והכלים לא יהיו בניזקין כי חיים הם למוצאייהם כי לא ירדו למטה מעשרה. ועליהם נאמר ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כולכם היום.

פליק.

בדבריו חפירות עד שיזלו עיניהם מים ואם לא יוכל להתעוררם מיד צריך עוד לתחוב תחיבות בלבם ולהעמיק התחיבות עד שיתעורר ובאל והעשרה זכרונות המה נגד עשרה טפחים בודאי יצאו מים חיים מאחינו בני ישראל ויהיה בהם כדי להמית את השור והחמור השטן והיצר הרע שיפלו שמה שור ולא אדם הוא יפול ולא ישראל הנקראים אדם

לר"ה שחל להיות בשבת

בהאי קרא שמעת תפילתי ה' ושועתי האזינה אל דמעתי אל תחרש. ואלין תלת תפלה שועה דמעה חשיבתי קמי קב"ה כו' נמצא שהקב"ה אינו רוצה בעוני נפשינו כ"א בעזיבת החטא וכמו שמצינו בישעיה הסירו רוע מעלליכם מנגד עיני חדלו הרע ולא הזכיר שום סיגוף וצריך לומר דבאמת מצד רחמנותו יתברך אינו צריך כלל לסגופים אלא מפני השטנים והמקטריגים העומדים עלינו להתגולל עלינו ולהתגלגל עלינו המה מעכבין ומקטריגים באומרם אשר לא ישא פנים והמה עושין מחיצה בינינו לבין אבינו שבשמים כמו שהבאתי לעיל בשערים הקודמים שצריכין לשבר החומות של ברזל ע"י סגופים כי האדם החוטא גותן כח אל הקליפה ומעבה המחיצה לכן צריך לשבר את אשר עשה. אבל ביום השבת אנו בתוך התחום ובחצר אחד ואין מי שיאסור עלינו שביום הזה כולן מבטלין רשותם אצלינו ואז ממצוא חפצין ודבר דבר שדבורינו של שבת אינו דומה לשל חול ואין צריכין כלל לסגוף ותפילתנו רצויה ומקובלת כמוכא בתקונים ביומין דחול תרעא דהיכלא פנימא איהו סתים הה"ד כה אמר ה' אלהים שער החצר הפנימי הפונה קדים יהא סגור ששת ימי המעשה וביום השביעי יפתח. ואמאי בגין דמטטרון שליט עלייהו וביום השבת דייתי בעלה יפתח פנימא דחול אייתא לה מזונא

שער ד זכרון תרועה השייך

פרק א יום השבת ויום הדין הבאין כאחד אין מלמדין חובה אלא זכות כי הזכות ומעלות השבת קודש גדולה כמה שמוכא בזוהר דכל ברכאין דלעילא ותתאי ביומא דשביעא תליין וכולהו יומין מתברכין מהאי יומא וביום השבת כל ישראל בני מלכים הם לבא שערין בתודה חצרותיו בתהלה ואין שום שטן מקטרג ועל זה בקרא יום מנוחה. ואל יצא איש ממקומו ביום השביעי איש הוא הקב"ה הנקרא איש אינו יוצא ממקומו ביום השביעי ורעווא דרעוין אשתכח ותפילתנו רצוי'.

ואפרש הסוף תפלה לעני כי יעטוף ולפני ה' ישפוך שיחו ה' שמעת תפילתי ושועתי אליך תבא. דהנה ידוע מה שמביאין כל הספרי מוסר וגם הבאתי לעיל בשערי הקודמים שכפי הפגם צריכה להיות התשובה דוקא ע"י סגופים לצער את עצמו כפי ההנאה שגהנה מהעבירה. ובהיות כן אין לנו מגוס לברוח מפניו כי עונותיו רבו מלמנות וכמשא כבד יכבדו. וח"ו אין לנו תקומה. אלא הקב"ה מרחם עלינו כרחם אב על בנים ומקובל תשובתנו ושיח שפתותינו כי רחמנא לבא בעי לב נשבר ונדכה אלהים לא תבוז ובהי אלהים רוח נשברה כמו שמוכא בזה"ח קרבנא דבר נש בלבא תליא דכתיב והתוודה אשר חטא. אמר ר' יהודה תלת מיני תשובה כתיבי

לראש צדיק לכן צריכין הבעלי תשובה לשוב בתשובה שלימה ולהיות עטופים ברעב ע"י סגופים גדולים כפי פגמם או מקבלים תפלותיהם אבל ביום השבת אין להתענות בו שאז יש לנו רשות ליכנס והקב"ה בכבודו יבצעמו מקבל תפלתינו.

וזוהו דקא מרמז הפסוק תפלה לעני כי יעטוף דייקא ר"ל כשהוא מתפלל ביומי דחול שתעלה התפלה לעני תחלה הוא המלאך מטטרון הנקרא עני כמו שזכרתי דלית ליה מגרמי אותה התפלה אינה רצויה אלא כי יעטוף שיהא עטוף ברעב ובסגופים ולפני ה' רצה לומר ביום השבת שהוא בא להתפלל לפני ה' לבדו ישפוך שיחו ר"ל כשישפוך שיחו ויבכה תפלתו רצויה. לכן אמר ה' שמעה תפלתי ושועתי אליך תבא ר"ל לא ע"י ממוצע.

וכיון שכלל גדול אמרו בשבת שיוכל לבא לפני ולפנים יראה האדם בכל שבתות השנה להתפלל תפלתו בכוונה כמי שמדבר בפני המלך ומכ"ש כשחל ר"ה בשבת שאז אין שטן ואין פגע רע ולכן אין צריכין לתקוע בשופר שהשופר אינו אלא לערב בו את השטן ובשבת יש לו עירוב בלאו הכי שאינו יכול לבוא בתוך התחום כי השבת וישראל והקב"ה מעידין זה על זה והשבת דוחה אותו וצריך האדם להתפלל תפלתו בכוונה ויהיה בטוח שהקב"ה ימלא משאלותיו לטובה וכ"ש מי שמתענה בר"ה שחל בשבת כי יש הרבה רבונותא שסוברים שמצוה להתענות בר"ה ובפרט מי שאירע לו תענית חלום בר"ה שצריך להתענות כל ימיו כמובא בש"ע א"ח סימן תקצ"ז ומי שמתענה בשבת קורעין לו גזר דינו של שבעים שנה כמובא בזהר בהרבה מקומות וחד אמר בפי' אמור דף ק"ה וז"ל מאן דשרי בתעניתא בשבתא עביד גרעיתא או לא אי תימא דלא עביד גרעיתא הא סעודתא

ע"י שליחא אבל בשבתו אייתא מזונא מידא דקב"ה. ווי לאתתא דאתפרנסה ע"י שלוחא כו' עכ"ל והמשל לאם עם הבנים שהיו יחדיו ולקחו האם מעל הבנים והבנים גמסרין לבית כלא לבית אסורין ואינן גותנין את האם שתבא אליהם רק בכל יום השבת מבקשין עבורם שילכו לבית אמם ובבוא יום השבת כשהולכים לביתם ויהי כי מכירים זה את זה מרימין את קולם בבכי רבא על כל עקתין שסובלין בכל ימי השבוע ועל כל זאת דואגים על יום המחרת שמוכירין עת צאתם שמוכרחין לילך ולשוב אל בית הכלא יושבי חושך. והנמשל דביומין דחול אית מלאכין דממנין על כל עופין דאינן גפשיין ואזולתא אמא מתרכא ובנין צווחין וכל ממנא איהו אוליק וכו' כל עופין דילי ואמרין לקב"ה והא כתיב ורחמיו על כל מעשיו אמאי גזרת על אינון עופין דאתתרכו מקניהן ובזמנא דישראל חייבין בתיובתא קב"ה כגיש לכל פמליא דילי ואמר לית בכו דייליק וכו' על בני אלא אנא וביום השבת לית ממנא על ישראל אלא המה אעלין להיכלא דמלכא ולית מאן דימחי לון דביומין דחול אנון מתפרנסין ע"י המלאך מטטרון והוא הנקרא עני דלית ליה מגרמי כלום אלא כפי שפעו שאקבל מלעילא אבל ביום השבת העני עומד בחוץ ובעל הבית בפנים. והקב"ה נקרא אחד וישראל ג"כ נקראים גוי אחד וביומין דחול אזולת השפע מן השבת היחיד לרשות הרבים באמצע. רשות הרבים המה שאר אומות וממנין דלהון שהמה מקבלים תחלה השפע מן רה"י דהנו מידו של הקב"ה ומהם מגיע התמצית אלינו ובוה אומרים קלוטה כמי שהונחה דמיא וכמה שהניחה בר"ה אבל ביום השבת אנו מקבלין השפע מידו הרהבה והמלאה. והה"ה לענין התפלות שביומין דחול אנו מתפללין והמלאכים הממונים על התפלות מקבלים התפלות ומגיעין לעבדו המושל בכל אשר לו הוא המלאך מט"ט וע"י מגיע כל התפלות

מפני השבת
היחיד לרשות

ודאי קב"ה ישגיח עלי' דכולא עלמא בחדווא
הוא תפיס בקולרא יפקוד דישרו ליה ויקבל
תפלתו ובכיתו.

וזכרתי בריש הפרק הפסוק שמעה תפלתי
ה' ושוועתי האזינה. אל דמעתי אל
תחרש ומזכיר בהאי קרא שועה בכי תפלה
ר"ת שבת ר"ל דבשבת אינו צריך לסגופים
רק בבכי יבאו ובתחנונים אובילים שאז אין
שטן לקטרג כמו שזכרתי לכן בר"ה שחל
להיות בשבת אין צריכין לתקוע בשופר
דאין צריכין לערבב השטן ואפרש הא דאמר
בגמרא כל מלאכת עבודה לא תעשו יצא
תקיעת שופר ורדיית הפת שהיא חכמה ואינה
מלאכה ומ"ט לא תקעינן בשבת משום גזרה
כדרבה דאמר רבה הכל חייבין בתקיעת שופר
ואין הכל בקיאים שמא יטלנו בידו וילך
אצל הבקי ללמוד ויעבידנו ד' אמות ברשות
הרבים עכ"ל לבאר את זאת דהנה ביזמא
דר"ה אתי סמ"אל למתבע דינא אך אין לו
רשות לקטרג אלא במה שפגמנו בהספירות
מן מלכות עד מדת חסד ולמעלה אין לו
רשות לקטרג וכמו שאמרו חז"ל דביום
ההפסוקים אין להשטן רשות להשטין משום
דמידת בינה אתקריאת יום הכפורים ומתמן
ולמעלה אין לו רשות כי עין לא ראתה אלהים
זולתך ואנו תוקעין בר"ה בשופר להתעורר
השופר גדול שהוא מדת בינה לחירותינו
דתמן הוא החירות והשופר הוא כתר חכמה
בינה ובינה היא השפה לפיו של שופר
דמשם יצא הקול.

ורמזו חז"ל ופיו מצופה זהב ר"ל דמבינה
מתעוררין הדינין כמובא בזהר אע"ג
דתמן לא אשתכח דינא עכ"פ דינין נפקין
מסטרוא וזהב הוא מסטרא דדינא דכתיב
מצפון זהב יאתה. ואנו מתעוררין השופר
גדול דמתמן יצא לנו החירות החיים והברכה
והנה החכמה בקרא אין דכתיב החכמה מאין
תמצא וזהו פי' הפסוק ויהי היום ויבואו בני

דמהמגיאת בטיל מיניה ועונשיה סגי הוא
חדווא דשבת בטיל מגיה. א"ל מלה הא
שמענא דדא היא דאשגחן עלי' מלעילא מכל
בני עלמא בגין דהא יומא חדוואת הוה
לעילא ותתא כו' ואפילו רשעים דגיהנם
ביימין בהאי יומא והאי ב"ג לית ליה חדוואת
ולית ליה בייחא ושנייא דא מכל עלאין
ותתאין כולהו שאלין עלי' בהאי יומא
ואשתבח האי בצערא צלותיה סלקא וקיימי
קמיה וכדין אתקראו כל גזרי דינין דאתגזרי
עליה ואפילו אסרכמו בבי דינא דמלכא
עליה לביש כולא אתקרא בגין דבשעתא
עמיקא אתגליא כל חירו וכל חידו אשתכח
בגין דאתגליא בהולל דמלכא וע"ד תנינן
קורעין לו גזר דינו של שבעים שנה כו'
למלכא דעביד הלולא לבריה וגזר חדווא
על כולא בהאי יומא דהלולא כל עלמא
הוו חדאן וב"כ חד עציב תפוש בקולרא
אתא מלכא לחדייתא חמא כל עמא חדאן
כמה דאינו גזר זקף עיניו חמא ב"ג תפיש
בקולרא עציב אמר ומה כל בני עלמא חדאן
בהלולא דברי ודא תפיש בקולרא מיד פקיד
ונפקיה ליה ושארז ליה מקולרא כך האי
ב"ג דשארז בתעניתא בשבתא כל עלמא
חדאן והוא עציב בשעתא דעמיקא קדישא
אתגלייא ואשתכח האי בר גש תפוש בקולרא
אע"ג דאסכימו עליה כל אינון שבעין שנין
דקאמרן כולא תאקרא עכ"ל נמצא מי
שמתענה תעניתו רצויה. וכן אפילו מי
שאינו מתענה והוא מתפלל תפלתו בבכיה
רבה פלגי מים ירדו עיניו ג"כ תפלתו
מקובלת וודאי דהא וודאי טעם אחד להם
דמי שהוא בוכה הוא עציב ובוכה מקירות
לבו המר וודאי כולהו שאלין עליה ג"כ
אמאי האי ב"ג עציב ובשעתא דעתיקא קדישא
אתגליי' ואשתכח האי בצערא והנה הוא בוכה
ביומא דחדא הוא עציב וודאי יחמול עליו
כדכתיב ותפתח ותראהו את הילד והנה הנער
בוכה ותחמול עליו דכתיב וקראת לשבת
עונג והוא אינו מענג עצמו ועציב ובוכה

(אידיהג"ה) שאז מדת הדין שולט ומתגבר ואיתא בזוהר בפ' פנחס על הקרא לכו לחמו בלחמי לחם הפנים דאנון י"ב אנפין יברכך ה' ישא ה' ר"ל ג' פעמים יהו"ה בגימטריא לחם והוא נהמא בד' אנפין דאינון ארבע אתוון יהו"ה האי נהמא דא שכינתא תמן אתבשל ואשתלים והאי איהו אדב"י גמר ושלימו דיהו"ה דאיהו לחם הפנים. אדני כבשן דילי דאיהו כבושה תחות בעלה ולא כבשן דאש הדיוט אלא ככבשן דבי' כבש רחמי לעמיה כד מצלאין ובעין בעותין כן יכבשו רחמיך את כעסך מעלינו כו' עכ"ל. נמצא בתקיעת שופר צריכין אנו לרדות הפת שהוא נהמא קדישא מהכבשן שהוא אדב"י ולהתגבר רחמי על דינא שיהא שם של אדב"י מרכבה להו"ה. וצריכין היודעי תרועה לכוונ' וליחדא שמהן קדישין כדקא יאות דהיינו השלשה שמות שזכרתי (אהי"ה יהו"ה אדנ"י) וכל מאן דלא ידע ליחדא שמהן קדישין טב ליה דלא אתברי ועונשי גדול כמבואר בזוהר.

והנה אנחנו חסר לב מה נעשה שאין אנו יודעים לכוונא בהם ולא במקצתו ומה נעשה ליום פקודה יום הדין והגורא הזה במה נתעורר הרחמים והשופר גדול. אך כל התפלות שלנו והקול השופר אנו מגיעין ע"י הממונה מט"רון שר הפנים. והנה אינו דומה למדבר בפני המלך ולמדבר לפני לגיון של מלך. דהמדבר בפני המלך עצמו צריך לזהר מאוד ולדקדק בלשונו ובשפתיו שלא ידבר שפת ית"ר או חסר שלא יכשל בלשונו ופיו לא יכשילו. והמדבר בפני לגיון ועבד של מלך והוא אוהבו ומבקש שיגיד דבריו בפני המלך אף שהוא אינו מדבר כראוי מבקש חימנו שיהא הוא המליץ בינו לבין המלך וימלא את דבריו והוא יטעים את דבריו שיכנסו באזני המלך. כמו כן אנו אין בנו כח להשיג מעלותיו ומדותיו יתברך ולכוון בכל הכוונות כראוי ורחמנא לבא בעי ובעת

אלהים ר"ל ויהי היום ר"ה ויבואו בני אלהים המה ישראל שהמה בגים למקום ורואין שהם בני אלהים דדינא שריא עלייהו והמה באים לתיצב על יהו"ה ר"ל להפוך השם אלהים שהוא מדת הדין להשם הוי"ה שהוא רחמים בא גם השטן בתוכם לקטרג ולתבוע דינא עלייהו שפגמו הספירות. ויאמר ה' אל השטן מאין תבא דייקא ר"ל וכי מאין באת ממדת חכמה הנקרא אין לתבוע דינא שפגמו בספירת חכמה ויען השטן לו משוט בארץ ומתהלך בה פרש"י ו"ל לא מצאתי כאברהם שנאמר בו קום ותהלך ר"ל אני לא באתי אלא משוט בארץ היא מדת מלכות הנקראת ארץ ומתהלך בה עד מדת חסד שהוא דרגא דאברהם דהיינו מה שפגמו מן מלכות עד חסד לכן אנו מערבבין אותו שאנו מתעוררין מלעילא מאתר דלית ליה רשות להשטין דהיינו מדת עליונות כא"ב. ודע שמדת מלכות נקרא מלאכה כדאיתא בתקוני הזוהר דף ט"ו ואמלא אותו ויה אלהים בחכמה בתבונה ובדעת בכל מלאכה מחכמה ותבונה ודעת דא חכמה בינה ודעת ובכל מלאכה דא שכינתא תתאה שהיא מלכות דע"י אתעביד כל מלאכה אם לדין ואם לרחמים אבל שכינתא עלאה היא מדת בינה אינה נקראת מלאכה רק מחשבה שאין שם שום דמות וציויר להשיג פעולתו ולתבונתו אין חקר והנה בתקיעת שופר צריכין אנו להתגבר רחמי על דינא דהיינו להתגבר ימינא על שמאלא שיהא השמאל כלול בימין דבכל עת צריכין לשתף וליוחד הדין עם הרחמים שיבוסם הדין ברחמים דהיינו ליחד השם יהו"ה עם השם של אדני ביחוד ותהיה הכוונה שיהא השם של אדנ"י מרכבה להשם יהו"ה.

ועוד אודיעך שהשם של אהיה הוא לעילא משני השמות האלו והוא הכתר המאיר ומנהיר לאלו השני שמות בשלוב כזה (יאהדונה) שכל אות מהשם של אדני הוא מרכבה לאות מן יהו"ה משא"כ בשלוב כזה

העליון. לכן אין תוקעין והגה לפי הרמז שכתבתי שמרמז הש"ס דלכך אין תוקעין בשבת משום שאין הכל בקיאים לכוון בכל הכוונות ולהשמיע בפני המלך עצמו כביכול. זה סותר לכאורה הטעם הראשון שכתבתי שאין צריכין לתקוע ביום השבת משום שאין בו שום שטן ואין לו רשות ליכנס לחצר המלך ואין צריכין לערבבו.

לכן אביגך הענין דלא סתרי אהדדי הני תרי טעמא דבאמת כשאנו עושין רצונו של מקום אז יאמרו לו להשטן שאין לו רשות ליכנס ואין צריכין לתקוע בשופר ובזמן שאין אנו עושין רצונו של מקום ואנו מבטלין התורה הוא העבודה דוחה את השופר ונכנס לפנים ואינו מבטל רשותו ועושה שבתך חול משטין ומקטרג יותר מימי החול אף שאין זמנו היום לבא אל החצר הפנימית אצל המלך מחמת החלילין שאנו עושין הוא מחלל שבת בפרהסיא לבא בדבורו ובמלו"י שלא בזמנו ודוחה את השבת לקטרג עליהם על שעושין קודש חול, ובוודאי מהראוי או לתקוע בשופר ולהבריחו, ואז שייך הטעם השני דלכך אין תוקעין משום שאין בקיאים לכן מרמז הש"ס הכל חייבין בתקיעת שופר ר"ל לפי שהם חייבין ואין עושין רצונו של מקום, לכן אין הכל בקיאים בין כך ובין כך אין תוקעין, לכן אשרי לדור שאי תוקעין מחמת שאינן צריכין לתקוע שהמה בנים למקום ולא יתערב זר ביום שמחתם ומעדם מועד צאתם ובואם בפני המלך מלכו של עולם המשתעשע עמיהם ביום הזה ר"ה יום בריאת העולם ותרתי לטיבותא זכרון ליום ראשון והוא יום השבת יום מנוחה שבו שבת מכל מלאכתו יום העונג שאין בו נגע, ושבת מלכתא נקראים ישראל בני מלכים, בוודאי יבטחו שתפלתם רצוים בפני אביהם שבשמים לפי שיש בזה היום תרתי לטיבותא.

ומרמז הכתוב על זה א"ו תקרא וה' יענה

שאנו מוסרין התפלות וקול השופר להממונה אנו מבקשים שיהא חשוב כאלו יגתכונו בכל הכוונות או הממונה ממלא את דברינו ומחשבתנו ומעטר את התפלות בכל העטרות דיביון ומצילים מערער הבא לערער ולקטרג תאל אל עול"ה עטרה לראש צדיק. וזה הרמז בפסוק כי עוף השמים יוליד את הקול עוף השמים הוא המלאך הנקרא עוף השמים ע"ש שהמה מעופפים כדכתיב ויעף אלי אחד מן השרפים. הוא מוליד את הקול ובעל כנפים יגיד דבר ר"ל המלאך שהוא בעל כנפים הוא יגיד דבר וימלא דברינו בכל הכוונות טהורות כראוי. וזה הוא ביום החול או המליץ בינותם הוא הממונה השומע משמיע למעלה כמו שזכרתי לעיל. אבל ביום השבת דהשכינה מדברת עמנו פה אל פה וצריכין אנו להזהר ולדקדק בלשונינו ואין בנו כח לכוון כראוי לכן אין תוקעין בשופר בשבת משום דצריכה כוונה יתירה ופן נגשה ח"ו מוטב שלא לתקוע ולא להרי"ע ח"ו.

ובזה יבואר הא דקאמר כל מלאכת עבודה לא תעשו יצאה תקיעת שופר ורדיית הפת ר"ל לתקוע בשופר להתעורר רחמים ולרדות הפת שהוא לחם הפנים שהוא השם יהו"ה מהכבשן שהוא השם של אדניי שהיא חכמה ואינה מלאכה ר"ל שהיא מסטרא דחכמה ובינה הנקראת אינה מלאכה יבמחשבה תליא מלתא. וקאמר משרי שרי לתקוע בשבת אלא מפני שהכל חייבין בתקיעת שופר ר"ל הכל חייבין רק שלא הכל בקיאים לכוון כראוי וביום השבת הקב"ה שומע ומקבל התקיעות בכבודו ובעצמו גזירה שמה ילך אצל הבק"י שהוא השם של יב"ק שיש בו אלו השלשה שמות שזכרתי אהי יהו"ה אדני העולים כמנין יב"ק שהוא הבקי היודע לכוון בהם. ופן לא יכוון כראוי יעבידנו ד' אמות בר"ה ר"ל הארבע אותיות הנקראין רה"י יעבידנו מרה"י לרשות הרבים שלא יודע ליחד יחוד השמות כל אחד בשורש

ר"ל א"ז יום ראשון בשנה שהוא יום השביעי א"ז תקרא וה' יענה ובכל מקום שנאמר וה' הוא ובית דינו שבוודאי הוא ובית דינו יענו לטובה ומרמו עוד הכתוב נכון כסאך מא"ז וגו' ראשון לשנה ושביעי לימי בראשית לעת הזאת האשה מספרת עם בעלה המרמו להקב"ה ושכינתיה המדברות בפני המלך ומשלבים ומדובקים ומיוחדים באחדות השם יהו"ה עם השם של אדני שהמה שמנה אותיות המרמוזות בתיבת א"ז כידוע ואז הוא שעת רחמים ורצון, ובקל יכול לבוא אל החצר הפנימית לכן אל ימנע עצמו מן הרחמים בכל יום השבת שהוא ר"ה ירבה בבקשות ותפלות ובכיות ולא יהא כעני העומד בחוץ אלא כבעל הבית בפנים ברשות היחיד יחידו של עולם ומכ"ש להרחיק עצמו מלדבר דברים בטלים שבויה נותן כח להקליפות ומוציא מרשות היחיד לרשות הרבים, ויהא זורע צדקה וחור"ש מדברים בטלים רק מה שצריך ואף בדברים הצריכין לו להיות קוצ"ר המאמר הדין בכל שבתות השנה והנה הרבה בני עליה שאינם מדברים בלשון חול בשבתות השנה ומנהג כשר הוא, אך יש הרבה בני אדם שרוצין לנהוג כן ואין נוהגין מחמת ההמון עם המלעיגים על דבריו אף שאין להשיגה על המלעיגים אעפ"כ משום דמחזי כיוהרא יפה הן עושין, אבל ביום השבת שהוא ר"ה צריך כל איש להיות שורר בביתו של הקב"ה בית אלהים ושערי השמים להרבות ולשורר שירות ותשבחות ומדבר כלשון עמו ישראל עם קדוש לא יפצה פה כי אם בלשון הקודש ולא יכשלו בלשונם בדברים בטלים ח"ו ובוודאי שביום הזה לא ימצא מי שילעוג שכל אחד טרוד בעסקי חיי ומוזנו הנקצב היום בר"ה ממצוא הפציו ולא ידבר דבר ולא יגמגם בלשונו להלעיג על כבוד"ד פה וכבוד"ד לשון, לכן תהא זאת למשמרת למנהג כשר שלא לדבר בשבת של ר"ה בלישנא אחרינא כי אם

וכן מצינו בדור הפלגה דכתיב ויאמר ה' הן עם אחד ושפה אחת וכולם וגו' ועתה לא יבצר מהם וגו' ופי' רש"י שפה אחת לשון הקודש ומובא בבעל הטורים שפה בגימטריא לשון קודש ועל שדברו בלשון הקודש לא היה כח לשום קליפה לבטלה לכן נאמר הבה נרחא ונבלה שם שפתם ועיין בזה בפרשה זו באריכות ואני אביא לשון הזהר בקצרה ואי תימא לשגיתון אמאי אתבלבל שלא בגין דכולהו ממללין בלשון הקודש ההיא לישנא קעביד לון סיוטא בגין דבעובדא ובמלולא דפומא

אליו הביתה חיי ומוזני לכולא שתא, וביום הזה הוכירה לטובה שיום השבת נקרא זכור כדכתיב זכור את יום השבת ואם יקרה ר"ה ביום השבת או נפתחו החמישים שערי בינה שהוא השופר גדול אנו אומרים זכרון תרועה זכרון, ועוד אודיעך מה שאנו אומרים בשבת זכרון תרועה כי זכור הוא מצות עשה ושמור היא לא תעשה יום השבת הוא נגד מצות עשה, וגם ר"ה ג"כ נגד מצות עשה **שהיה רמ"ח** שצריך האדם להיות שלם בכל רמ"ח אבריו ליום הדין שאם פגם באיזה מצות עשה פגם באחד מאבריו ואז הוא בעל מום וכל אשר בו מום לא יקרב למשפט כמה שהבאתי בשער השלישי פרק ששי ומובא בזהר ובתקונים בהרבה מקומות זה שמי לעולם וזה זכרי לדור ודור שמי עם יה שס"ה זכרי עם ר"ה רמ"ח, וכשתכתוב ר"ה במלואה כזה וא"י ה"א עולה י"ט ועם זכרי עולה לחשבון רנ"ז ועל זה תרמו רנו ליעקב שמחה שר"ה נקרא יעקב על שם שנאמר בו משפט לאלהי יעקב והנה הכל יוצא מן האותיות התורה שהמה אורות הגדולים המאירים ומשפיעים והמה צגורות לכל השפע הבאה מלעילא לתתא ובכל הימים מאירים כ"ב אותיות התורה וביום השבת מאירים כ"ב אותיות עם אותיות מנצפ"ך שהמה יתירים וכפולות באותיות כמו הנשמה יתירה המאירה לאדם ביום השבת לכן ביום השבת המה נשמה יתירה לשאר אותיות ומאירים כל הכ"ב אותיות ומשפיעים לכן אנו אומרים בשבת שהוא ר"ה זכרון תרועה המרמז על רמ"ח אברים הדבוקים ברמ"ח מצות עשה המרמזים בזכרי עם ר"ה ועם מלואם כמו שזכרתי עולה רון והמה יוצאים מן ז"ך אותיות וזהו הסוד זכר"ן ז"ך רון, וגם מרמז הקרא ברו"ן יחד כוכבי בוקר שתיבת רון מרמז כמו שזכרתי וזהו הרמז בהש"ס כל באי עולם יעברון לפניו כבני מרון שר"ה הוא בסוד רמ"ח מצות עשה המרמזים בזכרי עם ר"ה ובמלוא אלפים

תליין מילין לאתדבקא כוונה דלבא ובדא עבדי סיוטא להווא אתר דבעו לאקמא ועל דא אתבלבל לשניהון דלא יכילו לאתתקפא בלשון הקודש כיון דאתחלף לשניהון לא אצלחו בעובדיהון בגין דחילא דלעילא לא ידעו ולא אשתמדעו בר בלשון הקודש וכד אתבלבל לישנא דלהון אתחלק קולהון ואתבר תוקפא דלהון כ' עכ"ל בא וראה כמה גדולה מעלות לשון הקודש דדינא לא יכיל לשלטי בהו מלעילא על דממללי בלשון הקודש כמו שמובא שם מאלכ"ו שביום הדין והנורא שצריכין העם להיות עם אחד ושפה אחת שפה ברורה ונעימה קדושה כולם כאחד יענו ויהיו גמלטין מדינן קשיין דלעילא ואמרו למי שיכול לשמור פיו ולשונו בכל ימי הנוראים האלו עד יו"ה כ וכ"ש שיה"כ בכלל שהוא יום נורא ואיום.

ויש לומר שזה הרמז במתניתין קורשין לשון של וזהוית בראש שער המשתלח דשעיר המשתלח מרמז על הסטרא אחרא והקליפה שצריכין לשלוח אותו לעזאזל עם כל עונות ישראל ובמה כופין אותו לשלחו מן המחנה בזה שקורשין לשון זהירו בהיר וכיון שכולם קורשים ומתקבצים על ראשו בזה הלשון אז יכנע ויכופ כאגמוז ראשו לילך אל ארץ גזירה ולשון חכמים מרפא שיהא להם תרופה ורפואה על כל עונותם וכן בזמנא דאתי כתיב כי אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' לעבדו שכם אחד ויהיה ה' אחד ושמו

סליק פרקא

פרק ב יציעו"ת השב"ת וראש השנה אציע עוד למען תהיה לך ידיעה בתחלה ובסוף גודל מעלות שניהם שאז יש תוספת קדושה כמו שאמר הש"ס ר"ה אהני גם למוספי שבת לכן מאז דמוסיף בו יאסוף

לישראל הוא כמה דבאים לדיינא לקב"ה וכשהמה באים להתיצב על ישראל וודאי על ה' קיימי דהא קב"ה אומר הא כאבי דלהון גבאי שהקב"ה כביכול מצער ומיצר על צרותן של ישראל כדכתיב בכל צרתם לו צר.

ואיתא פלוגתא בין ת"ק ור' יהודא בריש סנהדרין דת"ק סבר סנהדרי גדולה הם שבעים ואחד שנאמר אספה לי שבעים איש ומשה על גביהון ור' יהודא סבר שבעים דלא מצרף משה עמהם, ויש לרמוז דהפלוגתא היא ג"כ שסנהדרי גדולה של מעלה לת"ק הם שבעים ואחד הוא הקב"ה שהוא יחידו של עולם מצרף עמהם והוא על גביהם, ולר' יהודא שבעים שהקב"ה אינו מצרף עמהם, אלו ואלו דברי אלהים חיים שיש הבדל בין קודש לחול דבימינו דחול אם חל ר"ה או הרבה שטנים ומקטריגים דאשתכחי תמן לאשתכחא דלטורא על ישראל ולתבעי דינא כמה שמובא בזהר ובני אלהים המה הסנהדרי גדולה של מעלה באים להתיצב על ה' כפירוש קמא שזכרתי להתיצב מצד ה' לנקום נקמת ה' ולעשות דין בעולם על שפגמו בו יתברך או המה רק שבעים שאין הקב"ה כביכול מצרף עמהם והנה ה' עומד ברחוק לפי שאנו רחוקים ממנו ואין משא פנים בדבר רק כאשר משפטם יצא לחובה או לטובה, וביום האור הטוב שהוא יום השבת קודש שיש בו נשמה יתירה ותוספת קדושה מעולם האצילות שאז אין שטן ואין פגע רע כמו שכתבתי בפרק הראשון וביום הזה קב"ה על גביהן ומצרף עמהם באומרו לית לכו למילף זכו על בני אלא אנא והקב"ה בכבודו ובעצמו אוליף זכו עלינו כמה שמובא בזהר ועיין בפרק ראשון משער השלישי ממה שכתבתי באומרו להב"ד של מעלה וכי אותם אתם דיני המשפט לאלהים הוא אם תגזרו עליהו דינא לביש ולחובה עלי ידי הדר הא כאיבא דלהון

עולה ר"ן וצריכין אנו להיות בני מרו"ן שנהיה שלמים בכל רמ"ה אברים שהמה הרמ"ה מצות עשה ויה"כ הוא בינה ומרמוז על שתי אותיות הראשונים מן השם דהיינו י"ה ושמי עם י"ה שס"ה והמה נגד השס"ה לא תעשה ונגד השס"ה ימים בשנה שיום הכפורים מכפר על כל יומין השתא וכמו שאמר הש"ס שהשטן לית ליה רשו לאסטבא בהאי יומא דהשטן הוא מגין שס"ד שבכל ימי השנה אית ליה רשו להשטין וביום הכפורים לית ליה רשות שמי עם י"ה עולה שס"ה ועם המלואים כזה יו"ד ה"א עולה כמגין שלום שביה"כ שלום בינינו לבין אבינו שבשמים שיה"כ מכפר ואנו שלימים בכל אברינו ושס"ה גדינו.

ונחזור לענינינו שצריכין בר"ה להיות שלימים ברמ"ה אברים ונוכל לומר רח"ם עלינו ואז יש בגידין בנותן טעם לשבח ליה"כ המרמוז על שס"ה גידין שמכפר על כל עשה ולא תעשה שעברו ואם חל ר"ה להיות בשבת או יש תוספת קדושה ונשמה יתירה ולאבריים מטיב בעבורה בזכות השבת ואודיע לך עוד גודל מעלות השבת של ר"ה ידוע מה שכתבתי והבאתי למעלה כמה פעמים מה שמובא בזהר על הפסוק ויהי היום ויבאו בני אלהים להתיצב על ה' דקאי על ר"ה שהוא היום הידוע שבו נברא העולם ובני אלהים אינן בי דינא ברבא אנון שבעין קתדראין וממגין עליהו יתבין ואינן סנהדרי גדולה דאנון קיימין על דינא, ובאים להתיצב על ה' ומקשה הוזהר וכי על ה' קיימי ומשני דאינון קיימין לדינא מאן דלא יוקיר לשמא דקב"ה דלא יוקיר לאורייתא לכן אומר על ה' קיימי כמו על אשר דלא מוקרין ולא חיישי ליקרא דקב"ה, ולזה התירוף פרושו שבאים להתיצב מצד ה' ב"ה לנקום נקמת ה' ולעשות דין בעולם, ועוד יש פי' אחר בזהר הא דקאמר להתיצב על ה' בגין דבאים לדיינא להו

וגע בו לכן הוא דן בעצמו למילף זכו עליהו, מעיד ומעידין אותו בעצמו ובכבודו מעיד עלינו ליום ומכחיש את שאר העדים לפי שמעידין אותו והיו העדים יודעין את מי הם מעידין הם באים להעיד במה שפגמו בכבודו יתברך והוא אומר עלבונני מחול להם כי המה בני רחמיני כל זה היא במעלות השבת קודש שיש בו גשמה יתירה יתוספת קדושה ושעת רצון וכל השערים פתוחות ולא נעולות ואז הקב"ה מצרף עצמו עם הסנהדרין גדולה ונקרא כ"ג שמכפר בעדו ובעד ביתו היא השכינה ובעד כל קהל ישראל משא"כ אם חל ר"ה ביום החול אז ישולם לאיש כמעשהו והבאים לבית יעקב לשפוט בסנהדרין המה שבעים והנה ה' עומד ברחוק אם אין אנו עושין רצונו ומחיצה של ברזל מפסיק בינינו לבין אבינו שבשמים המה המקטריגים הבאים להתגולל עלינו ולהתגלגל עלינו על כל מה שפגמנו ומרדנו כל השנה ונצב ה' לריב ועומד לדין עמו כי אינו נקראים בגים אלא עבדים ומלך במשפט יעמיד ארץ ואז כשאינו מצרף עמהם אינו נקרא כהן גדול אלא מלך הסומך על בתי דיניו שלו.

והרמז בסנהדרין מלך לא דן ולא דינו אותו ר"ל לא דן בעצמו לפי שלא דינו אותו שאין נוהג עמנו כאב עם הבנים אלא כמלך על עבדיו ועבדא נהום כריסו לא שוי ולא איכפת ליה בהגזר דין לחובה שיצא עלינו ח"ו עד שנשוב בתשובה שלימה לא מעיד ולא מעידין אותו ר"ל הוא אינו מעיד לנו שומע ומקבל לכל שאר העדות הבאים להעיד עלינו לפי שאין מעידין אותו לכן הביטו וראו גדול המעלות והתבדל שבין קודש לחול בין אור לחושך ועצמו מן הדין ופורק ממנו איבה ומושך עליו האהבה.

לכן עורו ישינים משנתכם ביום הקדוש

גבאי ואמר אתם באים להתיצב על ה' ממש כפי' הנזכר שזכרתי שבכל צרתם לו צר לכן הוא מזכה אותנו ומוציא כאור משפטינו וביום הזה מקיים בנו ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום שאז שלום בעליונים ובתחתונים ולכך אין אנו צריכין לתקוע בשופר בשבת שאז הקב"ה מצרף עם הב"ד של מעלה וקול דממה דקה מן הדקה ישמע ולא קול שופר כיון שהקב"ה על גביהם ומוחל על כבודו על כל מה שפגמו בכסא כבודו דרחמנותא כאב על הבנים ורחמי האב על הבן שלא ידונו אותו בדינו באומרו כל הדבר הקשה יביאון אלי אם יגזרו ח"ו איזה דין קשה הכל מכיין אלי כי עלי היו כולנה כי המה עצם מעצמי כביכול ואז נאמר לא תענה על ריב שאין שם ריב ונגע וריבים המה שלא בקרובים והיום שהוא יום השבת קודש אשר לו אלהים קרובים אליו לעשות בעצמם משפט עמי ובוודאי קרינן לא תענה על רב כל הב"ד של מעלה מסכימין עמו ומלמדים הכל זכות ולא חובה באומרם הלא המשפט לאלהי יעקב, וכל העדים הבאים להעיד עדותם בטילה כי הקב"ה מכחישן והיו להו עדות מוכחשת כי הוא העד כמו שזכרתי בפרק השמיני משער השלישי ועד אחד לא יענה בנפש למות עד אחד הוא הקב"ה לא יענה בנפש למות למות הוא דאינו עונה אבל עונה הוא לזכות.

ויש לרמז זאת במתניתין דסנהדרין כהן גדול דן ודינו אותו מעיד ומעידין אותו, ופריך בגמרא דן פשיטא ומשני דינו אותו אצטריכא ליה, דהקב"ה כהן גדול ויש עת שהוא דן דהיינו ביום השבת של ר"ה אז הוא מצרף ומיחד כבודו עם הב"ד של מעלה והוא דן ומקשה פשיטא ומשני דינו אותו אצטריכא ליה ר"ל הא שהוא דן לפי שהב"ד של מעלה דינו אותו ממש כביכול ויהיו הדיינין יודעין את מי הם דינין המשפט לאלהים הוא ועלי ידיה הדר גזר דינם

הזה בראש השנה שהוא ביום השבת להגיד שבחו של אדם שלא שינה ביום הזה לא שינת קבע ולא שינת עראי הגם שהרמ"א ז"ל כתב בסימן תקפ"ג שלא לישן ביום ר"ה למנהג נכון אך המ"א הביא בשם האר"י ז"ל שאחר חצות מותר לישן שכבר נתעורר המלאך ע"י התפלה והתקיעות ובר"ה שחל בשבת אומר אני להזהיר גדולים על הקטנים שלא ישנו קודם חצות וכ"ש לאחר חצות שעת המנחה דרעווא דרעוון אשתכח ועתיקא קדישא גלי רצון דיליה והקב"ה בכבודו ובעצמו משתעשע עמנו ובוחן כליות ולב ומחלקין כ"ליות שלא ישנו יתקבצו כולם אחר האכילה תיכנסו לבתי כנסיות ולבתי מדרשות לעסוק בתורה ומחצות ואילך לעסוק בשירות ותשבחות שהרי כתב רמ"א דהיושב בטל כישן דמי ואם עכשיו יש לנו רשות ליכנס לפני ולפנים ואין שום מקטרג לא ידחוק את השעה הזאת שעת רצון וישתדל לעשות ולכפר בעדו ובעד ביתו ובעד כל קהל ישראל ויתעוררו יחד בהלל ותורות להתעורר לעילא.

והט"ז מביא בסי' תקפ"ג בשם הירושלמי מאן דדמך בריש שתא דמיך מזליה ואבינך את זאת דהאיך שייך לומר דמיך מזליה הא מזליה דב"ב הוא מלאכי הטוב העליון על דרך שנאמר כי מלאכיו יצוה לך הממליץ טוב עבורו וכי שייך על מלאך לומר שהוא דמיך והענין כן הוא שלעולם צריך להיות התעוררות מתנאי לעילא כדכתיב שובה אלי ואשובה אליכם וצריך האדם להתעורר את מלאכו הטוב והוא יתעורר ממעלה למעלה משא"כ אם הוא דמיך וישן ואינו מתעורר מתנאי אין התעוררות לעילא וזה הוא דקא אמר דמיך מזליה.

וידוע שבמעשים טובים ובתורה ובמצות שהאדם עושה בורא מלאכים טובים מלאכי רחמים העומדים ומעידים על האדם

וכל מלאך עושה שליחותו מן האדם למקום ב"ה לאמר אני הוא המלאך שנבראתי והעליתני מן האדם הזה ע"י מצוה ומצוה זו שעשה וכל מלאך ומלאך שנבראו מכת האדם על ידי התורה ומצות מקבלים שפע לעילא ומשפיעים לבעליהם, והרמז בקרא יהי מאורות ברקיע השמים להאיר על הארץ ר"ל אותן המלאכים המה מאורות ברקיע השמים להאיר על הארץ אשר נתן לבני אדם כי המה משפיעים כל טוב, וכן להיפך ח"ו בעבירות שהאדם עושה בורא מלאכי חבלה המחבלים אותו וכל אחד עומד וצוח וני על פלגיא הדין שבראני ע"י מעשיו הרעים וגורמין רעה להאדם, לכן כתיב יהי מאר"ת שהוא חסר שהוא לשון מארת ושמביאין מארה ואורוין על האדם הנה ומלאכים מזווגין אליו לפי מעשיו אם המה מלאכים טובים הבאים ע"י מעשים טובים יש אם למקרא דאיתי מאורות ברקיע להאיר על הארץ לבעליהם, ואם המה ח"ו מלאכי חבלה יש אם למסור"ת שנמסר האדם הזה למלאכי חבלה ומביאין מארה עליו, ודע שיש חלוק מלא"כי לשבת שבתורה ובמצות שמירת שבת אשר ברא אלהים לעשות כראוי הוא בורא מלאכים קדושים ונכבדים יקרים מאלה שנבראים בימי החול שידוע שיש בעולם המלאכים המזדריגות זה למעלה מזו ומלאכי שבת המה נקראים מלכי ארץ ישראל ומלאכי חול נקראים מלאכי חוץ לארץ, והמה בסוד נשמה יתירה להאדם כי בחול אינן משפיעין כי אם המלאכי חול ובשבת משפיעים וגוהרים אליו המלאכי שבת ובהמה מתלבש האדם ביום השבת באורות המקיפים והמה נקראים בגד שבת.

והנה עיקר תולדותיהם של צדיקים המה המעשים טובים כי המלאכים שנבראים המה תולדותיהם המה אבות והמה תולדות המה אבות שכל אחד הוא לאב ולפטרון להאדם לזונו ולפרנסו ולהשפיע לו טובה

וברכה ולהביאו לחיי עולם הבא, ותולדות המה שנבראו מכת מעשה האדם ומי שהוא ערום בלא תורה ובלא מעשים טובים עכ"פ תהא עונתו משבת לשבת ללמוד ולשמור שבת כראוי בכל הלכותי ואם לא הוליד כל ימות החול יוליד ויברא בשבת מלאכים קדושים והמה ישפיע לו על כל יומין דחול מההיא יומא מתברכין כל שית יומין ולזה מרמז הקרא אל יאמר השרים הן אני עץ יבש, ר"ל אל יאמר הסריס שאין לו תקוה ח"ו מאחר שאין לו תולדה כיוצא בזה כשאר בני אדם הן אני עץ יבש בלי תורה וכלי מעשים טובים ולא בראתי לי אפילו מלאך אחד מגי אלהי ולהגיד ישרו, כי כה אמר ה' לסריסים אשר ישמרו את שבתותי ר"ל אף המה סריסים בימות החול ישמרו את שבתותי להוליד בהם.

וכיון שכן צריכין ביום שבת לעסוק בתורה ובאותה שבת בכדי שיזכה לבגדי שבת ולאבות ותולדות כחו שזכרתי ולהיפך ח"ו אם הוא מחלל שבת ונבראים מלאכי חבלה המחבילים את נפשו ואת נשמתו ועליהם מרמז שבת ויגפשו ווי אבדה גפשו וחייב על כל אב מלאכ"א ומלאכ"א שנברא בעו"ה ונחזור לענינינו דשבת של ר"ה להתעורר הנשמות יתירותם מלאכים קדושים שבראם בכל שבתות השנה שיתנו עדיהן ויעידו ויליצו טוב בעדו בפרט שיש לנו פה כח מעלות השבת שמלאכים הטובים יש להם רשות להיכנס ולבא אל הקודש הפנימה ומלאכ"א גרוע הוצאת הא צא יאמרו לו מלאכי חובין עומדים בחוץ ואין להם רשות ליכנס.

לכן יראו לערב ערובי חצירות ה' ואל יצא איש ממקומו של מקום ב"ה ביום השבעי ובחודש השביעי כמה שכתב בזהר דכל ברכאין וכל קדושין תליין בשביעאי

לעסוק בכל היום הזה בעבודת הקודש ללמוד לשמור ולעשות בשיר ושבחה ולא יתנו שינה לעיניהם הנה לא ינום ולא יש"ן מפני חודש תוציאו שיחדש עליכם שנה טובה ומתוקה וישפיע לכם ברכת שמים מעל ויברך אלהים את יום השביעי הזה ויח"דש אותו כי בו שבת מכל מלאכ"ים אשר ברא בכל שבתות השנה ובפרט להבינוגים אשר יש להם זכות ותובה ימציאו להם מזור ותרופה ביום הזה כי יש להם מלאכי זכות שבראם במעשיהם הטובים ויש להם גם מלאכי חובה שבראם במעשי הרעים וביום השבת ור"ה לאלו יש רשות ליכנס ולאילו אי רשות ליכנס כמו שכתבתי כי המה היום הזה עומדים חוצה ואינן יכולין לבא בתוך התחום שבת נמצא כל הפנימים הכל מלמדין זכות כי אין חבין לאדם אלא בפניו ומלאי חובה אינן יכולין לעלות ולראות פניו ביום הזה וגפרעין לטובה והיינו אם יתעוררו המלאכי רחמים ולא יש"נו ממדתם שבהם בכל השבתים לישכב על מטותם ולישן ואומרים שינה בשבת תענוג משא"כ ביום השבת הנה לא יאמר העניג תענוג שיתהפך לו ח"ו ענג לנגע שאם לא יתעוררו את עצמם היום או זה השבת במר"ה נותן להם ומרה יהא אחרותם כי יבואו על יום מחר יהיה העיוות הזה שהמחייב יאמר מחייב אני במקומי כי מחר יום החול וכחול ירבין לענות בו סרה, לכן טרם יכנס היום הזה המכובד מכל ימים מחר ימהרגו לו לאש"ה ריח גיחות לה' להקריב במועדו בשבת ובחוממו תמים להיות עם ה' אלהיך ויכריע את עצמו ואת כל העולם לזכות ויושפע להם שפע טובה וברכה מברכין עלאי טלא דאפרסומא דכיא דנגדין מאמא עלאי ע"י דטחנין מנא לצדיקא דיהביא חיי ומזוני טבתא ממזלא דכל מזני ביה תליין אמון.

פרק א ישמור הימים ולרבות הלילות באלו ימים שבנתיים דהוין ידיעה לחלק בין טוב לרע ויהי' לו ידיעת בית רבו אשר הכיר בתחילה מעלי' וגדולת הש"י ב"ה ולבסוף שכת ועשה את עצמו כאלו לא יהע ועשה עבירות הרבה והוא חייב על כל אחת ואחת ותלוין ועומדין באלו הימים לעשות תשובה ובאלו הימים נפתחין השערי רחמים ושורפין כל הדינין ובהם היחיד בענה כי השכינה מרחפת על בנים באלו הימים יותר משאר יומין בשתא וצריך כל אחד לפייסא להשכינה ולהלבין חטאיו אשר עשו בה נקודות אדומות אשר הוא הלעוטה באדום האדום הזה **השכינה בתשובה** לפגום חסא כבוד והחויב באלו הימים להתוודות על חטאיו ולהיות מודה ועוזב ירוחם.

ומרומז בפסוק ויקחו אליך פרה אדומה וגו' ר"ל יקחו בדברים שנאמר קחו עמרם דברים פרה אדומה היא השכינה הנקראת כן שהיא ה"א אחרונה מן השם יהו"ה ומלאה מן פ"ר דינין לכן נקראת פרה אדומה שהיא אדומה מחטאינו כדאי' ואם יאדימו כתולע. והיא תמימה אשר אין בה מום דייקא אך היא פגומה מעוונותינו אשר לא עלה עליה עול מעולם ועכשיו היא סובלות עול הגלות. לכן צריכין לפייס אותה וצריכה שריפה דהיינו להלבין אותה מן הדינין הקשין. ולקח עץ ארו ואזוב ושגי תולעת והשליך אל תוך שריפת הפרה כמו שפי' רש"י ז"ל ארו הוא הגבוה מכל אלנות ואיזוב נמוך מכולם סימן שהגבוה שחטא ונתגאה ישפיל עצמו כאזוב ותולעת ויתכפר.

לכן באלו הימים כמה דכייף אינש טפי מעלי וירבה בבכי ותחנונים ובמסחרים תבכה נפשו להתוודות על חטאיו בין ר"ה ליה"כ שהשכינה עומדת בחצר המלך ונישאות חן בעיניו ומבקשת על בני יה ואומרת הבה לי בנים שלא יהיה תחת יד המלאך מט"ט כמו

שהבאתי בשערים הקודמים ואם אין מתה אנכי כביכול כי תחת שלש רגוזי הארץ תחת עבד כי ימלוך ושפחה תירש גברתה. והנה מן ר"ה עד יום הכפורים המה שבעת ימים ובאלו שבעת ימים היה לכהן גדול פרישה. ועכשיו שאין לנו כהן גדול שיכפר בעד כל קהל ישראל וכל אחד צריך לכפר בעדו ובעד ביתו צריך כל אדם להפריש את עצמו מכל חטאיו שעשה בכל השנה ויראה להכניס את עצמו תחת כנפי השכינה שבעת ימים יהיה תחת אמו. היא השכינה המרחפות עלינו כאמא על בני'. ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן הוא יום הכפורים ירצה לקרבן. כל זה אנו עושין תשובה באלו שבעת הימים שאחר ר"ה עד יה"כ אבל אם אין עושין תשובה ועומדין במרדם אז כביכול השכינה עומדת נזופה אוי לאותה בושח ולכלימה ואבי' ירק ירוק בפניה הלא תכלם שבעת ימים קל וחומר לשכינה הבאה מן הדין באלו שבעת ימים ולא מן הרחמים על אשר לא עשו תשובה וכצפור נודד מקינו הן איש נודד ממקומו ואשתכח פירוד כביכול ולא יתחד כמו שזכרתי על אשר מצא בה ערות דבר ר"ל מצא בהשכינה ערות דבר מה שהמה מגלין ערייתא ולא תקנו אותה בתכשיטין ושפחה תירש גברתה והקב"ה כביכול סופד עליהם שאינן חסין על עצמן ואומר מה מצאו אבותיכם בי עול כי רחקו מעלי ר"ל רחקו השכינה מעלי ורחקו אותי ממחיצתי כביכול.

וזוהו דקא מרמוז התנא בריש מסכת יומא. שבעת ימים קודם יה"כ מפרישין כ"ג מביתו דיש לדקדק אמאי קתני מפרישין ולא קאמר הכה"ג פורש עצמו מביתו אלא דקא מרמוז על הקב"ה הנקרא כה"ג כדאיתא אלהיכם כה"ג כו' ואמר בלשון תמי' שבעת ימים קודם יה"כ מר"ה עד יה"כ אשר מהראוי שיעשו באלו הימים תשובה. שלימה ולחד קב"ה ושכינתי והמה מפרישין הכה"ג מביתו

וגורמין פירוד כביכול ועבד כי ימלוך ומפרישין אותו ללשכת פרהדרין דייקא ר"ל פרהדרין הממונים ומהדרין לדון בדיניהם ומחליפין רחמים לרוגז. ופריך הש"ס וכי לשכה פרהדרין היתה והלא לשכת בלווטי היתה לשון שרים כך היתה נקראת לשכת שרים. שהקב"ה ישב בביתו בית מקדשו שזה לשכת שרים ששם ה' היחוד והזווג העליון. וקאמר אלא בתחלה הית לשכת שרים והיו קוראין אותה לשכת בלווטי ומתוך שנותנין ממון לכהונה ומחליפין אותה כל שנים עשר חודש כפרהדרין. ר"ל בזמן שבה"מ קיים היו קוראים אותם לשכת בלווטי והיום מחליפין בכל שנים עשר חודש המלך ימי השנה כפום מעשיהן דבני נשי ובמעשיהם אשר המה עושין מחליפין רחמים לרוגז ומעוררין את הדין לכן נקראת פרהדרין.

ואמר במתני' הנ"ל ומתקנין לו אחר תחתיו ר"ל כשמפרישין אותו מביתו כביכול אז מתקנין כהן אחר תחתיו הוא העבד כי ימלוך המלאך מט"ט ומתמיה התנא ואומר שמא יארע בו פסול ח"ו וכמו שזכרתי הפסוק מה מצאו בי עול ועל מה עשו ככה. רבי יהודא אומר אף אשה אחרת מתקנין לו. ע"י מעשיהם גורמין ומתקנין גם אשה אחרת היא שפחה התירש גבירתה ומתמי' ואומר שמא תמות אשתו כביכול ר"ל וכי תמות והלא היא קיימת לעולם אלא אומרת הבה לי בנים ואם אין מתה אנכי ר"ל אני חשובה כמתה כביכול על שאין לי בנים לכן הראוי לעשות תשובה והקב"ה יכפר בעדו ובעד ביתו ר"ל למענו יעשה ולמען שמו הנכבד ובעד ביתו היא השכינה המבכה על בניה. ומסיים התנא אמרו לי א"כ אין לדבר סוף ר"ל אמרו ישראל לפני הקב"ה אם אין אתה מרחם עלינו אין לדבר סוף דייקא היא השכינה הנקראת דבר אין לה סוף מחמת שאין קץ לארך גלותינו. ולמענך עשה למען שמך.

ועוד מרמזו תנן התם במס' פרה דהנה ידוע שהמלאך מיכאל הוא אפטרופסא רבא דישראל כמו שבאתי בשערים הקודמים. והוא שר הרחמים השר של מים המרמז לרחמים שמקבל דמעות עיניו ומבכה בהם האש הגדולה אשר אש תמיד תוקד מעונותינו ומכניע את המלאך גבריאל אשר הוא השמאל שיהא כלול בימין. ומלאך גבריאל הוא השר של אש והוא שורף את כל האש של כל הדינים והמלאך מיכאל נכנס לפני ולפנים להמליץ טוב בעד כל קהל ישראל ומצפה שיזרח לו השמש ויתעורר רחמים עלינו כל זה אם אנו מביאין נסכים המה דמעות עינינו לבכות על חטאינו אבל כשאין אנו מתעוררין את עצמינו והאבן גדולה על פי הבאר הוא היצחק המטמטם את לבבינו וסותם ומסמא את עינינו שלא להוריד דמעות ומדיח ומסית את האדם שילך אחר תאוות ושרירות לבו הרע וכוונתו להפילו לבור שחת שלא יצא זכאי ולא יכפר בעדו ביה"כ. ומרמז שבעת ימים קודם שריפת הפר"ה שיה"כ הוא יום שריפת הדינים אשר המה סביב הה"א אחרונה מן השם והמה פ"ר דינים הסובבין אותה כמו שזכרתי לעיל וצריכין לשרוף אלו הדינים באלו שבעת ימים והמה מפרישין כהן השורף את הפרה הוא המלאך מיכאל המה גורמין שלא בא לפנייהם ומפרישין אותו ללשכה שעל פני הבירה ר"ל שיעמוד חוצה ולא יבא לפני צפונה מזרחה ר"ל בעונותינו הוא עומד צפונה ומצפון תפתח הרעה ח"ו והימין כלול בשמאל ח"ו והוא מסתכל כלפי מזרח אימתי יעשו תשובה ויזרח להם השמש ולשכת בית האבן היתה נקראת ר"ל היא נקראת בית האבן שמשם האבן נגף הולך ומתגבר הלב האבן בבשרינו ואין אנו מעוררין את עצמינו על כל הרעה אשר גמלנו לפי שהאבן גדולה על פי הבאר וכל זאת גורמין עונותינו ומעשינו הרעים שאנו הולכין אחר תאוות לבינו ליתן כח להגוף החומר הגשמי שהוא לב האבן לכן אמר שכל

ויבכה עליהם ויקיים במסותרים תבכה נפשי וזה הוא תשובה גדולה מה שישב בדד. כי לא טוב היות אדם לבדו. ובוה יזכור גם חורבן בית המקדש וירושלים הנאמר בה איכה ישבה בדד.

וכל הספרי מוסר וספרי התשובה כתבו שהתבודדת היא פעולה רבא ומאי חומרא שכן גיתנה מצורע וודאי היא חומרא גדולה ותועלות גדול. והרמו לזה שיעקב אבינו לא יכול להתגבר ולשבר תוקפו שר של עשו עד שהיה לו התבודדת שנאמר ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר ואז נאמר כי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל ומובא בוהר דאנון עשו וכל אוכלסין דיליה ותוכל יכילת לון ואינון לא יוכלין לך. ובוה יכפר וינצל מכל לישנא בישא שהלשין בכל השנה וע"י זה גרם לעצמו מלשינים הבאים להלשין עליו ביום הדין והמה החרב חדה המונחת על צווארו כדכתיב ולשונם חרב חדה. וכמובא בוהר פ' מצורע גורו לכם מפני הרב מפני לישנא בישא כי המה עונות חרב דא חרב לה' מלאה דם דתנן חרב אית ליה לקב"ה ובי' דאין לחייביא כו' עכ"ל. וכאשר ישב בדד ויבכה ויתוודה על חטאיו יכרית כל המלשינים ואז תהא תפלתו רצויה ביום הנורא ומקובלת שלא ימצא שום מקטרג ומלשין כי מובא בוהר שם בדף נ"ג וז"ל מאן דאית ליה לישנא בישא צלותי לא עאלת קמי קב"ה דהא אתער עליה רוח מסאבא כיון דאהדר בתשובה וקביל עלי' תשובה מה כתיב ביום טהרתו הובא אל הכהן עכ"ל ר"ל אחרי טהרתו מלישנא בישא יבא אל הכהן דלעילא ותפלתו תהא רצויה לכן לך עמי בא בחדרך וסגור הדלת בערך בימי התשובה להיות יושב לבחון ולבדוק עצמך לשום על לבך על כל מה שעברת בכל השנה ולבכות ילהודות עליהם ולעסוק בתורה שאפילו אחד שיושב

מעשי בכלי גללי' כלי אבני' כלי אדמה ר"ל כל מעשי של הקליפה הוא האבן גנף להביא את האדם לתאוות עה"ז שישמרו את גופם אשר המה כלי גללים כלי אבנים כלי אדמה והוא עפר ואל עפר ישוב.

ויראה לעשות תשובה באלו שבעת ימים שקודם ית"כ שהמה ימי מלואים של כל השנה וצוה ה' לעשות ולכפר לעשות אלו מעשה פרה תחלה להמתיק הדינים המרומזים בפר"ה כמו שזכרתי אח"כ לכפר במעשה יו"כ ובתשובה לקרב האהל וליחד זיווג העליון שלא יהא כהן גדול של מעלה פרוש מביתו כביכול שלא תמצא אשתו היא השכינה ספק גידה כביכול כד"א חטא חטאה ירושלים על כן לגידה היתה כי היא גדה ממקומה ויראה האדם שלא תהיה הפרישה ליום אהר הוא יום המיוחד יום הקדוש והנורא הוא ית"כ שיכנסו כה"ג לפני ולפנים ובזאת יבא אל הקודש לכפר ויעלה גורלו לשם. ובאלו הזמנים טובא שאין לנו לא מקדש ולא כהן גדול לא סנהדרין ולא לשכת פרהדרין. לא מזבח ולא ריח ניחוח ונשלמה פרים שפתותינו. צריך כל איש ואיש לכפר בעדו כי אין לו במה שיתכפר יראה להפריש עצמו בית זו אשתו באלו השבעת ימים שקודם ית"כ וגם יפריש עצמו מכל עסקיו שעוסק בכל השנה ועת לעשות לה' ויעשה תשובה בדרך זו דהיינו שיהיה לו התבודדות בדד ישב כמו המצורע שיושב בדד שאין לך אדם שיוכל לשמור את לשונו בכל השנה מן לשון הרע ומלשינות ועל זה נגעים באים והתרופה לישב בדד מוסגר ממש באלו שבעת ימים בתשובה שלימה ובסגופים גדולים בשני סמנים בשיעור לבן ע"י התשובה להלבין את חטאיו. ובפסיון לפייס את כל בני האדם אשר הוציא דבה עליהם ולפייס את הש"י ב"ה וישים אל לבו בעת אשר הוא לבדו יחשב את כל החטאים והעונות אשר עשה בכל השנה ויתודה עליהם בעוד שהוא יושב בדד

הפריש עצמו
בשבעת ימים שקודם
ית"כ

ועוסק בתורה הקב"ה קובע לו שכר שנא' ישב בדד וידו כי בטל עליו.

והנה כתבתי בשער הג' שהנפש והרוח והנשמה מכונים בשם כהן לוי ישראל והנשמה נקרא כהן שהיא חלק אלוה ממעל והוא כהן לאל עליון והרמו דמתני' דיומא מרמו על כל אדם ואומר שבעת ימים קודם ית"כ מפרישין כה"ג מביתו ר"ל מפרישין הנשמה הנקרא כ"ג שהוא גדול ממקום גדולה מפרישין מביתו היינו מכל תאות הגוף אשר שם ביתו **בכל השנה** לילך בתענוגי עה"ז ויפריש את עצמו באלו הימים ויבקש מאת פני המקום שיתקן את נשמתו אם נשמתו היא אינה מתוקנת שיתן בו נשמה חדשה וכמו שאמר דוד המלך ע"ה לב טהור ברא לי אלהים ורוח נכון חדש בקרבי. לכן מרמו ומתקנין לו כהן אחר תחתיו שמא יארע בו פסול ר"ל הבא לטהר מסייעין לו ומתקנין לו נשמה חדשה לחדש נשמתו שלא יארע בו פסול ויוכל לתקן את עצמו והחיוב על כל אדם לעשות כמו שזכרתי דהיינו ישב בדד וידמע בדמעות עיניו ובוה יטהר עצמו מכל טומאה כי באלו הדמעות שבוכה על חטאיו בהן הוא טובל את נשמתו כל דבר אשר לא יבא באש תעבירו במים וטהר דהיינו נשמתו אם רוצה שלא יבא באש של גיהנם שלא ישלוט הדיין הקשה תעבירו במים הם הדמעות וטהר.

ואף האדם הטרוד מאוד בעסקיו ואי אפשר לו לישב לבדו כל היום כי העם עומדים עליו מבקר ועד הערב דהיינו הצריכים אליו בעסק פרנסתם עכ"פ מחויב לקבע עת אין לך אדם שאין לו שעת פנויה ביום ובאותה שעה יפנה מכל עסקיו לבא אל חצר הפנימית ויסור כל איש מעליו צא יאמר להם כי השעה צריכה לכן לבדוק כל גופו מראשו ועד רגליו אם אין בו שום חציצה דבר החוצץ בינו לבין אביו שבשמים ויטבול את נשמתו

כי אם ימצא בו חוצץ דהיינו עבירות שעשה ושכחה הימנו ולא הרגיש בה אף אם התוודה על שאר עבירות הידועים ועשה עליהן תשובה ועל אותה עבירה לא עשה תשובה ולא התוודה ולא בכה עליה והיא דבוקה בו הוא כטובל ושרץ בידו וטבילה בזמנה מצוה היינו באלו הימים שזמן קהלה לכל להתקל ולעמוד על נפשם וכמו שאף הטובל את עצמו סמוך לשקיעת החמה הוא מטהר את עצמו שיטבול קודם שקיעת השמש בכדי שיהיה לו הערב שמש כן הוא באלו הימים הגהה קודם שקיעת החמה דית"כ יטבול את עצמו ואת נשמתו קודם שקיעת החמה ויזרח לו השמש ביה"כ אחר שיהא טובל יום ערוך לא יאה מחוסר כפורים כי הרבה מחוסרי כפרה הם מחמת שלא הכינו מבעוד יום שאין ית"כ מכפר בלא תשובה, לכן בזכות תשובו שבעת ימים האלו כאי"ן תדורי אל תגשו אל אשה מתקנין לו שיעלו זכויותיו לאש"ה ריח ניחוח לה' והשם אומר לו באלו הימים אתה פה עמוד עמדי ממחרת ית"כ שאז מסכים הקב"ה על ידו להוציא משפטו לאורה להאיר בכל טוב במדה טובה ובמדה גדושה ויראה שלא ידליק את גדוש"י ביה"כ ולא יחסר מדתו ובמדתו שאדם העוד"ר ולחזיק מודדין והכל במשקל ובמדה וכמקוה ישראל שנמדד ונמצא חסר כל הטהורים שנעשו למפרע טמאים ר"ל גם מצותיו שעשה קודם לכן מוסרין להקליפה כי באשר הוא שם גידון והרי חסר לפניך שלא עשה תשובה ואם לא עכשיו אימתי מוכרין גבורות"ת גשמים שגבם יצר הרע במעשה הגשמים והרוח נשבה בו ואיננו, לכן באלו שבעת ימים תמלא את ידך כל אשר תמצא יד לעשות בכחך בהן צדק ובמדה טובה ישועה ורחמים.

פליק פרקא

וודאי לא ימנע הטוב מהעושי טוב אדרבה חמת המלך שככה במה שבא העושה טוב אחר שיצא הקצף שהקציפו והרתית אותו הרעים ובא הוא אח"כ ושכך חמת המלך במעשיו הטובים והביא רחמים תזת רוגז והמלך התנחם ולא רוגז בזה העושה רצונו כ"ש בפני מ"ה הקב"ה דלא שייך רחמא ח"ו ומה מתרץ מקמיה דליפוש חרון אף לכן נראה דהנה הבאתי לעיל שצריכים הצדיקים להוכיח את העם להנחותם לתחיה שיעשו הטוב והישר ויסורו מרע וישובו מדרכיהם הרעה ואם המה יעלימו את עיניהם ולא יוכיחו אותם על פניהם וילכו אחו הבצע והוא בצע א"מרתו ודבורו ולא הוכיח אותם עליו גאמר מפני רעה נאסף הצדיק הוא ילכד בעונם על שהיו בידו למחות ולא מיחה והוא חייב בנוקין וחטא הרבים תלוי בו וכן אמר דוד המלך ע"ה גאלמתי דומיה החשיתי מטוב וכאבי נעכר על שנאלמתי והחשיתי מדבר טוב לכן כאבי נעכר .

והנה ידוע שהתלמידי חכמים המה הצדיקים מכונים בשם מלכים מאן מלכי רבנן וזה הוא הפירוש בהש"ס הנ"ל מלך וצבור מלך נכנס תחלה לדין ר"ל הצדיק נכנס תחלה לדין קודם שידונו הציבור תחלת דינו של צדיק הנקרא מלך שנאמר לעשות משפט עבדו הוא הצדיק הנקרא עבד ה' והדר משפט עמו. מ"ט מקמי דליפוש חרון אף דייקא ר"ל טרם יתגלה ויודע בעיני הבר"ד של מעלה וחרון אף שעליו מכל מעשה הצבור כי המה נכנסים לדין וימצא בספר חובותיהם כל המעשים שעשו והמה מתנצלים בזה על שלא הורו להם הדרך אשר ילכו בה ולא הזהירו בהם ולא הוכיחו אותם ובוה משימים חרון אף על הצדיק שלא מיחה בהם ואם ה"י הצדיק לדון אחר הצבור יפוש חרונו אף עליו וכל הסרחון יתלה בו על שהעלים עיניו ולא הוכיח אותם לכן הוא נכנס תחלה לדין מקמי דליפוש חרון אף הנה עליו כי אז

פרק ב' יבינו הבונים ויכרענה הכף מאזנים שיהיו כמה במאזנים לעלות יחד עם הצדיקים בימים שבין ר"ה ל"כ שבהם היחיד גענה ויוכל להכריע את עצמו ואת כל העולם לכף זכות כי המה המעכבים אם לא יתנו את שקליהם שקל כסף צרוף נצורף לטהר מעשיהם בהכרע ויכפר השם לכל העם בעבור ולכף זכות כל העם יכ"רעו וישתחוו ובאם לאו ח"ו כל העם יאמרו הכרע הכרעתנו ואוי להם בהכריעו את עצמם ואת העולם לכף חובה והחיות להזהיר גדולים על הקטנים דהיינו הצדיקים יזהירו את הבינונים ויאמרו להם שידעו שצ"פ רוב העולם גדון אם לזכות או לחובה כי גם את הרשעים יצילו כי לא יחפץ במות המת שהקב"ה אינו חפץ במיתת רשעים ואולי גם המה יעשו תשובה ויהא הזכות תלוי בהם ולמען ידעו הצדיקים אם ידמו בנפשם להמלט הואיל והמה הצדיקים לא כן הוא כי הוא יביא אות"ביו יאבדו שחטא הרבים תלוי בהם כי אין הצר שיהו בנוק המלך מלכו של עולם להשמיד ולאבד מעשה ידיו אף שלא טובים המה הוא מרחם עליהם כמו שהבאתי לעיל בשערים הקודמים וכמו שהבאתי בשם הוזהר שכתב דלא בעי קב"ה לאובד עובדי ידו. לכן עולה וזדנס לצדיקים על שהיה בידם למחות להוכיח אותם בדברי רכים למען ישמעו ולהטות לגטות אותם מדרך הרע על דרך הטוב.

תוספות התורה
תוספות השו"ת

ואפרש הש"ס במסכת ר"ה וז"ל אמר רב חסדא מלך וצבור מלך נכנס תחלה לדין שנאמר לעשות משפט עבדו והדר משפט עמו. מ"ט אב"ע כו' ואב"ע מקמי דליפוש חרון אף. וכבר בארתי מלך המאמר הזה בפרק ג' מן השער השני אך שם פרשתי התיירץ הראשון וכאן באתי לפרש התיירץ השני דקאמר מקמי דליפוש חרון אף והלא בשר ודם לא שייך למימר הכי זה יחטא ועל זה יקצוף אף אם יצא הרעה על עושה רע

הלעילא יבין ומליצת טוב בעדינו והיא מעידת בפני ה"ב"ד של מעלה והרמוז לזה עד אחד לא יענה בנפש למות הוא דאינו עונה אבל עונה לזכות לכן השכינה אומרת גלוי וידוע לפני אף אם היו מוכיחים אותם ישמעו ובוזה הצדיק מנוקה מעון זה מתחלה ועד סוף ששפיר עשה שלא הוכיחם כי עת לכנס ועת לפזר.

חזקת התורה
הנכונה

ויש לפרש בזה הפסוק ב' כי תשא ויאמר משה אל אהרן מה עשה לך העם הזה כי הבאת עליו חטאה גדולה ויאמר משה אל יחר אף אדוני אתה ידעת את העם כי ברע הוא ויאמרו לי עשה לנו אלהים וגו' ואומר למי תזבח וגו' ולהבין מה אמר לו משה לאהרן ומה השיב אהרן למשה. אלא ודאי שמשנה רבינו ידע שאהרן הוא אוהב שלום ורודף שלום ובודאי הוכיח ודבר על לבם שלא יעשו הרעה הגדולה הזאת והם לא רצו לשמוע לדבריו וע"י זה גרם להם שיחא העון יותר גדול ולמה לא הבין אחרית דבר בראשיתו שלא ישמעו ולא היה לו להזהיר אותם כי ע"י האזהרה העונש גדול כן הבין משה. אבל אהרן באמת לא דיבר ולא הוכיח אותם על פניהם שידע והבין שלא ישמעו אותו וכמו שאמר הש"ס בריש סנהדרין ויבא אהרן ויבן מזבח מה ראה ראה חור שזבוח לפניו ואמר פן יהרגנו אותי ויקיים אם יהרג במקדש ה' כהן וגביא ולא יהא להם תקנה אפי' בתשובה נוח להם שיעשו העגל ויהיה להם תשובה.

וזה הוא דקאמר משה לאהרן מה עשה לך העם כי הבאת עליו חטאה גדולה דייקא ר"ל ועל ידך אם תוכחת ותזהרת להם והם לא שמעו בזה גרמת שתהא חטאה גדולה. והשיב אהרן הלא אתה ידעת את העם כי ברע הוא מקדם המה רעים וידוע לי שעומדי' במרדם ולא תוכחתי אותם כלל כי כאשר אמרו לי עשה לנו אלהים ואומר להם מיד למי זהב וכוונתי שיחא להם תקנה בתשובה

אינו נדון אלא לפי מעשיו ומעשיו המה טובים ואם תאמר והלא הידיעה בסוף יביא אותו ליהיה אשם התלוי בו כי סוף הדבר להתוודע ולהגלות אחר שיכנסו הצבור ויאריכו משפט' עכ"פ ינצל הצדיק שבשעת העמדתו בדיון גלגלו עליו חובות צבור כי לא נפתח עוד ספר חובותיהם ולא עיינו עוד בדיניהם ולא הביאו אותם במשפט ולא שקלו במשקל מעשיהם. ודאי לא יחשב עוד לרעה על הצדיק הזה וגומרין דינו לזכות כמו שאמר הש"ס הצדיקים נכתבים ונחתמים לאלתר לחיים לאלתר דייקא ר"ל קודם שיכנסו הצבור. ואף אם יתגלה אח"כ משפט העם שהוא מעשהו ממש הכלל הוא שדיני' נפשות מחזירין לזכות ואין מחזירין לחובה והנה אך יצוא יצא וקיבל הברכות אף שהמה באים מצידו אח"כ ויחרד יצחק חרדה גדולה הוא המדת הדין החרד מעונותיהם אע"כ אומר מי הוא איפה הצד ציד ויבא לי ואוכל מכל בטרם תבא ואברכהו ואף שאנום אומרים שבא במרמה כי הוא הגרים בנוזקים אין דנין ואין מחבין הגורם בנוזקין ואין סותרין את דינו גם ברוך יהיה.

ואם נפשך לומר הלא הכל גלוי וידוע לפני הש"י ב"ה והוא יודע שלא היה בפיו של צדיק תוכחות ולא הוכיח את העם ולא הזהיר אותם ונאמר רשע בעונו ימות ואת דמו מידך אדרוש. יש לזה תשובה כי גם זה גלוי וידוע לפניו שאף אם היו מוכיחים אל ישמעו בקולו ומוטב שיחא שוגגים ואל יהו מזידים כי גם זאת יחשב להם לעון על כל העונות על שלא שמעו למוכיחם וכמו שמובא על הפסוק הוכח תוכח את עמיתך ולא תשא עליו חטא שפרושו לא תשא עליו עוד זה החטא. וכן כתב הזהיר בפרשת קדושי' מכאן ולהלאה ישבוק ליה ועבד רעותי'.

וידוע מה שהביאו הספרי מוסר שהשכינה עולות למעלה בשעתא דבי דינא

ואמר באותה הפרשה שהצדיק מתנצל את עצמו ואומר ואני כחרש לא אשמע וכאלם לא יפתח פי ואהי כאיש אשר לא שומע ואין בפיו תוכחת מתמת שאני יודע ומבין שלא ישמעו לתוכחתי ומוטב שלא להוכיחם. לכן אמר כי לך ה' הוחלתי אתה תענה ה' אלהים ר"ל תוחלתי לך הוא שתוכני בדין אתה תענה תגיד בפני הב"ד של מעלה שהכל גלוי לפניך שכוונתי לטובה שיהיו שוגגים ולא מזידים עוד על דבר שלא רצו לקבל מוסר ותוכחה. ומסיים ומשלמי רעה תחת טובה ישתכח תחת רדפי טוב ר"ל אמרתי השטנים ומקטריגים אשר המה משלמי רעה תחת טובה המה ישתכח על הדבר הזה אשר אני רודף טוב והוכיח אותם והבאתי עליהם חטאה גדולה ולכך לא הוכחתי אותם ולא היו בפי תוכחות לכן חושבה לעזרתי אדני תשועתי ר"ל חושבה לעזרתי בדיני לזון אותי קודם שיצא הקצף ואף שיתגלה אחרי כן שלא הוכחתי ולא הזהרתי את הצבור אני בטוח אדני תשועתי היא השכינה שהיה לי לישועתי ולהגיד כי ישר עשיתי לא עולתי בי.

לכן יראה אדם שלא יקשה ערפו וישמע לקול הורים ומורים שיעשה תשובה יכריע את כף משקלו לכף זכות כי בקל יוכל להרבות זכיותיו על חובותיו כי הקב"ה הוא בעזרו ומעביר על מדותיו ומעביר ראשון ראשון ר"ל הראשון שבעבירות הוא מעביר אותם ואין מגיזין להכף מאזני רק על זאת יתפלל יעשה תשובה על שלא הכריע את עצמו לטובה קודם ר"ה כי עכשיו חושבים את זאת ר"ל לחוב בין החובות על שלא ה' מורא שמים עליו קודם יום הדין גם ר"ה ואמר בלבו מרום משפטו מגדוד ולא האמין שהקב"ה אוהב צדקה ומשפט והוא לא שם אל לבו וזה הוא הפי' בהש"ס דקאמר בינונים תלוי צעומדים עד יה"כ זכה נכתב לחיים לא זכה נכתב למיתה דיש להקשות

העולם הזה אם יודע הצדיק שאין דבריו נשמעים לעם נוח שלא יוכיחם ואם מוכיח אותם גורם להם רעה וגם לעצמו כי הסטני' ומקטריגים מקטריגים על זה הצדיק על שעבר על מה שנאמר הוכח תוכיח ולא תשא עליו חטא כמו שזכרתי ובא וראה כמה קשה העון הזה מי שאינו רוצה לקחת מוסר שגורם רעה לעצמו וגם להצדיק אוי אם יאמר ואוי אם לא יאמר והראוי שיתן האדם אל לבו בפרט באלו הימים אשר הוא במדה ובמשקל שלא יהא רשע עכ"פ שלא יכריעו חובותיו ואף שיהי' מחצה על מחצה יש לגו תועלת גדול כמה שאמרו חכמינו ז"ל שהקב"ה כובש את הכף של זכיות שיכריעו.

ובמה שזכרתי יש לפרש פסוקים בתהלים פרשה ל"ח למנצח לדוד להזכיר י"ל דקאי על יומא דדינא יום הזכרון לכן אמר להזכיר. ה' אל בקצפך תוכיחני ובחמתך תיסרני ר"ל מקמי דליפוש חרון אף תדיניני והצדיק אומר כי קודם קצפתי על הרשעים דון דיני ודע שהבינונים נקראים בעלי ח"צים אשר חצים טוב וחצים רע וכמו שפירש ר"י בפי' ויחי על וישטמוהו בעלי חצים שיתורגמו מלשון ותהי המחצה ואמר כי ח"צין נחתו בי ר"ל הבינונים המה חצין שיש להם מחצה זכיות ומחצה חובות המה נחתו בי שע"י לא יוכל הכף של זכות להכריע אך אני בטוח ותנחת עלי ידיך דקא ר"ל אתה כובש ותנוח את ירך שיכריעו הזכיות. והנה מצד הבינונים לא תצא הרעה אך אין מתום בבשרי המה הרשעים הנקראים בשר ההולכים אחר תאוות גופם ובשר חמורים בשרם וגם אין שלום בעצמי המה הצדיקים אשר המה עצומים וקורא אותם עצמי גם בהם אין שלום מפני חטאתי כי עונות הרשעי' גם הם חטאת לצדיקים והמה נתפסים על עונם על שלא הוכיחו אותם.

והנה יש רמ"ח מצות עשה ושס"ה לא תעשה והמה נגד הרמ"ח אברים ושס"ה גידים. ואם קיום הרמ"ח מצות עשה ושומר מן השס"ה לא תעשה הגם שבלתי אפשר לקיים את כל התרי"ג מצות מחמת שיש הרבה שאינם נוהגים בו דהיינו שאינם חובות גופו וגם הרבה שאינם נוהגין בזמן הזה כי תלויים בארץ ואעפ"כ קיימא לן שאם עוסק בהם לשמה בכל פרטי הוה כאלו קיימם נמצא לעצמו בגד שלם מכף רגלו ועד ראשו. לכן שיעור הטלית שיכסה ראשו ורובו גופו דהיינו שירוב זכיותיו על חובותיו ואם עשה עוד והכפיל המצות וגם עשה חסד וצדקה אז הוא זוכה לטלית נאה וגדול הנקרא חלוקא דרבנן לעולם הבא שמעטף בו על הראש וגם לפניו הרבה אחר שהוא גדול מאוד כמו בגד גדול שמתעטפים בו מפני הרוח שלא ישלוט בו ולא יוכל הרוח לנשוב בו מכל צדדיו כמו כן הוא מתעטף בהלבוש הזה שעשה עצמו במעשיו הטובים המגין עליו מכל צדדין וזא יכלו הקליפות והרוחות החצונים לשלוט בו. ולהיפך ח"ו אם עבר עבירות הרבה עשה לעצמו לבוש שחור מכף רגלו ועד ראשו ואם הוכפל באלו עבירות נעשה הלבוש זה גדול מאוד והוא לבוש שחורים ומתעטף שחורים על ראשו ועל זה נאמר כי עונותי עברו ראשי דייקא ר"ל הוכפלתי בעונותי עד שנעשה הלבוש גדול ועברו ראשי וכמשא כבד יכבדו.

ויזהר האדם שלא יעברו ראשו וישוב מהם ויזכה שיאמרו הסירו הבגדים הצואי מעליו והלבישו אותו מחלצות לחלץ אותו מכל צרה ואנחנו נחלץ חושים חיש ומהר לעשות רצון אבינו שבשמים לטבול ולקדש את עצמו בין בגד לבגד להסיר בגדי חוץ להלביש בגדי לבן ועל זה העכוב על כל הנעשה בבגדי לבן ובעבודת פנים לא במחשב' חוץ ובשבעת ימים האלה ילבשם ופשט ולבש ר"ל בכל יום יפשוט מגופו ומאבריו הלבוש

לכאורה בשלמא הא דקאמר זכה נכתב לחיים שפיר אלא הא דקאמר לא זכה נכתב למיתה וכי כך היא המדה והלא בכתי בינוני הוא ולמה יכתב למיתה אלא ואדי משום דלא זכה היינו שלא עשה תשובה על מחצה העונות שעליו ונמצא הא גופא מה שלא שם אל לבו לעשות תשובה נחשב לו לעון ואותו העון מכריע אותו לכף חובה.

וזה פי' הפסוק שבתהלים בפרשה הג"ל כי עונותי עברו ראשי כמשא כבד יכבדו ממני ר"ל כי עונותי עברו ראשי דייקא הוא ראש השנה ולא עשיתי תשובה קודם ר"ה עליהם לכן היום כמשא כבד יכבדו שיכריעו החובות בצרור העון הזה על שלא עשיתי תשובה קודם בא מועד ולא אמרתי נתנה ראש ונשובה נתנה אל לבינו קודם ר"ה ונשובה קודם בואו. וגם יש לפרש הפסוק הג"ל ע"פ זה שזכרתי לעיל שכתבתי מעביר ראשון ראשון והנה הרשע שעשה עבירות הרבה אף שמעבירין עונות הראשונים ואינם מניחים אותן אל הכף מאזנים אעפ"כ עונותיו מרובין. ואמר כי עונותי עברו ראשי ר"ל אף אם עברו הראשונים ואעפ"כ כמשא כבד יכבדו. ובפרושי שחברתי על ספר תהלים כתבתי באריכות על המשך הפסוקים של הפרשה הג"ל המדבר בענין זה וכאן לקצר באתי רק הצריך לענינינו. להרבות הראיות והחייב שמחויב לעשות תשובה גדולה באלו הימים כי על כן נקראים ימי התשובה וצריכין להתעורר את האדם בתוכחת מוסר לתודיעו ולהזכירו שיהיה תמיד בגד פניו באלו הימים אימת הדין ועצות טובות להשמיע לו איך יצא מן הדין ואיך יטהר את עצמו מכל חטאיו דהיינו שיסור בגדיו הצואים שעליו מן העבירות שעשה דהנה ידוע שבעבירות שאדם עושה עושה לעצמו לבושי קדרות ושחרות בגדי צואים ובהמצות שעושה עושה לעצמו לבושי יקר בגדי כבוד לבושי רקמה בגדי החמודות.

האדם השחור הוא שלקה בעונותיו וילביש את אבריו בלבושי רקמה.

והנה כתבתי בפרק א' שעכ"פ יפנה שעה אחת בכל יום מאלו הימים להיות לו התבודדות לבא אל החדר הפנימי לבכות ולהתפלל ולהתוודות על חטאיו איעצך והי אלהים עמך שיתודה על כל עבירה בפועל שעשה ויציא בשפתיו בשעת הוידוי בשעה שאומר אשמתי בגדתי כו' יאמר ובפרט מה שפגמתי בכל שמותיך הקדושים ובכל העולמות שבראת בעבירה פלונית שעשיתי אם הוא זוכר את היום שעשה העבירה הזאת או אותה הלילה יפרוט ביום פלוני או לילה פלוני וכן אמרו חז"ל שצריך לפרוט חטאיו וכתבו הספרי מוסר לפרט החטא ולהוציאו בשפתיו והא דכתיב אשרי נשוי פשע כסוי חטאה משמע שצריך לכסות חטאיו ולא לגלותם היינו ברבים שלא לפרסמם ולא לגלותם אבל בינו לבי קונו צריך לפרוט החטא ואם לא יפרוט נאמר עליו מכסה פשיעו לא יצליח ומודה ועוזב ירוחם.

ודע כאשר יתפלל ויתוודה ויפרוש חטאיו יאמר בפירוש שהעיקר דאיתו מה שפגם בכסא הכבוד ובשמותיו הקדושים וגרם פרוץ כביכול והריסת המקדש והמזבח ולא כדואג מחמת ענשו שיסבול כי לא מהני מה שהוא פרט עונו דהא צריך להבין למה לו לפרוט החטא והלא הכל גלוי לפני הש"י ב"ה והוא יודע מה שבלב איש והוא היודע מחשבות. והענין הוא שהקב"ה רוצה להראות בפני כל הממונים מלאכי מעלה מעלה וכניש כל פמליא דיליה המה הצבא מעלה ואומר להם שמעו הנאנח שהוא נאנח ומיצר על עצמו ואין הצער שוה בנזקו אלא בנזק המלך והוא שב ורוצה בתקנת רבו לתקן את אשר פגם. וכן הביא הזהר בפ' בא ע"ש.

ובכל יום מאלו הימים כשיתודה יאמר אח"כ הפרשה שבתהלים ל"ח הנ"ל שהיא מעין המאורע ויש בזה הפרשה תפלת וודוי אשרי אדם יעשה זאת וישמור ידו מכל רע ובוה אויל סימקא ואתי חוורא שיפשוט מעליו הבגדי הצואים והשחרית ויהא לבוש לבנים מי שהוא לבוש מקדש את יום הקדוש והחורא הוא יה"כ והיו הע"טופים ל"לבן ללבן חטאיהם והקושרים ליעקב בקשר של קיימא לקשרא בקשרא דמהימנותא והבינוני אשר המה נקודים ותלוי"ם העתו"דים ליום הזה להקיש כף אל כף החובה להכריע לכף זכות ויהיו נכתבין עם הצדיקים וחותמין בברכה כולם יחדיו יהיו תמים מלמטה ונחמדים למעלה ומוזמנים לחיים טובים כי קרוב ה' לכל קוראיו והמלך הולך אחר הרוב שגעשה ע"י הבינוני כי המקטרג זמן שחורים והקב"ה מצא לבנים שהלבישו עצמם מחלצות בבגדי לבן ובדף שעומדים הצדיקים הכי גמי בדף זה יעמדו הבינונים כי התהפכו מחובה לטובה וכולם ימצאו בתוך הק"ץ צפור להיות תחת אמם היא השכינה המגינת עליה ומתכפרת לכל העם עבורם כי היו שלש ומצא שנים מותרים ר"ל היו שלשה צדיקים ובינונים ורשעים המה השלשה ספרים ועכשו מצא שנים כי הבינונים נעשו צדיקים אז מכפר גם להרשעים כולם יהיו מקושרין יחד לחיים טובים.

פליק פרקא

פרק ג יקרב האמת וירחק השקר כדכתיב מדבר שקר תרחק שבכל ימיו מחוייב להרחיק את עצמו כ"ש באלו הימים שמחוייב להיות הכון לקראת ה' וכתוב דובר שקרים לא יכון לנגד עיני ישמור פיו ולשונו מדבר שקר ויהפוך הש"ק"ר לקשר לקשר ולדבר את עצמו בקשרא דמהימנותא בקשר של קיימא ואמת קנה. כי השקר אין לו

שנאתי כ"ש שקר ממש שצריכין לשנוא וכל דבריו יהיו במתון ונחת ולא בחפזון כי אני אמרתי בחפזי כל האדם כוזב האדם שמדבר בחפזון בלתי אפשר שלא יהא בהן דברי כזב ואם לא ישמור עצמו בזה בימים האלו יהא מחוסר כפרה ומחוסר כפורים כו"ב דמי כמי שלא טהר את עצמו מטומאתו אשר עליו. ולא עוד אלא שצריך להזהיר העם מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב נצור לשונך מרע שלא יוציא אי זה דבר רע מפיו כמו שהאריכו באזהרות בזה כל ספרי יראים. ובספר הזהיר בכמה מקומות וכו"ש עונש חמור למי שמקלל עצמו או מקלל אחרים כי השומרי מצות עומדים ומקבלים המלה ומלבישים אותו קללה כמדו וביותר החכם ישמע ויוסיף לקח לשמור את עצמו מקלל כי הוא כ"ל לא דכולא כי הקללות המה הפרטות שהוא פורט יתקיים ח"ו .

ומובא בנ"ח שיר השירים במדרש הנעלם וז"ל אסור ליה לב"י למילט גרמיה וכו"ש לאחרא כו' קללת חכם אפילו על תנאי יתקיים דמשה אמר אם תשא חטאתם ואם אין מחניני נא מספריך אשר כתבת קללה דא על תנאי וקב"ה מחיל לחוביהו בגיני דמשה ואעפ"כ אתמחי מפרשתא מעלייתא באורייתא ואיהו פרשת תצוה דהוה ליה למכתב שמיא דמשה בכל מלה ומלה ובכל פקודא ופקודא אתמחי **מחיל** מפרשתא דלא אדכר תמן הוי קללת חכם אפילו על תנאי אתקיים. ופריך והא לבתר תצוה אמר משה האי מלה אמר לי' אין מוקדם ומאוחר בתורה עכ"ל ור"ל הבכל פרשת תצוה בכל פרשת שבאותה פרשה היה לכתוב ויאמר ה' אל משה או וידבר ה' אל משה ולא אדכר שמא דמשה בכל ההיא פרשתא בגין לאתקיימא הא דאמר מחניני נא מספריך ומדי דברי אפרש מגא ליה דקללת חכם אפילו על תנאי אתקיים דהא ודאי כך אמר משה אם תשא חטאתם

רגלים. ר"ל אין לו רגלים דייקא רק עומד על רגל אחד הוא רגל הקו"ף הארוך ומשוך למטה ורגל אחד אינו יוכל לעמוד כמובא בוזהר פרשת פנחס על הפסוק גער חית קנה דף רנ"א שעתיד הקב"ה לשבר את רגל הקוף. אבל אמת יש לו רגלים העומדים בשוה האל"ף יש לו רגל אחד והמ"ם הפתוחה יש לה רגל אחד והתי"ו יש לה שני רגלים במצא האמת עומד על ארבע רגלים ויוכל לעמוד בו והרמז כל הולך על ארבע אשר לו כרעים ממעל ופירושו שיש לו כמין שני רגלים ממעל. ותיבת אמ"ת יש לו כמין שני רגליים למעלה האל"ף יש לו רגל אחד למעלה והמ"ם יש לה רגל אחד למעלה כמין וי"ו. וזה הוא הסימן טהרה המדבק באמת ההולך על ארבע ויש לו כרעים למעלה לנתר על הארץ כי השליך אמת ארצה ואמת מארץ תצמח.

ואמרו חז"ל יש עתים שהוא קרוב ויש עתים שהוא רחוק כד"א דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב והעתים שהוא קרוב המה אלו הימים שבין ר"ה ליה"כ שאז קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת. לכן יראה למלא שבוע זאת שלא תהיה שבועת שקר כי השקר הוא הל' הרע הוא השטן והוא מקטרג הבא להעיד עליו ושקר ענה בו. וע"י השקר גורם הרבה רעות לכן נסמך בפסוק מדבר שקר תרחק ונקי וצדיק אל תהרוג כי ע"י השקר הורג נקי וצדיק לכן באלו הימים ימי התשובה תבא להכרית כל השטנים והמקטריגים הבאים בעדות שקר. וצריכין להעמיד מליצי יושר הבאים לנצח אותם ונצח ישראל לא ישקר וישמור עצמו מזה ויסכר פי דוברי שקר. רק דברי שלום ואמת ולא יוציא משפה ולחון רק דבר הברור לו ולא מה שהוא מסופק כי גם ספיקא דגברא דייק המדקדק. וכן אמר דוד המלך ע"ה כל אורח שקר שנאתי. ר"ל אף שאינו אלא אורח שקר ולא שקר ממש

ולמען שמו הגדול עשה את זאת א"כ אינו מהראוי למחות שמו דמשה אפילו מפרשתא חדא דהא על זה לא אמר מתני אלא מוכח שפיר דקללות חכם אפילו על תנאי מקיים.

ולפ"ז אבאר מדרש תמוה ב' תצוה מה שצווחו קמא קמא דקמאי וז"ל בשעה שאמר הקב"ה למשה ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך הרע לו למשה אמר הקב"ה התורה היתה שלי ונתתיה לך ותהא נקראת על שמך. והוא תמוה חדא למה הרע לו וכי היה מבקש המלכות והכהונה הלא גי' לנו עניו כמשה וגם מה התשובה שהשיב לו הקב"ה. ולפי מה שזכרתי אתי שפיר דהנה מרע"ה יודע אחר שיצאתה קללה מפיו מוכרח מקצת להתקיים שאין מלה יוצא לריק רק שסבר שיקיים בפקודא חדא דהנו בצווי אחת באיזה מצוה שיצוה השם ומהראוי לכתוב ויאמר אל משה לא יאמר אלא ב' ואתה ולא יזכר שמו אך לא ימחה מכל הפרשתא דהיינו מכל פקידין ומצות האמורי' באותה הפרשה דהיינו אותה הסדרה לכן במצוה האחרונה מההיא פרשה שאמר קב"ה ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך וגו' ולא הזכיר שמו דמשה לא הרע לו שיועד שהכרח הוא שיתקם מה שאמר אבל במצוה השנייה שאמר לו הקב"ה ואתה הקרב אליך וגו' הרע לו עליה דבר הוזה שנמחה גם מפקודא דא ולא הזכיר שמו ואמר ח"ו פן יתקיים כל הקללה שקללתי את עצמי ולא יזכר שמי עוד בכל התורה. והשיב לו הקב"ה שלא ירא ולא יפחד ואמר הלא התורה היתה שלי ונתתיה לך ותהא נקראת על שמך ודאי דייקא שבכל פקודה יזכר שמך אך בההיא פרשתא יתקיים מה שאמרת מחגי נא.

והשתא לגבי משה שלא קם כמחזו שהי' עבד נאמן והקב"ה אהב אותו והקללה שהוציא מפיו לא היה מתוך כעס או זעם

טוב ואם אין מחיני נא מספרך ומסר נפשו
עליהם שהיה שקול כנגד כל ישראל יהוא
יכפר עליהם ובוודאי לא היה דעתו ח"ו
שהוא והם ימחו אלא מסר נפשו עליהם שיהא
תמורתם והם יקומו ויחיו והש"י רצה בזה
למחות אותו מספרו ובוזה יכופר עון
העם והקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו עשה חסד
ולא מחה אותו לגמרי רק מפרשתא חדא
ובוזה כיפר לכל העם ומג"ל לומר דקללת
חכם אפילו על תנאי אתקיים.

וּבִרְאָה לִפְרֹשׁ וּלְבַאֵר דֵּהָא מִקְרָא הוּא זֶה
שְׁאֵמַר מֹשֶׁה אִם תִּשָּׂא חֲטָאתָם וְאִם
אֵין וְגו' ה'וּה' לְמִימַר אִם תִּשָּׂא חֲטָאתָם טוֹב
אוֹ אִם תִּשָּׂא חֲטָאתָם שָׂא נָא וְאִם אֵין וְגו'
וְעוֹד הִיָּה לוֹ לְבָקֶשׁ תַּחֲלָה מִצֵּט וְאַחֲכָּה־רַבְּרָה
כִּי תַפְסַת מְרֻבָּה לֹא תַפְסַת הִיָּה לוֹ לֹמַר
אִם תִּשָּׂא עֹנֶם דֵּהָא הַחֲטָא הוּא הַשׁוּגְגָה וְלִמָּה
בִּיקֶשׁ מִיָּד שִׁימָחָה לְגַמְרִי וְלֹא יִחֲשַׁב אֶפְּיִלּוּ
שׁוּגְגָה וְלֹא יִשְׁאֵר שׁוּם רוּשָׁם כֻּלָּל. אֲלֵא חֲדָא
מִתְרַצָּא בְּאִידִיד דְּכָךְ אָמַר מֹשֶׁה אִם תִּשָּׂא
ר"ל אִם בַּחֲסָדָךְ וּלְמַעַנְךָ תַּעֲשֶׂה. חֲטָאתָם ר"ל
אוֹ לֹא יִשְׁאֵר רַק חֲטָאתָם שֶׁהִזְדוֹן בַּעֲשֵׂה לְהֵם
כְּשׁוּגְגָה וְעַל שִׁגְגָתָם יֻכְּלוּ לַעֲשׂוֹת תִּשְׁוֹבָה
וּלְכַפֵּר בְּקִרְבָּנָם וְאִם אֵין ר"ל אִם אֵין אַתָּה
מִרְחָם עֲלֵיהֶם וְתַחֲיִיבֵם עֲלֵיהָ אִזִּי מַחְנִי נָא
מִסְפָּרֶיךָ אֲנִי מוֹסֵר אֶת נַפְשִׁי עֲלֵיהֶם שֶׁתִּמָּחָה
אוֹתִי וְאִכְפֹּר בְּעַדָם מְכַל וְכֹל שְׁלֹא יִרְאֶה שׁוּם
רוּשָׁם חֲטָא אַחֵר שְׁאֵנִי שְׁקוּל נֶגֶד כּוֹלָם וְעַכְשָׁו
שְׁאֵנִי רוֹאִין שֶׁהִקְבַּה, הַנִּחַם עַל הָרַעָה לְמַעַנּוּ
שְׁלֹא יֵאמְרוּ בְּרַעָה הוֹצִיאֵם לְהִרְוֹג אוֹתָם וְגו'
וְלִכְּנָן אָמַר סִלַּחְתִּי כְּדִבְרֶיךָ ר"ל כְּדִבְרֶיךָ
עֲתִידִים הָאוֹמוֹת שִׁיאֲמָרוּ וּבִפְרֹשֶׁת תַּצּוּהוּ
נֵאמְרוּ בְּגָדִי כְּהוֹנָה וְאֲמָרוּ חוּ"ל לָמָּה בִּסְמִכָה
פ' בְּגָדִי כְּהוֹנָה לִפ' קִרְבָּנוֹת לֹמַר כִּשְׁם
שֶׁהִקְרַבְנוֹת מִכְפָּרִים כֵּךְ בְּגָדִי כְּהוֹנָה מִכְפָּרִי
וְהֵם בָּאוּ לְכַפֵּר מַעֲשֵׂה הָעֶגְלָה וְגַם הַשְּׁמִיעוּ
עַל הַשְּׁקָלִים שִׁיכְפֹּר ג"כ עַל הָעֶגְלָה וְגַם לַעֲשׂוֹת
מַעֲשֵׂה פָרָה ג"כ לְכַפֵּר עַל הָעֶגְלָה תְּבֵא אֲמַר
וְתִסְתַּנֵּן אֶת בְּנֵה וְהִרְבֵּה כִּפְרוֹת עַל הָעֶגְלָה

הן בפניהם והן שלא בפניהם שעל כל אדם יש צלם אלהים והוא כמו קללת אלהים ח"ו ומקלל אלהיו ונשא חטאו והנה כמו מקלל אביו ואמו שפוגם בהקב"ה ובשכינתו שיוצא מחמת ידיו ורשותו ותפלתו אינה בשמעת צא יאמרו לו הוצא את המקלל מחוץ למחנה והוא היה בן אשה הישראלית היא השכינה והוא הוציא א"ע מרשותה ונכנס תחת יד הקליפה והסטרא אחרא והוא בן איש מצרי עכשיו המרמוז על הקליפה. ושם אמו היא השכינה היתה נקראת שלומית בת דברי שהיתה שלומית ומרבית שלום בת דברי שהיתה מדברות ומליצת טוב ועכשיו היא למטה דן מלאה דין ולא רחמים.

לכן ישמור האדם את עצמו שלא יבא לידי כעס ולא יקלל את אחרים שלא יפגום בצילמא דלעילא ולא יכתוש פומבי דמלכא עלאי ובפרט באלו הימים ממששים ובאים המדקדקים המשוטטים בעולם ומשגיחין בעובדא דבני נשא ומקפידין על כל מלה ומלה דנפיק מפומיה ומביאים את דבתם רעה אל אביהם דבשמיא. ויאמר האדם בלבו אולי ימושני אבי ואנכי איש חלק בחלקקות לשוני והייתי בעיניו כמתעתע והבאתי עלי קללה ולא ברכה ביום הדין והנורא והשכינה אומרת עלי קללתך בני כי עלי היו כולנה כאבא דלכון גבאי עמו אנכי בצרה כמובא בזהר. ויחסום האדם את פיו מלהוציא דבר מגונה מפה אשר ע"י זה איננו טהור ליום הדין כ"ש שלא להוציא קללה מפיו ושלא יבא לידי כעס ואפילו במחשבתו כי במחשבתו הרעה פוגם יותר מדברור כי הדבור פוגם הנקרא דבור ובמחשבה פוגם למעלה יותר במקום הנקרא מחשבה שהוא מקום בינה.

דהנה במחשבה טובה אנו מתעוררין לעילא דהיינו כשאנו מתפללין בדבור ובאמירה מתעוררין מדת מלכות ומדת ת"ת כי המדת

אלא מתוך תחינה ובקשה שמסר נפשו על ישראל ואעפ"כ מוכרח להתקיים עאכ"ו מי שמוציא קללה מפיו מתוך כעס שאז יש רשות להקליפה ליקח הקללה ולהשטין ולקטרג עליו שכל מי שכועס הוא כאלו עובד ע"ז וכ"ש שלא ינצל מן הרעה הזאת שתוציא מפיו כי אין אדם מוציא דבריו לבטלה וגמר ואמר לשם ד"מיו ששפכו יענש בקללה בו וגורם רעה לעצמו.

ובפרט באלו הימים יחס על עצמו ולא יעורר עליו מדנים המה השטנים המשטינים עליו והמה משיאים את האדם לידי כעס וקללה בפעולתם שבתחלה מביאי אותו לידי רגל גאווה וכאשר הוא מתגאה בגאווה ובזו עני הוא וגאווה מכוער אומר בלבו שאין כמוהו ומתוך גאווה בא לידי כעס אחר שהוא רודף אחרת הכבוד. והכבוד בורה הימנו ומיד הוא כועס שאומר שפגמו בכבודו ומתוך כעס מקלל את יומו ומקלל את עצמו ובני ביתו. והשטנים גוטלים אותן קללות ואורורים ומקללים ומקטריגים עליו ליום הדין ומלבישים אותו לבושי כעס וזעם וצרה שלא ינצל ממשלחת מלאכי רעים.

הזכרון וההנחיה
הנכונה והטובה

וזה שאמר דהמע"ה בתהלים פרשה ק"ט ויאתה קללה ותבואהו ר"ל איהו בעצמו מושך עליו הקללה ולא חפץ בברכה ותרחק ממנו וילבש קללה כמדו גוי ותהא לו כבגד ויעטה ר"ל ילביש את עצמו בה ולמזח תמיד יחגרוהו ר"ל השטנים חוגרין אותו להבעל גאווה הנקרא מזיח על שמויח את דבר ה' ומוכיחין אותו והוא גם מלשון ותוכחת הלב ואמר זאת פעולת שוטני מאת ה' הדוברים על נפשי ר"ל זאת פעולת השטנים הלובשים אותו בגאווה תחלה ומביאים אותו לידי כעס וקללה ואח"כ עולים ומסטינים ודוברים רעה על נפשו. לכן שומר נפשו ירחק מהם וישמור את פיו שלא תצא ממנו הרעה לעצמו ולבני ביתו באלו הימים. כ"ש שלא יקלל את אחרי'

ב"ב לפרשא לון בפומיה דהא הוא הגיון דאיהו בלבא כו' עכ"ל .

הכלל שבדיבור ובאמירה מתעוררין מדת ת"ת ומלכות ובמחשבה דהיינו בשעת הצעקה ותפלה שהיא מחשבה דחשיב מתעוררות בההיא קלא דהדרא לקביל ההיא קלא ומתעורר מידת בינה וזה רומז דוד המלך ע"ה בפרשה ה' אמרי האזינה ה' בינה הגיגי הקשיבה לקול שועי וגו' דהאי קול שועי הוא שפת יתר הוה למימר חדא או הקשיבה לקולי או לשועי. ופרושו כך אמר האזינה ה' ר"ל באמרי אתעורר מדת ת"ת הנקרא ה'. בינה הגיגי דייקא ר"ל מדת בינה אתעורר בהגיגי דהיינו במחשבתי והאיך מתעוררין במחשבה לכן אמר הקשיבה לקול שועי דייקא ר"ל בההיא קלא דהדרא שהוא קול הבאה משועי בהאי קלא אתעורר מדת בינה.

העולה מזה דבמחשבה מתעוררין לעילא במקום בינה כמו כן להיפך במחשבתי הרעה פוגם יותר מדבורו וזה הוא דקאמר בפרקי אבות המחלל שם שמים בסתר נפרעין ממנו בגלוי היינו פגם ומחלל שם שמים בסתר דהיינו מקום בינה נפרעין ממנו באותו השם שהוא בגלוי דהיינו במדת מלכות שמים וינא דמלכותא ויצא לענוש אותו ועיין בחבורי דובר שלום מה שכתבתי שם לכן מאוד הזהר והזהר באלו הימים שלא לבא לידי כעס וקללה ויחשוב בדעתו שאלו הימים המה ימי הרחמים והסליחות וכמובא בזהר פ' אחרי שהקב"ה יתיב על כורסיא ותרונותא ופנים שוחקות לעילא ולא פנים של זעם ויאמר האדם מה אקוב לא קבה אל ומה אזעום לא זעם ה' ולא כאותן המטילים אימה יתירה בתוך בית ובכל עת הוא מארר ומקלל את אשתו ובני ביתו והשטן מקטרג בשעת התקנה שצריך לתקן את עצמו ולעמוד על זריזים לחבר הברכות והוא עומד על הר אבל ומשמיע הקללות וארורה האדם בעבורו

מלכות נקרא דבור ומדת ת"ת נקרא אמירה כי האמירה היא רכה שיש בה רחמים והיא מדת ת"ת שהיא הרחמים ודבור הוא לשון קשות כד"א דבר אדני הארץ אתנו קשות והיא מדת מלכות שיש בה דינא דמלכותא כידוע ליודעים. ובמחשבה אנו מתעוררין מדת בינה הנקראת מחשבה ועלה נאמר וחשב עם קונו שאין שם רשות רק להרהר במחשבה ושם היא השתיקה שאומר הקב"ה שתוק כך עלה במחשבה לפני כי בלתי אפשר להשיג שם כי שם מופלא ומכוסה ובמכוסה ממך אל תחקור.

ולזהבינך הענין איך מתעוררין במחשבה הלא המחשבה היא השתיקה והיאך השתיקה כהודאה דמיא שיתעורר לעילא. דע מה שמובא בזהר פ' שלח לך דף קס"ט וז"ל אמר קלא דהדא בעינא למנדע ב"ב יהיב קליא בתקלא או באתר אחרא ודהדרא קלא אחרא לא ידיע א"ל אי חסידא קדישא על מלה דא כמה קלין אתער וכו' תלת קלין אכין דלא מתאבדו לעלמין בר קלא דאורייתא וצלותא דאלין סלקין לעילא ובקעין רקיעין אבל קלין אחרגין אינון דלא סלחין ולא אתאבדו כו' וימשיים קלא אתער בתר קלא זיגי כד מחו ב"ב מחאה אתער קלא דנחש דאתמר לגביה זינא בישא בתר זינא בישא. ועל דא ביומא דר"ה קול שופר אתער קול שופר דלעילא זינא בתר זינא אזלא הן לטב או לביש. נמצא בההיא קלא דהדרא הוא מתעורר מקום המחשבה דהיינו אם הוא מתפלל בקול שועתו נשמעת. קול אחר דהדרא ובההיא קלא דהדרא הוא מתעורר עד מקום בינה הנקראת מחשבה ועל זה התפלל דוד המלך ע"ה ואמר יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי ומובא בזהר פ' וישלח דף קס"ט ע"א ת"ח דוד דוד מלכא אמר יהיו לרצון וגו' אמרי פי אילון מילין דאתפרש והגיון לבי אילין מילי דסתומין דלא יכיל

העולה מזה
דבמחשבה מתעוררין
לעילא

שגורם רעה לעצמו ולכל קהל ישראל שהוא נותן כח להקליפה ומתעורר הנחש הנחשת קלל והכלל תלוי במעשה האדם ומחשבתו הניכרים מתוך מעשיו ובדבורו כי ידעתי את אשר יברך ויבורך ואשר תאור יואר אורר שזה ילד וזה גידל את החצונים שירים ראשם להשטן ולקטרג ורמו ביה תגרא והקב"ה אומר ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה על מנת אשר תשמעון אל מצותי לעשות ולעשות ולקיים כל אשר תמצא ידיך לעשות בכחך. והקללה אם לא תשמעו ואותה מדבק עצמך באסור ותפלתך אנה גשמעת וכמובא בזוהר על הפסוק אולי לא תובה האשה ללכת אחרי שאומר המלאך מט"ט אולי לא תלך צלותהון אחרי ותבאתי לעיל בשער הראשון לכן לא תלך בעצת רשעים ולא תאור את בני ביתך ולא את אחד מעמך בעושה מעשה עמך כי ברוך הוא ולקוב אויבי לקחתך להכרית הקליפות החצונים. וצריך האדם לפייס את אשתו ובני ביתו וכ"ש את אחרים אם הוציא דיבה עליהם או שקילל אותם והמה עבירות שבין אדם לחבירו ואיזיה"כ מכפר עד שירצה את חברו ויקיים ואהבת לרעך כמוך ולבקש מאת רעהו שימחול לו על כל מה שעשה כנגדו בכל השנה ושיתפלל כל אחד על חבירו כי זה כל האדם לכפר בעדו ובעד ביתו ובעד כל קהל ישראל ואז כל הקללות יהפכו לברכה כדכתיב ויהפוך ה' אלהיך לך את הקללה לברכה כי אהבך ה' אלהיך.

סליק פרקא

פרק ד' יתחברו האמירות והדברות הפרק הזה מחובר לשל מעלה שהזהרתי בהפרק הקודם שישמור א"ע באלו הימים שמפיו לא תצא הרעות ושומר פיו ולשונו שומר מצרת נפשו והחיים והמות ביד הלשון כמו כן ראה להשפיע הטוב דהיינו כל

ומדי דברי בזה אפרש המימרות דהש"ס במסכת יומא אמר ר' חמא בר חנינא גדולה תשובה שמביאה רפואה לעולם שנא' ארפא משובתם אוהבם נדבה אמר ר' לוי גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד שנא' שובה ישראל עד ה' אלהיך. ור' יוחנן אמר גדולה תשובה שדוחה את לא תעשה שכתורה הן ישלח איש את אשתו והלכה מאתו וחייתה לאיש אחר הישוב אלי' עוד הלא חנך תחנף הארץ. והיא זאת וגית רעים רבים ושוב אלי נאם ה' אמר רבי יוסי גדולה תשובה שמביאה הגאולה שנאמר ובא לציון גואל

ולשבי פשע ביעקב מ"ט ובא לציון גואל
משום ולשבי פשע ביעקב אמר ר"ל גדולה
תשובה שזדונות געשות להם כשגגות שנא'
שובה ישראל וגו' כי כשלת בעונך הא עון
מזיד הוא וקרי ליה שוגג. איני והאמר ר"ל
גדולה תשובה שזדונות געשות להם כזכיות
שגאמר ובשוב רשע מרשעתו אשר עשה
יעשה משפט וצדקה וגו' חיה יחיה לא קשיא
כאן מאהבה כאן מיראה.

תשובות התורה
תשובות הפסוק

לחבר אלו המימרות יחידו יודבקו. דהנה
כל הספרי מוסר מביאין ראיות
מנביאים דתשובה צריכה סיגוף והבאתים
לעיל בשערים הקדומים ומובא בראשית
הכמה וז"ל ראוי לדעת כי עם היות שאמרנו
שהקב"ה מקבל שבים אין הכוונה על עזיבת
החטא לבד אלא שצריך לשקול בדעתו ענין
העבירה שעשה הוא מחייבי לאוין או מחייבי
כריתות ומיתות ב"ד או חלול השם כפי
שהיה הפגם תהיה התשובה ואין מתכפר לו
אלא ביסורין וכן אמרו אית בר גש דמתחר'
מחובי ועביד תשובה כי צריך לעשות תשוב'
לכל עבירה ועבירה ולהצטער בתענית וסגוף
גדול ומביא בשם איש אלקי מהור"ר יצחק
לוריא וז"ל שמלת תשובה רומזת ענין
המדריגות הצריכות לה והוא נוסריקון תענית
ש' ו'אפר ב'כיה ה'ספד ר"ת תשובה"ה וכמ"ש
ע"י הנביא יואל שובו עדי בכל לבבכם
בצום ובבכי ובמספד כו 'וכמ' דוכתין לא
אמרו אלא רחמנא לבא בעי כמ"ש ד"ה ע"ה
זבחי אלהים רוח גשברה לב גשבר וגדכא
אלהים לא תבוזה קרבנא דבר גש בליבא
תליא וכן מצינו בישעי 'שלא אמר רק הסירו
רוע מעליכם מנגד עיני ולא הזכיר כלל
לאיזה סיגוף אמנם כבר כתבתי לעיל בשער
הקודם הענין דמצד רחמנותו דקב"ה לא
צריכים כלל לסיגופים רק מחמת שהתשובה
צריכה לעלות למעלה עד כסא הכבוד וצריכה
לבקוע הרבה רקיעין והסובבים את השושנה
העליונה המה הקליפות המעכבין ומקטריגי'

הכלל בכדי לסתום פה של כל המקטרג
צריך האדם לסגף את עצמו, אמנם
הסיגוף כיון שאנו עושין תשובה בכל לבבינו
בבכי ובדמעה בשועה ותפלה ומה פתחון פה
יש למקטרג ומה יקשה לדבר ולומר בפני
הקב"ה אחר שרואה העזיבת החטא והתחרטה
והיודיו יש לומר שבאים בטענה זו שאין
לקבל תשובה באמרם הן ישלח איש את
אשתו והלכה מאתו היתה לאיש אחר הישוב
אליה עוד הא לא תעשה שבתורה דכתיב
לא יוכל בעלה הראשון לשוב לקחתה והדין
נותן שלא יקבל תשובתו ח"ו. וההתנצלות
שלנו שיקבל אותנו מחמת שאנו בגלות
המר מפוזרים בין העמים הנתונים בצרה
ובשביה ואנו דומין כאשה שנשבה לבין
הנכרים כאשה אנוסה ולא מפותה שכן מסיים
הקרא ואת זנית רעים רבים כמו אשה שזנתה
שמחויב לפדות אותנו ושיקיים בנו אם
תשתבאי אפרקינך ואותבינך לאנתי כי
אנוסים אנו מחמת נפשות נקים אביונים
הגוזלים וחומסים אותנו ואונס רחמנא פטרי'
אך באונס ואם הוא באונס אדרבה הראוי
אך לפ"ז אם יש לנו מודעה רבא אין לך
טענה הגדולה מזו הדרא קושי' לדוכתי'
למה לנו להצטרכות הסגופים הא ודאי יש
לנו לפטור בטענה זו שאנו אנוסים בשביה
ולבקש שיפרוק אותנו. אך הואיל דק"ל אשה

ושנאנסה אסורה לבעלה חיישינן תחלתה באונס וסופה ברצון. ופריך אונס דשריה רחמנא היכא משכחת לה ומשני כגון דקאמרי עדים שצווחה מתחלה ועד סוף ובוזה אתי שפיר שאנו צריכין לסגף ולהצטער את עצמנו בכדי שיכירו באונס וידעו שאנו צווחים מתחלה ועד סוף ומהראוי שיקבל אותנו. ויובן שפיר שאנו צריכים להתענות בסיגופי' לסתום פה כל המקטריגים שיכירו וישמעו שאנוסים אנו מתחלה ועד סוף היינו שאנו אומרים שמע וגו' וקבל וגו' ר"ל שמע קולינו שאנו צווחין לקבל ברחמים וגו' שאתה רשאי מחויב לקבל אותנו. ולכך אמרו חכמינו ז"ל יפה צעקה לאדם בין קודם גזר דין בין אחר גזר דין בכדי שיהא צועק ומתחלה ועד סוף וידעו הכל שהוא אנוס מחמת עול הגלות המר.

והוא תאמר מה הפתחון פה שיש להם בראותם שבא לטהר ומודה ועוזב החטא לכן באה המימרא שלישית לפרש ואומר גדולה תשובה שדוחה את לא תעשה שבתורה שנאמר הן ישלח איש אשתו והלכה מאתו והיתה לאיש אחר הישוב אליו עוד וגו' ר"ל לכן צריכה התשובה להיות גדולה לפי שהמקטריגים באים לקטרב באמרם שהיא לא תעשה שבתורה לא יוכל בעלה הראשון לשוב לקחתה וצריכה התשובה לדחות את הלא תעשה ולדחות את המקטריגים הנ"ל לסתום טענותיהם יסתמו טענותיהם.

וידע שהאשה שנאנסה וצווחה בתחלה ולא צווחה בסוף וניכר שהיה תחלה באונס וסופה ברצון אגלאי מלתא למפרע הא שצווחה מעיקרא לא היתה מאהבת בעלה אלא מיראת בעלה שלא תהא אסורה עליו ולא יאמרו שנתפתתה. ואותה שצווחה מתחלה ועד סוף אותה הוכיחה שתהא מותרת לבעלה שהכל רואין שלא יכלו לכבות את האהבה אשר יש לה על בעלה צעקה ואין מושיע לה ומותרת לבעלה.

ובזה יבוארו המימרות דהש"ס שזכרתי שאמר גדולה תשובה שמביאה רפואה לעולם ר"ל אותה התשובה שמביאין רפואה לעולם צריכה להיות גדולה דהיינו בסגופים גדולים דהנה כמו פצע וחבורה ומכה טריה צריך לזרות ולחבוש ולריכך בשמן והאדם צריך לסבול יסורים קודם שבה לידי רפואה כמו כן החוטא שיש בו חבורות ופצעים מחמת העונות צריכה להיות גדולה תשובתו בכדי שיביא רפואה לעולם.

והוא תאמר מה מועיל הסיגוף שמסגף את עצמו לסתור טענות המקטריג שאומר לא יוכל בעלה הראשון לשוב לקחתה באה המימרא רביעית לתרץ ואומר גדולה תשובה שמביאה את הגאולה שנאמר ובא לציון גואל ר"ל אף שנאמר לא יוכל בעלה לשוב לקחתה אעפ"כ יש בנו התנצלות שמהראוי שיקבל אותנו ויביא את הגואל לפדות אותנו ושיקיים בנו אם תשובאי אפרקינך ואותבינך לאנתי. כי יש לנו התנצלות שאנו אנוסים ואם תאמר שמה תחלה באונס יסף ברצון לכן מביא הש"ס

להתירו חוטא ומחטיא את הרבים ואומר מדוע בוששו מלבוא למגין עשרה כבר בא שש ומוסיף שבע על חטאתיו ופעמים שטרעין בשתי שעות לפניו שעדיין חמה במזרח ומחמת יום המעונן הוא מטעה את אחרים ואוכל כל חמש ויצא בשש כשהוא שבע ומתגאה ומתקבץ בכת לצים היוצאים בשן ועין חורק שן ומביט בעינו להלעיג באותן שדבק לשונם לחכם המתענין עד הערב באומרם האי בר בי רב דיתייב בתעניתא כלאב ליכול שרותי' והוא ככלבא דאכיל שרותי' בבוקר אמר שהוא ערב וביותר שעושה תפלת שוא ומדוחים שהתפלל מנחה קודם זמנה והיא שמיט"ה ומנחת גבא"ת, ולא נהנה בתפלת המנחה זו מאחר שאינו עושה רק להתיר עצמו לאכילה ותפלתו תועבה תועבת ה' כל עושה אלה אין תשובתו תשובה ואין תפלתו תפלה ואין וידידיו וידוי אחר שמתוודה לפני הקב"ה אומר אתה חופש כל חדרי בטן והוא השביע בטנו באכילה ושתייה ועליו נא' בטן רשעים תחסר ובוה יותר עושה עצמו בעל מזם וטריפה מן הבטן אשר לא יוכל להיות והוא הפץ חיים לכן הירא וחרד לדבר ה' ירחיק עצמו מזה בקהל אל תחד כבודו שכל תענית שלא שקעה עליו חמה אינו תענית וימתין עד שבא השמש וטהור.

ולהרחיק את האדם מן העבירה אפילו יודע בוודאי שהוא אחר חצות וסמוך למנחה לא יאכל עד שתחשך, ואותן המתפללין באלו הימים מנחה גדולה המה מן הרב רב מסטרא דקליפת החיצונים מסטרא דחרשין כמובא בזהר פ' כי תשא דף קצ"א וירא העם כי בושש משה מאן המה אינון ערב רב כו' אמאי קרא לן ערב רב אלא כל חרשין דמצרים הוה בחרשיהון יונים ויומברוס ובשעת דיומי הוו עבדין תדיר חרשיהון וכל אינון חרשין עלאין הוי מסתכלי מכי בטוי שמשא משרותא דשבע שעות עד

תרי מימרות דר"ל כאן אמר גדולה תשובה שזדונות געשין כשגגות וכאן אמר שגעשין זכיות וקששין אהדדי וע"כ כאן מאהבה כאן מיראה ר"ל מיראה געשין כשגגות והעוון עצמו אינו במחק ותשובה מאהבה געשין כזכיות והאיך ניכר בין תשובה מיראה ובין תשובה מאהבה אלא ודאי הכי דצוותין מתחילה ועד סוף ודאי היא תשובה מאהבה שע"י זדונות געשין זכיות שע"י שאנו צומדין וצוותין יכירו וידעו שמים רבים לא יכלו לכבות את האהבה עזה שביינו ובין אבינו שבשמים וטוב ונכון שיקבל אתנו ויקיים ואותבינך לאנתי ועל הוצאת שם רע שהוציאו המקטריגים עלינו נאמר במוציא שם רע לא יוכל לשלחה כל ימיו.

לכן העיקר לעשות תשובה בתענית וסגוף ובכי וצעקה גדולה ומרה כי אנו דומין לאשה אנוסה וכמו שאמר הכתוב הנ"ל ואת זנית רעים רבים דדומה לזנות כמו אשה זונה וחללה לו יקחו בדברים שנאמר קחו עמכם דברים ושובו אל ה' ואמרו אליו כל תשא עון וקה טוב וגו' ר"ל אחר שבימים האלו צריכין להרבות בתשובה ולהביא רפואה לעולם לכן ישמר את פיהו שלא יוציא משפתיו רק טוב בכדי שלא יטיל מזם בניב שפתים דלדידהו הוה מומא היינו להשטן והמקטרג השומר מלות כמו שהבאתי לעיל ויסגור את עצמו באלו עשרה ימי התשובה בתענית כמו שאמר **עשרת ימי תשובה** רחצו חזכו הסירו רוע מעלליכם מנגד עיני וגומר ופי' רש"י שהזכיר עשרה מיני תשובה כנגד עשרת ימי התשובה, לכן באתי להתהיר על בני דורנו שרובן ככולן מקילין לעצמם וגם לאחרים באלו התעניות שעושין חציו לה' וחציו לכם, ומתפללין מנחה קודם פלג המנחה גדולה קודם זמנו תמיד ולפעמים גם בלא תענית אם הוא טרוד בעסקיו אינו אוכל אלא עד חצות ועוד שאינו אוכל אלא למבויי שרואה לקבץ עשרה למגין אחר

אפר כירה שהסיקוהו בקש וגבבא הוא
הגשמים הנקרא קש וגבבא שהמה מסטרא
דיצה"ר כד"א בית עשיו לקש שאין בו
ממש ואותו הכירה צריך לגרוף ולקטום
ע"י התענית ולא יתן עליה תבשיל לתוך פיו
אלא לשהות ולהחזיר בתשובה שלימה עד
בין השמשות ולא מבעוד יום עד שיצמקו בני
מעי השוהא יותר מצטמק ויפה לו דעביד
תוך תוכו כברו בלב שלם ולשם שמים ואז
יהיה מזבח כפרה לכפר על כל עונותיו
וכולו הפך לבן ואז יכנס ליה"כ בבגדי לבן
לפני ולפנים לכפר בעדו ובעד ביתו.

סליק פּרקא

פרק ה' ידיעת התקון ומילות התשובה
אבאר בזה הפרק כי הימים שבנתיים

בין ר"ה ליה"כ המה שבעת ימים שכתבתי
לעיל אלו השבעת ימים יהיה תחת אמו
היא השכינה וצריך להעלות את נפש באלו
השבעת ימים משבעה מדורין דגהינם ובכל
יום ויום מאלו הימים יתקן מה שעוות והוריד
נפשו שאולה ודבר יום ביומו יראה ליתן
חלק לשבעת מדורין עילאין. לתקן את שורשם
במקום עליון אל מול פני המגורה יאירו
שבעת הנרות בוצינין קדישין כשיעשה
תשובה שלימה יזכה לעלות במעלות ומדריגות
בעלי התשובה הגבוה ממעלות ומדריגות
הצדיקים גמורים כמו שאמרנו חכמינו ז"ל
במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים
גמורים יכולים לעמוד ואלו הימים המה ימי
הרחמים שאפילו חרב חדה מונחת על צואריו
אל ימנע עצמו מן הרחמים שאין לך דבר
שעומד בפני התשובה אף שעשה עבירות
חמורות אשר חומר עליהם ירך אבל שאולה
ישכיל ויבין שהקב"ה מוריד שאול ויעל
ורוצה בתשובתו של ישראל והחייב על כל
אדם לזכות את נפשו ואת נפשות אחיו להורות
להם דרכי התשובה.

שרותא דתשע דהיינו ערב ברבא כ' אינון
עילאין דבהו היו מסתכלין מכי
נטיי שמשא דהא כדין שראן תשע מאה
בחרשייהו ואלין הווין עבדין כל מה דאינון
ותשעין וחמש דרגין לשטטא על טורי חשור
ורוחא דלהון הוה משטט על כל אנון חרשין
בעאן עד דכל מצראי רוחצנו דלהון באלין
הוו וקראו לון ערב רב דייקא כו' עכ"ל לכן
גם אני אומר על אותן דמסת' ביום תענית
מכי נטי שמש אנון יהבין תוקפא לאלו
הקליפות והמה נקראין ערב רב ולרוב ומצה
יצומו ובבוקר יאמר מי יתן ערב ולערב
יחלק שלל להיצ"ר להשביע בטנו כי
התענה לשעות ואין בתעניתו כלום אחר
שהלעיט עצמו מן האדום האדום הזה הוא
החטא הנקרא אדום כד"א אם יהיו חטאיכם
כשנים וגו' וצריך להלבין חטאיו.

כמובא בזהר פ' שמות דף כ' ע"ב מקריב
קרבנו דאשתהא אדם וזורק סביב למזבח
שהוא אדום מדת הדין אדום מוצקין הריח
ועולה העשן ללבן נהפך מדת הדין למדת
הרחמים כו' כנגד זה אדם מקריב חלבו
ודמו ומתכפר לו זה אדום וזה לבן מה
השושן שהוא אדום ולבן אין מוצקין אותו
לחזור כולו לבן אלא באש כך הקרבן
אין מוצקין אותו לחזור כולו לבן אלא באש
עכשיו מי שישב בתעניתו ומקריב חלבו ודמו
אינו ניצוק לחזור כולו לבן אלא באש דאמר
ר"י מתוך תעניתו של אדם מחלישין אבריו
וגובר עליו האש ובאותה שעה צריך להקריב
חלבו ודמו באותו האש והוא הנקרא מזבח
כפרה כו' עכ"ל הרי שהיצה"ר בוער באדם
כתנור ולפיד אש הוא האש ההדיוט וצריך
הוא להוריד אש מיראת שמים דהיינו
להתגבר האש מתוך תעניתו והוא אש האוכל
אש של הדיוט ומכלה את האש של היצה"ר
הבוער כתנור וצריך לגורפו ולקטמו הדש"ן
שדשן עצמותיו ע"י תאוות היצה"ר והרים
את הדשן ע"י תענית וסיגוף הגוף שהוא

יותר מן החיים אשר המה חיים עדנה ר"ל מן הצדיקים הנקראים חיים והמה חיים עדנה שלא טעמו מעולם טעם התשובה לפי שבעלי תשובה יותר מעולים.

ועוד להודיעך מה בין בעלי התשובה לבין הצדיקים ומובא ג"כ בוזהר דאית עדן עלאי ואית עדן דלתתא מיניה והעדן דלתתא אקרי נוקבא לגבי עדן דלעילא והנה הצדיקים זוכין לעדן דלתתא ובעלי התשובה זוכין לאתר דכורא ולהכי אמר מן החיים אשר המה חיים עדנא דייקא דהיינו עדן הנקבא הנקרא עדנה אותן שכבר מתו ועשו תשובה המה משובחים יותר שזוכין לעדן דכורא, דהנה הצדיקים זוכין לאתחברא באילנא דחיי בגופא דאילנא ובעלי התשובה נקראים חסידים וזכין לאתדבקא ולאחברא ברישא דאילנא דחיי דרעווא דרעוין אשתתח להון שהקב"ה גלי רצון דיליה ומקבל את תשובתן ברחמים וברצון שהוא בסוד המצח ובסוד הדעת שהוא הרצון כידוע, והרמוז בזה חסידה ברושים ביתה, שהחסידים המה ברישא דאילנא לפי שבעל תשובה אחר שמתקן מה שפגם בגופא דאילנא זוכה ליתן את ערובו בראש האילן.

וזה רמוז בש"ס ששה חדשים נגטרית דוד ולמה דווקא ששה חדשים כדי לתקן מה שפגם בששה חדשי העליונים המה השש קצוות בסוד גופא דאילנא ושב ורפא לו לכן נאמר אח"כ ויבא חזק עד ראש דייקא ר"ל שהגיע לרישא דאילנא, והדרן למילתא קמייתא שיש צדיקים שמגיע אליהם כמעשה הרשעים דהיינו שחוטאין אבל כמעשה ולא מעשה הרשעים דהיינו שחוטאין ולא כרשעים שמשלחין ואינן חוזרין וכוונת הצדיק לחזור בו מיד ושיזכה לדרגא עלאי דבעלי התשובה.

ואמרו חז"ל הבא לטמא פותחין לו דלכאורה צריך להבין למה יפתחו להבא לחטוא

וכמ"ש חז"ל לא היה דוד ראוי לאותו מעשה אלא להורות תשובה ר"ל שיכירו וידעו שהתשובה מהני אפילו על עבירות חמורות כמו שרימו תשב אנוש עד דכ"א ר"ת דם כפירה אשת איש והמה ע"ז גלוי עריות ושפיכות דמים שבהמה נחשד דוד המלך ע"ה כמה שאמרו חז"ל ביקש דוד לעבד ע"ז ובע"ז מצרף מחשבה למעשה ובמעשה דבת שבע ובהריגת אוריה ועל כולן עשה תשובה ונתרפא, בעבור שכוונת דוד המלך ע"ה היה להראות שתשובה מהני, כמו שאמר אלמדה פושעים דרכך וחטאים אליך ישובו וביותר מי שאינו עובר עבירה אלא כדי שיעשו תשובה כדאיתא שתשובה היא אחת מן מצות עשה וצריכין לקיימם מבילתי אפשר לקיים מצות עשה דתשובה אם לא בעובר עבירה תחלה וע"ז רימו הש"ס האומר אחטא ואשוב אחטא ואשוב אין מספיקין בידו לעשות תשובה ר"ל אם עבר עבירה ושנה בה דבפעם אחד מספיקין בידו לעשות תשובה מחמת שכוונתו היה בהחטא שחטא כדי לקיים מצות תשובה, ואותן שעוברים ושובים מעלותם גדולה למאוד.

תוצאות התורה
תוצאות תשובה

ועל זה רמוז חז"ל יפה שעה אחת בתשובה ומעשיים טובים בעוה"ז מכל חיי עוה"ב דלפי פשוטו אין לו שחר והכוונה שהצדיקים נקראים חיי עוה"ב כי המה נקראים חיים אפילו במיתתן ונקראים חיי עוה"ב שהם מומגין לעוה"ב ובעלי התשובה מעלתם לעילא מהם לכן אמר יפה שעה אחת בתשובה ומעשיים בעוה"ז מכל חיי עוה"ב דייקא ר"ל יפה האיש העושה תשובה שעה אחת בעוה"ז מכל הצדיקים גמורים הנקראים חיי עוה"ב וכמו שמוכא בפ' אחרי על הפסוק ושבת אני את המתים שכבר מתו מן החיים אשר המה חיים עדנה ר"ל אני משבח את המתים המה הרשעים הנקראים מתים שכבר מתו דייקא ר"ל כבר מתו עברו עבירות ועשו תשובה על העבירות אני משבח אותם

מטה ובכל יום הלך וחסור עד שאם לא ישוב
ילך לאבדון שהוא תחתון ולא יעלה ח"ו

והנה זה האדם שתחלת כוונתו היה לשוב
והקב"ה אז הוא ברחמיו שלח אותו
מלאכין שישמרו את נפשו אף שיסור אותו
וידיתו מדחי אל דחי עכ"פ לא ידחה אותו
עד לדרגא התמישית שהיא השאול בכדי
שיהא לו תקומה וכאשר יבא עד זה הגבול
יזכירו אותו המלאכי רחמים וידברו על ליבו
אשר הוא עושה מקדש חול היינו גשמתו
אשר חלק אלוה ממעל הוא מוריד מטה מטה
והמה מראין לו הדרך הישר שישוב בתשובה
ועי"ז נאמר מוריד שאול ויעל ר"ל הקב"ה
מוריד אותו שאול ויעל אותו כי לא יעזבונו ה'
שילך לאבדון ח"ו ונתן לו הסיוע אלו
המלאכים להצילו ולכן נאמר כי הא
תעזוב נפשי שם ולא תתן חסידך
לראות שחת דייקא כי לא תתן לו לילך חוץ
לגבול ולראות שחת ח"ו הוא המדור הששי
תודיעני אורח חיים וגו' ר"ל תודיעני ע"י
המלאכים שמסרת לי שיורוני אורח חיים
אשר יש לי לשוב דרך שם אבל יש הרבה
שהולכים חוץ לגבול ויורדים לבור שחת אף
שהמלאכים מודיעים אותו אינן נותן אל לבו
ואינו משגיח מחמת תאוות היצה"ר זה הוא
אשר טמא ומטמא נפשו והוא בדרך רחוקה
וזהו שרמזו חז"ל איזוהי דרך רחוקה מן
המודיעים ולחוצ ר"ל בהגי' על עונותיו
לדרך דשאול והמלאכים מודיעים אותו
ומזכירים אותו שלא יטמא עוד נפשו והוא
הולך חוץ לגדרו עוד ואינו רוצה לשוב זה
הוא דרך רחוק שלא יוכל לבא אל מקומו ולא
ימצא פתחי פתח התשובה מאחר שירד אבל
שאולה ובשאול מי יודע לך שהמלאכים
הלכו להם.

ועוד אודיע לך פעולת הבעל תשובה דהנה
תשובה היא תשובת ה' ר"ל העין גורם
הפרוד כביכול בין ה"הא אחרונה להוי"ו
של שם יהו"ה ובתשובה הוא משיב ומקרב

אלא ר"ל למי שלא חטא עוד כל ימיו ובא
לדרך רחוקה אלא שיחזור ויקיים מצות
התשובה ולכן פותחין לו, והנה מעשה
היצה"ר המה גדולים מאוד שאומר אל האדם
חטא בשביל שתזכה לתשובה ותזכה לדרגא
עלוי וכאשר בא לטמא ופותחין לו נלאה
למצוא הפתח כי עבירה גוררת עבירה היום
אומר לו עשה כך כו' כמו שמתוך מצוה
שלא לשמה בא לשמה כמו כן מתוך עבירה
לשמה בא לידי עבירה שלא לשמה אחר
שטועם טעם עבירה הוא טמא לנפש ומטמא
את נפשו והולך בדרך רחוקה ועובר עבירות
הרבה ונאמר הן בקדושי לא יאמין והנה
הקב"ה עושה חסד עם בריותיו ומלאכיו
יצוה לך לשמרך בכל דרכיך ומי שהיה
מתחלתו לטובה כוונתו לילך ולשוב מיד
הקב"ה מצוה את מלאכיו להחזירו ולהביאו
אל דרך הישר.

והמשל לעבד המלך שהוא שכיר שנה ובתוך
שנתו הוא רוצה ומבקש מאת פני
המלך דרך שלשת ימים אלך לצורכי כו' יש
לי דרך לשם ואח"כ אשובה ונתן לו המלך
רשות לילך עד כה וישתחוה וישוב והנה
עלה בדעת המלך פן ינחם אחר שילך שם
אחר תאוותיו וענתו ולא ירצה לשוב. ושלח
אנשים עמו עד התחום שאמר לילך וכשיראו
שרוצה עוד לילך למרחוק לא ינחו אותו
ויזכירו אותו ציות המלך ואימת המלך וישיבו
אותו. כך בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין
אותו אף שבא לטמא פותחין לו באומרו שילך
וישוב מיד דהיינו שיחזור בתשובה והקב"ה
נתן גבול ותחום דהנה יש שבעה מדורי
גהינם והדור התמישי הוא שאול והמדור
הששי הוא בור שחת והנה האדם שעובר
עבירות העבירות אין דומין זה לזה יש
עבירות שמגיעין את האדם שיוכרח לירד
אל המדור הראשון שבגהינם כעס יותר
הרבה בעבירות חמורות מגיעין אותו למדור
השני בכל עבירות היותר חמורות יורד מטה

מבית שלא יקראנו בדרך סרה שהגיע אל אחיו ולא שמע אל אביו והלך אחר עצתו ותאוות לבו ונתפס ג"כ בדרך ונלכד ג"כ ומתוך צרה ג"כ שלח אגרת אל אביו שישלח ג"כ אחריו לפדות אותו מבית הכלא יושבי חושך. ועדיין רחמי האב על הבן אף שהיה מן הראוי שלא ישגיח עליו אף על פי כן כרחם אב על הבן הוא שולח לפדות אותו ולהציל את נפשו אבל עדיין חרה אפו עליו על שעבר על דבריו ושלא מדעתו הלך מאתו וכל הכבוד של אחיו הגדול ימנע ממנו והוא שב למקומו אבל וחפוי ראש.

כן הדבר הזה החוטא שחטא מתחילה מאהבת הקב"ה שהוא רוצה לשוב ולקיים

מצוות אביו שבשמים לעשות תשובה שהיא מצות עשה והוא רוצה לקיים המצוה הזאת בשביל שיזכה למדריגות הבעלי תשובה וכאשר הלך ונתפס בעון הוא שב באגרת התשובה ששלח לאביו הוא הקב"ה או הקב"ה שולח ומצוה את מלאכיו לשמרו בכל דרכיו דרכי הסכנה ושיפדו אותו מכל צרותיו והבא לטהר מסייען לו והקב"ה פותח יד לקבל תשובתו והזדונות נעשין לו זכיות ושכרו הרבה מאוד וכבוד גדול עושה לו אביו שבשמים אורך ימים בימינו ועושה וכבוד בשמאלו. אבל זה שחטא בשביל תאוות יצור ועשה הרבה עבירות אשר לא צוה אותו אלהי והוא עשה ומרד באביו שבשמים ואחר כך אף על פי שעושה תשובה ושולח גם כן אגרת התשובה ואף שאין לך דבר שעומד בפני התשובה כי רוצה בתשובת הרשע אף על פי כן לא שכח חמת המלך על הרעה אשר עשה אף שמקבלו אבל לא בפנים יפות ולזה הזדונות נעשין כשגגות.

והנה דוד המלך ע"ה כוונתו היה מתחלה להורות תשובה לכן ביקש תמיד שזדונות יהיו לו כזכיות ומה הן הזכיות שרוצה כדאיתא דוד ביקש לבנות בית המקדש

הה"א אי הוי"ו שיהא השם יהו"ה במלואו כי בזמן הפרוד ח"ו או אנו מתפללין ומכנין זה השם ששם אדני ואנו ניוזנין ומתפרנסין מן השם אדני שהוא דינא דמלכותא כידוע ואינו עושה עמנו חסד ואינו נכנס עמנו לפנים משורת הדין כי ישלם לאיש כמעשהו. וכ"ש שאי אפשר להתפלל ולבקש מתנת חנם. אבל כשנעשה תשובה שלימה לקרב האהל להיות אחד והוא השם הרחמים והחסד הנכנס עמנו לפנים משורת הדין ואז כמו נכתב הוא נקרא ופי' ה' יקבנו ואז יכולין אנו לבקש מתנת חנם לכן אמר מרע"ה ואתחנן אל ד' כשאני מבקש מתנת חנם אני אתחנן אל ה' אל השם יהו"ה.

והנה השני דיעות דהש"ס הבאתי בפרק הקודם חד אמר גדול תשובה שזדונות נעשין לו כזכיות הוא ההפרש שבין בעלי תשובה להבעל תשובה שזכרתי זה שחטא מתחלה על מנת שיעשה תשוב' ויזכה למדרי' התשובה ותחלת כוונתו לטובה לזה הזדונות נעשין לו כזכיות, וזה שחטא בשביל תאוות היצה"ר אף שעשה אחריו תשובה הזדונות נעשין לו כשגגות ואינו נמחק כולו. ומשל לאלו הבעלי תשובה לאב ששלח את בנות למדינת הים מקום סכנה והבן ידע שהוא מקום סכנה ומאהבת ויראת אביו עשה כאשר צוה אותו אביו ונלכד שם במצודה רעה שתפסו אותו ויסרו אותו ושלה משם אגרת אל אביו וצרתו לפניו מגיד ומודיע את אביו מקום אשר הוא אסור שם וחבוש בבית אסורים ולא יוכל להתיר את עצמו וכשמוע אביו את זאת שלח אחריו שלוחים נכבדים לפדות אותו בצרותיו ופדו אותו מבור שחת וגלחו וחלפו שמלותיו וכאשר נהפך מספדי למחול לו ובא אל אביו בשמחה רבה כבוד גדול עשה לו אביו אחר שהוא יודע שמהמתו הגיע לו את זאת ועשה לו בית חתנות ונתן לו מוהר ומתן ולזה האב היה לו עוד בן אחר ולא צוה אותו אביו לילך ולזוז

זכר קדשו דייקא ר"ל הודו לו ששלח המלאכים המזכירים את האדם זכר קדשו קדושת נשמתו אשר היא חלק אלוה ממעל ולא ילך חוץ להגבול והנה החסיד מחשבחו הטובה מעיקרא שיזכה למעלות התשובה לזדבק בראש עץ החיים הנקרא רצון לכן אמר כי רגע באפו ר"ל באפו לא יעמוד אלא רגע אף שחטא לא יעמוד בחטאו אלא רגע כי חיים ברצונו דייקא שיזכה לדבק בחיים מקום רצוני. לכן בערב ילין בכי ולבקר רנה ר"ל אל תהרהר אחריו בלילה שבוודאי עשה תשובה בלילה בערב ילין בכי ולבקר רנה שלא זו עד שמחלו לו. ואני אמרתי בשלוי בל אמוט לעולם ר"ל עד שלא חטאתי והייתי בשלום אמרתי בלבי אף שאחטא בל אמוט לעולם וכוונתי מתחיל לטובה להורות תשובה ואעפ"כ כמעט שלא יכולתי לעמוד אם לא היית בעזרתי. ה' ברצונך העמדת להררי עוז המה המלאכים הממונים להרי עוז הגותנים כח והמשלה למשול ביצרי ואם הסתרת פניך הייתי גבהל מן היצור וכוונתי לתקן מה שפגמתי בשמך שיהא השם יהו"ה במלואו. אליך ה' אקרא דייקא ר"ל אקרא אותך ככתיבתו ולא באדני" ואל ה' אתחנן ר"ל אל השם יהו"ה אתחנן מתנת חנם.

ודע שכל התפלות מגיעין להכסא כבוד כסא כבוד מרום מראשון דהיינו מן הכסא כבוד עליון כל התפלות לעילא כדאיתא וכל גלגלי המרכבה וכסא הכבוד וכו' מתגדלין ומתגברין ומתגאין ונותנים הוד והדר וממליכין בפה אחד כו' כי גם הכסא כבוד מזמר ונותן הוד והדר והאבות המה המרכבה המיוחדת עם דוד מלכא המה מעלין כל התפלות לראש צדיקו של עולם ואנו צריכין להתעוררם ואנו אומרים שמע ישראל שמע ישראל סבא דהיינו מתעוררין את ישראל אבינו החקוק בכסא הכבוד שיתעורר לעילא עם כל האבות כמובא בזהר פ' ואתחנן זה

ובלתי אפשר היה מחמת שגרם החטא דהנה הבהמ"ק של מטה מכון כנגד בה"מ של מעלה ובה"מ של מעלה הוא הכסא הכבוד שיש לו ארבע דפנות המה ארבעה אופני המרכבה ודגלי המרכבה ידוע שהמה בסוד האבות אברהם יצחק ויעקב ודוד הוא הדופן רביעי ורגל הרביעי של הכסא כבוד וכאשר גרם החטא אז היה סוכת דוד הנופלת כי הכסא כבוד נקרא סוכה כידוע שהקב"ה יושב על הכסא השם יהו"ה משפיע להשם של אדני" העולה כמגין סוכה ס"ה כ"ו לכן ביקש דוד רחמים שיפרוס הקב"ה סוכת שלומו ורגלו יעמוד במישור והבית הנה יהיה העליון יהא במלואו וטובו ולא יהא הדופן הרביעי פרוץ במלואו ואז תשוב הה"א אחרונה של השם יהו"ה ב"ה ויהיה השני שמות משולבים יחד אל אחד וכשיהיה הבית המקדש של מעלה בנוי ע"י דוד אז יבא שלמה בנו אחריו ויבנה הבהמ"מ של מטה.

ובכל מה שכתבתי יש לבאר ולפרש הפרשה ל' שבתהלים מזמור שיר חנוכת הבית לדוד שאמר דוד שיר ומזמור על חנוכת הבית של מעלה ואמר ארוממך יהו"ה כי דלתני ר"ל ארומם את השם יהו"ה שיהא במלואו מכל צד כי דלתני למעלה שאהיה דופן הרביעי להכסא הכבוד ואמר דלתני שהוא ל' דלת שבדופן רביעי הוא הדלת ודוד ה' בסי' דלת דלית ל' מגרמיה כלום כידוע לידעים לא שמחת אויבי ל' שאמרן שאין לי תקומה ה' אלהי שועתי אליך ותתפאצא ר"ל בשישה חדשי שנצערתי שועתי אליך לתקן בששה חדשים שפגמתי ותתפאצא ה' העלית מן שאול נפשי אף שעשיתי עבירות עד שהגעתי שאולה העלית מן שאול נפשי חייתיני שלא אהיה מיורדי בור שלא ארד לבור שחת לפי שהוא מוריד שאול ויעל כמו שזכרתי לעיל ששולח מלאכיו להורות הדרך הישר לכן אמר על זה זמרו לה' חסידיו המה הבעלי תשובה הנקראים חסידים והודו

רביי שבעה ומשוכה שבעה למשוך את לבם לאביהם שבשמים ימלאו את ידם כל אשר ימצא לעשות בכוחו בפרישות שבעה ליום אחד המיוחד הוא יה"כ וצוה ה' לעשות להזות דהיינו להשיב נפשות ישראל להוכיח אותם על פניהם ולהחזירם למוטב ומעלה הכתוב כאלו עשאו ויראה תחלה לקשט עצמו ואח"כ לקשט אחרים והרמו ויחגור אותו אבנט והדר ויחגור אותם אבנט ותרגום של ויחגור וזריו ותרגם של אבנט המיינא היינו לזרו בהמנותא דקב"ה באלו שבעת הימים ימי המלואים למלאות את אשר חסרו ופגמו בכל השנה ויחנכו חנוכת הבית העליון שיהא במלואו וטובו.

ואני כותב למשמרת לדורות לומר הפרשה שבתהילים מזמור שיר חנוכת שפרשתי לעיל שהוא שבח ועצה טובה לבעלי התשובה כמו שזכרתי בכל ערב ובוקר מאלו הימים יאמר זה הפרשה הגם שנתפשט המנהג בדור הזה שאומרים הפרשה זו בכל יום בשחרית קודם ברוך שאמר אעפ"כ באתי להוסיף שיאמר כל יתור ערב ובוקר הפרשה זו בימים שבין ר"ה ליה"כ ככוונה גדולה ויתעורר את עצמו בבכיה רבה כשאומר ה' העלית מן שאול גפשי וגו' ויכוין בכל יום יעלה את עצמו ממדור אחד דגיהנם ולא ימיש תפלה זו מפיהו. ובוה בערב ילין בכי ולבוקר רנה שבוודאי ימחול לו עונותיו ויהפך מספדו למחול לו שימחלו עונותיו ויתהפכו לזכיות ומפתח אוהל מועד לא תצא שבעת ימים עד יום מלואות ימי מלואיכם הוא יום הכפורים שהוא יום מלואות ימי מלואיכם שנכתבין ונחתמין לחיים ומי שזכה משלימין לו וממלאין שנותיהם ומוסיפים להם בתוספות יוה"כ המכפר כי ביום הזה גורעין ומוסיפין גורעין למי שגרע את עצמו ולא עשה תשובה ומוסיפין למאן דמוסיף והולך ומתגבר על יצרו מוסיפין ודורשין את מעשיהם וגם דמו הגה נדרש ומי שהוא שעיר החטאת אשר לא

הוא אם הכסא כבוד במלואו והוא יושב על כסאו. ובאם לאו כביכור"ל נאסר סתום תפלתי כי אין אנו מתעוררין מלמטה ואין התעוררות לעילא מחמת דלא שחיא באתר דפגור' והשכינה הוא הכסא כבוד כביכור"ל ישב בדד וידום ואין גותן הוד והדר ואומר נאלמתי דומיה החשתי משוב וכביכור"ל כאלם לא יפתח פיו והאבות אינם מתעוררין. וידוע שאברהם נקרא עפר על שם שאמר ואנכי עפר ואפר וגו' ויצחק נקרא עפר על שם שאפרו צבור על גבי המזבח ויעקב נקרא אמת כד"א תתן אמת ליעקב ולזה מרמז מה בצע בדמי דייקא ר"ל מה בצע במה שאני דומם ושותק ורימז דוד ואמר ברדתי אל שחת ח"ו אז יהא הכסא הכבוד פגום כביכור"ל וידום. היודך עפר המה אברהם ויצחק הנקראים עפר היגיד אמתך אמינתך הוא יעקב הנקרא אמת. שמע ה' וחנוני וגו' הפכת מספדי למחול לי ר"ל שתקבל האגרת התשובה שלי ותהפך ההספד למחול ר"ל הודונוגות לזכיות פתחת שקי ותאזוני שמחה ר"ל כמו זה הבן שהבאתי במשל לעיל שמוציאין אותו מבית הכלא להסיר שקו מעליו ומאזרין וחוגרין אותו לבושי שמחה כן יהפכו זדונותי לזכות למען יזמרך כבוד לא ידום דייקא ר"ל הכסא כבוד יזמרך ויתן הוד והדר ולא ידום ה' אלהי לעולם אודך ר"ל כשהקב"ה יושב על כסאו אז ה' אלהי ולעולם אודך.

דע העיקר לעשות תשובה לזכות למדריגות בעלי התשובה שזדונותיו יעלו לזכיות ובאלו שבעת ימים שבנתיים המה שבעת ימי מלואים ואמר השם פתח אוהל מועד תשבו יומם ולילה לא ימיש מתוך האוהל אהלי בתי כנסיות ובתי מדרשות לענות את עצמו באלו שבעת ימים משבעה מזדורין דגיהנם להנצל מבור שחת ויסיר הבגדים הצואים מעליו ושבעת ימים ילבשם הכהן עליון תחתיו מבניו ילבשם בגדי נקמה מצד שהמה בניו ונקראים בנים ולא עבדים ויהיה להם

פרנסת נשמות בכדי שיוכל להחיות נשמתו לזכותם החיוב על היד' ומבין לפרנס אותו בדברי תוכחה ומוסר ולהדריכו בדרך הישר ולזה רמזו חז"ל במסכת ברכות שאמרו אל דוד עמך ישראל צריכין פרנסה והשיב לכו והתפרנסו זה מזה. ר"ל היודע ומכיר את בוראו יפרנס את חבירו לכן המנהיג הדור נקראין פרנסי הדור.

לכן באלו הימים שבנתיים וימי הדין שאנו מתפללין על הפרנסה צריך כל אחד לחשוב בדעתו אם הוא פרנס את אחרים מטובו והונו או מגורנו דהיינו אם אין ידו משגת ליתן צדקה ולפרנס עניים ואביונים היה לו ליתן צדקה מגורנו לדבר צדקה דברי מוסר ותוכחות והנהגות ישרות לפרנס נשמת עניים ואביונים בתורה שגלאו למצוא הפתח פתח בתשובה. ואם לא עשה כן בכל השנה החיוב אליו עכ"פ באלו הימים ימים שאתה עוסק בחיים הנצחיים ליתן פרנסת מזונות ומלבושים לנשמת חבירו וחי אחיך עמך ובוזה תקיים ואהבת לרעך כמוך ולזה רמזו חז"ל באמנם עבירות שבין אדם למקום יה"כ מכפר עבירות שבין אדם לחבירו היינו שבין החכם ומבין המכונה בשם אדם כי אתם קרויים אדם ואין אותן שאינן יודעין מאומה קרוין אדם כי המה דומין לבהמה ועבירות שבין אדם לחבירו היה מה שלא הורה לו הדרך אשר ילך בה ומנע הטוב ממנו והעבירו חלים על שניהם על זה שעשה ועבר העבירות וגם על זה שלא הוכיחו ולא הורה לו הדרך ולא מנע אותו מדרכו הרעה כמו שנאמר ביחזקאל פ' ל"ג והבאתיו לעיל בשער הג' פרק ב' ואתה בן אדם צופה נתתיך לבית ישראל ושמעת דבר מפני והזהרת אותם באמרי לרשע מות תמות ולא דברת להזהיר רשע מדרכו הוא רשע בעונו ימות ודמו מידך אבקש. נמצא שהקולר תלוי על שניהם לכן אמר עבירות שבין אדם לחבירו אין יה"כ מכפר עד שירצה את חבירו ר"ל עד שירצה

הובא אל הקודש פנימה ולא עשה תשובה דרש דורש והנה שורף שרף את נשמתו וגופו זה אשר עלה עליו גורלו לשם שעשה תשובה זקוק להיות חי משעת שלות עונותינו אחר מתן שבע שנתן עזו וגבורה באלו שבעת ימים ובזאת יבא אל הקודש לכפר בעדו ובעד ביתו.

פליק פירקא

פרק ששי יסוד האהבה ומעלות התוכחה אנו למדים מאלו שני פסוקים שבתורה האחד לא תשנא את אחיך בלבבך הוכח תוכיח את עמיתך. ושני נאמר ואהבת לרעך כמוך כי אם מונע את עצמו מלהוכיח את רעהו בוודאי הוא שונאו כי את אשר יאהב יוכיח באומרו איככה אוכל לראות באבדן מולדתי כי השטנים והמקטריגים התגברו עליו והוריצוהו הבורה בור שחת ולמען הציל אותו מידם להושיב אל אביו שבשמים להורות לו הדרך אשר ילך בה הוא מוכיחו ומודיעו להסיר מכשול מלב העקוב ולהזכירו ולהעביר קול איש זיירא ה' ורך לבב לשמוע דברי תוכחה ילך וישוב לביתו בית אלהים ושער השמים לשום בתשובה פן ימות במלחמה הגדולה הבאים להתגולל ולהתנפל עליו ולעורר דיני דינים ישיב את נפשו בדברי מוסר ותוכחה ולא ימאס את לבב אחיו ומוסר ה' אל תמאס וגו' קאי על המוכיח ג"כ שאל ימאס בתוכחת מוסר ולא יכניס את דבריו מפני איש החפץ חיים אך אינו מכיר את בוראו צריכין להורות לו הדרך אשר ילך בה והיה העקוב למישור וכמו שהאדם אשר אין ידו משגת די פרנסתו ואחז בא והזיל כספו והטיל מלאי לכיסו ופרנסו ודאי לו היה צדקה וצדקתו עומדת לעד שיזכה בזה לחיים הנצחיים כמו כן וכ"ש אם רואה אחד שהוא תועה בדרך ואינו יודע דרכי ה' ואין ידו משגת די

הוא מוכיחו ומודיעו להסיר מכשול מלב העקוב ולהזכירו ולהעביר קול איש זיירא

בדברי ריצוי ופיוס כמא דאמר ברחימא ולמחזי ליה רחימא סגיא. השנית שצריך להוכיח באתכסיא בסתרא ולא בגלוי ואף בינו לבין עצמו אם יודע בו שיבייש לא יפרוט חטאו בפניו אלא כמאן דמשתעי דברי' אחרים ולומר גדול העונש של עבירה זו והוא ירגיש בעצמו ויתחרט וישוב. השלישי שלא ישא עליו חטא מאחר שהוכיחו אף אם חבירו לא קבלו הימנו אעפ"כ הוא נפשו מלט.

ובזה אפשר הרבה פסוקים בפ' ל"ב בתהלים רק אקדים עוד השייך לענין של מעלה שכתבתי וזכרתי לעיל שאם היודע להוכיח יש בידו למחות ואינו מוחה העון תלוי בו והוא גלכד במצודה רעה כי מפני הרעה נאסף הצדיק וזה הפי' במחנני' שאמר התנא שגגת תלמוד עולה זדון, ר"ל שגגת תלמוד שעשה בשוגג מחמת חסרון ידיעה שלא הי' לו ידיעת בית רבו שלא מיחה בו רבו עולה זדון לזה שהיה בידו למחות וללמדו ועל שלא לימדו עולה לו השוגג לזדון ואף שמצד עצמו היה זכאי מתגלגלין עליו חובות אחרי'. והמשל הוא לנהרות שהמים נמוכין וזחלין מגהר לנהר וצריכין לשמור את הנהר הראשון אם רבו המים שלא יקלקל שם המים ושלא יחתור חתירה ויפרוץ פרצה ויצאו מים רבים פחו כמים הרצים בזעף ויפלו פתאום אל הנהר השני ולא יוכל לעמוד בו ויקלקל אותנו ויפרוץ יסודותיו וינוס החרצה אל הנהר השלישי וישטוף הכל על פני השדה וצריכין לשמור הנהרות הרחוקים כדי שלא יבאו למקום קרוב. כן הדבר הזה אף שהצדיק הוא זכאי ומגוקה מחטא אם לא ישמור את העם הרחוקים והמה יחתרו ויפרצו גדר ויתקלקלו המכשלה הזאת תבא אליו פתאום וישטוף אותו שיגלגלו עליו חובות אחרים. אשר על זה רימז דוד המלך ע"ה הושיעני אלהים כי באו מים עד נפש טבעתי ביון מצולה וגו' באתי במעמקי מים ושבולת שטפתי ר"ל

ויפייסו את חבירו לשוב מדרכו הרעה כי העיקר המוסר והתוכחה יהיה בדברי פיוס ובקשות כמו שמצינו בכמה מקומות הנאמר בלשון קח פירושו קחם בדברים בדברי רצוי ופיוס כמו כן צריך המוכיח להתחיל בדברים רכים להתחנן ולבקש על גפשו שלא ילכד במצודתו דלא יתענש איהו עבורו.

כמובא בזוהר פ' קדושים ברע"מ דף פ"ו וז"ל פקודא דא לאוכחא

לההוא דחטא ולמחזי ליה רחימו סגיא דרחים בר גש מההיא אורחא ויוכח לחבריה דקב"ה כתיב כי את אשר יאהב ה' יוכיח וכיון דקב"ה עביד ואוכח למאן דרחים ליה יוליף בר גש מההיא אורחא ויוכח לחבריה קדב"ה במה אוכח לבר גש אוכח ליה ברחימא בסתרא אי יקבל יאות ואי לא אוכח ליה בין רחימאי אי יקבל יאות ואי לא אוכח ליה באתגליא לעיניהון דכולא אי יקבל יאות ואי לא יקבל יאות ואי לא יקבל יאות ויעבוד רעותי' כו' וע"ד כתיב הוכח תוכיח הוכח בסתרא דלא ינדע בר גש תוכיח בין חבריו ורחימי. את עמיתך באתגליא וע"ד לא כתיב כקדמותא אלא הוכח תוכיח אי בר גש דיכסוף לא יימא ליה ולא יוכח ליה אפילו בסתרא אלא יימא קמיה כמאן דמתשעי במילין אחרנין ובגו אינן מלין ידבר מאן דאיהו עבד ההיא חובה הוא כך וכך בגין דאיהו ידע בגרמי וישתביק מההוא חובה. וע"ד הוכח ואם לאו תוכיח ולבתר באתגליא את עמיתך ומכן והלאה ולא תשא עליו חטא ד"א לא תשא עליו חטא דהא כיון דבר גש אוכח לחבריה ואזדמן ליה באתגליא לא יסלק קמיה ההוא חובה דעביד דאסור ליה ודאי אלא יימא סתם ולא יסלק עליה ההוא חובה ולא ירשים עליה ההוא חובה דקב"ה חס על יקרא דבר גש אפלו בחייבא עד כאן לשונו.

נמצא דדייקא מהאי קרא דהוכח תוכיח וגו' תלת מילי האחד שצריך להוכיח

מים הודונים של אחרים באו עד נפש ושטפו אותי ואין אני חייב בדבר כי אני מוכיח תמיד על פניהם יגעתי בקראי ניהר גרוני מחמת שאני מוכיחם תמיד. לכן כל אהב ישראל יראה בכל עת לשמור את דרך החיים ולגדור פרצות הרחוקים שיהיו קרובים אל ה' בתשובה שלימה ואז יגלגלו הזכיות עליו וזכות הרבים תלוי בו.

וכן מובא בספר חובות הלבבות בשער הכניעה וז"ל הרבה בני אדם יבואו יום החשבון וכשמראים להם מעשיהם ימצאו בספר זכיותיהם וזכות שלא עשו אותם והם יאמרו לא עשינו ויאמרו להם עשה אותם אשר סיפר בגנותכם דבר בכמ. וכן כשיחסרו מספרי זכיותם בקשו אותם בעת ההיא ויאמר להם אבדו מכם זכותכם בעת שדברתם בפלוני ופלוני. וכן יש מהם ג"כ שימצאו בספר חובותם חובות שלא עשו וכשאומרים לא עשינו יאמרו להם גוספו עליכם בעבור פלוני ופלוני נמצא יש שמרבה זכיות בזכיות של אחרים ויש מרבה חובותיו בחובות של אחרים. כן הדבר הזהב המכתיב את הרבים דהיינו הוא המחטיאם שרואה במעשיהם ושותק ואינו מוחה חטא הרבים תלוי בו וימצאו אותם בספר חובותיו וכל המזכה את הרבים תלוי בו שימצא גם הוא כל הזכיות הנעשות על ידו בספר זכיותיו.

ובזה אפרש פסוקים בתהילים פרשה ל"ב לדוד משכיל אשרי גשוי פשע כסוי חטא אשרי אדם לא יחשוב ה' לו עון ואין ברוחו רמיה דלפי פשוטו למ"ל שני פעמים אשרי ועוד למה פתח תחלה באשרי סתמא ואח"כ אמר אשרי אדם וי"ל הכי פרושו לדוד משכיל דוד המלך ע"ה אמר שצריך להיות משכיל על דבר וישכיל בחכמתו על בני דורו אם להוכיחם או לאו כי עת לכנס דעת לפור. וגם לתרץ שיש לדקדק דקאמר גשוי פשע כסוי חטא דאם הוא גושא פשע

כ"ש החטא שהוא השוגג אלא הא דפתח באשרי קאי על הקב"ה ר"ל אשריו של הקב"ה מה שהוא גושא פשע של אדם ואינו פשע כסוי חטא על שהאדם מכסה חטאה רואה במעשיהם ואינו מוכיח עליהם ומכסה אותם אף שגגתו של זה עולה לזה לפשע ועון ששגגת תלמוד עולה ודון כמו שזכרתי אעפ"כ הקב"ה גושא הפשע ואדברא יש לו שכר על זה על שאינו רוצה לבייש. לכן אמר אשרי אדם לא יחשוב ה' לו עון וגו'. ר"ל זה היא אשריו של אדם אשר ה' לא יחשוב לו זה. זאת לעון מחמת שאין ברוחו רמיה ולשם שמים מתכוין שלא לבייש את חבירו. ושמא תאמר שיכניס את דבריו בשביל זה ולא יוכיח כלל. לכן אמר כי החרשתי בלע עצמי ר"ל אם החרשתי הצער שזה בנוקי ובלע עצמי. לכן בשאגתי כל היום. כי יומם ולילה תכבד עלי ידיך. ר"ל מה שאתה יומם עושה וכותב בלילה בידך כי ביד כל האדם יחתום כל העבירות שעשה ביום גשמתו עולה וכתבת בלילה בספר חובותיו זאת תכבד עלי כי עלי היו כולנה שאמצא אותו בספר חובותי. ונהפך לשדי בחרבוני קיץ סלה. ר"ל התורה והמצות והמה המוח שבעצמות אני מאבד בחרבוני קיץ דייקא על שאז באתי להקיץ אותך ולהתעוררך אל התשובה וכיצד יעשה המוכיח אוי לו אם יאמר אוי לו אם לא יאמר שאם יאמר ישא עלי חטא על שבייש אותו ואם לא יאמר לא יבער הרע ולא יתקן העיוות, לכן יעשה כמו שזכרתי לעיל שיאמר דברי מוסר ויתוכחתו בדברי רמיה והמשכיל יבין וגם יכלול את עצמו באמרו גלכה וגשוכה אל ה' ונתוודה על חטאינו אם עשינו כזאת וכזאת. וזה שאמר הכתוב חטאתי אודיעך. ר"ל אם אודיעך הוא חטאתי כמה שהזהיר הכתוב לא תשא עליו חטא שלא לביישו ועוני לא כסיתי ר"ל אם לא כסיתי והלבנתי עליו הוא עוני שהזהירה התורה שלא להוכיחו באתגלייא לכן אמרתי אודה עלי פשעי לה' וגו' ר"ל

אכלול את עצמי עמהם. ואומר אודה עלי פשעי אם לא עשיתי זאת וכזאת. ואמר על זאת יתפלל כל חסיד וגו' רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו דקא כמו שזכרתי לעיל שישמור את נפשו שלא ישטפו אותו המים הזדונים של אחרים ויש לו במה להתנצל כי רצונו של הקב"ה שיתנהג אדם במדותיו ומדת הקב"ה דאוכיח לברנש ברחימא בסתר' כמו שזכרתי בשם הוזהר כמו כן אני עושה. לכן גם אותו תצילני.

תשובות התורה
תשובות השו"ת

ואומר אשכילך ואורך בדרך זו תלך איעצך עליך עיני ר"ל אני מוכיח בדברי דברי רמיוה כמו שאחד מרמזו בקריצת עין כמו דמשתעי במלין אחרונין ואתה תבין ותרגיש בעצמך כמו שכתב הוזהר דאיהו ידע בגרמי' וישתבק מההיא חובה, לכן אמר אל תהיה כפרד אין הבין וגו' אלא תראה לשום על לבך ומסיים רבים מכאובים לרשע. ר"ל לרשע יש הרבה מכאובים שימצא בספר חובותיו אפילו אומר שלא עשה אותה כמו שזכרתי לעיל. והבוטח בה' חסד יסובבנו ר"ל הצדיק ההוא הבוטח בה' חסד יסובבנו ר"ל שאר חסדים אשר אחרים עשו יסובבנו אותו בספר זכיותיו ושגיהם שווים לטובה הצדיק והבעל תשובה. ומסיים שמחו צדיקים בה והרגינו כל ישרי לב שמכנה הבעלי תשוב' בישרי לב לפי שהלכו תחלה בדרך עקש ועקם ועקוב וכעת נהפך לבבו והיה העקוב למישור, לכן נקראים המה ישרי לב.

היוצא לנו מזה שצריך כל אחד להוכיח את חבריו בסתר אם יודע בו שעשה איזה עבירה בפועל יוכיח אותו על פיו בינו לבין עצמו ובפרט באלו השבעת ימים שבנתיים אשר בהם מועלה עזיבת החטא והחטרה והווידי' ובאלו הימים נאמר ומודה ועוזב ירוחם. לכן יראה כל אדם באלו הימי' לקשט את עצמו ואח"כ לקשט את האחרים ולקיים ואהבת לרעך כמוך ירמוז לו ברמיוה

שכזאת וכזא תעשה ובוודאי אין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו האומר באיזה יום ובאיזה מקום נתחייב כי היכא דלולי רמי שבו"ע עליה אלו השבעת ימים יש לו זמן להתוודות ויבקש מאת רעהו בדברי רצוי ופיסו שיקבל את דבריו ויאמר לו כמו שאמרנו חז"ל אפילו יחיד שעשה תשובה בשבילו מוחלין לכל העולם כולו שנאמר ארפא משובתם אוהבם נדבה כי שב אפי ממנו מהם לא נאמר אלא ממנו, ועיקר התשובה היא הירודי. לכן תן תודע ואם אין אתה רוצה לגלות בפני שלא אגלה קלונך ברבים אשר אתה עומד כי הוא זה שבועת ה' תהיה בין שניהם על כל האבידת הנשמה והחטא אשר עשה אלא יגלה קלונך ברבים רק להביאו אל עזיבת החטא והחטרה ושלא יעשה עוד כזאת והחייב על כל בני אדם לפשפש במעשיו ובמעשיו של רעהו ואל יאמר די להפקיע את עצמו ומה לי לבקש את אחי כי אם יודע שהוא תועה בדרך יאמר מה בצע כי נהרג את אחינו וכיסינו את דמיו בראשו כי גם דמו הנה נדרש ממך על שלא הוכחתי ולא הוריתי לי דרכי התשובה לכן השב תשיבנו לו ואל תכסיפנו ויאמר לו אם אתה יודע שראית בי שעשיתי דבר שאינו הגון החיוב עליך להזכירני ולא תכניס את דבריך מפני.

הכלל הימים שבנתיים הוויין ידיעה ידיעת רבו על הקלות והחמורות והזדונות ושגגות לשום לב ולהתגבר על יצרו הרע אשר פעל פעולתו בכל השנה והוא השטן והמקטרג ונשליכיהו באחד הבורות ואנו גרבה לנו ברי"ת ונתר להעביר כתמינו באלו הימי' שאתה עוסק בחיים בכל מקום אשר יפגע איש באחי' וישאל איש את רעהו לשלום יהא שם שמים שגור בפיה לשאול אותו אם פשפש במעשיו אם הכניס ידיו בחורים וסדקים לבדוק בכל הפגומות אשר פגם בכל השנה ואל יאמר כסיפא לי מלתא כי מי אנכי שבאתי עד הלום להוכיח את רעי כי אם

פרק שביעי יזכה המעשים ויטהרו המחשבות באלו הימים בכל מה דאפשר כל אשר לאיש יתן בעד גפשו להמלט גפשו משחת והיינו בדברי צומות וזעקתם כל אוכל תתעב גפשו שלא יגיע אל שערי מות ח"ו ומי האיש החפץ חיים נצור לשונך מרע שלא יטעום כלום בלשונו וימנע עצמו מלענוגי עוה"ו וכל אלו השבע ימים שבנתיים יהיו בעיניו כמי שהוא אבל על מתו ויש עליו גזירות שבעה שאסור במלאכה רק במלאכת דבר האבד כמו כן ימנע האדם במלאכתו ומשאו ומתנו כי אם במלאכת דבר האבד אבידת גפשו לשום אל לבו להתחרט ולשוב על שעבר על רמ"ח מצות עשה ושם"ה לא תעשה אשר בזה גגם ברמ"ח אבריו ושם"ה גידיו וידוע דהלא תעשה בקראים יראה והעש בקראים אהבה והימים האלו ימי היראה וימי אהבה ומי האיש החפץ חיים אוהב ימים האלו ומאהבה ירא את ה'.

דאיתא בהקדמה ספר הזוהר דף י"א ע"ב וז"ל בראשית ברא אלהים הדא היא פקידא קדמא דכולה ואחרי פקודא דא יראת ה' דאקרי ראשית חכמה יראת ה' יראת ה' ראשית דעת בגין דמלה דא ראשית אקרי ודא היא תרעה לאעלה גו מהימנותא ועל פקודא דא אתקיים כל עלמא יראה אתפרש לתלת סטרין תרין מנייהו לית בהו עקרא כדקא יאות וחד עקרא דיראה. אית בר גש דדחיל מן הקב"ה בגין דיחון בנוהי ולא ימותן או דדחיל מעונשא דגופא או דממונ' ועל דא דחיל ליה תדיר אשתכח יראה דאיהו דחיל לקב"ה לא שוי לעקרא. אית בר גש דדחיל מן הקב"ה בגין דדחיל מעונשא דהווא עלמא ומעונשא דגיהנם תרין אילין לאו עקרא דיראה אינון ושרשא דיליה. יראה דאיהו עקרא למדחל בר גש למרי' בגין דאיהו רב ושלטי עקרא ושרשא. דכל עלמין וכלא כלא חשיכי קמי' כמ"ד וכל דיירא ארעא כלא חשיבי ולשוואי רעותי'

החריש יחריש יותר יכסוף ליום הדין כן יבאו לשבח המגיע לכספיים שיכספו מהעבירות ויעשו יאמר טול קוץ מבין עיניך וזה יאמר לו טול קורה מבין עיניך ועל ידי כן יבואו לשבח המגיע לכספים. שיכספו מהעבירות ויעשו תשובה ויהיו נקיים ליום הנקי וטההור ושני כספיים הבאין כאחד אין מלמדין חובה שיבא הכו"ת ויכריע ביניהם הכף מאזנים מחובה לטובה והחויב באלו הימים ללכת אחרי המדבר לדבר דברי תוכחה אף נערים פני זקנים ילבינו את חטאיהם להביאם אל התשובה אם יודע בזקן שאינו לפי כבודו וכבוד המקום עושה לא יעלים עיניו ולא ימנע את פיו והדרת פני זקן בדברים רכים יביע אומר ויתנה דעת בדברי חכמה וצניעות ויאמר אף שצער אנכי לימים זחלתי ואירא ובישישים חכמה ישכילו זאת יבינו לאחריתם כי אם יהיו חטאיכם כשנים העבור לא יעלו בידם זקן ולא חלק לעזה"ב לכן כשלג ילבינו וזטאיכם ויעשו תשובה ונגד זקנים כבוד ינחלו ויצאו זכאי ומאד מאוד ישר בעיני ה' אשר ידבר איש אל רעהו בשם ה' אלהיו ועליהם נאמר אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ר"ל כשנדברו יראת ה' איש אל רעהו ואחד יוכיח את חבירו ויקשב ה' וישמע ויכתב בספר זכרון לפניו ליראי ה' ולחושבי שמו. ר"ל זה הזכות יכתב בספר הזכרון לאלו ולאלו כמו שזכרתי בריש הפרק שזה ימצא את זאת בספר זכיותיו גם זה ימצא בספר זכיותיו זכות לאלו ולאלו ולכן אמר ליראי ה' ולחושבי שמו יראי ה' המה המוכיחים וחושבי שמו המה המקבלים התוכחה והמוסר וחושבים במחשבתן הטובה לעשות תשובה ומחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה ולא זו משם עד שמוחלין לו נמצא הדברי מוסר והתוכחה אשר פעלו וגרמו כל זאת לאלו ולאלו המה דברי אלהים חיים.

מאהבה עקרא ושרשא דכולא כדכתיב מה ה' אלהיך שואל מעמך כי אם ליראה את ה' אלהיך ולאהבה אותו דהיינו יראה מאהבה וזהו ידיעת בית רבו.

ולזה אמר הכתוב אל יתהלל חכם בחכמתו גבור בגבורתו עשיר בעושרו וגו' וודאי דלא קאי על חכמת אנושי במילי דעלמא או על גבורה של רוב כוחו לשלט בעצים ואבנים, ועל עשירות של חבל היינו נכסיו וממזנו אשר יצבור ולא ידע מי אוספם על אלו לא היה צריך שלמה המלך ע"ה להזהיר שאל יתהלל באלו כי מה אנו ומה טחינו ומה גבורתינו. אלא וודאי דקאי אף שהוא חכם בתורה שהיא חכמה אמיתית וגבורה שהתגבר על יצרו כמה שאמרו חז"ל איזהו גבור וכו' ועשיר במעשים טובים אשר ע"י יזכה לנחלת עוה"ב וכמה שאמרו חז"ל איזהו עשיר השמח בחלקו היינו חלק עוה"ב אף שזכה לשלש אלה אל יתהלל בהם. וכמו שאמרו אם למדת תורה הרבה אל תחזיק טובה לעצמך, כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי. ר"ל שהשכל והביט וראה במדותיו של הקב"ה שע"י זה יבא ליראה מאהבה שידוע עקרא ושרשא דרבונו בזה יוכל להתהלל ולזה אמר כפל לשון יתהלל המתהלל. ר"ל יתהלל המתהלל ומספר כמה שהשכל וידוע, ואל תקשה גם בזאת האיקר רשאי אדם להתהלל את עצמו מה שהוא יודע כתיב יתללוד זר ולא פיד. דע כי אחר שהאדם השיג במדותיו של הקב"ה הוא בא בוודאי למדת ענוה ואחר שהוא בא למדת ענוה רשאי להתהלל ולהתפאר את עצמו כי אין בו שום סטרא בישא ומה שהוא מתהלל ומתפאר הוא כדי שילמדו אחרים אחרים ממנו דכיון שהגיע האדם למדת ענוה אז הוא זוכה ביראת ית"ו שהיא יראה מאהבה כי עקב ענוה יראת ה' שהכיר את בוראו והיה עקב תשמעון יוכל להתהלל.

בהוא אתר דאקרי יראה. בכה ר"ש ואמר ווי אי אימא ווי אי לא אימא. אי אימא יודעין חייבין האיך יפלחון למריהון אי לא אימא יאנדין חברייא האי מלה באתר דיראה קדישא שרא מלרע אית יראה רעה וילקה ומחי ומקטרג ואיהו רצועה לאלקא חייבא ומאן דדחיל בגין עונש דמלקיותא וקטרגא כמה דאתמר לא שריא עליה הווא יראת ה' דאקרי יראת ה' לחיים. אלא מאן שריא על הווא יראה רעה ואשתכח דשריא עליה הווא יראה רעה רצועה ולא יראת ה' עכ"ל.

העולה מזה דאית יראה מיראה ואית יראה מאהבה יראה מיראה היינו מאימת דין והעונש. והיא יראה רעה. ויראה מאהבה היא מאהבת הש"י ב"ה שהיא רבון ושליט על כולא וההפרש שזה נקרא יראת אלהים שהשם זה הוא דין וזה נקרא יראת ית"ו שזה השם הוא רחמים וברחימא הוא דחיל מקב"ה דהיינו יראה מאהבה ובמה יבא למדרגה זו דאיתו יראה מאהבה היינו שילמדו שיכיר במדותיו של הקב"ה ויקיים דע את אלהי אביו ואז ידע איך ולעבדהו אחר שיכיר במקצת מדותיו שהוא רבון ושליט ומושל בכל וראוי לירא ממנו ולאהבו אף מבלי ה' שום עונש או שכר כי על כן נברא האדם שיכיר במדותיו של הקב"ה וידע את בוראו כמ"ד עם זו יצרתי לי למען שיספרו תהלתי אחר שיכירו וידעו בי. כי העבד שאינו מכיר את רבו ולא ראה אותו מעולם איך יוכל להללו ולשבחו כיון שאינו מכיר גדולתו. אף שיכול לשבחו מפי השמועה ששומע מאחרים שמספרים בשבחו אעפ"כ רבו מדקדק אחריו על שלא השיג ולא התאמץ א"ע לראות את פני המלך. כי העבד שמכיר את רבו בכמה וכמה מעלות טובות אף שלא השיגו רק מקצת שבחו עכ"פ יודע לספר את אשר ראה ביינו ובריא עדיף משמ"ע, שבריא עדיף להכיר מקצת שבח הבורא יתברך ובוה ידע לראות מפני והיא יראה

אותך ע"ז כי אם לירא מפניו ולשמור מצותיו ולמה לך לעבוד ולמשא משאת פנים גם לזה. והשיב זה העבד מאהבת המלך אני עושה זאת אחר שהמלך עצמו הוא מלך אדיר וגדול מאד וכדאי הוא שאהיה עבד לעבדיו ויודע הדבר למלך וימצא חן בעיניו וקלסו על זה שיודע בו שהוא חכם ונבון ועובדו מאהבה כמו כן מי שהוא ירא מפני התלמיד חכם שהוא עבד המלך מלכו של עולם וודאי הוא עושה זאת מאהבת הש"י ב"ה ומקבל על עצמו שיהא עבד לעבד ואם שלש אלה אד' יעשה ידעו הכל שהוא בא למדת יראת ית"ה מאהבה. וביותר באלו הימים צריך האדם לשמור השלש שזכרתי מע"ל בכדי שיהיה לו יראת ה' מאהבה לאדבק בהאי אתר דאקרו יראת ה' לחיים. לכן אנו מתפללין באלו הימים וזכרנו לחיים מלך חפץ בחיים שהוא יתברך חפץ שיגיעו למדריגה זו ויכתבנו בספר החיים. ולא בהאי אתר דאקרי יראה רעה דתמן רצועה לאלקאה ולהבינך מה שאמרו אל תפתח פה לשטן היינו מי שיש לו יראה מחמת עונש שלא יענש כמו שזכרתי הוא מפתח תמיד לכן שדיא עליה שהוא דאקרי רעה כי רעה נגד פניו ועל אלו נאמר פתח בציון חטאים דהוא מעורר מדנים על עצמו במה שמפתח ודואג שלא תבא עליו הרעה כזה הוא פותח פה להשטן לקטרג עד שמביא עליו הרעה ח"ו.

לכן יזהר האדם וישמור מאוד פיו ולשונו שלא תצא הרעה מפיו ולא תוכל לשלוט בו, והבא לטהר מסייעין לו יע"י מה שכתבתי בפרק ג' מזה השער, וגם המלאך מט"ט הוא השליט ומושל הוא המסייע לאדם שלא יהא תחת ידו ורשותו כי אם תחת ידו של הקב"ה בלחודי ע"י האהבה כי אותן יראי אלהים היראים מעונש כולן גמסרין תחת יד עבדו זקן ביתו הוא המלאך מט"ט אותן שזכו ליראת ית"ה מאהבה אינן גמסרין לשום שר וממונה כי אתבה בגמטריא א"חד המה

וללהבינך הענין שאמרנו שיגיע האדם ליראת ה' מאהבה האין יגיע למדה זו ובמה יודע איפה שהוא עובד ה' מאהבה כיון שיש עכ"פ עונש לא יעבור. דהא מי שעושה מצות המלך מאהבה ולא על מנת מקבל פרס עכ"פ אם כל העם יודעים שאם יעבור על מצות המלך יעניש אותו המלך ובמה ניכר שהוא עושה מאהבה. הגם שגלוי וידוע לפני הקב"ה שהוא בוחן לבבות עכ"פ יש פתחון פה למקטרג והאין יעשה האדם ויפרסם לכל שהוא בא למדת יראה מאהבה. הגה יש לזה שלשה דרכים שיקנה בהם ואז יכירו וידעו שהגיע למדת האהבה ואינו עושה מיראה.

האחד יחזיק במה שאמרו חז"ל כשם שמברכין על הטובה כך מברכין על הרעה ואם הוא מברך על הרעה כמו על הטובה וכמה שנאמר באיוב בכל זאת לא חטא איוב אז הוא בוודאי עושה מאהבה.

השנית שיקבל **עין היראה** ואהבת לרעה כמוך ר"ל שיתפלל בעד כל אחד מישראל כמו על עצמו וזה הוא וודאי מחמת אהבו חבירו. ולא מיראת חבירו ואם הוא אוהב את כל איש מישראל מחמת אהבה וריעות שכולנו בני איש אחד הוא הקב"ה אל אחד בראנו עאכ"ו שהוא אוהב את הקב"ה.

השלישית שיהא דחיל מרבנן דהיינו שיהא ירא מן הת"ח כמו שדרשו חז"ל את ה' אלהיך תירא לרבות ת"ח. משל הוא למלך ששכר את העבד שיעבוד אותו לבד ואינו מחויב לירא כי אם מפניו והנה היה לזה המלך עבד גדול ונכבד אשר הוא שני למלך עבדו זקן ביתו המושל בכל אשר לו וזה העבד החדש הוא מתירא מפני זה שהוא משנה למלך ומכבדו ומשמשו ושאלו אותו כל בית המלך הלא המלך לא שכר

דבוקין באחדותו יתברך בגן עדן העליון ואם באלו הימים לא ידבק בפשו באהבת הש"י ב"ה אז ישלטו עליו הרעה ח"ו ויגרשוהו מן הגן.

והנה הארכתני בזה כי על פי דברים האלו יבוארו כמה פסוקים בתהלים פרשה ל"ה. לדוד בשגותו את טעמו לפני אבימלך ויגרשוהו וילך אברכה את ה' בכל עת תמיד תהלתו בפי בה' תתהלל בפשי ישמעו ענוים וישמחו גדלו לה' אתי ונרוממה שמו יחדיו דרשתי את ה' ועניי ומכל מגורותי הצילני דידוע שבאלו הימים אלו מקבלים עלינו את כבוד הש"י ב"ה לאב ולמלך לכן אנו אומרים אם כבנים ואם כעבדים וצריכין אנו לעובדו אותו מאהבה: כי יראה כמו שזכרתי דהיינו לייתד לאחד שהוא אב ומלך לכן אנו מתפללין אבינו מלכנו כי מצד יראה הוא מלכנו ומצד האהבה הוא אבינו. לכן אמר בשגותו את טעמו לפני א"בי מ"לך ר"ל באלו הימים אם הוא משנה את טעמו וריחו ואינו עובד ה' מאהבה באלו הימים שהמה ימי א"בי מ"לך אז ויגרשוהו וילך ר"ל מגן עדן העליון ח"ו וילך לכן רימו דוד המלך ע"ה ולומד חכמה ודעת האיק לאדבקאי יראה מאהבה רימו אלו השלשה דרכים שזכרתי מע"י

ואמר אברכה את ה' בכל עת תמיד תהלתו בפי דייקא ר"ל הדרך הראשון שזכרתי שיברך על הרעה כשם שמברך על הטובה בזה יודע שיש בו יראת ה' מאהבה ביה"ה תתהלל בפשי ר"ל כשאני מדבק עצמי ביה"ה ולא במדת אלהים רק שאני מכיר בגדולת הש"י בזה מתהלל בפשי כמו שזכרתי כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי. וא"ת הא כתיב יהללך זר וגו' לכן מסיים ישמעו ענוים וישמחו ולענוים יתן חן שרשאי להתהלל אחר שזכה למדת ענוה כי עקב ענוה יראת ה' כמו שזכרתי. ומרמז הדרך השני איך להגיע למדרגת זו גדלו לה' אתי ונרוממה שמו יחדיו ר"ל כשאנו מתפללין

ומגדלין שמו יתברך כולנו נרוממה שמו יחדיו יחדיו כל אחד יתפלל בעדו ובעד כל איש ישראל ובוה יקיים ואהבת לרעך כמוך ובה יודע שעובד ה' מאהבה כמו שזכרתי. ורימו הדרך השלישי שיהא ירא מן הת"ת. דרשתי את ה' ועניי. רל דרשתי את לרבות ת"ת. לכן ע"י אלו השלשה מכל מגורותי הצילני שאין לי פחד מן האי יראה רעה ואמר זה עני קרא וה' שמע. וה' הוא ובית דינו כי כולם מבינים שהוא עובד ה' מאהבה ואין להם רשות עליו כי הוא נמסר תחת ידו של הקב"ה, לכן אמר חונה מלאך ה' סביב ליראיו ויחלצם ר"ל המלאך מט"ט אשר הוא חונה סביב ליראיו כשהוא יראה מאהבה הוא יחלצם שלא יהו תחת ידו ירישותו כמו שזכרתי. לכן אמר בפרשה זו לכו בנים שמעו לי יראת ידו"ד אלמדכם ר"ל לכו בנים דייקא שתהיו נקראים בנים למקום יראת ידו"ד אלמדכם דייקא ולא יראת אלהים מי האיש החפץ חיים וגו' ר"ל שהוא רוצה לדבק במדרגת זו הנקרא יראת ה' לחיים כמו שהבאתי בשם מוהר"ר גצור לשונך מרע דייקא ר"ל אל תפתחי פה לשטן ולא תאמר שאתה ירא ומפחד מהאי רע שלא ידבק בך רק גצור לשונך מזה וסור מרע ועשה טוב סור מהאי רע דאיהו רצועה לאלקאה. ובקש שלום ורדפהו.

לכן הירא וחרד לדבר ה' יחזיק בשלשה דרכים הללו שזכרתי. בפרט בימים האלו יחזיק הדרך הראשון לקיים עשה של ואהבת לרעך כמוך דהיינו שיתפלל בעדו ובעד כל בית ישראל ויש בזה רבותא טפי בימים הללו לפי שבשאר ימות השנה אין היחיד בענה ואינו מתקבל אלא תפלות צבור גמצא האהבה מוסתרת ואינו בראה שאוהב את חבירו כמוהו כי לכבוד עצמו הוא דורש את ה' ברבים בכדי שיהא בענה גם הוא עם הצבור. אבל באלו הימים שיש להם מעלה יתירה מכל ימות השנה שהיחיד

זענה בהם ואעפ"כ הוא דורש מעשה כולם ומתפלל בעד כל קהל ישראל וודאי הוא מקיים העשה ואהבת לרעך כמוך ובוה ניכר האהבה כמו שזכרתי לעיל.

וגם הדרך הראשון שכתבתי שיברך על הרעה כמו על הטובה ישים אל לבו כל היסורין שיסרו הש"י בשנה זו בגופו או בממונו או בבניו או במשפחתו וקרוביו כי אין לך אדם שיהא יושב בשלום השקט ומנוחה שנה תמימה אשר לא עלה עליו היסורים ובפרט בעול הגלות המר הזה אשר צרה לצרה נגשת וקול דמי אחינו בני ישראל צועקים מן הארמה אשר דמינו נשפך כמים בעלילות שקרם. וכשאנו מקיימין העשה של ואהבת לרעך כמוך אז הדמים נוגעין זו בזו ואין לך יסורין גדולים מזו כשאנו זוכרים וחושבים בדם זבחינו צאן קדשים אשר נישפך כמים, וכאשר יזכור כל היסורים ויקבלם באהבה באלו שבעת הימים שבינתיים ויהא נראה וניכר בזה שהוא מברך על הרעה או על היסורים יעלו למזבח כפרה כזריקת דמים על גבי המזבח, לכן בכל יום מכל שבעת הימים הוא זורק את הדם ומטיב את הנירות, יבכה וידאג על זריקת דמים בחוץ שיהא נראה וניכר בזה שהוא מברך על הרעה או הגרות שכבו מן העולם קודם זמנם וכאשר יקבלם באהבה ויברך כמו על הטובה אז יברך על הר"אוי לקבל שכר בעדו ליום הנורא.

והדרך הג' להיות יראת ת"ח על פניו לקיים את ה' תירא ג"כ יותר בזה באלו הימים יותר מבכל ימות השנה וישים אל לבו אם לא ביזה בכל השנה לאיזה ת"ח ואם יזכור וידע איזה ת"ח שביזה והוא עון גדול כי דבר ה' בזה מחויב לילך עם אנשים חשובים להתנפל לפניו לפייסו בכל הפיוסים עד שיתפייס בתחנונים בליטרא דא"הבה ויראה להטיל מליאי לכיסן של ת"ח כי עץ

חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר איננו תומכי אורייתא כמובא בזהר וביותר באלו הימים לשמוע גערת חכם ותחת גערה במבין, כי בוודאי כל הת"ח שבטל ציר ועיר קוראים בגרונם באלו הימים ומעבירים קול להבטל העם ממלאכה ולמשכס לבית המדרש באמרום עת לעשות לה' הפ"ארו תורתו, מהראוי להיות חרדים ורועדים לגערתם והת"ח יכיר בטביעת עין שדבריו נשמעים לאחיו ויחזירם לאבינו שבשמים בתשובה שלימה, וכאשר ישמור השלשה דרכים יהא קנוי בהם קנין שנים טובים ויהא קונה לעצמו חיי עה"ב הוא זכה וזיכה את הרבים כאשר נראה הימנו האהבה והיראה אז הקב"ה אומר ואהבת עולם אהבתך על כן משכתיך חסד, ובוה בוחר בעמו ישראל באהבה ובחמלה גדולה יחמול על כל מעשיו אמן סלה.

סליק פרקא

פרק ח' יותר התקרבות והגשות היום הנורא יה"כ צריך הכנה כמו הכנה השבת צריך להכין בכל ימי השבוע ובכל היותר קרוב הוא מוסיף והולך הכנה יתירה ק"ו יים השבת הזה שהוא שבת שבתון שצריך להיות הכון לקראת ה' להסיר בגדים הצואים מעליו המלוכלכים בעונותיו ולהלביש את עצמו מתלוצות בגדי לבנים וגקיים מכל חטא ואשמה ושיהא מוכן מבעוד יום או יומים קודם בא יום הגדול והנורא ויהא נקטן שגולד וכל דמתיליד האידנא מאתמול גמרי ליה יראה לגמור הכל בבכיה רבא, וטבוח טבח והכן לזבוח את יצרו להתחרט ולהתנודות על כל העבירות הן הידועים והן שאינן ידועים לו כמו שכתבו כל הספרי מוסר וגם כתבתי בשערים הקודמים שלא יהא עוד פתחון פה למקטרגים לקטרג שיהא כמודה בקנס ואחר כך באו עדים שהוא פטור כי העדים מוכנים להעיד על כל דרכי איש ואפילו על העבירות

והדרך הג' להיות יראת ת"ח על פניו לקיים את ה' תירא ג"כ יותר בזה באלו הימים יותר מבכל ימות השנה וישים אל לבו אם לא ביזה בכל השנה לאיזה ת"ח ואם יזכור וידע איזה ת"ח שביזה והוא עון גדול כי דבר ה' בזה מחויב לילך עם אנשים חשובים להתנפל לפניו לפייסו בכל הפיוסים עד שיתפייס בתחנונים בליטרא דא"הבה ויראה להטיל מליאי לכיסן של ת"ח כי עץ

נטרין ליה ואי לא זכי אינון מקטרגו עליו אמר ר' פנחס תלתא אינון דקיימין אפטרופסין עלי דבר גש דכתיב אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף להגיד לאדם ישרו אם יש עליו מלאך הא חד מליץ הא תרי אחד מני אלף להגיד לאדם ישרו הא תלת עכ"ל, במצא מצינו שיש לאדם שלש ממונים המעידים עליו.

ויש לזה רמז בפסוק ויצא והגה שלשה אנשים נצבים עליו ובכל מקום לשון נציבים שייך במשפט, כמו וכל העם ניצב האמור ביתרו וכן ניצב ה' לריב, ויש לתרץ בזה קושיית הש"ס המקשה על הקרא דכתיב על פי שנים עדים או שלשה עדים יקום דבר אם מתקיים העדות בשנים למה פרט בשלשה יש לומר בשנים בב"ד של מטה ובשלשה בב"ד של מעלה.

ועוד אקדים לך דבר הידוע שכל הכוונה צריכה שתהיה לתקן את שרשו שיהא השם של ארבע שהוא יהו"ה מלא במלואו וטובו כי עכשו כביכול בחלק לשני כי ידו על כס י"ה, ואם יש פרד בין הדבק' כביכול עולה הפגם גם לעילא גם לשני האותיות האלה הראשונים כביכול אשר לא יכילו המים ואין משפיעים השני אותיות הראשונים להשני אותיות האחרונים כי כל ראש לחלי וכל לבב דוי כאשר אבאר בעזרת השם פירושו באר היטב בשערים הבאים לקראתניו לשלום ואין כאן מקומו והעיקר לקרב האהל להיות אחד ושישמיע בהשם של אד"ני שיהיו משולבים השני שמות והרמוז כפסוק וירא אליו יהו"ה ויאמר אדני אם נא מצאתי חן בעיניך אל גא תעבור ר"ל שיהיו השני שמות משולבים וגם לחבר השם יהו"ה עם שם אלהים כי יהו"ה אלהים הוא שם מלא כמובא בזהר בהרבה מקומות ואב לכולן בהקדם הספר הזהר דף י"ב ע"א וז"ל פקודא רביעאה למנדע דיהו"ה הוא האלהי

שאדם דש בעקביו על כולן יש עיני ה' המשוטטים ומשגיחין בעובדיהון כמו שמובא בזהר בהרבה מקומות והבאתים לעיל ומקומו ברעיא מהדימנא פרשת אמור דף צ"ט מאמר ד"ה בחדש השבעי כו' אע"ג דכולה אתגלי קמי קב"ה לא בעי אלא בדינא כו' סנטירא אתי ותבע דינא על כל עובדי בני עלמא כל חד וחד כפום ארחי' וכפום מה דעבד, וסהדין אתיין על כל עובדי עלמא ואילון אינון עיני ה' המשוטטים בכל עלמא כו' עכ"ל ועי' שם באריכות המאמר וזה ועל זה אמר דוד המלך ע"ה עון עקבי יסובני היינו העבירות שהאדם דש בעקביו ואינו משגיח עליהם והמה בקשו חשבונות רבות כי בכל עבירה גדולה או קטנה אז גזול את השכינה ועושה פגם בהכסא הכבוד המה השמות הק' ועל כל פגם ופגם יש ממונה והמה הנקראים עיני ה' והמה באים ביום דין להתיצב על ה' על שפגמו בהשם יהו"ה ב"ה.

ומחויב האדם עד בא השמש של ערב יום הכפורים להשיב את הגזילות אשר גזל וכמובא בתיקונים והבאתיו ג"כ בשערים הקודמים וכאן לקצר באתי אם חבול תחבול שלמת רעיר עד בא השמש תשיבנו לו כי היא כסותה לבדו היא שמלתו לעורו וגו' דקאי על השכינה כי אין לה כסיון ולבושין כי אם עטופין דמצות היא כסותה לבדו ובמה תשכב בגלותא, ועיקר השבת הגזילה מה שהוא שב בתשובה שלימה בהתודות חטאתו, ובאם יבאו עדים ויעידו, והיה כצועק על מה שעבר וכאשר הוא מתוודה קודם אז סותם פי המקטרגים ונעשים סניגורים כי עדיו בחתומין זכין לו אחר שחתם את פיהם מלהעיד רע פותחים לזכות ומעידים שהשיב את הגזילה ודע שכל העדות של מעלה לפני הב"ד של מעלה אינון פחותין משלשה ומיבא בהקדמת ספר הזהר דף י"ב ע"ב בסוף העמוד כי מלאכיו יצוה לך וגו' אי זכי אינון

להשלים את השם יהו"ה שיהא כפול עם השם של אדני בשלוב כי זה בן ד' אותיות וזה ארבע אותיות שיהא ארבע על ארבע שישפיע זה השם אל זה השם ותשלומי ארבע וחמשה היינו לחבר השם יהו"ה שהוא ארבע עם השם אלהים שהוא חמשה אותיות שיהא השם מלא ופריך היינו דיני ממונות היינו גזילות וחבלות ולמה ליה כפל לשון ומשני מ"ה ה"ן קתני דייקא ר"ל שהמה באין על ו"ה שהם חמשה זוגי אותיות העולים הן ועל שפגמו באותיות י"ה שהם שלשה זוגי ועולין מ"ה ר"ל שגזלו בהשם יהו"ה ב"ה העולה מ"ה ה"ן.

לכן יראה שלא יקרב בעל הבית אל אלהים שהיא מידת הדין רק יראה לקרב ולתקן את אשר פגם ובחודאות פיו יוכל לשלם ולפרוע חובותיו כי הרוצה ללות יבא וילזה אך לא יהא לזה רשע רק יתודה על חטאיו ותודאות והלוואות דהיינו הודאה אחר ~~התודאה~~ ^{התודאה} לא בעינן שלשה הנ"ל שזכרתי כי הקטגורים נעשין סניגורים אחר שהודה בפניהם זמודה ועוזב ירוחם ואלו השלשה יהיו מומחין להגיד לאדם ישרו לפדהו מרדת שחת ליום הדין כי לא בעינן עוד דרישה וחקירה ולא חיישינן לנעילת דלת בפני לבי"ן שהלבין עונותיו כי מאחר שהתוודה ושב לא זו משם עד שמוחלים לו ויפתחו לו כל השערים שערי רחמים ושערי רצון, ויראה לשים אל לבו אשר עשה בכל השנה בכדי שיוכל להוודות על הכל שלא ידבק בו מאומה מן החרם כי כונת האדם לטהר את עצמו מכל חטאיו כדרכיב לטהר אתכם מכל חטאתיכם ומקוה ישראל ה' מה המקוה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל, ואם האדם העולה מן המקוה וגמצא בו דבר החוצץ לא עלתה לו טבילה כמו כן אם נשאר בו איזה עון שלא נמחק בתשבתו ודבוקה בו חוצצות ולא עלתה לו הטהרה וכ"ש אם עבר איזה עבירה או שבאת לידו

כד"א וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלקים ולא תכללא שמא דאלקים בשמא דיהו"ה למידע דאינון חד ולית בהו פרודא כו' עכ"ל.

והנה אמרו חז"ל קוף זה שמו של הקב"ה ומובא בספר (שפע טל) פירוש דהנה באותיות של הא"ב כולו לא מצינו שני אותיות שיהא מספרם ט"ו כי אם שלשה זוג דהיינו י"ה ט"ו ח"ת, שבכל ב' אותיות יש מספר חמשה עשר, וזוגות אותיות שיהא מספרם אחד עשר המה ה' זוג דהיינו ו"ה ד"ו ג"ח ב"ט י"א נמצא השלשה אחד עשר המה מספר י"ה עולה מ"ה וחמשה זוג שבכל אחד מספר ו"ה עולה ג"ה ובין הכל עולה מאה וזהו הפירוש קוף זה שמו של הקב"ה המרמז בו השם י"ה ו"ה כאשר נמצא באותיות, וזהו ע"אמרו מה ה' שואל מעמד אל תקרי מה אלא מאה, ולזה אנו מרמזים ואומרים ה"ן הם יודו ויברכו כו' שהוא כפל לשון ה"ן ה"ם ומרמז על אלו אותיות שמספרם ו"ה עולה ה"ן, ואלו אותיות שמספרם י"ה עולה ה"ם ובין הכול עולה מאה ודע שהממוזן נקרא ממז"ן על שהוא ביד הממונה על האוצרות.

ויש לומר שזה מרמז הש"ס ריש סנהדרין דיני ממונות בשלשה דיני ממונות דייקא המה הממונים המשוטטים מעיינים בעובדיהון דבר נש הוא בשלשה שלשה הם באים כמו שזכרתי גזילות וחבלות בשלשה תחילת דינם על גזילות וחבלות שגזלו וחבלו שלמת השכינה ועשו פרוד כביכ"ו"ל בהשם יהו"ה ב"ה נזק הוא נזק המלך מלכו של עולם בפגמו בשמו יתברך וח"נ דהעיק' הוא הח"נ כי יד על כס יה ועשה פירוד כביכ"ו"ל בין י"ה לו"ה ואידי דתנא חצי נזק תני נמי נזק שלם כי הפגם מגיע ג"כ לשני אותיות הראשונות כמו שזכרתי כל ראש לחלי וכל לבב דוי תשלומי כפל שצריך

השלישי פרק ו' מזה הענין בוזה ובתיקוני זה שמי לעולם וזה זכרי לדור דור שמי עם י"ה שס"ה זכר"י עם ו"ה רמ"ח.

למדנו שבשורש השם הנעלם יש רמ"ח ושס"ה: ככל הפוגם מאחת מן הרמ"ח ושס"ה עד היכן היא מגעת ח"ו ויראה שלא יניח מקום פנוי בלא בדיקה וכ"ש לשמור את עצמו שלא יבוא לידי איזה חטא דהיה כטובל ושרץ בידו ולזה אמר התנא מקוה שנמדד ונמצא חסר כל הטהרות שנעשו ע"ג למפרע טמא. דהנה זכרתי שהשכינה נקראת מקוה ע"ש שנאמר מקוה ישראל ה'. ומקוה שנמדד אם יש כשיעור הראוי בכל רמ"ח ושס"ה ונמצא חסר שיש פגם כביכול באחד מן הרמ"ח ושס"ה ואז אין בה שיעור טבילה מחמת החסרון השיעור שאינו עולה לכל הרמ"ח ושס"ה ואין בה שיעור כשיעור שכל גופו יעלה בה. אז כל הטהרות שנעשו ע"ג

למפרע טמא

בתעניתים ובשאר סגופים ובשאר תשובה עבירה אחת מכלה את הכל והכל טמא למפרע מ"ט הרי חסר לפניך והוה כטובל ושרץ בידו. לכן השריים מעונין יסיר שלא ישאר בידו מאומה ויהא נקי כפים ובר לבב בבדיקה גמורה לבדוק א"ע והשאר יבטל בלבו ויתודה על הידועים ושאינו ידועים. ואשר יאמר כי הוא זה היינו שמודה במקצת ולא כולו ולא ישים אל לבו וודאי עירו"ב פרשיות כתיב בו האדם סובר כי הוא זה שמרחם על נשמתו ולא כן הוא כי כימי שכיר ימינו כעבד ישאף צל ומה שהודה במקצת ובעירוב מחשבות אינו כלום ומשפט א' יהיה לו עם כל הרשעים ושלשה נמי נבעי השלשה עדים יבאו ויעמדו עליו לעשות מורדות למו ח"ו ויראה האדם להציל את עצמו ויפתח בחרטה על הכל בכוונת לבו ובכל יכולתו כי העיקר כמו הבדיקת חמץ שצריך לבדוק בחורים וסדקים ולהתאמץ בכל כוחו לבדוק בכל מקום ולא מהני בבטול לחודיה כמו"כ החיוב עליו לשים

איזה עבירה אפילו בשוגג דהוה כמי שטבל ושרץ בידו.

וצריך האדם לבדוק עצמו מכף רגל ועד ראש ואם אינו טמא מדרס מדריסת הארי היצר הרע המטיל ארס ומחטיא שאין אנו בקיאים בבדיקה לס' דריסה חייש'שבודאי הארי נכנס ורביע עלינו צריך האדם להוודות על הנגלות ועל הנסתרות על הידועים ועל שאינם ידועים כי הנה יש באדם רמ"ח ושס"ה גידים נגד רמ"ח עשין ושס"ה לא תעשה ואם פגם באחד מהם בעשה פגם באחד מאיבריו או גידיו וכמו שנראה בהגוף רמ"ח אברים ושס"ה גידים כמו כן יש להנשמה בגסתר רמ"ח איברים ושס"ה גידים רוחנים אף שאינם נראין תוכל להבין את זאת שכל אבר יש בו חיות וכל גיד יש בו חיות והוא מצד שיש בכל אבר ובכל גיד חלק מהנשמה.

לכן צריך לפרוט על חטא שחטא בגלוי ובסתר דהיינו שפגם את גופו בגלוי ואת נשמתו בסתר כמו שיש להנשמה רמ"ח אברים ושס"ה גידים כמו כן יש להשכינה כביכול שהוא הכסא כבוד רמ"ח אברים ושס"ה גדים רוחנים דרוחנים אשר אין להשיג רק לשבר את האוזן אבינך שמשם נהצבין כל הנשמות של ישראל כמו שכתוב בוזה בהרבה מקומות דתמן נשמתין דישראל שהנשמות הנה חלק אלוה ממעל וכיון שיש להנשמה רמ"ח ושס"ה יש לכ"א שורשו במקום עליון וכל מה שיש בהגוף יש בהשורש וכיון שפוגם האדם באחד מן הרמ"ח ושס"ה מנשמתו פוגם את שורשו מן הרמ"ח ושס"ה של הכסא כבודו ועל זה קרי הוידי על חטא שחטאתי לפניך בגלוי ובסתר שאם פגמתי בגלוי פגמתי בסתר עליון לכן צריך בדיקה יתירה ואמר דהמע"ה אספר כל עצמותי וגו' שצריך לספר כל אבריו אם המה במילואם אם אינו מחוסר אבר ועיני מה שכתבתי בשער

ועון נדרים הוא היותר גדול ודרשו חז"ל במסכת שבת כמה גורם עון נדרים ח"ו וטוב להתיר אותו שלא יכשל בהם ליום הדין ח"ו והנה מובא בשל"ה להתיר נדרים קודם ר"ה או בין כסא לעשור. והיותר טוב להתירם סמוך ליום הגורא מחמת ג' טעמים האחד שכתבתי לעיל שהתשובה דומה למי שפורק עול ומשא מעליו והוא פורק אחד אחד כמו כן אנו מתחילין לתקן את כל שפגמנו מתנאי לעילא וצריכין אנו תחלה לתקן את כל שפגמנו בדרגין תתאין בהשם של אדנ"י שהוא דרגא תתאי ואח"כ לתקן מה שפגמנו בדרגא עילאי ידו"ד שיהא לעילא ואחר שתיקן הכל מה שפגם בדרגין תתאין אח"כ יתאמץ לתקן הדרגין עילאין כי מי שעולה בסולם אינו יכול לעלות במעל' דרגא עלאי אם לא יעלה תחלה על דרגא תתאי לכן כל מה שסמוך ליום הגורא שאז הוא מנוקה מכל חטא ואשמה יותר טוב אח"כ להתיר נדריו ולתקן את שורשו במקום עליון והרמז לזה וכי תחדל לגדור לא יהיה בך חטא ו"ל העת שתחדל לגדור ותתיר את נדריך שעליך מכבר יהיה בעת שלא יהי' בך חטא אחר דהיינו אחר שעשית תשובה דקדקת וחפשת במעשיך על כל שאר העבירות ורגילות שאתה מורגל ורגיל לעשות בכל השנה כי מי יוכל לשער העבירות שאדם דש בעקביו ואחר כל שתהיה מנוקה מהם ולא יהיה בך חטא אז תחדל לגדור ותראה לתקן עון הנדרים שיהיו נעדרים ממך.

ועוד טעם לפי שעון נדרים הוא יותר גדול לפי שאינו יכולים לשמור מהם מחמת שקלים בדבר שפתים בדבור הקל מושך עליו משא כבד כי אמרת התורה מוצא שפתיך תשמור וגו' וכאשר הוא מוצא משפתיו חל הגדר ובלתי אפשר לזהר בו ואף אם יתיר הנדרים שעברו פן יכשל בנדרים דמכאן ולהבא ואף שהוא מוסר מודעא ומבטל גם מכאן ולהבא כל הנדרים שידור עוד אך מה

אל לבו להזכיר את כל אשר עשה ולפרוט בפועל ואח"כ מה שאינו יכול לזכור יוכל לבטל ולומר הידועים ידועים לא כמו שנוהגי' ההמון עם באמירת הנוסח על חטא בלי שום כוונה כי בזה מוסיף חטא על חטא ובחנם הוא נושא את כפו ומכה על לבו והלב שלם ולא נשבר והמה מכות אכזריות כי הוא זר כמו אכזר שאינו מכיר את עצמו ואין יראת אלהיו נגד פניו רק מעשה אבר"תיו בידי שיהא כחמור שאינו יודע אלא אבוסו. וקרוב ה' לנשברי לב וכשהוא מכה בלבו לבו נשבר ודואג פן שכה אחת מכל העבירות שעבר והוא כולל את הכל בוודיו שפתים.

והנה המנהג להתיר נדרים באלו הימים כמובא בשל"ה בכדי להקל מעליו כי כמו האדם הנושא משא כבד והוא מיקל מעליו מעט כמו כן אנו רואים להקל מאתנו מעט מעט קודם בא יום הגורא. ולזה מרמז התנא דקאמר הוי קל לראש ר"ל ליום הדין הוא יוה"כ הנקרא נמי ר"ה יראה שיהא קל בלי שום חטא ועון. ומנהג ישר ונכון הוא להתיר נדרים בכדי שלא יכשל בעון נדריו ח"ו. שעון נדרים הוא יותר גדול מעון שבועת שוא כמובא בזוהר פ' פנחס ברעיא מהימנא רף רצ"ה ע"א וז"ל בעשור לחודש השביעי מקרא קודש דא יוה"כ כו' ובי' נפקין משולשליהון אינון דאית עלייהו גזר דין בנדר ובשבועה ובגין דאתקינו למימר בי' כל גברי ואסרי כו' כוליהון יהון שביתין שביקין לא שריין ולא קיימין ובגין דא גדר דאיהו יהו"ה דאיהי תפארת ושבועה דאדני דאיהו מלכות כו' תפארת אויר ובגין דא אוקמהו מארי מתני' היתר נדרים פורחים באויר ובגין דשבועה ממלכות דאיהו לתתא מיני' אוקמהו נדרים על גבי שבועות עולים ועוד אוקמיהו כל הגשבע כאלו נשבע במלך עצמו וכל הנודר כאלו נודר בחיי המלך דעצם המלך ידו"ד ובג"ד כתיב כי ידור גדר לידו"ד עכ"ל נמצא שנדר על גבי שבועות עולה

היא מגיע למקום בינה הנקראת מחשבה ושתיקה כהודאה דמיא שאין אנו צריכין לווידי שפתים כי הוא היודע מחשבות ורחמנא לבא בעי. לא כן עתה שאנו בהגלות המר וה' עומד ברחוק ואנו מסורים תחת יד עבדו המלאך הממונה ואנו מתפרנסין ע"י שליח. וגם כל התפילות שאנו מתפללין מתקבלין ע"י שליח והמלאך אינו בוחן לבות וצריכין אנו להרבות בתפלות ובתחנונים ונשלמה פרים שפלותינו שצריכין אנו לווידי דברים בניב שפתים. לכן אמר לך דמיה תהלה ל"ך דייקא העולה בגימטריא חמשים המורה על מדת בינה וכמעט בכל מקום הנאמר לך מורה על מדת בינה כידוע ולמדת בינה דומיה תהלה רק במחשבה ובשתיקה כי שם נקרא מחשבה ואמר אלהים בציון ר"ל אימתי היא דומיה תהלה כשאלהי בציון כשאנו שרוין על אדמתנו ואז ה' שוכן בציון. לכן אמר ול"ך ישולם נדר ר"ל ולמדה זו שהיא בינה ישולם הנדר כמו שזכרתי ששם מקור ידו"ד ושם אין שאלה ושם הדרגא דנדר ומי שמשלם הנדר שם עולה התיקון כמו שזכרתי ואמר שומע תפלה עדיך כל בשר יבואו עדיך דייקא ר"ל שאתה בעצמך ובכבודך כביכול שומע תפלותינו בלי אמצעי. ובא לפרש גודל עון גדרים העושין גדולות ופוגמין לעילא לעילא במקום בינה כביכול. לכן אמר דברי עונות גברו מגי דברי עונות דייקא ר"ל העונות הבאים ע"י דברים שאין באלו העונות איזה מעשה רק דבר שאין בו מעשה אלא דבור בעלמא שע"י שאני מוצא משפה לגדור נדר ואינו מקיים ודברי עונות גדולים המה אשר גברו מגי ופוגמין לעילא לכן פשעינו אתה תכפרם. ר"ל אתה בעצמך תכפרם כי אתה היודע מחשבות.

ונחזור לעניינינו כי זה היום השמיני מן העשרת ימי התשובה שאנו מתעורר מדת בינה המחשבה וליתן מן שאלה ושם

לו להכניס ראשו בין הפוסקים שצריך שלא יזכור תנאו שאם הוא זוכר התנאי נדרו קיים וגם אם אמרינן שצריך פת"ת חרטה אין שייך בנדרים שלא באו לעולם עוד ולא הדרים שיפתח בהם פת"ת חרטה אם לא בחרטה מחמת העונש שלא יעניש עליה ובהא גופא פלוגתא אם חרטה מחמת עונש הוי חרטה או לא לכן כל הקרוב ליה"כ יותר טוב. ועוד טעם השלישי שנכון להתיר נדרים באותו היום שהוא קודם עיוה"כ וכן תקנתי המנהג הזה בעירנו וגם ראיתי בזהגין כן בשאר קהלות ומנהג נכון הוא לפי שהוא יום השמיני של עשרת ימי התשובה ואלו העשרה ימים המה נגד עשר ספירות מתנאי לעילא יום הראשון הוא מלכות יום השני הוא יסוד והשלישי הוד וכן כולו ויום השמיני הוא בינה ושם מקור השם ידו"ד ושם עולה הנדר כי לית תמן שאלה כמו שמוצא בזהר בכמה מקומות על הקרא כי שאל נא לימים הראשונים וגו' מקצה השמים ועד קצה השמים. והיינו דבספירות תתאין אית לו למשאל ולהשיג עד מקום בינה כי שם סתום ונעלם ולית לן רשות למשאל וכיון דליתא בשאלה שם יקום הנדר ושם במקום בינה נקרא מחשבה ושתיקה כידוע ליודעים ועיין בפ' ג' מזה השער.

וזה פירוש הפסוק בתהלי ספרשה ס"ד לך דומיה תהלה אלהים בציון ולך ישולם נדר שומע תפלה עדיך כל בשר יבאו דברי עונות גברו מגי פשעינו אתה תכפרם דמה שייכות וחיבר יש להדברים האלו זה לזה ולפי מה שזכרתי הכי פי' דהנה כשאנו עושין רצונו של מקום ואנו שרוין על אדמתנו אז הקב"ה מאיר לנו ומשפיע לנו ממדת בינה וה' שוכן בציון. ואז אין שום מלאך או ממונה המבדיל ומפסיק בינינו לבין אבינו שבשמים והוא שומע תפלותינו ואין אנו צריכין להתעורר אותו רק במחשבותינו הטהורה כי

זיל איינזי לי בי עשרה ובאנפיהו המזכה לעובד'ר ושב קנה לו חיי עולם. וקודם הסדר התרת נדרים דהיינו כשהיה אחר חצות יום זמן שחיטת התמיד דבין הערבים לאמר סדר הקרבנות כפי שנדפסו כי שיה שפחותינו תחת קרבנותינו שלא יהא מחוסר כפורים על איזה חטא שחייב עליו קרבן. וצריך לומר סדר הקרבנות בשברון לב ובנמיכות רוח ובדמעות שליש לשפוך לב כמים לדאוג על חורבן ירושלים שנסתמה הבירה ונתרוקנה השלחן גבוה ואין לנו לא זבת ולא נסכים ואין כפרה אלא בדם שנתמעט מן הצום והבכיה שיהא חשוב כנריקת דם ע"ג המזבח וחלישת אברי' מן הצום ובכי ודאגה יהא חשוב כמעלה אברים לכבש.

וצריך לזהר מאוד שלא יהיה לו איזה מחשבה זרה בשעת אמירת סדר הקרבנות כיון שהוא במקום הבאת קרבנותיו ושהמחשבה פוסלת בהן ויקריב המעטיר כמצותו בלי שום מחשבה שלא יפסול ח"ו. ויאמר מלה במלה שלא ימהר באמירתו מחמת שאין לו פנאי וצריך לילך לדרכו שזה היה כמו מחשבת חוץ למקומו וכאשר יעשו כסדר הזה ונרצה לו לכפר עליו ואח"כ שהוא בעל חי שאינו מחויב כלום או יש בו להתיר נדרים והנה אף שק"ל שהתרת נדרים בשלשה הדיוטות או יחיד מומחה תקנתי למנהג שישבו י' אנשים כשרים שלא יהיו פסולים זה בזה מחמת קורבה אחר שבאים לא להתיר נדרים בלבד אלא גם להתירו מחתרמות ונדריים שצריך להיות בזה עדה והצילו העדה מכל וכל ובפרט שנהגין לקבל נזיפה לפטור את עצמו מן חיוב נזיפה אם נתחייב מפי ב"ד של צבא מעלה כדאיתא בזהר בכמה דוכתין ובפ' אמור דף ק"א ע"א וז"ל ת"ח כד בר גש חטי וחב זמגא דחא ותרין תלת ולא אהדר ביה הא חובי' באתגלי' אינון ומפרסמי לון לעילא ומפרסמי לון לתא וכרוזי כרוז ואולן קמיה אסתלקו

הנדר עולה אותו היום הוכחת להתיר בו נדרים כי בכל יום ויום נותגין מעין ברכותיו בכל יום צריכין לתקן את שרשו במקום עליון הגם שאכתוב בעז"ה לקמן שיה"כ הוא מדת בינה כידוע לידועים. וכן מובא בזהר ובכל ספרי הקבלה שהוא בקרא יובל ויובל הוא יה"כ. לכן אביגד הענין בקצרה כי באמת לפי מגין העשרה ימים מגיע מדת כתר ליה"כ. והני תלתא מדות חשבינן כחדא כתר חכמה בינה שהם רעים דלא מתפרשין. וביה"כ מאירה הבינה ומוכתרת בכתר דהיינו בהשם של אהי"ה שהוא הכתר כידוע לידועים וצריך דרכי בזה החבור לדבר נסתרות אך הואיל ואתה לידן נימא מלתא הצריכה לרדת ועכ"פ ביום השמיני שהוא יום שלפני ערב יה"כ מתעורר מדת בינה להשפיע להדרגין תתאין לצורך כל העולמות. וביום הזה באשמורת הבוקר בהסליחות אנו אומרים הי"ג מדות לפי שהם באים ממקור הבינה ששם השלש עשרה עקרים שאנו מובטחים בהזכרתם שאינן חוזרין ריקם.

לכן ראוי ונכון בכל היום הזה לפתוח שערי רחמים ותיכף באור היום לילך על קברי אבות להרבות תחנון ובקשה על בית העלמין להודיע להון צערי דחיי כי הנפשות המשוטטין על הקברים מודיעין לרוחין ורוחין לגשמתין וגשמתין מתעוררין לדמיכי הברון כמובא בזהר פ' אחרי ועיין מה שכתבתי באריכות בשער הראשון פרק ג' כי בטוחים אנו באלה ובזכות שלשת אבות כי המה המרכבה למדת בינה כי השלש אבות המה חסד גבורה תפארת מרכבה למדת בינה והמה המליצים יושר בעדינו דבר יום ביומו וביום הזה מתעורר מדת בינה הנקרא אלהים חיים כידוע לידועים. המה יבקשו רחמים שהמלך החפץ בחיים יכתבנו ויחתמנו בספר החיים. ואחר ביאת מן בית עלמין עשיתי מנהג ישר ונכון ואני מצוה להשמש

הבאין על העולם ח"ו. כיהוא עובר בזה על חד תלת שיש בו ע"ז וגילו"ע ושפיכות דמים. ע"ז מחמת שע"י שמדבק עצמו בסטרא אחרא לילית הרשעה אגרת בת מחלת ועי"ז בא לו הרעה זאת והוא כעובד ע"ז. וגלוי עריות על שבא מהרהורים רעים והרהורי עבירה קשה מעבירה ודומה לו כמו שבא על איזה ערוה מן העריות. ושפיכות דמים על שהוא משחית זרעו ועל אלו העבירות אינו מועיל התשובה אף שאין לך דבר שעומד בפני התשובה אעפ"כ העון עצמו אינו נמחק ורשומו ניכר לכן אמר נכתם עונך לפני. ועל כל הרעות אשר הוא גורם יותר הוא מה שגורם רעה לעצמו אשר היא מזריע זרעין מע"נהו אשר זרע לריק כחו וגבראו מהם ריקים ופוחזים שידין ורוחין אשר המה דולקים אחריו אחר מותו כשמלוים אותו באומרים כי אתה אבינו כאשר נמצא ומבואר בקיצור של"ה בהמסירות מודעא רבא. גלל כן צריכין להרחיק את הזרעים ומכחי"שין אותן בדמעות היוצאין מן העינים אף שישאר כתם לא אמרו בכתמים להחמיר אלא להקל מעליו כפי יכלתו וכתם טהור הוא.

ולזה רומז דוד המלך ע"ה באמרו שפטני ה' כצדקי עי' בפ' ח' שער הראשון וכ"ת מי עלי דייקא ר"ל שפטני כצדקי שעשיתי תשובה אף שנשאר עוד רושם וכתמי עלי כי נכתם עוני אעפ"כ אין הכתמים מטמאין למפרע אחר שעשה תשובה לכן אמר יגמור גא רע רשעים. ר"ל יגמור הרע לרשעים אשר לא עשו תשובה על זה וגקראים ו"ע כאשר זכרתי ואמר עוד אם לא ישוב חרבו ילטוש וגוי' ר"ל אם לא ישוב על אותו העון אז חרבו ילטוש הסטרא אחרא והקליפה, לפי שקשתו דרך ויזכנה ר"ל האדם דרך קשתו דייקא היינו שפגם הברית קודש ויזכנה ר"ל הוא הכין לעצמו הרעה. חציו לדולקים יפעל ר"ל חציו שעשה בורעו שיורה כחץ פעל לעצמו דולקים אשר המה דולקים ורודפי

מסחרני דפלניא גזוף הוא ממאריה גזוף הוא לעילא גזוף הוא לתתא כו' עכ"ל. לכן צריך עדה הקדושה להתיר.

וכן ראיתי בנוסחאות הנאמר בהן שתצטרפו עמהם השכינה ותתירוני מכל הנוזפות והארורים והגדויים והתורמים והשמתות והקללות שנתחייבתי וכו' וכיון שמצטרפים השכינה בעיני ודאי עשרה שיושבין וזה העומד ומבקש התרה אינו מן המגנין. וכשהוא יושב לקבל גזיפה באומרו התפלה הנרשמת ירבה בבכיה גדולה לקרוע את לבבו להטיל מעליו החמת קרי מה שפגם בהוצאת זרע לבטלה שזה עון גדול ופלילי. ויחשוב בלבו מה שכשר להצניע והוא מוציא להרע. לדוגמא ולרפואה יהיה לו הדמעות עיניו אשר הוא מוציא כי שניהם יוצאים ממקור אחד שהזרע יוצא מן מוחו של אדם כמו כן הדמעות יוצאים מן המוח. ומי שיש לו מוח בקדקדו יתרהר בלבו שהוא בעל קרי והוא גזוף וטמא טמא יקרא וצריך כיבוס ב'גדי' בדמעות עיניו ושיהא שיעור כביסה בעיניו הרבה דמעות לכבוס עד שלא יהא רשומו ניכר שעל עון זה נאמר אם תכבסו בנתר ותרבי לך בורית נכתם עונך.

ועיין מה שכתבתי בשער השני פרק ג'. כמה רעות גורם העון הזה ומובא בזהר בהרבה מקומות ובפ' וישב ויקרא את שמו ער שאירע ורע דכתיב ויהי ער רע בעיני ה' וגוי' דהאי דאושיד זרעא על ארעא הוא אושיד דמין ואקרי רע וכתוב לא יגורך רע ואין מכניסין אותו למחיצתו של הקב"ה. ואין לך אדם שיהא ניצול מעון זה חוץ מיעקב אבינו שאמר לראובן בכורי אתה כחי וראשית אוני. והא דאמר הכתוב כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא הוא מחמת שאינו יכול להנצל מעון הזה גורם כל צדיק אשר לא קרה לו מקרה ליחל בלתי טהור והעון הזה גורם כל הרעות

מִן הַרְחָמִים אִם יֵהָא אַחַד אַחֲזוֹ מִן הַחֲמִשִּׁים מִן הַשָּׁמַיִם יִרְחֲמוּ עָלָיו לְסִיעָיו וְכָל הַבֵּית דִּין שֶׁל מַעֲלָה יֹאמְרוּ לוֹ אַחֲזוֹ אֶתָּה מֵאַחַר שִׁקְבַּלְתָּ עָלֶיךָ אֶת הַדִּין אַחֵר שְׁעוֹב מִים הַעֲכֹרִים וְסוֹרְחִים וְכַבֵּשׁ בְּמִים צָלוּלִים וַיֵּצְאוּ מִים חַיִּים מִן הַבְּרִיכָה עֲלִינוּנָה לְהַשְׁקוֹת אֶת הַזֹּרְעִים אַחֵר שֶׁהִשִּׁיךְ אֶת הַמִּים הַעֲכֹרִים בְּכָלִי אֲבָן לְטַהֵרָה שִׁסְיָגָה אֶת גּוֹפּוֹ שֶׁהוּא כָּלִי אֲבָן וְשֵׁלָא יִקְבֵּל טוֹמְאָה עוֹד וְשֵׁלָא יִכְנֵס לְמִקְדָּשׁ בְּטוֹמְאוֹת גּוֹפּוֹ וּבֵא הַשֶּׁמֶשׁ בַּעֲיָה"כ וְטַהֵר. וְכִסְדֵּר הוּא שִׁכְתַּבְתִּי יִתְגַּהֲגוּ וְיִתְקַנּוּ בְּמַחֲשַׁבְתָּם בְּמָקוֹם הַמַּחֲשָׁבָה הַמִּתְעוֹרֵר בַּיּוֹם הַזֶּה.

גַּם בַּיּוֹם הַזֶּה נִוְהָגִין הַנֶּשִׁים לְהִתְעַסֵּק בַּעֲשִׂי" הַנְּרוֹת שֶׁל יֵה"כ וּמִצּוֹת הַנְּרוֹת מוֹבָא בַּשַּׁ"ע א"ח סִימָן תר"י וְאָף שִׁכְתָּב הַמֶּגֶן אֲבָרָהֶם שֶׁם בִּסְק"ג אִישׁ אֲבָל אִשָּׁה לֹא מְשוּם דְּהִטְעַם הַנְּרוֹת שֶׁל יוֹה"כ שֶׁהַתּוֹרָה נִגְמְרַת בִּיה"כ שְׁקִרְיוֹ נָר וְאִשָּׁה לֹא בַת תּוֹרָה הִיא וּבַמִּתְהַר"ל כְּתֹב שֶׁהֵן כִּגְד אֲבָרֵי שֶׁל אָדָם וְאִשָּׁה יֵשׁ לָהּ אֲבָרִים יִתִּירִים אוֹ כִּגְד מ"ע וְאִשָּׁה לֹא נִתְחַיִּיבָה, אַעֲפ"י נִמְסְרָה הַמִּצְוָה זֹאת לַהֲנָשִׁים מִבּוֹבָא בְּזוֹהַר דְּלִכְךָ נִיתֵן מִצְוַת הַדִּלְקַת הַנְּרוֹת לַהֲנָשִׁים לְפִי שֶׁהֵן כְּבוֹ נָרוֹ שֶׁל עוֹלָם וְצִרִיכִין הֵמָּה לְתַקֵּן כִּי נָר ה' נִשְׁמַת אָדָם וְיֵשׁ עוֹד טַעַם לְהַטִּיב אֶת הַנְּרוֹת שֶׁכָּל אֶחָד דּוֹלֵק אֶת הַנֵּר בַּעַד נִשְׁמַתוֹ שֶׁתֹּאמַר לוֹ נִשְׁמָה כְּמוֹ הַנֵּר הַמֹּאִיר גַּם תִּיכַת נ"ר ר"ת נִשְׁמָה רוּחַ וְגַם הַנֵּר מִרְמָזוֹ עַל הַגּוֹף וְעַל הַנֶּפֶשׁ וְרוּחַ וְנִשְׁמָה שֶׁהֵנָּה עֲצָמוֹ הוּא גּוֹף וְהַפְתִּילָה שְׁבַתְזוּכָה הִיא רִמּוֹ לְנִשְׁמָה וְשִׁלְהַבַת הִיא הָרוּחַ דִּהִינּוּ הַשִּׁלְהַבַת הַעוֹלָה עַל הָאוֹר שֶׁעַל הַפְתִּילָה שֶׁהוּא מֵרָא לְבָן וְדָק מְאֹד וְהוּא הָרוּחַ וְהָאוֹר עֲצָמוֹ הָאוֹרֹק בַּהַפְתִּילָה הִיא הַנֶּפֶשׁ.

וְיֵשׁ רִמּוֹזִים וְדוּגְמוֹת בְּנֵר הַדּוֹלֵק ע"פ קִבְלָה כְּפִי שְׁמוֹבָא בִּסְפָרֵי הַקִּבְלָה הַמִּרְמָזוֹ עַל סוּדוֹת נִסְתָּרִים וְנַעֲלָמִים מְאֹד גַּם שְׁמַעֲתִי הִטְעַם שְׁצִרִיכִין לְהִיטֵן שֶׁל שְׁעוּה לְפִי שֶׁהוּא

אַחֲרָיו לְאַחַר מוֹתוֹ וְעָלִיהֶם רִימּוֹ הַכְּתוּב זֶרַע מִרְעִים בָּנִים מִשְׁחִיתִים. לָכֵן בִּלְתִּי אֲפַשֵּׁר לְהַכְשִׁיר אֶת הַזֹּרְעִים אֲלֵא כִּי יִתֵּן מִים עַל זֶרַע הֵינּוּ לְהוֹרִיבוֹת בְּכִיָּה וְכִי יוֹתֵן דּוֹמִיָּא יִכִּי יִתֵּן כְּמֵא דְנִיחָא לִיה וְנִהְנָה מִן הָעֵבֶרִיָּה כְּמוֹ כֵּן צָרִיךְ לְהִיטֵן הַחֶפֶץ ע"י סִיגוֹף וְצַעַר גְּדוֹל. כִּי קִצְרָה הִירִיעָה מִלְּכָתוֹב גְּדוֹל כַּח הָעֵבֶרִיָּה הַזֹּאת וְהַמְכַשְׁלָה זֹאת מִצּוֹי בַּעו"ה. וְכְמוֹ שִׁכְתַּבְתִּי לְעִיל שִׁכַּח הַנְּדָרִים עוֹלָה לְמַעֲלָה עַד מָקוֹם בִּינָה. יוֹתֵר מִגִּיעַ הַפֶּגֶם הוּא עַד לְמַעֲלָה רַפִּי שֶׁהָעֵבֶרִיָּה הַזֹּאת יוֹצֵאוֹת מִן הַמַּח כְּמוֹ שִׁזְכַּרְתִּי וּבִאוֹת מִמַּחֲשָׁבוֹת זֶה־הָרוּרִים רַעִים לָכֵן פּוֹגֵם בְּמָקוֹם הַמּוֹחַ וְהָרֹאשׁ וּבְמָקוֹם הַנִּקְרָא מַחֲשָׁבָה שֶׁהוּא מֵדַת בִּינָה כְּבִיכּו"ל. וְהֵם בֵּית זֶרַע ז"ו וְיִמָּר שַׁ"וֹרִין שֶׁהוּא עוֹלָה בַּחֲמִשִּׁים שָׁקֶל כֶּסֶף שְׁפּוֹגֵם בַּחֲמִשִּׁים עוֹלָמוֹת הַפְּסִיפִים הַמָּה הַחֲמִשִּׁים שַׁעֲרֵי בִינָה הָאֶיךָ וּמִצָּא כְּדִי גְאוּלְתוֹ וְאֶיךָ יֵצֵא בְיוֹבֵל שֶׁהוּא יוֹה"כ לְחִירוֹת אוֹי לִנּוּ מִיּוֹם הַדִּין וְאוֹי לִנּוּ מִיּוֹם הַתּוֹכַחָה כִּי עַל כֵּן לֹא יִקְוָמוּ רַשָּׁעִים בְּמִשְׁפָּט.

וּבַיּוֹם הַזֶּה שְׁאֵנִי עוֹמֵד בּוֹ שֶׁהוּא יוֹם הַשְּׁמִינִי לְעֶשְׂרַת יְמֵי הַתְּשׁוּבָה יִתְעוֹרֵר מֵדַת בִּינָה כְּמוֹ שִׁזְכַּרְתִּי יִרְאֶה לְתַקֵּן אֶת שְׁרֹשׁוֹ שׁוֹרֵשׁ הַזֶּרַע אֲשֶׁר זֶרַע בְּשִׁנָּה הִיא וְיֵהָא כַּעַץ שֶׁתּוֹלֵד עַל פְּלָגֵי מִים יִרְדּוּ עֵינָיו עַל לֹא שְׁמָרְו טַהֲרַת"ךְ וְהוֹצִיא זֶרַעוֹ כַּעֲפֻרֹת ח"בֵּל הוּא מַעֲשֵׂה תַעֲתוּעִים וְהַקְב"ה צוּעַק וְאֵנִכִּי נִטְעַתִּיךְ שׁוֹרֵק כּוֹלָה זֶרַע אִמַּת וְאֶיךָ נִהַפְכַת לִי סוּרִי גַּפֵּן גְּכָרִים. וְתִתְקַבְּלוּ עַל עֲצָמֵיכֶם לְהַרְחִיק אִשָּׁה זָרָה אִשָּׁת גְּכָרִיָּה אֲשֶׁר אִמְרִי הַחֲלִיקָה שְׁאַחֲרִיתָה מֵרָה כְּלַעְנָה. וּפְרִיז יִתֵּן בַּעֲתוֹ כִּי יֵשׁ לְזוֹרְעִים מוֹעֵד נְשִׁי"ם הַנִּשְׁאוֹת לִנּוּ וְלֹא נְזִי"קִין קִדְ"שִׁים וְט"הֲרוֹת לְהוֹיֵק וּלְפָגוֹם בְּמָקוֹם הַקֹּדֶשׁ וְהַטְהוֹר לְחֻצוֹב בָּאֲרוֹת נִשְׁבָּרִי אֲשֶׁר לֹא יוֹכֵל לְתַקֵּן אֶת מִקְוֵי הָעוֹהָה בְּמִקְוֵי ד'מַעוֹת לְתַקֵּן אֶךְ מִים רַבִּים לֹא יוֹכֵלוּ לִכְבוֹת אֶת הָאֵהָבָה אֲשֶׁר אֵהָב בְּנִיאוֹף וּפָגֵם בְּכָל הַחֲמִשִּׁים שַׁעֲרֵי בִינָה וְאַעֲפ"כֵּי אֵל יִמְנַע עֲצָמוֹ

התענה תשיעי ועשירי. והנה משמעות הש"ס הפוסקים משמע דהטעם הוא משום הכנה שיכין את עצמו בכדי שיהא בו כח להתענות בעשירי כי מחמת שבאלו הימים עינה כח בסגופים ומיצר ומצער עצמו ועובד את בוראו בכל יכולתו מיום הראשון של עשרת ימי התשובה וחוסך עליו הכתוב מאחר שהוא בן תשעה לראשון יהא בן ש"בעת לאחרון להשביע בטנו ולמלאות כריסו להיות מחייבי כריס"ות בכדי שיוכל להתענוי למחר שהיא מחייבי כריתות כן גראת המשמעות לפום ריהטא.

אך צריך לזכור ^{הנחמה} להבין זאת בעיון היטב ונבין בחוש אף אם יאכל

אכילה גסה היום ולמחר ירעב רעבון גדול יותר ואם רבה התעניתם המה רגילות לכל אדם אם הוא רגיל להתענות אכן יום אחד ומכביד עליו והיותר היה טוב להתענות גם התשיעי אלא הענין כן הוא דהא יש לדקדק בקרא דכתיב ועניתם את נפשותיכם ולא נאמר ועניתם את עצמיכם והיא מפני שיש עינוי הגוף והענוי הנפש שהיא הנשמה שהנפש היא החוטאת ג"כ כמו הגוף וכמו שבדין מרכיבין החיגר על הסומא כמו כן כשהאדם חוטא הוא מרכיב חיגר על סומא דזהו זה גורם. וצריך האדם לסגף את גופו בצום ותענית ואח"כ לסגף את נשמתו ומרבא בספרי מוסר כמו שמניעת האכילה ושתיה הוא צער וסיגוף להגוף כמו כן ואכילה ושתיה של אדם הוא צער וסיגוף להנשמה לפי דהגוף תמיד מתאוה לגשמיות לפי שהוא מחומר הגשמי. והנשמה מתאווה לדברי רוחניות כי מקורה מרוחניות שהיא חלק אלוה ממעל והאכילה ושתיה הוא עינה להנשמה. לכן אחר שעשה תשובה וסיגוף את גופו באלו הימים. אמר הש"י יום אחד קודם יה"כ ועניתם את נפשותיכם דהיינו לענות את הנפש שיאכל וישתה ומעלה עליו הכתוב כאלו התענה. דהגוף עם הנשמה

אותיות שועה שישמע שועתינו. ולפעמים אלו גם הנשים חייבות בנרות הללו כי אטו גברא בעיא חיי ונשי לא בעי חיי. ולא הדלקה בלבד עושה מצוה אלא גם עריכתן מצוה ונמסר להנשים בכדי שגם המה יתעסקו במצוה לתקן את שורש אשר פגמו. וכל אשה חכמת לב ביד' שב"ה ומטיבה את הנרות בשעת עשייתן ועומדת בקרן זווית מתפללת והיא עסוקה בטהרות באותו יום שהוא יום השמיני למלאים למלא את ידם במצות האנשים לבד והנשים לבדהו והאנשים יזהירו את הנשים בשעה שהמה עסוקין בנר מצוה שתהא מורגשת בעצמה ותבדוק עצמה להתחרט ולהתוודות על כל העבירות ולא תתעסק בזו המצוה מתוך שחוק וקלות ראש ח"ו. וכל אשה יודעת איש ונשמעים אליה דבריה פיה פתחה בחכמה וזהירה במצות הנר וא"נחה עושה מצוה תאנח בשכרון מתנים ומתפללת שלא יכבה נר וכל ביתה יהיו לבושי שנים של חיים שנים של ברכה. ואשה אל אחותה לצרור צרורא דחייא לגלות ולהודיע שהשוה הכתוב איש לאשה לכל עונשין שבתורה וכי הנשים באין לדין וגשים אינן באין לדין כולם עוברי תחת השבט ובסקרים בסקירה אחת לכן כל כבודה ביראה פנימה וגדול כת זכות הנשים צדקניות כי חיות הנה ומספקים מחיה ומזונא לכולא שתא עבורם וישמע אלי' אלהים ויפתח את רחמה כשיעמדו בכותלי בית הרח"ו וחנן ליום הנורא וכולם על מקומם יבואו בשלום ויצאו בשלום בלי פגע א"ס.

סליק פירקא

פרק ט יום השביעי והוא היום קודם יום הנורא הנאמר בו ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחודש וגו'. והקשה הש"ס וכי בתשעה מתעניין כ' אלא כל האוכל ושותה בתשיעי מעלה עליו הכתוב כאילו

בינה אמא עילא הנקרא מחשבה כ"ש ביום
הזה שהוא היום שלפניו שצריך לגמור כל
העשיות שיהא הכל מוכן ולמחר יבא על
שכרו ושיפתחו לו היום כל השערים כמובא
בזהר מעלת יום התשיעי ב'פ' אחרי דף
ס"ז ע"א וז"ל תאנא מכל חטאתיכם לפני
ה'. כיון דכתיב מכל חטאתיכם אמאי לפני
ה' אלא אמר ר' יצחק לפני ה' ממש. דתניא
מרישא דירחא ספרין פתוחין ודייני דיינין
בכל יומא ויומא בתי דיינין אתמסרין לאתפתח'
בדינא עד ההוא יומא דאקרי תשעה לירחא
בהוא יומא סלוק דיינין כולוהו למארי דדינא
ומתקני כורסייא עילאי למלכא קדישא.
בהוא יומא בעאן ישראל לתתא למחדי
בתדוותא לקדמות מאריהון דזמין למיתב
עלייהו בכורסייא קדישא דרחמי בכורסייא
דותרבות וכל איגון ספרין פתיחין קמי'
ויהבין קמי' הה"ד לפני ה' תטהרו לפני ה'
ממש כו' עכ"ל.

נמצא דבהאי יומא מתקני כורסייא עלאי
דוותרבנותא שכדי שיהא ערוך השלחן
ולא יהא חסרת דבר לכן צריכין הכל לערוך
ולתקן ולמחדד בתדותא קמי מלכא קדישא
ולהיות בטוח בו שילבשנו בגדי ישע וישועה
רחמים. ולזה דייק הוזהר הנ"ל עד ההוא
יומא דאקרי תשעה לירחא ר"ל תשעה הוא
לשון ישועה כי הוא יום ישועה וגם בכל יום
וק"ם מאירים האותיות א"ב שבהם ברא
הקב"ה כל העולמות ובריש ירחא מאירא
האלו"ף ובשני מאירה הב' וביום השלישי
מאירה הג' וביום התשיעי מאירה הטי"ת
שהיא טוב וטוב ה' לכל ורחמיו על כל
מעשיו. לכן בההיא יומא סלקין כל הדיגין
ומתעורר הטוב. לכן יראה האדם הטוב
למאכל ויהא נחמד למראה להיות רואה
באספקריא המאירה בלי מחשבה זרה וכל
זר לא יאכל בו. והואיל שזכרתי שצריך
להשלים עשיותיו שלא יהא חסר כלום כמו
שכתב הוזהר וכל איגין ספרין פתיחין כו'.

כופים זה את זה דהגוף הוא מצד היצור והנשמה היא מצד היצ"ט ולפעמים זה גובר. לכן קודם עשׂות התשובה ותאוות הגוף נמשך העון בחבלי עבותות ואז הנשמה ג"כ נגררת אחר הגוף ועושה את אלהיה. אם הוא אוכל ושותה הנשמה אינה מפרגסת בעצמה שגפגמית בזה. אבל אחר עשית התשובה ואחר שכיגף ויכך את הגוף מעונותיו והתגבר הנשמה למשוך אותו לבית המדרש לעשות הטוב והישר בעיני ה' ואז הגוף שהיא מסטרא דרע חדל הרע ועזב את דרכו הרע ומנע את עצמו מכל תענוגי עוה"ז ואח"כ כשהוא מרבה באכילה ושתייה מה מאוד הוא עיני להנשמה וסיגוף גדול הוא לה. ובפרט שהאדם ידע שהוא עולה לגרדום לידון ומחר יהיה האות הזה והוא מבקש רחמים שיעשו עמו הב"ד של מעלה אות לטובה ואם ירצה לה' פרקליטין יציל והפרקליטין המת המצות והמע"ט ואיך יוכל היום לאכול ולשתות ולשמוח כי בוודאי תחנקו אומצא ובית הבליעה חתום ודבק לשונו לחכו. ודוגמא למי שמוציאין אותו להרגו כי נתחייב מיתה ומביאין לו מטעמים לאכול ודאי כל אוכל תתעב נפשו וגוזר על כל אוכלין ומשקין להעבירם מפניו כי לא יכול להביט בעיניו עליהם כמו כן האכילה והשתיה בעיה"כ. נבזה וגמאס בעיני יראי ה' כי הוא לא רעב ללחם ולא צמא ליינ רק חדות ה' היא מעוורו וכל המאכל אשר יאכל וכל המשקה אשר ישתה הוא מחמת צוות המלך שגזר עליו לאכול ולשתות ותהא עינה לנשמתו ותכפר להנשמה שהלכה אחר תאוות הגוף בכל השנה ושדי עיקר בתר הגוף. ולזה תהא מחשבת האוכלין לשם שלימ"ם שיהא שלם בגופו ושלם בנשמתו ואפילו מקצת אוכלין פוסלין במחשבה זרה אם הוא אוכל או שותה להשביע בטנו לה"נות נפש כי בטן רשעים תחסר ליום הדין וכמו שכתבתי בפרקים הקודמים שהעיקר לטהר מחשבתו באלו הימים להתעורר מדת

בעיני הש"י כאלו קיימה, לכן השיב לו חייא בר רב כתיב ועיניתם את נפשותיכם כו' אלא כל האוכל ושותה בתשיעי מעלה עליו הכתוב כאלו התענה וכו' ולמה תהא אכילה ושתיה חשובה כתענית אלא מחמת שהוא מתארה ורוצה להתענות ומוכרח לאכול ולשתות מחמת ציווי הש"י ב"ה וגדול המצוה ועושה לכן היה כאלו התענה ומחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה ה"ה בנדון דידן שאתה משתוקק ומתארה לסיים התורה ולפי שאין עתה הגה הוה כאילו קיימתיה ולכן פי' רש"י כאלו התענה כאלו נצטווה להתענות כי כל מה שהאדם מצווה צריך לעשות ולא השיב לו אלא לראיה שמחשבה טובה הקב"ה מצרף למעשה וה"ה שהיה יכול להביא לו ראיות ממקום אחר שהקב"ה מצרף מחשבה טובה למעשה אך דבר בעתו מה טוב לפי שהיה המעשה בעי"כ הביא לו הראיה מן העיו"כ עצמו דהאכילה ושתיה חשוב כתענית, וקאמר סבר לאקדומינהו פי' רש"י לסדר הפרשיות בשבת אחת או בשתי שבתות עכ"ל, דלפי פשוטו אין ביאור לפי' רש"י דלמה דווקא בשבת אחת או בשתי שבתות ודלמא ביום אחד קודם או שני ימים.

אלא הכי פירושו שרצה לשנות סדר הפרשיות ולהקדים סדר הפרשיות שיש פרשיות שזון מחוברים לפעמים ופעמים שאינן מחוברים רצה לחבר איזה פרשיות בכדי שיגיע סיום התורה קודם בשבת אחד דהיינו בקביעות שהיו בין כפור לסוכות שבת א' רצה להקדים סדר הפרשיות שבת אחד דהיינו שבוע אחת בכדי שישלים התורה קודם יו"כ ובקביעות שיש שבת בין יו"כ לסוכות אז רצה להקדים שני שבתות ואמר ליה ההוא סבא ובלבד שלא יקדים ושללא יאחר כדקאמר ליה ר' יהושע בן לוי לבניה אשלימו פרשתייכו עם הצבור דאין לפרוש מן הצבור ולא ישנה את הסדר. לכן העיקר ביום הזה לטהר מחשבתי ולהדר אחר קיום המצות

צריך האדם לחפש ולחקור על איזה מצות שתבא לידו היום ויקיימנה ואפילו לקנותה בכסף מלא כדי להרבות מספר זכויותיו וכל המרבה לספר ה"ז משובת.

ואגב אורחא אפרש הש"ס דמסכת ברכות דף ח' ע"ב רב ביבי בר אביי סבר לאשלומינהו לפרשיותא דכולה שתא במעלי יומא דכפורי תני ליה חייא בר רב מדפתי כתיב ועיניתם את נפשותיכם בתשעה לחודש בערב וכי בתשעה מתענין והלא בעשרה מתענין אלא לומר לך כל האוכל ושותה בתשיעי מעלה עליו הכתוב כאלו התענה תשיעי ועשירי סבר לאקדומינהו אמר ליה ההוא סבא ובלבד שלא יקדים ולא יאחר כדקאמר להו רבי יהושע בן לוי לבניה אשלימו פרשיתכו עם הצבור עכ"ל וצריך להבין מאי האי דתני ליה חייא בר רב כתיב ועיניתם את נפשותיכם כו' וכי בשביל שכל האוכל ושותה בתשיעי מעלה עליו הכתוב כאלו התענה. לא יוכל להשלים לפרשיות דכלא שתא והלא לא יאכל יותר מכדי שביעה ואעפ"כ יוכל להשלים הפרשיות. ועוד וכי רב ביבי לא השלים פרשיותיו עם הצבור בכל שבועה ושבוע. ונראה לפרש לא כמו שמביני' לכאורה לפרשיתא דכולא שתא היינו לקרות כל התורה בערב יו"כ דא"כ ה"ל למימר סבר לאשלומינהו לכל התורה אלא וודאי רב ביבי השלים כל פרשה עם הצבור השייך לכל שבוע רק הוא סבר להרבות במצות בערב יו"כ ורצה להשלים ולסיים את התורה קודם יו"כ לפי שבכל שנה יש עוד להשלים פרשה אחת או שתיים דהיינו אם יש שבת בין יו"כ לסוכות, יש עוד שני פרשיות ובאם לא יש עוד פרשה אחת, והוא רצה לסיים את התורה קודם יו"כ לקיים מצות סיום התורה וגם הלשון לאשלומינהו לפרשיתא דכולא שתא משמע כן שלא רצה אלא להשלים ולסיים, ולפי שבאמת כל מצות שאדם משתוקק ומתאווה ומצפה שתבא לידו ויקיימנה חשוב

היינו להה"א אחרונה הנקראת מעשה לכן צריכין אנו להרבות במחשבות הטהורות והנה האנשי מעשה והיודעי ביניה לעתים לדעת מה יעשה בישראל ליום מחר יומא דדינא רבה ופודין את נפשם בכל מיני פדיון וגותנין כופר נפשם ביום עיה"כ, והקטנים ישאו ק"ו בעצמם מן הגדולים.

והמשל לשני אחים אחד עני ואחד עשיר שנלכדו במצודה רעה וגמסרו לבית הכלא יושבי חושך וצלמות מחמת שנתחייבו מיתה, והנה העשיר יושב ובוכה ודואג הרבה והעני יושב ודומה ואינו דואג כלל והנה העשיר אומר לעני למה אתה אינו גותן אל לבך וכי תדמה בנפשך להמלט יותר ממני והשיב לו אני עני ואין לי לדאוג כי אין להמלך מה ליקח ממני לך יש הרבה נכסים ויש לך הרבה דאגה ובידי אין מאומה אין לי לדאוג והשיב לו העשיר וכי על עסקי ממון אנו יושבין בה הלא נלכדנו על עסקי נפשות ולא עוד כי לי אולי יש תקוה כי אתן כופר נפשי אבל אתה הדל ואין ירך משגת וודאי לא תוכל להציל את נפשך, כשמוע את זאת הרים קולו בבכיה רבה על שאין לו ליתן בעד נפשו והתחיל לעמוד וישא את פני אחיו באומרו הלא אנשים אחים אנחנו תן לי ג"כ מרכושך אולי אוכל להציל את נפשי ונפש הילדים אשר עמי, והשיב לו העשיר וכי יש קצבה לפדות מי יודע הפדיון נפש איך יהיה אם מעט ואם הרבה מה עשה העני הזה הלך אצל אמו והתחיל צועק ובוכה בפניה אמי אמי למה ילדתני וכאשר נכמרה רחמה על בנים הלכה האם אל העשיר ואמרה אליו הלא ידעת שלפעמים אני נושאת הן בעיני המלך תן לידי הרכוש שלך ובזאת אבא אל המלך ונטלה את כל הרכוש מבנה ועלתה אל חדר המלך פנימה ונשאה הן בעיני המלך והרימה קולה בבכי לאמר בני הם הגתונים בצרה ובשביה והנה הבאתי כל הרכוש שלהם והיא

בכדי להרבות זכויותיו במחשבות הטהורות ולשוב בתשובה שלימה ולמעט באכילה שלא יאכל אכילה גסה רק יכוון לעשות ציווי המלך ואף המיעוט אוכל יהא בשכרון לב וסימן לדבר שובו שברו לנו מעט אוכל שובו בתשובה ושברו לבבכם ותמעט באכילה יאכל לחם דמעה ותשקמו בדמעות שליש והאוכלין יהיו תחלה ע"י משקין של דמעו ויהא דומה בעיניו כמו שהוא אסור וחבוש בבית הכלא ומאכילין אותו פת חריבה כי זכרנו את הדאג"ה שיש לנו לדאוג כי היום צריכין לתקן הכורסייא קדישא הכסא רחמים כמו שהבאתי לעיל בשם הוזהר ולמחר יצורף המחשבה טובה למעשה.

ואבינך את זאת בקצרה ודרך רמז דהנה השם ידו"ד הה"א ראשונה היא בינה ונקרא מחשבה כמו שזכרתי לעיל והה"א אחרונה היא מדת מלכות היא השכינה ונקרא מעשה, לפי שיש בכל שם מן השמות הקדושים סוד אצילה בריאה יצירה עשיה יוד אצילה וחי בריאה ו' יצירה ה' אחרונה עשיה ולפי שהה"א אחרונה נקרא עשיה שעל ידה נגמרו ונעשו כל העולמות וכל המעשה אשר יעשה בכל העולמות הן על ידה לכן נקראת מעשה ולמחר ביום הקדוש צריכה אחרונה לעלות לעילא לעילא עד הה"א ראשונה אלא תתאי לאמא עילאי ולבקש רחמים על בנים כמוכא בזוהר בכמה מקומות וען ב' אחרי ובפ' אמור דף ק' ע"ב וז"ל ת"ח בהאי יומא אתכסייא סיהרא ולא נהירא עד בעשור לתדש דישאל חייבין כולו ובתיובתא שלימתא ואימא עלאי תאבת ונהרת לה כו' יום הכפורים הוא, יום כפורים מבעיא ליה מאן יום הכפורים אלא בגין דתרי גהורין בחד בוצינא עלאה נהיר לבוצינא תתאי ובהאי יומא מנהור עלאה גהר ולא מנהורא דשמשא כו' עכ"ל, והיינו השני הה"ן מתחברים יחדיו יודבקו זה הוא כוונת מחשבה הטובה היינו הה"א ראשונה מצורף למעשה

המלכות והעליות
המלכות והעליות

המנחה ההולכת לפני ואין להם עוד כי אם מה שהבאתי וקיבל המלך את מנחת אזכרתה והטיב לשניהם עבודה.

והנמשל נלכה ונראה את אחינו הגדולים הצדיקים ואנשי מעשה היושבים ובורכים מאימת היום הנורא ואנו עניים ודלים אשר אין בנו מעשים יושבים ודוממים ואין איש שם על לב וכי על עסקי ממון אנו נתבעים הלא על עסקי נפשות אנו באין לדון ויש לנו לדאוג על אבוד ימינו, ומה הם שיש להם לשלם כופר נפשם בתשובה ותפלה וצדקה אשר המה עושים ואעפ"כ המה נאנחים ודואגים אנו שאין בנו מעשים לא תשובה ולא צדקה לא תורה ולא גמילות חסדים עאכ"ו שיש לנו לבכות על שאנו חייבין בפדיון ואין לנו במה לפדות נפשינו משחת ולמצוא כופר והנה אנחנו מבקשים שהצדיקים יתנו מהודם עלינו וזכותם יגן עלינו וזאת אי אפשר כי אם לבקש פני אמונו היא השכינה שתבא אל החדר פנימה ותעלה מעלה למעלה ואז היא נוטלת כל הזכויות ומכפרת בעד כל קהל ישראל שכולם ערבים זה בזה וערבה לה' מנחתה.

לכן הזהירו בכבוד היום הזה שתהא כל עשיותיו ומחשבותיו לשם שמים ומראש האשמורות העוסקים בזריזות לרוץ אחר מצוה קלה או חמורה והנה כל הפוסקים האחרונים מסכימין למנהג זה שיקח כל אחד תרנגול לכפרה וכתב הרמ"א שנוהגין ליתן הכפרות לעניים או לפדותן בממון ונותנים לעניים ויש הרבה בני אדם שלוקחים הכפרות ובעת שיהיו התרנגולים עומדים לאכילה בלא פד' ומוקצה מחמת אסור הם שהרי הקדישם לכפרה ואין כפרה אלא בדמים שנותנין לעניים והאכילה אין מעכבת בהם, וכתבו הפוסקים האחרונים שיקח התרנגול ואם לא ימצא תרנגול יקח שאר בעלי חיים והמצוה בתרנגול לפי שנקרא גבר והטור כתב לומר

הפוסקים ומוזכיר בהם נפש תחת נפש לכן יותר טוב לגבר דהיינו ליקח תרנגול שיהא גבר תחת גבר ובאתר דלית גבר תמן יכול ליקח שאר ב"ח ולכך כתוב לנהוג מנהג כפרות בעי"כ ולא בער"ה לפי שבר"ה כל באי עולם עוברין לפניו כל אשר יעבור תחת השבט צדיקים ובינונים ורשעים והבינונים תלויים ועומדים עד יה"כ וגם לרשע יש תקוה עד יה"כ כי עדיין לא נחתם גזר דינו, והנה יש לאדם ארבעה שמות אדם איש גבר אנוש, והרשע נקרא אנוש ומה אנוש כי תזכרנו ולא יצדק אנוש עם אל, ואחר שהוא מתגבר על יצרו אז נקרא גבר לפי שהתגבר בעבודת בוראו והאיך יוכל להביא כפרה ולהחליף גבר באנוש איכה יהי"ב קודם שיאמר אני הגבר ראה עני בשבט עברתי ואחר שעשה תשובה בנתיים ובא למדריגה גבר בעי"כ והוא גבר על חטאיו יוכל להביא חליפתו.

וצריכין להזהיר על השוחטים שבכל כך ובכל עיר שיעמדו הרבה שוחטים לשחיטת הכפרות ולכל אחד יהיה הרבה סכינים לשחיטה הגם שבכל המקומות הרבנים משגיחים על השוחטים אעפ"כ השוחט יעור עיני חכם ויתעלף מחמת שרוב מצוים אצל שחיטה כי כל אחד משלה כפרתו לשחוט מיד ואינו יכול לבדוק הסכין היטב בין שחיטה לשחיטה מחמת מהירות ובפרט שצריך להיות כוונת השוחט בשחיטה זו שיעלה לבעלים לשם חובה ולכפר על נפשו וגם לתקן את נפש התרנגול שיתקן בשחיטה כמובא בספרי מוסר כוונת השוחט ואין כאן מקומו להאריך בזה ואם יקלקל את שחיטתו אז ארור הגבר אשר יבטח באדם כזה ששחיטתו פסולה ואינו עולה לבעלים לשם חובה והוא מאכיל טריפות ח"ו בעי"כ ולא יהיה לו כפרה וכפרה בכדי לא אשכחן לכן הוא חייב בתשלומי חמשה הלכות שחיטה כראוי ויהא זהיר בהם וביותר בבדיקת

כמו האומן שלא ימצא שום כחם וקלקול בהכלי כשימסרנה לבעלים כמו כן צריך האדם להיות היום כבריה חדשה וכקטן שנולד שלא ימצא בו שום פגמה כל דהוא והיום הוא הגמר מלאכה ולמחר יבא על שכרו ואם יקלקל בגמר מלאכתו חייב משום מכה בפטיש הוא מדת הדין הקשה כי אין רחם בדין וצריך שיהא מנוקה מכל עון מכה התשובה שעשה והנה גדולה התשובה שזדונות נעשין לו כשגגות ואעפ"כ רשומי ניכר ובהתוודותו בבכיה רבא בערב יוה"כ הוא מוחה פשעיו לגמרי שלא נשאר בו שום רשע.

ואפרש הפסוק בישעיה אנכי אנכי הוא מוחה פשעיו למעני וחטאתיו לא אזכור שיש לדקדק למה כפל לשונו בשני פעמים אנכי, ועוד דקאמר אנכי הוא מוחה וגומר דכיון דקאמר אנכי לא שייך למימר הוא והוא למכתב אנכי מוחה פשעים וגם מה זה שיסיים וחטאתיו לא אזכור, דהנה איתא במס' שבת שלעתיד יאמר הקב"ה לאברהם בניך חטאו א"ל ימחו על קידוש שמך כו' ובוודאי אין להבין תשובת אברהם כפשוטו שימות ישראל ח"ו הלא מדת אברהם הוא חסד והאיך יוציא מפיו דבר קשה כזה ח"ו ולא יבקש רחמים על בניו אלא ודאי כוונתו להשיב על העונות שימחו על קדושת שמו של הקב"ה דהא כתיב למעני אעשה למען שהקב"ה אבא רחמן על בניו אף שלא יעשו תשובה יעשה למענו ולמען שמו שלא יחולל בין העמים וכן הבטי' בתורה הקדושה ואף גם זאת בהיות בארץ אויביהם לא מאסתי וגו' ומסים כי אני ה' אלהיכם ר"ל לפי שאני ה' ולמען שמי אעשה וזה הוא כוונת תשובת אברהם אבינו שהשיב ימחו העונות על קדושת שמך, ואם תקשה למה יאמר אח"כ הקב"ה על התשובה הזאת לא בסבא טעמא לפי שהקב"ה חפץ שתהיה התעוררת מאתנו תחלה בתשובה שלימה לפניו כד"א שובו

הסכין כי חמירא סכינא ויהא הסכין מחוקן וביותר צריך לזרוז במקום שש חסרון כיס"ה שיהא לו אפר כירה מוכן מבעוד יום לכסות כי רבים אינן מדקדקין אז אחר שממחרים ושרצי"ם דרכן לגלות ואין דרכן לכסות ועל הארץ ישפכנו כמים והעפר למצוה מעכב, ואשרי נשוי פשע כיסוי חטאה שלא יחשוב ה' לו עון זה אחר שכיסה יפה יפה דע שעכשיו שאין לנו לא מקדש ולא מזבח ולא קרבן ובשר תאווה הותר לנו השחיטה והכיסוי המה במקום הארבע עבודות השחיטה, והעפר שצריך ליתן למטה הוא במקום קבלת הדם בדיקות הסכין אחר השחיטה הוא במקום הולכה והעפר שמכסה בו הדם למעלה הוא במקום זריקת הדם וכל המחשבות הולכין אחר השוחט שצריך להיות ירא ה' מרבים ומוחזק בכשרות, והיותר גביו להיות אחד עומד על גביו והוא יראה ויבדוק את הסכין כמה פעמים ויזכור אותו בכל עת וממש בכל פעם ולא יבא לידי מכשול ח"ו וליום הדין יצא ויכנס בשלום.

סליק פרקא

פרק י יכבד היום והיה האוכל מאכלים דקים ולא עבים וגסים והשתיה בכלל אכילה שלא ישתה הרבה משקה המשכר ונצח ישראל לא ישכר כ"ש ביום עיה"כ שהוא צריך להעביר המנחה על פניו ולשפוך שיחו ולהתוודות על כל חטאיו בתפלת המנחה ושכור אסור להתפלל והנה אמרו חז"ל לעולם יהא זהיר בתפלת המנחה כ"ש במנחה עיה"כ שצריך לכפר פניו במנחה זו בבכיה רבא להסיר כל הכתמים שלא נשאר בו שום רשע חטא כלל וכלל כאשר זכרתי בפרק הקודם, וממשקה ישראל למנחה מן המותר לישראל ואיך גשקה את אבינו שבשמים יין הגורם רעה ח"ו ולא ידע בשכבו היום ובקומו למשפט ביום מחר איך יעמוד, והנה

אלי ואשובה אליכם כי יש הפרש גדול אם תהיה הפדות והגאולה ע"י התעוררת מתנאי או הוא יעשה למענו ולמאן שמו דאם יעשה למענו וימחה חובנו אעפ"כ העון עצמו אינו נמחק אף שיעשה לנו הזדונות כשגגות אעפ"כ ישאר שום רושם חטא שהיא השוגג אבל אם אנו נעשה תשובה אז לא ישאר שום רושם חטא כלל ויהיה נקים כסולת נקיה.

ודע שאברהם אבינו נקרא אנכי וכדאיתא פ"י על הפסוק גם אלה תשכנה ואנכי לא אשכחך ר"ל שמה תשכח לי זכות אבות לכן אמר לא אשכחך ר"ל זכות אברהם שאמר אנכי עפר ואפר לא אשכחך.

וזה הוא פ"י הפסוק אנכי אנכי ר"ל אברהם הנקרא אנכי מוחה פשעין למעני ר"ל הוא רוצה למחות פשעין שאעשה למעני וכן השיב ימחו על קדושת שמך דקאי על הפשעים שימחו למען שמו אבל הקב"ה אומר אין אני חפץ בזה אלא אני רוצה בתשובתך והטעם לפי שחטאתיך לא אזכור ר"ל אם תעשה תשובה אז לא אזכור אפילו החטאים שהם שגגות ולא ישאר שום רושם. לכן היום הוא זמן כיבוס בגדים שיהיו לבנים ולא אדומין ויראה לשמור עצמו מן היין כי אם יהיו חכלילי עינים מיין אז אדם בא חמוץ בגדים מן האדם האדום הנה אשר אשר הלעיט את פיו אכילה ושתייה העיקר שיהא קאי באובדיון וממעט אוכלים וקאי במשקין וממעט משקין כוונתו יהיה לשם שמים ויראת אלהים ואימת הדין יהיה נגד פניו ואחר חצות היו ס ילך לבית הטבילה ויטבול טבילת מצוה וכראוי לו כהנהגת שכתבתי בשער ה' פרק ג' ויאמר המומורים הנרשמים שם ואח"כ ילך באימה וביראה ובקדושה ובטהרה לבית הכנסת להתפלל תפלת מנחה להתוודות על חטאיו וישפוך את נפשו בבכיה רבא ולהתחרט על כל העבירות הן הידועים לו והן שאינן ידועים לו וכן

אמרו חכמינו ז"ל שיתוודה קודם שיאכל וישתה שמא תטרוף דעתו בסעודה והביאו הפוסקים שהעיקר הווידוי הוא מה שאומר אבל חטאנו, והטעם כי לכל העם בשגגה אף שהיא עושה תשובה על הזדונות אעפ"כ שגיאנות מי יבין, והא דקתני להתוודות אשמנו בגדוני כו' כסדר א"ב וכולם אומרים זאת והיה כצדיק כרשע וחלילה לעשות כדבר הזה שיהא כל איש ישראל נכשל בעונות האלו הגם שכל ישראל ערבים זה בזה וכולם כאיש אחד ואם אחד פוגם ועובר מגיע הפגם כל הקהל ישראל אעפ"כ אי אפשר לאדם להתוודות על חטא אשר לא חטא ואינו מרגיש בעצמו, וביותר מה שתקנו האחרונים ונדפסו ג"כ כסדר א"ב אשמתי אכלתי דברים אסורים אכלתי גבילות וטריפות שקצים ורמשים כו' ויש בוידיי זאת כל העבירות החמורות אשר אם כל ימצא אתו ח"ו מעבירות האלו לא יחיה ואין רפואה למכתו ח"ו אני קורא תגר שאין לאומרם ובפרט שנדפסות בלשון יחיד ולמה יפתח פה לשטן למה יעורר עליו דיני דינים קשים ואפשר מי שתיקן וכתב הווידוי זאת כסדר הא"ב לא היתה כוונתו שכל איש יאמר הכל אלא כל אחד יראה ויכיר חלקו אשר חלק ונחלק ונכשל בה ומי אשר לו יאמר החרו זהו מאיזה אות שיהיה אבל לא שיאמר כל הא"ב עד גמירא כי אין אדם משים עצמו רשע כזה אשר גדל עונו מנשוא ויש לומר שלזה אמר דוד המלך ע"ה אשרי נשוי פשע כסוי חטאה ומקשו אהדי הא כתיב מכסה פשעיו לא יצילח וי"ל דהתם כתיב פשעיו דייקא ר"ל הפשעים שיודע בהם שעבר עליהם ומכסה אותם ואינו מתוודה עליהם על זה נאמר לא יצליח אבל התם כתיב אשרי נשוי פשע ולא כתיב פשעיו כיסוי חטאה ולא כתיב חטאם דקאי על סתם חטאים ופשעים שאינו מרגיש בעצמו שעבר עליהם על זה נאמר אשרי נשוי פשע כסוי חטאה ולא כתיב נראה בעיני שהוא כמוציא דבה וכמוציא

לומר אשמנו בגדנו וקאי הכל על שפגמנו בהאותיות כי אף אם פגם באות א' נוגע בכל האותיות כמו שזכרתי ולכן תקנו לומר בלשון כלל ולא בפרט דהיינו אשמנו ולא פירשו את מי בגד ואת מי גזל וכן כולם דרך כלל ולא בפרט כי הכל קאי על האותיות של הא"ב לכן באתי לכתוב ולתקן שיאמר אשמנו קצת בפירושו ושרשו כמובא בזהר שורש כל האותיות ומעלתם ושבתם ותפארתם וכמה גריעות הפגם אם פוגם ח"ו באיזה אות ויבין את אשר יאמר כי הוא זה.

אשמנו אשמנו באות ראשון מן העשרים ושנים אותיות האורות הגדולים שבהם ברא כל העולמים ובאות זה ירדת עם כל המרכבה על הר סיני בעצמך ובכבודך ופתחת באות זו אנכי ה' אלהיך ואנו אשמנו באות זו בדבור ראשון פרחת נשמתינו והרחקנו מאהליך.

בגדנו בגדנו באות ב"ת שבה בראת התורה הקדושה ופתחת בראשית ברא אלהים את השמים, ובה ברכה המושך לנו מברכה עלינוה ברכה וחיים, ובאות זו בנית בית מקדשך הר הקודש וירושלים, ואנו בגדנו בה ונפלה עטרת ראשינו וחרב בית מקדשינו זה יומיים.

גזלנו גזלנו האות גימ"ל שבה צוית מצות ציצית תעשה לך גדילים, לזכור את כל מצות ה' קטנים וגדולים, היא כסותה לבדו להשכינה בתפלה לעני כי יעטוף ולפני ה' לשפוך שיח שירחם ויחמול על עם דלים, ואנו גזלנו את השכינה ופגמנו בארבע כנפים ובארבע כנפות הארץ מטולטלים ומדולדלים.

דברנו דופי דופי דברנו ופגמנו באות ד' המרמזים לארבע רוחות העולם והיא הד' רבתי מן אחד, ובה דעת דע את אלהי אביך שבכל העולמות הוא יחיד ומיוחד

שם רע בחנם לכן יאמר כל הא"ב אלא שיהא הנוסח זה כנגד פניו בכדי שיוזכר את עצמו אשר עבר ועשה בירר לו הפסולת אשר יודע בעצמו ואומרה.

הגם אשמנו בגדנו גזלנו כו' יש בהם ג"כ כל העבירות החמורות אך זה הוא שתקנו הקדמונים והמה כווננו יפה שכוונתם היתה שיתוודה האדם מה שפגם בכל הכ"ב אותיות הקדושים אשר המה שורש כל התורה והמה האורות שברא בהם הקב"ה שמים וארץ והמה כמו אברי האדם שהאדם הוא אברים אבר על אבר והוא חד גופא כמו כן המה כל הכ"ב אותיות מתחברין זה לזה ומי שפוגם באות אחת כמו שפגם בכל האותיות וכמובא בזהר בהרבה מקומות ועיין בפרשת תולדות דף קל"ד ע"ב וז"ל כמה דכ"ב איהו אתפליג שייפין וכולהו קיימין דרגין על דרגין מתקנין אילון על אילון וכלהו חד גופא כו' כגוונא דאורייתא דהא אורייתא כולא שייפין ופרקין אלין על אלין וכד מתתקנין כולהו אתעבידו חד גופא עכ"ל.

נמצא שכל האותיות מתחברים ומתאחדים זה בזה והנשמות של ישראל מתלבשים באותיות של הכ"ב אותיות הקדושים המאירים להם ועל זה אמר דוד עשה עמי אות לטובה וכאשר האדם פוגם באות אחד המאיר לו אז נשאר ערום ערטלאי מכל וכל, ועיין מה שכתבתי בפ' שמיני משער המצות הבאתי שם בשם הזהר חדש פ' יתרו דף ל"א ע"ב וז"ל ביומין אלין נפקין נשמתין ערטלאין כו' בגין דלית לון אתוון כלל דהא מאלו קיימא תשובה ואתוון סלקין לגבה ובני עלמא מתהדרין מתובייהו ומתהדרין אתוון כמלקדמין כו' עכ"ל ועיין מה שכתבתי בפרק ה' משער הג' על הפסוק שאל לך אות מעם ה' אלהיך וגו' הרי שאנו צריכין תיקון מה שפגמנו בהאותיות הקדושים בכדי שנתלבש בהם ויאירו לנו ליום הדין לכן תקנו הקדמונים

הבא והיא את ראשון מז' שמך המיוחד הכולל כתר חכמה הנקרא אבא, והיא ידך הרחבה והמלאה האהבה רבה והתחיבה, ואנו יעצנו רע ליתן יד לפושעים המה שטנים ומקטריגים להוציא עלינו דבה.

כזבנו כזבנו באות כ"ף שהיא הכתר מלכות והכבוד ולמעלה מן כ' לא משלט עינא ושם אמרינו לבוד, ומאות זו יוצאין כל הכתרים המעטרים את מלכות בית דוד, ואנו כזבנו ועשינו כ"ף כפופה כפפה נפשינו אין איש שם על לב והצדיק אבד.

לצנו לצנו באות למ"ד שבה ראשיתך וסוף המרמו שהוא יחיד בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד ומאות זו גלמוד וללמוד מאין סוף משגית על בריותי וכולם ברחמים יפקוד, והוא החבל הקשור שאנו קשורים למעלה ומשולשלים למטה וכולם באים אליי להשתחוות ולקוד, ואנו לצנו במושב לצים ישבנו ולא באנו על דלתותיו לשקוד.

מרדנו מרדנו באות מ"ם שבה נקראת מלך מלכים ורם על רמים, ומלכותו בכל משלה ולו הסליחות והרחמים, ובה מדותיו ניכרים נמוסי הישרים ונעימים, ואנו מרדנו במלכותו ועומדים במרד נגד מלכותו מלכות כל עולמים.

נאצנו נאצנו באות נו"ן שבה החמישים שערי בינה ובאות זו נקרא נורא תהלות לב עקוב להכינה, וממנו יוצא היובל והתחירות והחמלה והתנינה, ואנו נאצנו והי בנסוע מקדמונו של עולם עשינו הנו"ן הפוכה ונדחנו מתחת כנפי השכינה.

סררנו סררנו באות סמ"ך שבה סמיכת לכל הנופלים ובה ספר וסיפור התורה הקדושה וסודות נפלאים ונפולים, מאות זו

ואות זו סמוכה לגימ"ל שיגמול חסד וירחם על עמו ישראל גוי אחד, ואנו דברנו דופי לא נתכוונו לבנו בק"ש לכן נפלה עלינו אימתה ופחד.

העוינו העוינו באות ה' שהיא את אחד מן שמך המיוחד ה"ה"א ראשונה בינה יום הכפורים מושל המפיק אותנו לקרות לקבצנו יחד, והה"א אחרונה השכינה כאם על הבנים מרחפת עלינו תמיד לא תפחד, ואנו העוינו הרחקנו ה"ה"א אחרונה מן השם ולא שבנו בתשובה ולא קרב האוהל להיות אחד.

והרשענו באות ו' אשר הוא ווי העמודים חותם של כל שמות המרכבות והיא בסוד ת"ת עם השש קצוות, ובסוד עקב הקשור עם האבות, ואנו הרשענו באות ו' ואבדנו ממנו כחמור אשר אבד אבוס.

זדנו זדנו באות זי"ן שבה זן ומכלל לכל בריותיו ושומרם כבבת, ובה נתן לנו חמדה גנוזה זכור את יום השבת, ובה זכירה. זוכר אותנו לטובה באהבה רבה ובחיבה, ואנו זדנו בזדון הללנו שבתות וחמת המלך בערה כאש להבת.

חמסנו חמסנו את ח"ת שבה נקראת חנון ורחום, ועמו מקור חיים טובים הנצחים הארוכים ובאות זו חותך חיים לכל חי טרם יצא מרחם, ואנו חמסנו מלאה הארץ חמס ועל זה אנו נאנחים בגלות צועקים ובוכים. טפלנו שקר שקר טפלנו באות טי"ת המורות על אחדות שמו יתברך בע"ב ס"ג מ"ה ב"ן עומדת במספר המישור, ובה הטוב והמטיב לרעים ולטובים לעשות הטוב והישר, ובאות זו רב טוב צפון לעתיד לכל אדם כשר. ואנו טפלנו שקר טפלנו אותה לאות ח"ת להיות חט ועוו הישר.

יעצנו רע באות יוד שבה בראת העולם

שחתנו שחתנו באות ש' שבה תלת ראשון המרמזין על ראשון דהעלומתך ובה מיוחדין שלשה אבות שקיימת עמהם את בריתך, ובאות זו בקראת שלום רב לאהבי תורתך ואנו שחתנו השחתה. הוא דבר ערוה הפרנו את בריתך.

תעבנו תעבנו באות ת' שהיה סיום האותיות ממנו יפרדו והיה לארבעה ראשים ואות זו חותם וגושפנקא דמלכא חותם האמת הכל נחתם בו ישנים עם חדשים ובה נקרא תמים תומך תמימים יונקים וישישים ואנו תעבנו תעינו תעתענו תועים בדרך דלים ורשים.

הגוסס הזה יאמר בבכיה רבא ויכוון שיאיר האותיות באספקלריא המאירה ובהאור יום הכפורים יאיר לו ואחר תפלת המנחה ואחריה הווידוי כתב הש"ע כל הקהל לוקים מלקות ארבעים שמתוך כך יתן אל לבו לשוב מעבירות שבידו, והנה וודאי הוא שב והתוודה קודם תפלת המנחה, והטעם אם הוא חייב במלקות נפטר בזה אף שהמלקות האלו אינו אלא לזכרון דהא אין סומכין בחוץ ואינו גוהג בזמנינו, אעפ"כ כיון דכתיב ונקלה אחיך לעיניך ותיבת ונקלה הוא לשון קלון ובושה, אמרינן כיון שנקלה הרי הוא אחיך אחר שהוא מתבייש ברבים ומוטה ללקות הרי קיבל עליו עונש מלקות ותרגום של ונקלה אחיך הוא וייקל אחיך שהקל מעליו העונש והא וודאי שקודם שמקבל עליו המלקות צריך להתוודות על כל לא תעשה שעבר שחייבים עליהם מלקות וכי קא מחית אوبرא דחיי בעינן דהיינו שעשה כבר תשובה, לכן בשעה שהוא מוטה ללקות ומקבל עליו שיכופר לו העונש מלקות בהבושה שהוא מתבייש יתעורר עצמו בבכיה ויחשוב אוי לי מאותה בושה ויהי רצון שאנצל בזה מגערות הבעלי דינין הבאים לקטרג ותחת גערה במבין מהכות כסיל

יוצא סימן טוב לישראל אנשים ונשים וטפלים ואנו סררנו כבן סורר ומורה היינו להיות בין העמים דלים ושפלים.

עוינו באות עי"ן שבה נושאים עין לשמים בעינא פקחא המצפים לישועתו ובה אתה מוצא גדולתו של הקב"ה וענתותו את זו מרמז על שבעים נפש ושבעים תמרים המרמזים על המדות שעשה בהם פעולתו ואנו עוינו ושיני חנם יקרצו עי"ן ולא שלום ידברו נגד שם תהלתו.

פשענו פשענו באות פ' שבה פותח לנו שערי רחמים ופושט יד לקבל שבים ובאות זו פדית שאנו בטוחים שיפדה עמו האוהבים ומי כה' אלהינו בכל קראינו אליו לו אלהים קרובים ואנו פשענו וגמנע השפע מאתנו ואנו הולכים בדודים ועזובים.

צררנו צררו באות צ' שהיה צדיקו של עולם צדיק ה' בכל דרכיו והוא יסוד עולם סוד הברית אשר כרת עם מבורכיו, ובה צמח דוד יצמיח וישובח בשבחיו, ואנו צררנו צוררים בנכליהם ולא אבו הלך בדרכיו.

קשינו עורף עורף באות קש"שבה נקראת קדוש ומתולל בתשבחות ואות זו שמו של הקב"ה מה ה' שואל מעמד אל תקרי מה אלא מאה המה ק' ברכות, ובה קרוב לכל קוראיו באמת הברכות בערכות, ואנו קשינו עורף ולא פנים בקדקוד כפוף ביגון ואנחות.

רשענו רשענו באות ר' שבה אתה ראשון לראשונים, ובאות זו נקרא רחום כרחם על בנים ובה רוצה בתשובת עמו ישראל מאריך רצונם ומקצר חרונים, ואנו רשעים רשים ודלים ומטולטלים עניים ואביונים.

מאה, ולא כמו שיש הרבה בגי אדם שהוא כמצחק בעיניהם להכות על מתניו ולא הלכה לו אל לבו ואינו מבין שיש בו כדי להמית ח"ו ואלו הן הלוקין ליום הדין והיה אם בין יבין שצריך תקון גדול כי העובר על אחת ממצות לא תעשה שחייב עליו מלקות הוא פוגם בהה"א אחרונה של שם ידו"ד ב"ה ומרחיקם כביכול מן השלשה אותיות הראשונים שאינם במלואם כביכול ואינם משפיעים להה"א אחרונה ובמלוי של השלשה אותיות יה"ו עולים ל"ט דהיינו יר"ד עולה כ"ה"א עולה ו' הרי כ"ו וא"ו עולה י"ג הרי ל"ט לכן צריך לקבל עליו ל"ט מלקות לתקן מה שפגם בשלשה אותיות אלו במלואם ולזה רימו הש"ע אין מכין אותו אלא מלקות הראויות להשתלש ר"ל הראוי להשתלש לתקן כל אות מאלו השלשה אותיות ואמרו אמדוהו לקבל עשרים אין מכין אותו אלא מכות הראויות להשתלש ולמה פתח דוקא באמדוהו לקבל עשרים אלא שבתחלה אומדין אותו לקבל עשרים נגד הי"ד העולה עשרים ואח"כ ששה נגד הה"א ואחר כך י"ג נגד הו"א"ו ולכך מנין המלקות הם ל"ט ולזה רימוזו שמה שאמרו ארבעים חסר אחת ולא קאמר ל"ט דהנה הה"א אחרונה מן השם היא השכינה ונקראת אחת כידוע ליודעים כד"א אחת היא יונתי תמתי דקאי על השכינה וצריכה תמיד לקבל שפעה מן השלשה אותיות הראשונים אחת מהנה לפי שהם באחדות גמור אחת שהיא הנה והנה שהיא אחת אחת מהנה לא גשברה, ואדם שפגם והרחיקה שאינה מקבלות שפעה וחסר אחת צריך לקבל עליו מלקות כמינין השלשה אותיות והמה ארבעים חסר אחת דייקא ר"ל לפי שע"י גרם חסר אחת.

לכן בא וראה כמה גדול כח תקון המלקות ואין לזוז ממנהג הזה אף שנכתב המג"א שהאר"י ז"ל לא לקה כי אם ד' מלקות נגד הד' אותיות ידו"ד, העיקר ללקות ל"ט ולכוון לתקן את שורשו כמו שכתבתי זעולה מגין ל"ט והעיקר שיהא ראשו גמלא ט"ל לבכות הרבה בשעה שהוא נלקה, ואח"כ ילך וישוב לביתו ודבריו יהיו בנחת עם כל בני ביתו שלא יבא ח"ו לידי כעס כי בשעה **קלה יוכל** לקלקל את כל אשר תיקן באלו הימים ועיין מה שכתבתי בפרק ג' מזה השער אוהרה לשומר פיו ולשגונו שלא ישמע על פיהו כל ריב וכל גגע כי הריב את הנגע הנראה בבית ויהיה זהיר שלא ינתץ את ביתו ח"ו ויהא ביתו מלא כל טוב וימחה לאכול סעודה המפסקת ולא יאמר עוד היום גדול כי תוספת יום הכפורים דאורייתא ויכוון דאינו אוכל לשובע גפשו דהיינו כדי למלאות כריסו כ"א לקיים ציווי הש"י ב"ה שצונו לאכול ביום הזה ויאכל קימעא ותתברך במעיו ויכוון שיהא השלחן הזה במקום מזבח והאוכל כמו הקרבת תודה אחר שהתוודה על כל חטאיו ומאוד יתאזר שלא יארע לו איזה תקלה בסעודה כי אז יעורר עליו לוחמ"י תודה חקיק"י מצו"ת ומריבות לקטרג עליו ולאמר אחר שהתוודה חזר ושב אל קיאו הפה שאסר הוא הפה שהתיר לעצמו מיד ונעשה לו כהיתר לכן ישמור עצמו מאיזה תקלה בסעודה הבא לטהר מסייעין לו השתא בהמתן של צדיקים כו', ויכון בברכת המוציא דמשמע לשעבר שאם גכשל בכל שנה בברכת המוציא ולא כיון יפה תהא הברכה זו כקרבת תודה, וגם בברכת המזון יתעורר בבכיה רבא ויחשוב שיהא ברכת המזון הזה כללות לתקן אם הפגם בכל שנה וגכשל בברכת המזון וגם להבא משמע שלא יחסר לו מזון לעולם ועד וגם בבונה ירושלים לבכות מאוד ולכוין שיזכה לראות בבנינה ועכשיו יהא נחשב השולחן הזה כמזבח וגם ראוי לומר הרחמן

ועיין בזה"פ כי תצא דף ר"פ ע"ב ברעיא מהימנא ארבעים יכנו כו' ואל דסריחו בה עתיד קב"ה למחאה לון ביו"ד ה"א וא"ו דאינון ארבעים חסר חד עכ"ל,

הוא יחדש עלינו שנה טובה כמו שנוהגין לומר ברה"ק ככה יעשה כל איש חפץ ביקר המלך מלכו של עולם ואז גם הוא ברה"ק יחפץ

ביקרו לעשות לו יקר וגדולה.

סליק פירקא

שער הששי לפני ה' תטהרו

שייך ליום הכפורים

פרק א' אשרי העם יודעי הרעש הגדול אשר הוא בכל הרקיעין בעלות יום הנורא ההוא מערב עד ערב כמובא בזהר פ' אחרי דף ט"ז בההוא יומא סלקין דיגין כולוהו למארי דדינא ומתקני כרסייא עילאי למלכא קדישא בההוא יומא בעאן ישראל לתתא למחדי בחזרותא לקדמות מאריהון דומין אלמיתב עלייהו בכורסיי קדישא דרחמי בכורסייא דותרנותא וכל אינון ספרין פתיחין קמיה ויתבין קמיה הה"ד מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו לפני' ממש עכ"ל וצריכין אנו בתוספות ותיבין לשכחותא ולהעלותם למעלה ושתעלה תחנונינו מערב והעיקר בבכי יבאו ובתחנונים אובילים כי כתיב לא יראו פני ריקם ובלתי אפשר לבא בידים רקנים וצריכין להביא מתנה ודורין וכמו שהבאתי בשערים הקודמים יהנה דוד המלך ע"ה אמר אליך ה' נפשי אשא כי למלך אדיר צריכין להביא מתנה הגונה, ואמר אליך ה' למלך אדיר כמותך אין לי להביא שום מתנה כי אם נפשי כי כל אשר לאיש יתן בעד נפשו והוא הנפש היקירת מאוד כמו כן צריכין אנו להביא ממשקה ישראל למנחה המה דמעות עינינו, ולאמר אליך גשואות עינינו לדורון, וכתיב אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים וקאמר היושבי בשמים לשון רבים דקאי על בית דין של מעלה היושבים כסאות משפט ובשעה שהמה יושבים בשמים אליך נשאתי את עיני להרבות בדמעות ויכנסו לפרקלטו ולדורון כי אכפרה פניו במנחה זו.

ואפרש הפסוק שאחריו והנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם וכעיני שפחה אל יד גבירתה כן עינינו אל ה' אלהינו דמאי מדמה לעבדים אל יד אדוניהם וגו' הא אף אם לא היו עיני שאר עבדים אל יד אדוניהם לא כן אבינו שבשמים שכל עת צריכין אנו ליש' עי למרי דהנה הוזהר כתב על הפסוק כשמוע עשו את דברי אביו ויצעק צעקה גדולה ומרה ויצחק הן גביר שמתיו וגו' וכתיב וישא עשיו את קולו ויבך כמה בישין עבדו אנון דמעין דבכי ואפיק עשו קמי אבוהו בגין דיתברך מניה וההוא יקרא דאוקיר ליה לאבוהי אוריך ליה כל הני זמנין דישליט בעלמא ואנון דמעין דאוריך לון לישראל למהוי תחות שפחת בישא בשעבודא דילה עד דיתובון ישראל לקב"ה בבכיה ודמעון סגיאיין כדין כתיב ויעלו מרשיעים בהר ציון וגו' נמצא אריכת עול הגלות והשעבוד גרם לנו בכיות עשן.

וידוע שאנו נקראים בנים למקום והמה עבדים לעולם בהם תעבדו, וזה הוא דקאמר אליך נשאתי את עיני, שצריכין אנו לישא את עינינו אל אבינו שבשמי כמו שזכרתי ולבכות הרבה בכדי לכבות הבכיה שבכה עשו ועוד להקדים מה שמובא דגם שליטת ישמעאל אשר שולט בנו ואנו משועבדים תחתיו זה זמן רב ג"כ גרמו הבכיה שבכתה הגר שפחת שרה בפעם הראשון שאמרה מפני שרה גבירתי אנכי בורחת והבטיח אותה המלאך כי שמע ה' אל ענייך והוא יהיה פרא אדם וגו' ועל כל אחיו ישכון וגם בפעם השניה הגאמר בפ' וירא תשב

הנהגות
הנהגות

ר"ל שאינה מקבלת השפעה מן האותיות הראשונים ולא עוד שגרמו זאת עוד הוסיפו סרה להרחיק גם ה' מן ה' ראשונה ולזה אמר הכתוב כי שתיים רעות עשו עמי לחצוב להם בארות בארות בשברות וגו' ושתיים רעות הוא מה שגרמו פירוד כביכול בהשם ידו"ד ב"ה ועל זה אמר הכתוב כי י"ד על כס י"ה ר"ל שלא נשאר כי אם השני אותיות י"ה, וגם מרמו כי יד על כס י"ה ר"ל שנטלה הנקוד מן ה"ה"א כי הנקודה שבתוך ה"ה"א מרמזים על שפע' שהי' משפיע' ממנה וכשאני' משפיע' או גיטל הנקודה ונשאר דל"ת דהיינו מן ה"א נעשית דל"ת לכן מרמו י"ד על כס י"ה שנשאר י"ד וזה מובא בזהר ובתקונים וגם ידוע כשזה השם כביכול נחלק גם השם של אדני כביכול נחלק שהשם ידו"ד משפיע להשם של אדני דהיינו שנסתלקו ה' והיו"ד ולא נשאר כי אם ה' והגו"ן אותיות ד"ן כי ה' היא אות מן השם של אהי' שהוא רחמים וחסדים גמורים והיו"ד היא אות מן השם ידו"ד שהוא ג"כ רחמים ולא נשאר כי אם אותיות ד"ן שהוא דין גמור ואין רחמים בדין ח"ו וזה מרומז בפסוק א"י זה ספר כריתות אמכם אשר שלחתי דהיינו אותיות א"י זה הוא ספר כריתות שנסתל' כל זה הוא כשאנן בהגלות המר וכל ימי חיינו עלינו המלאכה לגמור ולהשלים השמות הללו החצי לאחת החצי לאחת בכדי שיהיו שלמים וכל התפלות שאנן מתפללים צריכין אנו לכוונן על שני שמות שזכרתי שיהיו שלמים ומשולבים אחת אל אחת ולקרב האוהל להיות אחד וליחד קב"ה ושכינתה.

ולזה רמזו חז"ל במה שאמרו תפלה עושה מחצה ר"ל בתפלה אנו פועלים שעושה מחצה השני מן השם ומחצה אל מחצה לקרב. ובה אפרש הפסוקים שבתהילים שזכרתי רק אקדים לך מה שמובא בילקוט שישראל נמשלו ליונה שהיונה כשהיא מעופפות וטסית והוא עיפה נוחית באבר

מנגד ותשא את קולה וכתוב קומי שאי את הנער וגו' לכן צריכין אנו להיות משועבדים תחת ידיהם כמה שמגיע להם שכרם על דמעותיהם וכשאנו נרבה בדמעות עינינו אז נכבה דמעותיהם, ולזה מרמו הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם ר"ל כמו שהיו עיני עשו אל אביו, וכעיני שפחה וגו' ר"ל כמו שבכתה הגר אל יד גברתה ולכך קבלו שכרם על בכייתם שיעבדו בנו, כן עינינו אל ה' אלהינו בכדי לכבות דמעותיהם, וזה הוא דקאמר דוד ע"ה בתהילים נ"ה אריד בנהימ' ובכ"י כי צריך אני לסבול את זאת מקול אויב מפני עקת, ר"ל אריד בשיחי הוא הגלות המר אהימה היינו בנהימה יבכ' כי צריך אני לסבול את זאת מקול אויב מפני עקת רשע הוא עשו על שהוא הרים קולו בבכיה וצעק מגו עקתים על זה אנו סובלים על השעבוד ממנו וצריכין לכבות בדמעות עינינו.

ונחזור לענינינו שהעיקר להעלות השכינה למעלה דהיינו ביה"כ ה"ה"א אחרונה עולית לה"א ראשונה כמו שמובא לעיל בפ' ט' משער החמישי בשם הזהר דאמר עילהי נהרא לאימ' תתאי ומבקשת רחמים על בניה ומעלים אותנו על כנפי גשרים כדכתיב ואשא אתכם על כנפי גשרים דהנה הה"ן המה בסוד כנפי יונה וכנפי ריאה המובא בזהר מהימנא ובתקונים בהרבה מקומות ואפרש פסוק בתהילים ג"כ בפרשה הנזכר לעיל, ואומר מי יתן לי אבר כיונה ואעופה ואשכונה הנה ארחיק נדוד אליו במדבר סלה, דיש לדקדק למה אמר אבר כיונה ולא אמר אברים דהא ליונה יש שני כנפים ולמה אמר אעופה אשכונה ולא אמר אעוף ואשכון, וגם מה חבור לפסוק השני והנה ארחיק נדוד וגו' דהא ידוע לכל והבאתי בהרבה מקומות בשערים הקודמים כשאין עושין רצונו של מקום אז כביכול אנו גורמין להרחיק הה"א אחרונה מהשם והיא עיקר התשובה תשוב הא

הזה ובזמן הזה קודם כל נדרי שתעלה השכינה למעלה למקום הנדר שהוא מקום בינה כמו שזכרתי באריכות בס' ח' משער החמישי ותתיר אותנו מכל הנה"דרים המהדרים לקטרג עמינו והשכינה מעלה למעלה לעת ערב עת צאת השואבות המה דמעות עינינו וכדה על שכמה ובזה תהיה בעלת כנפים למעלה ומסוככות כנפים ומרחפית על בני ותכרות כל החייבי כריתות המה המקטריגים שיהיו שביטין ושביקין בטלין ומבוטלין לא שרירין ולא קיימין ומי הוא זר כמו אכזר שלא יתעורר את עצמו בבכייה רבה בעת שהוא עולה לגדרום לידון בדבר החדש שיחדש עליו לטובה על אותן שאינן משגיחין אפילו כשחורב חדה מונחת על צוארו אינו משים אל לבו לתקן את אשר שם שמות בארץ ופגם בשמותיו הקדושים על אלו סיים שם בפרשה שבתהלים שזכרתי אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם ר"ל כל ימיהם לא יחצו את מחצת חלקם המגיע עליהם תקן שיהיו השמות במלואם וטובם וביותר ביום הכפורים צריכין ליחד השם הקדוש כמו שזכרתי.

וקודם שהולך מביתו לבית הכנסת יראה לבדוק את בגדיו שיהיו נקיים שאנו צריכין להיות ביום הטהור הזה להיות נקיים כמלאכי השרת לשרת בקודש. וילבש הקיטל ובשעת לבישתו יתעורר עצמו בבכייה רבא מפני שלשה דרכים.

האחד לבישת הקיטל הוא שילבש לבנים ושלמה המלך ע"ה הזהיר בכל עת יהיו בגדיך לבניך והעת הוא עת להעשות לה' ליום הדין הגדול והנורא. וצריך שיהא לבישת גופו לבנים וביותר לבישת נשמתו לבנים ופן לא הלבין את חטאיו ח"ו ומה לו שהוא לובש גופו לבנים. והוא לבן מבחוץ ושחור מבפנים וצריכין שיהא פנימי כחיצון על זאת יבכה וידאג ובזה אם נשאר עוד

אחד וטסית באבר אחד אף ישראל אף שהם עייפים מעול הגלות אעפ"כ שטים ועושים רצונו של מקום וכל זה אם אין לנו אבר אחד דהיינו הה"א הראשונה שמשפיע להו"י או אין לנו שום כנף וזה שאמר מי יתן לי אבר כיונה דייקא ר"ל מי יתן שיהיה לי עכ"פ אבר אחד ואז כיונה אעופה ואשכונה כמו כמו היונה שנחית באבר אחד ומעופפים באבר אחד לכן אמר אעופ"ה ואשכונ"ה ר"ל אעוף ה' ואשכון ה' ר"ל באבר האחד הייתי יכול לזכות ולחבר השני ההי"ן שאהיה בעל שתי כנפיים ואמר הנה ארחיק נדו"ד אלין במדבר ר"ל אבל אם לא עשיתי תשובה ותרחקתי נדו"ד דייקא שהוא אותיות נ"ד מן אדנ"י ונ"ד מן ידו"ד שכשאונה מקבלים אז הה"א הוא דל"ית בלא נקודה בתוכה כמו שזכרתי ולפי שהרחקתי נדוד ועשיתי פירוד בין הדבקים כביכול באלו השמות לכן אלין במדבר סלה מוכרח אני להאריך וגלון בהגלוי המר הדומה למדבר.

ואפרש הפסוקים דלקמן אחישה מפלט לי מרוח סועה מסער. בלע ה' פלג לשונם כי ראיתי חמס וריב בעיר. ר"ל לכן אחישה מפלט לי אמהר ואחיש לעשות תשובה לפלטני מרוח סועה וסער המה המקטריגים והשטנים הבאים בכל עת לקטרג ולהלשין עלי. ומה הם אומרים בלע ידו"ד פלג לשונם ר"ל הם אומרים כלה ובלע אותם ידו"ד פלג דייקא ר"ל שחלקו ופלגו את השם ידו"ד ב"ה ועשו פלג שם כביכול. ולשונם קאי על בלע וכמה שנאמר בלע לשונם לפי שיד"ד פלג לכן הם אומרים בלשונם בלע אותם על שפגמו בשמן הקדוש כי ראיתי חמס וריב בעיר, ר"ל שע"י זה חרב ירושלים ובית המקדש. לכן צריכין אנו לאזור מתנינו ולהחיש אולי נוכל לתקן את מחצת בני ישראל שיהא אחד אחוז מן החמשים שערי בינה דהיינו שהה"א אחרונה תקבל שפע לברכה מן הה"א הראשונה שהוא בינה וביותר ביום

איזו פחם על גשמתו תתלבן ותכבסם בדמעות עיניו.

צדיקים נמצא שברכן בפרק הזה ואף גם מוכח קצת שבירך את מנשה ואפרים בערב ית"כ דכתיב ויאמר ליוסף הגה אביך חולה ויקח את שני בניו וגו' כדי שיברכם לפני מותו וידוע מה שאמרו תז"ל דעד יעקב לא זזה חולשה ובוודאי ביום ראשון כשחלה מיד הודיעו ליוסף ובא מיד דהא סבר שמא ימות היום והוא רצה שיברך את בניו לפני מותו ובוודאי יעקב אבינו מת כדרך כל הארץ ולא במיתה חטופה וידוע שיעקב אבינו מת ביום ראשון בסוכות שהוא יום חמשה עשר וא"כ יום ראשון של חליו ביום ערב ית"כ בתשעה לחדש ובאותו היום בירך את אפרים ומנשה.

לזה יש לנו זכרון לדורי דורות שכל אחד יברך את בניו בעיה"כ בברכת ישימך אלקים כאפרים וכמנשה וכמו שאמר יעקב קחם נא אלי ואברכם שלקחם בדברים רכים וחבק ונשק להם כסדר הזה יעשה כל איש ישראל לקרוא את בניו וליקח אותם בדברים דברי מוסר ותוכחה ויעמדו בניו סביביו ויברכם נאמר וישלח ישראל ימינו וישם על ראש אפרים לרמוז שבהנחת יד על ראשו הוא מתברך כי ביד אדם ט"ו אברים המרמזות על שני האותיות י"ה מן השם והוא כמנין התי"בות שבפסוקים יברך ה' וישמרך וגו' שהם ט"ו תיבות ויכוין שבהנחת יד על ראשו יתברך ויחולו על ראשו הברכות שבפסוקים יברך לכן בשעה שהאב סומך ידיו על ראש בניו יתעורר א"ע בבכיה רבא ויאמר בני-הם אשר נתן לי אלקים בזה יהי רצון מלפניו שיהיו בני החביבים חיים וקיימים ושללא יהיו נתפסין בעוני ח"ו ויתן לי אלהים ברכה והצלחה בכל מעשה ידי כדי שאוכל לזנוג ולפרנסם ואזכה לגדלם לתורה ולהדריכם בדרכי טובים וישרות שיהיו נוחים למקום ולבריות ומטיבותם יוטיבו לי כי ברא מזכה אבא בעלמא דין ובעלמא דאתי ויאמר לבניו

והשני שהוא לובש הקיטל והטלית שהם בגדי מתים לרמוז שהוא מוסר נפשו ורוחו ונשמתו על קדושתו יתברך ביום הנורא הזה ולבקש מאת הש"י שאם אינו מרחם עלינו ח"ו הרי אנו חשובים כמתים ומה אנו ומה חיינו מה כוחינו ומה גבורתינו אין כוחינו אלא בפה להתפלל לפניך שתרחם עלינו ותכניס עם בניך לפניך משורת הדין לכן אנו לובשים לבושי מתים יחיהו אל ברוב חסדו אותנו על שאנו מכניעים לבבינו כי כמו האדם שנפטר מבית עולמו אין בידו מאומה ואין לוקח מכל רכושו שרחש אחר שמת ומטמא טומאת אוהלים אלא פשתן המה התכריכין אשר לובשים אותו כמו כן אנו הולכים היום לבית תפלותינו להתפלל ולבכות על דמינו ואין בידנו מאומה ועמידתנו דלים ורקים ואתה ברחמך תלבש אותנו גדולה ותכריך.

והטעם הג' אנו לובשים הקיטל שהיא דוגמא וזכרון ללבישת בגדי לבן שלבש הכהן הגדול ביה"כ לעבודת פנים ותפלותינו במקום עבודה. לכן אנו לובשים לבנים. לכן יתעורר ג"כ בבכ"י רבא על בה"מ וקדשי קדשים שנחרב ואין לנו כהן גדול וישפוך את נפשו ויזכיר הפסוקים אשר בקרבנו כי אמרו חז"ל כל שלא נבנה בה"מ בימיו כאלו נחרב בימיו. וכן מהראוי ליתן אל לבו בכל השנה שלא נבנה כאלו נחרב בשנה זאת לכן לא ימנע עיניו מן דמעה על שכל עבודת ית"כ תלוין בכה"ג ועכשיו אין לנו מי שיכפר בעדנו ואחר שלבש יקדש את ידיו ויפרוש את כפיו לברך את בניו וכן המנהג ויש לנו רמז וסמך לפי שיעקב אבינו בירך את בניו קודם מותו וזה היה בתשרי כי בתשרי נולדו אבות והקב"ה ממלא שנותיהם של

אחזקה חזקת טהרה ובוזה יצא בכי טוב ויכנס בכי טוב.

סליק פירקא

פרק ב אמרו החכמים יתודה האדם אחר שאכל ושתה אע"פ שהתוודה קודם שאכל ושתה שמא אירע לו איזה תקלה בסעודה. וצריך להבין הלא כבר עשה תשובה בכל ימי התשובה וגם עכשיו התוודה קודם שאכל והאיך שייך לומר שאירע לו איזה תקלה בסעודה הא השתא בהמתן של צדיקים אין הקב"ה מביא תקלה על ידן צדיקים עצמן לא כ"ש אלא כמו שאין אדם משים עצמו רשע כמו כן אינו משים עצמו צדיק ואף אם עשה תשובה שמא לא היתה תשובתו כהוגן ואף שהתוודה שמא לא כיוון בהוידויו ופן היה במחשבתו איזה מחשבה זרה לכן יש לו לדאוג שמא אירע לו איזה קלקלה בסעודה וצריך לחזר ולהתוודות ואתא גמי שפיר לפ"י מה שאומר כל הוידויו דאי משום איזה תקלה בסעודה לחזר לא היה לו להתוודות אלא על עניני אכילה ושתיה שמא היה בהם איזה ספק איסור ולא על עניני שאר עבירות שכבר התוודה עליהם ומובטח שלא עבר ועשאו ח"ו בזמן קל כזה אלא הספק הוא שמא לא התוודה כראוי ולא עשה תשובה כראוי. וע"י זה אירע לו ג"כ תקלה בסעודה לכן צריך להביא תודה שמינה ולהתוודות בכל לבו ולא יהא בו מחשבות חוץ וכיוון שכן בבית אלהים נהלך ברגש באימה וביראה ובחרדה גדולה.

והחיוב על הרב ומוכיח שבעיר להעיר את העם בעת הזאת ויעלה על בימה לעמוד לפני ארון ה' בצעקה גדולה ומרה אשר על זה רומז הפסוק בפ' שופטים והיה כקרבתם אל המלחמה ונגש הכהן ודבר אל העם ואמר אליהם שמע ישראל אתם קרבים

בני המרוחמים שאו בעדי רנה ותפלה פני נורא עלילה והרימו קולכם בבכי ויללה פני שוכן מעלה. שתפלתכם ובקשתכם מאוד נעלה שאתם גקיים מכל חטא ויעלה לרצון לריח העולה ובזכותכם בקשתינו ימלא ובנים הגעמים יכירו בצערא דאבוהון וירימו קולם בקול דממה ואת פני אלהיהם ישפכו לב ויתפללו שיעלה צעקתם עד רום שמים ויתעוררו הרחמים אח"כ יאמרו כולם פ"ח בתהלים למנצח על הגיתית וגו' הנאמר בו מפי עוללים ויונקים יסדת עוז למען צורריך להשביט אויב ומתגקים שבוודאי בכיית הילדים הרכים לא ישובו ריקם ומובא בזה הרמז שבתורה ותפתח ותראה את הילד והנה נער בוכה מיד ותחמול עליו כיון דבכי תעברין כל גזרין קשין. וכתבתי ענין זה מביטו לביה"כ יהא אצלו יציאה דבעל כרחו שצריך ליתן דין וחשבון ויחשוב שיציאה זו יציאת מרשות האדון שקנה לעצמו בכל השנה הוא היציאה"ר והוא מכניס א"ע לרשות האב אבינו שבשמים ויעמוד אצל המזוזה והמשקוף וישקיף למרום. ויאמר השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך וגו' ויאמר למעלות אשא עיני אל ההרים וגו' בבכיה רבא ובסיומי ה' ישמור צאתך ובואך מצתה ועד עולם יכוון שהוא על דרך הנאמר בתורה ברוך אתה בבואך ברוך אתה בצאתך שדרשו חז"ל שתהא יציאתו מן העולם כביאתו כן ביקש רחמים בעת הזה שתהא ביאתו לביתו בשלום כיציאתו מביתו והשם הו"ה מקיש ליציאה ליחד את השם ידו"ד ולקבל עול מלכות שמים עליו וכמו שהולך לקבל הדין עליו והוא מוסר נפשו כן ימסור נפשו רוחו ונשמתו שיצא מן הבית ובבכיה רבה יתעורר שיזכור שקורות ביתו יעוד"ו עליו ליום הדין כמה שאמרו חז"ל וסמכו על הקרא אבן מקיר תזעק ומכותלי ביתו ניכר מעשיו. לכן יהרהר בתשובה על כל המעשים אשר נעשו בביתו שלא ימצא שום נגע בקירות הבית. ואדנפיק יבצר שיעורו ולא ישאר שום רושם ואדוקמי

וא תחפזו מקול הקרנות. ואל תערצו מקול הצווחה כי המה עושין לנו ד' דברים מגיפין ומריעים וצווחים ורומחים ומרמו על שפגמנו בארבע עולמות אצילה בריאה יצירה עשיה. והעולם אצילה הוא אתר ושם השם של אהי"ה ועשר פעמים אהי"ה לפי שהוא כלול מעשר כידוע לידועים עולה ר"י בגימטריא חר"ב וכשאנו פוגמין בזה השם ח"ו אז המקטרג חרבו ילטוש ולשונו חרב חדה כי פגמנו בכתר עליון כביכול דהיינו בכתר חכמה ובינה שהם רעים דלא מתפרשין ושם נקרא לב שמשם יוצאין ל"ב נתיבות החכמה ותמן מחשבת הלב שאין שם לא אמירה ולא דבור כמו שכתבתי בשער הקודם בהרבה מקומות והעולה מבריאה הוא השם ידו"ד אלקי"ם שהוא עולם הכס"א בגימטריא אלקי"ה והנה בעולם אצילות שם האהבה יבא ולא נמצא שם יראה כי שם חסידים גמורים ולא ישא שם שום דין ובעולם הברי' שם מיוחדין האהבה והיראה כמו שמובא בזהר אף דלית תמן דינין מצד הש ידו"ד עכ"פ דינין מתערין מינה מצד השם אלקים ולפעמים כשהרשעים מהפכין מדת הרחמים למדת הדין אז השם ידו"ד נהפך לדין כביכול ונקודת בגקודת אלקים. ותיבת בריאה אותיות בירא"ה ועולם יצירה הוא עולה והמלאכים. והעולם הוא הוא העולם התחתון שיש בו בגין וסתירה.

ולזה מרמו אל ירך לבבכם הוא עולם אצילה ששם מחשבות הלב וגם ירך"ך אותיות י"ר כמנין עשר פעמים אהי"ה וכ' הוא הכתר. אל תיראו הוא עולם הבריאה ששם היראה. ואל תחפזו הוא עולם יצירה עולם המלאכים וביים הדין והמלחמה אז המלאכים יחפזון וחיל ורעדה יאחזון. לכן אמר אל תחפזו ואל תערצו הוא עולם העשיה הראויות לבנות ולא לערוץ. ומרמו הכתוב שבעת המלחמה של מעלה ביום הדין הגדול יראה לתקן מה שפגמו בכל העולמות. והחיוב לדבר דברי כבושין ותוכחה להתעורר את

היום למלחמה על אויביכם אל ירך לבבכם אל תיראו ואל תחפזו ואל תערצו מפניהם. ודרשת הש"ס וגם רש"י פי' כן בחומש כקרבכם אל המלחמה סמוך לצאתכם מן הספר. ונגש הכהן זה המשוח מלחמה שנאמר ודברו השוטרים מה שוטרים ממונים אף כאן ממונה. ודבר אל העם בלשון קודש נאמר כאן ודבר ונאמר להלן משה ידבר מה להלן בלשון קודש אף כאן בלשון קודש.

הרמו בזה כקרבכם אל המלחמה בה"א הידוע היא המלחמה הגדולה שאנו יוצאים להלחם עם אויבינו המה המקטריגים הבעלי דינין העומדים עלינו ליום הדין הגדול והנורא הזה. והמה באים להתיצב על ידו"ד על שפגמנו בד' אותיות של שמו הקדוש ע"ז מרמו והיה כקרבכם אל המלחמה דייקא והי"ה אותיות ידו"ד ואימת באים סמוך לצאתכם מן הספר הוא בתשעה לחדש בערב ממש בשעת כניסת יום הדין. ונגש הכהן הוא המשוח מלחמה והוא המלאך מיכאל אפטרופסא רבא דישאל כמו שהבאתי בשערים הקודמים שהוא הממונה דבר אל העם דבר הוא ל' תוכחה הוא וכל ממונים דתחתוי המה השוטרים מעבירין קול ומכריזין ומתעוררין בכל רקיעין שמע ישראל אתם קריבים היום למלחמה על אויביכם עורו ישינים משיגתכם כמו כן צריך המשוח מלחמה של מטה הוא הרב ומוכיח צריך לקרות בגרון ולהתעורר בבכיה רבא ולקרות שמע ישראל אתם קריבים היום למלחמה על אויביכם ודרשו חז"ל על אויביכם ולא על אחיכם לא יהודה על שמעון ולא שמעון על בנימין שאם תפלו בידם ירחמו עליכם כמו שנאמר ויקומו האנשים אשר נק"בו בשמות ויחזיקו בשב"י וכל מערימיהם הלבישו אך על אויביכם אתם הולכים שאם תפלו בידם אין מרחמין עליכם לא יחמול ולא ירחם ונאמר ד' לשונות אל ירך לבבכם מצחצוח חרבות. ואל תיראו מפני הגפת תריסין ושפעת קלגסין

יד בפקדון וגלוקה בחסר ויתיר מה שחסר מן הקדושה כביכול ונותן יתרון וכח אל הקליפה זאת יקרא החכם להזהיר את העם להשיב את האבידה ולהשיב את הפקדון וימסור נפשו רוחו וגשמתו לאשר נתנו ויתוודו בכוונה ולהזהירים שיקיימו ואחבת לרעך כמור וכל אחד ימחול לחבירו אם יש לו איזה טינה בלבו עליו ועל זה באמר ושמרו משפט ועשו צדקה כי הצדקה הוא מה שמוחל לחבירו על עלבוננו שהלבינו אותו או שדיבר עליו והוציא עליו איזה שם רע. וכל המו"חל ושו"ח בתשיעי מעלה עליו הכתוב כאילו התנהג מנכסיו ועשה צדקה והחייב על כל אחד שיחול עליו ^{ההנהגה} נגד חבירו בשנה הזאת והטיו דברים נגדו וכ"ש אם עשה איזה מעשה נגד חבירו מחוייב לפייסו כמו שמוזבא בגמרא וגם בפוסקים ובספרי יראים שצריך לילך עם אנשים חשובים לפייסו וכבר הוזכרו שלא יהא המוחל אכזרי שצריך האדם להשי' אל לבו אם הוא מרד במלך מה"מ הקב"ה והוא מלך רחמן ומתרחצ ומתפייס בתחנונים ואם הוא מלך רב ומוחל על כבודו קל וחומר החומר והעפר האנושי איך יזכה אם לא ימחול לחבירו וודאי גם הקב"ה לא ימחול לו ובמחול לך יהיו דברי הכל ויוזכו בהזכות שבידם כי אין כלי מחזיק ברכה אלא השלום ואם אין שלום אין כלום ואחו"ל על ג' דברים העולם קיים על הדין ועל האמת ועל השלום ועכשיו אנו מתפללים על קיום העולם שהיום היא יום הדין ויום האמת ויום השלום בין איש לרעהו שנאמר ^{אמת} ומשפט שלום שפטו בשעריכם ומובא בזהר פ' קרח דף קע"ו ע"א וז"ל מחלוקת פלוגתא דשלום ומאן דפליג על שלום פליג על שמא קדישא בגין דשמא קדישא שלום אקרי עכ"ל וכן מובא בריש מסכת שבת שלום הוא שמו של הקב"ה שנאמר ויקרא לו ה' שלום והטעם מובא בספר שפע טל והבאתיו לעיל כשהשם ידו"ד משפיע להשם אדני' עולה כמנין שלום דהיינו יהוד משפיע להאל"ף עשרה פעמים א' הרי

העם בדברי כבושים ורכים. ומרמז ונגש הכהן ודבר אל העם ואמר אליהם והזכיר דבור ואמירה שהוא קשה ורכה. ולזה פי' רש"י בלשון קודש נאמר כאן כו' ונאמר להלן משה ידבר כו' ר"ל שמשה רבינו ע"ה הוכיחם בלשון קודש ר"ל מה שדיבר נגד ישראל עשאו קודש ולא עשאו חול שלא לבנות ולבייש אותם כמו שמצינו שהוכיח ברמז אלה הדברים אשר דבר משה במדבר בערבה וגו' והוכיחם ברמז ועיין מה שכתבתי בשער החמישי פרק ששי ומה שהבאתי שם בשם הוזהר שכל התוכחה צריכה להיות ברחמיא ובאתכסייא. ולזה רימז דוד המלך ע"ה אשרי גשוי פשע כסוי חטאה. לכן נאמר כאן שמע ישראל שהוא לשון שררה ולשון קודש קודש ישראל לה' ראשית תבואתו לוקחם בדבריהם אתם קריבים היום למלחמה ואם אתם חשובים כל כך ונקראים בנים למקום למה לא תתעוררו עצמיכם. כי ה' אלהיכם ההולך עמכם להלחם לכם עם אויביכם להושיע אתכם. ר"ל למה לא תשימו על לבכם ולא הבכו על גלות השכינה כי הוא ההולך עמכם עמו אנכי בצרה והולך להלחם לכם להושיע אתכם כי הוא אומר איככה אוכל וראיתי באבדן מולדתי.

וכיון שכן למה תהיה כאבן דומם ולמה תהיה קשה כסלע הלא ידעת מה שנא' מכה אביו ואמו מות יומת ומובא בזהר אביך הוא הקב"ה ואמך היא התורה שנאמר ואל תטוש תורת אמך והמה כביכול מוכים וגולקים בעוניך. כביכול הצדיק אבד ואין איש שם על לב שקאי על צדיקו של עולם שהוא אבד כביכול מאתנו ואין איש שם על לב שהוא אבד מאתנו ומעלים עיניו ממנו והנה היינו בנים למקום ואבדנו מאבינו. ועתה שהיינו כעבדים ומרדנו בו אבדנו מרבינו וצריך לבקש אבידת אביו ואבידת רבו ואבידתו קודמת הוא אבידת נפשו אשר הפקד אותו הש"י ב"ה ונתן לו בפקדון והוא שלח

אחד ישים אל לבו מי פגע ונגע בשנה העבר ולבקש מחילה מאתו. ואם שנים שנתעצמו ויאבק ובאבק לשון הרע והוצאות שם רע ועל זה אמר לו כולו שלו וזה אמר כולו שלו וחלוקה ביניהם במחלוקת רב עתה יבאו ויצאו זה לקראת זה ויתמהו איש אל אחיו ופני להבים פניהם שיתביישו זה בפני זה ויזיל סומקא ואתי חורא ויתעוררו בבכיה רבא וכמו שהלבינו פניהם כן ילבינו חטאיהם. וכמו שאמר הכתוב אם יחזיק במעווי שלום יעשה לי שאנו עושין לו שלום כביכול וצריכין אנו לארבע פייסות לרצות ולהשלים השם בן ד' ידו"ד ב"ה דהיינו ליחד הוי"ו ה"א אל הוי"ו ה"א והוי"ו היא בסוד התורה שהיא תפארת עם הוי"ו קצוות והה"א אחרונה היא בסוד השכינה וצריכין אנו לפייס תחלה את התורה הקדושה שפגמנו בה בכל השנה שגדול העון בטול תורה ואנו נכשלין בעו"ה בעון הזה ואין תורתנו אומנתנו ואומן **שמואל הנביא** והיא חיינו ואורך ימינו ונושאות אותנו כאומן את היוגק ואנו עזבנו אותה ונאמר עליה בשכבך תשמור עליך שהתורה שומרית ונוטרית אותנו כשאנו שוכבים בהגלות והיא מונחת בקרן זויות לית מאן דאשגח בה וכמא שמובא בזהר דאורייתא ארימא קלין לכל עובר לכו לחמי בלחמי ושתו ביין מסכתי לכן יה"כ אסור באכילה ושתיה לתקן מה שפגמנו באכילה ושתיה דאורייתא.

וכתוב הטור להוציא ספר תורה ויאחזו הש"ץ בחיקו בשעה שאומר כל נדרי וכן היה המנהג הקדמונים וגם האחרונים כתבו שיש לנהוג בהוצאת ספר תורה ולהרבה מוכר ומתן וליתן לצדקה בעד הוצא' ספר תורה. ובזמנינו נתבטל המנהג לכן באתי לתקן שלא תהא הוצאה זו מלאכה גרועה אלא חשובה ושמירה מעולה תהיה אם לא יעוול את הארון הקודש ויפתח אותה בהתעוררות בבכיה רבא ולהוציא הס"ת

עשרה, הה"א ראשונה משפיע להד' ה' פעמים ד' הוא כ' הרי ל' הוי"ו משפיע להנו"ן ו' פעמים נ' הרי ש"ל, הה"א אחרונה משפיע להוי"ו ה' פעמים יו"ד הוא ג' הרי ש"פ העולה כמנין שלו"ם עם הד' אותיות ועיין שהבאתי זאת בשער הראשון פרק ח' וכיון שכן גדול מעלת השלום לכן אל נא תהי מריבה ביניכם כי אנשים אחים אנחנו בני אבינו שבשמים ואיש אל רעהו ידברו ורוממות אל יהי בגרונם וחרב פ"י פיוס בידם ואז יסתתמו פי כל המקטריגים שבזמן שעל ישראל שלום אין כל אומה ולשון יכול לשלוט בהם.

והנה יש הרבה בני אדם אשר הוא מחזיק במעוזה ושלום יעשה באומרים לו שים שלום ולא שלום רב אלא שלום קטיעא ושוא ידברו איש אל רעהו בלב ולב ידברו בפיו ובלשונו יכזב ולבו לא נכון עמו ולא נאמנו בבריתו ובקרבו תוך ומרמה ואינו תוכו טברו על איש כזה אין יום הכפורים מכפר על חייבי כריתות שלו ועליו נאמר יכרת ה' כל שפתי חלקות ולא יאבה ה' סלוח לו כי אז יעשן אף ה' באיש ההוא כי הוא גבה עינים ורחב לבב ואותו לא אוכל אומר הש"י, וכל מלאכת מחשבת אסרה תורה ובמחשבתו מפגל את תפלתו שתפלתו אינה רצויה לא ישב בקרב ביתו עושה רמיה וגו' הולך בדרך תמים הוא ישרתינו, והתפלה במקום עבודה וכל אחד צריך שיתפלל בעדו ובעד כל קהל ישראל ואם לא שלום ידבר את רעהו ואין בפיהו נכונה וקרוב הוות הוא כמו מחשבת שינוי בעלים הפוסלת בעבודה ויעלה לבעליו לשם חובה ולא לזכות ח"ו לכן תקנו הפיי"ס הזה שלא יבואו לידי סכנה אלא ימהרו וירוצו זה לקראת זה לקרוא לשלום שיהיו כולם בלב אחד וכל ישראל המה אברים אברים כמו אברי אדם אחד וע"י הפיי"ס הזה יעלה אברים לכבש שיכבוש עוותינו. והחיוב שכל

ושמלותיך עליך וגו' דקאי על השכינה שהיא רחיצת וסכית ומתקשטים בהמעשים טובים שאנו עושים וכתוב שם ויהי בחצי הלילה ויתרד האיש וילפת דא הקב"ה דשאג ויהיב קלא על תורבן דבי מקדשא הה"ד ה' ממרום ישאג וממעון קדשו יתן קולו. וילפת כד"א ילפתו ארחת דרכה כו' וילפת אמאי בגין דא הנה אשה שוכבת מרגלותיו שכיבת לעפרא מהדקא בין רגליו כדי בההוא שעתא איהי אתער' לגביה והוא שאיל לה מי את בתי בגלותא ותאמר אנא רות אמתך מרווית בצערין מרווי' מכאיבין על בני גלותא כו' עכ"ל.

חזקת התורה
והפסוק

לכן אגו אוטיון על עצמינו רחיצה וסוכה ונעילת הסנדל הוא ג"כ תקון שכינה הנאמר בה מה יפו פעמך בנעלים גן נעול אחותי כלה המובא בזוהר ובתקונים בהרבה מקומות בענין חליצה ויבום ובתקונים דף ס"א ז"ל יום הכפורים אסור בנעילת הסנדל דלית יחודא ביה לקב"ה ושכינתיה דלזמנין איהו קב"ה ואסתלק שכינתא ולזמנין איהו שכינת' ואסתלק קב"ה עכ"ל. ושם בדף הנ"ל ביום הכפורים דאיהו עלמא דאתי לא אתקרי ידו"ד באדנ"י דאיהו דיין ואיבו נעל נעילת דלת אלא פתיחא לקבל שבים. ותשמיש המטה ג"כ לתקון השכינה שבלבלנו שחטאנו יצועי עלה אשר שם מטה וכסא שלחן ומגורה. ומובא בתקונים דף ס' ע"ב ז"ל וצריך בר נש לקבלא עלי' חמש ענויין בגין ענוי דגרים לה' זעירא דגלת בגלותא עכ"ל.

(לכן כל איש ואיש יאמר בפה מלא נוסח זה)

הריני מקבל עלי לקיים חמשה עינויין של יום הכפורים הוזה הבא עלינו לטובה לתקן מה שפגמנו בחמשה חומשי תורה ובכל פרטיה ודקדוקיה ולתקן מה שפגמנו בהה"א אחרונה שאין בה אכילה ושתייה ורחיצה

ולצעוק בקול רם זאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל ואיך מאסנו בה והפרנו אותה והיא סופדית כי חוללה תפארתה ויחזיק החכם את הס"ת בידו ויאמר בקול רם וכל העם יענו אחריו האות פ' בתמניא אפי פלאות עדותיך על כן נצרתם נפשי וגו' ויסיים פלגי מים ירדו עיני על לא שמרו תורתך אח"כ יקיפו עם הס"ת את הבימה והחכם יזהיר את העם שכל אחד יחבק וינשק את הס"ת ויבקש מחילה מן התורה הקדושה ויאמר והאר עינינו בתורתך ודבק לבנו במצותיך ויחד לבבינו לאהבה וליראה את שמך ולא נבוש לעולם ועד וההוצאה זו הכנסה קרינן לה שתכנס התורה הקדושה ליום הדין להמליץ טוב בעדינו ולהגין עלינו כי היא מצלית ומגינת בכל עוז וזה הוא תקון הוי"ו אל הה"א הראשונה. וצריכין לפייס השכינה חדשים לקטורת שתתחדש ותתקשר השכינה שהיא סוד הה"א אחרונה אל השלשה אותיות הראשונים ועל דא תקנו חמשה תפלות של יום הכפורים נגד הה"א אחרונה והוא הטעם של חמשה עינוין דיה"כ וגם הסוד של חמשה טבילות של הכהן גדול דהנה הכה"ג טבל חמש טבילות ועשרה קדושין שהם נגד י"ה וכמובא בתיקונים תקון חד ועשרין דף ס' ע"ב וז"ל תשובה יה"כ הלילה מעשרת ימי התשובה דאינון י"ה יום הכפורים דא ה' בלילא מחמש צלותין עשרת ימי התשובה דא יו"ד לקבל שבים דאו"ה כל מאן דחזר בתיובתא כאלו חזר ו"ה עם י"ה כו' עכ"ל.

והס"ד של חמשה ענוי' הם נגד השכינה ששכשהיא בהגלות כביכול ואינה מקבלת שפע לצורך העולמות אין בה אכילה ושתייה על דרך שנאמר ויחזו את האלהים ויאכלו וישתו שהיא עיקר האכילה ושתייה מה שמקבלת שפע ורחיצה וסוכה הוא על דרך שנאמר ברות שהיא בסוד השכינה כמובא בזוהר חדש במגילת רות ע"ש ורחצת

ולא במחשבה זרה ח"ו שיקיימו בנפשם לפני ה' תטהרו בביאת השמש יאיר להם היום הקדוש והגורא ויפתח להם כל החמשים שערים ויהיו פתוחים ולא ינעלו עד אחר געילה ויקובל תפלתם וצעתם ברחמים. ומאד מאוד צריכין להזהיר לכל שיהא שומר פיו ולשונו בכל היום הגורא הזה מערב עד ערב שלא ידבר שיחה בטילה ח"ו ועיין מה שכתבתי בסוף פרק א' משער ד' שקושרין לשון של זהורית בראש שער המשתלח שהשער הוא המקטרג הבא לדב דלטורא לקטרג עלינו וצריכין ליתן לו דורון לשלח אותו לעזאזל כמובא בזהר פ' אמור ע"ש והנה ביותר ביום הזה מאחר שאנו בטלין מכל המלאכה וכולן נאספו הביתה בתי כנסיו' ובתי מדרשות לעשות מלאכתנו במלאכת הקודש בעבודת בוראינו אז הוא שומר המלות ואם אנו מדברים דברים בטלים ח"ו וודאי בלתי אפשר שלא ידבק בהם אבק לשון הרע ומיד הוא מביא את דבתם רעה אל אביהם שבשמים לקטרג על לשון היום הנה היום מיוחד מכל הימים ומה גורא היום הזה ואף גם מה גורא המקום הזה בית אלהים והמה באים עם טמא שפתים לטמא מקדש וקדשיו אני אמרתי שיש בו ידיעה והנה אין בו לא בתחלה ולא בסוף ואיך יגן ויכפר עליהם היום הכפורים וחץ שמוט לשונם מרמה דבר. וכיון שיש יתרון לבעל הלשון צריכין לשמור מאוד שלא יכשלו בלשונם ולקשור לשון של זהורית ליזהר ולהזהר מאוד שלא לדבר שום שיחה בטלה ושומר פיו ולשונו וגו'.

ואפרש הנאמר במשלי מות וחיים ביד לשון ודרשו חז"ל וכי יש יד ללשון לומר לך מה יד ממיתה אף לשון ממיתה ויש לדקדק לא בהקרא דקאמר מות וחיים וקאמר מות תחלה ואח"כ חיים זה דרך הקרא לפתוח בטוב תחלה כדכתיב ראה נתתי לפניך את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע ומזכיר החיים והטוב תחלה וכמו כן אנו אומרים היום

וסיכה ונעילת הסנדל ותשמיש המטה ושיכפר עלינו החמשה ענויים אל ארבע מיתות ב"ד סקילה שריפה חרב וחנק. ועל החיוב כרת שנתחייבו בבית דין של מעלה ואנו מייחדין השם ידו"ד ב"ה ביחודא שלים בשם כל ישראל ואנו מקבלין עלינו המצות העשה של ואהבת לרעך כמוך. ובהז השכינה שהיא בסוד אשה היא ריח גיחות מעילא לעילא ולחסות אותנו בצל כנפיך ובצל שדי גתלונן להשביענו אורך ימים אמן סלה.

סליק פרקא

פרק ג אחר הוידויים יעמוד הש"ץ לומר כל גדרי בעוד יום שאין מפירין גדרים בלילה וזה הוא הקבלת יה"כ שהוא מדת בינה הנקרא יובל שנת החמשים שהיא המדה שיש בה חמשים שערים ואנו מצפים למדה זו הנהיר ביום הזה שנצא לקרות לשדה אחוזה ונחלת אבותינו. ומדריגה זו היא דרגא דגדר כמו שהבאתי לעיל בפרק ח' שער ה' כי השם ידו"ד הוא גדר והשם של אדני הוא שבעה ועיין ברע"מ פ' פנחס. וממדת בינה יוצא מקור ידו"ד לכן צריכין אנו להתיר כל הגדרים ולתקן כל מה שפגמנו בדרגא זו. וצריכין לעמוד באימתו וביחודא ^{ההנהגה} עינינו למרום שנאמר שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה ח"י דייקא שהיא מדת בינה העולה חמשים. המוציא במספר צבאם איש לא נעדר והמדה זו מוציא במספר כל צבאם ליום הדין צריך כל אחד להקל מעליו כל הגדרים כמו שכתבתי לעיל בפרק הנ"ל וביותר בעת קבלת היום הגורא לכוון עם הש"ץ בשעה שהוא מגנן כל גדרי בקול דממה דקה כמו שזכרתי שם המדה זו אין בה לא קול ולא דבור אלא מחשבה לכן אין להשמיע מיד קול רם כי שם דומיה תהלה לכן גוהגים שהש"ץ מתחיל בקול דממה דקה וכל העם יכוונו עמו ויתעוררו עצמם בבכיה רבא ובמחשבה טהורה

יכתב בספר הזכרונות החיים והמות ולמה אמר כאן המות וחיים. דהנה אמרו חז"ל במסכת ערכין דף ט"ו ע"ב כל המספר לשון הרע מגדיל עונותיו עד לשמים שנאמר שמו בשמים פיהם ולשונם תהלך בארץ. וצריך לפרש מה זאת הלא כל היגונות הולכין ופוגמים לעילא בשמים ולמה אמר דווקא בלשון הרע שמגדיל עד לשמים. ועוד לדקדק דהכי הוה למימר כל המספר לשה"ר גדול עונו עד לשמים ומהו מגדיל עונותיו.

דהנה ידוע שביד כל אדם יחתום לעילא בכל לילה הגשמה סלקא לעילא וכותבית כל עובדין דעביד בההיא יומא כמובא בווהר ריש פ' נשא דף קכ"א ע"ב וז"ל ת"ח בשעתא דבני נשא דמוכין וטעמין טעמא דמותא ונשמתא סלקא לעילא קיימא באתר דקיימא ואתבחינת על עובדיה דעבדיה כל יומא וכתבין לה על פתקא מ"ט בגין דנשמתא סלקא לעילא ואסתיידת על עובדי דברגש ועל כל מלה ומלה דנפיק מפומיה בגין דההיא מלה דאפיק בר נש מפומיה סלקא ובקע רקועין וקיימא באתר דקיימא עד דעאל ליליא ונשמתא סלקא ואחיד להווא מלא ואעיל לה קמי מלכא כו' עכ"ל וכתבי מגדול עונו שם ה' בו ירוץ צדק ונשגב ר"ל השם ידו"ד הוא מגדול עונו דהיינו להצדיק הוא מגדול אשר בו ירוץ הארבע אותיות מן השם עושין גדר בפניו דהיינו מגדיל עד לשמים המגדל הזה חוצץ בפני הטומאה שלא יוכלו ליגע ולשלוט בו החצונים והקליפות המשוטטים ומעכבין לעלות את זכיותינו והנה יש לכל אדם זכות וחובה דהיינו מצות ועבירות והמה עולין למעלה כמו שזכרתי ואם השם ידו"ד היא מגדול עונו או בו ירוץ צדיק דהיינו המצות עולים בזה המגדול עד לשמים להכתב בספר זכיותיו והמה ראשונה יסעו לדגליהם. וקצת עבירות שעשה אף שהמה ג"כ רוצין לעלות לא יוכלו לבא אל תוך מחיצות הגבול הקדושה השם הוי"ה ב"ה וה"תיבה אינה

קולטתם. והמה דוחקים לעלות בדוחק. אבל מי שמספר לשון הרע או הוא גורם לשכינה שתסתלק דוודאי מי שמספר בלשון הרע יש בו גסי רוח והכתוב כוללם בפסוק אחד מלשני בסתר רעתו אותו אצמית גבה עינים ורחב לבב אותו לא אוכל ודרשו חז"ל שאמר הקב"ה אין אני והוא יכולין לדור בעולם אחד וגורם לשכינה שתסתלק ואינו שורה השם ידו"ד ונסתר כביכול בנין המגדול ונפרץ הגדר ואין מה שיחוצ בפני הטומאה והטומאה רצוצה בוקעת ועולה העבירות רצים ועולים וקופצים בראש. וזה הוא כוונת הש"ס שזכרתי כל המספר לה"ר מגדיל עונותיו עד לשמים דייקא ר"ל ע"י הלשון הרע הוא מגדיל כל שאר עונותיו עד לשמים מאחר שפרץ במלואו ובטל המגדול ונסתלק השם ידו"ד כביכול מחמת הלשון הרע. וידוע שהמצות נקראים חיים והעבירות נקראים מות וכמו שאמר הכתוב ראה נתתי לפניך את החיים ואת הטוב המה התורה ומצות ואת המות ואת הרע המה העבירות. לזה אמר שלמה עליו השלום מות וחיים דייקא ר"ל מי גורם שקדים המות לחיים דהיינו העבירות רצין ועולין קודם המצות ואין מעכב אותם הכל בידי לשון דייק ר"ל על הלשון הרע הגורם לשכינה שמסתלק ואין דבר החוצץ בפני הטומאה.

ולזה רימו דוד ע"ה באומרו דברי עונות גברו מני פשעינו אתה תכפרם דיש לדקדק והוזהר מקשה זאת דהוה ליה למימר פשע אתה תכפר ולמה אמר פשעינו דהנה מובא שם בש"ס במערבא אמרי לישנא תלית אי קטיל תלית אי למספרו ולמקבלו ולאומרים עליו. ואמרו דברי עונות דייקא היינו העונות הבאים ע"י דברי היינו לשון הרע גברו מני המה התגברו עלי דע"י יש התגברות להחצונים וגם אמר פשעינו אתה תכפרם לשון רבים לפי שקטיל תליתאי וגם אמר פשעינו אתה דקאי על כל שאר פשעים

האיש אדוני הארץ הוא הקב"ה אתנו קשות ח"ו ויהא אמירתו אמירה לגבוה בכל היום וכאשר בדברך תזכה בשפטך שיוציא לאור משפטינו ודברינו אלה שאנו מרבים בדברים דברי אלהים חיים ביום הזה יכפר על המלשינות אשר אמרנו ללשונינו נגביר שפטינו אתנו.

ומי אדון לנו ביום הזה היינו מדריגת מ"י היא מדת בינה שאין שם לא דבור ולא אמירה כ"א מחשבה לכפר בדינו דברי בטלים שדברנו בכל השנה ובזאת גאות למול את ערלתינו ערל שפתים ביום הזה המדובר ולא יהא דבורו של יום הנורא הזה כדבורו בכל ימות השנה דהנה בכל העבירות התקון הוא לתקן באותו אבר שפגם באותו אבר צריך לתקן וביותר על לשון הרע פיו הכשילוהו ופיו יתקן הפה שאסר את גפשו היא הפה שיתיר דהיינו ללמוד ולהתפלל ולעסוק בדברי תורה לכן לא יפסוק פומיה כולא יומא ביום הזה וכן ראינו הרבה בני אדם הלומדים בבית הכנסת דהיינו בעת שהש"ץ מאריך בניגונים המה לומדים מספריהם ויש לומדים הרבה שלומדים מסכת יומא מערב עד ערב גומרים כל המסכת וכן גכון לנהוג לקיים מה שאמרו חז"ל כל העוסק בסדר הקרבנות מעלה עליו הכתוב כאלו הקריבם מדכתיב זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת וכו' והמסכת זו מדברת כל הענין מסדר עבודת יוה"כ מהראוי שילמוד אותה ויעלה עליו כאלו הקריב כל סדר עבודת היום לכן אם ת"ח ולמדן הוא יעסוק במסכת הג"ל ואם לאו בר הכי הוא יעסוק בשאר עבודת הקודש וגם לומר תהלים או ללמוד איזה ספרי מוסר בכבוד פה ובכבוד לשון וכאלם לא יפתח פיו לדברים בטלים ובזה יעלה עליו הגורל לשם כשיהא שם שמים שגורה בפיו כי הכל תלוי בתקון הלשון מה שפגם בלשונו כל השנה.

דמחמת כח לשון הרע שגורם לשכינה שתסתלק ויש כח לכל הפשעים לעלות לכן צריך לבקש ע"י לה"ר על כל הפשעים.

והנה אם נבא לבאר ולהאריך לידע ולהודיע גדול כח העון לשון הרע אין יתרון לבעל הלשון כי יתר כנטול דמי כי החסרון לא יוכל להמנות וקצרה היריעה בא וראה מה שמובא שם בש"ס שהבאתי שהיא קשה כע"ז וגילוי עריות ושפיכות דמים שהם העבירות ^{העבירות הנפלות} ^{הקשות שבכל העבירות} וכמה מאמרים דשם וגם במקומות הרבה בש"ס. ואח"כ לשון נופל על הלשון שבאו המזהירי האחרונים שבכל דור ודור וכל אחד מרבה לספר בגנותן של מספרי לשון הרע וכל המרבה לספר בגנותן הרי זה משובת. ובכל השנה בלתי אפשרי להזהר בזה שבכל עת שיבא סיועת אנשים יחדיו ידברון איש אל אחיו ספור דברים בטלים יש הרבה וודאי אבק לשון הרע לכן עכ"פ ביום הנורא הזה שזמן קהלה לכל היא בבתי כנסיות ובבתי מדרשות יזהירו מאוד לשמור פיהם שלא לדבר שיחה בטילה ועיניו ולבו שם יהיה ביום שהם דומים למלאכי השרת המה בעמידה והב"ד של מעלה בשיבה והיום הזה כולל כל הימים של כל ימות השנה והיי ומוזני תלויין בו ביום לזכות או לחובת ח"ו ואיך יפצה פה לדבר דבר בטל בבואו אל הקודש לכפר בעדו ובעד ביתו ובעד כל קהל ישראל ואין אדם מוציא דבריו לבטלה וביראת ה' כל היום לעמוד באימה וביראה לעסוק בסדר היום בתפלות ותחנונים ויהיה לו ידיעת קודש והעלם טומאה להעלים עיניו מכל דבר הבא לבטל מחשבתו הטהורה כי הכל הולך אחר המחשבה ומחשבתו יהי' שם ב"ד של מעלה ניכרים מתוך מעשיו שעשה בכל השנה ומעיינים בדינו והוא בעצמו יחפש אחר זכות ואמר יש לי ללמד זכות עלי והיא ממש בדבריו אם לא דבר דברים בטלים כי הדבור הוא לשון קשה וידבר

על הגוים ועל הממלכות והכל תלוי במחשבתינו הטוהרה ובאמרי פינו שיהיה לרצון ויש בדינינו לנתוש ולנתוח להאביד ולהרוס את כל הקמים עלינו לרעה ויש בידינו לבנות ולנטוע שיבנה בית מקדשינו ותפארתינו תפארת ישראל כרם אחד נטע שעשועים כדכתיב הנה נטעתך שורק כולה זרע אמת לכן מוצא שפתיך תשמור למען תהיה תורת ה' בפיך ושמרת את החוקה הזאת הנאמר ב"ה דקאי על כל מעשי יה"כ שיהיו בבגדי לבן בפנים ולא ישמע קולו בבואו אל הקודש לדברים אחרים כי אם הקול קול יעקב ונוכה לעניות גורל מחור הקול פ"י ידבר חכמות והגות לבו תבונות והעיקר עבודת יום הכפורים להתפלל ולבכות על עבודות בית אלהינו שיבנה במהרה"ל לכן אנו מבקשים ותן תלקינו בתורתך ר"ל תן חלקינו ונחלתינו למען תורתך שאנו לומדים ומתקנים הפגם שגרם חורבנו דהיינו גס רוח ול"ה ובלמוד התורה יתוקן כי מ"ח דברים שהתורה נקנית בהם המה באימה ובענוה ולא מגיס לבו בתלמודו ובזה יתוקן הגסות רוח שהיה ובמיעוט שיחה בזה יתוקן הל"ה.

תפארת התורה
תפארת השנה

והואיל ואתי לידן גימא ביה מלתא זוטרתא על הפסוקים בישעיה סימן ב"ד הגם כתבתי לפרש הפסוקים בחבורי על הפטורות באריכות וכאן לקצר באתי ומחמת שהוא באותו ענין, ענין סוערה לא נוחמה, הנה אנכי מרביץ בפור אבניך ויסדיך בספירים ושמתי כדכר שמשותף ושעריך לאבני אקדח וכל גבולך, לאבני חפץ, וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך, ומה חבור יש לאלו הפסוקים ולדקדק למה מכנה כאן הכנסת ישראל לעני ומה זו היא הנחמה שיבנה ביה"מ באבנים טובות האלו דווקא ומה שייכות יש להם הזה שמסיים וכל בניך למודי ה' דהנה זכרתי לעיל שלא חרבה ירושלים אלא על גסות הרוח ול"ה שהיו בה והדבר תלוי בתקון

ובזה אפרש פסוק בירמיה א' שאמר ירמיה וישלח ה' את ידו ויגע על פי ויאמר ה' אלי הנה נתתי דברי בפיך, וצריך לפרש למה דווקא בשליחות יד ליגע על פיו אמר אליו נתתי דברי בפיך, דהנה ידוע שלא חרבה ירושלים אלא בשביל גסות רוח ולשון הרע שהיה בה כמה דכתיב יען כי גבהו בנות ציון והלכו בנטיית גרון, גבהו היינו גסות רוח והלכו בנטיית גרון היינו שכשלו בגרון לדבר ל"ה וכמו שזכרתי לעיל שהשני מדות גרועות אלו משולבים יחד וקרובים להיות אחד שזה מביא לידי זה כמו שהבאתי מקרא מלשני בסתר וגומר והעיקר הנביאות ע"י ירמיה היה עלחורבן ירושלים ובה"מ שיודיע שוחרב ירושלים ולהודיע שענינה בה ועל מה תחרב ובחבורי על הפטורות כתבתי באריכות להטעים ולפרש מתחלה הפרשה דברי ירמיה ואין להאריך כאן רק התוכן: שהקב"ה רצה שיתנבא ירמיה על החורבן וירמיה לא רצה בזה שעל ידו יתנבא הפרענות לכן אמר אתה ה' אלהים הנה לא ידעתי דבר דברי קשות האלו, וידוע שבכל מקום נקרא הפרעניות בלשון נגיעת יד כמה דכתיב נגעה בי יד ה' ולזה מרמו וישלח את ידו ויגע ר"ל ה' שלח את ידו החזקה ויגע ר"ל להשיא את הפרעניות על פי דייקא ר"ל שיגיע יד ה' להחריב את הבית היינו על פי על שמירתם בפי ודברתם לשון הרע ומדתו של הקב"ה להקדים רפואה למכה לכן הקדים להודיע התקנה במה לתקן ויאמר ה' אלי הנה נתתי דברי בפיך דייקא ר"ל נתתי דברי בפיך היינו התורה הנקראת דברי שהמה דברי אלהים ונתתי שלא ימושו מפיד ובזה תהיה התקנה כי בזבח ומנחת אינו מכפר אבל מכפר הוא בדברי תורה לכן ראה הפקדתיך היום על הגוים ועל הממלכות וכל מקום שנאמר היום הזה היינו יהכ"פ והוא יום פקודה הפוקד אותנו להרים קרנינו

עדיין לא נתקנו לכן לא נוחמה שבלתי אפשר להקימה עד שיתקנו את אשר פגלו, לכן בא לנחמה, ואומר הנה אנכי מרביץ בפוך אבניך בפוך דייקא שהוא לשון בפך והוי"ו במקום יו"ד ר"ל האבנים המכשילים אותך אנכי מרביץ אותם שיהיו רבוצים ונכנעים תחתיו אכריעם ורביצה בפך, שע"י פך יסתלק, ויסדתיך בספירים כל ספיר הוא לשון ספר וספיר הוא אבן של יששכר מחמת שלמד תורה כדכתיב ויששכר באהליך לכן אבני ספיר כן יסדתיך בספירה, ושמתי כ"ד כ"ד שמשותיך דייקא ר"ל יחשב בעיני כדכד שמשותיך הק"ש שאתה קורא ערב ובוקר ביציאת השמש ובביאת השמש כאלו קיימת והגית בזה יומם ולילה ושעריך לאבני אקדה ופי' רש"י שהוא לשון אש קדחה, דהיינו ע"י שעריך שערים המצוינים בהלכה שערי בתי מדרשות בזה אשורף ואקדח כל האבנים הנגפים והמכשולים וכל גבולך לאבני חפץ ר"ל אחר שיבער וישרוף כל האבנים הקשים אז כל גבולך יהיו לאבני חפץ היינו התורה והמצות הנקראים חפץ כי אם בתורת ה' חפצו וחפץ ה' בידו יצליח לכן סמוך וכל בניך למודי ה' ר"ל ע"י למוד התורה יתקון הכל ורב שלום בניך שלא יהא לא גסות רוח ולא לשון הרע שע"י יבא כל ריב וכל נגע וע"י עסק התורה לא יהיו המדות גרועות והתורה יכפר על הכל ואז יהיה רב שלום בניך.

לכן תהלת ה' ידבר פי ויברך כל בשר שם קדשו ביום קדוש הזה שהוא זמן כפרה לכל תולדותיו בהיותם מקריבים לפניך זבחי רצון ועכשיו שיח שפתותינו תחת קרבנותינו, וישמור את פיו מדברים בטלים ביום קדוש ובמקום קדוש, שאפילו בשאר ימות השנה הרבה הזהיר להזהיר שלא לדבר דברים בטלים כמובא בהרבה מקומות והאחד הוא בפ' תרומה דף קל"א ע"ב ומאן דמשמע

ובדאורייתא תנא תקנתא כמו שזכרתי ע"י למוד תורה ובעוד שאין לה תקנה לא נוחמה. מובא דאית אבן ואית אבן עיין בזהר פ' ויצא דף קנ"א ע"ב בסתרי תורה ואבן גדולה ע"פ הבאר דאית אבן דמינה כשלי כל בני עלמא אבן גנף ואבן מכשול דקיימא תדירא ע"פ הבאר ועל מימרי' למתבע דינא דכל עלמא דלא יחות מזונא וטוב לעלמא ונאספו שמה כל העדרים ונאספו שמה העדרים לא כתיב אלא כל העדרים משירין קדישא לעילא ומשריין קדישין לתתא אזלין בשירין ותשבחיין לעילא, ואילין בצלותא ובעותין לתתא אילין ואילין מיד וגללו את האבן מעל פי הבאר מגנדרין ליה ומעברין לה מן קודשא ואסתלק מן דיא כו' עכ"ל ואית אבין מסטרא דקודשא מימרא ההוא דכתיב והאבן הזאת אשר שמתי מצבה וגו' ההוא אקרי אבן יקרא אבן פינה אבן שתיה ועתיד הקב"ה לנתוץ את האבנים הקשים הכושל ע"י קיים האבן שתיה והאבן יקרה הוא התורה, ואמר חז"ל על הא דכתיב והגית בו יומם ולילה שאפילו לא קרא אלא ק"ש ערבית ושחרית גמי יצא ומובא בתקונים תקון כ"א וז"ל ישאו נהרות דכים ד"ך י"ם ואיהו ד"ך בכ"ד אתוון דב"ש כ' מ' ל"ו וערבית דאיהו ד"ן בכ"ד אתוון דשחרית ורזה דמלה כ"ד כ"ד שמשותיך כו' עכ"ל, ובוזה יבואר הפסוקים הנ"ל רק להקדים הא דאמרו חז"ל סימן לגסי רוח עניות.

וזה הוא דקאמר עניה סוערה ר"ל כיון שהיא עניה ע"כ מחמת שיש בו גסי רוח וסימנה עניות וכיון שיש בנו גסי רוח ע"כ יש בנו גם לשון הרע כמו שזכרתי ול"ה דומה לרוח סוערה כד"א החישה מפלט לי מרוח סועה וסער בלע ה' פלג לשונם וכן מבואר הרבה פעמים בקרא דל"ה דומה לרוח סוערה לכן אמר עניה סוערה דייקא ר"ל מחמת שיש בה עוד השני מדות גרועות האלו גס רוח ול"ה

בנקבים הצנועים והנסתרים ונכסים מוזהר לשמור אותם מכל טפופת, כ"ש גקבי חוטמו אשר המה בגלוי והוא מעלה בהם אבק וממאס אותם וארור אפם כי אז יעשן אף ה' הבא לראותם כמ"ד עיני ד' אלהיך בך ונועמים באפם וגם לפעמים על שפם יעטה וגם יורד על הזקן ואין זו הדרת זקן שיהא נוטף טיפה מרה ושחורה ואף גם לפעמים ע"י סתימת הנקבים לא יוכל לדבר כראוי ומי שאינו יכול לדבר לפני המלך לא יעמוד בפניו. וידמה אם הוא רוצה לעמוד בפני מלך הדיוט או איזה שר ואם יראה בו איזה דבר מגונה ודאי לא די שלא ירצה ולא יקבל בקשתו אלא צא יאמר לו בגערה ובנזיפה כ"ש בפני ממה"מ הקב"ה שצריך להיות הכון לפניו בעינים יפות וחשוב פרצוף פנים של אדם ופתוח לא יעשנה סתום כי יסתתמו טענותיו ע"י זה כי האבק שהוא מעלה בחוטמו יעלה בראש ומתנענע ראשו ובתלי אפשר שיוכל לכוון בתפלתו ובפרט שדרכה לאחר שעה או חצי שעה חזור ונוער מחוטמו ולמעלה חזור לראש מתבטל כוונתו לכן מאוד מאוד ביותר צריכין לזרוז את הבעל תפלה שלא יריח הטאבקי בשעה שעומד בפני התיבה ולא יעשה את התיבה לתועבה ח"ו, כי בכל אברי האדם צריך להתעורר התיקונין דלעילא כד"א כל עצמותי תאמרנה ה' ובכל אבר ואבר צריך לתקן שורש במקום עליון, ובתואר פניו צריך להתעורר השלשה עשר מכילין דרחמי כי בהתפנים יש שלשה עשר תקונין עם הדיקנא המרמוזים לשלשה עשר תקונין דלעילא אשר מהם יוצא רחמים גדולים הנאמר וברחמים גדולים אקבצך המה רחמים דעתיק יומין כידוע ליודעים ומהם יוצא השלשה עשר מכילין דחמי ה"ג מדות מי אל כמזד וגומר.

וביום הקדוש הזה צריכין אנו להתעורר אותם להלך באור פניו וכאשר יהיה

בבי כנישתא במלין דחול ווי ליה דאחוי פרודא, ווי ליה דגרע מהימנותא ווי ליה דלית ליה חולקא דישראל דאחוי ווי ליה דלית ליה חולקא באלהא דישראל דאחוי דלית אלהא ולא אשתכח תמן ולית ליה חולקא ביה ולא דחול מיניה ואנהיג קלנא בתקונא עלאי דלעילא עכ"ל כן בהרבה מקומות האריך מאד באזהרות ובעונשים, עאכ"ו ביום הנורא הזה יזהרו פה להם ולא ידברו דברים בטלים, ולא כמו שיש בהרבה אנשים בשעה שהש"ץ מגן קורים זה לזה ושואלים זה לזה תחלת דבריהם בענין הבעל תפלה אם קולו ערב ונעים ואח"כ מסייעים לדברים אחרים דברי הבאי עד שנכשלים בעון לשון הרע ומלשינות ודבר שפתיים לא למחסור והמה חסרי דעת.

ובשאיפת אבק הטאבקי כתב הלקט הקמח בא"ח הלכות תשעה באב וז"ל וביה"כ ראוי לאוסרו בפרהסיא בבה"כ שבעונותינו יש רבים מעמי הארץ שמומיינים זה לזה ומקילין ראש וכמעזות פריצים היתה להם הבית המקדש מעט שנשאר לנו בגלותינו ודבר זה אסור לנו אף בימות השנה ואי איישר חילי הייתי קונס על זה עכ"ל וביותר בזמנינו נתרבה הרבה בני אדם השואפים רוח אבק הטאבקי וכל אחד יש לו כלי מלא אבק וכאשר מוציא את הכלי מתוך אפוגתו רוצה שיאבק איש עמו ומתקבצים הרבה בני אדם וכל אחד משבח אבקו מכי אבקת רוכל שמריח ריח טוב ע"י אבקת רוכל באים לידי אבקת רכל כי בעוד שהם עוסקים בשאיפות וכל אחד נוטל באצבעיו וגותן לתוך חוטמו מדברים דברים בטלים ל"ה רכילות, וביתר ביום הקדוש הזה שצריכים להיות נקיים כמלאכי השרת וצריכין להיות בגוף נקי וצריך לבדוק נקביו שיהיו נקיים שאם יסתם בסתימתו דבר מאוס אי אפשר להתקיים ולעמוד לפני בוראו ואם

ובפרט בשעת התפלה שאם לא ישמע יאבק איש עמו והוא השטן המקטרג שר של עשו ויקטרג עליו והשומע לקול הורים ומורים הכל מזכיר עליו זכות ולא חובה, ויתגבר על יצרו לכפותו ויכפה תא"ף והחימה ולא יוכלו לשלוט בו.

פניו רעים וגבזים מחמת מיאוס לא יכירו לו פנים ולא יקבלו אותו בסבר פנים יפות כי פנים בפנים דיבר ה' עמכם כמו שהוא מראה פנים מראין לו פנים ואם יקלקל את חוטמו כל פניו מקולקלים וכמו שמובא בזהר בחוטמא אשתמודע פרצופא.

עוד מהראוי להזכיר בזה הפרק על דבר שכתב בש"ע סימן תרי"ט בזה"ל לון בבה"כ ולומר שירות ותשבחות כל הלילה, והמ"א הביאו בשם הלבוש שכתב מוטב לילך ולישן בביתו כי מי שיעור בלילה ישן ביום ואיגו אומר בכונה. עכ"ל ודבריו גראין לעינים שחוטפתן שינה ולא יכלו להתפלל בכונה והוא כשכור שאסור להתפלל בכל ימות השנה כשחטפתו שינה כ"ש ביום הגורא הוזה שהוא מתפלל שיחודש שנה טובה וצריך לסדר תפלתו ולהביא האומר מן החדש והוא מלא יש"ן וביותר בעת שצריך להרבות בפיוטים המדברים בעבודת יוה"כ שהיא בבה"מ ע"י הכהן גדול שכל עבודת יוה"כ אינן כשרין אלא בו והוא בא להגיד שבתו של אהרן שלא שינ"ה ושינה על עיניו האמירה ושיח שפתותינו תחת קרבנותינו והאיך יפגל עבודתו במחשבה זרה ויותר טוב לישן בלילה שלא זמן עבודה היא ואחר תפלת ערבית שהיא במקום הקטר חלבים ואמורים ילך לישן לביתו ואין צריך לומר הבעלי תפלות העומדים בפני התיבה כמו שכתב הרמ"א שם שלא יאבדו את קולם לא ילגו בבה"כ ולא ילגו עליהם המקטריגים כאשר ישמע בבואם אל הקודש לכפר בעד כל קהל ישראל, והנה הרמ"א כתב וטוב לישן רחוק מן הארון גברא הוא משמע דרחוק מן הארון יכול לישכב ולישן שמה ואני אומר שלא ישכב כלל אפילו על צדו של ביה"כ והוא כתב על האנשים שבזמנו שהיו עוד נוהרים ולא ימלאו כריסם קודם הערב שמש בסעודה המפסקת אבל בזמנינו

ועיין באדרא רבא בפ' נשא ובאדרא זוטא פ' האזינו ואני אביא בקצרה מה שמובא באדרא זוטא דף רפ"ט ע"א וז"ל בהאי חוטמא בנוקבא דפרדשקא דביה"מ ודחא דחיי לועיר אנפין ובהאי חוטמא תליי' ה' לקיימא ה' אחרא דלתתא ודא רוחא דנפיק ממוחא סתומאי ואחרי רוחא דחיי ובהאי רוחא זמינין למנדע חכמתא בזמנא דמלכא משיחא דכתיב ונחה עליו רוח חכמה ובינה וגו' האי חוטמא חיינ מכל סטרינ חדו שלימא נחת רוח אסייתא חוטמא דזועיר אנפין כמה דאוקמינא דכתיב עלה עשן באפו וגומר והכא כתיב ותהלתי אחטם לך כו' ומה בין ה' לה' דהכא דינא אתעי' מינה ודהכא רחמינו רחמי' עכ"ל הרי דתרינ בוקבין דחוטמא מרמזין על שני ההי"ן ה' עלאי וה' תתאי וצריכין אנו ביום הקדוש הוזה להתפלל לבעל החוטם להתעורר רחמינו רחמי מעתיקא קדישא לזועיר אנפין וירח את ריח הניחוח שתפלתינו ובקשתינו כריח הקטורת וריח העולה וריח שעיר התיצון ושעיר הפנים לכן יראה שיחי לו בושת פנים ולא ינהוג בזיון בפניו ולא ירח ריח רע הוזה אשר ריחו לא נאמר ולא יעלה לשם ריח ניחוח כי אם לא יתכן ויכבד החוטם יתעורר ח"ו האף והחימה כמובא באדרא פ' נשא עלה עשן באפו בהאי תנא אתכללו אשא וגחלי דגורא כו' וקרינן ליה אף וחימה ומשחית כו' דכולא בחוטמא תלוין כו' עכ"ל לכן לא תהא הדבר בעיניך קל, והחיוב על הרב ומוכיח שבעיר שיזהיר לכל העולם לא להבעלי תפלות בלבד אלא א"ף להם ולא יריחון הטאבקי

!

ישים אל לבו אימת יום הדין והגורא ובוה ימס לבבו ולא קם רוח באיש ולא יבא לידי הרהור כלל ותהא מטתו שלימה, וגם כל אדם יהא נזהר כמה שמובא בש"ע סימן תרט"ו שאסור ליגע באשתו ביה"כ כאלו היא גדה.

ואודיע לך הענין שאסור ליגע באשתו כשהיא גדה לאו העיקר הוא משום הרגל עבירה אלא משום דמי גדות דוות האשה באה מזוהמת הנחש שמחמת בטלת הזוהמא הנחש בחוה גרמה להאשה שתהיה טמאה ושתהא גדה ומשם היא מקור דמיה ומחמת שבאה מזוהמת הנחש הזהירה התורה ואל אשה בגדת טומאתה לא תקרב כמובא בזהר פ' אחרי דף ע"ט וז"ל ווי אי אסתאב הוא בהדא זימנא דאיהי אסתאבת כו' תאנא מאי דכתיב ואיבה אשית בינך ובין האשה ארבעה ועשרין דיגי מסאבותא אטיל חויא בנוקבא כד אתחבר עמה כחושבן ואיבה כו' עכ"ל ואימת היתה הטלת הזוהמא בשעה שאמרה חוה ומפרי העץ אשר בתוך הגן אמר אלקים לא תאכלו ממנו ולא תגעו בו פן תמותו ויאמר נחש אל האשה לא מות תמותון ודרשו חז"ל לפי שהוסיפה על הצווי ואמרה שהיא מזוהרת על הנגיעה דחפה אותה עד שנגעה ואמר לה כשם שאין מיתה בנגיעה כך אין מיתה באכילה ובשעה שדחפה אותה הטיל בה זוהמא ומחמת שהטלת הזוהמא דמסאבותא היתה מחמת הנגיעה לכן אנו נזהרין מליגע אל אשה בגדתה בכדי לתקן עשית הנגיעה מה שנגע הנחש, וכמו כן בכל עת עתים ידועים של כל השנה אנו עוסקין במצות הרבה הבא לתקן חטא אדם הראשון אשר הביא רעה על העולם בעטיו של נחש וביותר ביה"כ אנו צריכין לתקן את החטא הזה. ולכן יה"כ אסור בתשמיש המיטה לפי שע"י זה קפץ הנחש עליה שנאמר ויהיו שניהם ערומים וגו' ראה אותם ערומים ועוסקים בתשמיש

שכמעט רובם ככולם אוכלים אכילה גסה וודאי מטמא הקדש במשכבו היש בית אביך שבשמים מקום ללון אין שם אלא מקום ללון בעומק הלכה להיות גיעור כל הלילה אם יוכל להעמיד עצמו וכל זה עושין עמי הארץ אבל הצדיק לא נאמר בו שכיבה בא וראה מה שאמר יעקב אבינו בהקיצו משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי פרש"י ז"ל שאם ידעתי לא ישנתי במקום קודש ומ' האם יעקב שהיה שופרי משופרי דאדם והיה גוף גקי ומצוחצח והמעשה היה אחר ששימש י"ד שנים בבית שם ועבר והיה מיצר ומצער עצמו על ששכב במקום קדוש ומה נאמר בני דורינו שכל אחד כמו סיר נפות מן האכילה והשתיה וריחו רע ואיך יתן שכבתו לטמא מקדשי קדשיו, ובהיות המזבח על מכונו היו מכפרים עלינו בשערים על טומאת מקדש וקדשיו ועכשיו בע"ה שנחרב המקדש ואין לנו מזבח ולא שעירים רק זכרון דברים ויה"כ מכפר והאיך יטמא את מקדשו.

לכן כל אדם יראה לקדש ידיו ורגליו מן הכ"עור להרחיק ולא ישקע בבור שחת ביום הדין שכיון ששקעו ח"ו שוב אינו מעלה אחד שאינו נזהר על פתח בית אב אבינו שבשמים ומה טוב שלא יפסול בלילה וגם לא יפסול ביוצא מבה"כ מאחר שכונתו לטובה שאומר מה נורא מקום הזה בית אלהים! ושער השמים שאני מתפלל שם ובמקום עמידה אין שכיבה, לכן איש הירא ה' ילך וישוב לביתו באימה ויראת הדין יהיה נגד פניו וקודם שילך מבה"כ יאמר כמה מזמורי תהלים עם הצבור וכשיבא לביתו לא ישכב במשכבו אשר הוא שוכב בכל עת רק ישנה מקום משכבו וגם לא יכסה בכרים וכסות הרגיל בהם בכל השנה בכדי שלא יבא לידי חימום ולא יתרהר אחריו בהרהורים אחרים שלא יבא לידי קרי ח"ו ובקל יוכל כל אדם לשמור את עצמו כאשר

אזהרה פשוטה

צדקך שיוציא לצדק דיננו ולא ימתין על קריאת הגבר הוא השמש דבה"כ וירוך לבה"כ או לבית המדרש לומר שירות ותשבחות קודם עלות השחר דבזמן הב"מ היה מצות תרומת הדשן ביה"כ מחצות ותרומת הדשן הוא לבער זיגין בישין מעלמא כמובא בזהר פ' צו לתברא חילא דתוקפא אחרי בישא מעלת וכהנא יסדר עליה אשא בבקר דזמנא דשלטא סטרא דייליה דמבוקר הוא בוקר דאברהם דאתער חסד בעלמא בגין לבסמא אתכפיין דיגין ולא מתערי בעלמא ועכשיו שאין לנו מקדש ולא מזבח ולא כ"ג האפוד והחושן ולא עבודה ולא תרומת הדשן צריכין אנו עכ"פ ביה"כ מחצות הלילה לומר שירות ותשבחות ומזמורי תהלים הבאים לומר עריצים ולהכרית כל תחוחים והקוצים והוא במקום תרומת הדשן.

והנה אנו צריכין לעשות הכל זכר למקדש ובכל עת שיעשה הזכר למקדש יתעורר עצמו בבכיה רבא על אבידת עבודת בית אלהינו ועל העטרה שנטלה מעל ראשינו ועל הירידה שירדנו מנכסינו נכסי צאן ברזל שזבחנו ואנשי מקנה היו אבותינו שקרבו זבחים כפרו עליהם ואנו כצאן תעינו ואין לנו במה להתכפר כי אם בבטוי שפתים להיטיב לתבא ולשעבר להתוודות והנה ראיתי בקטני במקום מולדתי שהיה הרב אב"ד בוחר ב' או ג' אנשים חשובים שיצאו ויראו אם האיר המזרח שמתי אל לבי שעושה זאת זכר למקדש שאמר להם הממונה צאו וראו אם הגיע זמן השחיטה ותפלת שחרית הוא במקום עבודת התמיד של שחר וכאשר האיר המזרח אתער בוקר דאברהם הנאמר בו וישכם אברהם בבוקר הוא חסד כידוע, ולזה מרמז התנא באמרו האיר פני המזרח עד בחברון המרמז על מדת חסד לאברהם הנקבר בחברון

ולזה הרמז אמרו זמן השחרית משיכיר בין

ונתאוה להם. ואנו אוסרין על עצמינו בתשמי' ביה"כ כדי לתקן החטא הזה. לכן הראוי ונכון לאסור הנגיעה כמו באשה גדה כדי לתקן החטא הזה. לכן הראוי ונכון לאסור הנגיעה כמו באשה גדה כדי לתקן הקלקול שבא מחמת הנגיעה ובוה לא יהא רשות להטשן הוא היצה"ר והוא הנחש הקדמוני להסטיין עליו ביום הזה ומהראוי להזהיר את העם בהוספת ציוות הנגיעה שדא ליגע באשתו אפילו באצבע קטנה ביום ליבון העוונות וכאשר ישמרו לתקן אשר יקלקלו בעץ הדעת יסור האביבה מאתנו וירבה האהבה ויפקוד אותנו מפקידה לפקידה ואפי' לימים הרבה שאנו משוקעים בהגלות מעת לעת ימעט עת צרה היא ליעקב וממנה יושע ישועה ונחמה ונחם ה' על הרעה ויעמוד לדין עמים ויהא דיין שעתן העת המשחקת להם ויעביר גלולים מן הארץ ויהפוך לנו ימי גדה לימי זיו"ה והדרה ובהדרת קודש הדם יקרב ויהיה חלב להניק אותנו מחלב ודבש מתוקה ויבנה צוואר בנימין מול עורף אשר ערפו והורדו אותנו מנחל איתן האזרחי וזרחת לכם יראי שמי שמש צדקה במדה גדושה ולא מחוקה, וימחוק שטרי חובותינו ונאכל מעץ הדעת ומלאה הארץ דעה את ה' ולעץ החיים חיים של טובה חיים של ברכה חיים של השקט ומנוחה, השמורה והערוכה, נזכה כולנו לחזות בנועם ה' ואם הבנים שמחה.

תוצרות התורה
תוצרות השנה

סליק פרקא

פרק רביעי אזהרת הראשונים יהא הוא מעורר השחר בכל ימות השנה יקום בזריזות לעבודת בוראו שזו מדת דוד המלך ע"ה שאמר אעורר השחר וביותר היום הגורא הזה כאשר קץ ממשנתו אפילו הוא חצות לילה יקום להודות כמו שאמר דוד חצות לילה אקום להודות לך על משפטי

שמע ישראל בשחרית, בשחרותם וקדרותם בצרות משיכיר בין תכלת ללבן אחר שיכיר ההפרש של מדת הדין הקשה שהוא תכלת למדת החסד שהוא לבן, ובין זאב לכלב ר"ל יש ההפרש שבבין זאב היינו הזמן שבהמ"ק קיים שהיה בתלקו של בנימין הנקרא זאב יטרף ועל שם כך נקרא זאב יטרף על שהיו מקרבין שם כל הקרבנות שהם אכילת המזבח ויכיר ההפרש לזמן הזה שהכלב נשך אותנו והבהמ"מ חרב.

העולה לענינינו שידוע שבכל ימות השנה באשמורת אחרונה של ^{החברות העולה} לילה יש להתפלל על החורבן ועל הגלות דהיינו גלות השכינה כביכול שאז היא השעה שהאשה מספרת עם בעלה דהיינו השכינה וה"א אחרונה מן השם ידו"ד מתחברת עם הוי"ו, וא"כ כ"ש ביום הקדוש הזה יה"כ שהבאתי לעיל שהשכינה עולה למקום בינה ומתקרבין השני ההי"ן אימא תתאי סלקי לאימא עלאי רחל מבכה על בניה מתפללת ומבקשת רחמים עלינו והשכינה מתכנית בשם רחל והה"א ראשונה שהיא מדת בינה אימא עלאי מתכנית בשם לאה כידוע ובעוד לילה רחל מייללת על בניה עולה למעלה ומליצת טוב בעדינו ומוסרות הסימנים טובים המעלת מיין נוקבין התורה והתפלה והמע"ט שהעלו ביום ויהי בבוקר והנה היא לאה דהיינו כאור בוקר מתעורר מדת בינה אשר ממנה יצא ראשונה מדת החסד שהוא בוקר דאברהם דינו לבוקר משפט הבוקר אור והאנשים סל"ח יענה ויאמר סלחתני, לכן החיוב על כל אדם קודם אור היום לדאוג ולבכות על החורבן ועל הגלות ולומר פ' תרומת הדשן בבכיה וגם בכל השירות ותשבחות שיאמר יתעורר א"ע לבכיה ויחשוב אשרי למלך שמקלסין אותו כך בבית מקדשו, וקודם אור היום יזכיר שהוא העת שהיו מורדין את הכ"ג לבית הטבילה והעת חסרה המקוה ומקוה ישראל פסלוהו המים שאובין

תכלת ללבן רצה לומר שיכיר בין טרת הדין למדת החסד כי תכלת הוא מרמז על הדין כמובא בזהר. ולבן הוא מדת החסד שהוא חיזור כל אשר לבן בו הוא מדת חסד וכל הלילה שולט מדת דין וכאשר יתער הבקר אתער החסד ואז הוא זמן שחרית משיכיר ההפרש בין תכלת ללבן דהיינו בעת שיסיר הדין ויתעורר החסד ועוד אפרש לך הרמז דמתניתין ואקדים מה שמובא בזה"ה דף ח' ע"ב וז"ל בעידנא דינהיר לה שמשא דגאולתי ייתי להון עקא בתר עקא וקדרותה בתר קדרותה עד דאינון שחיגהיר להון גהירא דקודשא בריך הוא שנאמר כשחר נכון מוצאו ובזמן ההוא מלחמות יתעורר בעולם גוי בגוי ועיר בעיר וצרות רבות יתחדשו על שונאיהן של ישראל עד שיקדרו פניהם כשולי קדירה ואח"כ יגלה עליה גאולתו מתוך שאגת לחצט ודחוקים וזה שאמר דוד למנצח על אילת השחר על איילות וחוזק דשחרותא דישאל כו' וגם מובא ושכינתי אומרי אל תראוני שאני שחרותא דתכלת איהו כרסייא תכלת איהו אוכם ודא היא דחלא לדחלה מהתוא אמר איהו רצועה לאלקאה, ועל דא וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה' ודא כרסייא דדיגין בה דיגי נפשות כמה דאוקמה כל גווין טבין לחלמא בר מן תכלא כו' לברא דפריץ גדרים ונשכי כלבא כל זמנא דאבוהי בעיא לאכחא לבריה א"ל וידכיר כד נשיך לך כלבא אוף הכי וראיתם אותו וזכרתם דהתוא תכלא אכיל ושצי.

העולה מזה דלאחר שחרותם וקדרותם בצרות בהגלות המר הזה מבחינים ומכירים בין שחור ללבן ומה בין ימים הראשונים לימים האחרונים ומה בין זמן שבת המקדש קיים לעכשיו שחרב בעו"ה והאי כלבא הסטרא אחרא נשך אותנו ולזה מרמז התנא מאימתי קורין את שמע, ר"ל מאימתי המה חוזרין בתשובה וקוראין

יותר צריכין אנו להזהר להתחיל בבקר בבקר ביום הקדוש הזה סדר התפלה לומר בהשכמה ברכת השחר ופסוקי דזמרה בכדי שיוכל לקרות שמע קודם הגן אולי ירחם ה' ויסייע מן השמים שיקראו ק"ש קודם הגן ותפלה תהא אחר הגן ויסמכו גאולה לתפלה ויהיו בטוחים שלא יהיו נזוקים ביום הזה מן המזיק הבא להזיק בחצר הניזק ולהגניח בקרנו ולהסטיין ואז יהיו בטוחים על כל השנה כי גדול מעלת סמיכת גאולה לתפלה ששיבחו את עצמו בזה יחזקיה שאמר והטוב בעיניך עשיתי ודרשו חז"ל שסמך גאולה לתפלה.

ולהבין המשמעות מן הקרא דוהטוב בעיניך עשיתי היבא רמיזא דקאי על סמיכת גאולה לתפלה אודיעך בקצרה דהנה ידוע מה שמובא בספר שערי אורה שמדת יחוד נקרא גאולה ע"ש הטעם ומדת מלכות שהיא השכינה נקראת תפלה ובכל הכוונות אנו צריכין ליחד קב"ה ושכינתיה היינו ליחד מדת יסוד למדת מלכות וזה הוא הכוונה של סמיכת גאולה לתפלה דהיינו מדת יסוד למדת מלכות וגם מובא בספר ש"א שמדת יסוד נקרא טוב לפ שנקרא צדיק שהוא בסוד הברית וכתוב אמרו צדיק כי טוב ועיקר עשיה שאנו מצווים לשמור ולעשות היינו ליחד קב"ה ושכינתיה שהיא השם מלא כמובא בזהר בהרבה מקומות ומקום אחד בפ' בחוקותי דף קי"ג ע"א וז"ל ועשיתם אלא מאן דעביד פקודי דאורייתא ואזל באורחוי כביכול כאלו עביד ליה לעיל אמר הקב"ה כאלו עשאתי ואוקמהו וע"ד ועשיתם אותם ועשיתם אתם כתיב ודאי הואיל ומתערי עלייכו לאתחברא דא בדא לאשתכחא שמה קדושא כדקא יאות ועשיתם אותם ודאי כגוונא דא ר"ש ויעש דוד שם וכי דוד עבד ל"י כו' והוה קם בפלגות לילה וקא הוה משבח להקב"ה עד דסליק שמה קדישא בכורסיא בשעתא דסליק גהורא דיומא כביכול הוא עבד שם ממש עכ"ל לכן העיקר לעשות

המים החיצונים ובכל יום ויום אנו הולכין וחסרין רק הקב"ה מטהר אותנו כדכתיב מקוה ישראל ה' וביותר ביום הקדוש הזה הוא מטהר אותנו לפני ה' תטהרו.

והנכון לכוון מיד בהאיר המזרח יעמוד המתחיל בפני התיבה לומר ברכת השחר מחמת שני טעמים הא' בכדי שיוכל להתפלל ק"ש קודם הגן תחמה ותפלה אחר הגן ואולי יהיה עת רצון שיוכלו לסמוך גאולה לתפלה ויהיו מובטחין שיהיה שנת טובה ישועה וברכה דהנה אמרו חז"ל כל הסומך גאולה לתפלה מובטח לו שאינו ניזוק והקשו התוספות והלא כל העולם סומכין גאולה לתפלה וגם לקמן אמר דרב ברונא סמך פעם אחת גאולה לתפלה ולא פסק תוכא מפומא כולא יומא ומאי רבותיה דרב ברונא, ותיצו דה"ק כל הסומך גאולה לתפלה כותיקין שקורין ק"ש קודם הגן ותפלה אחר הגן עכ"ל וע"כ הכי פירושו דלאו בידי אדם הוא זה אם לא בסייעתא דשמיא, משום דבין גאולה לתפלה אפילו שהיה בלא דבור הוה הפסק וכל הותיקין קורין ק"ש קודם הגן ואחר שגומרין ק"ש עדיין לא גן תחמה צריכין להמתין עם התפלה שזמן התפלה היא אחר הגן כדכתיב יראוך עם שמש ומאחר שממתינים תו לא הוה סמיכות גאולה לתפלה דשהיה הוה הפסק וכל הקורא ק"ש כותיקין דהיינו קודם הגן ומסתייעא מלתא מיד אחר שגומר הק"ש וברכת הגאולה מיד נצצה התחמה ומתחילה מיד התפלה בלי הפסק כלל זו היא סמיכת גאולה לתפלה.

לכן אמר על ברונא שפעם אחת סמך גאולה לתפלה ר"ל פעם אחת היה לו הסיוע הזאת משמים שאירע לו לסמוך גאולה לתפלה כמו שזכרתי כי האדם אינו יכול לכוון השעות והרגעים, ולכן לא פסק חוכא מפומיה ששמח על שזיכה לו השי"ת, לכן

הטוב דייקא דהיינו לתקן עדת יסוד הנקרא טוב. דהיינו לסמכו ולהדקו ולתברו וליחדו במדת מלכות והיא עיקר העשי'.

והשתא תבין שפיר משמעו הדרש שדרשו
חז"ל והטוב בעיני' עשיתי היינו
שסמך גאולה לתפלה דזו היא עשיית הטוב
כמו שזכרתי דהיינו תיקון מדת טוב ואם
תדקדק למה אמרו חז"ל הלשון לסמוך גאולה
לתפלה הא בכל מקום סמכינן האחרון לראשון
וגאולה היא ברישא ואחריה התפלה הוה ליה
למימר לסמוך תפלה לגאולה אבינך הענין
בענין של מעלה שע"פ הסוד הוא לסמוך
וליוחד קב"ה ושכינתו היינו גאולה שהוא
מדת יסוד ובסוד ו' ליתח לאחז עם התפלה
שהיא השכינה מדת מלכות שהיא בסוד ה'
אחרונה.

וידוע שהאות ו' הוא בסוד דכר שהוא המשפיע והאות ה' הוא בסוד נוקבא המקבלת שפע מבעלה. ותמ' תאובת' נדוקבא לגבי דכורא אך בעו"ה נמנע ממנה פרי בטן ובעונותינו הבדיל מחיצה של ברזל בינינו ובין אבינו ובעלה הרחיקה ממנה והה"א אחרונה היא כאשר עזובה שאמרו חז"ל כאשר שהלך בעלה למדינת הים. נמצא לא היא הרחיקה עצמה ממנו אלא כביכול ולשבר און הוא עזבה והלך לו. לכן נאמר הצדיק אבד היא מדת יסוד הנקרא צדיק יסוד עולם כמובא בזוהר בהרבה מקומות ועיי' ש' שמות דף ט' ע"ב וז"ל מלכות אדום אתתקף ישראל אהדרו לסור חלייהו ועל דא הי' בית שני אתחרב וכל אינון תריסר שבטין כו' אינון בגלותא דמלכות אדום ונביעא עילאי אסתלק מההוא נביעא דקיימא עלה כד"א הצדיק אבד אבד ההוא נביעא דמקורא עלא וכדין הוה פרודא בה' כו' עכ"ל. הרי מבואר שאות ו' שהוא המקור הלך וגסתלק לכן נאמר רחל מבכה על בניה מאנה להנחם על בניה כי אינו דייקא כי בעלה הרחיקה ממנו והוא

בעצמו כִּבִּיכוֹ"ל קרבה אצלו דהיינו שהוא יקרב אלי' כדאיתא בזוהר הוא יקים אותה בידיה ויאמר התנערי מעפר קומי וכמזבא בזוהר בפ' ויקרא על הפסוק נפלה לא תוסיף קום נפלה ולא תוסיף להקימה לא נאמר אלא נפלה לא תוסיף קום דהיינו דלא תוסיף לקום בעצמה כל זמנין אחרנין אלא קב"ה יקום אותה דהיינו האות ו' יקום ויקרב אליו האות ה' אחרונה. וזה הוא הפירוש של הפסוק קומי אורי כי בא אורך ר"ל קומי אורי היא השכינה כי בא אורך הוא הקב"ה בסוד האות ו' בא להאיר לך ולהקימך. ולפ"ז שייך שפיר לסמוך גאולה לתפלה דהיינו לסמוך אות ו' לאות ה'.

לכן צריכין אנו להיות זריזים ומשכימים ביום הנורא הזה לסמוך גאולה לתפלה בעת שהוא מאיר לארץ ולדרים עליה ברחמי' ומחדש מעשה בראשית שיחדש עלינו שנה טובה ואין כל חדש תחת השמש אלא קודם צאת השמש בגבורתו שהוא מדת הדין לקרות ק"ש ולומר הגאולה ויראך עם שמש לקבל התפלה שהיא במקום עבודת התמיד של שחר שהוא הכבש האחד שיכבוש המדת הרחמים את מדת הדין ולשתוק ולסתום פי כל המקטריגים והמסטינים יראה לסמוך גאולה לתפלה ותכף לסמיכה שחיטה כי בכוונה זו שיכוון בשעת הסמיכה שהקב"ה ינהיר להשכינה ויהי' אור הלבנה כאור החמה וימזה יתעורר רחמים ויכבוש הכעס והוא שחיתת המסטיין וירבה בבכיה רבא בתפלה שהיא במקום העבודה ויקבל דמו"עו בצפון שלא תפתח הרעה. ובברכות הראשונות והאחרונות לכוון השילוב השם ידו"ד עם השם של אדני" כי דודע זה הוא במקום תולכה שאי אפשר לבטל' להוליך ולהביא היו"ד אל הא' של אדני' והאל"ף אל היו"ד וכן כל הארבע האותיות לתוליתם ולהביאם זה אל זה והווידיי שהוא מתוודה ומשבר את לבו הוא כמו זריקת הדם כי דמו נמעט בדאגת

שדרשו חז"ל על יוסב חזקיהו פניו אל הקיר היינו מקירות לבו. ובחומה היא יושבת קיר החומה המה המסטינים והמקטריגים העושים מחיצה והבדל בינינו לבין אבינו שבשמים כמו חומה מסבבים אותנו ואעפ"כ בחומה היא יושבת אף שמסבבים אותנו בחומה היא יושבת ושומרת ומצלת אותנו ומקבלת תפלתנו והיא נותנת לנו עצה שנתפלל בבכי רבא ושנוכיר זכות האבות לכן כתיב הרהר לכו פן יפגעו בכם הרודפים וההרים המה האבות והמה יצילו אתכם מכל הרודפי.

ואמר את תקות חוט השני תקשרי בעד החלון ואת אביך ואת אמך ואת אחיך ואת כל בית אביך תאספו אליך הביתה ר"ל שנקבץ כולנו אנשים ונשים וטף לבתי כנסיות להתפלל ולבקש על נפשינו, ואמר את תקות חוט השני ואנו מצפים ומקווים שיתלבן כד"א אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו, לכן כשאנו עושין תשובה בקהל רב ברוב עם הדרת מלך יותר כשהקהל רב ובקשר אחד עושה תשובה יתר החוט עב ונעשה חבל עב ואמר דוד המלך ע"ה אודר בקהל רב בעם עצום אהללך וכ"ש אם ישראל יוצאין בפתח אחד תפתח התשובה וכולן דבוקין בקשר של קיימא באחדות הש"י ב"ה.

אך ברבות השנים אנו נמעטים ובסגוף הזמנים אנו מצטערים בכל דור ודור אנו כלים והולכים והצדיקים נחמעים ומה נעשה אנו מתי מעט מעטא דמעוטא שנתמעטו והלכו מאתנו כל האנשי מדות טובים ואין לנו חבל וחבל על דאבדין ונשארו כחוט דק ואם יהיה ח"ו החוט שני מי יעמוד בעדינו שלא יפסוק החוט ח"ו אם לית אלימא יפסקו ח"ו הקטנים ואין מי שיגן בעדינו ואין לנו מנהל ולא מחזיק בידיו ואנה אנחנו עולים אחינו המסו את לבבינו עם גדול ורם כשר היו בדורות הראשונים

חטאיו ועולה על המזבח של מעלה. שבוודאי אויל סימקא ואתי חוורא בבושת פניו שהוא מתבייש בווידי חטאיו וזריקה תולדה דהוצע"ה דבריו וחטאיו שהיא במקום זריקת הדם. לכן מאוד יהא זהיר בווידי של יה"כ שלא יפגל במחשבה זרה שיש הרבה אנשים שאומרים במהירות בלא כוונת הלב ואינו משבר את לבו ואינו שופך שיחו ודמו אינו נשפך כי הכל תולך אחר המחשבה וכוונת הלב ועיקר הכפרה הוא בדם הנמעט מנו ע"י הווידי וכן כשהי' בה"מ קיים היתה הווידי של הפר והשעיר מכפרים כ"ש עתה שחרב בית מקדשינו וה"פר היפר וגבר כח השעיר הוא מלכות אדם ואין לנו במה להתכפר ושיח שפתותינו תחת קרבנותינו צריכין אנו להתודות בלב קרוע ומזרת ביום הגורא הזה שיעלה גורלינו לשם וימלא משאלותינו לשובה.

סליק פירקא

פרק ה אני היום ילדתיך הגאמר בדוד קאי על יה"כ שהקב"ה מכפר העונות של אדם ואז הוא כקטן שנולד ואנו נקראים בנים למקום ואמר הכתוב בני אתה לפי שכולנו כאיש אחד בני אב אחד כי כל הנשמות ישראל הנה קשורין זה בזה בעבותות ובא"בותות כמו שהאבות המה מקושרין בקשר של קיימא כמו כן אנו קשורים ודבוקים יחד ואתם הדבקים בה' וגו' ואנו נקראים יעקב חבל נחלתו אף כשאנו בהגלות המר וכתוב ותורידם בחבל בעד החלון כי ביתה בקיר החומה ובחומה היא יושבת. ר"ל שהשכינה מורידה אותנו ואנו קשורין ודבוקין בחבל כמו שזכרתי. והיא מורידת אותנו בעד החלון היינו חלונות דבי כנשתא ששם אנו מחלין את פני אבינו שבשמים ואמר כי ביתה בקיר החומה ששם היא משגיחה מן החלונות כשאנו מתפללין מקירות לבנו כמו

ואנשי אמנה אבדנו ועוננו גרמו את זאת לכן הרבה יש לנו לבכות על זאת ולדאוג על מיתת כל הצדיקים שהיו בדורות הראשונים וביותר על צדיק תמים שהיה בדורותיו והאדם זוכרו מחיוב היום להזכירו בלב ולבכות עליו וביותר אם יודע בשנה העברה שהצדיק אבד ישים אל לבו ביום הדין.

ואיתא בזהר פ' פנחס דף רי"ח וז"ל מאי האי דבכל שעתא דחייבין אסגיא בעלמא ודינא שריא בעלמא זכאי דבהון לקאין עליהו דהכי תנינן כחובא דרא קדישא וצדיקא יתפסון אמאי אי בגין דאינון דלא מוכיחין לעלמא על עובדיהו כמה אינון דמוכיחין ולא מקבלין מנייהו וצדיקא אתכפיין מקמייהו ואי בגין דלא יהוי מאן דיגין עלייהו לא יהי מתין ולא יתפסין בחובייהו דהא חזיה איהו לצדיקא באבודא דלהון. א"ל בגין לכפרא על עלמי' הוי כדון יתכפרון כל חובי דרא מנא לן מכל שייער גופא בשעתא דכל שייערין בעקו ומרע סגיא שריא עלייהו שייער חדא אצטריך לאלקאה בגין דיכסין כוליהו ומנוע דרועא. דרועא אלקי ואפיקו מניה דמא כדון הא אסוותא לכל שייער גופא. אוף הכי בני עלמא אינון שייער דא עם דא בשעתא דבעי קב"ה למיהב אסוותא לעלמא אלקי לחד צדיקא בינייהו ויהיב אסוותא לכולהו וחבורתו גרפא לנו כו' עכ"ל.

התורה
החזקה

העולה מזה דמיתת צדיקים הם אסוותא לדרא ולכפרא עליהו. אבל אימת אם משגיחין ומשימין על לבם כי יראו חכמים ימותו וביותר אם רואים שהרבה צדיקים אבדו והלכו בודאי חובין דדרא סגיאין ועל דא הרבה זכאין אלקין למיתב אסוותא ואם מרגישין בזה וזוכין ומבכין על דמיהון שנשפך על מגן כי ירדנו מטה מטה ודרך ירידה נשמטו ונתחייבנו גלות הארוך אשר

וזה הוא כוונת חז"ל שאמרו באחד בניסן מתו בני אהרן ולמה מזכירין מיתתן ביה"כ אלא כשם שיה"כ מכפר כך מיתת צדיקים מכפרת וצריך להבין וכי מכאן מוכח דמיתת צדיקים מכפר והלא מכמה למודי' הוכח מהא דנסמכה מית תמרים לפ' פרה דאומה לומר לך כו' ומשאר למודים. אלא הכי פירושו דהנה ידוע מה שאמרו חז"ל שיה"כ אינו מכפר אלא על השבין עיני במס' שבועות ד"ח ובלא תשובה אין יה"כ מכפר. ובא להורות דבמיתת צדיקים ג"כ כן הוא דדוקא עם התשובה מכפרת דהיינו אם משימין על לב ועושין תשובה על עונותם שגרמו מיתתן לכן אמר ולמה מזכיר מיתתן ביה"כ לומר לך כשם שיה"כ מכפר דייקא ר"ל עם התשובה ובאם לא מתעורר עצמינו ביום הדין הזה אז ח"ו לא יכפור עון העם הזה ובפרט בשעת קריאת התורה ביום הזה פ' אחרי מות כמו שאכתוב לקמן בעז"ה. וכאשר נתעורר עצמינו לבכות על מיתת הצדיקים

שבכל דור נתפסים שיהיו כפרה לכל תולדותם לדורותם. צריכין אנו לבכות ולדאוג על שריפת בני אהרן ובכללם יזכור ויפקד כל הצדיקים שמתו בכל הדורות ושנהרגו ושמסרו עצמם ליהרג על קדוש שמו יתברך ודמם תוסס ולא נקרש ובפרט ביום הדין אנו ממרסים בדמים כי רבו המה בדור הזה שדמינו נשפך כמים בעו"ה עליך הורגנו כל היום נחשבנו כצאן טבחה ממש בכל עת ובכל רגע רגע טבוח טבח והכון לקראת אלהים לכסות את מדת הדין שיהפך לרחמים שירחם על פליטת שארית ישראל כי יקר בעיני ה' המותה לחסידי ואומר הבן יקר לי וגו'.

ועיין מה שכתבתי בשער ג' פרק י'

מצינו התורה
הנבחרת השנית

והנה בשעת הוצאת הס"ת הקדושה לקרות בה מתפתחין תרעין דרחמי כמובא בזהר פ' ויקהל וכ"ש ביום הטהור הזה בשעת הוצאת ס"ת הקדושה גפתחין תרעין רחמי דרחמי ברוב חנינה וחמלה בחמלת ה' עלינו שלא שכחנו בכל זאת מכתב עוז חביון עם עני ואביון צריכין כל העם לעמוד בשתיקה ולחשוב במחשבה טהורה בשעת קריאת התורה וראשון תחלה נאמר וגר' וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן וגו' להתעורר עצמו בבכיה רבא פלגי מים ירדו עיניו כמובא בזהר פ' אחרי דף כ"ז ע"ב וז"ל. תאנא אמר ר' יוסי בהאי יומא דכפורי אתתקן פרשתא דא לכפרא לישראל בגלותא בגין דסדרא דיומא דא הכי אסדר :

ובגין דמיתתהון דבני אהרן מכפרא על ישראל. מכאן אוליפנא כל ההוא ב"נ דיסורי דמארי אחייא עלי' כפרא דחובוי אנון וכל מאן דמצטער על יסוריהון דצדיקיא מעבירין חובייא להון מעלמא. וע"ד ביומא דא קורין אחרי מות שני בני אהרן דישמעון עמא

אז המה יהיו מליצי יושר בעדינו ויצטרפו אותנו לעבדי בעבותות הקישור שבזכותו לא ינתק החבל ונהיה קשורים באחדותו יתברך ובאם לאו ח"ו נהיה קשורה בראש שער המשתלת בחבל אחר חבול יחבול המקטרג ח"ו.

ואמר הנביא הוי מושכי העון בחבלי השוא וכעבותות העגלה חטאה שע"י העונות אנו בחבלי השוא אל הקליפה שהוא כעבותות העגלה שלא יוכל לנתק כי אם ע"י תשובה גדולה. לכן יראה כל אחד להתיר את עצמו מן הקשר משונה ויקשר את נשמתו במקורו אשר היא חבל המדה של חמשים אמה שמקור נשמתו ממקום בינה בה חמשים שערים ותחסרהו מעט מאלהים שנתן לו מ"ט שערי קדושה מן השערים כמנין מד"ה אבל מי שקושר עצמו בהקליפה אין לו מד"ה צדק. וכל המוסיף לקשר עצמו בהסטרא אחרא גורע לעצמו.

לזה מרמו הש"ס במתני' מדה בחבל אני מוכר לך הקב"ה אומר להאדם אני מוכר הנשמה לך כמה שמובא בזהר משפטי' על הפסוק וכי ימכור איש את בתו דקאי על הנשמה ע"ש ואומר אני מוכר לך מדה בחבל שנתתי בך הנשמה החצובה מן מ"ט שערי בינה והיא קשורה בחבל חמשים למעלה הן חסר הן יתיר והאדם מדבק עצמו בהקליפה והסטרא אחרא שאין לה מדה והן חסר הן יתיר שאינו מקפיד על התורה ועל מגין המצות וכל יתר כנטול דמי אז בטל הן חסר הן יתיר את המדה בחבל דהיינו מפסיקו ומנתקו מן החבל הקדושה והעיקר שתפוס לשון אחרו שאם היה התחלה בהן חסר הן יתיר ואח"כ עשה תשובה כהוגן והחזיק במדה בחבל אז הוא קיים אחר שדבק עצמו בהש"י ב"ה ובאשר הוא שם ומאחר שיש לכל עדת ישראל התקשרות זה בזה עריבים זב"ז וכולן דבוקים בו יתברך לכן צדיקים

דייק הקרא יראה זרע יאריך ימים ולא קאמר יראה בני אלא זרע היינו בן בנו.

ובזה יש לפרש פרש"י על וידום אהרן קיבל שכר על שתיתו. דהיאך מצינו שקיבל אהרן שכר על זה אלא משום דשכרו הוא שיראה זרע יאריך ימים ואהרן זכה לזה השכר על ששתק וקיבל היסורין מאהבה דהנה מובא שם בזהר דף הג"ל דבני אהרן מיתת גרמיהון מיתו ולא מיתת נפשיהון דנשמתיהון אעילו בפנחס. וז"ל ואלעזר הכהן לקח לו מבנות פוטיאל לו לאשה ותלד לו את פנחס אלה ראשי אבות הלויים. אלה הוא פנחס בלחודוי הוה בג"כ מיתת גרמיהון מיתו מיתת נפשיהון לא מיתו ובג"כ פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן וכתוב פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן היה כהן בימים ההם. פנחס בן אלעזר הכהן מבעיא ליה אלא בכל אתר דאתא פנחס בן אהרן הכהן כתיב ובאלעזר לא כתיב אלא אלעזר הכהן דכתיב ולפני אלעזר הכהן. ויאמר אלעזר הכהן וגו' על דא מיתת גרמיהון מיתו מיתת נפשיהון לא מתו ותנינן ברזא דמתני' הרי זוג פ"ן ח"ס יהא אתמר יו"ד זעירא בני אתוון דפ"י נחס דהאי יו"ד כליל תרי כחודא כו' ויו"ד דפנחס לא אתיהיב ביה לחברא אתוון אלא בשעתא דקני לקב"ה כלומר אתא לישראל עקימא דאמא דהאי אות בריה קדישא עייל זמרא ברשותא אחרא ובמ' דאתעקם בקדמיתא אתתקן הכא בנוכראה אתעקם דכתיב בהקריבכם אש זרה הכא בנוכראה אתתקן כמ"ד ובעל בת אל נכר כו' ע"ש באריכות וידוע שפנחס הוא אליהו שעלה בסערה השמימה ולא מת והוא חי וקיים ומאריך ימים ופרש"י שפיר וידום אהרן קיבל שכר על שתיתו ומה הוא שכרו על שקיבל היסורים מאהבה יראה זרע יאריך ימים ונתקיים בפנחס.

וזה הוא כוונת המדרש שזכרתי פנחס בן

ויצטערון על אובדיהון דצדיקייא ויכפר להון חוביהון וכל דמצטער על אובדיהון דצדיקא או אחית דמעון עליהו קב"ה מכריז עליה ואומר וסר עונך וחטאתיך תכופר. ולא עוד אלא דלא ימותון בנוי ביומוי ועליו כתיב יראה זרע יאריך ימים עכ"ל.

וצריך להבין מנא ליה זאת דלא ימותון בנוי ביומי על דהוא בכי על מיתת צדיקים דבשלמא הא מעבירין חובייא שפיר דודאי מוכח דמיתת צדיקים מכפרת ומיתת בני אהרן היה שיכפרו על עון הדור וכמו שאמר משה הוא אשר דבר ה' בקרובי אקדש' אבל אכתי היאך מוכח דלא ימותון בני ביומוי הגם דזוהר מסיים ועליו כתיב יראה זרע יאריך ימים אבל אין המקרא הזה לא משמע דקאי על מאן דמצטער ובכה על מיתת הצדיקים. ואבאר זאת רק אקדים לפרש המדרש שכולם דורשים אליו. פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן בדין הוא שיקבל שכרו עכ"ל והוא תמוה וכל אחד דורש ומבקש למצוא המבוקש והמכוון ואענה גם אני.

תוספות התורה
תוספות השו"ת

דהנה במסכת ברכות אמרו חז"ל אם רואה אדם שיסורין באין עליו יפשפש במעשיו כו' פשפש ולא מצא בידוע שהן יסורין של אהבה כו' ואם קבלו מאהבה מה שכרו יראה זרע יאריך ימים. וקאמר שם דנגעים ובנים אינן יסורין של אהבה ומקשה רבנים לא והאמר רבי יוחנן דין גרמא דעשיראי ביר ומשגי הא דהו ליה ומתו הא דלא היו ליה כלל. ועכ"פ מסיק דהוה ליה בנים ומתו המה יסורין של אהבה וצריך להבין היאך שייך לבא על שכרו בזה אם קבלו מאהבה הא השכר הוא יראה זרע יאריך ימים והמסקנא בגמ' אף מתו כל בניו המה יסורין של אהבה וכי לו חלוף משכורתו ח"ו. וע"כ צריך לומר דראוי לקבל שכרו מבני בניו דבני בנים הם כבנים לכן

דנפקו ישראל ממצרים לא אשתכח רעווא הכי לעילא ותתא וכיון שיצא הפרעון החוב והוקבע לדורות שבעו"ה הצדיקים נתפסים בכל דור ודור חייב אדם לראות א"ע כאלו הוא גורם ח"ו שלא הכריע לכף זכות.

ויש לרמוז את זאת בהפסוק דקאמר אחרי מות שני בני אהרן בקרבנתם לפני ה' וימותו ר"ל בקרבנתם לפני ה' היינו על הר סיני לקבל התורה וע"י הקרבנות אל הר סיני וקבלת התורה נעשו עריבים זה בזה לכן וימותו על זאת אנו מזכירין מיתתם ביום הזה שער ^{התורה} כיפור העונות ביה"כ ועו' שעל שהמה מכפרים בעבודת השעירים ביה"כ כמובא בזוהר פ' הג"ל דף נ"ו וז"ל תופת ז"י ואמרו בכל זמנא דצדיקייא מסתלק מעלמא דינא מסתלק מעלמא מיתתהון דצדיקייא מכפרת על חובא דרא ועל דא פרשתא דבני אהרן ביומא דכפורים קרינן לה למהוי כפרה לחוביהון דישאל אמר קב"ה אתעסקו במיתתהון דצדיקייא אלין ויתחשב לכו כאלו אותן מקרבין קרבנין בהאי יומא לכפרא עלייכו דתנינן כל זמנא דישאל בגלותא ולא יקריבון קרבנין בהאי יומא. ואנון תרין שעירין לא יכלין לקרבא יהא להו דוכרנא דתרי בני אהרן ויתכפר עלייהו עכ"ל. וכיון שגדולה מיתתם של צדיקים להזכיר העומדי' על התורה ועל העבודה מחויב כל אדם למות באוהל יעקב בבהכ"נ בשעת הזכרת מיתתם ולמסור את נפשו למות ולכפר בעד כל קהל ישראל ולהתעורר בבכיה על כל הבכיות על דם נפשות נקיים אשר הערו נפשם למות ודמן נכנס לפני ולפנים כדם השעיר שיעלה גורלינו לשם ולתהלה.

פליק פירקא

פרק ו' אוהב התוכחות ישמע המשרים שאני דובר ויכנסהו דבריני באזני ה' ואל

אלעזר בן אהרן הכהן וקשה למה מיחסו בן אהרן ובאלעזר לא נאמר אלא אלעזר הכהן אלא משום הני תרינ גשמתין דגדב ואביהוא דנחתו ביה לכן מיחסו שהוא בן אהרן הכהן ופי' המדרש בדין הוא שיטול שכרו דייקא דקאי על אהרן שבדין הוא שיטול אהרן שכרו על שתיקתו וקבל מאהבה שיראה זרע יאריך ימים הוא פנחס. ולזה אתי שפיר מה שכתוב בזוהר ולא עוד אלא דלא ימותון בנוי ביומאי דמאן דמצטער ובוכה על מיתת הצדיקים שאין יסורים גדולים מזה שנאבדים מחמדת עינינו וכשאנו מקבלים היסורים מאהבה דין הוא שנקבל שכר הקצב על זה יראה זרע יאריך ימים לכן כתיב הזוהר בתחלת מאמרו שזכרתי כל ההוא ב"ג דיסורין דמארי' אתי עליה וכן וכל מאן דמצטער על יסוריהון דצדיקייא כו' שהמה היסורין הקשים ומרים.

וכיון שחיינו של אדם וחיי בניו תלויים בזה יראה כל אדם בשעת קריאת התורה בהזכרת מיתת שני בני אהרן לשפוך שיחו ולקרוע את לבבו בתשובה רבא ולקיים הכתוב וכל בית ישראל יבכו את השריפה וגו' הא דמזכירין דוקא מיתת בני אהרן ולא מיתת שאר צדיקים משום שהמה באו תחלה לכפרא על הדור לפי שקודם מתן תורה לא היו ישראל עריבים זה בזה כי אחר קבלת התורה שהיו כל הנשמות ישראל שהיו ושיהיו כולם היו על הר סיני ונתקדשו בקדושת סיני ואז היו ישראל קנין אחד ה' קנני ראשית דרכו ואז קבלו על עצמם להיות באחדות השוה ובערבות קבלנית ומשם והלאה אחד נתפס בעון חבירו. ונדב ואביהוא היו הראשונים שנפרעו מהם והמה היו פרו"ע ראש שלא היו נפרעין מן הערב תחלה ומהם היה ההתחלה שפרעו חובותינו כמובא בזוהר דחדוותא הוה ככולא ואתקבל ברעווא כמה דכתיב וירא כבוד ה' אל כל העם ואי לא הוה ההיא ערובינא דבני אהרן מן יומא

ואח"כ נאמר וביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם ופירושו שאין פורעניות בא על ישראל שאין בה קצת פרעון מעון העגל עם שאר העונות. ויש לתמוה וכי כך היא המד' והלא מדת בשר ודם אם בותן מתנה לחבירו מתנתו מתנה ואינו חוזר כ"ש וכ"ש מדתו של הקב"ה ודאי שאינו חוזר ממתנתו והיאך אמר וביום פקדי ופקדתי ויש מקום כביכול להרהר אחר מדותיו אלא הא לא דמיא אלא למי שנותן מתנה לחבירו על תנאי ואי מקיים תנאו מתנתו קיימא ואי לא מקיים תנאו רשאי לחזור בו כמו כן נאמר הכא וינחם ה' על הרעה ע"מ שיקיימו מצותיו חוקותיו ותורותיו ואם לא יקיימו אין מתנתו קיימת לכן מסיים הקרא אשר דבר לעשות לעמו למה לא נאמר סתמא וינחם ה' על הרעה אלא שבא לפרש אשר דבר לעשות לעמו דקא ר"ל לעשות ולקיים התורה והמצות שזו עיקר הענין אבל אם יעברו ולא יקיימו אז יפרע מהם.

וזה פי' הפסוק שזכרתי הוי מושכי עון בחבלי השוא ר"ל הם מושכים העונות בחבלי שוא וכעבות ר"ל אחר שנעשה עבות וקלעו העגלה חטאה ר"ל אחר שעפשו עבות מחמת שעוברים על התורה ועל המצות גם העגלה חטאה דייקא הוא מעשה העגל נחשב לחטאה ג'כ"ז ומצטרף להיות בקלוע עם שאר העונות כנאמר וביום פקדי ופקדתי.

ובזוהר פ' בראשית דף נ"ו מובא על הפסוק וינחם ה' כי עשה את האדם בארץ ויתעצב אל לבו ר' יוסי פתח כו' כד עבד קודשא ב"ה דינא בחייבי עלמא אע"ג דאינון חטאין קמי קב"ה וארגיוזו ליה כל יומא לא בעי למובדא להו מעלמא וכד אשגח בעובדיהון אתנחם עליהו על דאינון עובדי ידוי ואוריך לון בעלמא ובגין דאינון עובדי ידוי נטיל נחמה ואתנחם עלייה וחיס עלייהו. וכד בעי למעבד בהו דינא כביכול עציב

יחר אפך ויכבוש כעסו בדין. הפרק הזה יהא מחובר ומוסיף על הענין של מעלה שכתבתי בפרק הקודם שכלל ישראל הם בפרטות אחדות השוה והם מוצבים ארצה וראשו מגיע השמימה אור נשמתם במקורם למעלה המאירה הם וכמו החמה אשר היא בגרתיקה ואינה יוצאת מן הנתיק כ"א כדי שיוכלו להתקיים ולעמוד בתמימות כמו כל הנשמות ישראל אור עולם באוצר חיים למעלה לכל בני ישראל אור במושבותם מקום מחצבתם וכמו השלל של בצים הדבוקים ונאחזים יחד כמו כן שלל לא יחטר במעי אמן ומשר יפרדו והיו להרב"ה ראשים בתלו נר על כל ראש ישראל מלמעלה יש להם חלק ונחלה שבהמקור ולכן נקראים חבל נחלתו לפי ששם קשור העבותות ושם אגו דבוקים בו יתברך וממעי אמן הן קדושים ולזה רימו בזוהר דלא יפסיק בק"ש בתיבת אחד וכתב מאן דפסק יתפסק ר"ל מאן דפסק באחד יתפסק מן החבל ולא תהא נשמתו קשורה שמה כי נפסק החבל וגדבק בסטרא אחרא קשר שאינו של קיימא. המסיתי ומדיחים אותו לקשור בהם ואלו קשרים שחייבין עליהם שזה הקשר הוא הקשר שאין לו רגלים ורגלים יורדת מות כי חכמים המה להרע ולהטיב לא ידעו.

ואפרש שם הפסוקים בירמיה ד' חכמים המה וגו' וראיתי את הארץ והנה תהו ובוהו ואלה שמים ואין אורם. ראיתי ההרים והנה רועשים וכל הגבעות התקלקלו, ראיתי והנה אין האדם וכל עוף השמים נדדו וגו' על זאת תאבל הארץ וקדרו השמים ממעל על כי דברתי זמותי ולא נחמתי ולא אשיב ממנה. הפסוקים האלו אומרים דרשוני דהנה כתיב הוי מושכי עון בחבלי השוא וכעבותות העגלה חטאה ולפרש למה מדמה החטא לעבות העגלה. דאחר מעשה העגל ויחל משה ועמוד בפרץ לפניו ואז נאמר וינחם ה' על הרעה אשר דבר לעשות לעמו

דיבר והסכים לעשות ולהבראות את עמו ואיגון עובדי ידיו כמו שהתם פירוש כי עשה את האדם.

והנפקא מילה בין הגי' ב' פרושים שפרשתי הפסוק וינחם ה' על הרעה

דאם גאמר כפירוש השני אליבא דר' יוסי שהיא ל' תנחומין שקיבל על שהמה מעשה ידי אינה מתנה ע"מ להחזיר שאינה בתנאי אלא מתנה קיימת. ואם נאמר כפי' קמא ע"מ שיקיימו תורה ומצות והוה מתנה של תנאי וכשאננם מקמין התנאי גם המתנה אינה קיימת. ובכדי שאבא לביאור הפסוקים דירמי' הנ"ל אקדים מה שמובא בזהר אם תטיב שאת ואם לא תטיב לפתח חטאת רובץ אם תטיב עובדי שאת כדכתיב יתר שאת ואם לא תטיב לפתח חטאת רובץ מאי לפתח דא פתחא דלעילא דמניה נפקין דינין על עובדין בישין דעלמא פתח כמה דאתמר פתחו לי שערי צדק ובהאי פתח חטאת רובץ דא הוא מלאך המות והוא זמין לאתפרעא מינך וביומא דדינא דקב"ה מדין עלמא בה אי יומא קאים אדם הראשון וחזי באבותיו לאתערא להו ואודוי על חובו ובזמנא דישראל זכאן אחמי להון ההוא אתר דהוה ביה ביקרא עלאי דבגנתא דעדן ואבותיו כולהון אודן ואומרין מה יקר חסדך אלהים ובני אדם בצל כנפיק וגו' ואשכח כל טבא בעלמא וקדב"ה חדי עמהון וכל מלאכין דמסטרא ימינא ומט"ט על גביהון בתדווא רבא אייתן ומשבחין ואמרין יהי כבוד ה' לעולם וגו' ומלאכין דסטרא שמאלא אתכפין. ובזמנא דלא אשתכחין זכאין אדה"ר בבוש' אנפין לא אתחזי באבותיו ואבותיו ומתעשין מדוכתיהון ומררין בקול בכיה בעפרא דבי מקדשא וצוחין ווי לחמרא דאבד' אבוסא ולקל צוחיהון צוחין לבר אילון דסטרא שמאל אמרין קמי קב"ה ומאי אמרין מה אנוש כי תזכרנו וגו' זמין הוא למפטי קמך זמן הוא לארגזא קמך ושמיא וארעא

כיון דעובדי ידיו איגון עציב עליהו. נמצא הפירוש וינחם ה' ר"ל קבל תנחומין כי עשה את האדם בארץ ר"ל הואיל והוא עשה וברא את האדם ואיגון עובדי ידיו.

אמנם לר' יוסי דמפרש הקרא דוינחם ה' כי עשה את האדם לשון נחמה ותנחומין שקיבל וחס עליהם האידך מפרש הקרא דוינחם ה' על הרעה. וי"ל דר' יוסי מפרש וינחם דהכא כמו וינחם דהתם דהנה הקב"ה נטל עצה ואתייעץ בחיילין דיליה **בשעת שפלות** במחשבה לברוא את האדם מובא בתקונים בתקונא שבעין אמר ר"א וכי קודשא ב"ה עד דאתייעץ במלאכין לא הוה עביד לאדם. דאמר נעשה אדם אלא לאולפא דרך ארץ לבני נשא דנטיל רברבא עצה מדועיר מגי. ולא עוד אלא רזא אחרא אית הכא למנכ' דהוה ליה שליחא מהימנא והוה בעי למיהב ליה אגרי' אמר לחיילוי אנא בעינא לשלטא הא שליטה דילי עלייכו בגין דהוא מהימנא אי אית מאן דידע ביה מלתא אחרא יומא בזמנא דא דלא תשכח מקטרגא עליה אמר נעשה אדם אנא בעינא למעבד ליה שלטנא וממנא עלייכי יהא ברעו' דלכון דאנא אשרי שמי עלוהי וחזותי דילי בידי' דאיהו חותם הברית. מלאכיא לבסטר ברכי ליה ואמרי ליה נעשה ונשמע הה"ד ברכו ה' מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו ודא מט"ט לקבלי' ויוסף לתתא דמט"ט הוא חנוך ואקרי נער ברזא חנוך את הנער לפי דרכו ויוסף ע"כ נקרא נער דכתיב בי 'והוא נער וגו' וביוסף גאמר רק הכסא אגדל ממך שהוא משנה למלך כמו כן מלאך מט"ט לעילא הוא משנה למלך והוה אחרנין דשנאי' ליה ואמרי מה אנוש כי תזכרנו ובן אדם כי תפקדנו. לכן גאמר ויבא יוסף את דבתם רעה וגו' והקב"ה הסכים למיימינים וברא את האדם לכן הפירש הפסוק הכא כמו התם וינחם ה' על הרעה ר"ל קיבל תנחומין והתנחם שלא להביא הרעה והטעם אשר דבר לעשות לעמו ר"ל הוא

ולא גלתה שכינה עמהם גלו סנהדרין ולא גלתה שכינה עמהם גלו תנוקות של בית רבן וגלתה שכינה עמהם שנאמר עוללי הלכו שבי לפני צר וכתוב בתרה ויצאה מן בת ציון כל הדרה. וגם מובא במדרש ולשון רכה תשבר גרם לשון התנוקות בתורה שהיא רכה שוברת כוחן של צרות. ומובא בש"ה תשב"ר גר"ם ר"ת תנוקות' של' בית' רבן' גזירות' רעות' מבטלות'. ועיין מה שכתבתי מענין התנוקות בשער השלישי פ' ה' וביותר החיוב ביה"כ לצרף הקטנים יברך יראי ה' הקטנים עם הגדולים והכתוב עושה הקטנים עיקר והגדולים טפל לפי שהם מגוקין מכל חטא. ויראו לאסוף אותם שיהיו בבהכ"ב ויתפללו ויאמרו התפלות ופיט' ולפרש להם פי' המלות מה נורא היום הזה מכל הימים להתעורר אותם שהוא יום הדין וכל הבריות בו יפקדון ומחלקין להם כל"יות לבחון שיבחגו כדי שישאלו ויבקשו רחמים ולהודיע' שעליהם מוטל הדבר קולם ערב ונעים לפני ה' ב"ה ועל ידם יתהפך הקטיגור לסניגור.

כמובא בזוהר פ' בלק דף ר"ז ע"א וז"ל ביומא דכפורי דבני עלמא קיימא בדינא קמי קודשא ב"ה לכפרא על חובייהו וההוא מקטרגא קיימא עלייהו דחשיב לאובדא לון על חובייהו שלח ליה ההוא דורנא כדין כתיב כי אמר אכפר פניו במנחה ההולכת לפני לבתר דמקבל לדורנא זקוף ההוא מקטרגא עינוי ואמר להו לישראל כולוהו מתענו בתעניתא וחפי רגלין חמי גשון חמו יגוקין כולוהו בתעניתא כולוהו גקיים בנקיון ויאמר מי אלה לך שמא קדישא לך מי אלה לך שאיל על יגוקיו הילדים בנקיון אשר חנן אלהים את עבדיך וכי אמאי אצטרך לאתבא ליה כל' אלא כיוון דמקבל ההוא דורנא ההוא שוחד אתהפך, להו סניגור זקוף עינוי והמי לון לישראל כגוונא דא חשיב דבגין דחילו דילי' אנון קיימין כך שאיל על יגוקי ואמר מי אלה לך מהו מי אלה לך.

מתחלחלין וועין שלא יתבטלו כי אם לא בראתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמי.

ובזה יבארו הפסוקים שהבאתי לעיל דקאי על יום הדין שאומר הקב"ה ראיתי את הארץ והנה תוהו ובוהו שלא עשו תשובה ואל השמים ואין אורם. ר"ל שנפסקו החבל אשר המה קשורים באור עולם העליון ואין בשמים אורם כמו שזכרתי ונפסק הקשר של קיימא ראיתי ההרים והנה רועשים המה האבות שנקראין הרים כידוע רועשים בקול מרורים דבכיה וכל הגבעות התקלקלו המה האמהות. ראיתי והנה אין האדם דייקא ר"ל אין אדה"ר מתחזי בפני אבוהו. וכל עוף השמים נדדו הוא המלאך מט"ט שהוא בסוד יוסף שהוא בגמטריא ער"ף. וכן מובא בתקונים על הפסוק ועוף השמים נדדו דקאי על המלאך מט"ט **הוא עם מרכבתי נדדו.** אשר המה מלאכי רחמים נודדים מקומם, ואומר על זאת תאכל כל הארץ וקדרו שמים ממעל שהמה מתחלחלים ויראים על כי דברתי זמותי ולא נתמתי דייקא, ר"ל הא דכתיב וינחם ה' על הרעה פרושו הוא זמותי על הרעה שלא להביא את הרעה בתנאי אשר יקיימו התורה והמצות, ולא נחמתי ר"ל לא פרושו לשון נחמה כי לא קבלתי תנחומין ולא אשיב ר"ל לכן לא אשיב מן הרעה אם לא תקיימו:

ומאחר שעסקנו באותו הענין פרשתי הפסוקים הנ"ל ונחזור לענין ראשון צריכין לדבק ולקשר עצמינו באחדותו ית' בחבל עב שלא ינתק וכתבתי בפרק הקודם שאנו מעבירין חבל בצירוף כל הצדיקים בכל הגי אלימי ובכדי שלא ינתק צריכין אנו להצטרף גם הקטנים המה זכות התנוקות של בית רבן אשר גדול זכותם עד מאוד ואמרו חז"ל במסכת שבת בא וראה כמה חביבין תנוקות של בית רבן גלו משמור'

לעתות בצרה צריכין אנו להשמיע קול של תנוקות של בית רבן ויחשב כקול הכרובים. ואבינך הענין ע"פ שמובא בזהר פ' בראשית דף י"ח ע"ב וז"ל כרובי אפי זוטרי כרביא פני אדם. ופירש הדרך אמת כנערים תרגום של כרובים כרוביא ר"ל פני תינוק והכ"ף הוא כ"ף הדמיון ר"ל כרובי כתנוקות. נמצא מצינו דהכרובי משולי לתנוקות ופניהם פני תנוקות. לכן עכשיו שאין לנו קול הכרובים צריכין התנוקות לצפצף בקולם בבואם אל הקודש אמרין שירות ותשבחות ויתפללו בקול בכי. ובוזה נודע הסימן טוב שישתכח רעוונא וחדוונא וכאשר נקשר עצמנו בקשר אחד הגדולים עם הקטנים כמו שכתובת המורה ^{התנוקות והקטנים} חשוב כהקטר הקטורת דקטורת הוא לשון קשר וכן מובא בזהר פ' שמיני דף ל"ז וז"ל תנן בההוא יומא חדוונא דכנסת ישראל היות לאתקשרא בקשרא דמהמנותא בכולהו קשרין קדישין דהא קטרא קשיר כולא כהדא ובג"כ אקרי קטרת עכ"ל.

וכאשר יהיה קשר טפלין המה התנוקות אז יהא תמונת ה' לגגד עיניו לרחם עלינו לכן אתם נצבים כולכם היום לפני ה' טפכם וגשיכם וליתן שכר למביאייהן לבהכ"ב והקטן כגדול תשמעון בדין וביותר הקטן יוצא את הגדול על ידי חובתו אשר קול הכרובים המה התנוקות פורשי כנפים למעלה סוככים בכנפיהם ומגיגי ומצילין את הגדולים. ובגס ה' עומדים ויגיס המקטרג נדחות אותן בקולי קולות של התנוקות לכן של תנוק יהא בן יומא דא ויהא מוחו רופס להבין ולהשכיל שמחוייבים לתמוק ידי הגדולים בכל מה דאפשר.

וגם בחמשה עשרין ביוה"כ וכמו שמובא בש"ע סימן תרי"ז שמחנכין אותן לשעות אם היה רגיל בבי' שעות על היום מאכילין אותו בג' שעות ומחמת שאדם טועה

אלא אמר תינה אתון דחבתון קמי מלכא אבל אילין ינוקא אמאי קיימינן הכי. ויאמר הילדים אשר חנן אלהים רוח הקודש אמר וע"ד זקיף טעמא ויאמר באורח סתום הילדים אשר חנן אלהים את עבדיך וכי רוח קודשא אמר את עבדיך אלא רוח קודשא אמר אילין אינון ינוקי דלא חבו ולא טעימו טעמא דחטאה ומסר לון קדב"ה בידא דההוא ממנא דילך וקטל לון בלא חובא כד"א ומיד עושקיהם כח ודא הוא את עבדך כיון דשמע מאילון ינוקי מיד סליק לגביה קדב"ה ואמר מארי דעלמא כל ארחך בקשוט בדינא ואי דינא שריא על ישראל בגין חוביהון אינון ינוקין דלהון דלא חבו לקמך אמאי מסרת לון בלא חובא. וקב"ה נטיל מלוי בכך וחס עלייהו וההיא שתא לא הוה אסכרה בתנוקות כו' עכ"ל. לכן בא וראה כמה הן חביבין שע"י הקטגור בהפך לסניגור ובפרט בדורותינו שאין לנו לא מקדש ולא כהן גדול ולא כפורת ולא כרובים בעונותינו הגדולים והמרובים ומובא בזהר פ' אחרי דף ב"ט וז"ל והא כהנא לא חמי לשכינתא בשעתא כד הוה עאל אלא עננא הוה נחית וכד הוה נחית מטא על האי כפרת ומתערין גדפייהו דכרובין ואקשי להו ואמרי שירתא ומה שירתא אמרי כי גדול ה' מהולל מאד וגו' כו' וקליהון הוה שמע כהנא במקדשא כדין שוי קטורת באתרי ואתכוון במה דאתכוון כו' עכ"ל נטיל ג' פסיעין וכלהו קיימינן בקומייהון ולא נטלין בתרי' הוה אקטיר בקטורתא כו' אסיים עניינין ואתקשר לעילא עאל לאתר דעאל שמע קל גדפי דכרוביי' מוזמרון ואקישן גדפינן כו' פתח כהנא פומי' בצלותא וחדוונא בתר דסיים זקפין כרובייא כמלקדמין וזמרין כדין ידע כהנא דרעוונא הוא ועידן חדוונא לכולא ועמא ירעין דאתקבל צלותי עכ"ל.

העולה מזה דמקול הכרובים הוו ידעין דרעוונא וחדוונא הוא ואתקבל צלותי ועכשיו בעו"ה שאין קול ואין עונה

בב' או בג' שעות לכן מהראוי למנוע מהקטני אכילה עד אחר ההוצאה ראשונה דהיינו אחר קריאת התורה כי מהראוי שיהיו בבה"כ בשעה שקורין אחרי מות מאחר ששבח נעורים לאביה' שלא ימותו בחייו על דמצטער ובוכה על מיתת הצדיקים מחוייבים גם המה להבינם את זאת שייבכו על מיתת הצדיקים ויכפר בעדם וכל קטן שהוא בתענית ב'ריא עדיף שיהא בתענית שמא יכריע לכף זכות מאחר שע"י התענית יתמעט דמו גם דמו יהא נדרש לטובה וכל הנערים לחנכן לפי דרכן וכוונתן ובה המלאך מ"ט שהוא רב מתיבת עילאי דכל נשמתין תחות ידו שהוא בסוד חנוך את הנער הוא יברך את הנערים וימליץ טוב בעדינו וגם הנשים המניקות ימנעו מלהניק את הילדים כמו שרגילה שאם רגילה להניק את הילד פעם א' בשעה לא תניקו רק פעם אחת בשתי שעות או יותר לפי כח הוולד ויהיו גמולי מחלב ובוה הש"י יגמל טוב וחסד עמנו ביום הדין כאשר יראה שהם עתיקי משדים או עתיקי יומין יתעורר רעווא דרעוון ויהא שוה ומשוה קטן וגדול שם הוא כולן שווין לטובה ולברכה.

סליק פירקא

ואגב אורחא אפרש ש"ס במסכתא רו"ה וסוף דברי יעלה בראש לענין של מעלה שפתחתי בו הפרק הזה ז"ל הש"ס הכל נדון בר"ה וגזר דין שלהם נחתם ביה"כ כו' ר' יוסי אמר אדם נדון בכל יום שנאמר ותפקדנו לבקרים ר' נתן אמר אדם נידון בכל שעה שנאמר לרגעים תבחננו. אמר רב חסדא מ"ט דר"י מ"ט דר"י כדאמר טעמיה ותפקדנו לבקרים. אגן הכי קאמרי מ"ט לא אמר כו' נתן אלא אמר ר"ה טעמיה דר' יוסי מהכא לעשות משפט עבדו ומשפט עמו ישראל דבר יום ביומו עכ"ל. ויש לדקדק הא הת"ק מביא לימד מקרא דבר"ה העולם נידון וגז"ד נחתם ביה"כ והאיך פליג ר' יוסי ואומר שאדם נידון בכל יום ומביא גם מקרא וא"כ קשיא קראי אהדדי ועוד דקאמר אלא אמר ר"ה לעשות משפט עבדו וגו' האיך תלי תגיי' בדלא תגיא הא בברייתא מביא קרא דותפקדנו לבקרים.

ונראה דהנה העיקר הוא שיראה אדם להכין

פרק ז' אתה הוא יודע הנעלמים והנסתרות וצויה להביא שני שעירי בגורלו ולכפר על כל העולמות טומאות מקדש וקדשיו שאר עבירות חמורות וקלות. ופר ואיל לקרבן מוסף להעלות. והכבשים בני שנה שבעה כולן לרצון עולות והכ"ג בחדווא רבא נכנס לפני ולפנים לכפר על הקודש לפני יושב תהלות. ובתפלה ובוודאי לחנן לרצות. וכל העם היו מכוונין כנגדו עד שפעל כל הפעולות. ופגיו האיר כברקים כמלך המזבח בכלולות דורו ראו ושמחו במקהלות. ועכשיו שנפלה עטרה מעל ראשינו

ועליו נאמר ימים יוצרו ולא אחד בהם שאין בהם אפילו יום אחד אשר יעשה טוב ולא יחטא אין עושה טוב אין גם אחד. והנה אנו שאנו הולכין אחר שרירות לבינו הרע בכל השנה מה נעשה ביום הדין שהוא עת ומשפט לכל חפץ והגו' נחתם היום תלה ברי' אות ובימי' של ימי השנה ואפילו הבינוני שהוא בא בחצי ימיו חצי זכאין וחצי ימיו חייבין וזה יהיה פעולתו כי באין ללחום עליו במלחמה הגדולה ביום הדין ימים וכל דאלים גבר ועליהן אמר דוד כל היום לוחמים לי מרום ובחצי ימיו יעובני. ויש לי עוד תקנה ויצפה לישועה ביום הקדוש הזה לשפוך שיחו והרבות בתפלה ובקשה ובבכי ובדמעה ידמעה את נפשו להמלט כאשר יתחרט על עונותיו ויקבל עליו שלא יהיה עוד ככלב שב אל קיאו או יצטרף הקב"ה ביום **ברוך ה' המלך** את יום הקדוש הזה הכולל כל הימים ויצטרפו לימים הזכאים ויכריע הכף מאזנים לטוב כל הימים לפי שיה"כ גקרא יובל שנת החמשים כידוע ועולה לכאן ולכאן ונחשב לחשבון הקודם להכריע לזכות לכן יקדש את עצמו ביום הזה בעשרה קדושין אולי יכריע יום הזה את שאר הימים ולזה רימז שהע"ה באומרו שלח לחמך על פני המים כי ברוב הימים תמצאנו לחמך הוא לי' מלחמה ר"ל שלח לחמך על פני המים כי שתכבה עוגיך בדמעות עיניך כי ברוב הימים תמצאנו ר"ל בזה תמצא ותשיב לרוב הימים דייקא למען ירבו ימיכם הזכאין על הימים החייבין ויבקש רחמים ויתפלל אל תעליני בחצי ימי אל תכריע בזה היום אבל אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם שאינן באין אפילו בחצי ימיהם ואין להם תקנה. הקב"ה אומר נקוטו מיהא פלגא בידיכיו ואני אכריע בזה היום לטובה ומי שלא הגיע עד פלגא אין לו תקנה ח"ו.

ולזה מרמז הכתוב תפלה לעני כי יעטוף ולפני ה' ישפוך שיחו שמעה תפילתי

לו על ר"ה ויה"כ מליצי יושר שיבאו ויגידו לעם גולד כי עשה הטוב והישר ומליצו טוב ומי המליצים המה המצות והמעשים טובים שעשה כל מצוה ומצוה שעשה בזאת השנה שעברה באה ליום הדין ימעידיה עליו בהמצות ובהמצות בורא מלאכי רחמים. כידוע והבאתי כמה פעמים בשערי הקודמים ואותן המלאכי רחמים המה באים ומעידים עליו וכמו כן להיפוך ח"ו בעבירות שעושה הוא בורא מלאכי חבלה הבאים עכשיו להעיד עליו ולקטרג ומובא בזהר מי מעיד על האדם קורות ביתו ולא עוד אלא אנשי ביתו מעידין עליו מאי קורות ביתו אינן קירות לבו כדכתיב ויסב תזקיהו פניו אל הקיר ואוקמוהו חז"ל שהתפלל מקירות לבו אנשי ביתו אינן רמ"ח איבריו דיליה דהכי אוקמיה רשע עונותיו חקוקין על עצמותיו והכי צדיק זכיותיו חקוקין על עצמותיו ובג"ד אמר דוד ע"ה כל עצמותי תאמרנה ה'.

לכן צריך האדם לבא ליום הדין בכל הימים של ימי השנה כמו של אחר מיתתו יפה לאדם שיהא לבוש שנים ויבא שלם בכל ימיו כמו שנאמר ביעקב ויקרבו ימי ישראל למות ומובא בזהר שקרבו כל ימיו לפי שכל ימיו זכאין וכן בדוד הוא אומר ויקרבו ימי דוד וגו' כמו כן ביום דין ברה"י ויה"כ צריך האדם להביא אתו במשפט כל ימיו של כל ימות השנה. והצדיק שעשה מצות בכל ימות השנה או בכנסין כל הימים עמו ומליצים טוב בעדו והמה השלש מאות וששים וחמשה מליצי יושר המובא בפייט שהם שס"ה ימים של כל ימות השנה ולזה תרמז הכתוב יום ליום יביע אומר ר"ל הימים באים להעיד עליו ולהמליץ טוב עבורו וכל יום יביע אומר ועל הרשע נאמר ימים ידברו ר"ל הימים של ימות השנה ידברו דברי קשות עליו שכל ימיו כעס ומכאובות שחטא ופגם בכל הימים ואצל הצדיק נאמר לי' אמירה שהיא רכה ואצל הרשע נאמר לי' דבור שהוא לי' קשה

המ"עור עד שבחברון המה האבות מתרעשין מדוכתיהן ונסלקין לעילא הראשון הוא אברהם כד אנון יומין דכל השתא סלקין לעילא לקיימא בדינא אברהם אבינו סליק עמהון.

ועל זה מרמו הקרא ואברהם זקן בא בימים הוא בא בכבודו ובעצמו בימים של כל ימות השנה וכיון דהוא סליק ומבקש רחמים ומתעורר דרגא דחסד אז נאמר וה' ברכ את אברהם בכל וכל מקום שנאמר וה' הוא ובית דינו וכל הב"ד של מעלה מסכימין עמו ומתהפך מדת הדין לרחמים ולזה רימו הכתוב וירא אליו ה' באלוני ממרא ר"ל קב"ה נראה אליו אף במקום שהם נגדו באלוני ממ"רא דייקא והמקטריגים באין לקטרג על שהמה נגד ה' והוא יושב פתח האהל כחום היום ובכל מקום שנאמר היום הוא יום ידוע שהוא יום הדין הגדול כדכתיב הנה היום בא בוער כתנור והוא יושב פתח האהל ולא יתן המשחית לבא הוא דוחה את המקטרג וסותם את פיו. וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו המה השלשה ממונים הממונים על שלשה ספרים של צדיקים ושל בינונים ושל רשעים. וירא וירץ לקראתם והבין שהרשעים אינן חוזרין בתשובה וירץ לקראתם לזרום אל התשובה ומתפלל לפני הקב"ה ויאמר אדני אם נא מצאתי חן בעיניך וגו' ומרזו אותנו אל התשובה ואומר יוקח נא מעט מים המה הדמעות עינינו ורחצו רגליכם רחצו הזכר מעונות אשר אתם רגילים בהם ותשמעו מוסר ותוכחה מן המוכיח המתעורר אתכם לכן אמר והשענו תחת העץ הוא הת"ח המגין כד"א היש בה עץ הוא המגין.

לכן מה נעשה שאין מי שיגין בעדינו ואין לנו על מי להשען כ"א על אבינו שבשמים ומי יתן ראשינו מים ועינינו מקור דמעה ונבכה על חורבן בית עבודת אלהינו ובטלו הקרבנות ונשלמה פרים שפתינו

ה' ושועתי אליך תבא אל תסתר פניך ממני ביום צר לי חטה אלי אונך ביום אקרא מהר ענני שהוא לי כפול ביום צר לי ביום אקרא. אלא ר"ל תפלה לעני כי יעטוף ביה"כ שאנו עומדים כעניים ודלים ראה עמידתנו דלים וריקים וישפוך שיחו בבכיה רבא ואמר ביום צר לי ר"ל ביום א' צר לי שאוכל להכריע בו את שאר הימים של ימי השנה לכן אני שואל ומבקש חטה אלי אונך ר"ל חטה כף מאוננים אלי לזכות יום אקרא ר"ל באותו היום שאני אקרא היום וביה"כ וביום ההוא אקרא מהר ענני שהיום הנה יצורף אל הימים הראשונים.

וזה הוא הפלוגתא דתנאי שזכרתי לעיל דהנה איתא שם א"ר יצחק אין דגין את האדם אלא לפי מעשיו של אותה שעה שנאמר כי שמע אלקים את קול הגער באשר הוא שם. נמצא הת"ק סבר אדם גדון בריה וגו' ד' שלו נחתם ביה"כ באשר הוא שם לפי מעשיו של אותה שעה. ור' יוסי אמר גדון בכל יום לא פליג על הת"ק על הומן באיזה זמן הוא גדון וגם ר"י סובר כן אלא פליג וקאמר דבכל יום ויום הוא גדון ר"ל שמזכירין לו מעשיו של כל ימות השנה ולא לפי מעשיו של אותה שעה וכל יום ויום מן יומא שתא באין ועומדין ליה"ד כמו שזכרתי שנאמר ותפקדנו לבקרים ומוכח דעיונא בעלמא יש בכל יום וטעמיה דתנאי ר"ת שנאמר לעשות משפט עבדו ומשפט עמו ישראל דבר יום ביומו דייקא דבר יום ביומו נאמרו לפניו בכל מה שעשה ופעל בכל יום ויום בפני עצמו ותואיל ואדם גדון בכל יום והעיקר שאנו מצפים ליום ישועה שיהא היום הזה שיכריע את כל הימים צריכין ליתן לב להשיב בתשובה שלימה ולהרבות בכיה וצעקה כי התרב חדה מונחת על צווארינו ולא ימנע עצמו מן הרחמים וגדול הרעש בכל הרקיעין כמו שזכרתי בפרק הראשון משער זה ומגדול הרעש והתעוררת

בתפלת מוסף הוא פר אחד איל אחד בני שנה שבעה תמימים פר אחד רמו על הרשע שע"י מתעוררין הפ"ר דינים איל א' מרמו על הבינוני הנקרא איל שהוא ל' חיווק שהתגבר על יצרו כבשים בני שנה תמימים מרמו על הצדיקים הנקראין כבשין שכובשין את יצרם ונקראין בני שנה לפי שהמה באים עם כל ימות השנה ליה"ד שכל ימי השנה שלהן תמימים ואין בהם מום אפילו ביום א' מן ימות השנה וכל הימים תמימים המה לכן מרמו הקרא שבעה כבשים בני שנה תמימים דייקא והא דקאמר שבעה כבשים לפי דאיתא בזה"ה פ' תולדות שבעה יומין עילאין ברא הקב"ה בעלמא שבעה זכאי קשוט אברהם יצחק ויעקב יוסף משה ואהרן ודוד ובכל דרא צריכין להיות שבעה צדיקים גמורין לזה מרמזים שבעה כבשים בני שנה.

ומזמנת שנשלמה פרים שפתינו לכן קבעו אנשי כנה"ג התפלות כנגד תמידין להקריב אותם במועדים וביותר ביום הקדוש הזה כל הכתוב בו מעכב צריכין להקדים תפלת שחרית לעמוד בבוקר בבוקר בכדי שיוכל להתפלל תפלת מוסף קודם ד' שעות על היום כמובא בשם סימנין וחסידים כמו שכתוב מהר"ל ז"ל קודם שיגיע זמן מנחה גדולה אפ"ה מקדימין מוסף קודם מנחה עכ"ל והטעם לזה הגם שכתב הש"ע בסימן רפ"ו היו לפני שתי תפלות א' של מנחה וא' של מוספין כגון שאחר מלהתפלל תפלת מוסף עד שש שעות ומחצה צריך להתפלל של מנחה תחלה ואח"כ של מוספין אעפ"כ מביא שם גם העט"ז בשם הב"ע ז"ל מ"מ צריך כל מורה להזהיר שימהרו בתפלת שחרית ביה"כ כדי להתחיל מוסף קודם שיגיע ו' שעות ומחצה עכ"ל. והעיקר כמו שזכרתי לעיל דשאני יה"כ משאר שבתות ויו"ט משום דביה"כ נאמר חוקה ואם הקדים מעשה לחבירו מכל האמור על הסדר לא עשה ולא

כלום ובתפלת מוסף הוא העיקר להשלים פרים שפתינו לכן צריכין דווקא להתפלל תפלת מוסף קודם מנחה אף אם עברו ושהו עד שהגיע זמן מנחה גדולה שאם יתפלל של מנחה תחלה תו אין למוסף תשלומין אחר שישנה את הסדר משא"כ בשאר שבתות ויו"ט שיש למוסף תשלומין אף לאחר תפלת מנחה אם לא שעובר כל היום ולא התפלל תפלת מוסף אז אין לו תשלומין כמובא בסימן ק"ח סעיף ו' אבל ביה"כ ההכרח להקדים תפלת מוסף לכן ביותר להזהיר הבעל תפלה של שחרית שלא יאריך בניגונים וישמע לקול הורים ומורי ומרמזין לו באצבע שהוא כמה שעות על יום לא כמו שראיתי כמה פעמים שאינו משגיח הבעל תפלה ומנחה בניגונות ומאריך הגם שיש להתעורר העם בקול בוכים ובקול געים ואדירי איומה יאדירו בקול כי מארי דנגוני המקבלין התפלות בניגונים אלו ואלו בנגון מנגנים כמובא בתקונים בהרבה מקומות וביותר בתקוני תמני סרי ובתקוני חד ועשרין וז"ל דף נ"ב ע"א אורייתא בניגונא שכינתא בניגונין ישראל סלקין מגלותא בניגונא כ' ע"ש כל המאמר. וסוד הניגון גדול מאד זה הסוד של כנור דוד שהיה רוח צפוני מנשב בו והוא מנגן מאליה ולזה הראוי לנגן קול ה' בהדר אמנם זה הוא כי ינגן המנגן לש"ש להתעורר כל הנגונים המבוארים בתיקונים שם דאית גגונא בד' אנפין ואית גגונא דסליק בתמניא ובעשר כו' וכולא ריזין דרזין. אבל אנשי דורינו הולכי חשכים ואין יגלילין לו ואין אתנו ידע עד מה לכוון בנגון וביותר אותן שאינן מכוונין אלא להשמיע קולם שהוא חזק ולכוון אינו יודע יחולק בנגונו ומבלבל בלשונו ולבו לא יבין עמו. עומד בפני התיבה ומבליע התיבה ולא נשמע זולתי קול לכן הקולות יחדלון והעיקר הוא החיתוך הלשון הדבור ונעצימות יתנו ומירות יאמרו ותשבחו' ישמיעו ביראה יחד בקול דברי אלהים חיים ולא יאריך בניגונים לבלות היום הקדוש בכדי

שיוכלו להתפלל כל התפלות במועדם ובזמנם ואין להאריך במקום שאמרו לקצר.

והנה נתפשט המנהג להזכיר נשמות ביה"כ כמובא בש"ע סימן תרכ"א והוא נכון כהטעם שמביא הרמ"א שם דהמתים ג"כ יש להם כפרה ביה"כ והעיקר לידור צדקות בעדם וע"י זה גם המה יבקשו רחמים על החיים אך לא כמו בזמנינו שהחזון אומר הנוסח אל מלא רחמים במהירות והמתים אינם יודעים מאומה מזה כי העיקר הוא להתעורר בבכיה כל אחד על נשמת אבותיו וקרוביו וכמו שהבאתי לעיל לבכות על אבית הצדיקים ובוה יפצרו המה בעדינו. ובזמנינו שהחזון מזכיר הנשמות ואנשי העיר נשמז"ת יושבים והולכים לחצר בהכ"ב ומדברים דברים בטילים ולא המתים יתללו ומכף רגל ועד ראש אין בו מתים המה בחייהם ומורא לא יעלה לראשו ביום הנורא הזה ולערך שעה משחקים להם במילי עלמא ולא במילי דשמיא לכן עשו פעולה להחיים לבל יהיו כמתים להזהר על זה שלא לצאת חוצה בעת שמזכירין נשמות הגם המנהג מי שיש לו אב ואם הוא יוצא מן הבהכ"נ בעת שאומרים זכור כו' אעפ"כ יהא יוצא ונכנס מיד ויעסוק במילא דשמיא בעבודת ה' כל היום וגם להזהיר שלא להאריך כלל וכלל בהזכרות נשמות כי לפי מה שמובא בא"ח כל א' יוצא בזה שהוא אומר יזכור ונודר נדרים ונדבות בעד נשמת כל קרוביו וקרוב ה' לגשברי לב הגשבר את לבו בעת ההוא דיואג על אבית נפשות הצדיקים ודי בזה והא דנתפשט המנהג לחזור ולשנותן ע"י החזון. שיאמר הנוסח אל מלא רחמים כו' הוא לפרס הנדר וגדב כל אחד כאשר תשיג ידו. ועכשיו בזמנינו שבעו"ה נהדרין ואינן מקיימין טוב אשר לא תדור וגוי' ואתמול ביטל כל הנדרים והיום היתר נדרים פורחין באויר ואינו חודל לנדור וזה המה תחלת מעשיך בנדרי הבאי ועם שהמלך

במסבו נד"רי נתן ריחו ומוטב שיהא בעל מי שאינו מחויב כלום ואעפ"כ צריך להזהר ביום הזה שלא תהא נדריו עליו לכן ימנע ביום הזה שלא תהא נדריו עליו לכן ימנע מן המנהג הזה ולא יהא דורש אל המתים רק להכניע לבבו להתפלל שתהא נשמתם בצורה דחייא ויתפללו ויגינו על דרא כמובא בזהר בהרבה מקומות ובפרשה אחרי דף ע"א וז"ל אתערין נפשין דצדיקא ומתכנפי ואולין ושאטין לדמיכי חברון ומודיעי להו צערא דעלמא וכולה אעלין בההוא פתחא דג"ע ומודיעי לרוח ואנין רוחין דמתעטרין בג"ע מלאכי עלאין אילין בינייהו וכולהו בעאן רחמין על חיי וחס קב"ה על עלמא בגניהן כו' עכ"ד ועיקר התעוררות בהכנעה ושבירת לבו ואל יבלו היום בהזכרת המתים ביום שאתם עוסקין בחיים ובפרט להבטל את העם ממלאכת ותפלה וביותר למהר לתפלת מוסף אשר כל עבודת יה"כ תלוין בתפלה זו שהיא במקום קרבנות השעירים והפר של כה"ג והוודוין וכל ישראל מחוסר כפרה הם דע אחר תפלת מוסף ודאי יש למהר ולעשות ולכפר והנה בהרבה מקומות מאריכין בשחרית בנגונים גם בשעת הוצאת ס"ת עושין שהיות בכבוד התורה ואח"כ מאריכין בהזכרת נשמות והיום הלוד וחסור ואח"כ בתפלת מוסף מקצירין במקום שאמרו להאריך וביותר שברוב מקומות מדלגין הסליחות שקבעו הקדמונים ויסדו הגאונים אשר בארץ המה וכל אחד מרבנן קשישא אשר יסד הסליחות לאומרה כוונתו היתה לשם שמים לזכות את הרבים לתועלת גדול לפעלה טבא וזכות את הרבים יהא מצוי בו ואשר על כן בראשי החרוזות פתחים פתוחי חותמי קודש אשר זכרם לא יסוף לא ישכח ויהא שפתותם דובבות בקבר וידובב שפתי ישנים על אדמתם להמליץ טוב בעד כל קהל ישראל וכאשר אנו מדלגים על ההרים הרמים

מראות החמודות מראה כהן ואיך יעמד
היום במקומו מראה פסולה שחורה שפל
גבוה ואף אם עשה תשובה נחשב כגר הבא
להתגיר איך ישימו לכ"ג הראוי לדחפו באמת
הבנין וכ"ש אם לא עשה תשובה כהוגן
ומראהו רע כבתחלה איך בא בטומאה לעזרה
כ"ש לפני ולפנים ואיך יהא נושא עליו
את כל העונות בני ישראל הבאים להתכשר
על ידיו ומי יודע אם יוכל להצילם והלואי
שלא יגרום להם רעה ח"ו והנה הוא עומד
להתפלל תפלת המוסף שהוא במקום הקרבת
המוספים ופן ח"ו קי"ל ה"מוסף גורע לכן
בשומו זאת אל לבו רעדה ופליצות יאחזונו
וישבר את לבו בבכי ושברתו זו היא טהרתו
ויאמר בקשה זו בבכיה רבא.

רבוין כל העולמים הנני עומד לפניך באימה
בבעת בגנות בהכנעה בוידי בויעה
בחלחול בטהרה ביראה בכפיפה במורא
בנמיכה סיגוף בענוה בפחד בצער בקנה
ברעדה בשועה בתפלה ובקשה לבקש רחמים
בעדי ובעד כל ישראל אף שאיני כדאי וראוי
והגון והריני ככלי מלא בושע וכלימה נא
שאל יכלמו בי שולחי. ושברית לבי יהא
נחשב כשחיתת הפר ושעיר הפנימי ושעיר
החיצוני והאלילים. ומיעוט דמי הנתמעט היום

יהא חשובה כהכנסת דם הפר ודם השעיר
לפני ולפנים להזות מהם על הפרות ועל
מזבח הזהב ודמעות עיני במקום גסכים
ובזה תעלה השכינה למעלה ה' תתאי לה'
עילאי המרומז ונסכי רביעית ההין ותפרוש
כנפים לחסות עלינו ולהצילם מכל מסטין
ומקטרג ותוציא כאור משפטנו ותעל ריח
תפלתנו כריח הקטורת ויכפר על מעשה
חשאי והשכינה תכנס לפני ולפנים בדמינו
הנשפך ותוסס וכל הנפש הבאה לבית יעקב
שבעים סנהדרין של מעלה והקב"ה על גביהון
כולם יענו לזכות אותנו במשפט. ויתעורר
הרחמים גמורים המה החסדים שקטונתי מהם
והצילני מיד אחי ומיד עשו והוציא אותנו

ואינן אומרים איזה סליחה מן הסליחות
לנו בושת הפנים על שאנו מביישים את
השוכני עפר ומבטלין את דבריו ודברי
אלהים חיים וגדול עונש המבייש את
זבירו כל שכן המבייש ארי לאחר מותו
וסליחה של אדם כמותו ולמה יגרע אותו
צדיק שלא יהיו שפתותיו דובבות בקבר
ומנעים המליצה ישרה אשר דבר טוב אל
מלכו של עולם והנה אנו מזכירין נשמות
ביום הזה מהטעמים שכתבתי לעיל עכשיו
הוא לועג לרש וחרף עושהו לכן היותר טוב
שלא להאריך בנשימת הגיגונים בכדי שלא
לדלג מכל סדר היום שקבעו קדמונים ביום
הסליחה הדילוג הוא כמו קרחת הכרם שחרב
אמצעיתו כי כרם ה' צבאות בית ישראל
ונטיעת שורק זרע אמת בפרט שיסדו
הקדמונים ודאי יש בה יסוד ע"פ הקבלה
ובדילג הוא כמו מקצץ בנטיעות ח"ו לכן
תפוצות ישראל יעשו זה הגדר לקצר בנגוני'
ובשאר דברים שזכרתי לעיל ויהיו זריזים
ומקדימין למהר בעבודת היום הזה בכדי
שיוכל להרבות בתפלה ותחנונים וכאשר יעשו
זה הגדר לא יהא קרחת הכרם אלא מחול
הכרם שימחול עונותינו וימלא משאלותינו
לטובה.

סליק פירקא

פרק ח' אחר הכנסה יעמוד הבעל תפלת
מוסף בפני התיבה ויבקש רחמים
שתהא התיבה קולטתו ותפלתו תהא רצוי'
ויחשב כצג באיתן לדחות בפללי עקלתון.
ויתעורר א"ע בבכיה רבא ומי הוא אשר
בא להכניס ראש לפני ולפנים בקדשי הקדשי'
זכל עבודת היום כשרין בו שיעלו לרצות
ולכפר העבודת בית אלהינו הנאמר בו כל
זר לא יקרב ביום הנורא הזה כעם ככהן
שהכהן נחשב כמו זר בעבודת היום שאינן
כשרין אלא בכ"ג אשר קרן אור פניו בכל

וזה הרמו דקא מרמו דהמע"ה באמרו למה
 ה' תעמוד ברחוק כי הריחוק הוא מחמת
 שהיא מתפרנסת ע"י המלאך מט"ט ורחוק
 בגימטריא מטטרו"ן. והיא עומדת ברחוק
 כביכול. ובאה עוד הרמו כרחוק מזרח ממערב
 הרחיק ממנו את פשעינו. ידידע שמדת בינה
 נקרא מזרח. והשכינה נקראת מערב ולזה
 רימו חז"ל השכינה במערב וצריכין אנו
 לקרב מערב למזרח. וכרח"ק מזרח ממערב
 דייקא שהלח"ק מפסיק כביכול הרחיק
 ממנו את פשעינו. ר"ל לכך הרחיק ממנו
 את פשעינו כי בפשעינו שולחה אמנו והאי
 את משמש כמו עם ודוגמא את יעקב אך
 כרחם אב על בנים ריחם ה' אל יראיו אשר
 תמיד היראה הזאת נגד פניהם. ומכוונים
 לקרב מזרח למערב וכשיהיו קרובים ינהרו
 כל הכתרים ויהיה השם הוי"ה ב"ה במילוי
 יודי"י שהוא השם של ע"ב כזה יו"ד ה"א
 וי"ו וה"י העולה ע"ב היוצא מפסוקים של
 ויסע ויבא ויט ובהשם של ע"ב יש רי"ו
 אותיות והוא הסוד שאנו אומרים מקרא
 ויעב"ור ה' על פניו שהוא ע"ב וזו
 סוד העירוב שאנו צריכי לערב כל הספירות
 יחדיו יודבקו בתחומין עלאין. וזה הרמו
 שאמרו חז"ל ששלמה המלך ע"ה תיקן עירוב"ב
 שהוא אותיות ע"ב רי"ו והוא תיקן שיהיו
 באחדות כמו שמובא בזהר בהרבה מקומות
 דבימי שלמה היה סהירה בשלמיתא וגהורין
 אנפאה דקאי על השכינה הנקרא סהירה
 כידוע ושיש בנו עירוב"ב מחשבות וזות ח"ו
 נהפך לעיבור"ר מלשון ויתעבר ה' בי למענכם.
 ולזה רמו התנא במס' עירובין ר"ה שהיה
 ירא שמא תתעבר מערב אדם שני ערובין
 למזרח ולמערב. ר"ל מחמת שאנו יראים
 שמא תתעבר ותרנו עלינו השכינה על שאנו
 אינן מעלין אותה למקום גבוה הראוי לכן
 החיוב לערב שני ערובין כל בכל ספירה
 וספירה נהיר השם של ע"ב וכל ספירה
 נקרא עירוב שהוא ע"ב רי"ו וצריכין לערב
 השני עירובין היינו מדת מלכות שהיא

מעבדות לחירות ושיבנה בית מקדשינו
 ותפארתינו ותהי חשוב ומקובל לפניך תפלת
 המוסף שאני עומד להתפלל במקום עבודת
 כה"ג בבית המקדש יקבל ע"י מיכאל שהוא
 כה"ג של מעלה להעלותם עם שאר תפלת
 בניך היודעים לכיין בכל הכוונות ויעשה
 עטרה על כל העטרות ע"י מט"ט שר הפנים
 לפני ולפנים ונצא בשלום אמן.

ודע שהעיקר כוונות של הכ"ג היה בזמן
 בית המקדש ליחד השכינה ולהעלותם
 מעלה למעלה עד מקום בינה הנקרא יה"כ
 כידוע. וכל מתנות הדם שבפנים ושבהיכל
 בכולם היתה הכוונה הזאת ולכך היה מונה
 ואומר בהזאות הוא נותן אחת למטה ושבע
 למעלה והיה מונה אחת ואחת ושתיים כו'
 לפי שהשכינה נקראת אחת לזה רמו אחת
 דבר אלהים ששם נקרא דבר כמדת מלכות
 שהיא השכינה ולעולם מונה נקרא אמירה
 ולכן העלה אותם באמירה זו דהיינו להתעורר
 ולהעלות מן הדובר שהוא קשה לעילא
 למדריגת אמירה שהיא רכה שתהפך לרחמים
 והעלה אותה מדרגא לדרגא דהיינו עד אחת
 ושבע דהיינו כשאמר אחת ואחת חברה
 ליסוד וכשאמר אחת ושתיים חברה לת"ת
 אחת וחמש חברה לגבורה אחת ושש חברה
 לחדס אחת ושבע חברה לבינה ואז היתה
 בחשאי עם אמא עלאי לכן הבעל תפלה אף
 שלא בא בסוד. עכ"פ יבין זאת ובזאת יבא
 אל הקודש כשישם אל לבו איך עונותינו
 גדלו עד לשמים ואין הרחקנו מאבינו
 שבשמים והאיך הגדול יעשו מחיצה בינינו
 לבינו. והאיך אין בדינו להרים ראש ולהעלות
 את השכינה אל מקומה הרמה והאיך נפלה
 עטרת ראשינו ואין לבו על מ"י להשען שהיא
 מידת בינה מאחר שאין בדינו עולה להעלות
 את השכינה והיא ניוזנית ומפרנסת ע"י
 שליח הוא המלאך מט"ט וכשישים זאת אל
 לבו יהא לבו דוה עליו ויתעורר עצמו לבכיה
 רבא.

ו"ה מרוחקים מן י"ה. ולא עוד אלא השם של אדנ"י אינו במלואו כי לא בשאר כ"א א"ד מן אדנ"י ואותיות נו"ן יו"ד נפרדו כביכול לזה הרמז וא"ד יעלה מן הארץ. וידוע שהמרכבה להשם יהו"ה ב"ה הם אותיות מנפ"ץ המתחלפים בא"ת ב"ש והמה אותיות יהו"ה וכשהשם יהו"ה משפיע הוא משפיע ע"י מרכבתו שהוא הנחתם המקבל מהחותם. וכשנעשה תשובה יתמלאו השמות כולם יחדיו יודבקו ויחזור העטרה ליושנה ויחזרו ו"ה ל"ה ואותיות נ"י לאותיות א"ד מן אדנ"י והנה אותיות ו"ה המה בא"ת ב"ש פ"צ וכשיחברו אותיות פ"צ עם אותיות נ"י המה אותיות צני"ף.

וזה הרמז מרמז ויהושע היה לבוש בגדים צואים ועומד לפני המלאך ר"ל השכינה בסוד יהושע שהשכינה היא בסוד סיהרא ופני יהושע כפני לבנה, והיא לבישת בגדים כביכול שהיא מלוכלכת בעונו ועומד לפני המלך ר"ל כשאין אנו עושין רצונו של מקום אז היא מוכרחת לעמוד לפני המלאך שמתפרגסת ע"י שליח כמו שזכרתי, ויען ויאמר להעומדים לפניו ר"ל להצדיקים שבדור שעומדים בפרץ וגודרין גדרה הסירו הבגדים הצואים מעליו, ויאמר ראה העברתי מעליך עונך הלבש אותך מחלצות ר"ל בגדים נאים ולבני אלבישך בגדי לבן שיושפע לך מהארבע אותיות ידו"ד, ומפרש איך להלביש הארבע בגדי לבן ואומר ישימו צניף הטהור על ראשו ר"ל יאזרו אלו האותיות אל מקומם פ"ץ אל השם הוי"ה ואותיות נ"י אל אדנ"י כי פ"ץ המה ו"ה כמו שזכרתי וזה הוא צניף הטהור דייקא, לכן אמר וישימו הצניף הטהור על ראשו וילבישהו בגדים ר"ל ע"י הצניף הטהור נתמלאו כל הבגדים שנתמלאו השמות ומסיים שפיר ומלאך ה' עומד ר"ל כשיחברו האהל להיות אחד ולא יהא שום אמצעים ח"ו ואז המלאך עומד הרוצה לקבל שפע המגיע על חלקו והשכינה תקבל מן תפארת בעלה

מתחום מערב. עם הספירות בינה שהוא מזרח ולערב הני שני ערובין שיהיו באחדות גמור בלי אמצעי ח"ו.

ומענין לענין של מעלה שאמר דוד המלך ע"ה למה ה' תעמוד ברחוק לפרש תיבת תעמוד שהוא מיותר והיה ליה למימר למה ה' רחוק. ואפרש פסוקים בזכריה סימן ב' ויהושע היה לבוש בגדים צואים ועומד לפני המלאך ויען ויאמר אל העומדים לפניו לאמר הסירו הבגדים הצואים מעליו ויאמר אליו ראה העברת מעליך עונך והלבש אותך מחלצות ואמר ישימו צניף הטהור על ראשו וישימו הצניף הטהור על ראשו וילבישהו בגדים ומלאך ה' עומד עכ"ל. יש לדקדק באלו הפסוקים כיון שנאמר והלבש אותך מחלצות מאי קאמר ישימו צניף הטהור על ראשו למה דוק צניף. ועוד למ"ל השפת יתר שחזור אומר וילבישהו בגדים למה הוציא את הצניף מכלל שאר בגדים. וגם מה מסיים ומלאך ה' עומד דמאי נפקא מזה. ולפרש הני פסוקים אקדים הידוע שהשם של אדנ"י יונק מן השם הוי" ב"ה דהיינו השם ידו"ד משפיע להשם של אדנ"י. בשעת החורבן או כביכול אינו משפיע ומונע השפע ואין אנו משמשינ כ"א בהשם של אדנ"י ושמי ידו"ד לא נודעתי להם אומר הש"י וכשאנו עושין רצונו של מקום אז אלו ד' אותיות משפיעים לאלו ד' אותיות והמה בסוד ארבעה בגדי לבן וארבעה בגדי זהב שהשם הוי"ה הוא רחמים והשם של אדנ"י הוא דין. וכשאנו שרוין על אדמתנו או עבודתנו לקראת עבודת פנים דהיינו בבית המקדש ומשמשינ בארבע בגדי לבן שהקב"ה מלוכש בארבע אותיות הוי"ה ומנהיג עולמו ברחמים וכשחבר המקדש בעו"ה אז נקראים עבודתנו עבודת חוץ שאנו מחוץ למחנה השכינה. וכביכול הקב"ה פושט בגדי לבן ולובש בגדי זהב. ומשפיע בהשם של אדנ"י שהוא דין. והשם הוי"ה ב"ה אינו במלואו כביכול כי יד על כס י"ה וב' אותיות

שבתחלה גא' ויהושע עומד וכל מה שזכרתי בזה הפרק צריך הש"ץ לכיון במחשבתו ולבכות בבכיה רבא על שנטל צניף הטהור מעל ראשינו ואין לנו לא בגדי זהב ולא בגדי לבן וכל העם עומדים בתי כנסיות ובבתי מדרשות יהיו עומדים עליו מבוקר עד ערב להקל מעליו גודל המשא משאת כפי לעמוד לפני ממ"ה הקב"ה והיה כל העם מכוונוין כנגדו לסייע עמו בתפלתו כמו שכתבתי בשער הג' פרק י' וישאו ק"ו בעצמם ומה בומן שבה"מ קיים ועבודה היתה בכה"ג והיה מזכיר את השם המפורש והוא שקול כנגד כל ישראל, ואעפ"כ הכהנים והעם העומדים בעזרה היו שומעים ומכונים בהזכרת השם היו כורעים וגופלים ק"ו בן בנו של ק"ו עכשיו שאנו כורעים וגופלים בין העמים ואין השם מזכיר אותנו ואין מי שיכפר בעדינו והש"ץ חלש ולא גבור ובנס היא עומד ואין סומכין על הנס יסמ"כו השמים ותגל עם הארץ כי יתפללו בעצמם כל אחד ישפוך שיחו לפני ה' וישמע ויפקד זכרון אבותינו וזכרון ירושלים ועבודת בית המקדש יירחם על פליטת שאריתנו יהיה המחנה הנשאר לפליטה אשר מחוץ למחנה מרשבנו וכל אחד יתעורר א"ע איך נפצה פה לומר שתהא תפלתינו במקום עבודת בית אלהינו ושיח שפתותינו תחת קרבנותינו הלא משנה ערוכה היא במסכת זבחים שיר פרק שני כל הזבחים שקבלו דמן זר אונן טבול יום מחוסר בגדים ומחוסר כפורים שלא רחוצ ידים ורגלים, ערל טמא יושב עומד ע"ג כלים ע"ג בהמה ע"ג רגלי חברו פסולים וכל הנזכר במתני' עלינו היה כלנה בעת הגלות המר שכלנו זרים ואוננים על בית מקדשינו והיה כמתאוננים רע באוני ה' יתאונו האדם חי טבול יום, אף שאנו עשים תשובה עדיין לא שקעה החמה כי התמ"ה עונו הרב שככה חמת המלך מלכו של עולם, ואנו כטבול יום ארוך בהגלות הארוך והמר מחוסרי בגדים שאין לנו בגדי לבן ולא בגדי זהב

המרומזים בהשמות שזכרתי לעיל והשמות אינם במלואם לכן מחוסרי בגדים ומחוסרי כפורים שאין לנו עבודה ולא קרבן ולא כהן שיכפר בעדינו ושלא רחוצ ידים ורגלים כי ידינו דמים מלאו והנביא הכריז רחצו והזכו הסירו רוע מעלליכם ולא רחצו ידינו ורגלינו, ערל ערלי לב שנתנכרו מעשינו לאבינו שבשמים טמא טומאת שרצים היא הטומאת עממים שאנו מפורזין ביניהם יושב מחוץ למחנה מושבינו בשיבה שאין בה סמיכה סומך ה' לכל הנופלים בהגלות עומד על גבי כלים, כי המלאכים הממונים עם שרי האומות המה הכלים של הקב"ה ואנו מתפרנסין על ידיהם ולא מתחת ידו הרחבה וכמו שנאמר במקרא דזכריה שהבאתי לעיל ויהושע היה לבוש בגדי צאנן ועומד לפני המלך וכתבתי לעיל פירושו, כמו כן אנו עומדים כעת ועל הכלים עינינו בהמה המה האומות הנמשלים לבהמה ואנו עומדים עליהם ומצפים שנתפרנס מהם ושיהיה לב המלכות ושרים עלינו לטובה ולא יעשה בנו כלה ח"ו ע"ג רגלי חברו כי רוב חסידים ואנשי מעשה מצטרכים לבריות ככרום זולת לבני אדם ויסובבו מעיר לעיר ויפלו לפני רגל העשירים ולא יחננו כמובא בזהר ברע"מ פ' נשא דף קנ"ה ע"ב בכל קרתא וקרתא ובכל אתר דישאל מפורזין ביניהו בין מלכיות ואתהדר' אנין ערב רב רעיון על ישראל ענא דקב"ה דאתמר בהו ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם ולית לון יכולת למעבד טיבו עם ת"ת. ואנשי חיל יראי חטא מסובבים מעיר לעיר ולא יחננו ומחרימין ערב רב ביניהו דלא יחבין לון באתרין סגיאין אלא דבר קצוב לא יהא תקומה לנפילה דלהון ואפי' חיי שעה. וכל חכמים ואנשי חיל ויראי חטא בצער בדוחקא ביגונא שחיבין ככלבים בנים המסולאים בפז איכה נחשבו לכלי חרש בראש כל חוצות כו' עכ"ל וכיון שכן האיך אנו ראויים לעבודה אך עכ"פ הן אל כביר לא ימאס תפלת צבור. לכן אל יפרוש מן הצבור והחיוב על כל אדם להיות

באוהל מועד בבואו אל הקודש דהיינו לב"ה כמו לבית המדרש וביותר שלא יפטור עצמו בעידן עבודה לא יצאו החוצה אלא יהיו מכוונים עם הבעל תפלה לא כמו שראיתי שבשעה שהש"ץ עוסק בעבודה שאז מהראוי שכולם יפלו על פניהם ויבכו על חורבן בית אלהינו אשר באנו במעמקי מצולה מאיגרא רמה לבירא עמיקתא היש מכאוב כמכאויבנו בעו"ה מהראוי אז שכל אחד יסב פניו אל הקיר זה קיר וכותל מערבי ויבכה ויתפלל מקרירות לבו והוא יוצא לקרירות לבו מחמת שבערה בו אש היצה"ר ואינו יודע עת פקודתו ויצירתו כי זכר כל היצור לפניו בא היום וכאשר הוא שם דגין את האדם והאיך יוצא מדלתי בה"כ חוצה פן עכשיו מעייניו בדינו והוא נפסל בויצא לכן אל יצא איש ממקומו מקום קבוע שיש לו בבה"כ וכן הרבה בני אדם אף שהמה בב"ה אין ממרסין בדמן בשעת עבודה ודמו הנה נקדש ותרדימה גופלת עליו ושינה על עיניו והאיך הוא יש"ן מפני חדש שיתחדש עליו השנה ואינו יודע אם לטובה או לרעה ח"ו וכשם שיוצא פסול כן שינה בעבודה פסול לכן את אשר יש לו פה ואשר איננו פה עומד היום לשרת בקודש לא יצא זכאי ח"ו.

הזהירו והזהירו מאוד שלא תהא העבודה בשינוי קודש או בשינו"ה בעלים ולא יסמוך על הש"ץ או על חבריו כי חבריו דומיא ידיה מחויב כפרה כמותו ודי שיפקיע א"ע ולהרבות בכיה לדורש ומבקש ולומד בפרושי טעמו של עסקי העבודות ^{העבודות הנערכות} והדמעות עינינו הם במקום גסכים שהוא מגסך ומדמ"ע. יעתר אל ה' עתרו"ן לכב"ש שיכבו רחמיו את כעסו ושימלא בקשתו ולא יזיוו ממקומו עוד אחר הווידוי הגדולה לבכות על כל החטא ועל כל האבידה שאבדנו וביותר על גלות השכינה אופל אלמנה תאיר כי הבכיה הזאת מקובלת יותר מכל הבכיות.

והנה כתבתי בפרקים הקודמים להזהיר

גדולים על הקטנים באתי עוד במוסף ולהוסיף באזהרה שלא יאמרו קטן אינו ראוי לעבוד כי בן קטן יעשה מוכנ"י לקי"ר כשיתפלל הקטן אשר הכיר את בוראו ויודע להתפלל כאשר הבאתי בשער השלישי ובשער הזה פרק ששי שע"י הקטנים מתעוררין הרחמים גמורים כדא ס"ד דמקשה בדינא קשיא בבי דינא רבא אנון מתרצין ברצוי גמור מקריעין גזירת דינא דלא יהא היקש אפילו למתצה ועל ידיהם כל בעלי חיים אינון נדחין כולם חוזרים וגראים לבוא אל הקודש לקבל שפע שפעת חיים טובים וברכה בגודש אך כולם צריכין לעמוד עד שעת שלוח השעיר לעזאזל הוא הסטרא אחרא ויעמדו לימין הש"ץ וכולם סומכין לכתחילה ותומכין אותו, וגם המה נושאים עיניהם למרום ורוחציהון באבוהון דשמיא דבחר בגו מכל אומין ולישנין כי הכל ממירין והוא לא יחילף ולא ימיר אותנו לדור דורין והכל מאריכין בצלותין ובעותין ונערכין בהעמדה והערכה איש לפי ערכו כולתו יצאו זכאין וחייבין לא קאמינא כי כולן הן על טהרות הקודש וכולן יוכי לבא לעזרה ולהיכל פנימה שמא מפרש גלילא בחדווא רבא ובקלא געימה למשמע מפי כהנא רבא כאשר יעמד הקודש הפנימה בעבודה תמה והש"י ישגיח עלינו בעינא פקיהא וישגיח עלינו לרחמים.

פליק פרקא

פרק ט אחד המרבה ואחד הממעט ובלבד שיכוין לבו לשמים אנו למדין הואיל ונאמר במנחת אשה ריח גיתוח. ועכשיו שאין לנו אפילו מנחת עגי כ"א תפלה לעני כי יעדו"ף ולפני ה' ישפוך שיחו ואין שיחה אלא תפלת מנחת שנא' ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב. ומחמת שתפלת המנחה נקראת מנחת ערב תערב לפניך עתירותינו וערבה לה' מנחתם והתרגום של לשוח בשדה

על דמינו שלא נשפך ח"ו ואומרת לכו ונמכרנו לישמעאלים וידינו אל תהי בו מוטב שנהיה מכורים לשמים ולא יקנוס מיתה עלינו ח"ו ואומרת הבה לי בנים שאני אהיה עמם בגלות להצילם ולשומרם ואם אין מתה אנכי כביכול שנפשינו קשורה ודבוקה בה ועיין בשער פרק ג' ופרק ד' שהארכתי בזה הענין שאומרת השכינה תנו לה את הילד החי והמת אל תמיתנה. כי כוונתה שנהיה חיים וקיימים לעולם. ואומרת יסבלון על חוביהון בגוי עממיא עד דיתובון ויהא רעוא דילך לאתבא לון כ"א המת תמותון ח"ו מה תעשה לשמך הגדול תורה מה תהא עליה. מי יעסוק בתורתך שאתה משתעשע בה. ומי יענה אמן יהא שמיא רבא בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ארסת אותי במוהר וקדושי כתבת לי בכתובאי אם תשתבאי אפרק לי ואותבינתך לאנתי. הכתובה היא התורה דכתיב בה כמה פורקנין והוצאתי אתכם וגאלתי אתכם ונאמר ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם וגו' ואז הקב"ה בגינה ומרחם עלינו.

וזה יהיה מרומז במתני' רק אקדים עוד דהנה זכרתי לעיל שהשכינה היא שומרת יום הקדוש הזה ומצפית שנצא זכאי מפי ב"ד של צבא מעלה המה השבעין סנהדרי גדולה המרומזים בו השבעים ושנים שמות היוצאים מן הפסוקים של ויט' ויבא ויט'. והשם שבעים הוא אותיות יב"ם ומרמוז התנא.

שומרת יבם שנפלו לה נכסים ר"ל שהיא שומרת על הב"ד של שבעים שהוא השם יב"ם שנצא זכאי הב"ד של מעלה ועניה זו לשוא שמרה שלא עשו תשובה כהוגן שנפלה לה נכסים דהיינו אנו ישראל שהם נכסים נכסי צאן ברזל ונכסי מלוג שלה נפלו ולא יכלו קום ונפילה זו מגיע עליה. לכן דייק שנפלו לה נכסים כי עלי היו כולנה מורים ב"ש וב"ה. ר"ל אעפ"כ מחמת טענותי

הוא לצלאה בתקלא והשכינה נקראת חקל תפוחין דע שכל מה שזכרתי בכל השערים ופרקי' שהשכינה עולית למעלה עד מקום בינה ביה"כ. עיקר יציאתה וכניסתה בשעת המנחה לפי שכל העם עומדים מן הבוקר ושופכים את לבם כמים בתשובה ותפלה ותחנונים והשכינה היא שומרת יום כנגד יום הנה היא מכוונת לכן בערב היא באה מ"ט שבבוקר היא שב"ע: שב"ע על חטאתינו שימחול ויכפרו לנו מאחר שאנו שבים בתשובה. וכאשר נוטים צ"ל ערב נטלית צלותא ועולונו אש"ה ריח ניחות לה'. ואנו מעריכין תפלתנו במנחת עני ונמצא עשיר כאשר העלה העשיר"ה היא מדת מלכות שהיא השכינה למדת בינה בשביל שתתעשר אותנו בעושר וכבוד בשמאלינו ואורך ימים בימינו.

וזה מרמוז הכתוב בתהלים מ"ה במנחה פניך יחלו עשירי עם כל כבודה בת מלך פנימה. ר"ל כשיחלו במנחה פניך אז יהיו עשירי עם ולא עניים והטעם שכל כבודה בת מלך פנימה שהשכינה הנקראת בת מלך היא פנימה בעת הזאת נכנסה לפני ולפנים עד מקום בינה וברכת ה' היא תעשיר והנכסים שלה שאנו נקראי נכסים נכסי צאן ברזל ע"ש שנמשלו כצאן ואתן צאגי צאן מרעיתי ועל שהם באים מגשי יעקב רחל ולאה והשפחות. וברו' ר"ל רחל זלפה לאה לכן נקראים נכסי צאן ברזל וגם נקראים נכסי מלוג של השכינה הנכנסין והיוצאין עמה דהיינו כשאנו נכנסין לנחלתינו ולבית קדשינו היא נכנסת עמנו וכשאנו יוצאין מן חלקינו ונחלתינו ונגזר גלות עלינו אנו יוצאין עמה דייקא כי היא השכינה עמנו בהגלות כידוע.

והבאתי בשערים הקודמים כמה פעמים שבכל עת שאנו חייבין כליון ח"ו. בעו"ה אז השכינה עומדת בעדינו ומבקשת

מתערין ועת צרה ליעקב וממנה ישע ביה"כ הנקרא ישועה עיין מזה בפרק ח' משער הראשון המובא במדרש ה' אורי וישעי אורי ברה"ה וישעי ביה"כ נקרא ישעי ע"ש הטעם לכן היום ממנה ישע.

והואיל ואתא לידן נימא לפרש הפסוק בתהלים כ' יענך ה' ביום צרה ישגבך שם אלהי יעקב ישלח עורך מקודש ומציון יסעדה. רק קודם שאבאר ואפרש הפ' הזה אפרש הפסוק בתהלים ה' צבאות עמנו משגב לנו אלהי יעקב סלה.

ואקדים מה שכתבתי בחבורי על הפטורה על הפסוק בירמיה ג' ההמיר גוי אלהים המה לא אלדי 'ועמי המיר כבודי בלא הועיל ויש לדקדק מה מביא ראיה שהמה לא המירו אלהיהם הא הם ימירו אין לנו להביא ראיה שהם המירו בתבנית שור ותמורתן תמורה והמיר דומין לבהמה ואלהיהם עץ ואבן מעשי ידי אדם אבל האדם אינו רשאי להמיר את בוראנו אשר לא יחליף דתו כ"ש אותו כביכול אשר מקטנים ועד גדולי יודעים שאין זולתו. ועוד למה ליה לפרש והמה לא אלהים הידוע אינו צריך לפרש פשיטא שהמה לא אלהים כי הקב"ה יחיד בכל העולמות.

נראה דהנה כשאנו עושין רצונו של מקום אז אנו מכונים בשם אלהים. והת"ח שבכל דור מכונים בשם אלהים דכתיב ונקרב בעל הבית אל אלהים. עד אלהים יבא דבר שניהם אשר ירשעיון אלהים והוא הדין מכונה בשם אלהים והיינו כשאנו עושין רצונו אבל כשאין עושין רצונו בטלת העטרה מאתנו כמו שאפרש בפרק זה לקמן בעז"ה לכן נאמר אני אמרתי אלהים אתם ובני עליון כולכם אכן כאדם תמותון וגו' וישראל נקראים גוי כד"א מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ. והנה הקב"ה בחר בנו מכל עם ולשון ולקח אותנו לעם

ובקשותיה המבקשת בעדינו מודה מדת הדין למדת הרחמים שב"ש הוא מדת הדין וקפדן המחמיר וב"ה הוא מדה"ר כנודע מודה מדת דין למדת"ר שמוכר"ר וגומגית וקיים דייקא ר"ל נותן רשות למכור אותנו וליתן אותנו בחנם כד"א חנם נמכרתם כי לוקח עמי חנם. והיו מכורין ונתנוגין לעם אחר וקיים דייקא רק שיבא קיים ולמות לא נתנו מתה מה יעשו בכתובתה ובנכסים הנכנסין והיוצאין עמה. ר"ל שאם יקנוס מיתה עלינו ח"ו ואז היא אומרת מתה אנכי שמי שאין לו בנים חשוב כמת מה יעשו בכתובתה היא התורה הקדושה מה תהא עליה ובנכסים הנכנסין ויוצאין עמה הצדיקים שבכל דור ודור והתנוקות של בית רבן הנכנסין ויוצאין עמה לבתי כנסיות ולבתי מדרשות. ואם ימותו ח"ו מה תעשה לשמך הגדול מי יענה אמן יהא שמייה רבא והמדת הדין אומר יחלוקו הרשעי' יכתבו למיתה והצדיקים לחיים.

וכיון שהשכינה שומרת היום עד עת צהרים והיא בשעת תפלת המנחה לכן בת עמי לא תחשה ולא תשקוט בזעקה. משקה ישראל למנחה להשקות בדמעות עינינו ענגו בשעת המנחה ויום מכובד זה מכל הימים שבשאר ימות החול. בעידן המנחה דינין מתערין. וביום השבת רעווא דרעווא אשתכח ועתיקא קדישא גלי רצון דיליה כמובא בזהר בפ' יתרו וביותר ביום הקדוש היום שהוא שבת שבתון דישתכח רעווי דכל רעווין וכל אנפין נהורין בחדווא וחדרי בכבוד ומתפתחין מבויעין דרחמי גוי רחמי חסדין גמירין למגישי מנחה בצדק. ולא מנחת חבית"ן שלא תהא מנחת חובה אלא מנחת נדיבה ומנחת מחבית"ת בחיבת הקודש וחיבה יתירה גודעת להם במנחת במנחת רוח"ה רוח והצלח.

ועל מנחת יה"כ נאמר עת צרה היא ליעקב וממנה ישע רל" כי בשאר יומין דחול בעידן המנחה דינא תקיפא שלטא וכל דינין

אסור לנו לפרוט בחתוך שפתים את שמו הגדול כמו שאמרו חז"ל לא כמו שאני נכתב אני נקרא נכתב בשם ידו"ד ונקרא בשם אדנ"י. אבל לעתיד יכרת ה' כל שפתי חלקות לשון מדברת גדולות שהקריאה תהיה ככתיבתו שיהא לנו רשות לפרש השם המפורש. זה פי' הפסוק וקרא לך שם חדש ומפרש לא שם חדש ממש אלא פי' ה' יקבנו דייקא שיהיה לנו רשות לפרוט את השם כהווייתו.

וכדי שאבא אל הביאור הפסוקים דינעך ה' וגו' אקדים מה שזכרתי כבר כמה פעמים וידוע לכל שהקב"ה אומר שובו אלי ואשובה אליכם. ורוצה שתהא ההתעוררות מאתנו תחלה אז תבא אלינו הסיוע מלעילא. לכן מייסר אותנו ביסורין בכדי שנרגיש בזה ובית אלהינו נהלך ברגש מחמת הרגשת עצמינו כד"א בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה ושבתי וגו'. הנה באמת אף לא נעשה תשוב' ולא נתעורר תחלה הקב"ה אומר למעני אעשה למען שמי כמה שהבטיח הקב"ה בתנ"ך ואף גם זאת בהיותם וגו' אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני כי בחר ה' בציון. אך זה לא יהיה אלא בעתו וכתיב אני ה' בעתה אחישנה. ודרשו חז"ל זכו אחישנה לא זכו בעתו.

ואגב אורחא אפרש פסוק בישעיה סימן הנ"ל למען ציון לא אחשה ולמען ירושלים לא אשקוט עד יצא כנוגה צדקה וישועתה כלפיד יבער ולפרש שהקב"ה מדמה תחילה לנוגה ולסוף כלפיד דמובא בזה"ת והבאתי לעיל שהקב"ה רוצה בהתעוררות התחתונים ואומר עד דאינון פתחין בתיובתא כעינא דמחטא אנא אפת חלון תרעין רברבין ר"ל שאנו נפתח משמים באור קטן ובניצוץ א' ואז אבא לכון הארה גדולה מן השמים וכאשר יזכו בזה יחוש הקב"ה קודש בא מועד ויפדה אותנו קודם זמנו. ולזה כוין הפסוק שאמר

אף כשאין אנו עושין רצונו של מקום לא יחליף ולא ימיר אותם לעולמי עולמים.

והשתא יובן פירוש הפסוק ההמיר גוי אלדים אלהים קאי על הקב"ה והוא כמו ההמיר אלדים גוי ר"ל וכי המיר הקב"ה גוי המה ישראל הלא הקב"ה לא המיר אותנו והמה לא אלדים ר"ל אף שהמה לא אלדים שאין עושין רצונו אינו מכונין בשם אלדים ואעפ"כ הוא ברחמיו לא המיר אותנו ועמי המיר כבודי בלא יועיל.

הענין כשאנו עושין רצונו אז מעביר אותנו באחד מכתרין ומכנה אותנו בשם אלדים לפי שהוא בכבודו ויקרו מתלבש בהוד מלכותו ונקרא בשם ידוד שהוא רחמים. ואותנו לובש בשם אלדים. אבל אם אין אנו עושין רצונו אז אנו מהפכים מד"ר למדת הדין והוא בכבודו נקרא אלדים ואין לנו רשו להשתמש בשרביטו של מלך ומצינו ביעקב אבינו שנאמר ויקרא לו אל אלהי ישראל. ודרשו חז"ל מי קרא למי הקדוש ב"ה קרא ליעקב אל שהיה חיבתו לפני המקום וקראו אל אלהי ישראל.

ובזה יובן הפסוק שזכרתי יד"ד צבאות עמנו משגב לנו וגו' ר"ל כשהיה יד"ד צבאות עמנו שהשם ידו"ד יהיה במלואו וטובו אז משגב לנו שאנו יהיה מכונים בשם אלהי יעקב סלה דייקא רצה לומר שיתקיים בנו שקרא השם אותנו אלהי יעקב והברכה יתקי' ויקרא לו אל אלהי ישראל.

ולהחזיק את דברי אפרש פסוק בישע' כ"א וראו גוים צדקך וכל מלכים כבודך וקרא לך שם חדש אשר פי' ה' יקבנו וצריך לפרש מאי וקרא לו שם חדש הלא לא ישתנה שמו לעולם כמו שנאמר זה שמי לעולם וכד"א אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן אלא פרושו שעכשיו בזמן החורבן

הקב"ה למען ציון לא אחשה דייקא שהוא לשון מהירות ולי' אחישנו ר"ל אם אין אתם עושים תשובה וסומכין עלי שאני אזכיר את ציון ולמעני אעשה. כי למען ציון לא אחשה ולא אמהר את הגאולה. וגם למען ירושלים לא אשקוט שהוא כמו לא אשקוד שהט"ת מתחלפת בד' באותיות דטלנ"ת ולא אשקוט ג"כ פירושו ולא אקדים את הגאולה אלא אתם התעוררו תחלה. ואם תרצו לייאש את עצמכם מן התשובה מחמת שגדול כח התשוב' שתהא דוחה את כל ל"ת שעברתם אני מבטיח אתכם עד יצא כנוגה צדקה. ר"ל כאשר יצא הארה מכם רק כנוגה שהוא נר וגצוץ אחד ישועתה כלפיד יבער דייקא אז תהיה הישועה מן השמים שתבא הארה כלפיד להושיע אתכם.

וההפרש בין שני אלו אם תהיה התעוררות מתנאי תחלה או לאו הוא דוגמת החולי אשר מעצמו עשה רפואה למכהו וקם על משענתו וחזר לאיתנו הראשון אז הוא כאשר בראשונה בחזקת בריא אבל אם לא מעצמו באה לו הרפואה רק מן הרופאים שעשו הרבה והמה סועדים אותו על ערש דוי ישאר עוד סיג בגופו המזיק את גופו ובלתי אפשר לקום על בוריו כן הוא זה אם אנו נעשה תשובה מעצמינו או נהיה בחזקת בריא שהכרנו את הבורא וזדונות נעשין לנו כזכיות ולא נשאר שום רועם כלל אבל אם לא תהי' התשובה מעצמינו והשם ירפא לנו אז יסעדנו על ערש דוי והזדונות יהיו כשגג' וישאר בו רועם החטא.

ובזה יבוארו הפסוקים יענך ה' ביום צרה יענך דייקא ר"ל שהוא יענה יתך דלכל מי שקורא שייך לשון עונה ולמי שאין קורא אין עונין אותו ר"ל אם יענך ה' ביום צרה דהיינו שמתוך צרה תקרא אל ה' מעצמך והוא יענה אותך. אז תזכה ישגב שם אלהי יעקב כמו שזכרתי למעלה. ר"ל ישגבך

בשם אתה תהא נקרא בשם אלהי יעקב. כד"א ויקרא לו אל אלהי ישראל וכמו שזכרתי שהקב"ה יקרא בשם ידו"ד שהוא השם הרחמים. ואתה בשם אלהי יעקב יכונה. אבל אם ישלח עורך מקודש דהיינו שלא תתעורר מעצמך אלא הוא ישלח עורך משמים מקודש ומציון דייקא ר"ל למען ציון ולמען ירושלים ואז יסעדך ר"ל שאינה תהיה אלא סעדה כמו שיסעדנו על ערש דוי והכתוב מודיע ההפרש בין זה לזה כמו שזכרתי.

וכתבתי פי הפסוק דיענך ה' במנחה יה"כ עפ"י הענין שכתבתי בריש הפרק שהשכינה הוא שומרת יום הזה והיא שומרת יב"ם היינו השם שבעים כמו שזכרתי בהמזמור יענך ה' וגו' יש שבעים תיבות המרמזים ג"כ על השבעים סנהדרין כמובא בתקוני זוהר ודע שאין לך תפלה המתעכבת ע"י המשוטטים בעולם ומעכבים את התפלות כמו תפלת המנחה בכל ימות השנה שאז כל דינין מתערין ודינא תקיפא שלטא. לכן הזהירו חז"ל ואמרו לעולם יהא אדם זהיר בתפילת המנחה. ר"ל שצריכין להיות זהיר שתהא מנחתו רצוי שלא תהא המנחה שלוח' לעשו ארצה שעיר הוא הס"א וביותר תפלות חוץ לארץ שצריכין אנו שתלך דרך המלך מכאן לא"י ומשם לירושלים ומשם לבה"מ ולבית קדשי קדשים ושם תעלה שער השמי' שבה"מ של מעלה מכוון נגד הבה"מ של מטה ואם יש לה מהלך רב כזה לילך בוודאי מתירא שמא יפסיקוהו עוברי דרכים המה החצוני' המשוטטים בעולם ומעכבים את התפלות כ"ש תפלות המנחה שהוא עת צהרים יש שליטה לכל הצרים.

קלוניםמוס

והובא בזוהר פ' פקודי שיש אתר מיוחד לכל התפלות שלא זכו לעלות וכאשר ימצאו מקום דהיינו שמתפלל בכוונה תפלה אחת אז כולם מתחברין עם אותה התפלה ובקנה א' עולין. לכן בתפלת המנחה של יה"כ

וריק ומבטל לחבטא מאחר שאינו מכוון ולבו
בל עמו. ודאי למכוות אש תהיה התפילה
הזאת הוציאנה ותשרף ותהא מסורה לחיצוני'
מנחת חוטא היא ופסולה שלא לשמה בשנוי
קודש ושנוי בעלי' וביותר אם הוא יום
המעונג טועים בשעות הרבה ומקצרים
התפלות ואינן זהירין בתפלת המנחה והאנשי
בליעל שמחים כשהיום הוא בקישור העבים
שלא יהיה עוד היום גדול. וגדול כיו"ם
שברו. והוא בבלי דעת שיש לו מאוד למיצר
ולצער אם ימים הנוראים האלו ברה"ו ויה"כ
אם יש להם קשור העבי"ם המעביר המחיצה
והבדל בינינו לבין אבינו שבשמים ואין
נותנין לעלות את תפלותינו ובקשתינו וכמו
שמבואר מן הקרא. סכות בענן לך מעבור
תפלה כי לא יורח לו השמש. לכן לא ישמעו
אותן הממהרים כי זמן המנחה אינו מסור
לנביאי הבעל כ"א ליראי השם ולחושבי
שמו וזרחת להם יראי שמי שמש צדקה. המה
יודעים כוונת כל תפלה בזמנה ויודעין לכוון
את השעות.

ועוד להזכיר בענין קריאת התורה במנחה.
יהי"כ שקורין בפי' עריות ויש בזה כמה
טעמים האחד מפני שהנשים מקושטות לכבוד
היום. ובשם המדרש כשם שהקב"ה מזהיר
שלא לגלות ערוה כך לא יגלה ערות עונותינו
וגם הט"ז כתב טעם ועוד נכתב בטעם כעיקר
דעריית"א משום שכל העריות מרמזין על
דרגין עלאין חדושינן טמירין וסתימין כמובא
בוהר פ' אחרי באריכות. ערות אביך וערות
אמך דגלי' ערייתא דקבלא וערייתא דאורית'
שנקראת אמך שנאמר ואל תטוש תורת אמך
כל העריות הנאמר בפי' מרמזין על הדרגין
עילאין וז"ל הוהר בקיצור. יו"ד אתקשר
בה"א וה"א אתקשר בוא"ו וא"ו אתקשר
בה"א וה"א אתקשר. ככולא וכולא חד קשור'
הוא וחד מלה לא אתפרשא דא מן דא לעלמין
כביכול מאן דגרי' פרודא כאלו חריב עלמא
ואקרי ערייתאן דכנלא כו' עכ"ל וכן על

שהוא אחר שלוח את השעיר לעזאזל ואין
שום מקטרג וכאשר יתפללו מנחה בכוונה
ויגישו מנחה בצדקה אז זאת תורת המנחה
תורה אחת לכל המנחות של כל השנה
לכול' והיתה תנופה והגשה לגשת אל הקודש
כליל יהיו עם מנחת היום ויעלו לריח ניחח
לה' יזכור כל מנחותיך דהיינו התפלות מנחה
של כל השנה כולן יהיו בלילין ולא חרבינן.

וכל זה אם אין בהם מזכרת עון שמתפללין
בכוונה ומעשיהון רחושין רחש לבם
דבר טוב שאין בה מחשבה זרה ומרבים
תחנה ובקשה. בלב נשבר ומוקשה על שהם
מסורים ביד אדונים קשה ומנחתם ונסכיהם
המה דמעות עיניהם. מרבים בכיה ותפלה פני
אלהיהם פתות אותו פת"וים יודעים לפתות
ולפייס את אביהם שבשמים אז גותן על
המנחה זו לבונה זכה שהלבינו עוונותיהם
ויצאו זכאין וברורין ככסף מזוקק שבעתים.
מאחר שישע ה' אל ה'בל פיהו ואל מנחתו
לא כמו שיש אנשים במקומות הרבה. שהשעה
דוחקתו והוא עיף ויגע וחלש וקשה עליו
עבודת היום ותפלת יום ארוך עליו ועבודת
המנחה קשה עליו והוא קר"מץ ורימז על
הבעל תפלה למחר עליו ואומר עבור כי פנה
היום והחמה היא בראש אילנות וכבר הגיע
זמן תפילת געילה ואין כוונתו לשם שמים
רק למחר ולסיים. והרבה פעמים שומעין
לאותן שציד בפי הצד ומרמה בדבריו
ממחשבתו שתהא ציד בפיו מהר ופיו מכשילן
שמתפללין תפלת מנחה בחפזון. והיא מנחה
ב"לולה ומבולבלת שאינן מכוונין יפה וגם
מדלגין בפייט ובסליחות הרבה וגם כמעט
בהתפלה עצמה הבעל תפלה מבליע הרבה
והרים מן המנחה את אזכרתה אשר ממש
כמה זוכרות השמות אינו פורש כראוי.
והווידי אינו מתוודה כראוי בנחת ובשברון
מתנים ובכריע' ובשעה שאומרה מכה על לבו
והולך על מתניו וחבטא קדים להבלא הבל
פיו קודם שאומר על חטא ואתא הבלא הבל

וביום הקדוש הזה יה"כ הקב"ה בעצמו פותח לנו כל השערים לכן הברכה ראשונה דשחרית הפותח לנו שערי רחמים ומאיר עיני המתכים כו' וכולא יומא זמנו אין מחוסר זמן לבו ביום יש לנו לגשת ולהקריב פתח אוהל מועד בזמן שפתוחין ולא בזמן שהן נעולין. ועד שיפוח היום לעת ערב עת צאת השוא"פות הוא מוחה פשענו שלא יבאו ח"ו לידי גותר ותעובר צורתן ויצאו לבית השריפה ח"ו. לכן הוא מבטיח ברחמים ואמתות ^{לחיות ולתקן} אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך למעני וגו'.

והובא ברד"ק שיש ט' תיבות בזה הפסוק כנגד הט' תוכחות שאמר ישעי' הנביא ישראל לא ידע. עמי לא התבונן. הוי גוי חטא. עם כבד עון. זרע מרעים בנים משחיתים. עזבו את ה'. נאצו את קדוש ישראל. נזורו אחור הן תשעה וכנגדם אמר תשעה אזהרות של ל' תשובה רחצו הזכו הסירו רוע מעליכם מנגד עיני. חדלו הרע למדו היטב. דרשו משפט אשרו חמוץ. שפטו יתום ריבו אלמנה ואפרש האיך יהיו מכוונין אלו ט' נגד אלו ושיהיו זה לעומת זה.

ובתחלה אפרש הפסוק הוי גוי חוטא וגו' שיש בו כפל לשון. והבאתי לעיל בשער החמישי פרק ח' בקיצור וכאן להמשיך הדבור. כי העיקר הזהיר הנביא מה שפגמנו בהשם ידו"ד ב"ה ורחקנו הה"א אחרונה ונשארו השלשה אותיות ח"ו. ועוד גרמנו בעו"ה שהיו"ד אזלית מן הימין ועומדת בשמאל כביכול. והנה השני ההי"ן המה בסוד המאזנים והיו"ד כשהיתה עומדת בימין היתה מכריעה המאזנים הכף של זכות היא הה"א ראשונה ועכשיו כשעומד בשמאל אינה מכרעת לזכות בעו"ה ועיין בפרק ו' משער השלישי מה שכתבתי ומחמת שהיו"ד עומד משמאל נאמר עלינו נפלה עטרת ראשנו כי היו"ד עם הקוצה של יו"ד היא הנזר והעטרה

הפסוק ואיש אשר יקח את אחותו וגו' חסד הוא חסד הוא ודאי כן כתב בזהר והואיל ומרמזי' על סודות נפלאות ואנו צריכין ליוהר שלא ליפגע באיזה ערוה ושלא לפגום בדרגין עילאין המכונים בשמות אלו והדור בעו"ה פרוצים בעריות ערו עד היסוד בה לכן קורין הפרשה זאת ביום הקדוש הזה וצריך האדם לגלות ערות לבו להתעורר עצמו בבכי רבא ולשוב בתשובה אם לא גמצא בו איזה ערות דבר ח"ו. שאם ימצא בו ערות דבר ח"ו וכתבו לו ספר כריתות ח"ו שהמה חייבי כריתות ואם הוא מרגיש בעצמו ח"ו שנכשל בזה יהא מודה בכרת דיומא היום הקדוש הזה וישפוך הבכי דמעות כי ע"י עריות ח"ו יומסר לא"ריות שהמה דורסין וטורפין וטרף ואין מציל ח"ו וכל העם יכוונו לעשות גדר לעריות ושלא לפגום בדרגין עלאין ה"ו עריות המרמז על י"ה מן השם הוי"ה כשלא יגלו ויהיו מדבקין יחדיו עם ו"ה ואז יפטרו צרותיהן וצרות צרותיהן שבכל דור ודור עד סוף העולם. שהקב"ה הוא יעביר גלולים מן הארץ זמין קב"ה לאתבא שכינתא לאתרהא ולאשונכחא כולא בזוגא חד ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד.

פליק פירקא

פרק עשירי אתה הפותח ולא הנוצל כי הוא יתברך פותח לנו שערי רחמים ופותח ידו לקבל שבים אך בעו"ה אנו גורמין נעילת דלתות ועלינו ישת חטאת אשר ג' עלנו ואשר הטאנו פתוחה ועשאו סתומה סתום תפלתו. תפלת שוא ומדוחים דחוי מעיקרא ואינו חוזר ונראה. גראה מבהרץ ואינו שוה מבפנים משום לח"יים דמעתה על לחי' ולחי"ה משום מחיצה חוד הח"יצון יורד וסות' ומבדיל בינינו ובין אבינו שבשמים.

והנה בכל ימות השנה השערים נעולין.

שלא בשאר אלא הג' אותיות ולא עוד אלא שהיו"ד עומדת משמאל ונעשה הו"י לזה מרמז עם כבד עון דייקא ע"י מכבידין העונות שאם היתם היו"ד מימין הכף מאזנים היתה מכרעת הכף זכות לזכות ועכשיו שעומד משמאל העם כבד עון. וגם מרמז תיבת כב"ד עולה כ"ו כמנין השם הו"ה ב"ה ר"ל שפגמו בהשם וכב"ד עון. ואמר זרע מרעים ר"ל המה זרע קודש דאתין מרעין דלא מתפרשין אשר מקודם מדרגין עלאין הנקראים רעים דלא מתפרשין ולכך בחר בנו מכל עם ולשון בנים משחיתים ר"ל חטאה גדולה על שהמה בנים למקום ומשחיתים כביכול עזבו את ה' שרחקו הה"א אחרונה. נאצו את קדוש ישראל היינו בחכמה עלאי הנקרא קדוש ישראל כמובא בזהר בפ' קדושים ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש קדושה דה. כמתא עלאי סתימא סלקא על כולא עכ"ל והמה נאצו את קדוש ישראל היינו שפגמו בהיו"ד הנקרא חכמה וגם פגמו בהקוצו של יו"ד שהיא הכתר עליון. לכן אמר נזרו אחר דייקא ר"ל הגזר העטרה נפלה מעל ראשינו כשהיו"ד עומדת אחר כזה הו"י.

והשתא יבואר הטיב תשובת שאמר ישעיה אלו כנגד אלו רק אקדים הא דכתיב חשך משחר תארם לא גכרו בחוצות וכתב הזהר ווי לך אם תכנית בהו ולא תשתמודעו. שבכל עת שאין אנו עושין רצונו של מקום נשתנו פגינו ככרום וכן השכינה אומרת אל תראוני שאני שתרחרת וצריכין אנו לעשות תשובת ולרחוץ אותנו מן העונות שלא גהי שחורים וגם להזכות את השכינה שתהא זכה וברורה לכן אתי שפיר הני ט' תשובות נגד שאמר ישראל לא ידע. ופרושו כמו לא ידע ישראל ר"ל שאין מכירין זיודעין את ישראל מחמת שחשך תוארם ולא גיכרו בחוצות. אמר התשובה רחצו ר"ל רחצו השחרות מעליכם ונגד שאמר עמי לא התבונן ר"ל אינו מבין ולא מתבוננים השחרות של

כתר עליון וכהיום כביכול נפלה העטרה. ועוד שהקוצה של יו"ד הוא הכתר. והיו"ד היא החכמה הנקרא אבא וכעת נאמר עלינו יתומים היינו ואין אב. אמותינו כאלמנה היא השכינה כביכול היתה כאלמנה. והנה הקב"ה כביכול עומד עלינו במשפט כמ"ד נצב ה' לריב. עוד אריב אתכם נאם ה'. גם נאמר משפט לאלהי יעקב כי המשפט לאלהי הוא על שפגמנו בשמו הגדול. כי הרעות עשה עמי אומר ה'. וכל העשיה מוטל עלינו כמו שמובא בזהר על הפסוק וזכרתם את כל מצות ה' ועשיתם אותם אתם כתיב.

וזה ל' הזהר פ' בחוקותי דף ק"ג ע"א דעביד פקודי פקודי אורייתא ואזיל באורחוי כביכול כאלו עביד ליה לעילא. אמר הקב"ה כאלו עשאני ואוקמוהו וע"ד יעשיתם אותם. עשיתם אתם כתיב ודאי הואיל ומתערי עלייכו לאתחברא דא בדא לאשתכחא שמא קדישא כדקא יאות ועשיתם אותם ודאי כגוונא דא אמר ר"ש. ויעש דוד שם. וכי דוד עבד ליה אלא בגין דאזיל בארחי דאורייתא ועביד פקודי אורייתא ואנהיג מלכותיה כדקא יאות כביכול עשה שם לעילא. כו' עכ"ל.

במצא זו היא עיקר העשיה והתקון לתקן את השם ומובא עוד דלכך פירש משה רבינו ע"ה את התורה בשבעים לשון כדכתיב באר היטב ודעו הו"ל בשבעים לשון ושמעתי שמרומו בתיבת היטב שבעי' דהיינו במרובע ה' ה"י הי"ט הי"ט טב עולה שבעים למען דעת אשר ה' בחר בנו מכל העמים שהחזיר את התורה המפורשת בשבעי' לשון ולפ"ז היו יכולין לקבלה איזה אומה מן האומות והוא בתן החמדה גנוזה לנו לפי שאנו בנים למקום ועכשיו הראוי שנרגיש בעצמינו כי איז דומה לעבד שמרד ברבו לכן שמרד באביו.

וזה פי' הפסוק הו"י גוי חוטא ר"ל שפגמו

השכינה אשר גרמו לזה באה התשובה הזכו
דייקא ולא קאמר זכו כמו שאמר רחצו אלא
הזכו קאי על השכינה ר"ל הזכו אותה
בהשתדלותכם ונגד שאמר הוי גוי חוטא. ר"ל
שפגמו בהשם ע"י מעשיהם תדעו כי העשי'
היא מוטל עליהם כמו דכתיב ועשיתם אותם
באה התשובה הסירו רוע מעלליכם פירשו
מעשיכם ונגד שאמר עם כבד עון מחמת
שהיוד אינה מכרעת הכף זכות. באה התשובה
חדלו ולא יכריע החובות ונגד שאמר זרע
מרעים היינו שהם זרע קודש ומקורם ממקור
עלאין הנקראים רעים דלא מתפרשין לכן
בחר בנו מכל אום ולשון באה התשובה
למדו היטב ר"ל בשבעים לשון המבואר
בתיבת היטב ותבינו את זאת שנבחרתם מן
שבעים אומות. ונגד שאמר בנים משחיתים
ועל זה יבא הקב"ה במשפט עמנו שמרדנו בו
באה התשובה דרשו משפט ר"ל דרשו זה
המשפט. תעשו תשובה כי המשפט לאלהים
הוא ונגד שאמר עזבו את ה' את קאי על
השכינה שסובלת כל הצרות כביכול בהגלות
באה התשובה אשרו חמוץ שיבא חמוץ
בגדים מבצרה לעשות נקמה בגוים על זה
ונגד שאמר נאצו את קדוש ישראל דקאי על
הי"ד שהוא חכמה עלאי וגזורו אחר על
הקוצה של יו"ד שנפלו העטרה האחרונה כי
היו"ד היא עומדת בשמאל ונפלה עטרת
ראשינו. ועי"ז נאמר עלינו יתומים היינו ואין
אב החכמה הנקראת אבא ואמותינו כאלמנה
לכן באה התשובה שפטו יתום ריבו אלמנה.

ומרמז הכתוב עוד על מה תכו וגו' כל ראש
לחלי וכל לבב דוי ר"ל אם הראש
הוא לחלי שנפלה העטרת מעל ראשינו שהיוד
עומד לאחור ואינו משפיע כיבכול לה"ה
ראשונה אז הנקודה שבתוך הה"ה נטלה
ונעשה דל"ת כי הנקודה שבתוך הה"ה מורה
על שמלאו בטנה מן הרשע וכאשר אולא
הנקודה נשארה ד' ונעשה מן הוי"ו דו"י
כביכול שהנקודה היא כמו לב וכיון שגיטל

הלב אז נעשה דוי לכן מדייק כל לבב דוי.
לכן על זה דוה לבנו ובפרט ביום הקדוש
הזה יש לנו לדאוג על גלות השכינה ועל
אשר שם שמות בשמות הקדושים כמו
שכתבתי בפרק ה' משער זה. וביותר בשעת
תפלת נעילה ישים אל לבו שכל לבב דוי
כי זה דקאמר כל לבב היינו השני לבבות
שנחסר הלב מן הה"ה הראשונה וגם מן הה"ה
אחרונה כביכול אשר אלו השני ההי"ן היו
בסוד שני שערים שערי השמים שמשם באה
השכינה. השפע וההיום נעשו מן השערים
דלתות דייקא כי הה"ה בלי נקודה היא דל"ת.
והדלתות המה נעולין לכן אנו צועקין בתפלה
זו שערי שמים פתח אף שאנו בהגלות הדומה
ללילה חייבין עליה משום ר"ה על שעשינו
רשות היחיד ומיוחד לרשות הרבים שהשפע
באה לשאר האומות ויש לנו בתפלה זו להרבות
בתחינה שיעלה לרב חנינא דלא נבעי עוד
דרישה וחקירה על עונותינו כדי שלא תנעול
דלת.

והעיקר להרבות בכיה בתפלה זו יותר מן
כל התפלות כי הוא זה שאמרו חז"ל
כל השערים ננעלו חוץ משערי דמעות
השערים המה הספירות העליונות והסוד מן
הפסוק ויזרע יצחק בשנה ההיא וימצא מאה
שערים והמה עולין לרבות שערים שמשם
יצא לנו כל השפעה שבע רצון. ובעו"ה כל
השערים ננעלו חוץ משערי דמעות המה שערי
דרגא תתאי ספירות מלכות שהוא בסוד
השכינה ושערי נקראין שערי דמעות כשאנו
בהגלות בכה תבכה בלילה ודמעתה על לחיה
ונאמר קול ברמה נשמע גהי בכי תמרורים
רחל מבכה על בניה וכיון ששערים לא ננעלו
והיא בוכי תומבכית תמיד על בניה כ"ש
שיש לנו לבכות הרבה בכה על צער השכינה
כביכול ובכל התפלות ובקשות ותחנונים
בכיות לא יכוין על חיותו ופרנסתו שהוא
חיי שעה אלא על חיי עולם הוא בשביל
השכינה שהיא בהגלות בעו"ה ושכיבא

ולפי פשוטה נקראה תפלה זו נעילה כמו שמביא הט"ז בא"ח סי' תרכ"ג בשם הרמב"ם שנעלו שערי השמים כי נעילה הוא ל' סגירה ותחיתה. והי' השער לסגור והשכינה אומרת האנשים יצאו לא ידעתי אנה הלכו ר"ל אם להשמאל ואם להימין דהיינו אם לחיים או למות ח"ו ולכן רדו מהר והרבו בתפלה ותחנונים כי הכל הלך אחר החתום ועדי חתימה כרת"י או לכרות ברית שלום או לחייבם כרת ח"ו. וצריכין להתפלל מבעוד יום שלא יהא נכתב ביום ונחתם בלילה וגם צריכין לעמוד בכל תפלה זו עד גמירא כי בשעת גמר דין ד"ה הדיינים בישיבה של מעלה והבעלי דינים בעמידה. והיכא דמי גמר דין איש פלוני אתה זכאי איש פלוני אתה חייב. והאדם אינו יודע אם יצא זכאי יש לו לקרוע את לבבו בתפלה זו. כי כתב הדת אשר נכתב ונחתם בשם המלך מלכו של עולם אין להשיב וכתבתי בפרקים הקודמים את גודל הרעש שבכל הרקיעין ביום הדין וכל הרעש גדול מאוד בשעת תפלת נעילה כביכול השכינה מייללת כשרואה שהמחייבין מרובין ורוצין לגזור גזר דין לרעה ח"ו צועקת איככה אוכל וראיתי באבדן מולדתי. ואינה נותנת לבעול עד שיהיה נועלין בפניה כראוי. ואינה יוצאת מפלטין של מלך דלא ישתכח תמן עווית דיה מתוקף כת הדיינים הנקראים בני דן ח'ושים וממהרים לחתך את הדין. והיא עומדת בחצר המלך פנימה שהושיט לה שרביט הזהב וזיה ויכנס לפנים משורת הדין ולא עוד אלא שהשכינה עושה עמנו אות לטובה בסתר כגפיה כמובא בזהר פ' בלק רצ"ז ע"ב היפה בנשים דעבדית טיבו לנכהא בטמירו בגניזו וקב"ה סגי טב עלי כל מה דעבדית לבנהא בטמירו בגניזו אע"ג דלא מתכשרין עובדין עכ"ל וכי שייך למימר שעושת עמנו טוב בטמירו וגניזו דהא אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם ה' אלא ודאי דקאי בעשה שעולית בכסא ליום חגיגו היינו בר"ה בשעת תקיעת שופר כמו

לעפרא כביכול והוא היותר חביב לפני הקב"ה בשעה שישראל אינן מבקשין עבורם אלא בשביל השכינה או הקב"ה כניש כל פמליא דיליה ואומר בנים חביבין אית לי דשבקין דידהו ועסקין בדידי ומתמלא רחמין עליהו.

וזה פירוש הפסוק בצר לי לך אקרא. ר"ל בצר לי בהגלות לא אקרא למעני אלא לך אקרא דייקא ר"ל למענך אקרא כי יותר לי כביכול צערא דיליה מצערא דידך. וכן מן המיצר קראתי יה ולא למעני לכן יש לנו הרבה לבכות על השערים שערי דמעות שלא נעלו ותמיד דמעתה על לחיה בהגלות המר. ובזה ירחם עלינו כרחם אב על בנים כי כבנים נהיה ולא כעבדים ולא ינהג עמנו מנהג עבדים ולא יגיש אותנו אל אלהים שהיא מדת הדין או אל הדלית ורצ"ה את אנו לשמוע תפלותינו כי הבוזון לבות ויודע מחשבות שאין כוונתנו למענינו כ"א למען השכינה ובפני הב"ד של מעלה הוא העד לבנו ייעדנו ויקיים והפדה לעם גכרי לא ימשול למכרה.

ולזהו דיע שתפלה זו נקראת תפלת נעילה לפי שהשכינה אז עולית למעלה כמו שזכרתי לעיל כמה פעמים. והשכינה נקראת נעילה עיין בזהר פ' חוקת דף ק"פ ועל שהיא עולה להח"א עלאי באמר עליה מה יפו פעמך בנעלים. וזהו הסוד שיה"כ אסור בנעילת הסנדל. לכן נקראת תפלה זו נעילה נעילה נע"ל י"ה. ר"ל כשהשכינה עולה להתחבר בי"ה. כי כל היום היא מצפית לעלות וכולה זמנה לעלות אך הכל לפי מעשה התחנונים ועכ"פ קודם ביאת השמש היא בראשי האילנות העליונים. לכן אוי לגו וצועקים בבכיה רבא שלא יאמרו ח"ו אל תקרב הלום של נעליך. אלא חלוץ הנעל להלביש אותה מחלצות תוציא אותנו מכל צרותינו.

מתנים ועשו תשובה לכן אין לנו לזעוק בשעת
הזאת בבכיה רבא.

וריימו שלמה המע"ה עת לבכות ועת לשחוק
והיינו כמו דכתיב עת צרה היא
ליעקב וממנה יושע ר"ל ועת שתהיה עת
צרה יעקב ויקראו אל ה' אז מתוך צרה
ימציאם פדות ורוחה. כמו כן פרושו העת
שהיא לבכות היא העת שהיה לשחוק כי
ע"י הבכיה יתעוררו הרחמים והחסדים מורים
וימלא שחוק פינו לקרבינו לביאת משיחנו.
ושיבנה בית תפארתנו וביובל הזה שהוא
יה"כ לחירות בהעברת השופר ונהיה בני
חורין לשנה הבאה עלינו לטובה חירות
ממלאך המות וחירות משיעבוד גלכיות
ויחודש עלינו שנה טובה ושנת חיים וברכה
וגאולה וישועה א"ס.

סליק סדר ימים נוראים

שהבאתי בשער השלישי שעולית באתכסיא
דלא ישתכח תמן מקטרג וביותר ביה"כ
כשהיא עולית למעלה לכן אמר בטמירו
שהוא טמיר מכל טמירין ובגגיו בגגיו אוצרו
הטוב שאין שם שום שטן ופגע רע ושם
השמירה מעולה מפני שזר המזיק שאין לנו
לכנוס לרשות הניזק והצר שוה בנוק המלך.
ואז היא עושית עמנו כי הטוב בשעת
התחימה שלא יח"תום שור בדישו שדש
אותנו בכל השנה וגם שרי המד"יגות
המעוררים מדגים עלינו בכל השנה. וגם היום
רוצים לילך למדינת היו"ם והשכינה מרחפת
עלינו ביום הזה וביותר בשעת חיתום
השטרות ותופ"ס השטרות המצאות ולא
טו"ר טרף אותנו עוד והיא מקבלית פתקיא
טבא ובאה ממדינת היו"ם ואומרת בפני
נכתב ובפני נחתם לשמה ממש ולמעלה ואפי'
מן הריק"ם ומן החג"ר אפילו אנו רקים מן
המצות ומע"ט. אך אם הוא החגר שחגרו